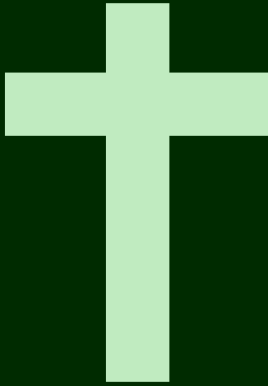

Lilangano lya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible
Version Translation Project

Lilangano Iya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62

Contents

Matayo	1
MALIKO	73
Luka	121
YOHANA	200
MASENGO	257
Ŵaloma	329
1 Ŵakolinto	362
2 ŴAKOLINTO	393
ŴAGALATIA	413
ŴAEFESO	425
ŴAFILIPI	437
ŴAKOLOSAI	445
1 Ŵasesalonike	453
2 Ŵasesalonike	461
1 TIMOSEO	466
2 TIMOSEO	476
Tito	483
Filimoni	488
Ŵaebulania	491
Yakobo	516
1 Petulo	525
2 Petulo	535
1 YOHANA	541
2 YOHANA	550
3 YOHANA	552
YUDA	554
Chiunukuko	558

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuwîlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe, “Ngani Jambone.” Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Wâumanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuwalembele, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juwalembile, mundu juwaliji jwakukumbikanya nsongo akanaŵe kuwîlanjikwa ni Che Yesu kuŵa jwakulijiganya jwakwe. Wamanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo waliji jumo jwa achinduna likumi ni ŵawîli, nombe ŵaalembele ŵa umanyilisi ŵa Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuŵa kwana Malembo sitini kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao waliji kulosya kuti Che Yesu waliji Kilisito, Jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati wakulondola ŵa Akunnungu ŵasalaga ngani syakwe. Soonni che Matayo walembile indu yejinji nkati umwenye wa Akunnungu. Wayahudi walolele kuti Jwakuwombola chaŵe chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chibumu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone kuŵa chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembelo gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano gaŵili. Wâumanyilisi akuganisya kuti pane che Matayo walingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu paŵaliji pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chiŵachitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinji mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu iwatite pakumalichisya masengo gakwe, gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

Lukosyo lu Che Yesu Kilisito

(Luka 3:23-38)

¹ Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uwelesi u che Daudi, jwa uwelesi u che Iblahimu.

² Che Iblahimu wammeleche che Isaka ni che Isaka wammeleche che Yakobo ni che Yakobo wammeleche che Yuda ni achapwakwe. ³ Che Yuda wammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu wao waliji che Tamali ni che Pelesi wammeleche che Esloni ni che Esloni wammeleche che Alamu. ⁴ Che Alamu wammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu wammeleche che Nashoni ni che Nashoni wammeleche che Salumoni ni, ⁵ Che Salumoni wammeleche che Boasi, achikulu wao che Boasi waliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi waliji achawelesi wa che Obedi ni che Obedi wammeleche che Yese, ⁶ nombe che Yese wammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi wammeleche che Selemani, achikulu wao che Selemani waliji wankwawo che Ulia. ⁷ Che Selemani wammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu wammeleche che Abiya ni che Abiya wammeleche che Asa ni, ⁸ che Asa wammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati wammeleche che Yolamu ni che Yolamu wammeleche che Usia ni, ⁹ Che Usia wammeleche che Yosamu ni che Yosamu wammeleche che Ahasi ni che Ahasi wammeleche che Esekiya ni, ¹⁰ Che Esekiya wammeleche che Manase ni che Manase wammeleche che Amoni ni che Amoni wammeleche che Yosia ni, ¹¹ Che Yosia wammeleche che Yekonia ni achapwakwe.

Keleko kaliji katema kakwasamichisya Wayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

¹² Nipele, Wayahudi pawaike ku chilambo cha Babeli, che Yekonia wammeleche che Sealiteli ni che Sealiteli wammeleche che Selubabeli ni, ¹³ Che Selubabeli wammeleche che Abiudi ni che Abiudi wammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu wammeleche che Asoli. ¹⁴ Che Asoli wammeleche che Sadoki ni che Sadoki wammeleche che Akimu ni che Akimu wammeleche che Eliudi, ¹⁵ Che Eliudi wammeleche che Eliasali ni che Eliasali wammeleche che Matani ni che Matani wammeleche

che Yakobo, ¹⁶ Che Yakobo wammeleche che Yusufu, wankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu wakuwilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

¹⁷ Pelepo paliji ni iwelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Wayahudi pa wajigalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

¹⁸ Yeleyi ni iwatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, waliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akana we kuwonegana mpela mundu ni wankwakwe, che Maliamu walisimene ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Nombe che Yusufu wankwakwe pakuwa waliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa wandu, wasachile kwaleka pangaimanyilila wandu. ²⁰ Nombewo pa waliji aninkuganisya yeleyo, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wankopochele mu sagamisi, wansalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuwa wankwenu, ligongo ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Chaligopole mwanache jwanume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuwa jwelejo ni juchi wakulupusye wandu wakwe mu sambu syao.”

²² Nipele yoseyo yakopochele kuti liwe isyene, lilo we lya Ambuje liwa wechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ²³ “Mwalimwalipe chawe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwanume, nombewo chacha wilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

²⁴ Nombe che Yusufu pa wajimwiche, watesile ilaila iwatite pakusala katumetume jwa kwini jwa Ambuje, wanjigele che Maliamu wankwawo ni kwaulanawo kumangwao. ²⁵ Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu pa waligopwele mwanache jwanume. Nombe che Yusufu wampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuwa

¹ Che Yesu wapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, wandu wa waimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuwa waiche ku Yelusalemu. ² Wausisye wandu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuwa Mwenye

jwa Wayahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuwa ni weleu tuiche kukwapopelela.”

³ Mwenye che Helode pawapilikene yeleyo ni wapwele ntima, welewo pamo ni wandu wose wa ku Yelusalemu.

⁴ Nipele, waawilasile pamo achakulungwa wose wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa, wausisye kuti, “Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?” ⁵ Nombewo wajanjile, “Mu musi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuwa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu,

⁶ ‘Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea,

pakuwa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola

juchiwalongosye wandu wangu, Waisilaeli.’ ”

⁷ Pelepo, che Helode waawilasile pachisyepela wanyawo waawaimanyichisye nnope ndondwa ni wausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. ⁸ Nipele watumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiwalile.”

⁹ Pawamalisisye kumpilikanila mwenye, wajendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiwajiweni kungopochelo lyuwa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche ni kwima pachanya nyuumba jiwaliji mwanache. ¹⁰ Pawajiweni jele ndondwa jo wasengwile nnope. ¹¹ Wajinjile nkati ni wammweni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, watindiwalile ni kunkotamila. Pelepo ni wagopwele mmalombo gao ni wampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuwilanjikwa manemane.

¹² Akunnungu wakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele wasile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

¹³ Pawamasile kutyoka achalendo wala, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuwa che Helode akusaka kumulaga mwanache ju.”

¹⁴ Nipele che Yusufu wajimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, watyosile chilo, wajawile ku Misili.

¹⁵ Watemi kweleko mpaka che Helode pawajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti lilo we liwa wechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola jwakwe liwe isyene,

“Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa w̄anache achanandi

¹⁶ Che Helode pa w̄aimanyi kuti w̄a w̄aimanyichisye ndondwa kwa nnope w̄ala w̄alambwisye, w̄atumbile nnope. W̄alajisye w̄andu w̄akwe akaaulaje w̄anache achanandi wose w̄achilume w̄apagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe w̄aali ni yaka iw̄ili ni paasi ja pelepo. W̄atesile yeleyo malinga ni katema pa w̄aimanyi kutyochela kwa w̄ele w̄a w̄aimanyichisye nnope ndondwa. ¹⁷ Yeleyo ni igatite ku w̄a isyene malo w̄e gaga w̄echetekwe kwa litala lya che Yelemia ju w̄aliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ¹⁸ “Lilo w̄e lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila w̄anache w̄ao, ni ngaakusaka kwamyalasya, paku w̄a w̄anache wose ajasiche.”

Kutyoka ku Misili

¹⁹ Pa w̄awile che Helode, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje w̄ankopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, ²⁰ w̄ansalile, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, paku w̄a w̄andu w̄a w̄asakaga kummulaga mwanache jo w̄amale kwasika.” ²¹ Nipele che Yusufu w̄ajimwiche ni w̄anjigele mwanache pamo ni achikulugwe, w̄ausile ku chilambo cha Isilaeli.

²² Nambo che Yusufu pa w̄apilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akumulile umwenye wa atatigwe, w̄ajogwepe kwa ula ku Yudea. Nombe, pa w̄amasile kukanyikwa mu sagamisi, w̄ajawile mbande sya ku Galilaya, ²³ w̄ajawile kutama mu musu wauku w̄ilanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite paku w̄a isyene malo w̄e gaga w̄echetekwe kwa litala lya w̄akulondola w̄a Akunnungu gagakuti, “Cha w̄ilanjikwe jwa ku Nasaleti.”

3

Che Yohana W̄akubatisya akwalalichila w̄andu (Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Agala mo w̄a gala w̄akopochele che Yohana W̄akubatisya, w̄atandite kwalalichila w̄andu mu lipululu lya ku Yudea. ² W̄atite, “Nneche sambu, paku w̄a Umwenye wa kwinani u w̄andichile.” ³ A w̄a ni w̄e w̄ala che Yohana w̄ala, ju w̄agambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu pa w̄atite, “Lilo w̄e lya mundu liku w̄ilanga mwipululu, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.’ ”

⁴ Che Yohana wawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde. ⁵ Wandu wa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, wajaulile, ⁶ wajitichisye sambu syao ni kuleka, nombewo wabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁷ Nambo che Yohana pawaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti wabatisye ni waasalile, “Wanyamwe uwelesi wa lijoka! Waani wanjamwiche muuwambale uchimwa wa Akunnungu waukwika? ⁸ Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambu. ⁹ Nkaganisya ni kuliwechetela muntima kuti, ‘Tukwete ambuje wetu che Iblahimu!’ Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gawe uwelesi u che Iblahimu. ¹⁰ Sambano jino liwago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. ¹¹ Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambu. Nambo wakwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguwajilwa namose kwawula ilatu yao. Welewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹² Welewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

*Che Yesu akubatiswa
(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)*

¹³ Kele katema ko Che Yesu watyosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. ¹⁴ Nambo che Yohana walinjile kwasiwila aninkuti, “Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iwele uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?” ¹⁵ Nambo Che Yesu wajanjile, “Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuwa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu.” Pelepo che Yohana wajitichisye.

¹⁶ Che Yesu pawamasile kubatiswa watyosile mmeesi ni papopo kwini kwaugwiche, wammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. ¹⁷ Nipele Lilo we kutyochela kwini lya wechete, “Jweleju ni Mwanangu jungunonyela nonyelwe nawo.”

4

Che Yesu akulinjikwa ni Shetani
(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. ² Paŵatemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. ³ Nipele Shetani ŵannyichilile, ni ŵansalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate.” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti,

‘Mundu ngakulama ni nkate pe,
nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.’ ”

⁵ Nipele, Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musu wa Akunnungu, ŵammisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, ⁶ ŵaasalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuŵa ilembekwe, ‘Akunnungu chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani
kwa ligongo lyenu,

channyakule mmakono mwao,
ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.’ ”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nkaalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”

⁸ Nipele Shetani ŵanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. ⁹ Ŵansalile, “Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela.” ¹⁰ Pelepo, Che Yesu ŵajanjile, “Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,

‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu ŵenu ni
kwapopelela ŵawowo pewo.’ ”

¹¹ Nipele Shetani, ŵannesile Che Yesu, ni ŵaiche achikatumetume ŵa kwinani ni kwatumichila.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Che Yesu paŵapilikene kuti che Yohana ataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa ŵandu, ŵajawile ku Galilaya. ¹³ Ŵatyosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. ¹⁴ Yeleyo ni ilyatite pakuŵa isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,

¹⁵ “Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi!

16 W̄andu w̄akutama mu chipi
chaliwone lilanguka lyalikulungwa.

Nombe w̄andu w̄akutamanga pa chilambo cha chipi ni pa
mmwilili wa chiwa,
lilanguka chilyalanguchisye!” 17 Kutandilila kele katema
Che Yesu w̄atandite kulalichila achitiji, “Nneche sambi,
pakuw̄a Umwenye wa kwini uw̄andichile!”

*Che Yesu akwaŵilanga w̄andu ncheche w̄akukoka somba
(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)*

18 Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya
Galilaya, w̄aweni w̄anakajumo w̄awili w̄akukoka, che Simoni
jwakuw̄ilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe.
W̄aliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuw̄a
w̄aliji w̄akukoka somba. 19 Che Yesu w̄aasalile, “Munguye,
none chinantende w̄anyamwe mme w̄akwaikanawo w̄andu kwa
Ambuje.” 20 Papopo w̄alesile nyau syao ni kwakuya.

21 Paŵajawile mmbujo kanandi w̄aweni w̄anakajumo w̄ane
w̄awili che Yakobo ni che Yohana w̄anache w̄a che Sebe-
dayo. W̄anyawo w̄aliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebe-
dayo atati w̄ao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu
w̄aaŵilasile. 22 Papopo w̄ajilesile ngalaŵa jila pamo ni atati w̄ao,
ni kwakuya.

*Che Yesu akwalamya w̄akulwala
(Luka 6:17-19)*

23 Che Yesu w̄ajaulaga papalipose pala mu chilambo cha
ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni
kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu.
W̄alamisye w̄andu ilwele yakupisyangana iw̄aliji nayo. 24 Ngani
syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. W̄akulwala
wose w̄awaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala w̄akulaga,
w̄awakamwilwe ni masoka ni w̄aali ni njilinjili ni w̄andu
w̄akulemala w̄ajawisye kweleko nombewo w̄alamisye w̄ana wose.
25 Mipingo ja w̄andu achajinji kutyochela ku Galilaya ni ku
Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni
peesi lusulo lwa Yolodani w̄ankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya w̄andu pa chitumbi

1 Che Yesu paŵauweni mpingo wa w̄andu w̄akwesile pa chi-
tumbi ni kutama. W̄akulijiganya w̄ao w̄ajaulile, 2 nombewo
w̄atandite kwajiganya.

*Kusangalala kusyenesyene
(Luka 6:20-23)*

3 “Akmete upile wele w̄akwakulupilila Akunnungu,

pakuwâ umwenye wa kwinani uli wao.

⁴ Akwete upile wêle wakulilasika muntima, pakuwâ chatulaswe.

⁵ Akwete upile wêle wakulitimalika, pakuwâ chapochele chilanga cha Akunnungu.

⁶ Akwete upile wêle wajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwâ Akunnungu chachajikutisya.

⁷ Akwete upile wâali ni chanasa kwa wane, pakuwâ chachikolelwa chanasa.

⁸ Akwete upile wâali ni ntima wambone, pakuwâ chachawona Akunnungu.

⁹ Akwete upile wakwalumbanya wându, pakuwâ wanyawo chachiwilanjikwa wânache wâ Akunnungu.

¹⁰ Akwete upile wêle wakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwâ Umwenye wa kwinani uli wao.

¹¹ “Nsangalale wanyamwe wându pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. ¹² Nsangalale ni kuchina pakuwâ mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuwâ iyoyo peyo ni iwâpanganyichisye wakulondola wâ Akunnungu wâwâpali nkanawê wanyamwe.

Lilanguka ni njete

(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ “Wanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliwâtikwa ni wându.

¹⁴ “Wanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautaâwikwe pachanya chitumbi ngaukukomboleka kulisika.

¹⁵ Wându ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo, nambo akuluwika pachanya chindu chakuwâichila lumuli pakuti lwalanguchisye wâali nkati mo. ¹⁶ Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa wându, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni wakusye Atati wenu wâali kwinani.

Majiganyo gankati Malajisyo

¹⁷ “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga wakulondola wâ Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. ¹⁸ Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwinani ni chilambo pachiiimale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile yose. ¹⁹ Nipele, mundu jwali Jose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya wane, jwelejo

chaŵe jwannandi nnope mu Umwenye wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya ŵane, jwelejo chaŵe jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani. ²⁰ Nipele ngunsalila kuti, iŵaga umbone wenu ngaupunda aula wa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Mafalisayo nganjnjila ng'oo mu Umwenye wa kwinani.

Majiganyo gagakukanya kuŵa ni Uchimwa
(Luka 12:57-59)

²¹ “Mpilikene kuti ŵandu ŵa chiikala ŵasalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.’ ²² Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwkwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakuloŵela,’ chaŵajilwe kwinjila ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. ²³ Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu ŵana umenyani nomwe, ²⁴ njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.

²⁵ “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanaŵe kwika ku nkungulu. Yapundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwangondo, nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa. ²⁶ Ngunsalila isyene kuti, ngantyo ka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

²⁷ “Mpilikene kuti, ŵandu ŵasalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ ²⁸ Nambo une ngunsalila, kila mundu jchannolech-esyee jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe. ²⁹ Nipele, iŵaga liso lyenu lya kundyoy likunneŵasya nlityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachilu, kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ³⁰ Ni iŵaga nkono wenu wa kundyoy ukunneŵasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana
(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka ŵankwakwe, akusachilwa ŵaape talaka.’ ³² Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu

jwakunleka wankwakwe, pangaŵa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

³³ “Soonĩ mpilikene kuti wandu ŵa kalakala ŵasalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ ³⁴ Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng’o, atamuno kwa kwini, pakuŵa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ³⁵ atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuŵa chili chitengu chao cha kuwichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musu wa Yelusalemu, pakuŵa uli musu wa Mwenye jwankulu. ³⁶ Atamuno nkalumbila kwa ntwe wenu, pakuŵa ngankukombola kupanganya luumbo lumu kuŵa lweswela atamuno lwepiliu. ³⁷ Mwatiji, ‘Elo’, jiŵe ‘Elo’, ni mwatiji, ‘Ngwamba’, jiŵe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangelumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya

(Luka 6:29-30)

³⁸ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’ ³⁹ Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangelumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje lya kundy, mwagalauchisye ni lijakwe. ⁴⁰ Mundu anjausyaga ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. ⁴¹ Mundu jwalijose ankanganichisya njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siŵili. ⁴² Jwakummenda mumpi, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima.

Kwanonyela wammagongo

(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.’ ⁴⁴ Nambo une ngunsalila, mwanonyele wammagongo wenu ni mwapopelele aŵala wakunlagasya, ⁴⁵ kuti mme wanache ŵa Atati wenu ŵali kwini. Pakuŵa akwalanguchisya lyuŵa lyakwe wandu wangelumbana ni wambone ni kwanyelela ula wandu wambone paujo pa Akunnungu ni wangelumbana. ⁴⁶ Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wakunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Pakuŵa wakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo? ⁴⁷ Iwaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda wane? Ana ngati wangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo. ⁴⁸ Nipele mme wautindimisyu mu ntima kwati mpela Atati wenu ŵa kwini yatite kuŵa jwautindimisyu.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya wâkulaga

1 “Nlilolechesye, nkatenda yambone pa wându kuti mmoneche. Pakuwa mwendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochema kwa Atati wenu wa kwinani.

2 “Nipele pankunkamuchisya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda waulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wându anlape. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela ntuuka wao.

3 Nambo mmwe pankunkamuchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga wenu akamanyilila,

4 nipele mwakamuchisye wâkulaga mwakusisika ni Atati wenu wâkulola yakusisika, chachimpa mbote.

*Majiganyo gankati kupopela**(Luka 11:2-4)*

5 “Soonni pankupopela, nka wa mpela waulamba. Pakuwa welewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni wându. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela mbote jao.

6 Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopela Atati wenu wangakuwonekana. Nombe Atati wenu wâkulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.

7 “Pankupopela, nka wecheta malo we ga wamba mpela wându wangakwamanyilila Akunnungu. Pakuwa wanyawo akuganisa kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo lya malo we gao gamajinji. 8 Nipele nkalandana ni wanyawo, pakuwa Atati wenu akumanyilila chinkusaka nkana we kwa wenda. 9 Nipele wanyamwe mpopeleje yeleyi,

‘Atati wetu wândi kwinani,
Liina lyenu lichimbichikwe kwannope.

10 Umwenye wenu uiche.

Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani.

11 Ntupe chakulya chetu cha lyu wa ni lyu wa.

12 Ntulechelesye ile wo yetu,
mpela uweji itukuti kwalechelesya wose wâkutule wela.

13 Nkatujinjisya nkulinjikwa,
nambo ntukulupusye ni jwangalumbana.’ Pakuwa umwenye uli wenu ni machili ni ukulu mo wa gose pangali mbesi.

14 “Pakuwa mwalechelesyaga wându ile wo yao, Atati wenu wa kwinani channechelesye ni wanyamwe wakwe. 15 Nambo i waga ngamwalechelesya wându, nombe Atati wenu wa kwinani ngasannechelesya ni wanyamwe wakwe.

Majiganyo gankati kutawâ

¹⁶ “Pankutawâ, ngasimma mpela wâulamba. Wanyawo akutawâ sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wându kuti akutawâ. Nambo une ngunsalila isyene kuti wêlewo wamale kupochela ntuuka wao. ¹⁷ Nambo mwe pankutawâ, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe, ¹⁸ kuti wându anamanyilile kuti nkutawâ, nambo mmanyiche ni Atati wenu wangakuwoneka. Nombe Atati wenu pe wakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu.

Mbiko kwinani
(Luka 12:33-34)

¹⁹ “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni wawiyi akwinjila ni kwiwâ. ²⁰ Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno wawiyi ngakukombola kwinjila ni kwiwâ. ²¹ Pakuwâ pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuwê.

Liso lili lilanguka lya chiilu
(Luka 11:34-36)

²² “Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyawâga lyansima, chiilu chenu chose chichiwê mu lilanguka. ²³ Nambo liso lyenu lyawâga ngawâ lyansima, chiilu chenu chose chichiwê mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyawâga mu chipi, chipi cho chili totoloo!

Akunnungu ni chipanje
(Luka 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje wawili. Pakuwâ chanchime jumo ni kunnonnyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.

²⁵ “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuwâ umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. ²⁶ Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati wenu wâ kwinani akuilisia. Wanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. ²⁷ Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijon-jechesya namose lyuwâ limo mmowâ ga umi wakwe?

²⁸ “Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluwâ wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya

masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. ²⁹ Nambo ngun-salila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. ³⁰ Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwit-inji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi chamwana?

³¹ “Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? ³² Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati ŵenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³³ Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chiijonjechekwe kukwenu. ³⁴ Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane
(Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Ngasimwalamula ŵane, kuti ni ŵanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, ² pakuŵa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula ŵane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila ŵane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula ŵanyamwe. ³ Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴ Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantysye chiswani chachili mu liso lyenu’, akuno mu liso lyenu kwana chitela? ⁵ Jwaulamba mmwejo! Ntysye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

⁶ “Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluŵe igogo yenu ya ndalama, ngakaŵa chailiŵate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango
(Luka 11:9-13)

⁷ “Mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. ⁸ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ⁹ Ana jwapi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga nkate chiŵape liganga?

¹⁰ Pane aŵendaga somba, chiŵape lijoka? ¹¹ Iŵaga ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chatende mwakupunda, chiŵape yambone aŵala ŵakwaŵenda.

¹² “Nipele yose inkusaka ŵandu ampanganyichisye, ni ŵanyamwe ŵakwe mwapanganyichisye iyoyo. Pakuŵa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu.

Nnango wakunyilila
(Luka 13:24)

¹³ “Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuŵa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni ŵakwinjila mwelemo atupile. ¹⁴ Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni ŵandu ŵakulimanyilila litala lyo nganatupa.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Nlilolechesye ni ŵakulondola ŵa unami. Ŵelewo akwika kukwenu ali nkuwoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa. ¹⁶ Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Ŵandu akukombola kukaŵa sabibu pa chitela cha miiŵa, pane tini pa nkwanga? Ngwamba! ¹⁷ Nipele, chitela chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. ¹⁸ Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone. ¹⁹ Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichigwisya ni kwasila pa mooto. ²⁰ Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao.

Ngangumanyilila ŵanyamwe
(Luka 13:25-27)

²¹ “Ngaŵa kila mundu jwakumilanga, ‘Ambuje, Ambuje’, juchajinjile mu umwenye wa kwinani, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati ŵangu ŵaali kwinani. ²² Lyuŵa lya malamulo lyo ŵajinji chaasalile, ‘Ambuje, Ambuje! Uwe ni ŵeŵala utwalalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji’ ²³ Pelepo chinjasalila kwa kang’wa jangu, ‘Ŵanyamwe nganinammanya ng’o, ntyoche mmbujo mwangu, ŵanyamwe ŵankupanganya yaigongomalo.’

Ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili
(Luka 6:47-49)

²⁴ “Nipele jwalijose jwakugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwataŵile nyuumba jakwe pa lwala. ²⁵ Pajanyele ula, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganijigwa pakuŵa jaliji jitaŵikwe pachanya lwala.

²⁶ “Nambo jwalijose jwakugapilikanila maloŵe gangu ga nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakuloŵela jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga. ²⁷ Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyuumba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose.”

Ukombole u Che Yesu

²⁸ Nipele, Che Yesu paŵamasile kuŵecheta maloŵe go, mpingo wa ŵandu ŵasimosile yatite kwiganya. ²⁹ Pakuŵa ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, ngaŵa mpela yakuti kwiganya ŵakwiganya Malajisyo ŵao.

8

Che Yesu akunlamya mundu jwa matana (Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja ŵandu jakuiye. ² Nipele, ŵaiche mundu jwa matana, ŵatindiŵalile ni kwakotamila ni kuti, “Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!” ³ Che Yesu ŵajongwele nkono, ŵakwayiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele.” Papopo mundu jo ŵalamile matana gao. ⁴ Nipele Che Yesu ŵansalile, “Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile.”

Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma (Luka 7:1-10)

⁵ Che Yesu paŵajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo ŵa chilambo cha ku Loma ŵanjaulile ni kwachondelela ŵakamusye ⁶ achitiji, “Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope.”

⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile, “Chiiche kukunnamya.” ⁸ Chilongola jwa ŵandu ŵangondo jo ŵanjanjile, “Ambuje, nganguŵajilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo mmechete liloŵe pe ni katumetume jwangu chalame. ⁹ Pakuŵa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine,

‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’, Nombejo akuchitenda.”

¹⁰ Nipele, Che Yesu paŵagapilikene maloŵe go, ŵasimosile, ni ŵasalile ŵandu ŵaŵaliji aninkwakuya, “Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli. ¹¹ Nipele, ngunsalila kuti, ŵandu achajinji chaiche kutyochela kungopochelo lyuŵa ni kulikuswela lyuŵa, ni ŵanyawo chatame pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwinani. ¹² Nambo ŵelewo ŵati aŵe mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi, kweleko chalile ni kuchilimya meeno.” ¹³ Nipele, Che Yesu ŵansalile chilongola jwa ŵandu ŵangondo jula, “Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao ŵalamile katema kakoko.

*Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Che Yesu ŵaiche kumusi ku che Petulo, ŵasimene akwegwao ŵa chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko. ¹⁵ Nipele, Che Yesu ŵankwaiye nkono jwankongwe, nombewo ŵalamile ni ŵajimwiche ni kwatumichila.

¹⁶ Ligulo lyakwe, ŵaichisye ŵandu achajinji ŵaŵakamwilwe ni masoka, nombejo kwa litala lya majiganyo gakwe, ŵagaŵinjile masoka go ni kwalamya wose ŵaŵalwalaga. ¹⁷ Ŵatesile yeleyo kuti gamalile maloŵe gaŵaŵechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti, “Asyene akutyosisye kulaga kwetu, ni kutulamya ilwele yetu.”

*Ŵakusachilwa kuŵa ŵakulijiganya
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu uninkwasyungula, ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ajomboche ajaulangane peesi litanda. ¹⁹ Jwawkwiganya Malajisyo jumo ŵanjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwawkwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule.” ²⁰ Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila.”

²¹ Nipele, mundu jwine mwa ŵakulijiganya ŵao ŵansalile, “Ambuje muuneche kaje nyaule ngaasiche atati ŵangu.” ²² Nambo Che Yesu ŵansalile, “Munguye, mwaleche ŵawe ŵaasiche ŵawe ŵao.”

*Che Yesu akuchikalipila chibunga
(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)*

²³ Che Yesu wâjinjile mu ngalaŵa ni wâkulijiganya wâo wâjawile nawo. ²⁴ Chisisimuchile jatandite kupuga chimbunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiunichila ngalaŵa. Nambo Che Yesu wâliji agonile lugono. ²⁵ Wâkulijiganya wâo wâjaulile kukwajimusya achitiji, “Ambuje ntukulupusye, tulinkwasika!” ²⁶ Che Yesu wâasalile, “Wânyamwe wându wândi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele, wâjinamukwiche, ni kuchikalipila chimbunga ni matumbela, ni kwatulele jii. ²⁷ Ni wându wâsimonjile ni wâtite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chimbunga ni matumbela ikwapilikanila!”

*Che Yesu akwalamya wându wâwili wâali ni masoka
(Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)*

²⁸ Che Yesu paŵaiche peesi litanda mu chilambo cha Wâgelasi, wându wâwili wâwâkamwilwe ni masoka wâsimene nawo achikopochelaga kumalembe. Wându wo wâjogoyaga nnope, namose wându nganapitaga litala lyo. ²⁹ Nipele, wâtandite kunyanyisya achitiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanaŵe katema ketu?”

³⁰ Chiwândi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluŵe ganinkulya. ³¹ Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iwâga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluŵe gala.” ³² Che Yesu wâgasalile, “Ayaga, njaule.” Papopo gakopweche kwa wându wâla ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waselelechele mu litanda ni maguluŵe gose gawile mmeesi.

³³ Wâkuchinga maguluŵe gala wâutwiche, wâjawile mmusi. Kweleko wâasalile wându ngani syose ni indu iyasimene wându wâwili wâwâkamwilwe ni masoka wâla. ³⁴ Nipele, wându wose wâ musu wo wâtyosile kukwachingamila Che Yesu, paŵaweni wâchondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

*Che Yesu akunnamya mundu jwakitatala
(Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)*

¹ Che Yesu wâjinjile mu ngalaŵa, wâjombweche litanda ni kwika mmusi wao. ² Pelepo wându wâmpeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao, wânsalile mundu jwakitatala jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambu syenu.” ³ Nipele, wâkwiganya Malajisyo wâne wâtandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

⁴ Che Yesu wâsimanyi ng'anisyo syao ni wâusisye, “Kwachichi nkuganisa yangalumbana mmitima jenu? ⁵ Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njaule?’ ⁶ Nambo, ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wându sambu syao.” Pelepo wânsalile jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu.”

⁷ Nipele, mundu jo wâjimwiche ni kwaula kumangwao. ⁸ Wându wose mu mpingo wo pa waiweni yeleyo, wâsimosile ni kukamulwa ni lipamba, wâakusisye Akunnungu u wapele wându ukombole wanti yeleyo.

*Che Yesu akummilanga che Matayo
(Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)*

⁹ Che Yesu wâtyosile pelepo, ni pa wajaulaga, wambweni mundu jumo ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wânsalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, wâjimwiche ni kwakuya.

¹⁰ Che Yesu pa waliji mu nyuumba ji che Matayo kulya chakulya, wakukumbikanya nsongo wâjinji ni wâali ni sambu wâiche ni kutama pamo nawo ni wakulijiganya wâo. ¹¹ Mafalisayo pa waiweni yeleyo, wâusisye wakulijiganya wâ Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wakukumbikanya nsongo ni wâali ni sambu?”

¹² Che Yesu wâgapilikene gelego ni wâjanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela, ika wê wakulwala ni wakwalajila wantela. ¹³ Nipele, njaule nkali jiganye malumbo ga malo wê ga, ‘Ngusaka chanaso, nga wâ mbopesi.’ Nganiika kukwa wilanga wându wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo wâali ni sambu.”

*Majiganyo gankati kuta wâ
(Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)*

¹⁴ Nipele, wakulijiganya wâ che Yohana Wakubatisya wâjaulile Che Yesu ni kwausya, “Uweji ni Mafalisayo tukuta wâ ka wilika wili, kwachichi wakulijiganya wenu ngakuta wâ?” ¹⁵ Che Yesu wâjanjile, “Uli, nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wâ mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mo wâ go chachita wâ.”

¹⁶ “Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. ¹⁷ Sooni ngapagwa wându

Wakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Pakuwa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo wandu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iwili ikugosekwa.”

*Mwali juwawile ni jwankongwe jumo
(Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu pawaliji nkuwecheta gelego, waiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, watindiwalile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.” ¹⁹ Che Yesu wajimi ni kunkuya, wakulijiganya wao wajawile pamo nawo.

²⁰ Jwakopochele jwankongwe jumo juwalwalaga magono kwa yaka likumi ni iwili, wannyichilile Che Yesu panyuma, wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. ²¹ Watesile yeleyo pakuwa waganisise muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.” ²² Nombe Che Yesu wagalawiche, wamweni ni wansalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo walamile katema kakoko.

²³ Nipele Che Yesu waiche mu nyuumba ja chilongola jula. Ni waweni wakugomba ipeta ni mpingo wa wandu aninkulila kwa malumbo, ²⁴ ni watite, “Ntyochanje pelepa, pakuwa mwali ju nganajasika, agambile gona pe.” Ni wanyawo waasechile. ²⁵ Wandu wala paawinjikwe, Che Yesu wajinjile nkati, wankamwile nkono mwali jula, nombejo wajimwiche. ²⁶ Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya wandu wawili wangakulola

²⁷ Che Yesu watyosile pelepo, ni pawaliji nkwaula, wandu wawili wangakulola wankuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!” ²⁸ Che Yesu pawajinjile mu nyuumba, wangakulola wala wajaulile, nombejo wausisye, “Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?” Nombewo wajanjile, “Elo, Ambuje.” ²⁹ Pelepo Che Yesu wagakwaiye meeso gao, watite, “Iweje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” ³⁰ Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wakanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji.” ³¹ Nambo wanyawo watyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnamya mundu jwangakuwecheta

³² Wandu wawili wala pawaliji nkutyoka, wandu wane wannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuwecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. ³³ Pawankopwesye masoka papopo mundu jwangakuwecheta jula, watandite

kuwêcheta. Wându wâsimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” ³⁴ Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa wându

³⁵ Che Yesu wâsyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achi-jiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ³⁶ Nipele, pa waweni wându, mipingo kwa mipingo, wakolele chanasa pakuwa wapesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga. ³⁷ Pelepo waasalile wakulijiganya wao, “Magungulo gali gama-jinji, nambo wakugungula nganatupa. ³⁸ Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao.”

10

Achinduna likumi ni wa wili
(Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Che Yesu waa wilasile pamo wakulijiganya wao likumi ni wa wili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ² Ni meena ga wele achinduna likumi ni wa wili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, ³ Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo ju waliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, ⁴ Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote ju wangelawiche Che Yesu.

Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni wa wili
(Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ Nipele, Che Yesu waatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: “Nkajaula mmajumba ga wându wanga wa Wayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja Wasamalia. ⁶ Nambo njaule kwa wându wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. ⁷ Pinkwaulanga nkalalicheje yeleyi, ‘Umwenye wa kwinani u wandichile.’ ⁸ Nkaalamye wakulwala, nkaasyusye wawile, nkaaswejesye waali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo. ⁹ Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. ¹⁰ Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili, atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile kupegua chakulya chakwe.

11 “Sooni pachinkajinjile mu musu wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelemo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyoche. 12 Pachinjinjile mu nyuumba mwakomasye nchitiji, ‘Chitendewele chiŵe kukwenu.’ 13 Nipele, ŵele ŵakutama mu nyuumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chichitame kwa ŵanyawo. Nambo yaŵaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene. 14 Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana maloŵe genu, pachinkopoche mu jele nyuumba jo atamuno mu wele musu wo, nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. 15 Ngunsalila isyene, lyuŵa lya malamulo, ŵandu ŵa wele musu wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

*Malagasyo gagakwika
(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)*

16 “Nnole, nguntuma ŵanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni ŵakulitimalika mpela nguunda. 17 Mlilolechesye ni ŵandu, pakuŵa chachinjausya ŵanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. 18 Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila ŵanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 19 Nipele pachachinjausya ŵanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuŵecheta. 20 Pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati ŵenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete.

21 “Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni ŵanache chiŵagalauche achaŵelesi ŵao ni kwaulaga. 22 Ŵandu chanchimanje ŵanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 23 Annagasyaga ŵandu mmusu umo, mmutuchilanje mmusu wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu.

24 “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. 25 Paichile pa jwakulijiganya kuŵa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iŵaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga ŵandu ŵaali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

Wakusachilwa kwajogopa
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Nipele, kasimwajogopa wandu. Pakuwa kila chindu cheunichikwe chichiwe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. ²⁷ Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa wandu pangasisa. ²⁸ Kasimwajogopa wakuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mmbaya mwajogope wakukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika mowa gose pangali mbesi. ²⁹ Ijojolo iwili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati wenu kusaka. ³⁰ Nambo kukwenu wanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siwalanjikwe syose. ³¹ Kwayele ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela mwakuipunda ijojolo.

Kwakunda ni kwakana Kilisito
(Luka 12:8-9)

³² “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wangu waali kwinani. ³³ Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wandu, noneji chinamkane paujo pa Atati wangu waali kwinani.

Utiinda
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Nkaganisya kuti ichenawo chitendeweke pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendeweke nambo ichenawo ngondo. ³⁵ Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. ³⁶ Ni wammagongo wa mundu chawe wandu waali mu nyumba jakwe.

³⁷ “Jwakunnonnyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonnyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁸ Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁹ Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilila une, chachusimana.

Mbote
(Maliko 9:41)

⁴⁰ “Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela wele wandumile une wo. ⁴¹ Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu

ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁴² Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa wangamanyika kwannope wa ngao wa meesi gamasisi, pakuwa ali wakulijiganya wangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe.”

11

*Wantenga kutyochela ku Che Yohana Wakubatisya
(Luka 7:18-35)*

¹ Nipele, Che Yesu pa wamalisisye kwalajisya wakulijiganya wao likumi ni wawili, watyosile kweleko, wawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.

² Nombe che Yohana pawaliji mu nyumba jakuta wilwa wapilikene ngani ja masengo ga Kilisito Jwakuwombola, waatumile wakulijiganya wao, ³ akausye, “Ana mmwe ni wele wakwika wala pane twalolele wane?” ⁴ Che Yesu waajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. ⁵ Wangalola akulola, ni wangajenda akwenda, ni wamatana akuswejeswa, ni wangapilikana akupilikana, ni wawe akusyuswa, ni wakulaga akusalilwa Ngani Jambone. ⁶ Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.”

⁷ Nipele, wele wakulijiganya wa che Yohana pawaliji nkwenenda, Che Yesu watandite kwasalila wandu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?” ⁸ Iwaga ngawa yeleyo ana mwawile kukulola chichi? Mwawile kukunnola mundu jawete iwalo yambone? Wandu wakuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. ⁹ Nambo, ana mwawile kukulola chichi? Mwawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. ¹⁰ Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juwangambaga mmalembelo ga Akunnungu,

Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu, juchakankolochesye litala lyenu. ¹¹ Ngunsalila isyene, mwa wandu wakutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Wakubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwini ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. ¹² Chitandile

katema kaŵalalichilaga che Yohana Ŵakubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni ŵandu ŵaali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. ¹³ Majiganyo gose ga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. ¹⁴ Iŵaga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. ¹⁵ Jwakwete mapilikanilo, apilikane!

¹⁶ “Chinaulandanye ni chichi uŵelesi wu? Ulandene ni achachanda ŵaŵatemi paluŵala lwa kusumichisya malonda, ni kuŵechetes yana ni achinjao,

¹⁷ “Twangombe ngoma nambo nganintyala!

Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!

¹⁸ Pakuŵa Che Yohana ŵaiche, ŵataŵaga ni nganang'waga divai, ni ŵanyawo ŵatite, ‘Akamwilwe ni masoka.’ ¹⁹ Mwana jwa Mundu ŵaiche, achilyaga ni aching'waga ni ŵanyawo ŵatite, ‘Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa ŵakukumbikanya nsongo ni ŵa sambil!’ Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuŵa lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe.”

*Ŵandu ŵangakulupila ŵa misi jine jine
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Nipele, Che Yesu ŵatandite kwakalipila ŵandu ŵa misi jo jiŵatesile yakusimonjeka, nambo ŵandu ŵakwe nganaleka sambi. ²¹ “Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakuŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, ŵandu ŵakwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambi syao. ²² Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula, ŵanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. ²³ Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwinani? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa ŵandu ŵawile. Pakuŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiŵela mpaka lelo. ²⁴ Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Sodoma.”

*Njise kukwangu nkapumulile
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Katema kakoko, Che Yesu ŵatite, “Nguntogolela Atati, Ambuje ŵa kwinani ni chilambo, pakuŵa mwasisile indu yi ŵandu ŵa lunda ni ŵandu ŵa umanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. ²⁶ Elo, Atati, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakunnonyela.

²⁷ “Atati wangu ambele indu yose. Ngapagwa jwakumanyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakumanyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. ²⁸ Njisanje kukwangu wanyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusye. ²⁹ Mungunde, nkali jiganye kukwangu, pakuŵa une ndili jwakutulala ni jwakulitulusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. ³⁰ Pakuŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa.”

12

Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila
(Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Kele katema ko Che Yesu wapitaga mmigunda ja ngano pa Lyuŵa lya Kupumulila. Nipele, wakulijiganya wao jakwete sala, watandite kupulula masache ga ngano ni kulya. ² Nambo Mafalisayo pawaiweni yeleyo, waasalile Che Yesu, “Nnole, wakulijiganya wenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila.”

³ Che Yesu wajanjile wanyawo kuti, “Uli nganinsyome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? ⁴ Jwelejo wajanjile mu Nyuumba ja Akunnungu, wajigele ni kulya mikate jiatyosyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikaŵe wambopesi pe. ⁵ Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa kila Lyuŵa lya Kupumulila wambopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuwalanjilwa kuŵa alewile? ⁶ Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. ⁷ Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga maloŵe ga gaasasile Akunnungu, ‘Ngusaka chanasa ngaŵa mbopesi,’ ngankaalamule wandu wangali ni sambu. ⁸ Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila.”

Mundu jwali ni nkono wakutatala
(Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ Nipele, Che Yesu watyosile pelepo, wajanjile mu nyuumba ja kupopelela. ¹⁰ Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, wandu wausisye Che Yesu, “Uli, ili yambone kunnanya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?” Wambusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela.

¹¹ Nambo Che Yesu waasalile, “Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana

nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuwâ lili Lyuwâ lya Kupumulila? ¹² Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuwâ lya Kupumulila.” ¹³ Nipele, wânsalile mundu jo kuti, “Ngolosye nkono wenu.” Wâugolwesye, nombe ni wâlamile chisau nkono wine ula. ¹⁴ Nipele, Mafalisayo wâtyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

¹⁵ Nambo Che Yesu pa wâsimanyi ng'anisyo syao, wâtyosile pepala. Wându achajinji wâkuiye ni wâalamisye wâkulwala wose, ¹⁶ wâkanyisye ngasi wâmanyisya wându ngani syakwe, ¹⁷ pakuti gamalile malowê ga wêchete jwakulondola che Isaya, ¹⁸ “Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu.

Chinantaje Mbumu jwangu,

nombejo chakaasalile wându wâ ilambo kulamula kwangu.

¹⁹ Ngasakola makani atamuno nganyanyisya,

ni lilo wê lyao ngalipikanika mwitala.

²⁰ Chapunde kwakolela chanasa wându wâkwete masauko ga kputikwa kwa nnasi,

ni kwakamulisya ntima wându wângali machili,

mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboleswe kulamula.

²¹ Wându wose wâ ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.”

Che Yesu ni Belesebuli

(Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Papopo wându wânyichisye Che Yesu mundu jwangalola atamuno ku wêcheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. Nipele wânnamisye jwanga wêcheta jo ni jwa wêchete ni kulola.

²³ Mpingo wose wa wându wâsimosile ni wâtitite, “Jweleju ngati Mwana ju che Daudi?” ²⁴ Nambo Mafalisayo pa wâpilikene gelego, wâtitite, “Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka.”

²⁵ Che Yesu wâsimanyilile ng'anisyo syao, wâasalile, “Umwenye wauli wose wauga wanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane wându wâ nyuumba jajilijose aga wanyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngajijima.

²⁶ Iwâga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo uga wanyiche, nipele, chiu jime chinauli? ²⁷ Wanyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, wakulijiganya wenu akugakoposya kwa machili ga acheni?

Kwa lye ligongo lyo wându wâkunkuya ni wâchammechetele wanyamwe. ²⁸ Nambo iwâga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile.

²⁹ “Soonu mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtaŵe kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe.

³⁰ “Jwalijose jwanganawâ pamo none, akunganila une ni jwangasanganganya wându pamo none, akwapwilinganya. ³¹ Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, wându chalecheleswe sambu ni liloŵe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. ³² Ni jwalijose juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngaŵa pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)

³³ “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. ³⁴ Wanyamwe uŵelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwaŵaga wângalumbana? Pakuŵa mundu akuŵecheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. ³⁵ Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwangalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

³⁶ “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula wându chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyangalumbana lyaŵaŵechete. ³⁷ Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone chachimlanjila kuti ndi wambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakuŵakala chinchilamulwa.”

Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Nipele, wane ŵa wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” ³⁹ Nombejo ŵaajanjile, “Uŵelesi wangalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu. ⁴⁰ Pakuŵa mpela che Yona iwâtite

pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. ⁴¹ W̄andu w̄a ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa w̄andu w̄a ku Ninawi w̄alesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! ⁴² Mwenye jwankongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachiulamulikwe, nombe chasale kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa w̄elewo w̄aiche kutyochela kwakutalika, w̄aiche kukugapilikanila malow̄e ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

Kuuja kwa lisoka

(Luka 11:24-26)

⁴³ “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, ⁴⁴ pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, ⁴⁵ pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda w̄elewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuŵa jwangalumbana nnope kupunda iw̄aliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa w̄andu w̄angalumbana.”

Achalongo w̄ausyesyene w̄a Che Yesu

(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶ Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja w̄andu, achikulu w̄ao ni achalongo ajao w̄aiche ni kwima paasa, w̄asachile kunguluka nawo. ⁴⁷ Nipele, mundu jumo w̄aasalile Che Yesu kuti, “Achikulu w̄enu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuŵecheta nomwe.” ⁴⁸ Nambo Che Yesu w̄anjanjile jwele mundu jo kuti, “W̄aani achikulu w̄angu? Ni w̄aani achalongo ajangu?” ⁴⁹ Che Yesu w̄anlanjile mundu jula w̄akulijiganya w̄ao achitiji, “W̄elew̄a ni w̄aali achikulu w̄angu ni achalongo achinjangu! ⁵⁰ Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati w̄angu w̄a kwinani, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu w̄angu.”

13

Chitagu cha jwakupanda

(Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Ndaŵi jijojo, Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba jila, ŵajawile kukutama mungulugulu litanda. ² Mipingo jajikungwa ja ŵandu jansyungwile nipele ŵakwesile mu ngalaŵa ni kutama. Ŵandu wose ŵajimi mungulugulu litanda, ³ nombe Che Yesu ŵaasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda ŵajawile kukumisa mbeju.

⁴ “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. ⁵ Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche simesile kwachitema pakuŵa litaka lyaliji kanandi. ⁶ Nipele, lyuŵa palyaŵasile syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganijijinjisya paasi, syajumwile. ⁷ Sine syapatuchile pa miiŵa, nombe miiŵa jo jamesile ni kusiŵijikanya. ⁸ Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini. ⁹ Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!”

*Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)*

¹⁰ Ŵakulijiganya ŵao Che Yesu ŵajaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuŵecheta ni ŵandu kwa itagu?” ¹¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwini nambo ŵanewo nganapegwa. ¹² Pakuŵa jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjeheswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. ¹³ Kwa ligongo lyo nguŵecheta nawo kwa itagu, pakuŵa akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila. ¹⁴ Kwa ŵelewo gamalile agala maloŵe gaŵechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti:

‘Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila.
Kulola chinlochesye nambo ngammona.

¹⁵ Pakuŵa lunda lwa ŵele ŵandu wo lupungwene,
agasiŵile mapilikanilo gao,
akupilenje.

Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao,
ni kupilikana kwa mapilikanilo gao,
nombe akamanyilile kwa lunda lwao,
ni kung’alauchila,
none ngaalamisye.’

¹⁶ “Nambo nkmete upile ŵanyamwe pakuŵa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti ŵakulondola achajinji ni ŵandu ŵajinji ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵasachile

kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

Malumbo ga chitagu cha jwakupanda

(Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ “Nipele, wanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. ¹⁹ Jwalijose jwakulipilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisypatuchile mmatala ga mmigunda, Jwangelumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. ²⁰ Nombe syele mbeju sisypatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela kwa unonyelo. ²¹ Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloŵe lyo, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe. ²² Nombe syele mbeju sisypatuchile pa miiŵa syo sili mpela mundu jwakulipilikana liloŵe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliŵijikanya liloŵe lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nombe syele mbeju sisypatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.”

Chitagu cha masindi

²⁴ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenyewe wa kwini ukulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. ²⁵ Nambo ŵandu paŵaliji agonile, ŵaiche jwammagongo jwakwe, ŵapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. ²⁶ Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. ²⁷ Achikapolo ŵa asyene ngunda ŵaiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ ²⁸ Nipele ŵatite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe ŵaasisye, ‘Uli, nkusaka tujale tukagatupule?’ ²⁹ Nombejo ŵajanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. ³⁰ Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila ŵakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagataŵikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’”

Chitagu cha mbeju ja Haladali
(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Nipele, Che Yesu wâatagulile wâandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbeju jainandi nnope jajikuwîlanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. ³² Jisyene jili jainandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwâ jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwâ chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kutawâ isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila
(Luka 13:20-21)

³³ Che Yesu wâasalile wâandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwîli ni nusu, ni utandi wose wasasewêle.”

Yakuti pakutumia itagu
(Maliko 4:33-34)

³⁴ Che Yesu wâasalile wâandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwâsalila chachili chose. ³⁵ Pakuti limalile lilowê lyawêchete jwakulondola jwa Akunnungu: “Chiwêchetenawo kwa itagu, chinaasalile wâandu indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

³⁶ Nipele, Che Yesu wâualesile mpingo wa wâandu, wâajinjile mu nyuumba. Wâkulijiganya wâo wâichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”

³⁷ Che Yesu wâasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. ³⁸ Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wêle wâandu wâti Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wâandu wâ jwangalumbana jula. ³⁹ Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wâkugungula ali achikatumetume wâ kwinani. ⁴⁰ Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisia, iyoyo ichichiwâ kumbesi kwa chilambo chino. ⁴¹ Mwana jwa Mundu chachalajisya achikatumetume wâo wâ kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose awâla wâkwalewêkasya wâandu atende sambini wose wâtesile ya sambini. ⁴² Ni achikatumetume wâ kwinani wo chiwâponye wâandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. ⁴³ Kele katema ko wâandu wâkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda

mpela lyuŵa mu Umwenye wa Atati ŵao. Ŵakwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

⁴⁴ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe ŵajiweni ni kujisisa sooni. Nipele ŵasangalele nnope ni ŵajawile kukuisumisa iŵakwete yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

⁴⁵ “Soon, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisa malonda achisosaga igogo yambone. ⁴⁶ Nombe paŵachiweni chigogo chimo cha ndalama jajikulungwa, ŵajawile, ŵaisumise iŵakwete yose, ŵachisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

⁴⁷ “Soon, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose. ⁴⁸ Lwau palwagumbele, ŵakukoka somba ŵaluutile kumbwani, ŵatemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana ŵasijasile. ⁴⁹ Yeleyi ni ichichiŵa kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume ŵa kwinani chachikopochela, chiŵalekanganye ŵandu ŵambone ni ŵangalumbana. ⁵⁰ Nombe ŵele ŵangalumbana wo chiŵajasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

⁵¹ Che Yesu ŵausisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Ŵajanjile, “Elo.” ⁵² Nombewo ŵaasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa jwalijose jwakuŵa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala.”

*Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
(Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)*

⁵³ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yele itagu yo, ŵatyosile pelepo, ⁵⁴ ni ŵapite mu musu wao. Kweleko ŵajiganyaga ŵandu mu nyumba jao ja kupopelela, nombewo ŵasimosile nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka? ⁵⁵ Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu ŵao ngati akuŵilanjikwa che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? ⁵⁶ Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose

ga?” ⁵⁷ Nipele, nganiwâkunda. Nambo Che Yesu wâasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!” ⁵⁸ Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijini ligongo lya ungali chikulupi wao.

14

*Chiwa chi Che Yohana Wâkubatisya
(Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)*

¹ Kele katema ko chilongola che Helode wâpilikene ngani si Che Yesu. ² Nipele, wâasalile achikatumetume wâao, “Jwele mundu ni che Yohana Wâkubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe.”

³ Che Helode ni juwânkamwile che Yohana ni kuntawâ kwa minyolo, wâammisile mu nyuumba jakutawilwa kwa ligongo lya che Helodia, wâankwawo che Filipino nkulugwe. ⁴ Ligongo che Yohana wâansalile che Helode kuti, “Ngankusachilwa kunombela jwele jwankongwe jo!” ⁵ Che Helode wâsachile kwaulaga che Yohana, nambo wâjogwepe wâandu pakuwâ kukwao che Yohana wâliji jwakulondola jwa Akunnungu.

⁶ Nipele, pa chindimba cha lyuwâ lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia wâtyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula wâasengwasisye che Helode, ⁷ mpaka wâlanjile achitiji, “Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache.” ⁸ Nombejo wânyenjekwe ni achikulugwe, wâtite, “Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Wâkubatisya mumbale.” ⁹ Mwenye wâsupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo wâwatemi pamo nawo, wâlajisye apegwe. ¹⁰ Nipele, che Helode wânnajisye mundu ku nyuumba ja kutawâla wâandu kuti wâkate che Yohana ntwe. ¹¹ Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wâampele achikulugwe. ¹² Wâkulijiganya wâ che Yohana wâaiche, wâchijigele chiilu chakwe, wâchisichile. Nipele wâjawile kukwasalila Che Yesu.

*Che Yesu akwapa chakulya wâandu elufu tano.
(Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)*

¹³ Che Yesu pa wâpilikene ngani syo, wâtyosile pepala kwa ngalawâ, wâjawile pantemela pajikape. Nambo wâandu pa wâpilikene, wâkuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. ¹⁴ Nipele, pa wâaiche kumbwani, wâuweni mpingo wekulungwa wa wâandu, wâkolele chanasa ni wâlamisye wâkulwala wâao.

15 Pakwaswele, wâkulijiganya wâo wâichilile ni kwasalila, “Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje wându wo kuti ajaule mmisinda akalishumile chakulya.” 16 Che Yesu wâasalile, “Nganakola ligongo lya kwaula, wânyamwe mwape chakulya.” 17 Nambo wânyawo wânanjanjile, “Tukwete mikate nsano pe ni somba siwili.” 18 Che Yesu wâasalile, “Njise nawo apano.” 19 Wâasalile wându kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu wâjigele mikate nsano ni somba sila, wâlolite kwini, wâtogolele Akunnungu ni kugawanya ni kwapa wâkulijiganya mikate jo, nombewo wâgawanye wându. 20 Wâlile wose, wâjikwite. Nipele wâkulijiganya wâlokwete sigasi sya mikate jila, wâgumbesye itundu kumi na mbili. 21 Wose wâwalile wâla wâliji achalume mpela elufu tano, pangawalanjikwa achimmasyeto ni wânache.

*Che Yesu akwenda mmeesi
(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)*

22 Pangakaŵa, Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo akwele mu ngalaŵa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja wându. 23 Paŵamasile kwalanga wându, wâkwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, wêlewo wâliji kweleko jikape. 24 Kele katema ko ngalaŵa jo jawandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela pakuŵa mbungo jaliji nkujiputa. 25 Kumasikusiku, Che Yesu wâichile wâkulijiganya wâo achendaga mmeesi. 26 Wâkulijiganya wâo paŵaweni achendaga mmeesi, wâjogwepe nnope ni wâtite, “Lili lilaika!” Wâgumilangaga kwa woga. 27 Papopo, Che Yesu wâasalile, “Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!” 28 Che Petulo wâtite, “Ambuje mwaŵaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi.” 29 Che Yesu wâtite, “Njise.” Nipele che Petulo wâtulwiche mu ngalaŵa, wâjesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. 30 Nambo paŵajiweni mbungo, wâjogwepe ni wâtandite kutiŵila, wâgumisile achitiji, “Ambuje mungulupusye!” 31 Papopo Che Yesu wâgolwesye nkono wao, wânkamwile ni wânsalile, “Mmwe wâ chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?” 32 Nipele, wose wâkwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele. 33 Nombe, wose wâwâliji mu ngalaŵa wâtindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

*Che Yesu akwalamya wâkulwala ku msinda wa ku Genesaleti
(Maliko 6:53-56)*

34 Wâjombweche litanda ni wâiche ku msinda wa ku Genesaleti. 35 Wându wâ pepala paŵaamanyi Che Yesu, wâjenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele,

Wannyichisye wakulwala wose, ³⁶ ni wachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo wao. Nombe wose waŵankwaiye walamile.

15

Majiganyo ga achambuje

(Maliko 7:1-13)

¹ Nipele, Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. ² Paŵaiche wambusisye, “Kwachichi wakulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje wetu? Ngakunaŵa makono yambone akanaŵe kutanda kulya?” ³ Che Yesu wajanjile, “Kwachichi wanyamwe mkupwanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene? ⁴ Akunnungu atite, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni ‘Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.’ ⁵ Nambo wanyamwe nkwiganya kuti, mundu aŵaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, ‘Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.’ ⁶ Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene. ⁷ Wanyamwe waulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu wasagamukwile yambone yankati wanyamwe paŵatite, ⁸ ‘Akunnungu akuti, aŵa wandu wa akunjimbichisyanga ni ngomo pe, nambo mmitima jao atalikengene ni une. ⁹ Nombe akumbopela iyiyipe, pakuŵa indu yakwiganya ili malajisyo ga wandu pe.’ ”

Aila yaikuntaga mundu usakwa

(Maliko 7:14-23)

¹⁰ Nipele, Che Yesu wauwilasile mpingo wa wandu, waasalile, “Mpilikane ni kumanyilila! ¹¹ Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngaŵa chachikwinjila nkang’wa, nambo achila chachikutyoka nkang’wa ni chachikuntaga mundu usakwa.”

¹² Nipele wakulijiganya wao wajaulile ni kwasalila, “Ana nku-manyilila kuti Mafalisayo yachimile paŵapilikene maloŵe genu?” ¹³ Nambo welewo watite, “Mmela wauliwose wangana-pande Atati wangu wa kwini, chiuchitupulwa. ¹⁴ Mwaleche wanyawo! Wele ali wangalola wakwalongosya wangalola. Jwanga-lola annongosyaga jwanga-lola njakwe, wose waŵili chatumbuchile mwisimbo.” ¹⁵ Che Petulo watite, “Ntugopolele chele chitagu cho.” ¹⁶ Che Yesu waasalile, “Nombe wanyamwe wakwe ngankumanyilila? ¹⁷ Ana ngankumanyilila kuti chindu

chachikwinjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chiku-
jasikwa kulindi? ¹⁸ Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela
mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. ¹⁹ Pakuŵa
mu ntima sikukopoka ng'anisyo syangalumbana sya kuulaga
ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuŵecheta yaunami ni
kutukana. ²⁰ Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo
kulya panganaŵa makono ngakukuntaga mundu usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo

(Maliko 7:24-30)

²¹ Che Yesu ŵatyosile kweleko ni ŵajile ku chilambo cha ku
Tilo ni ku Sidoni. ²² Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani,
kutyochela chilambo chilachila, ŵaichilile achinyanyisyaga,
“Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali
jwangu akamwilwe ni masoka kwannope.” ²³ Nambo
Che Yesu ngananjanga liloŵe. Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile
ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuŵa aku-
tukuya ali nkunyokonya.” ²⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Akun-
nungu andumile kukwakulupusya ŵandu ŵa ku Isilaeli
ŵaŵapotele mpela ngondolo.” ²⁵ Pelepo jwambumba jula
ŵaiche ni kwatindiŵalila paujo pao achitiji, “Ambuje, munga-
muchisye.” ²⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Ngaŵa yambone kutola
chakulya cha ŵanache ni kusiponyela mbwa.” ²⁷ Jwankongwe
jo ŵajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika
sisikupatuka pakulila achambuje ŵao.” ²⁸ Pelepo Che Yesu
ŵajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa,
nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula
ni ŵalamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji

²⁹ Che Yesu ŵatyosile pelepo ni kwaula mungulugulu
litanda lya Galilaya, ŵakwesile kwitumbi, ŵatemi paasi.
³⁰ Nipele, jaichile mipingo ja ŵandu ŵajinji, ŵampelechele
ŵandu ŵangajenda ni ŵangalola ni ŵakulemala ni ŵangaŵecheta
ni ŵane ŵajinji ŵakulwala, nipele ŵaŵisile mmbujo mwakwe
ni kwalamya. ³¹ Nombe mpingo wa ŵandu ula wasi-
monjile nnope paŵaweni ŵangaŵecheta aninkuŵecheta ni
ŵangalola aninkulola ni ŵakulemala ali alamile ni ŵangajenda
aninkwenda, ŵandu ŵaakusisye Akunnungu ŵa ku Isilaeli.

Che Yesu akwapa chakulya ŵandu elufu nne

(Maliko 8:1-10)

³² Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao, ŵaasalile, “Ng-
wakolele chanasa aŵa ŵandu ŵa pakuŵa atemi ni une
moŵa gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka
naaleche ajaule pangalya ngakaŵa chakomoche mwitala.”
³³ Ŵakulijiganya ŵala ni ŵatite, “Tutupate kwapi chakulya

chachijinji cha kwajikutisya wêle wându wâ?”³⁴ Che Yesu wâausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Wâjanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.”³⁵ Nipele Che Yesu wâasalile wându atamanje paasi.³⁶ Wâjitosile mikate saba ni tusomba tula, wâtogolele Akunnungu, wâjigawênnye ni kwapa wâkulijiganya wâo, nombe wâkulijiganya wo wâgawênnye wându.³⁷ Wâlile wose, wâjikwite. Pawâmasile kulya wâllokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale.³⁸ Wêle uwâlile wo wâliji achalume elufu nne, panga wâlanjila achakongwe ni wânache.³⁹ Nipele, Che Yesu wâlanjile wându, wâkwesile mu ngala wâ ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

Wându akusaka chimanyisyo

(Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Mafalisayo ni Masadukayo wâajaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga wâwêndile wâllosye chimanyisyo kutyochela kwini. ² Nambo Che Yesu wâasalile, “Lyaikaga ligulo wânyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche pakuwâ kwiunde kuchejele!’³ Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, pakuwâ kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, wânyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. ⁴ Uwêlesi wangelumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngaupewa chimanyisyo ika wê chimanyisyo chi che Yona.” Nipele wâlesile ni kwaula.

Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo

(Maliko 8:14-21)

⁵ Wâkulijiganya wâo pa wâmasile koombochela mbande jine ja litanda, wâliji ali wâlile kwigala mikate. ⁶ Che Yesu wâasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ⁷ Nambo wêle wânyawo wâliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Akuwêcheta yeleyo pakuwâ nganitujigala mikate.” ⁸ Che Yesu wâsimanyilile ng’anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wânyamwe wâ chikulupi chachinandi kuti nganinjigala mikate? ⁹ Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagawênnye mikate tano jila, kwa wându elufu tano wâla? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? ¹⁰ Pane mikate saba jila ji wâgawênnye wându elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwallokotenye? ¹¹ Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ¹² Pelepo

Wakulijiganya waimanyilile kuti ngana wecheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

*Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu
(Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)*

¹³ Che Yesu pa waiche mmusi wa Kaisalia Filipi, wausisye wakulijiganya wao kuti, “Wandu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?” ¹⁴ Wajanjile, “Wane akuti che Yohana Wakubatisya ni wane akuti che Elia ni wane akuti che Yelemia, pane jumo jwao wakulondola wa Akunnungu.” ¹⁵ Che Yesu waausisye sooni, “Nombe wanyamwe nkuti une ndili nduni?” ¹⁶ Che Simoni Petulo wajanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu waali wajumi.” ¹⁷ Che Yesu watite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuwa nga wa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati wangu waali kwinani. ¹⁸ None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. ¹⁹ None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchita we pa chilambo pano, chichi we cheta wike kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichi we chegopolwe kwinani.” ²⁰ Nipele wakanyisye kwa nnope wakulijiganya wao kuti akansalila mundu kuti welewo ali Kilisito.

*Che Yesu aku wecheta yankati kulaga ni chiwa chao
(Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Chitandile ke katema ko Che Yesu watandite kwalosya pangasisika wakulijiganya wao kuti ya wajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuwa lyaatatu chasyuche. ²² Pelepo che Petulo waajigele Che Yesu pambali ni watandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!” ²³ Nambo Che Yesu wagalauchile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiwila litala paujo pangu, pakuwa ngankuganisya gagali ga Akunnungu, nambo ga Wandu!”

²⁴ Nipele, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichile nsalaba wakwe, anguye une. ²⁵ Pakuwa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwaku-utyosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni. ²⁶ Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe? ²⁷ Pakuwa Mwana jwa Mundu

chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume wâkwe wâ kwini, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. ²⁸ Ngunsalila isyene, apali wane mwa wanjimi apano ngaapasya chiwa akanawe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye.”

17

*Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe
(Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)*

¹ Pagamasile mowa sita, Che Yesu wajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko waliji wanyapewo. ² Kweleko, Che Yesu wagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuwa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. ³ Chisisimuchile che Musa ni che Elia waakopochele, waliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁴ Pelepo che Petulo waasalile Che Yesu, “Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga chindaawe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia.”

⁵ Paawechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile wanyawo, ni lyapikaniche lilo we kutyochema mu liunde lila lichitiji, “Aju ali Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo.” ⁶ Wakulijiganya pawapilikene yeleyo wajogwepe nope, wagwile manguku. ⁷ Nipele Che Yesu waichilile, wakwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!” ⁸ Pawalolite kwini nganammona mundu jwalijose akawe Che Yesu jika pe.

⁹ Nipele, pawatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu waasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochema mu chiwa.” ¹⁰ Nipele wakulijiganya wao wammusisye, “Kwachichi nambi wakwiganya Malajisyo ga Akunungu gawapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?” ¹¹ Che Yesu wajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iwe chile. ¹² Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo wantendele iwasachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.” ¹³ Pelepo wakulijiganya wala waimanyilile kuti wangambaga che Yohana Wakubatisya.

*Che Yesu akunnama jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka
(Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Paawaiche sooni pa wele mpingo wa wandu ula, waiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwatindiwalila, ¹⁵ watite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwa akulwala njilinjili ni kulaga nope, katema kakajinji akugwilila pa

mooto pane mmeesi. ¹⁶ Nannyichisye kwa wâkulijiganya wênu, nambo nganakombola kunnama.” ¹⁷ Che Yesu wâjanjile, “Uwêlesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilile? Munjise nawo apano.” ¹⁸ Nipele, Che Yesu wâlikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula walamile katema kakoko.

¹⁹ Nipele, wâkulijiganya wâichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?” ²⁰ Che Yesu wâjanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi atamuno chaŵaga chachinandi chisau mbeju jajinandi nnope jajikuwîlanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngali pagwa liloŵe lyangalikombolecheka kukwenu.” ²¹ Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ikaŵe kwa kupopela ni kutaŵa.

Che Yesu akuwêcheta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao (Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²² Wâkulijiganya paŵaliji pamo ku Galilaya, Che Yesu wâasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga wându. ²³ Nombewo chachimmulaga, nambo chachisyuka pa lyuŵa lyaatatu.” Pelepo wâkulijiganya wâsongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

²⁴ Che Yesu ni wâkulijiganya wâo paŵaiche ku Kapelenaumu wându wâkukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu wâichilile che Petulo, wâusisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?” ²⁵ Che Petulo wâjanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo paŵajinjile mu nyuumba, akanaŵe kuwêcheta liloŵe, Che Yesu wâlongolele kummusya achitiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye ŵa pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa wându chi? Kutyochela kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?” ²⁶ Che Petulo wâjanjile, “Kutyochela kwa achalendo.” Che Yesu wâansalile, “Nipele, iŵaga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. ²⁷ Nambo tukaachima wându ŵa. Njaule kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkajiunukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

Nduni jwaali jwankulungwa? (Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Kekala katema kala wâkulijiganya wâichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwini?” ² Che Yesu wâmbilasile mwanache, wanjimiche mmbujo mwao. ³ Nipele watite, “Isyene ngunsalila, iwâga ngankugalauka ni kuwâ mpela wânache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwini. ⁴ Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwini. ⁵ Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une.”

Kwatenda wâne atende sambi
(Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi wâ, wakungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa welewo ataWikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. ⁷ Ulaje chiuwe kwa wându wâ pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda wându atende sambi. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.

⁸ “Iwâga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa mowa gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono gawili ni makongolo gawili. ⁹ Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika mowa gose pangali mbesi ndi ni meeso gawili.

Chitagu cha ngondolo jajisochele
(Maliko 15:3-7)

¹⁰ “Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achanandi wâ. Ngunsalila, achikatumetume wâo kwini ko mowa gose akulola usyo wa Atati wâali kwini. ¹¹ Pakuwa Mwana jwa Mundu wâiche kukwakulupusya awala wâwasochele.

¹² “Ana wanyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelega ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila? ¹³ Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. ¹⁴ Iyoyo Atati wenu wâ kwini ngakusaka ata jumo jwa achanandi wâ kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwakutenda sambi

15 “Nlongo njenu anlewêlaga, munjaulile nkanlosye chilewô chakwe nli wawili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. 16 Nambo iwaga ngakumpilikanila, munjigale mundu jumo pane wawili pakuti kwa kang'wa sya waumboni wawili pane watatu, kila lilowe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala. 17 Akanaga kwapilikanichisya wanyawo, muusalile mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

18 “Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigawe gamakanikwe kwini ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigawe gamakundikwe kwini.

19 “Ngunsalila isyene, wawili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichawende, Atati wangu wa kwini chiwapanganyichisye chindu cho. 20 Pakuwa palipose pakusongangana wandu wawili pane watatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepo ni wanyawo.”

Chitagu cha jwakutumichila jwangalechelesya

21 Nipele, che Petulo waichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga anewe kalingwa none naalechelesye? Mala saba?” 22 Che Yesu wajanjile, “Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. 23 Kwayele, Umwenye wa kwini ulandene ni mwenye jumo juwasakaga kulola achikapolo wakwe yatite pakupanganya. 24 Pawatandite kulola, wanyichisye mundu jumo juwaliji ni ligambo lya mamilioni kwa mamilioni. 25 Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe walamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni wankwakwe ni achiwanagwe ni yanayose iwakwete, kuti ligambo limale. 26 Nipele, kapolo jula watindiwele mmbujo pa ambujegwe ni kwa wenda achitiji, ‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ 27 Mmbujegwe kapolo jula wankolele chanasa, wannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.

28 “Nambo kapolo jula watyosile, wansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juwandaiji mbiya kanandi. Wankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo lyenu!’ 29 Nombe kapolo njakwe jula watindiwele pa makongolo gakwe wanchondelele achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose’. 30 Nombejo wakanile, wawawile kukumponya mu nyumba jakutawilwa, mpaka patachilipa ligambo lila.

³¹ “Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo ŵasongoneche nnope, ŵajawile kukwasalila ambuje ŵao yose iyatendekwe. ³² Pele ambujegwe ŵammilasile ni kunsalila, ‘Ugwe jwaktumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele. ³³ Ana nganinsachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolela chanasa mmwe?’

³⁴ “Nipele mmbujegwe jula ŵatumbile nnope, ŵampeleche katumetume jula kwa ŵakulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. ³⁵ Ni atati ŵangu ŵa kwinani chachintendela iyoyo peyo iŵaga jwalijose mwa ŵanyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana (Maliko 10:1-12)

¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele maloŵe go, ŵatyosile ku Galilaya, ŵapite ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. ² Ŵandu achajinji ŵakuiye ŵelewo kweleko, nombejo ŵalamisye ilwele yao.

³ Mafalisayo ŵaichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka ŵankwakwe kwa ligongo lililyose?” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile mundu kutyochela kundanda ŵaagumbile jwannume ni jwankongwe? ⁵ Ŵapundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwannume chiŵaaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbikane ni ŵankwakwe, nombe ŵaŵili wo chachiŵa chiilu chimo?’ ⁶ Kwa yeleyo, ngaaŵa sooni ŵaŵili, nambo chiilu chimo. Nipele chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”

⁷ Nambo ŵele ŵanyawo ŵausisye, “Nambi kwachichi che Musa ŵatulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?” ⁸ Che Yesu ŵajanjile, “Che Musa ŵannechelele nlekangane ni achiŵankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiŵa yeleyi. ⁹ Nipele none ngunsalila ŵanyamwe, mundu juchalekangane ni ŵankwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine, ikaŵe kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”

¹⁰ Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Iŵaga yele kwa mundu ni ŵankwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela.” ¹¹ Che Yesu ŵaasalile, “Ngaŵa ŵanawose ŵakukombola kulipochela liloŵe li, nambo ikaŵe ŵele ŵandu ŵapegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela liloŵe li. ¹² Pakuŵa kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali ŵaŵaŵelekwe yeleyo, ni ŵane atesilwe ni

Wandu atame wangelombela ni wane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwinani. Jwakukombola kulipochela liloŵe li apochele.”

*Che Yesu akwapa upile wanche achanandi
(Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Nipele wannyichisye Che Yesu wanche achanandi kuti wasajichile makono ni kwapopelela. Nambo wakulijiganya wao ni wakalipile. ¹⁴ Che Yesu watite, “Mwaleche wanche aichanje kukwangu ni nkaasiwila, pakuwa Umwenye wa kwinani uli wa wandu waali mpela wanche wa.” ¹⁵ Nipele, wasajichile makono kuti wape upile, ni watyosile pelepo.

*Jwanchanda jwa kusichila
(Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ Mundu jumo waichile Che Yesu wausisye, “Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili Chambone kuti ngapate umi wa moŵa gose pangali mbesi?” ¹⁷ Che Yesu wansalile, “Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakamulichisye makanyo.”

¹⁸ Mundu jula wausisye, “Makanyo chi?” Che Yesu watite, “Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiwa ni Kasinsala ya unami. ¹⁹ Soon, mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulionyela mwasyene.”

²⁰ Jwanchanda jula watite, “Makanyo ganagose nagakamulisye chitandile wanche wangu, chisoŵile chindu chi soon?” ²¹ Che Yesu wansalile jwelejo, “Mwasakaga kuwa jwautindimisy, njaule nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wandu wakulaga, nomwe chinkole mbiko kwinani, mwamalaga muunguye.” ²² Paŵapilikene yele jwele nchanda jo, wawawile aninkusongoneka mu ntima, pakuwa wakwete chipanje chachijinji.

²³ Pelepo Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Ngunsalila isyene, chiiŵe yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwinani. ²⁴ Ngunsalila soon, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuwilanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.” ²⁵ Wakulijiganya wao paŵapilikene yele, wasimosile nnope, wausisye, “Wani nambi, akukombola kukulupuka?” ²⁶ Che Yesu walolite, nikuti, “Lyeleli lili lyangakomboleka kwa wandu, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka.”

²⁷ Nipele, che Petulo wajanjile, “Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?” ²⁸ Che Yesu waasalile,

“Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, wanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wandu wa ku Isilaeli. ²⁹ Ni jwalijose jwalesile nyuumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane wanache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa mowa gose pangali mbesi. ³⁰ Nambo wajinji waali wandanda sambano chachiwa wambesi ni waali wambesi sambano chachiwa wandanda.

20

Wamasengo mu ngunda wa sabibu

¹ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juwatyosile kunda wi pe kukwa wika wandu wakulima mu ngunda wao. ² Pa wamasile kulangana ni wakulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuwa limo, wapeleche ku ngunda wa sabibu. ³ Watyosile saa tatu kunda wi, waweni wane wangali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. ⁴ Waasalile, ‘Njende ni wanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’ ⁵ Nipele, wapite. Asyene ngunda wala watyosile sooni saa sita ni saa tisa, watesile iyoyo. ⁶ Paja wandichile saa kumi na moja, watyosile sooni, wasimene wandu wane ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wausisye, ‘Kwachichi nkwima apano muusi wose u pangali masengo?’ ⁷ Wajanjile, ‘Pakuwa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo waasalile, ‘Njaule ni wanyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.’

⁸ “Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wansalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaa wilanje wamasengo mwape malipilo gao, kutandila wa kumbesi mpaka wa kundanda.’ ⁹ Nipele, waiche wele wa wapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wapochele chipande chimo cha madini ga feza. ¹⁰ Ni wandanda wala pa waiche waganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wanyawo wapochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. ¹¹ Pa wapochele mbiya syao, watandite kwasongonechela asyene ngunda wala. ¹² Watite, ‘Awa wa wapele masengo kumbesi apanganye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wanya wa akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuwa lili nkuwala?’

¹³ “Pelepole nsyene ngunda jula wananjile jumo jwao kuti, ‘Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none

kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza?
¹⁴ Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe.
¹⁵ Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuwa une ndili jwambone?” ”

¹⁶ Nipele Che Yesu wamalichisye kwa kusala, “Iyoyo waali wambesi chachiwa wandanda ni waali wandanda chachiwa wambesi.”

Che Yesu akuwecheta kaatatu nkati chiwa chao
(Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ Che Yesu pa waliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, waajigele wakulijiganya wao kumi na mbili, pa waliji kwenda mwitala, peuto pangali wandu wane, waasalile, ¹⁸ “Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe.
¹⁹ Chakampeleche kwa wandu wanga wa Wayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwa wamba pa nsalaba ni pa lyuwa lyaatatu chachisyuka.”

Kuwenda kwa achikulu
(Maliko 10:35-45)

²⁰ Nipele achikulu wa wanache wa che Sebedayo waichile Che Yesu, pamo ni achi wanagwe, watindi walile ni kwa wenda chindu. ²¹ Che Yesu wammusisye, “Chichi nkusaka?” Watite, “Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achi wanangu wa wili wa chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu.” ²² Che Yesu wajanjile, “Ana nkumanyilila chinkuchi wenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?” Wanyawo wajanjile, “Tukupakombola.” ²³ Che Yesu waasalile, “Isyene chinng'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganiga wa masengo gangu nambo Akunungu chachapa lipesa lyo wele wa wakolochesye.”

²⁴ Nombe wakulijiganya wane likumi wala pa wapilikene gele, watumbilile wa wili wo. ²⁵ Nipele Che Yesu waa wilasile ni kwasalila, “Nkumanyilila kuti mamwenye wa ilambo akwalongosya wandu wao kwa machili, ni achakulu wao akwatenda ali wandu wao. ²⁶ Nambo ina we yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuwa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa a we katumetume jwa wose. ²⁷ Ni jwalijose jwakusaka kuwa jwaandanda kukwenu akusachilwa a we jwaktumichila jwenu. ²⁸ Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu

nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuu-tyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chi-wombolo cha ŵandu ŵajinji.”

*Che Yesu akwalamya ŵangalola ŵaŵili
(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)*

²⁹ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa ŵandu ŵaliji nkwakuya. ³⁰ Nipele, ŵapali ŵangalola ŵaŵili uŵatemi mungulugulu litala, nombewo paŵapikene kuti Che Yesu ŵaliji nkupita pelepo, ŵanyanyisye achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” ³¹ Mpingo wa ŵandu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo ŵanyawo ŵapundangenye kunyanyisya, achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” ³² Che Yesu ŵajimi, ŵaaŵilasile ni kwausya, “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?” ³³ Ŵajanjile, “Ambuje, tukumenda gaunukuche meeso getu.” ³⁴ Nipele, Che Yesu ŵakolele chanasa, ŵakwaiye meeso gao ni papopo ŵakombwele kulola, ni ŵankuiye.

21

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusangalala
(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

¹ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaŵandichile ku Yelusalemu, ni paŵaiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, ŵatumile ŵakulijiganya ŵaŵili. ² Ŵaasalile, “Njaule kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitaŵikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. ³ Iŵaga chakammusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangakaŵa chakannechele.” ⁴ Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu. ⁵ “Mwasalile ŵandu ŵa musu wa Sayuni, Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila! Atulele, ni akwesile mbunda, ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.”

⁶ Ŵakulijiganya ŵala ŵajawile, ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu. ⁷ Ŵajiichenawo mbunda ni mwanambunda, ŵatandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. ⁸ Mpingo wekulungwa wa ŵandu watandiche nguo syao mwitala, ni ŵane ŵakatite nyambi sya mwana sya itela ni ŵatandiche mwitala. ⁹ Mipingo ja ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵaŵakuiye ŵanyanyisye achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,

Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje!
Ajinichilwe Akunnungu w̄aali kwinani!”

¹⁰ Che Yesu pa w̄ajinjilaga ku Yelusalemu, w̄andu w̄a musi wose w̄aliji jugulijuguli. W̄andu w̄aliji nkuusyana, “Ana aju ali nduni?” ¹¹ W̄andu mu mpingo ula w̄atite, “W̄elew̄a ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochema ku Nasaleti musi wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹² Nipele, Che Yesu w̄ajinjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, w̄aaw̄injile w̄anawose u w̄asumisyaga ni kusuma malonda pepala, w̄apitikwisye mesa sya w̄a w̄asumanyaga mbiya, ni itengu yao w̄a w̄asumisyaga nguunda. ¹³ W̄aasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chiji w̄ilanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo w̄anyamwe njitesile peuto pakulisisila w̄a wiyi.”

¹⁴ W̄angalola ni w̄akulemala w̄anjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu w̄alamisye. ¹⁵ Achakulu w̄ambopesi ni w̄akwiganya Malajisyo pa w̄aiweni indu yambone nnope i w̄aitesile Che Yesu ni w̄anache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,” w̄anyawo w̄atumbile. ¹⁶ W̄ausisye, “Uli ngankupilikana yakuti w̄anache?” Che Yesu w̄ajanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malow̄e ga?

‘Kutyochela nkang’wa sya w̄anache achanandi ni w̄akonga, nlipatile lumbili lwemalilwe.’ ”

¹⁷ Nipele, w̄alesile, w̄akopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

Che Yesu akuulwesya nkuju

(Maliko 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kunda w̄i, Che Yesu pa w̄aujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. ¹⁹ W̄auweni ntini mungulugulu litala, w̄aujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, w̄ausimene uli masamba pe. W̄aasalile, “Nkasogola isogosi sooni mo w̄a gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile. ²⁰ W̄akulijiganya pa w̄auweni, w̄asimosile, w̄aliusisye, “Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?” ²¹ Che Yesu w̄ajanjile, “Ngunsalila isyene, mwa w̄aga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya nga w̄a yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chiitendekwe iyoyo. ²² Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopela, chimpate.”

*Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu
(Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)*

²³ Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. Pa wajiganyaga, achakulu wa mbopesi ni achakulu wane wa wandu wausisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Wani wampele wele ukombole u?”

²⁴ Che Yesu wajanjile, “None chinammusye liusyo limo pe, mwanangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. ²⁵ Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa wandu?” Nambo wa wêchetesylene achinsyene pe achitiji, “Twa-jilaga, ‘Watyosile kwinani,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimukulupilila?’ ²⁶ Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa wandu,’ tukogopa mpingo wa wandu pakuwa wanawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.” ²⁷ Nipele, wajanjile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu watite, “Atamuno une ngangunsalila wanyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

Chitagu cha achachanda wa wili

²⁸ “Wanyamwe nkuganisa uli? Mundu jumo wakwete achachanda wa wili. Wantendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’ ²⁹ Nchanda jo wajanjile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wapitikwiche ntima, wajawile kupanganya masengo. ³⁰ Atati wala wanjaulile mwanagwe jwa wili jo ni kunsalila ilaila, nombe wajanjile watite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganjaula kumasengo. ³¹ Ana jwapi jwa wele wa wili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?”

Wajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, wakukumbikanya nsongo ni wakulawala chajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkana we kwinjila. ³² Pakuwa che Yohana waiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wanyamwe nganimukulupilila, nambo wakukumbikanya nsongo ni wakulawala wankulupilile. Ni wanyamwe pammasile kugawona gele nganinleka sambini ni kukulupilila.”

*Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wakwasima ngunda
(Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)*

³³ Che Yesu watite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyuumba walimile ngunda wa sabibu, wausyunguchisye lutenje ni wakolosisye pakuminyila sabibu, watawile chilindo mmomopemo. Nipele waujasimisye kwa wakulima ni kwaula ku chilambo cha kotalika. ³⁴ Katema

ka kugungula, watumile achikapolo wao kwa wakulima wala, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo. ³⁵ Wakulima wala wakamwile achikapolo wao, jumo wamputile, ni jwine wammuleje, ni jwine wamponyile maganga. ³⁶ Sooni watumile achikapolo wane wajinji kupunda wa kundanda. Wakulima wala wajasime ngunda watendele ilaila. ³⁷ Kumbesi kwakwe wantumile mwanagwe achiganisyaga mu ntima wakwe achitiji, 'Chakanchimbichisye mwanangu.' ³⁸ Nambo wakulima wala pawammweni mwanagwao wawechetesyene achinsyene pe, 'Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!' ³⁹ Nipele, wankamwile, wantyosisyeye paasa ngunda wa sabibu, wammuleje.

⁴⁰ "Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wakulima wala?"

⁴¹ Wanyawo wajanjile, "Chachajonanga wamba wele wachigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisywa kwa wakulima wane uchachapa liunjili lyakwe lya magungulo kwa katema kakwe."

⁴² Pelepo Che Yesu waasalile, "Uli ana nganinsyome lye lilo we li Mmalembelo ga Akunnungu?"

'Liganga liwalikanile wakuta wa sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose.

Ambuje ni watesile achi chindu chi, nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!'

⁴³ "Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni kupegwa wandu wakupanganya yakuisaka Akunnungu." ⁴⁴ Jwalijose juchagwilile pa liganga lya chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

⁴⁵ Achakulu wa mbopesi ni Mafalisayo pawapilikene itagu yao, wamanyilile kuti waliji nkwagamba wanyawo. ⁴⁶ Nipele wasosaga litala lya kwakamula, nambo wajogwepe wandu pakuwa wanyawo wanganisisyeye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela (Luka 14:15-24)

¹ Che Yesu wawechetenawo sooni kwa itagu achitiji,
² "Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumpepe juwantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. ³ Nipele watumile achikapolo wao kukwa wilanga waalaliche kwika ku ulombela, nambo wakanile kwika.
⁴ Waatumile sooni achikapolo wane, achitiji, 'Mwasalile

W'alalichikwe w'ala kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng'ombe jangu ja nkambaku ni ng'ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.' ⁵ Nambo w'andu w'ala w'akanile kwika, w'ajawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, ⁶ ni w'ane w'aakamwile achikapolo w'ala w'aputile ni w'ane kwaulaga. ⁷ Mwenye jula w'atumbile, w'atumile w'andu w'angondo w'ao kuti akaaulaje w'akuulaga w'ala ni kuchoma mooto musu wao. ⁸ Nipele w'aasalile achikapolo w'ao, 'Ulombela uli chile, nambo unalaliche w'ala ngana w'ajilwa. ⁹ Nipele njaule mmalekano ni w'anawose uchinkaasimane, nkaa w'ilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.' ¹⁰ Achikapolo w'ao w'ala w'atyosile, w'ajawile mmatala, w'aichenawo wose u w'asimene nawo, w'angalumbana ni w'ambone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo.

¹¹ "Nambo pa w'ajinjile mwenye ku kwalola achalendo, w'ammweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. ¹² Mwenye w'ammusise, 'Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?' Nambo w'elewo w'amyalele. ¹³ Nipele, mwenye w'aasalile achikatumetume w'ao, 'Munta w'e makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.' " ¹⁴ Che Yesu w'amalichise achitiji, "W'ajinji w'aku w'ilanjikwa, nambo w'asagulikwe nganatupa."

Nkati kulipa nsongo

(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Nipele, Mafalisayo w'ajawile, w'ajilene itajile pa kwatanjisa Che Yesu kwa malo w'e gao. ¹⁶ Nipele, w'atumile w'akulijiganya w'ao, pamo ni w'akulijiganya w'a mumpingo u che Helode ku Che Yesu. W'ausise achitiji, "Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya w'andu akusala chichi, paku w'a ngankulola ukulu wa mundu. ¹⁷ Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane aku w'ilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?" ¹⁸ Nambo Che Yesu w'aumanyilile nningwa wao w'angalumbana, w'aasalile, "Kwachichi nkuuninga, w'anyamwe w'aulamba? ¹⁹ Munosye mbiya ja kulipila nsongo." Nombewo w'aiche nawo likobili. ²⁰ Nipele, Che Yesu w'ausise, "Aku ku meeso ku ni liina li ya w'aani?" ²¹ W'ajanjile, "Che Kaisali." Pelepo Che Yesu w'aasalile w'anyawo kuti, "Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu." ²² Pa w'agapilikene gele w'asimosile, w'alesile, w'ajawile.

Liusyo lyankati kusyuka

(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Lye lyuŵa lyo, Masadukayo ŵane ŵakuti ngapagwa kusyuka ŵaichilile Che Yesu, ²⁴ nipele, ŵausisye, “Jwakwiganya, che Musa ŵatite mundu jwalombele awaga pangaleka ŵanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe, kuti ammelechele ŵanache nkulugwe. ²⁵ Nipele, pa musu petu pano ŵapali ŵandu saba ŵaŵapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo ŵalombele ni ŵawile pangali ŵanache, ni mpwakwe ŵannombile jwankongwe jula. ²⁶ Iyoyo yaliji kwa jwaawili jula ni jwaatatu ni mpaka ŵanawose saba. ²⁷ Paŵamasile kuwa ŵanawose saba, jwankongwe jula ŵawile. ²⁸ Nambi, pa lyuŵa lya kusyuka jwele jwankongwe chaŵe jwa ŵaani mwa ŵele saba wo? Pakuŵa wose saba ŵannombile.”

²⁹ Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo, “Ŵanyamwe nkosele pakuŵa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. ³⁰ Pakuŵa pachachisyuka ŵawe ngalombela atamuno kulombwa, chaaŵe mpela achikatumetume ŵa kwini. ³¹ Nambo yankati kusyuka kwa ŵawe, uli, nganinsyoma aila iŵansalile Akunnungu? Ŵansalile, ³² ‘Une ndili Akunnungu ŵa che Iblahimu ni Akunnungu ŵa che Isaka ni Akunnungu ŵa che Yakobo.’ Nipele ŵele nganaŵa Akunnungu ŵa ŵawe, nambo ŵa ŵajumi.” ³³ Mpingo wa ŵandu ula paŵapilikene yeleyo, ŵagasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa

(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Mafalisayo paŵapilikene kuti Che Yesu ŵamyalesye Masadukayo, ŵasangangene pamo. ³⁵ Jumo jwao, ŵakwiganya malajisyo, ŵausisye Che Yesu achalingaga kuti, ³⁶ “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?” ³⁷ Che Yesu ŵanjanjile, “‘Mwanonyele Ambuje Akunnungu ŵenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.’ ³⁸ Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. ³⁹ Ni lyaawili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.’ ⁴⁰ Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu gakukulupilila ge makanyo gaŵili ga.”

Liusyo lyankati Kilisito

(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Paŵasangangene pamo Mafalisayo, Che Yesu ŵausisye, ⁴² “Ŵanyamwe nkuganisa uli yankati Kilisito? Uli ali

mwanagwao wâani?" Wâjanjile, "Wâ che Daudi." ⁴³ Che Yesu wâasalile, "Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu akwawîlanga Ambuje? Pakuwa wâtite,

⁴⁴ 'Ambuje wâasalile Ambuje wâangu, ntame kundyo,

mpaka pachinaawîche wâmmagongo wênu paasi pa makongolo genu.'

⁴⁵ Nipele, iwâga che Daudi akwawîlanga Kilisito 'Ambuje' ikukomboleka chinauli kuti ali mwanagwao?" ⁴⁶ Ngapagwa mundu jwali jose juwâkombwele kwanga. Chitandile lyuwa lyo ngapagwa juwâlinjile sooni kummusya.

23

Che Yesu akwajamuka wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo (Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

¹ Nipele, Che Yesu wâusalile mpingo wa wându ni wakulijiganya wâo kuti, ² "Wakwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchenene Malajisyo. ³ Kwalye ligongo lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwa ngakutenda yele yakuisala yo. ⁴ Akutawânga misigo jakutopela ni kwatwika wându mmakoyo, nambo wêle achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala. ⁵ Wanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni wându. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjehesya ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali wându wâ Akunnungu. ⁶ Ikwanonyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. ⁷ Ikwanonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka wându wâwîlanje, 'Jwakwiganya.' ⁸ Nambo wanyamwe nkawîlanjikwa 'Jwakwiganya,' pakuwa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. ⁹ Atamuno ngasimummilanga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwa Atati wêtu ali wâmo pe, wâali kwini. ¹⁰ Atamuno ngasimmilanjikwa 'ilongola' pakuwa chilongola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. ¹¹ Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaawe katumetume jwenu. ¹² Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa.

Che Yesu akwamuka yankati ulamba

(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkuugala nnango wa Umwenye

wa kwinani mmbujo pa wându. Ni wânyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wâkusaka kwinjila ajinjile. ¹⁴ Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Nkwasumula wâwililwe ni achiwankwawo ipanje yao nchilitendaga wându wâmbone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu chikuwe kwakukulungwa nnope.

¹⁵ “Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Pakuwa nkuta wa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo a we jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda a we mundu jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachinsyene.

¹⁶ “Ulaje uwe kukwenu ilongola wângalola! Wânyamwe nkutinji mundu alumbililaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko nga wa chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁷ Wânyamwe wângalola wakulo we! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu ji we jeswela? ¹⁸ Sooni nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa nga wa chindu, nambo alumbilaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁹ Wânyamwe wângalola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi ji we jeswela? ²⁰ Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. ²¹ Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakitama nkati mo. ²² Nombe jwakulumbila kwa kwinani akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakitama pachanya pakwe.

²³ “Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Nkupochela mbopesi kwa wându, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelaga ni gankusachilwa kugakamulisya pangagali walila gane. ²⁴ ilongola wângalola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachiku wâlanjika ngamia!

²⁵ “Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiyi ni nsese. ²⁶ Ugwe Mfalisayo jwângalola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

²⁷“Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejini. ²⁸ Iyoyopeyo ni wanyamwe kwa paasa nkuoneka ni wandu kuwa wambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

*Kulaga kukwika
(Luka 11:47-51)*

²⁹“Ulaje uwe kukwenu wâkwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wâulamba! Nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu ni kugasalalisa malembe ga wandu wambone. ³⁰ Nkutinji, ‘Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatuka we pamo mmaulajo ga wakulondola wa Akunnungu!’ ³¹ Kwakuwecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wanyamwe ndi achiwana wa awala wawauje wakulondola wa Akunnungu. ³² Hayaga, mmalichisye masengo gawachokwele achambuje wenu! ³³ Wanyamwe wa uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? ³⁴ Nipele lye ligongo lyo une ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wâkwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwawamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. ³⁵ Nipele chilewo chichiwe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajjitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chilewo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. ³⁶ Isyene ngunsalila kuti, wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

*Che Yesu yakuti pakuunonyela musi wa ku Yelusalemu
(Luka 13:34-35)*

³⁷“Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga welewo wawatumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwana wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiwanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. ³⁸ Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame pe. ³⁹ Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, ‘Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.’ ”

24

Che Yesu akuwêcheta yankati konasika kwa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu wâkopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni paWajaulaga, wâkulijiganya wâo wâjaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu. ² Che Yesu wâasalile, “Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichijonasikwe.”

Kulaga ni kusauka

(Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu pawatemi ku chitumbi cha Miseituni, wâkulijiganya wâjaulile pa chisyepela, wâusisye, “Ntusalile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?” ⁴ Che Yesu wâjanjile, “Nlilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. ⁵ Pakuwa achajinji chakopochele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wându wâjinji. ⁶ Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuwa gelega gakusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawe. ⁷ Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiwa ni sala ni chindendemese cha chilambo. ⁸ Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.

⁹ “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wându wâ ilambo yose ligongo lya liina lyangu. ¹⁰ Sooni, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. ¹¹ Chachikopochela wâkulondola wâ unami achajinji chiwâlabusye wându wâjinji ¹² Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wându wâjinji chiuchinandupa. ¹³ Nambo jwalijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ¹⁴ Nambo, kukanawe kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiwe umboni kwa ilambo yose.

Kulaga kwakukulungwa

(Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu’ chichawêchetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wâkusyoma amanyilile malumbo gakwe. ¹⁶ Pelepo, wâali ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁷ Jwaali pachanya nyuumba

akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. ¹⁸ Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. ¹⁹ Ulaje kukwao wêle utachiwa pachiilu ni wachajonjesye gele mowa go! ²⁰ Mpokele kuti kuutuka kwenu kuna we katema ka mbepo, atamuno Lyuwa lya Kupumulila! ²¹ Pakuwa kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni. ²² Iwaga gele mowa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele mowa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wêle wa wasagulikwe.

²³ “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’ nkakulupilila. ²⁴ Pakuwa chachikopochela wanya kilisito wa unami ni wakulondola wa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya wandu yakombolekaga namose wasagulikwe wa Akunnungu. ²⁵ Mpilikane, nanjamwiche chile kakana we katema. ²⁶ Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila. ²⁷ Pakuwa, mpela njasi ijikuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuwa mpaka kulikutiwila lyuwa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. ²⁸ Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹ “Nambo nkumala kulaga kwa ge mowa go, lyuwa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisi-patuche kutyochela kwini ni machili ga kwini chigachitinganyika. ³⁰ Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwini, pelepô wandu wose wa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwicka pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. ³¹ Nombe chachatuma achikatumetume wao wa kwini ali akamulile mapenga ga kusona nope, ni wanyawo chachasanganya wandu wao uwasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwini mpaka aji mbesi ji.

Chitagu cha nkuju

(Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² “Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukuta kola nyambi ni kusipuka masamba, wanyamwe nku-manyilila kuti katema ka chuuku kawandichile. ³³ Iyoyo peyo wanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, manyilile kuti katema ka une kuuja kawandichile. ³⁴ Isyene

ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanaŵe kutendekwa aga gose ga. ³⁵ Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo malowê gangu ngagapita ng'o.

*Ngapagwa jwakumanyilila lyuŵa ni saa
(Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa ŵakuimanyilila chakachi chiikopochele, atamuno achikatumetume ŵa kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni ŵakumanyilila. ³⁷ Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ³⁸ Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, ŵandu ŵalyaga ni kung'wa, ni ŵalombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. ³⁹ Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ⁴⁰ Kele katema ko ŵandu ŵaŵili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴¹ Achakongwe ŵaŵili chachiŵa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴² Nipele, nililolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. ⁴³ Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyumba jakwe jjonasikwe. ⁴⁴ Kwalye ligongo lyo, ŵanyamwe nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

*Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Luka 12:41-48)*

⁴⁵ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta, “Nipele nduni jwali jwaku-tumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa ŵandu ŵao, ŵape chakulya katema kakwe? ⁴⁶ Jwana upile jwaketumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. ⁴⁷ Isyene ngunsalila, chachimika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. ⁴⁸ Nambo jwaketumichila aŵaga jwangalumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje ŵangu akukaŵa kuuja,’ ⁴⁹ ni kutanda kwaputa achikapolo achin-jakwe ni kulya ni kung'wa pamo ni ŵakolelwa, ⁵⁰ ambujegwe kapolo jula chachiika lyuŵa lyangakulilolela ni saa jangaku-jimanya. ⁵¹ Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni ŵaulamba. Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiŵali likumi

¹ “Kele katema ko, Umwenye wa kwinani chiulandane ni achiŵali likumi ŵaŵajigele ibatali yao, ŵatyosile

kwachingamila ambuje w̄a ulombela. ² Nsano w̄ao w̄aliji w̄akuloŵela ni nsano w̄aliji w̄akalamuka. ³ W̄aw̄aliji w̄akuloŵela w̄ala w̄ajigele ibatali yao, nambo nganajigala mauta ga akiba. ⁴ Nambo w̄ele w̄aw̄aliji w̄akalamuka w̄ala w̄ajigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. ⁵ Pakuŵa ambuje w̄aulombela w̄akaw̄ile kwika, achiŵali w̄ala wose w̄agwesele ni kugona. ⁶ Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, 'Nnole! Ambuje w̄aulombela akwika, njaule nkaachingamile.' ⁷ Pelepo achiŵali w̄ala wose w̄ajimwiche, w̄aiŵisile chile ibatali yao. ⁸ W̄ele w̄akuloŵela w̄ala w̄aasalile w̄akalamuka kuti, 'Mtupe mauta genu kanandi pakuŵa ibatali yetu ikusimika.' ⁹ Nambo w̄akalamuka w̄ala w̄ajanjile, 'Ngagatukwana uwe ni w̄anyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisa nkalisumile mwachinsyene!' ¹⁰ Nipele, w̄ele achiŵali w̄akuloŵela wo paŵajawile kusuma mauta, ambuje w̄aulombela w̄aiche, ni achiŵali w̄aw̄aliŵisile chile w̄ajinjile pamo nawo mu nyumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. ¹¹ Kanyuma achiŵali w̄ane w̄ala w̄aiche, w̄aaŵilasile, 'Achimwene, achimwene, ntuugulile!' ¹² Nambo w̄elewo w̄ajanjile, 'Ngunsalila isyene, ngangumanyilila w̄anyamwe.' " ¹³ Nipele, Che Yesu w̄atite, "Nlilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

*Chitagu cha w̄akutumichila w̄atatu
(Luka 19:11-27)*

¹⁴ "Pakuŵa Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, w̄aaŵilasile w̄akutumichila w̄ao ni kwalechela chipanje chakwe. ¹⁵ W̄ampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŵili ni jwine liunjili limo, ni w̄ajawile. ¹⁶ Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano w̄ajawile kukusumisa malonda ni w̄apatile mbiya sine maunjili nsano. ¹⁷ Ilaila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili jula, w̄apatile sine maunjili gaŵili. ¹⁸ Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo jula, w̄ajawile, ni kusola lisimbo paasi, ni w̄asisile mbiya ja achimwene jwao.

¹⁹ "Pagapite moŵa gamajinji, achimwene jwa w̄akutumichila w̄ala w̄ausile, ni w̄atandite kuŵalanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisyapatikene mu mbiya syakwe. ²⁰ Katumetume juŵapochele mbiya maunjili nsano w̄aiche ali ajigele gane nsano, w̄aasalile, 'Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjehesye maunjili gane nsano.' ²¹ Achimwene jwao w̄ansalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.'

22 “Sooni jwakitumichila juwâpochele mbiya maunjili gaŵili wâiche, wâtyosisye mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjehekwe, wâtite, ‘Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjehekwe.’ 23 Achimwene jwao wânsalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakitumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

24 “Nambo juwâpochele mbiya liunjili limo jula wâiche, wâtite, ‘Achimwene, nguimanyilila kuti mwe ndi wâkulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimmisa. 25 Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.’

26 “Achimwene jwao wânanjanjile, ‘Mwe ndi jwakitumichila jwanganalumbana ni jwa ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. 27 Nipele yammajile kujiwika mbiya jangu mu nyuumba ja kugosela mbiya, none pachiiiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! 28 Munsumule mbiya jo mumpe jwakwete mbiya maunjili likumi. 29 Pakuŵa, jwali ni chindu chapegwe ni konjechekwa. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. 30 Yankati jwakitumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.’”

Kulamula kwa mbesi

31 “Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume wâ kwini wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye chachili ni ukulu. 32 Wându wâ ilambo yose chasangangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya wându mpela wâkuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi. 33 Chaachisiwika ngondolo yaani wându wâmbone kundyo kwakwe ni mbusi yaani wându wângalumbana kunchiji kwakwe.

34 “Nombe Mwenye chiwâsalile wâali wâ kundyo kwakwe kuti, ‘Njise wânyamwe wâmpewile upile ni Atati wângu, mpochele umwenye wâmpanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo. 35 Pakuŵa jangwete sala ni wânyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni wânyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni wânyamwe mwambochele mmajumba genu. 36 Naliji matakope, wânyamwe mwandakwisye ni naliji jwakulwala wânyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe wânyamwe

mwanyimajimile.’ ³⁷ Pelepo, w̄andu w̄akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chiw̄ajanje mwenye kuti, ‘Ambuje, ana chakachi twambweni w̄a sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung’wesya meesi? ³⁸ Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? ³⁹ Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunnola?’ ⁴⁰ Mwenye chiw̄ajanje, ‘Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa w̄anyaw̄a achalongo w̄angu achanandi, mwandendele une.’

⁴¹ “Nipele chiw̄asalile w̄ele w̄aali kunchiji kwao, ‘Ntyoche mmbujo mwangu w̄anyamwe w̄ankwete malweso! Njaule ku mooto mow̄a gose pangali mbesi wangasimika, wauw̄ichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume w̄akwe. ⁴² Pakuw̄a jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi. ⁴³ Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nalwalaga ni nataw̄ikwe nganinyika kukulola.’

⁴⁴ “Pelepo nombe chajanje, ‘Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantaw̄ikwe, nowe nganitunkamusya?’ ⁴⁵ Mwenye chajanje, ‘Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa w̄anyaw̄a achanandi w̄a, mwakanile kuumbanganichisya une.’ ⁴⁶ Nipele, w̄anyaw̄a chajaule kumasausyo mow̄a gose pangali mbesi, nambo w̄andu w̄akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chajaule ku umi wa mow̄a gose pangali mbesi.”

26

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Che Yesu pa w̄amalisisye kuw̄echeta gelego gose, w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, ² “Nkumanyilila kuti pachigamale mow̄a ga w̄ili chichiw̄e chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti a w̄ambikwe pa nsalaba.”

³ Katema ko achakulu w̄a mbopesi ni achakulu w̄a w̄andu w̄asimene pa nsana wa nyumba ja Jwankulu Jwambopesi jwa w̄ilanjikwe che Kayafa. ⁴ W̄ajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. ⁵ Nambo w̄atite chele chindu chinatyochele katema ka lyu w̄a lya chindimba cha Pasaka, ngaka w̄a chikutyochele kutindiganya pa w̄andu.

Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania

(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)

⁶ Che Yesu paŵaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juŵalamile matana. ⁷ Jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, ŵaichilile Che Yesu paŵatemi kulya chakulya, ŵajitile mauta muntwe. ⁸ Ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni yele ŵatumbile, ŵatite, “Awu uwonasi u wa chichi? ⁹ Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa ŵakulaga.”

¹⁰ Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, “Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu.” ¹¹ Ŵakulaga alinji moŵa gose ni ŵanyamwe, nambo une nguuŵa ni ŵanyamwe moŵa gose. ¹² Aju jwankongwe ju anyitilile pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. ¹³ Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

*Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu
(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)*

¹⁴ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵa mbopesi, ¹⁵ ŵausisye, “Ana chimuumbe ichichi nannyichisyaga Che Yesu kukwenu?” Ŵaŵalanjile ipande selasini ya feza. ¹⁶ Chitandile kele katema ko che Yuda ŵasosaga lipesa lya kwaichisya kukwao.

*Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao akulya chakulya cha Pasaka
(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)*

¹⁷ Lyuŵa limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, ŵakulijiganya ŵajaulile Che Yesu ni kwausya, “Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?” ¹⁸ Ŵajanjile, “Njaule mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile, ‘Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni ŵakulijiganya ŵangu.’ ” ¹⁹ Ŵakulijiganya ŵala ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, ŵakolosisye chakulya cha Pasaka.

²⁰ Ligulo, Che Yesu ŵatemi pakulila chakulya pamo ni ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili. ²¹ Paŵalyaga, Che Yesu ŵatite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang'alauche.” ²² Ŵakulijiganya ŵasupwiche nnope, ŵatandite kuusya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?” ²³ Che Yesu ŵajanjile, “Juchakatoŵele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang'alauche. ²⁴ Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakang'alauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo.”

²⁵ Che Yuda, juwangelawiche, wausisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu wajanjile, “Ugwe mmechete.”

Chakulya cha Ambuje

(*Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25*)

²⁶ Paŵalyaga, Che Yesu waujigele nkate, watogolele Akunnungu, waugaŵenye, wapele wakulijiganya wao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.” ²⁷ Nipele wachijigele chikombe cha divai, watogolele, wapele achitiji, “Nng’welele achi wanawose, ²⁸ pakuwa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya wajinji kwa kwalechelesya sambi. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti nguung’wa sooni divai ja sabibu mpaka paching’we jasambano pamo ni wanyamwe mu umwenye wa Atati wangu.”

³⁰ Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, watyosile, wajawile kuchikwesya cha Mizeituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo

(*Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38*)

³¹ Nipele Che Yesu waasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, wanyamwe wanawose chinchimwe ni une, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’

³² Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Galilaya.”

³³ Che Petulo waasalile Che Yesu, “Nachiwamuno wanawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche.” ³⁴ Che Yesu wansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo chino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.” ³⁵ Che Petulo watite, “Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana.” Wakulijiganya wane wala wanawose watite iyoyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(*Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46*)

³⁶ Nipele Che Yesu wajawile pamo nawo kwiuto kwakukuwilanjikwa ku Getesemane, waasalile wakulijiganya wao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”

³⁷ Walongene nawo che Petulo pamo ni wanache wawili wa chilume wa che Sebedayo, watandite kusupuka nnope ni kulagasika. ³⁸ Pelepo waasalile, “Ngusupuka nnope muntima mpaka chiwandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.” ³⁹ Nipele, wajawile mmbujo kanandi, wagwile manguku, wapopele achitiji, “Atati wangu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngaŵa kwa kusaka une, nambo iŵe mpela inkuti pakusaka mmwe.”

⁴⁰ Wajaulile wakulijiganya wala, wasimene agonile, waasalile che

Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jimope? ⁴¹ Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili.”

⁴² Che Yesu wâjawile sooni kaawili kukupopela, “Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang’welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe.”

⁴³ Wajaulile sooni wakulijiganya wao, wasimene agonile, pakuwa meeso gao gatopelwe ni lugono.

⁴⁴ Nipele walesile, wâjawile sooni kukupopela kaatatu kwa maloŵe galagala. ⁴⁵ Nipele wajaulile wakulijiganya wala, waasalile, “Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wandu wa sambu. ⁴⁶ Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung’alauka.”

Che Yesu akukamulwa

(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴⁷ Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuwecheta nawo, waiche che Yuda, jumo jwa wakulijiganya kumi na mbili wala. Pamo nawo waiche wandu wajinji ali ajigele mapanga ni imbonga wawatumikwe ni achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu.

⁴⁸ Juwasachile kungalauka Che Yesu jo, wapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonnyela ni jujojo, munkamule.” ⁴⁹ Che Yuda wammandichile Che Yesu, waasalile, “Ngunkomasya jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa kwakumbata. ⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ambusanga, ntende chinnyichile.” Pelepo waiche wandu wala, wankamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi pa ulamusi wao.

⁵¹ Jumo jwa wawaliji pamo ni Che Yesu walisolomwele lipanga lyakwe, wamputile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wankatile liwiwi. ⁵² Pelepo Che Yesu wansalile jwejo, “Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. ⁵³ Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati wangu ni kumbelechela kupunda wangondo mipingo kumi na mbili wa achikatumetume wa kwini? ⁵⁴ Nambo chigamalile chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuwajilwa kuwa?”

⁵⁵ Katema kakoko Che Yesu wausalile mpingo wa wandu uwaiche kukwakamula, “Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakamulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula! ⁵⁶ Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti

gamalile malembelo ga w̄akulondola w̄a Akunnungu.” Pelepo w̄akulijanya w̄anawose w̄alesile, w̄atisile.

Che Yesu akwauswa kunkungulu

(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Nipele, w̄ele w̄andu w̄awankamwile Che Yesu w̄anjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juw̄aliji Jwankulu Jwambopesi, kuw̄asongangene w̄akwiganya Malajisyo ni achachekulu. ⁵⁸ Che Petulo w̄ankuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, w̄ajinjile nkati pamo ni w̄akulindilila kuti alole ichikatendekwe.

⁵⁹ Nipele, achakulu w̄ambopesi ni nkungulu wose w̄ausosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. ⁶⁰ Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiw̄amuno w̄aiche w̄andu w̄ajinji w̄a unami. Kumbesi kwakwe w̄aiche w̄andu w̄awili. ⁶¹ Watite, “Aju mundu ju watite, ‘Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujita w̄a sooni kwa mo w̄a gatatu.’ ” ⁶² Jwambopesi Jwankulu w̄ajimi, w̄ammusisye Che Yesu, “Ana ngankwanga lilo w̄e? Ana w̄andu w̄a akummechetela chichi?” ⁶³ Nambo Che Yesu watemi ji. Jwambopesi Jwankulu w̄ansalile, “Ngunumbisya kwa Akunnungu w̄aali w̄ajumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!” ⁶⁴ Che Yesu w̄anjanjile, “Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje w̄a machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwinani.”

⁶⁵ Pelepo, Jwambopesi Jwankulu w̄apapulenyeye nguo syao, watite, “Watukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu. ⁶⁶ W̄anyamwe nkuti uli?” W̄anyawo w̄anjanjile, “Aw̄ajilwe kuwa!” ⁶⁷ Nipele w̄ansunile mata ku meeso, w̄amputile. W̄ane w̄amputile majanda pali jeje, ⁶⁸ achitiji, “Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, w̄aani w̄amputile!”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Che Petulo watemi paasa mu lutenje. Nipele, jwakutumichila jumo jwankongwe w̄anjaulile, nikuti, “Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya.” ⁷⁰ Nambo che Petulo w̄akanile mmbujo mwa w̄anawose achitiji, “Ngangumanyilila inkuw̄echeta yo.” ⁷¹ Pa w̄akopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe w̄ammweni, w̄aasalile u w̄aliji pelepo kuti, “Mundu ju w̄aliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.” ⁷² Che Petulo w̄akanile sooni kwa kulumbilila, “Ngangumanyilila mundu

ju.” ⁷³ Kanyuma kanandi, w̄andu w̄aw̄aliji pelepo w̄ajaulile che Petulo, w̄ansalile, “Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuw̄a uw̄echete wenu ukummanyisya.” ⁷⁴ Pelepo che Petulo w̄atandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, “Ngangumanyilila mundu ju!” Katema kakoko tambala jatongwele. ⁷⁵ Che Petulo w̄agakumbuchile maloŵe gaŵasalilwe ni Che Yesu kuti, “Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala.” Nipele, w̄atyosile paasa, w̄alisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato

(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Pakwachele, achakulu w̄ambopesi ni achakulu w̄a w̄andu w̄ajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. ² W̄ataw̄ile magwedegwede, w̄anjigele, w̄ampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

Chiwa chi che Yuda

(Masengo 1:18-19)

³ Pelepo, che Yuda juw̄angalawiche, paŵaiweni kuti Che Yesu amasile kulamulikwa, w̄alilasiche muntima, w̄ausisye kwa achakulu w̄ambopesi ni achakulu w̄a w̄andu ipande selasini ya feza. ⁴ W̄aasalile, “Leŵile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambi aulajikwe.” Nambo ŵele w̄anyawo w̄atite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene.” ⁵ Nombejo w̄aponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, w̄akopweche paasa, w̄ajawile kukulitaŵilila. ⁶ Achakulu w̄ambopesi w̄asijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiŵika kwa jwakugosa feza sya Nyuumba ja Akunnungu pakuw̄a sili feza sisypatikene kwa kuulaga.” ⁷ Nipele, w̄ajilene, w̄asumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achalendo. ⁸ Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuŵilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisypatikene kwa kuulaga.

⁹ Kwa yeleyo maloŵe gaŵaw̄echete che Yelemia jwakulon-dola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, “W̄ajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene W̄aisilaeli kulipa kwa ligongo lyao. ¹⁰ Feza syo w̄asumile ngunda wa lilongo, mpela iŵanajisye Ambuje.”

Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo

(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

¹¹ Che Yesu w̄ajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma w̄ammusisye, “Ana mmwe ni Mwenye jwa W̄ayahudi?” Che Yesu w̄anjanjile, “Mmwe mmechete.” ¹² Nambo achakulu w̄ambopesi ni

achachekulu paŵammechetelaga, nganajanga. ¹³ Nipele che Pilato ŵammusisye, “Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?” ¹⁴ Nambo Che Yesu nganajanga namose liloŵe limo, jwankulu jwa Chiloma jo ŵasimosile nnope.

Che Yesu akulamulikwa kuwa

(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

¹⁵ Yasyoŵeleche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwataŵikwe juŵansachile katema ka chindimba cha Pasaka. ¹⁶ Kele katema ko pali ni jwantawe juŵamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. ¹⁷ Nipele, paŵasongangene ŵandu pamo, che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa ŵele ŵaŵili, che Balaba pane Che Yesu jwakuŵilanjikwa Kilisito?” ¹⁸ Pakuŵa ŵaimanyilile kuti ŵantyosisye kwa ligongo lya wiu.

¹⁹ Che Pilato paŵatemi pa chitengu cha kulamulila, ŵankwawo ŵaichenawo utenga wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuŵa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”

²⁰ Nambo achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵane ŵanyenjile ŵandu kuti ŵaŵende agopolwe che Balaba ni ŵaulaje Che Yesu. ²¹ Che Pilato ŵausisye ŵanyawo, “Nkunsaka jwapi nangopolele mwa ŵele ŵaŵili ŵa?” Ŵajanjile, “Che Balaba!”

²² Che Pilato ŵausisye ŵanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuŵilanjikwa Kilisito?” Ŵanawose ŵatite, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

²³ Nambo che Pilato ŵausisye, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Ŵanyawo ŵanyanyisye achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

²⁴ Nipele, che Pilato paŵaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, ŵajigele meesi ni kunaŵa makono mmbujo pa ŵandu ni ŵatite, “Une ngangulipasyapasya nkati chiwa cha aju mundu ju, chinyimanyilile mwachinsyene.” ²⁵ Ŵandu ŵanawose ŵatite, “Miasi jao jiŵe pachanya petu ni achiŵana ŵetu!” ²⁶ Nipele che Pilato ŵagopolele che Balaba kutyochela mu nyumba jakutaŵilwa, nambo paŵamasile kumputa Che Yesu ibokola ŵantyosisye kukwaŵamba pa nsalaba.

Ŵangondo akuntendela chanache Che Yesu

(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)

²⁷ Nipele ŵangondo ŵa jwankulu jwa Chiloma ŵanjinjisye Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose. ²⁸ Ŵammusile nguo syao, ŵammwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye. ²⁹ Nipele ŵakolosiye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵammwasisye mu ntwe, sooni ŵammichile nnasi

kundyo. *W*atindiwêle mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa *W*ayahudi!”
³⁰ *W*ansunile mata, *w*aujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe.
³¹ *Pa*wamasile kuntendela chanache, *w*ammusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele *w*ampeleche kukwa*w*amba pa nsalaba.

Che Yesu akuwambikwa pa nsalaba

(*Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27*)

³² *Pa*wajaulaga, *w*ansimene mundu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musu wa ku Kulene, *w*ankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu. ³³ *Pa*waiiche peuto papaku*w*ilanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, ³⁴ *w*ampele divai jewanganye chindu chaku*w*awâ kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe *w*akanile kung'wa.

³⁵ *W*awambile pa nsalaba, nipele *w*aga*w*ene nguo syao kwakutendela gudugudu. ³⁶ *W*atemi pepala, *w*aliji nkwalindilila. ³⁷ Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba *w*awisile chibao cha malo*w*e gagalembekwe, “A*w*a ni Che Yesu, Mwenye jwa *W*ayahudi.” ³⁸ Paliji ni *w*achiswamba *w*awili *w*awambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo.

³⁹ *W*andu *w*awapitaga pelepo *w*antukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, ⁴⁰ “Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujita*w*a kwa mo*w*a gatatu. Sambano nlikulupusye mwasyene. I*w*aga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!” ⁴¹ Iyoyo peyo achakulu *w*ambopesi pamo ni *w*akwiganya malajisyo ni achachekulu *w*antendele chanache achitiji, ⁴² “*W*akulupwisye *w*ane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! I*w*aga *w*ele ali Mwenye jwa *W*aisilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile. ⁴³ *W*aaikulupilile Akunnungu ni ku*w*echeta kuti *w*ele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, i*w*aga Akunnungu akunsaka *w*akulupusye sambano.”

⁴⁴ Iyoyo peyo *w*ewala u*w*awambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe *w*antukene.

Chiwa chi Che Yesu

(*Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30*)

⁴⁵ Chitandile lyu*w*a pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi. ⁴⁶ Pajaiche saa tisa Che Yesu *w*alisile kwa lilo*w*e lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu *w*angu, Akunnungu *w*angu, kwachichi mulesile?” ⁴⁷ Nambo *w*andu *w*ane *w*awajimi pele *pa*wapilikene yele *w*atite, “Akwa*w*ilanga che Elia.” ⁴⁸ Jumo jwao *w*autwiche, *w*ajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, *w*aji*w*isile mu

nnasi, wapele ang'we. ⁴⁹ Wane watite, "Nnindilile tulole iwaga che Elia chaiche kukwakulupusya."

⁵⁰ Nipele, Che Yesu walisile sooni kwa liloŵe lyekulungwa, wajasiche.

⁵¹ Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche.

⁵² Malembe gaunukwiche ni iilu ya wandu wainji wa Akunnungu wawajasiche wasyuchikwe. ⁵³ Nombewo

wakopweche mmalembe, ni Che Yesu pawamasile kusyuka, wainjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wandu wainji waweni.

⁵⁴ Nipele, jwankulu jwa wangondo ni wangondo wane wawainji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu pawachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, wajogwepe nope, watite, "Isyene aju mundu ju wainji Mwana jwa Akunnungu."

⁵⁵ Pelepo pali ni achakongwe wainji wawalolechesyaga kwakutali. Wanyawo ni weŵala wawankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. ⁵⁶ Mwa wele wanyawo wainji che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wa wanache wa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu

(Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

⁵⁷ Pakwaswele, waiche mundu jumo jwa chipanje jwa musu wa ku Alimataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwainji jwakulijiganya jwa Che Yesu. ⁵⁸ Wajawile kwa che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato walamwile kuti apegwe. ⁵⁹ Che Yusufu wachijigele chiilu

chila, wachiwainji nguo jeswela mbee jajili jasambano, ⁶⁰ Che Yusufu wachiwisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, waligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka. ⁶¹ Che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu wane wala watemi aninkulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindililwa

⁶² Malaŵi jakwe, yaani lyuŵa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila, achakulu wambopesi ni Mafalisayo wajaulile che Pilato, ⁶³ Watite, "Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa watite, 'Pakumala moŵa gatatu chisyuche.'" ⁶⁴ Kwayele tukummenda mwasalile wangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti wakulijiganya wao anakombole kuchijigala chiilu chao

ni kwasalila wându kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuwe kwawamba nnope kupunda kwaan-danda kula.”⁶⁵ Che Pilato wâasalile, “Ayaga, nkwele wângondo, njaule nkalilindilile inkuti pakukombola.”⁶⁶ Nipele, wâjawile, wâlilindilile lilembe, wâwîsile chiugulilo peganga ni kwaleka wângondo kulindilila.

28

Kusyuka ku Che Yesu

(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyamasile Lyuwa lya Kupumulila, kuninkucha lyuwa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu jwine wâjawile kukulilola lilembe.

² Chisisimuchile chakopochele chindendemese chachiku-lungwa cha chilambo, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wâtulwiche kutyochele kwini, wâlialambwile liganga lila ni kutamila. ³ Uwoneche wakwe waliji mpela kumesa ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee. ⁴ Wâkulindilila lilembe lila wâtetemele kwa lipamba nnope, wâliji mpela wawe.

⁵ Nambo katumetume jwa kwini jula wâasalile achakongwe wala achitiji, “Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juwawambikwe pa nsalaba. ⁶ Nganapagwa pelepa pakuwa wamale kusyuka mpela iwasasile. Njise kunnole pawagonile.

⁷ Nipele, njaule chitema nkaasalile wâkulijiganya wao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila.”

⁸ Achiwaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo watyosile chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila wâkulijiganya wao.

⁹ Chisisimuchile, Che Yesu wasimene nawo, wâtite “Ngunko-masya.” Achakongwe wala wâjawile, wâgakamwile makongolo gao ni kwapopelela. ¹⁰ Nipele Che Yesu wâasalile, “Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une.”

Utenga wa wâkulindilila lilembe

¹¹ Achakongwe wala pawajaulaga, wâkulindilila wampepe wa lilembe wâjawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe. ¹² Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wâkulindilila wala mbiya syasijinji, ¹³ ni kwasalila, “Wanyamwe chinjile yeleyi, ‘Wâkulijiganya wao waiche chilo, wâchijiwile chiilu uwe tuli tugonile.’” ¹⁴ Iwaga chaimanye

yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo.”

¹⁵ Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁶ Wakulijiganya kumi na moja wala wajawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule. ¹⁷ Pa wamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo waliji ni lipamba. ¹⁸ Nipele Che Yesu waiche chiwandi, waasalile, “Mbegwile ukombole wose kwini ni pachilambo. ¹⁹ Nipele njaule, nkaatende wandu wa ilambo yose awe wakulijiganya wangu, nhabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nkaajiganye kugakamulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None ndili pamo ni wanyamwe mo wa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo.”

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Maliko Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Maliko, chili chitabu chimpepe mu itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala yankati ngani ja umi u Che Yesu Kilisito. Chachilichose mwa itabu yo chikuwîlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Injili mpela yatite pakulemba che Maliko chili chitabu chejipi kupunda itabu yose ncheche. Sooni ikukulupilichika kuti mwa Injili syosye si jeleji jaliji jandanda kulembekwa mu yaka ya 65 mpaka 70, pakumala Che Yesu kupagwa. Wâumanyilisi wâjinji akukulupilila kuti Injili ji jalembekwe ku Loma, nningwa wao wâkamulisyeye ntima wakukulupilila wâ chiloma wâ kweleko.

Che Maliko sooni akumanyika mpela che Yohana Maliko, wâjawile pamo ni achinduna che Paolo ni che Banaba nambo wâsoyeseye lumbili lwao pa walesile achinjakwe achendelechelaga ni ulendo wao wa masengo ga kwatumichila Akunnungu (Masengo 13:13). Kanyuma Che Maliko walongene sooni ni che Banaba (Masengo 15:37-39). Sooni che Maliko wâlijiji mbusanga ju che Petulo (2 Petulo 5:13). Nambo che Maliko wâlijiji jwanchanda katema Che Yesu pa wâtandaga masengo gao. Wâumanyilisi akukulupilila kuti che Maliko wâlembile umboni u che Petulo, ni weleo uli nsingi wa Injili mpela yatite pakulemba che Maliko. Mu Ngani Jambone ji, che Maliko akunguluchile kwannope majiganyo gankati ku wâ jwakulijiganya ju Che Yesu ni majiganyo ga Che Yesu pa mo wâ ga mbesi.

Yaili mwelemo

Che Maliko akuchimanyukusya chitabu chakwe (1:1-13).

Sooni che Maliko akusala yankati kutumichila ku Che Yesu pa wâlijiji ku Galilaya (1:14-45; 8:1-21).

Sooni akutusalila yankati Che Yesu iwâtite pakwendajenda ku Yelusalemu (8:22-38; 10:1-52).

Che Maliko akumalichisya kwa kulemba yankati katema Che Yesu pa wâlijiji Ku Yelusalemu, pamo ni chiwa chao ni kusyuka kwao (11:1-33; 16:1-8).

Che Yohana Wâkubatisya akwalalichila wâandu nkati Che Yesu Kilisito

(Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu. ² Mpela ijitite pakulembekwa mmalembo ga che Isaya juwâliji jwakulondola jwa Akunnungu,

“Akunnungu wâtite, ‘Nguntuma jwantenga jwangu annon-golele,

jwejejo ni juchankolochesye litala lyenu.’

³ Mundu akunyanyisya mwipululu achitiji, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kupita.’ ”

⁴ Che Yohana Wâkubatisya wâtamaga mwipululu ni kwalalichila wându aleche sambi ni kwabatisya kuti Akunnungu wâlechelesye sambi syao. ⁵ Wându achajinji kutyochela chilambo cha Wâyahudi ni musu wa ku Yelusalemu wose wâjawile kukwapikanila che Yohana, wâjiticisye sambi syao nombejo wâbatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁶ Che Yohana wâliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwîlanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo wâlyaga itete ni uchi.

⁷ Ni wâlalichilaga kwa wându kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguwâjilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe. ⁸ Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwejejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

*Kubatiswa ni kulinjikwa kwa Che Yesu
(Matayo 3:13-17; 4:1-11; Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Mowâ go, Che Yesu wâiche kutyochela musu wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni wâbatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. ¹⁰ Che Yesu pawâkopokaga mmeesi, wâkuweni kwinani kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu wântuluchile achiwâga mpela nguunda. ¹¹ Liloŵe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwinani lichitiji, “Mmwejo ni Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nomwe.”

¹² Papopo Mbumu jwa Akunnungu wânlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. ¹³ Ni wâtemi mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko wâtamaga pamo ni inyama ya mwitinji, nambo achikatumetume wâ kwinani wâliji nkwakamuchisya.

*Che Yesu akwaŵilanga wâkukoka ncheche wâakuye
(Matayo 4:12-22; Luka 4:15; 5:1-11)*

¹⁴ Che Yohana paŵataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa wându, Che Yesu wâjawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila wându Ngani Jambone ja Akunnungu. ¹⁵ Wâtite,

“Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uWandichile. Nneche sambu syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!”

¹⁶ Che Yesu paWapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, Waweni Wakukoka waWili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. ¹⁷ Che Yesu waasalile, “Munguye, none chinantende Wanyamwe mme Wakwaikanawo Wandu kwa Ambuje.” ¹⁸ Papopo walesile nyau syao ni kwakuya.

¹⁹ Che Yesu paWajawile mmbujo kanandi, Waweni che Yakobo ni che Yohana, Wanache wa che Sebedayo. Ni Wanyawo Waliji mu ngala wa jao achisaulaga nyau syao. ²⁰ Papopo Che Yesu paWaweni, wawilasilile, ni Wanyawo walesile che Sebedayo atati Wao mu ngala wa pamo ni Wakwapanganyichisya masengo, ni Wakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunkoposya mundu masoka
(Luka 4:31-37)*

²¹ Che Yesu pamo ni Wakulijiganya Wao waiche musi wa Kapelenaumu, ni palyaiche Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu wajinjile mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi, ni Watandite kwajiganya Wandu malo we gambone ga Akunnungu. ²² Wandu wose waWampilikene Wasimosile ni uwiganye wakwe, pakuwa nganjiganya mpela Wakwiganya Malajisyo, nambo Wajiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi.

²³ Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juWaliji mu nyumba ja kusimanilana jila Wanyanyisye, ²⁴ achitiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!”

²⁵ Che Yesu walikalipile lisoka lya achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.”

²⁶ Nipele lisoka lya lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche. ²⁷ Wandu wose Wasimosile nnope ni Waliji nkuusyana, “Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombego gakwajitichisya!” ²⁸ Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwa-chitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya.

*Che Yesu akwalamyanda Wandu Wajinji
(Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41)*

²⁹ Che Yesu ni Wakulijiganya Wao pamo ni che Yakobo ni che Yohana Wakopweche mu nyumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyumba ja Wanya che Simoni ni che Andulea. ³⁰ Akwegwao che Simoni jwankongwe, Wagonile pachindanda ali nkulwala chiilu, ni Che Yesu naikape Wasalilwe yankati

jwakuwala jo. ³¹ Nipele Che Yesu wanjaulile jwankongwe jo ni wankamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele watandite kwatelechela.

³² Ligulo, lyuwa lili litiwile, wandu waajauchisye Che Yesu wakulwala wose ni wawakamwilwe ni masoka. ³³ Wandu wose wa musu wo wasongangene paluwala lwa nyuumba. ³⁴ Che Yesu walamisye wandu wajinji wawaliji ni ilwele yakupisyan-gana ni kugakoposya masoka gamajinji gagaliji mwa wandu wala. Nganiwapa masoka lipesa lyakuwecheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali waani.

*Che Yesu akwalalichila wandu ku Galilaya
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Kunda wipe kukana we kucha, Che Yesu wakopweche mu nyuumba jo ni kwaula paasa musu, pangali wandu kukupopela. ³⁶ Che Simoni ni achinjakwe wala wawajile kukwasosa. ³⁷ Pa wammweni wansalile, “Wandu wose ali nkunsosa mmwe.”

³⁸ Che Yesu waasalile, “Tukusachilwa tujaule mmisinda jine jaji wandichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuwa ye lei ni inyichile.”

³⁹ Nipele, Che Yesu wajesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga kupopelela ni kugakoposya masoka.

*Che Yesu akunswejesya mundu jwamatana
(Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Lyuwa limo mundu jwa matana waiche ku Che Yesu ni kwatindi walila ni kwachondelela kuti, “Mwasakaga muuswejesye!”*

⁴¹ Che Yesu wankolele chanasa, wajongwele nkono wao ni wankwaiye ni kwasalila, “Ngusaka, Nswejele!” ⁴² Papopo matana gakwe gala gannesile ni waswejele. ⁴³ Nipele Che Yesu wansalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, ⁴⁴ “Nnole, munansalile mundu jwalijose chindu chi, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iwatite pakusala che Musa kwalosya wandu wose kuti nnamile.”

⁴⁵ Nambo mundu jula pa wakopweche, watandite kwenesya ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo watemi paasa musu, pangali wandu, atamuno yeleyo wandu kopochela papalipose wanjaulile kukoko peko.

* 1:40 1:40 Muuswejesye: Matana galiji ulwele uwanlekasisye mundu kwa wenda Akunnungu pakuwa waliji usakwa.

2

Che Yesu akunnamya mundu jwatatele (Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu ŵaujile sooni ku Kapelenaumu ni ŵandu ŵapilikene kuti ali pamusi. ² Nipele ŵandu ŵajinji ŵasongangene atamuno nganilisigala lipesa lyalililyose, ni ŵagumbele mpaka paluŵala. Che Yesu ŵaliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu. ³ Pelepo ŵandu ncheche, ŵannyichisye mundu jwatatele ku Che Yesu. ⁴ Nambo kwaligongo lya winji wa ŵandu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiŵandi ni Che Yesu. Nipele, ŵapesekwile pa chipagala cha nyuumba palapala paŵaliji Che Yesu. Pelepo ŵantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. ⁵ Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao chila, ŵansalile jwakutatata jula, “Mwanangu, nlecheleswe sambi syenu.”

⁶ Ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵaŵatemi pepala, ŵaliji nkuliusya mmitima jao, ⁷ “Ana akukombola chinauli kuŵecheta yelei? Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni ŵakukombola kulechelesya sambi.”

⁸ Papopo Che Yesu ŵaimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkuganisyaga yelei mmitima jenu? ⁹ Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwatatele ju, ‘Nlecheleswe sambi syenu,’ pane kunsalila, ‘Njimuche, njigale chitagala chenu njende?’ ¹⁰ Nipele, ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kulechelesya sambi sya ŵandu pachilambo pano.” Papopo ŵansalile mundu jwatatele jula, ¹¹ “Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu!”

¹² Ŵandu paŵannolechesyaga, mundu jula ŵajimwiche, ŵajigele chitagala chao ni kukopoka. Ŵandu wose ŵasimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeleyi!”

Che Yesu akummilanga che Lawi ŵaakuye (Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32)

¹³ Che Yesu ŵajawile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa ŵandu wanjaulile ni Che Yesu ŵatandite kwajiganya.

¹⁴ Paŵaliji nkupita, ŵammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyuumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu ŵansalile, “Munguye!” Che Lawi ŵajimi ni ŵankuiye.

¹⁵ Kanyuma, Che Yesu ŵatemi mu nyuumba ji che Lawi kulya chakulya. Ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵandu ŵa sambi ni ŵandu, ŵaakuiye Che Yesu. Ni ŵajinji mwa ŵelewo

ŵaliji nkulya pamo nawo ni ŵakulijiganya ŵao. ¹⁶ Ŵakwiganya Malajisyo ŵampepe ŵaŵaliji Mafalisayo, paŵaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni ŵandu ŵangakukundikwa ni ŵandu ni ŵakukumbikanya nsongo, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao ŵala, “Kwachichi akulya ni ŵandu nti ŵeleŵa?”

¹⁷ Che Yesu paŵapilikene ŵaasalile, “Ŵandu ŵangakulwala ngakunlajila jwantela, nambo ŵakulwala. Une nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵambone, nambo ŵandu ŵa sambi.”

Liusyo lyankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39)

¹⁸ Katema kampepe ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo ŵaliji nkutaŵa. Ŵandu ŵampepe ŵaiche ku Che Yesu ni kumbusya, “Ana ligongo chi ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akutaŵanga, nambo ŵakulijiganya ŵenu ngaakutaŵa?”

¹⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Ana ŵakuŵilanjikwa ku ulombela akukombola kutaŵa ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kutaŵa. ²⁰ Nambo chiliiche lyuŵa mlombela jo pachajigalikwe mwa ŵanyawo, moŵa go ni pachachitaŵa.

²¹ “Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuŵa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapawiche po chipapunde kupapuka. ²² Ni sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuŵa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja mapende ja sambano.”

Liusyo lyankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkupita mmigunda ja ngano. Paŵaliji nkwenda ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kutema masache ga ngano. ²⁴ Mafalisayo ŵaausisye Che Yesu achitiji, “Nnole! Ligongo chi ŵakulijiganya ŵenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila?”

²⁵ Che Yesu ŵajanjile, “Ana nganinsyome iŵatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? ²⁶ Che Daudi ŵajinjile pa Nyumba ja Akunnungu ni ŵalile mikate jijatyochekwe nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Ŵambopesi pe ni

Wâwasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi wâlile, sooni wapele achinjakwe.”

²⁷ Nipele Che Yesu wamalichisye kuwecheta, “Lyuwa lya Kupumulila lyawichikwe kwaligongo lya kwakamuchisya wandu nambo nga wa wandu kulitumichila Lyuwa lya Kupumulila. ²⁸ Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuwa lya Kupumulila.”

3

*Che Yesu akunnanya mundu jwapombotele nkono
(Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11)*

¹ Nipele Che Yesu wajinjile sooni mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi ni mmomo mwaliji ni mundu jwapombotele nkono. ² Wandu wampepe waliji nkusosa ligongo lya kwakumulila Che Yesu. Nipele waliji nkunnolechesya panepa chanlamye mundu jo pa Lyuwa lya Kupumulila. ³ Che Yesu wansalile mundu jwapombotele nkono jula, “Njise paujo.” ⁴ Nipele Che Yesu wausisye, “Ana ili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?”

Nambo wanyawo wamyalele. ⁵ Che Yesu walolechesye wose kwa lutumbilo, ni wasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakaitime. Nipele wansalile mundu jula, “Njongole nkono wenu!” Nombejo waujongwele, ni nkono wao walamile. ⁶ Papopo, Mafalisayo wakopweche paasa pa nyumba ja kusimanilana ni kuwechetesyana ni wandu wa mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu.

Mpingo wa wandu ukunkuya Che Yesu

⁷ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao watyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa wandu wankuiye. Wandu wo waumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. ⁸ Pa wapilikene iwaitesile Che Yesu, wandu wane waichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo lwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni. ⁹ Pakuwa wandu waliji wajinji, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao wawichile chile ngalawa kuti wandu anaiche kwa wijkanya. ¹⁰ Pakuwa waalamisye wandu wajinji, wakulwala wose waliji nkututana kuti wakwaye. ¹¹ Ni wandu wawakamwilwe ni masoka pa wammonaga, waligwisisye paujo pao ni kunyanyisya achitiji, “Mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu!”

¹² Nambo Che Yesu wagakanyisye kwa chikali masoka ganaa manyisye wandu wane kuti wele ali waani.

*Che Yesu akwasagula achinduna likumi ni wawili
(Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16)*

¹³ Che Yesu wakwesile kwitumbi ni kwawilanga wandu wawasachile nsyene, nombewo wajaulile. ¹⁴ Nipele wasagwile wandu likumi ni wawili wawawilasile achinduna ni kwasalila, “Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalalichila wandu Ngani Jambone, ¹⁵ ni wanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka.”

¹⁶ Welewa ni wandu likumi ni wawili wawasagwile, che Simoni ajula Che Yesu juwampele liina liine che Petulo, ¹⁷ ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana wanache wa che Sebedayo, Che Yesu wapele liina liine Boanelige malumbo gakwe “Wandu waali mpela ilindimo, pane akuwilanjikwa wandu waambumu.” ¹⁸ Wane waliji che Andulea ni che Filipino ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che Simoni jwakuwilanjikwa Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe, ¹⁹ ni che Yuda Isikaliote, juwangalawiche Che Yesu.

*Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Nipele Che Yesu wausile kumangwao. Mpingo wekulongwa wa wandu wasongangene sooni, mpaka Che Yesu ni wakulijiganya wao nganakombola kulya. ²¹ Achalongo achinjakwe pawapilikene yelei, wapite kukwajigala ligongo watite kuti jwampugwe.

²² Wakwiganya Malajisyo wawaumile ku Yelusalemu watite, “Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka.”

²³ Pelepo Che Yesu wawilasile wandu ni kwasalila kwa itagu achitiji, “Ana ikukomboleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe? ²⁴ Iwaga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. ²⁵ Sooni iwaga wandu wa nyuumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, wandu wo chajonasiche. ²⁶ Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili.

²⁷ “Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyuumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, panganta wa kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose.

²⁸ “Isyene ngunsalila, wandu chaalecheleswe sambu syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose. ²⁹ Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu ngalecheleswa sambu syo ng'o, pakuwa chakole sambu sya

moŵa gose pangali mbesi.” ³⁰ Che Yesu ŵaŵechete yeleyo ligongo ŵandu ŵaliji nkusala kuti, “Akamwilwe ni lisoka.”

*Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21)*

³¹ Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu ŵaiche pelepo, ŵajimi paasa ni kuntuma mundu akaaŵilanje Che Yesu nkati. ³² Mpingo wa ŵandu watemi kwakwasyungula Che Yesu. Nipele jumo jwao ŵansalile, “Achikulu ŵenu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa.”

³³ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ana achikulu ŵangu ni achapwanga ali ŵaani?” ³⁴ Pelepo ŵaalolechesye ŵandu uŵansyungwile ŵala ni kuti, “Nnole, ngwaona ŵandu ŵa mpela achikulu ŵangu ni achalongo ŵangu. ³⁵ Pakuŵa mundu jwalijose jwakuitendekanya yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu ŵangu.”

4

*Chitagu cha jwakupanda
(Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8)*

¹ Che Yesu ŵatandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa ŵandu wansyungwile mpaka ŵajinjile mu ngalaŵa ni kutama mmomo. Ŵandu wose ŵatemi mungulugulu litanda. ² Che Yesu ŵatandite kwajiganya indu yejinji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe ŵaasalile.

³ “Mpilikanichisye! Jwakupanda ŵajawile kukumisa mbeju. ⁴ Paŵamisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. ⁵ Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuŵa litaka lyakwe lyaliji kanandi. ⁶ Ni palyakopweche lyuŵa lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganijijinjilisya paasi. ⁷ Mbeju sine syagwilile pa miiŵa, miiŵa jila jakusile ni kuiŵijikanya mimela, nombe mimela jo nganijisogola isogosi. ⁸ Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi.”

⁹ Che Yesu ŵatite, “Ŵaali ni mapilikanilo gakupilikana, aplikane.”

*Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10)*

¹⁰ Che Yesu paŵaliji pajika, ŵane mwa ŵaŵampilikene ŵala pamo ni ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵanjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. ¹¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe

mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa wane waaali paasa chaliiganyeye indu yose kwa itagu pe,¹² kuti,
 ‘Alolecheseye, nambo anaone.
 Apilikanile, nambo anaimanyilile.
 Pakuwa amanyililaga chiwagalauchile Akunnungu,
 nombejo akaalecheseye sambu syao.’ ”

*Che Yesu akutagula chitagu cha jwakupanda
 (Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15)*

¹³ Nipele, Che Yesu wausisye, “Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambi chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine? ¹⁴ Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe lya Akunnungu. ¹⁵ Wandu wane akulandana ni mbeju sisyaagwilile mwitala. Pakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kulityosya Liloŵe lyalipandikwe mmitima jao. ¹⁶ Ni wandu wane ali mpela mbeju sisyaagwilile pa lwala. Wandu wo apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala. ¹⁷ Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa wanyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochelaga kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila, pelepo akulilekanga. ¹⁸ Wandu wane ali mpela mbeju sisyaagwilile pa miiwa. Wandu wo ni weŵala wakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, ¹⁹ ligongo lya lipamba lya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuliwijikanya Liloŵe lya, nombewo ngakukombola kulijitichisya Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi. ²⁰ Nambo wandu wane ali mpela mbeju sisyaagwilile pa chaajila sila. Welewo akulipilikana Liloŵe lya ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi wane makumi gatatu ni wane makumi nsano ni limo ni wane makumi likumi.”

*Chitagu cha lumuli lweunichikwe
 (Luka 8:16-18)*

²¹ Che Yesu wapundile kwasalila, “Ana mundu akupamba lumuli ni kuluiakanawo nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli. ²² Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. ²³ Waaali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

²⁴ Ni wapundile kwasalila, “Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalamulila wandu wane, Akunnungu chaachinnamulila ni wanyamwe wakwe, sooni chanjonjehesye. ²⁵ Pakuwa mundu jwakwete

chindu chajonjechekwe ni mundu jwanganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete.”

Chitagu cha mbeju jajikumela

²⁶ Che Yesu wâjendelechele kuwêcheta, “Umwenye wa Akunungu ukulandana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. ²⁷ Chilo akugona ni muusi akuwâ meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. ²⁸ Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya lisache kumbesi ukusogola ngano. ²⁹ isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula ni chikwakwa chakwe, pakuwâ katema ka magungulo kaiche.”

Chitagu cha mbeju jamwana ja haladali
(Matayo 13:31-34; Luka 13:18-19)

³⁰ Che Yesu wâusisye sooni, “Ana tutuulandanichisye ni chichi Umwenye wa Akunungu? Kwaali tuutanje kwa chitagu chi? ³¹ Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. ³² Nambo japandikwaga jikukula ni kuwâ chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuwâ ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutawâ isusi mu nyambi syakwe.”

³³ Che Yesu wâlalichile wându utenga wao kwa itagu yejinji yanti yele, wâkungulwiche nawo mpela iwâtite pakukombola wanyawo kumanyilila. ³⁴ Nganawêcheta ni wându chachilihose pangali itagu, nambo pawâliji pamo ni wâkulijiganya wao pachisyepela wâtatulile yose.

Che Yesu akujitulasya mbungo jejikulungwa
(Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25)

³⁵ Lyuwâ lilyolyo ligulo, Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wakwe, “Tujombochele peesi litanda.” ³⁶ Nipele wâkulijiganya wao wâulesile mpingo wa wându ula, ni kwinjila mu ngalawâ jiwâliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalawâ sine. ³⁷ Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalawâ jila, nombejo jatandite gumbala meesi. ³⁸ Che Yesu wâliji panyuma mu ngalawâ ali agonile pa nsamilo. Wâkulijiganya wao wâajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?”

³⁹ Che Yesu wâajimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. ⁴⁰ Nipele Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wao, “Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?”

41 *W*akulijiganya *w*ajogwepe nnope ni *w*ausyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

5

*Che Yesu akunnanya mundu jwa masoka
(Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39)*

1 Che Yesu ni *w*akulijiganya *w*aao *w*aiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. 2 Nakopokape Che Yesu mu ngala*w*a, *w*asimene ni mundu ju*w*aliji ni lisoka achi-tyochelaga ku malembe. 3 Mundu jo *w*aliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu ju*w*ankombolaga kunta*w*a sooni namose ni minyolo. 4 Katema kakajinji *w*anta*w*ile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo *w*agambaga kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwa-machili ju*w*apakombwele kunkamula. 5 Muusi ni chilo *w*aliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga.

6 Mundu jo pa*w*ambweni Che Yesu kwakutalichila, *w*ambutuchile ni kwatindi*w*alila. 7 *W*anyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nnalagasye!” 8 *W*a*w*echete yeleyo paku*w*a Che Yesu *w*ansalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.”

9 Che Yesu *w*ambusisye, “Liina lyenu *w*aani?”

Nombejo *w*ajanjile, “Liina lyangu Mpingo, paku*w*a tuli achajinji.” 10 Nipele *w*achondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musi ula.

11 Chi*w*andi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa magulu*w*e gachilyaga. 12 Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku magulu*w*e gala, tukagajinjile gelego.” 13 Nombe Che Yesu *w*agalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmagulu*w*e. Mpingo wose wa magulu*w*e waliji mpela mianda ji*w*ili waselelechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa.

14 *W*andu *w*a*w*achingaga magulu*w*e go, *w*autuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila *w*andu iyatendekwe yo. *W*andu *w*aiche kukulola iyatyochele. 15 Pa*w*aiche ku*w*aliji Che Yesu kula, *w*ammweni mundu julajula ju*w*akamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni *w*andu *w*ajogwepe nnope. 16 Ni *w*andu *w*a*w*aiweni aila iyatyochele, *w*asalile *w*andu *w*ane iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja magulu*w*e.

¹⁷ Nipele, w̃andu w̃atandite kwachondelela Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao.

¹⁸ Che Yesu paŵaliji nkwinjila mu ngalaŵa, mundu juŵakamwilwe ni masoka jula w̃achondelele kuti alongane nawo.

¹⁹ Nambo, Che Yesu w̃akanile ni kwasalila, “Njaule ku-mangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite pakunkolela chanasana.”

²⁰ Nipele mundu jula w̃ajawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaiku-lungwa iw̃apanganyichisye Che Yesu. W̃andu wose w̃aw̃apilikene w̃asimosile.

Che Yesu akwalamya jwankongwe jumo ni mwali ju che Yailo

(Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ Che Yesu w̃ajombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalaŵa. Paŵaliji mungulugulu litanda, mpingo weku-lungwa wa w̃andu wasongangene pachiw̃andi nawo. ²² Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimani-lana W̃ayahudi, liina lyakwe che Yailo. Paŵambweni Che Yesu, w̃aligwisisye paujo pa Che Yesu. ²³ Nipele, w̃achondelele nnope achitiji, “Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi.”

²⁴ Nipele, Che Yesu w̃atyosile achilonganaga ni mundu jula. W̃andu w̃ajinji w̃akuiye ni w̃aliji nkwaŵijikanya kosekose.

²⁵ Pelepo paliji ni jwankongwe juŵaliji ni magono kwa yaka likumi ni iw̃ili. ²⁶ Jwankongwe jo, w̃alasile nnope kwa-jaulila w̃amitela w̃ajinji. Namuno w̃aliji atyosisye ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkuend-elechela pe. ²⁷ Jwankongwe jo paŵapilikene kuti Che Yesu akwalamya w̃andu, w̃apelete mu mpingo wa w̃andu ula ni kwa-jaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe.

²⁸ W̃aganisisye, “Nakwayaga pe chiwalo chao, chiilame.”

²⁹ Paŵakwaiye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe w̃alipikene pachiiilu kuti alamile.

³⁰ Papopo Che Yesu w̃amanyilile kuti machili gakwe gan-lamisye mundu. Nipele w̃augalauchile mpingo wa w̃andu ni ku-usya, “Ana nduni jwakwaiye iwalo yangu?” ³¹ W̃akulijiganya w̃ao w̃ajanjile, “Ngankwaona w̃andu yatiteje pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, ‘Nduni jwangwaiye?’ ” ³² Nambo Che Yesu w̃apundile kulolesyalolesya kuti w̃aone juŵatesile yeleyo jo. ³³ Pelepo jwankongwe jo achimanyililaga iyasimene, w̃ajaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose. ³⁴ Che Yesu w̃ansalile,

“Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele ni nlame ulwele wenu.”

³⁵ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, ŵaiche ŵandu kutyochema ku nyumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula ni ŵansalile, “Mwali jwenu jula ajasiche. Ligongochi nkunsausya Jwakwiganya?”

³⁶ Nambo Che Yesu nganagakosya maloŵe gaŵaŵechete ŵandu wo, nipele ŵansalile jwankulu jwa nyumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula, “Kasinjogopa, ngambe kulupilila pe.” ³⁷ Nipele Che Yesu nganasaka kulongana ni mundu jwalijose, ikaŵe che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo. ³⁸ Paŵaiche ku nyumba ji che Yailo, Che Yesu ŵaweni ŵandu alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo. ³⁹ Che Yesu ŵajinjile mu nyumba ni kwasalila ŵandu, “Kwachichi nkunyokonya ni kulila? Mwali nganasika, agambile gona pe.”

⁴⁰ Nombe ŵanyawo ŵansechile. Nipele Che Yesu ŵaakopwesye paasa wose, ŵaajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni ŵakulijiganya Ŵao ŵatatu, ŵajinjile mu chuumba chiŵagonile mwali jo. ⁴¹ Ŵankamwile nkono ni ŵansalile, “Talisa, kumi,” malumbo gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!”

⁴² Papopo mwali jo ŵajimwiche ni ŵajesile. Mwali jo ŵaliji ni yaka likumi ni iwili. Pichakopochele chelecho ŵandu ŵala ŵasimosile kwa nnope. ⁴³ Nambo Che Yesu ŵaalekasisye kwannope anaasalile ŵandu ŵane ngani jo. Nipele ŵaasalile, “Mwape chakulya alye.”

6

*Ŵandu akunkana Che Yesu ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30)*

¹ Che Yesu ŵatynosile pepala, ŵalongene ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula ku nsinda wakwe. ² Palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵatandite kwiganya mu nyumba ja kusimanilana Ŵayahudi. Ŵandu ŵajinji ŵaŵampilikene ŵasimosile achitiji, “Ana apatile kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yakusimonjeka? ³ Ana aju ngaŵa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngaŵa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele ŵankanile.

⁴ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa ŵandu ŵaali mu nyumba jakwe.”

5 Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti po, nambo nganatupa wâkulwala wâwâasajichile makono ni kwalamya. 6 Nombejo wâsimosile nnope, ligongo wându wâ kweleko wo nganakulupililanga.

Nipele Che Yesu wâsyungwile mmisinda ja pachiwândi ni pepala ni kwajiganya wându.

*Che Yesu akwatuma wâkulijiganya likumi ni wâwili
(Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6)*

7 Che Yesu wâawilasilile wâkulijiganya wâao likumi ni wâwili wâla, wâtandite kwatuma wâwili wâwili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. 8 Ni wâasalile, “Ngasinjigala chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilichose atamuno nsaku atamuno mbiya. 9 Mbware italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine. 10 Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo. 11 Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikanila, ntyoche pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkwasamuka, pakuwâ akanile kuupochela utenga wa Akunnungu.”

12 Nipele wâtyosile, wâalalichile wându aleche sambu syao. 13 Wâgakopwesye masoka gamajinji, sooni wâapakesye mauta wâkulwala wâjinji ni kwalamya.

*Chiwa chi che Yohana Jwakubatisya
(Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9)*

14 Mwenye che Helode wâsipikene ngani syo, pakuwâ liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. Wându wâampepe wâtite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile! Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.”

15 Nambo wâne wâtite, “Mundu ju ali che Elia.”

Nombe wâne wâtite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela awâla wâkulondola wâ kalakala.”

16 Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, wâtite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya junankatile ntwe, asyuchile!”

17 Che Helode wâganisisye yeleyo pakuwâ, kundanda ko wâalajisye wându kuti wâkamule che Yohana ni kwatawâ mu nyumba jakutaŵilwa wându. Che Helode wâtesile yeleyo ligongo wâlombile che Helodia juŵaliji wânkwakwe che Filipino mpwakwe. 18 Che Yohana Wâkubatisya wâasalilaga che Helode, “Ngaikuŵajilwa mmwe kwalomba wânkwakwe mpwenu.”

19 Nipele che Helodia, wânkwakwe mwenye, wâchimile nnope che Yohana, wâsachile kwaulaga, nambo nganakombola. 20 Che Helode wânjogopaga che Yohana pakuwâ waimanyilile kuti wâliji jwambone ni jwanswela,

kwapele wânlindilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikanila che Yohana, nachiwamuno yaapetekaga ntima kwannope paŵamalisyaga kwapikanila.

²¹ Nambo lyuŵa limo, che Helodia ŵapatile lipesa pa lyuŵa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode ŵापanganyichisye chindimba achakulu ŵa nkungulu wakwe, achakulu ŵa ŵandu ŵangondo ni ilongola ŵa chilambo cha ku Galilaya. ²² Nipele, mwali ju che Helodia ŵajinjile, ŵatyasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo ŵakwe. Mwenye che Helode ŵansalile mwali jula, “Mumende chachilichose chinkuchisaka, chinampe.” ²³ Ni sooni ŵalumbilile, “Chachilichose chachimumende chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.”

²⁴ Mwali jo ŵakopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukausya, “Ŵeende chichi?”

Achikulugwe ŵajanjile, “Mmende ntwe u che Yohana Jwakubatisya.”

²⁵ Mwali jula ŵausile kwa chitema kwa mwenye ni ŵaasalile, “Ngusaka muumbe sambano pejino, ntwe u che Yohana Ŵakubatisya mu mbale.”

²⁶ Mwenye jula ŵasupwiche nnope, nambo pakuŵa wânlumbilile paujo pa achalendo ŵakwe, nganakombola kunkanila. ²⁷ Papopo mwenye ŵantumile jwangondo akajigale ntwe u che Yohana. Jwangondo ŵajawile mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu ni kwakata che Yohana ntwe. ²⁸ Ŵaichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo ŵampele achikulugwe. ²⁹ Ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵajipilikene ngani jo, ŵapite kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika.

Che Yesu akwalisya ŵandu elufu nsano

(Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

³⁰ Achinduna ŵala ŵausile ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iŵaitesile ni iŵajigenye. ³¹ Che Yesu ŵaasalile, “Tujaula peuto pangali ŵandu kuti nkapumulile.” Ŵaŵechete yeleyo ligongo kwaliji kwana ŵandu ŵajinji ŵaŵaikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵakwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. ³² Nipele ŵajinjile mu ngalaŵa achinsyene pe kwaula peuto pangali ŵandu.

³³ Nambo ŵandu ŵajinji ŵaaweni paŵajaulaga po, ni ŵamanyilile. Nipele ŵandu ŵajinji ŵaumile misi jose ŵautuchile ni ŵalongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao akanaiche. ³⁴ Paŵatulwiche mu ngalaŵa, Che Yesu ŵauweni mpingo wekulungwa wa ŵandu, ŵaukolele chanasa ligongo ŵaliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga

ni wâtandite kwajiganya indu yejinji. ³⁵ Palyaiche ligulo wâkulijiganya wâajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. ³⁶ Mwalanje wâandu wâ ajaulangane mmisinda jajiwâandichile pane mmigunda, akalisumile yakulya.”

³⁷ Nambo Che Yesu wâtite, “Wânyamwe mwape chakulya alyanje.”

Wânyawo wâusisye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijinji syanti yele, ni kwapa alyanje?”

³⁸ Nambo Che Yesu wâusisye, “Nkwete mikate jilingwa? Njaule nkalole.”

PaWâjawile kukulola ni wâansalile, “Jipali mikate nsano ni somba siwili.”

³⁹ Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo wâtamiche wâandu wo pa manyasi gama wâisi mipingo mipingo. ⁴⁰ Nombewo wâtemi mmipingo ja wâandu mia moja ni ja wâandu hansini. ⁴¹ Nipele Che Yesu wâjigele mikate nsano jila pamo ni somba siwili sila. Wâlolite kwini ni kwatogolela Akunnungu ni kujiga wânya mikate jila. Ni wâpele wâkulijiganya wâo kuti wâga wânyichisye wâandu. Ilaila wâga wâilenye wâandu wose somba siwili sila. ⁴² Wâandu wose wâlile ni kwikuta. ⁴³ Nipele wâkulijiganya wâkumbikenye sigasi sya mikate ni somba, wâgumbesye itundu kumi na mbili. ⁴⁴ Achalume wâwâlile mikate jo wâliji mianda nsano.

*Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21)*

⁴⁵ Papopo Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo ajinjilanje mu ngala wâ alongolele ku Besesaida kwakuli peesi litanda. Nombejo wâsigalile kuti aulanje mpingo wa wâandu ula. ⁴⁶ PaWâmasile kwalanga wâandu, Che Yesu wâkwesile kwitumbi kukupopela. ⁴⁷ Palyaiche ligulo, ngala wâ jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu wâliji jikape kunsanga. ⁴⁸ Nipele wâweni wâkulijiganya wâo wâala achi-lagaga mu ngala wâ, ligongo mbungo jaliji jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu wâwâandichile achendaga pachanya meesi ni wâlitesile akwapelenganya. ⁴⁹ Nambo wâkulijiganya wâala pa wâammweni ali nkwenda pachanya meesi, wâganisisye lilaika, ni wâtandite gumilanga. ⁵⁰ Paku wâ wose pa wâambweni wâjogwepe nnope.

Papopo Che Yesu wâasalile, “Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga.” ⁵¹ Nipele wâjinjile mu ngala wâ jiwâliji wâkulijiganya wâo mula ni mbungo jatulele. Wâkulijiganya wâsimosile nnope, ⁵² ligongo, wâliji akanamanyilile chatesile

Che Yesu nkati mikate jila, pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila.

*Che Yesu akwalamya ŵakulwala ku Genesaleti
(Matayo 14:34-36)*

⁵³ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajombweche litanda, ŵaiche ku Genesaleti, pelepo ŵajijimiche ngalaŵa jao. ⁵⁴ Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo ŵandu ŵaamanyilile Che Yesu. ⁵⁵ Nipele ŵautwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwajigalanga ŵakulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuŵapilikene kuti Che Yesu ali kweleko. ⁵⁶ Kulikose kuŵajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, ŵandu ŵaliji nkwagoneka ŵakulwala peuto pakusumichisya malonda, ŵachondelele Che Yesu kuti ŵakulwala ŵakwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose ŵaŵakwaiye ŵalamile.

7

*Majiganyo ga Achachekulu
(Matayo 15:1-9)*

¹ Mafalisayo ŵampepe ni jwakwiganya Malajisyo ŵaŵatyochele ku Yelusalemu ŵasongangene paujo pa Che Yesu. ² Ŵanyawo ŵaweni ŵakulijiganya ŵampepe ŵa Che Yesu akulya panganaŵa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi. ³ Pakuŵa, Mafalisayo ni Ŵayahudi wose ngakulya chakulya panganaŵa mmakono, mpaka pachisukusuku achikamulisyaga masyoŵelo ga achachekulu ŵachiikala. ⁴ Sooni paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombe akugakuyanga masyoŵelo gamajinji gaŵapochele kutyochela kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati.

⁵ Nipele Mafalisayo ni Ŵakwiganya Malajisyo ŵala ŵausisye Che Yesu, “Kwachichi ŵakulijiganya ŵenu ngakugakuya masyoŵelo gitupochele kwa achachekulu ŵetu, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?”

⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵaulamba ŵanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu, ŵalondwele yambone pa ŵanyamwe mpela iŵatite pakulemba, ‘Akunnungu akuti, ŵandu ŵa akunjimbichisyanga pakang'wa pe,

nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une.

⁷ Kumbopelela kwao kwangali chindu, ligongo akwiganya malajisyo ga ŵandu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.’

8 “Wanyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisya masyowelo ga wandu.”

9 Che Yesu wapundile kuwecheta, “Wanyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lwenu Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachinsyene! 10 Pakuwa che Musa walajisye, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni, ‘Mundu jwalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.’ 11 Nambo wanyamwe nkwiganya, iwaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili ‘Kolibani’, malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu, 12 nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe. 13 Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Lilo we lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinji ganti iyoyo.”

Indu yaikuntendekasya mundu akakundikwa ni Akunnungu

(Matayo 15:10-20)

14 Che Yesu wauwilasile sooni mpingo wekulungwa wa wandu ula ni kwasalila, “Mumbikanichisye wose, ni manyilile. 15 Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukopoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo awe jwangakundikwa ni Akunnungu. 16 Waali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

17 Pawalekangene ni wandu wala ni kwinjila mu nyumba, wakulijiganya wao wambusisye malumbo ga chitagu cho. 18 Nombe Che Yesu waasalile, “Ni wanyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu? 19 Pakuwa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiilu pakwe.” Pawawechete yeleyo Che Yesu waitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa.

20 Wapundile kuwecheta, “Chachikukopoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo awe jwangakundikwa ni Akunnungu. 21 Pakuwa mu ntima mwa mundu ni mwamukukopoka ng'anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiyi ni uulasi, 22 ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kulowela. 23 Yangalumbana yose yo,

ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.”

*Chikulupi cha jwankongwe
(Matayo 15:21-28)*

²⁴ Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajawile mu mmusi wauŵandikene ni ku Tilo. Ni kweleko ŵajinjile mu nyuumba jimo ni nganasaka mundu jwalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. ²⁵ Jwankongwe jumo, juŵaliji ni mwali juŵakamwilwe ni lisoka, ŵapilikene ngani si Che Yesu. Ni ŵaajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao. ²⁶ Jwankongwe jo ŵaliji Mgiliki ni nganaŵa Myahudi, juŵapagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. Ŵaachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwao lisoka. ²⁷ Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Ajikute kaje ŵanache, pakuŵa ngaŵa yambone kwigala chakulya cha ŵanache ni kusijasila mbwa syao.”

²⁸ Nambo jwankongwe jo ŵatite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya ŵanache.”

²⁹ Pelepo Che Yesu ŵasalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule kumusi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.”

³⁰ Nipele jwankongwe jo ŵausile kumangwao, ŵansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche.

Che Yesu akunnanya mundu jwangapilikana ni jwangaŵecheta

³¹ Nipele Che Yesu ŵatyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. ³² Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu juŵaliji jwangapikana ni jwangaŵecheta, Ŵaachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya. ³³ Che Yesu ŵanyosise mundu jo mu mpingo wa ŵandu ni kunjausya pangali ŵandu, ŵaŵisile yala mmapilikanilo ga mundu jula. Ŵasunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. ³⁴ Nipele Che Yesu ŵalolite kwinani kwa Akunnungu ni kwisya ntima, ŵansalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”

³⁵ Papopo mapilikanilo ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele ŵatandite kuŵecheta uchenene. ³⁶ Che Yesu ŵakanyisye ŵandu ŵala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno ŵapundile kwakanyisya, ŵanyawo ŵapundisye kuijenesya yeleyo. ³⁷ Ni ŵandu ŵasimosile nnope ni kuti, “Atesile yose mwambonepe, namose ŵangapilikana akwatenda apilikane ni ŵangaŵecheta akwatenda aŵechete!”

8

*Che Yesu akwalisya wandu elufu nne
(Matayo 15:32-39)*

¹ Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa wandu wasongan-gene sooni. Pakuŵa nganakolanga chakulya, Che Yesu waaŵilasile wakupijiganya wao ni kwasalila, ² “Ngwakolela chanasa wandu wa, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya. ³ Naalekaga ajaulangane mmang-wao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuŵa wampepe mwa wanyaŵa atyochele kwakutalika.”

⁴ Wakupijiganya wao wambusisye, “Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya wandu wose wa?”

⁵ Che Yesu wausisye, “Ana nkmete mikate jilingwa?”

Wanyawo wajanjile, “Saba.”

⁶ Che Yesu waasalile wandu wala atame paasi. Wajigele mikate saba jila ni waatogolele Akunnungu, wagaŵenye ni kwapa wakupijiganya wao wala kuti waagaŵile wandu, nombewo waagaŵile wandu wo. ⁷ Sooni wakwete tusomba kanandi. Che Yesu waatogolele Akunnungu ni waasalile wakupijiganya wao waagaŵile wandu. ⁸ Wandu wala walile ni kwikuta. Nipele wakupijiganya wakumbikenye sigasi ni wagumbesye itundu saba. ⁹ Wandu waŵalile wala waliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu walanjile, ¹⁰ papopo wakwesile mu ngalaŵa pamo ni wakupijiganya wao ni kwaula chilambo cha ku Dalamana.

*Mafalisayo akusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Waiche Mafalisayo wane ni wogatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisa. Waasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwinani kwa Akun-nungu. ¹² Che Yesu wasupwiche nikuti, “Kwachichi wandu wa moŵa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, wandu wa ngaapegwa chimanyisyo chachilichose.”

¹³ Nipele, Che Yesu walekangene nawo wandu wala, wajinjile mu ngalaŵa ni kombochela peesi.

*Amila ja Mafalisayo ni ja che Helode
(Matayo 16:5-12)*

¹⁴ Wakupijiganya wa Che Yesu waliŵalile kwigala mikate, wakwete nkate umo pe mu ngalaŵa mula. ¹⁵ Che Yesu waajamwiche achitiji, “Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode.”

¹⁶ Wakupijiganya wala watandite kuwechetesyaana achinsyene pe, “Akuwecheta yelei ligongo nganitukola mikate.”

17 Che Yesu waimanyilile iwali ni kwachichi nkuwetchesyana, ni wausisye, “Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila? Kwachichi ngankuganisa? 18 Meeso nkwe, ana ngankulolanga? Mapilikanilo nkwe, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila 19 panaga wenyene mikate nsano jila ni kwapa wandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wajanjile, “Itundu kumi na mbili.”

20 Wausisye sooni, “Panaga wenyene mikate nsano ni jiwili ni kwapa wandu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wala wajanjile, “Itundu saba.” 21 Che Yesu wausisye, “Nganimme kumanyilila?”

Che Yesu akunnama mundu jwangalola ku Besesaida

22 Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waiche ku nsinda wa ku Besesaida. Kukoko wandu wampelechele mundu jwangalola, ni waachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlanye. 23 Che Yesu wankamwile nkono mundu jwangalola jo ni wakopweche nawo paasa nsinda. Ni wansunile mata mmeeso, wasajichile makono ni wambusisye, “Nkukombola kuchiona chachilichose?”

24 Mundu jwangalola jula walolite nikuti, “Ngwaona wandu ali nkuoneka mpela itela ili nkwenenda.”

25 Che Yesu wasajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangalola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile. 26 Che Yesu wansalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, “Nkaujila ku nsinda ni kwasalila wandu.”

Che Petulo akusala pangasisa kuti Che Yesu ali Kilisito (Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 Che Yesu ni wakulijiganya wao wajanjile ku misi ja Kaisalia Filipi. Pawali ni mwitala, Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Ana wandu akuti une ndili nduni?”

28 Wakulijiganya wala wajanjile, “Wane akuti walakwe ndi che Yohana Wakubatisya, wane akuti ndi che Elia ni wane akuti ndi jumo jwa Wakulondola wa Akunnungu.”

29 Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Wanyamwe nkuti uneji nduni?”

Che Petulo wajanjile, “Walakwe ndi Kilisito, Jwasagulikwe ni Akunnungu.”

30 Nipele Che Yesu wajanjile achitiji, “Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi nkati une.”

Che Yesu akuwêcheta ngani ja kusauka, chiwa ni kusyuka kwakwe

(Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Che Yesu wâtandite kwajiganya wâkulijiganya wâo achitiji, “Mwana jwa Mundu akusachilwa asauche kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wâmbopesi ni wâkwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuwa lyaatatu.” ³² Che Yesu wâasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo wânjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. ³³ Nambo Che Yesu wâgalawiche, wâalolechesye wâkulijiganya wâo ni kwakalipila che Petulo achitiji, “Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisa ngani ja Akunnungu nambo nkuganisa ngani sya wându.”

³⁴ Nipele wâuwîlasile mpingo wa wându pamo ni wâkulijiganya wâo ni kwasalila, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aweje chile kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. ³⁵ Pakuwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulupusye. ³⁶ Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa mowa gose pangali mbesi? ³⁷ Pane mundu chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa mowa gose pangali mbesi? ³⁸ Mundu jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uwelesi wu wangelumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema kachaiche mu ukulu wa Atati wakwe, pamo ni achikatumetume wa kwinani waswela.”

9

¹ Che Yesu wapundile kwasalila, “Isyene ngunsalila, apali wându wane papapa chiwaone Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyangana akanawe kuwa.”

Che Yesu akugalauka usyo

(Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36)

² Pagapite mowa nsano ni limo, Che Yesu wâajigele che Petulo ni che Yakobo ni Che Yohana, wâlongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu kwagalawiche paujo pao. ³ Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. ⁴ Nipele, che Elia ni che Musa wâkopochele paujo pao ni wâliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁵ Che Petulo wasalile Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, ikaliji

yambone kuti uwe tutame panopano. Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.”
⁶ Che Petulo nghanachimanya chakuŵecheta pakuŵa wose ŵajogwepe kwannope.

⁷ Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, liloŵe lyakopochele mu liunde litchitiji, “Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpilikanile jwelejo.”
⁸ Papopo ŵakulijiganya ŵalolite akuno ni akunokuno, nambo nghanambona mundu jwine ikaŵe Che Yesu pe.

⁹ Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iŵaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka.

¹⁰ Nipele, ŵakulijiganya ŵagakamulichisye maloŵe go, nambo ŵaliji nkuusyana achinsyene pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?”
¹¹ Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?”

¹² Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwannope ni kukanikwa?”
¹³ Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala nkati ŵelewo.”

Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni masoka (Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43)

¹⁴ Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaachilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilanaga ni ŵakwiganya Malajisyo.
¹⁵ Papopo, ŵandu wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautuchile kukwakomasya.
¹⁶ Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?”

¹⁷ Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nannyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuŵecheta.
¹⁸ Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisya paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoche chiulo nkang'wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala chiilu. Naaŵendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.”

¹⁹ Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwanya uŵelesi wangali chikulupi! Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampililile mpaka chakachi? Munyichisye mwanache jo.”

²⁰ Ŵannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile njilinjili jwanchanda jo, nombe ŵagwile paasi, ŵagalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang'wa.

21 Che Yesu wammusisye atatigwe jwanchanda jo, “Jwanchanda ju yatandite chakachi yelei?”

Wajanjile, “Chitandile wanache wakwe. 22 Katema kaka-jinji lisoka lyo lyangwisyaga pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iwaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanasa ni kutukamuya!”

23 Che Yesu wansalile, “Kwachichi nkuti, ‘Iwaga ngukombola?’ Yose ikukomboleka kwa mundu jwakukulupilila.”

24 Papopo atatigwe jwanchanda jo wanyanyisye, “Ngukulupilila! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa.”

25 Che Yesu pawaweni kuti wandu wajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, “Mmwe lisoka linkulekasya kuwecheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni.”

26 Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisye njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni wandu wane watite “Awile!” 27 Nambo Che Yesu wankamwile nkono jwanchanda jo, wankamwisye ajimuche, nombejo wajimi.

28 Che Yesu pawajanjile mu nyumba, wakulijiganya wao wausisye pajika, “Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?”

29 Che Yesu wajanjile, “Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyalilyose ikaŵe kwa kwapopelela Akunnungu pe.”

*Che Yesu akuwecheta sooni yankati chiwa chakwe
(Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45)*

30 Che Yesu ni wakulijiganya wao watyosile peuto pala, ni wajendelechele ni ulendo kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuwaliji, 31 pakuwa waliji nkwaiganya wakulijiganya wao, wasalile, “Mwana jwa Mundu chaŵichikwe mmakono mwa wandu, nombewo chambulaje. Nambo pa lyuwa lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche.”

32 Nambo wakulijiganya wao nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe go, ni wajogwepe kumbusya.

*Nduni jwali jwankulu?
(Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48)*

33 Paŵaiche musu wa ku Kapelenaumu wajanjile mu nyumba, nombe Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Ana mwitala mula mwakanilana ichichi?”

34 Nambo wanyawo wamyalele, pakuwa paŵaliji mwitala mula, waliji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa

mwa wanyawo. ³⁵ Che Yesu watemi paasi, ni waaWilasile wakulijiganya wao likumi ni wawili waasalile, “Mundu jwakusaka kuwa jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuwa jwannandi ni katumetume jwa wose.” ³⁶ Sooni wanjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, wanjangete ni kwasalila, ³⁷ “Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela welewo wandumile une.”

*Mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe
(Luka 9:49-50)*

³⁸ Che Yohana waasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo ngana wa njetu.”

³⁹ Nambo Che Yesu watite, “Kasimunkanya, pakuwa ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana. ⁴⁰ Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe. ⁴¹ Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung'wa, ligongo mwanya ndi wandu wakwe Kilisito, isyene jwelejo chapochele mbote jakwe.

*Yakulewekasya
(Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2)*

⁴² “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi wa wakungulupilila une atende sambu, ikaliji yambone kwa jwelejo litaWikwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulamulikwa ni Akunnungu. ⁴³ iwaga nkono wenu ukunnewasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni nkono umo, kupunda kuwa ni makono gawili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mo wa gose pangali mbesi. ⁴⁴ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁵ Ni iwaga lukongolo lwenu lukunnewasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lumo kupunda kuwa ni makongolo gawili ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto wangasimika, mo wa gose pangali mbesi. ⁴⁶ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁷ Iyoyo peyo iwaga liso lyenu likunnewasya, nlikolopole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuwa ni meeso gawili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mo wa gose pangali mbesi. ⁴⁸ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

⁴⁹ “Pakuwa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa ni njete.

50 “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni?”

“Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewele.”

10

*Che Yesu akwiganya yankati ulombela ni kulekangana
(Matayo 19:1-12; Luka 16:18)*

1 Che Yesu w̄atynosile pelepo, w̄ajawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa Yolodani. Mpingo wa w̄andu w̄ajinji waajaulile sooni, nombejo w̄ajiganyisye mpela iw̄atite pakusyoŵelela.

2 Nipele, Mafalisayo w̄ane w̄ajaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka w̄ankwakwe?”

3 Che Yesu w̄ajanjile, “Ana che Musa w̄annajisye chichi?”

4 W̄anyawo w̄ajanjile, “Che Musa w̄alajisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka w̄ankwakwe ni kwaleka.”

5 Che Yesu w̄aasalile, “Che Musa w̄agalembile malajisyo go kwaligongo lya ungajiganyikwa wenu. 6 Nambo che Musa w̄alembile, chitandile kupagwa kwa chilambo, Akunnungu w̄angumbile jwannume ni jwankongwe. 7 Kwa ligongo lyo jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni w̄ankwakwe, 8 ni w̄aw̄ili wo chachiw̄a chiilu chimo. Sambano ngakuw̄a w̄aw̄ili sooni, nambo chiilu chimo. 9 Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.”

10 Paŵausile sooni mu nyumba, w̄akulijiganya w̄aasisye Che Yesu nkati majiganyo go. 11 Nombewo w̄aasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka w̄ankwakwe ni kulombela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu w̄ankwakwe. 12 Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao.”

*Che Yesu akwapa upile w̄anache
(Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17)*

13 W̄andu w̄ampepe w̄annyichisye Che Yesu w̄anache achanandi w̄asajichile makono gao, nambo w̄akulijiganya w̄ao w̄aakalipile w̄andu wo. 14 Che Yesu paŵaiweni yeleyo, yachimile ni w̄aasalile, “Mwaleche w̄anache achanandi aichanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuw̄a Umwenye wa Akunnungu uli wa w̄andu mpela ŵelew̄a. 15 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela w̄anache achanandi ngaajinjila

mwelemo ng'oo.”¹⁶ Nipele, wajangete wanache ni kwasajichila makono ni kwapa upile.

Mundu jwachipanje

(Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Che Yesu pawatandite sooni ulendo wao, mundu jumo wambutuchile ni kwatindiwalila ni wausisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

¹⁸ Che Yesu wajanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa mundu jwaali jwambone ikaŵe Akunnungu jika pe. ¹⁹ Ntakugamanyilila makanyo gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiŵa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.’ ”

²⁰ Mundu jula wajanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakumulichisye chitandilile ku uwanache wangu.”

²¹ Che Yesu walolechesye kwa kwanonyela, wansalile, “Chinsoŵile chindu chimo. Njaule nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape wakulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwini kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.”

²² Mundu jo pawapilikene yeleyo, wapwele ntima ni wajawile achipukunyaga ntwe, pakuŵa waliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa wane ipanje yao.

²³ Nipele Che Yesu walolite kosekose, ni waasalile wakulijiganya wao, “Chiilimbe kwannope kwa wandu waiпанje kwalechelela Akunnungu waatawale!”

²⁴ Wakulijiganya wagasimosile maloŵe gao, nambo Che Yesu waasalile sooni, “Achiwanangu, chiilimbe kwannope kwa wandu kwalechelela Akunnungu waatawale! ²⁵ Chiiŵe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuwilanjikwa ngamia, kupeleta pa chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiiŵe yakulimba kwannope kwa mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu waatawale!”

²⁶ Wakulijiganya wao wasimosile nnope, waliusisye, “Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu walolechesye ni kwasalila, “Kwa wandu ngaikukomboleka, nambo ngaŵa yeleyo kwa Akunnungu, pakuŵa kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wansalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!”

²⁹ Che Yesu watite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane achiwanagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya

Ngani Jambone, ³⁰ mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyuumba syasijinji ni achalongo ni achalumbu ni achaŵvesi ni ŵanache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa moŵa gose pangali mbesi. ³¹ Nambo achajinji ŵakuliganichisya kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni ŵandu ŵakulitulunya sambano, chachiŵa achakulu.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu yankati chiwa chao
(Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu ŵalongolele. Ŵakulijiganya ŵao ŵasimosile, ni ŵandu ŵaŵaliji nkwakuya wose ŵajogwepe. Che Yesu ŵaajigele sooni ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili pachisyepela, ni kwasalila indu ichiyakopochele. ³³ Ŵaasalile, “Mpilikane, tukukwesya kwaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaule kukutyosyekwa kwa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo. Ni ŵanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ³⁴ Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyaŵa lyaatatu chasyuche.”

*Che Yakobo ni che Yohana akwaŵenda chindu Che Yesu
(Matayo 20:20-28)*

³⁵ Nipele che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵajawile ku Che Yesu ni ŵatite, “Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende.”

³⁶ Che Yesu ŵausisye, “Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?”

³⁷ Ni ŵajanjile, “Pachintawale mu ukulu wenu, tukumenda tutame jumo kundyoyi ni jwine kunchiji kwenu.”

³⁸ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ngankuchimanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chingung'welela une pane kubatiswa mu ubatiso ungubatiswa une?”

³⁹ Ŵajanjile, “Tukupakombola.”

Che Yesu ŵaasalile, “Isyene chinng'welele chikombe chingung'welela une ni kubatiswa ubatiso ungubatiswa une. ⁴⁰ Ni kwa aŵala ŵachatame kundyoyi pane kunchiji kwangu, ngaŵa masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lya ŵele ŵaŵaasagwile.”

⁴¹ Ŵele ŵakulijiganya likumi paŵapilikene chechila chiŵaŵendile che Yakobo ni che Yohana, ŵaatumbilile. ⁴² Nipele, Che Yesu ŵaawilasile ŵakulijiganya wo ni ŵaasalile, “Nkumanyilila kuti ŵandu ŵakuganichikwa ali ilongola wa

Wandu wangaŵa Wayahudi, akwalongosya wandu wao kwa machili. Ni wele ilongola wo akwete ulamusi waukulungwa pachanya wandu wao. ⁴³ Nambo ikaaŵa yeleyo kwa wanyamwe, sooni jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose. ⁴⁴ Nombe jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu kupunda wose aŵeje kapolo jwa wose. ⁴⁵ Pakuŵa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutyosya umi wao kwa kwawombola wandu wajinji.”

*Che Yesu akunnanya che Batimayo jwangalola
(Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Nipele, waiche ku Yeliko. Che Yesu ni wakulijiganya wao pamo ni mpingo wekulungwa wa wandu paŵaliji nkutyoka mu musi wo, mundu jumo juŵaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, watemi mungulugulu litala achiwendaga. ⁴⁷ Paŵapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti waliji nkupita pelepo, watandite kunyanyisya achitiji, “Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasala!”

⁴⁸ Wandu wajinji wankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo wajendelechele kunyanyisya achitiji, “Mwana ju che Daudi, mungolele chanasala!”

⁴⁹ Che Yesu wajimi ni watite, “Mwaŵilanje.”

Nipele, wammilasile mundu jwangalola jula, wansalile, “Nkamulisye ntima! Njimuche, akummilanga.”

⁵⁰ Nombejo waponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, wagulwiche, ni wajaulile Che Yesu.

⁵¹ Che Yesu wammusisye jwelejo, “Nkusaka nampanyichisye ichichi?”

Jwangalola jo wanjanjile, “Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola.”

⁵² Che Yesu wansalile, “Njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Papopo mundu jo watandite kulola, nipele walongene nawo Che Yesu.

11

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kuchina
(Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

¹ Paŵaliji nkuwandichila ku Yelusalemu, waiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu waatumile wakulijiganya wao waŵili.

² Ni waasalile, “Njaule pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansimane mwanambunda jwanaganakwelekwe ni mundu kose, ali ataŵikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano. ³ Ambusyaga mundu, ‘Ligongo

chi nkutenda yeleyo?’ Mwasalile, ‘Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.’ ”

⁴ Nipele, wakupijiganya wo wjawile ni kunsimana mwanambunda ali ataŵikwe pachiŵandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga, ⁵ ŵandu ŵampepe ŵaŵajimi pelepō ŵausisye, “Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?”

⁶ Ŵakupijiganya ŵajanjile mpela iwātite pakusalilwa ni Che Yesu, ni ŵandu ŵala ŵaalesile ajaule najo. ⁷ Ŵampelechele Che Yesu mwanambunda jula. Ŵatandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. ⁸ Ŵandu ŵajinji ŵatandiche iwalo yao mwitala, ni ŵane ŵatemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya. ⁹ Nipele ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵane ŵaŵakuyaga panyuma ŵanyanyisye achi-tiji, “Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje! ¹⁰ Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati ŵetu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!”

¹¹ Che Yesu wajinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni ŵapelengenye pa Nyuumba ja Akunnungu, ni ŵalolesyelolesye. Nambo pakuŵa jaliji ligulo, wjawile kunsinda wa ku Besania pamo ni wakupijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili.

*Che Yesu akuchilwesya chitela cha nkuju
(Matayo 21:18-19)*

¹² Malaŵi jakwe, paŵatyochelaga ku Besania, Che Yesu jakwete sala. ¹³ Nipele, ali kwakutalichila ŵachiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Ŵjawile kukuchilola, alole iwaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala ŵachisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaŵa katema kakwe ka kusogola. ¹⁴ Pelepō Che Yesu ŵachisalile chitela chila, “Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!”

Ni wakupijiganya ŵao ŵampilikene paŵaŵechete gelego.

*Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)*

¹⁵ Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni ŵatandite kwatopolela paasa, ŵandu ŵaŵaliji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. Ŵapikwile mesa sya ŵakutindanya mbiya ni itengu ya ŵandu ŵaŵasumisya ngaunda. ¹⁶ Iyoyo, ŵakanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹⁷ Nipele, ŵajiganyisye, “Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, ‘Nyuumba jangu chijiŵilanjikwe

nyuumba ja kupopelela kwa wându wose wâ pachilambo! Nambo wanyamwe njitesile jiwe mbugu ja kulisisila wa wiwi!”

18 Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo pawapilikene yelei, watandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo wanjogwepe, ligongo wându wajinji waliji nkusimonga wiganye wakwe.

19 Pakwaswele, Che Yesu ni wakulijiganya wao wakopweche musi wo.

*Lijiganyo lya chitela cha nkuju chachinyasile
(Matayo 21:20-22)*

20 Kundawi jakwe, pawapitaga wachiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. 21 Che Petulo wagakumbuchile agala gawa wechete Che Yesu, ni wansalile, “Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!”

22 Che Yesu waasalile, “Mwakulupilile Akunnungu. 23 Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, ‘Ntupuche nkaliponye mbahali,’ pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupililaga kuti chawechecho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. 24 Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuwenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiwe chenu. 25 Pankupopela, iwaga kwana mundu jwannewele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati wenu wa kwini anechelesye sambu syenu. 26 Nambo iwaga ngumwalechelesya wane sambu syao, Atati wenu wa kwini nombe ngannechelesya sambu syenu.”

*Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8)*

27 Nipele waiche sooni ku Yelusalemu. Che Yesu pa waliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu, achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu wajaulele, 28 ni wausisye, “Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Wani wampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?”

29 Che Yesu wajanjile, “None chinambusye liusyo limo. Iwaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. 30 Musalile, ubatizo u che Yohana waumile kwini, pane kwa wându?”

31 Wanyawo watandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, “Twajilaga, ‘Waumile kwini,’ chatuusye, ‘Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?’ 32 Ni twatiji, ‘Waumile kwa wându, chiiwe uli?’ Waujogwepe mpingo wa wându, pakuwa wându wose wakulupilile kuti che Yohana waliji jwakulondola

jwa Akunnungu. ³³ Nipele, w̄anjanjile Che Yesu, “Ngatuku-manyilila.”

Nombejo w̄aasalile, “None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi.”

12

*Chitagu cha ngunda wa misabibu ni w̄akulima
(Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19)*

¹ Che Yesu w̄atandite kuw̄echeta nawo kwa itagu achitiji, “Mundu jumo w̄alimile ngunda wa misabibu. W̄ausunguchisye lutenje ni w̄asolite pakuminyila sabibu, ni w̄ataw̄ile chilindo cha penani. Nipele w̄aajasimisye w̄andu ngunda wo, nombejo w̄ajawile kuchilambo chine. ² Katema ka magungulo, w̄antumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa w̄akulima w̄ala kukujigala chigaw̄anyo cha magowolo gao. ³ W̄akulima w̄ala w̄ankamwile kapolo jo, w̄amputile ni kumminga makono pe. ⁴ Nipele nsyene ngunda jula, w̄antumile sooni kapolo jwine. W̄akulima w̄ala w̄ammulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanganyichisya indu ya soni. ⁵ Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo w̄antumile sooni kapolo jwine, jwelejo w̄agambile kumbulaga. Ni w̄ane w̄ajinji uw̄atumikwe, w̄ane w̄aputikwe ni w̄ane w̄aulajikwe.”

⁶ Che Yesu w̄ajendelechele kuw̄echeta, “Mundu jula w̄asigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe w̄antumile jwelejo achitiji, ‘Champikanile pakuw̄a ali mwanangu.’

⁷ “Nambo w̄akulima w̄ala pa w̄ammweni w̄aw̄echetesylene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iw̄agosele, twende tummulaje kuti indu iw̄agosele tujigale uwe!’ ⁸ Nipele w̄ankamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.”

⁹ Che Yesu w̄ausisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga w̄akulima wo ni kwapa w̄akulima w̄ane ngunda wa misabibu wo. ¹⁰ Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu?

‘Liganga liw̄alikanile w̄akutaw̄a sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi.

¹¹ Ambuje ni w̄achitesile chindu chi, nombecho chikutusimosya!’ ”

¹² Achakulu w̄ambopesi ni w̄akwiganya Malajisyo ni achachekulu, w̄aimanyi kuti chitagu cho chaliji nk wagamba w̄anyawo. W̄asachile w̄akamule Che Yesu, nambo w̄ajogwepe w̄andu, w̄annesile, ni w̄anyawo w̄atyosile.

Liusyo lyankati kwausya nsongo
(Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ Kanyuma, Mafalisayo wampepe ni wandu wa mpingo u che Helode, watumikwe kuti akaatanjisyeye Che Yesu kwa malowe gao. ¹⁴ Waajaulile ni kwasalila, “Jwakwiganya, tuku-manyilila kuti alakwe ni mundu junkuwetcheta yaili isyene, pakuwa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngawa yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaulé tukalipe pane tunajaulé?”

¹⁵ Nambo Che Yesu waumayilile ulamba wao, wausisye, “Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole.”

¹⁶ Wampelechele mbiya jo. Nombejo wausisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?”

Ni wanyawo wanjanjile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.”

¹⁷ Nipele Che Yesu waasalile, “Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.”

Wandu wala wansimosile nnope Che Yesu.

Liusyo lyankati kusyuka
(Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Nipele Masadukayo wakuti ngapagwa kusyuka wanjaulile Che Yesu ni kummusya, ¹⁹ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti, ‘Mundu awililwagwa ni mpwakwe ni mundu jawwile jo anekaga wankwakwe pangali wanache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombe jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wanache.’ ²⁰ Tujileje, wapali achachanda nsano ni wawili, jwa kwitiwo walombe nambo wawile pangaleka mwanache. ²¹ Ni jwawili wajinjile majumba, nombejo wawile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu. ²² Wose nsano ni wawili wo, wawile pangaleka wanache. Mbesi jakwe jwankongwe jo wawile nombejo. ²³ Nipele, pa lyuwa lya kusyuka kwa wandu, jwankongwe jo chachiwa jwa waani? Pakuwa achalongo wose nsano ni wawili wala wannombele jwelejo.”

²⁴ Che Yesu waasalile, “Wanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. ²⁵ Wandu wawile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiwa mpela achikatumetume wa kwinani. ²⁶ Nambo ngani jankati kusyuka kwa wandu wawile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelaga mooto?”

Akunnungu wansalile che Musa, 'Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.' ²⁷ Nipele, welewo ngana wa Akunnungu wa wandu wawile, nambo ali Akunnungu wa wandu wajumi. Wanyamwe nsochele nnope."

Lilajisyo lyekulu

(Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Jumo jwa wakwiganya Malajisyo waiche pelepo ni wagapilikene makani gao. Pawaiweni kuti Che Yesu waajanjile uchenene Masadukayo wala, wansejelele Che Yesu ni kumbusya, "Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?"

²⁹ Che Yesu wajanjile, "Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: 'Mplikane, wanyamwe wandu wa ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu wetu, jika pe ali Ambuje. ³⁰ Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu wose ni kwa machili genu gose.' ³¹ Lilajisyo lyaawili lyalili lyekulu lili ali: 'Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.' Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyo gawili ga."

³² Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula wansalile Che Yesu, "Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali wamo pe, ni ngapagwa jwine nambo welewo jika pe. ³³ Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu." ³⁴ Che Yesu pawaiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda wansalile, "Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale."

Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juwalinjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose.

Liusyo lyankati Kilisito

(Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ Che Yesu pawaliji nk wajiganya wandu pa Nyuumba ja Akunnungu, wausisye wandu, "Kwachichi wakwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uwelesi u che Daudi? ³⁶ Mbumu jwa Akunnungu wanlongwesye che Daudi, nombejo watite, 'Ambuje wansalile Ambuje wangu, Ntame kundyo kwangu, mpaka pachinaatamiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.'

³⁷“Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, ‘Ambuje,’ iŵele uli sooni Kilisito aŵe jumo pe mu uŵelesi u che Daudi?” Mpingo wa ŵandu ŵampilikanile kwa lukondwa.

Che Yesu akwasalila ŵandu alilolechesye ni ŵakwiganya Malajisyo

(Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Che Yesu paŵajiganyaga ŵatite, “Nlilolechesye ni ŵakwiganya Malajisyo ŵakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu, ŵakunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda. ³⁹ Soonni akunonyelwa kutama mu itengu ya mmbujo, mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chindimba cha chakulya. ⁴⁰ Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe ŵawililwe ni achiŵankwawo, ni kwa kulilosya kuti ali ŵandu ŵambone, akupopela mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda ŵandu ŵane.”

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo

(Luka 21:1-4)

⁴¹ Che Yesu ŵatemi chiŵandi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaliji nkulolechesya ŵandu paŵalinji nkutaga mbiya. Ŵaipanje ŵajinji ŵatasile mbiya syasijinji. ⁴² Nipele ŵaiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo, jwelejo ŵatasile mbiya syasinandi siŵili. ⁴³ Pelepo Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao, ŵaasalile, “Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni ŵankwakwe ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda ŵandu ŵane wose. ⁴⁴ Pakuŵa ŵandu ŵane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete.”

13

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu paŵaliji nkukopoka pa Nyuumba ja Akunnungu, jumo jwa ŵakulijiganya ŵao ŵatite, “Jwakwiganya, nlole maganga ga ni nyuumba si isitite pakusalala ni kusimosya!”

² Che Yesu ŵansalile, “Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyalililyose chilityochekwe.”

Kulaga ni masauko

(Matayo 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu paŵatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana ni Nyuumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea ŵausisye Che Yesu paŵaliji jika pe. ⁴ “Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kukopochela gelego?”

⁵ Che Yesu ŵaasalile, “Nililechesye, mundu akanlambusya. ⁶ Ŵandu ŵajinji chaaiche kwa liina lyangu, achitiji, ‘Une ndili Kilisito!’ Nombewo chiŵalambusye Ŵandu ŵajinji. ⁷ Ni ŵanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gatyochele, nambo mbesi jila jikanaŵe kwika. ⁸ Ŵandu ŵa chilambo chimo chaachimenyana ni ŵandu ŵa chilambo chine, ni ŵandu ŵa umwenye umo chaputane ni ŵandu ŵa umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiŵe mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola.

⁹ “Ŵanyamwe nililechesye, pakuŵa ŵandu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi. Chaachinjausya paujo pa ŵakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuŵalanjila umboni wa ngani syangu. ¹⁰ Nambo mbesi jikanaŵe kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa ŵandu wose. ¹¹ Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisya kaje ichimmechete. Mmecheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe uchimmechete nambo Mbumu jwa Akunnungu. ¹² Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nombe ŵanache chiŵakane ni kwaulaga achaŵelesi ŵao. ¹³ Ŵandu wose chaachinchima ŵanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapililile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulumulikwa moŵa gose pangali mbesi.

Kulaga kwakukulungwa

(Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24)

¹⁴ “Nambo pachinchione, ‘Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,’ chijimi pangaŵa pakwe.” Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. “Ŵandu ŵaali kuchilambo cha ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁵ Mundu jwali paasa nyuumba jao, akalikaŵisya kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuutuka! ¹⁶ Ni mundu jwali kumigunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe. ¹⁷ Ngwakolela chanasa achakongwe ŵachakole itumbo ni ŵachajonjesye pa moŵa go, pakuŵa chalaje

kwannope! ¹⁸ Mpokele kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo. ¹⁹ Pakuŵa pa moŵa go ŵandu chalaje ulaje wanganiutyochela chitandile kundanda, Akunnungu paŵagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. ²⁰ Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya ŵandu ŵao ŵaŵasagwile, apungwisye moŵa go.

²¹ “Nipele, pa moŵa go ansalilaga mundu, ‘Nnole, Kilisito ali apano,’ pane ‘Ali apala,’ ngasimwakulupilila. ²² Pakuŵa chachikopochela ŵanya Kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, ŵalyungasye ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu. ²³ Nambo ŵanyamwe nilolechesye. Une masile kunsalila chile gose gakanawe kukopochela.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28)

²⁴ “Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulanguchisya. ²⁵ Ndongwa sisipatuche kutyochela kwini ni indu yose yaili ni machili kumaunde chitinganyikwe. ²⁶ Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. ²⁷ Chiŵatume achikatumetume ŵao ŵa kwini kukwasonganya ŵandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbanda syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo.

Lijiganyo lya chitela cha nkuj

(Matayo 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ “Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kaŵandichile. ²⁹ Iyoyo peyo, ŵanyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti, Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika. ³⁰ Isyene ngunsalila, uwelesi wu ngaumala gakanawe kukopochela gele gose. ³¹ Kwini ni chilambo chiimale, nambo maloŵe gangu chigakopochela isyene mpela indite pa kusala.

Ngapagwa jwakulimanyilila lyuŵa lya mbesi

(Matayo 24:36-44)

³² “Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu jwakumanyilila, atamuno achikatumetume ŵa kwini ngakumanyilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni ŵakumanyilila. ³³ Nilolechesye ni kuliŵika chile, pakuŵa ngankukamanyilila katema ko chikaiche

chakachi. ³⁴ Chiichiŵa mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyumba jakwe ni kwalechela ulamusi achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele ŵannajisye jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. ³⁵ Nipele nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila nsyene nyumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundaŵi. ³⁶ Nliŵiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe. ³⁷ Ingunsalila ŵanyamwe ni ingwasalila wose, nliŵiche chile!”

14

*Achakulu ŵambopesi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)*

¹ Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalijose ni kummulaga. ² Ŵatite, “Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti ŵandu akatindiganya.”

*Jwankongwe akunjtilila Che Yesu mauta
(Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8)*

³ Che Yesu ŵaliji ku Besania, kumusi ku che Simoni juŵaliji jwamatana. Paŵalyaga, ŵaiche jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuŵilanjikwa nado. Ŵakasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe. ⁴ Ŵandu ŵampepe ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, “Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? ⁵ Ngati akasumisye mauta ga ni kupata mbiya syasijinji ni kwapa ŵandu ŵakulaga!” Nipele ŵankalipile kwannope jwankongwe jo.

⁶ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone. ⁷ Ŵandu ŵakulaga chaŵe ni ŵanyamwe moŵa gose, iŵaga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŵa ni ŵanyamwe moŵa gose. ⁸ Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiilu changu, kuchiŵika chile, gakanaŵe masiiko gangu. ⁹ Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani Jambone ni achi chate-sile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila.”

*Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6)*

¹⁰ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵambopesi kuti akombole

kwagalauka Che Yesu. ¹¹ Achakulu wambopesi wasangalele pakupikana ngani jo, ni wannanjile kuti chiwaape mbiya. Nipele che Yuda wasosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka ni wakulijiganya wao (Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30)

¹² Pa lyuwa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangata Amila, katema pawasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, wakulijiganya wao wausisye, “Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?”

¹³ Nipele Che Yesu waatumile wawili mwa wakulijiganya wao ni waasalile, “Njaule mu musu, ni mwelele chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkankuye ¹⁴ mpaka nyumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyumba jo, jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wakulijiganya wangu?” ¹⁵ Nombejo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelele.”

¹⁶ Wakulijiganya wala watyosile, ni kwaula mmusi, waisimene yose ili mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo wakulumisye chakulya cha Pasaka.

¹⁷ Kuli kuswele, Che Yesu waiche pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. ¹⁸ Pawaliji aninkulya, Che Yesu watite, “Isyene ngunsalila, jumo mwa wanyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche.”

¹⁹ Pelepo wakulijiganya wao watandite kusupuka, ni watandite kummusya jumojumo, “Ana ndili une?” ²⁰ Che Yesu waasalile, “Jumo mwa wanyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. ²¹ Pakuwa Mwana jwa Mundu chawe mpela iilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati welewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!”

Kulya chakulya cha Ambuje

(Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25)

²² Pawalyaga, Che Yesu wajigele nkate, watogolele Akunungu, waugawenye ni kwapa wakulijiganya wao, achitiji, “Mpochele, nlyanje, chelechi ni chilu changu.”

²³ Sooni wajigele chikombe cha divai, watogolele Akunungu, ni kwapa, ni wose wang'welele divai mu chikombe cho. ²⁴ Che Yesu waasalile, “Jejeji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya wandu wajinji. ²⁵ Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai

mpaka lyuŵa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolela Akunnungu, ŵatyosile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni.

*Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa ni che Petulo
(Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)*

²⁷ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Ŵanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuŵa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti,

‘Chinambulaje jwakuchinga,
ni ngondolo sisipwilingane.’

²⁸ Nambo pachinjisyuka, chinjinnogolela kwaula ku Galilaya.”

²⁹ Che Petulo ŵansalile, “Atamuno annekaga wose, une nganguneka ng'oo!”

³⁰ Che Yesu ŵansalile che Petulo, “Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu kuti ngankuumanyilila.”

³¹ Nambo che Petulo ŵapundile kulimbila kuti, “Atamuno iŵaga ngusachilwa kuwa pamo nomwe nganguneka ng'oo!”
Ni ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵaŵechete iyoyo peyo.

*Che Yesu akupopela ku Getesemane
(Matayo 26:36-46; Luka 22:39-46)*

³² Ŵaichenje pa ngunda wa mwana waukuŵilanjikwa Getesemane, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Ntamanje apano katema pangwaula kukwapopela Akunnungu.”

³³ Nipele ŵaajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, ŵatandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima. ³⁴ Ni ŵaasalile, “Ngupotekwa kwannope mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuŵa meeso pe.”

³⁵ Nipele ŵajawile mmbujo kanandi, ni ŵagwile manguuku, ŵapopelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko. ³⁶ Ni ŵatite, “Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. Ngaŵa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe.”

³⁷ Nipele, ŵausile kwa ŵakulijiganya ŵatatu ŵala, ni ŵaasimene agonile. Ŵammusisye che Petulo, “Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?”

³⁸ Nipele ŵaasalile, “Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuŵa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chiilu chilepetele.”

³⁹ Wajawile sooni kukupopela achiujilaga maloŵe gagogo pego. ⁴⁰ Paŵausile sooni, ŵasimene ŵakulijiganya ŵala ali agonile, ligongo ŵatopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilila chakwajanga Che Yesu.

⁴¹ Kaatatu paŵaichilile ŵaasalile, “Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiiŵe Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga ŵandu ŵaali ni sambi. ⁴² Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwakung'alauka aŵandichile.”

*Che Yesu akukamulwa
(Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)*

⁴³ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, ŵaiche. Ŵaiche ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatumikwe ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. ⁴⁴ Che Yuda jwakugalauka jula ŵapele ŵanyawo chimanyisyo chi, “Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munkamule ni kunlindilila.”

⁴⁵ Che Yuda paŵaiche pe, papopo ŵajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya!” Nipele ŵankomasisye kwa unonyelo. ⁴⁶ Nipele ŵandu ŵala ŵankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. ⁴⁷ Nambo jumo jwa ŵeŵala uŵajimi pelepo pamo ni Che Yesu, ŵasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni ŵankapile liwiwi. ⁴⁸ Che Yesu ŵaasalile, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba? ⁴⁹ Moŵa gose naliji pamo ni ŵanyamwe njijiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile.”

⁵⁰ Pelepo ŵakulijiganya ŵao wose ŵannesile ni kulukunula.

⁵¹ Jwapali jwanchanda jumo juŵaliji nkwakuya Che Yesu ali aliŵagele shuka pe. Ni ŵanyawo ŵasachile kunkamula, ⁵² nambo jwanchanda jula ŵapelete, ŵalesile shuka jila ni kutila matakope.

*Che Yesu mmbujo mwa Nkungulu wa achachekulu
(Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Yohana 18:13-14; 18:19-24)*

⁵³ Nipele, ŵampeleche Che Yesu ku nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu, kuŵasongangene achakulu ŵambopesi wose ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo. ⁵⁴ Che Petulo ŵankuiye Che Yesu kwakutalichila, ŵajinjile mu lutenje lwa nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo ŵatemi pamo ni ŵakulindilila achijotelaga mooto. ⁵⁵ Nipele, achakulu ŵambopesi ni ŵandu ŵane wose pa Nkungulu pala ŵasosile umboni wa kumechetela Che Yesu kuti ŵaulaje, nambo wasoŵile. ⁵⁶ Ŵandu

Ŵajinji ŴaŴechetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiujilana.

⁵⁷ Nipele Ŵane wajimi ni kuŴecheta umboni wa unami, achitiji, ⁵⁸ “Twampilikene ali nkuŴecheta, ‘Une chinajigumule Nyuumba ja Akunnungu ji, jajitaŴikwe ni Ŵandu ni kutaŴa kwa moŴa gatatu jine jangataŴikwa ni Ŵandu.’ ” ⁵⁹ Namose yeleyo, umboni wao nganiujilana.

⁶⁰ Nipele Jwambopesi Jwankulu Ŵajimi paujo pa Ŵandu ni kwausya Che Yesu, “Uli, ngankwanga chachili chose kwa wele umboni Ŵakumbechetela wo?”

⁶¹ Nambo Che Yesu Ŵaliji jii, nganaŴecheta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu Ŵammusisye sooni, “Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu Ŵakulu?”

⁶² Che Yesu Ŵajanjile, “Elo, ndili une. Sooni, chinchimmona Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Akunnungu Ŵa machili, ali nkwika mmaunde ga kwinari.”

⁶³ Jwambopesi Jwankulu paŴapilikene yeleyo Ŵapapwile mwinjilo wakwe achitiji, “Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju! ⁶⁴ Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Ŵanyamwe nkuti uli?”

Wose Ŵanlamwile aulajikwe.

⁶⁵ Ŵandu Ŵane Ŵatandite kunsunila mata Che Yesu, ni ŴansiŴilile mmeeso ni Ŵamputile ni kunsalila, “Nlondole, nduni jwamputile!” Iyoyo peyo Ŵakulindilila Ŵanjigele ni kumputa majanda.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(*Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18; 18:25-27*)

⁶⁶ Che Petulo paŴaliji chiŴela mu lutenje, Ŵaiche mwali jumo mwa achikatumetume Ŵa Jwambopesi Jwankulu. ⁶⁷ PaŴammweni che Petulo achijotelaga mooto, Ŵankolondolele ni kunsalila, “Nombe mmwejo iyoyo mwaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.”

⁶⁸ Nambo che Petulo Ŵakanile achitiji, “Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinkuŴecheta cho.” Nipele Ŵakopweche paasa, papopo tambala jatongwele.

⁶⁹ Mwali jula Ŵammweni sooni che Petulo, Ŵatandite kwasalila Ŵandu uŴajimi pelepo, “Mundu ju ali jumo jwao.”

⁷⁰ Nambo che Petulo Ŵakanile sooni.

PangakaŴa, Ŵandu uŴajimi pelepo Ŵaasalile che Petulo, “Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuŴa mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya.”

⁷¹ Nambo che Petulo Ŵatandite kusala, “Nweseche iŴaga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba.”

⁷² Papopo pepo tambala jatongwele kaaŵili. Che Petulo ŵalikumbuchile liloŵe li Che Yesu liŵaasalile, “Tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu.” Nipele ŵaligwisise paasi ni kulila.

15

Che Yesu paujo pa che Pilato

(*Matayo 27:1-2; 27:11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38*)

¹ Kundaŵi pe, achakulu ŵambopesi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo, pamo ni Nkungulu wose, ŵatemi, ŵajilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele ŵantaŵile, ni kunjausya ku che Pilato. ² Che Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ndi mwenye jwa Ŵayahudi?”

Che Yesu ŵajanjile, “Elo, mpela mmwejo intite pakuŵecheta.”

³ Achakulu ŵambopesi ŵaŵechetele Che Yesu maloŵe gama-jinji. ⁴ Che Pilato ŵammusisye sooni Che Yesu, “Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane maloŵe gose gakummechetela ga.”

⁵ Nambo Che Yesu nganajanga liloŵe, mpaka che Pilato ŵasimosile.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(*Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16*)

⁶ Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato ŵasyoŵelele kwagopolela jwataŵikwe juŵansachile ŵandu. ⁷ Kwaliji ni jwataŵikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juŵaliji ataŵikwe pamo ni ŵandu ŵane ŵaŵatandisye utindiganyo ni kwaulaga ŵandu ŵane. ⁸ Mpingo wa ŵandu waichilile che Pilato, ŵatandite kwaŵenda ŵapanganyichisye mpela iŵatendaga. ⁹ Che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Ŵayahudi?” ¹⁰ Che Pilato ŵatite yeleyo pakuŵa ŵaimanyilile kuti, achakulu ŵambopesi ŵannyichisye Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu.

¹¹ Nambo achakulu ŵambopesi ŵala, ŵachisisye ŵandu ŵaŵende che Pilato ŵagopolele che Balaba pamalo pa Che Yesu. ¹² Che Pilato ŵausisye ŵandu sooni, “Sambano, nkusaka naapanganyichisye ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Ŵayahudi?”

¹³ Ŵanyanyisye sooni achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

¹⁴ Nambo che Pilato ŵausisye, “Atesile chakusakala chanti uli?”

Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

15 Che Pilato wâsachile kwanonyelesya wându, wâgopolele che Balaba. Nipele wâlamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa wâwambe pa nsalaba.

*Wangondo akwachembulusya Che Yesu
(Matayo 27:27-31; Yohana 19:2-3)*

16 Wangondo wanjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Wausimanisye mpingo wose wa wangondo. 17 Wambwasisye mwinjilo wa sambalau nti mwenye, wakolosisye chindu mpela singwa ja miiwa, wambwasisye mu ntwe. 18 Nipele watandite kunkomasya achi-tiji, “Kutusimana, Mwenye jwa Wayahudi!” 19 Wamputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wansunile mata, wantindiwalile ni kwakotamila. 20 Pa wamasile kwachembulusya, wammusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya iwalo yao. Nipele wanyosisye paasa ni kwa wamba pa nsalaba.

*Che Yesu akuwambikwa pa nsalaba
(Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)*

21 Pa waliji mwitala, wasimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwa waliji atati wa che Alekisa ni che Lufo. Jweleju watyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Wangondo wankanganichisye atwichile nsalaba uwajigele Che Yesu ula. 22 Nipele wanjigele Che Yesu mpaka peuto papawilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, “Peuto papakuloleka nti, Chikalakasa cha Ntwe.” 23 Pelepo, wampele divai jwanganye ni ntela waukuwilanjikwa manemane, nambo Che Yesu wakanile kung’wa. 24 Wammambile pa nsalaba ni waga wene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole waani chapate chiwalo chi. 25 Jaliji saa tatu kunda wi pa wammambile pa nsalaba. 26 Ni pachanya nsalaba, wa wisile chindu chachilembekwe magambo ga, “MWENYE JWA WAYAHUDI.” 27 Papopopepo wa wambikwe pa misalaba wachiswamba wa wili, jwine kundyo ku Che Yesu ni jwine kunchiji. 28 Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Jwa wachikwe pamo ni wându wângalumbana.”

29 Wându wa wapitaga pelepo wapukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, “Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujita wa kwa mo wa gatatu! 30 Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulu-pusye mwasyene!”

31 Iyoyo peyo achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wala wanchembulwisye achisalilanaga, “Wakulupwisye wându wane, nambo gakukombola kulikulupusya nsyene!”

³² Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila.”

Iyoyo peyo wându uŵaŵambikwe pa misalaba chiwândi ni Che Yesu, ni wânyawo nombe wâliji nkutukana.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

³³ Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi. ³⁴ Saa tisa ja muusi Che Yesu wânyanyisye achitiji, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu wângu, Akunnungu wângu, kwachichi munesile?”

³⁵ Aŵala wându wâne wâwajimi pepala wala, paŵapilikene maloŵe go watite, “Mpilikanile! Akwaŵilanga che Elia!”

³⁶ Jumo jwao wautwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuwipa, wakoleche pa nnasi, wambichile Che Yesu pakang'wa, achitiji, “Nneche tulole iwaga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!”

³⁷ Nipele Che Yesu wânyanyisye ni wâjasiche.

³⁸ Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi. ³⁹ Jwankulu jwa wângondo juwajimi mmbujo mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo, watite, “Isyene mundu ju wâliji Mwana jwa Akunnungu!”

⁴⁰ Achakongwe wampepe wâliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa wanyawo, wapali che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu wao che Yakobo jwannandi ni che Yusufu. ⁴¹ Achakongwe wa ni aŵala wawâliji nkwakuya Che Yesu paŵâliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo wapali achakongwe wâne pepala, wawâiche ku Yelusalemu pamo nawo.

Chiilu chi Che Yesu chikuwichikwa mwilembe

(Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

⁴² Lyaiche ligulo lya lyuŵa lya kuliwika chile, likanaŵe Lyuŵa lya Kupumulila. ⁴³ Che Yusufu jwa musu wa ku Alimataya, juwâliji jumo jwa achakulu wa Nkungulu ni jwakuchimbichikwa nnope waiche. Jwelejo wâliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu wanjaulile che Pilato pangajogopa ni kwaŵenda waape chiilu chi Che Yesu. ⁴⁴ Che Pilato wasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, wammilasile jwankulu jwa wângondo, wambusisye iwaga Che Yesu wâjasiche. ⁴⁵ Nipele, che Pilato paŵaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa wângondo jula, wannechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu. ⁴⁶ Che Yusufu wasumile saanda, ni wachitulwisye paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiwilijila saanda jila. Wachiwisile mwilembe

lilyasepekwe pa lwala. Nipele w̄alipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. ⁴⁷ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusuifu w̄apaweni pelepo pa w̄achi w̄isile chiilu chi Che Yesu.

16

Che Yesu akusyuka

(Matayo 28:1-8; Luka 24:11-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyapite Lyu w̄a lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo w̄agasumile mauta gakununjila. W̄ajawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. ² Kunda w̄i pe, lyu w̄a lyaandanda lya chijuma, lyu w̄a lininkukopoka w̄aiche kumalembe. ³ Nombewo pa w̄aliji mwitala w̄ausyanaga, “Ana w̄aani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?” ⁴ Nambo pa w̄alolechesye, w̄aliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. ⁵ Pele w̄ajinjile mwilembe, w̄ammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyoni w̄asimosile nnope.

⁶ Nambo jwanchanda jula w̄aasalile, “Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti ju w̄ammabile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole peuto pa w̄angoneche. ⁷ Nambo w̄anyamwe njaule nkasalile che Petulo ni w̄akulijiganya w̄ane kuti, ‘Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela i w̄atite pakunsalila.’ ”

⁸ Nipele, w̄atyosile kumalembe ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, paku w̄a w̄aliji nkogopanga kwannope.

Che Yesu akunkopochela che Maliamu jwa musi wa ku Magidala

(Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18)

⁹ Che Yesu pa w̄asyuchile, kunda w̄i pe, lyu w̄a lyaandanda lya chijuma w̄ankopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwa w̄ankopwesye masoka nsano ni ga w̄ili. ¹⁰ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, w̄ajawile ni kwasalila a w̄ala w̄akulijiganya w̄a Che Yesu, katema ko w̄anyawo w̄aliji nkulila ni kulila kwa malumbo. ¹¹ Nambo pa w̄apilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala ammweni, ngani w̄akulupilila.

Che Yesu akwakopochela w̄akulijiganya w̄a w̄ili

(Luka 24:13-35)

¹² Kanyuma kakwe Che Yesu wâkopochele wâkulijiganya wâo wâwili wâwaliji nkwaula mmisinda. Ni wâkulijiganya wo, kundanda nganiwâamanyilila. ¹³ Nombewo wâusile kukwasalila wâkulijiganya achinjao, ni wanyawo nombe, nganiwâkulupilila iyoyo.

Che Yesu akwakopochela wâkulijiganya wâo likumi ni jumo (Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁴ Mbesi jakwe Che Yesu wâakopochele wâkulijiganya wâo likumi ni jumo paWaliji nkulya. Nipele, wâakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuwâ nganiwâkulupilila aWala wâwaweni wêlewo pakumala kusyuka. ¹⁵ Ni wâasalile, “Njaulanje pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa wându wose. ¹⁶ Mundu jwalijose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwangakukulupilila, Akunnungu chanlamule. ¹⁷ Ni wose wâchakulupilile chaitendekanye imanyisyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuwêcheta chiwêcheto chasambano. ¹⁸ Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono wâkulwala, ni Akunnungu chiwâalamye.”

Che Yesu akujigalikwa kwaula kwinani (Luka 24:50-53; Masengo 1:9-11)

¹⁹ Nipele, Ambuje Che Yesu paWamasile kuwêcheta nawo, wâjigalikwe kwaula kwinani, ni wâtemi kunkono wa kundyo wa Akunnungu. ²⁰ Nombe wâkulijiganya wâla, wâjawile kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje wâpangenyeye masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba wêlewo, uli isyene.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Luka Chilongolelo

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chimpepe mwa itabu ncheche mmalanganano ga sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose chikuwîlanjikwa “Ngani Jambone.” Yelei ni itabu yailembekwe kanyuma ka chiwa chi Che Yesu, yele itabu yo ili che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Che Luka nganalemba yankati umi u Che Yesu pe, nambo ni yankati indu iwâaipanganisye wâkulijiganya wâkwe Che Yesu pakumala kuwa ni kusyuka ku Che Yesu. Chele chitabu cho chikuwîlanjikwa masengo ga achinduna. Ngapagwa jwakulimanyila lyuwa lisyene namose liuto pajalembekwe Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka. Wâumanyilisi wâjinji akuitichisyana kuti jalembekwe pa yaka ya makumi 70 BK.

Juwalembile waliji che Luka, juwaliji jwamitela. Umanyilisi wakwe mu iwecheto ni ukotopasyo wakwe wakulemba ukumanyisya yakuti waliji mundu jwansyome. Che Luka wasachile kulemba ngani jisyenesyene ja umi u Che Yesu ni kutanga indu iyakopochele kuti wane apoche pakujisyoma Luka 1:1-3. Che Luka nganawa Myahudi, Kolosai 4:1-14 ni walembile kwanti wanganawa Wayahudi akaimanyilile. Yelei ikuwoneka paakukunguluchila chisyowelo chachiyahudi Luka 1:8.

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chakulandana ni itabu ine chisau che Matayo ni che Maliko, pakuwa itabu yose yo ikutanga ilaila mwakulandana. Mwa itabu itatu yo chitabu chi che Luka ni chachitaanjile ngani jakupagwa ku che Yohana Wakubatisya chamunkati nnope. Che Luka akusalichisya yakulechelesya 3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34 ni mapopelo nombego 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yaili mu Ngani

Muliunjili lya 1:1-4 Che Luka alembile chilongolelo chakwe cha Ngani Jambone ni kusala ligongo lya kulemba.

Ni soni akutanga ngani ja kupagwa ku Che Yesu ni iwatite pakuwichikwa chile kwaligongo lya kutumichila. 1:5; 4:13.

Mwamujinji mwamusigalile liunji lya 4:14, 21.38, Che Luka akutanga masengo gawagapanganyisye Che

Yesu, yaipundile, yakusimonjeka iwâtesile ni indu iwâijiganyisye.

Maunjili gaŵili ga mbesi 22-24 akutanga kuŵa ni kusyuka ku Che Yesu.

¹ Ambuje che Teofilo: Wându wâjinji wâtesile iwâkombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji. ² Wâlembile mpela yatite pakusalilwa ni wându wâwasiweni ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuŵa achikatumetume wâ Liloŵe lya Akunnungu. ³ Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa usyene wose chambone kwa moŵa gamajinji, naiweni yambone kuti nannembele kwa uchenene mpela iyatite paakopochela, ⁴ kuti nomwe nkombole kumanyilila usyene wa yeila yanjiganyikwe.

Kupagwa ku che Yohana Wâkubatisya kukutangaswa

⁵ Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, pali ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa wâmbopesi waukwimililwa ni che Abiya. Wânkawo wâwîlangagwa che Elisabeti, nombewo wâliji wâ lukosyo lwa jwambopesi che Haluni. ⁶ Wose wâwîli wâliji wâmbone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambu. ⁷ Nganaakola wânache pakuŵa che Elisabeti wâliji ngakuŵeleka, nombe wose wâwîli wâliji achekulwipe nnope.

⁸ Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu, ⁹ Mpela iyatite pakusyoŵeleka che Sakalia wasagulikwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani. ¹⁰ Wându wose wâwasongangene wâliji paasa aninkupopela katema kakututumya ubani. ¹¹ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyoko kwa chilisa cha kututumichisya ubani. ¹² Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa kwinani wasupwiche ni kukamulwa ni lipamba. ¹³ Nambo katumetume jwa kwinani wânsalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni wânkweni che Elisabeti chammelechele mwanache jwannume, nomwe chimwaŵilanje a Yohana. ¹⁴ Chinsangalale nnope ni wându wâjinji chachine ligongo lya kupagwa kwakwe. ¹⁵ Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang'wa divai ng'o, chalongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe. ¹⁶ Che Yohana chiŵausye wându wâjinji wâ ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu wâo.

¹⁷ W̄elewo chiw̄alongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti w̄alumbanye achatati ni achiw̄ana w̄ao, chiw̄atende w̄angakwajitichisya Akunnungu awanje ni nganisyo syambone ni kwaw̄ika chile w̄andu kwa Ambuje.”

¹⁸ Che Sakalia w̄ammusisye katumetume jwa kwinani jo kuti, “Chichi chachichiimanyisye yeleyo? Pakuwa uneji ni w̄ankwangu tuchekulwipe.”

¹⁹ Katumetume jwa kwinani jo w̄aajanjile che Sakalia, “Une ni Gabulieli, katumetume jwa Akunnungu, ndumikwe kuw̄echeta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji. ²⁰ Mpikane, chimme jwanga w̄elecheta, ngankombola kuw̄echeta mpaka lyuwa pachigakopochele gelego, pakuwa nganingakulupilila malo w̄e gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe.”

²¹ Kele katema ko w̄andu wose w̄aliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kuka w̄a kwao mu Nyuumba ja Akunnungu. ²² Che Sakalia pa w̄akopweche paasa nganakombola kuw̄echeta nawo. Nipele w̄andu w̄aimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu Nyuumba ja Akunnungu. W̄ajendelechele kuw̄echeta nawo kwa makono pakuwa w̄aliji ngakuw̄echeta.

²³ Pa w̄amalisisye mo w̄a gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia w̄ausile kumusi. ²⁴ Kanyuma kanandi che Elisabeti w̄ankwawo che Sakalia w̄aliji pachiilu. Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano. ²⁵ Achiw̄echetaga kuti, “Yeleyi ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundyosyesya soni syangu paujo pa w̄andu.”

Kupagwa ku Che Yesu kukutangaswa

²⁶ Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu w̄antumile Gabulieli, katumetume jwa kwinani ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ²⁷ Ajaule kwa mwalimwalipe liina lyao che Maliamu ju w̄atomelwe ni jwannume, liina lyao che Yusufu, jwa lukosyo lwa che Daudi. ²⁸ Katumetume jwa kwinani w̄anjaulile ni kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamo nomwe!”

²⁹ Che Maliamu pa w̄agapilikene gele malo w̄e go w̄asupwiche nnope ni kuganisa kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? ³⁰ Katumetume jwa kwinani w̄ansalile, “Che Maliamu, nkajogopa pakuwa Akunnungu anonyelwe nomwe. ³¹ Mpikane, chimme w̄a pachiilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu. ³² Jwelejo cha w̄e jwankulu ni cha w̄ilanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunnungu chi w̄ape umwenye wa che Daudi, Ambuje w̄ao. ³³ Pelepo chachilulongosya lukosyo lwa

che Yakobo moŵa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika kumbesi.”

³⁴ Che Maliamu ŵanjanjile Katumetume jwa kwinani, “Ana chiikomboleche chinauli pakuŵa une ngangumanyilila jwannume?” ³⁵ Katumetume jwa kwinani ŵanjanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe chaŵilanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu. ³⁶ Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe ŵana chiilu cha mwana jwannume atamuno achekulwipe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juŵamanyiche ni ŵandu kuti ngakuŵeleka. ³⁷ Pakuŵa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu.” ³⁸ Che Maliamu ŵatite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwinani jula ŵajawile.

Che Maliamu akwajimajimila che Elisabeti

³⁹ Pangakaŵa, che Maliamu ŵalinganyisye ulendo ni ŵajawile kwa kwanguya mu musu umu wauli mu ikwesya ya ku Yuda. ⁴⁰ Kweleko, che Maliamu ŵajinjile mu nyumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. ⁴¹ Che Elisabeti paŵapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juŵaliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusangalala. Nombe che Elisabeti ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ⁴² ŵanyanyisye, “Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile. ⁴³ Une ni ŵaani atamuno achikulugwe Ambuje ŵangu aiche kukwangu? ⁴⁴ Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. ⁴⁵ Ndi ni upile mmwejo unkulupilile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.”

Che Maliamu akwalapa Akunnungu

⁴⁶ Nombe che Maliamu ŵatite,
 “Ntima wangu ukwakusya Ambuje, ⁴⁷ ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya Akunnungu, Nkulupusyo jwangu. ⁴⁸ Pakuŵa Akunnungu akulolite kwa chanasa kulitulusya kwa kapolo jwao.
 Kwa yeleyo kutandilila sambano iŵelesi yose chachimilanga jundi ni upile,
⁴⁹ pakuŵa Akunnungu ŵaali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa,
 liina lyao lili lyeswela.
⁵⁰ Chanasa chao ngachikumala kwa chiŵelesi ni chiŵelesi,
 kwa ŵandu ŵakwachimbichisya.

51 Atesile yekulungwa kwa nkono wao, wâpwilingenye wâkulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao.

52 Wâtulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni wâkwesisye wându wâkulitulunya.

53 Wâkulaga wâjikutisye indu yambone, ni wâali ni ipanje wâlesile ajaule makono pe.

54 Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao, achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao,

55 kwa che Iblahimu ni uwelesi wao moŵa gose pangali mbesi mpela iwâtite pakwalanga achambuje wêtu."

56 Che Maliamu wâtemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni wâusile kumangwao.

Kupagwa ku che Yohana Wâkubatisya

57 Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, wâligopwele mwanache jwannume. 58 Wâpachiwândi pao ni achalongo achinjao paŵapikene kuti Ambuje ammonete chanasa ni wâsangalele pamo nawo.

59 Pagaiche moŵa nane chitandile mwanache kupagwa wâiche kukummumbasya. Wâsachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe. 60 Nambo achikulugwe wâtite, "Ngaŵa, nambo chaŵilanjikwe a Yohana." 61 Wânyawo wânsalile, "Nambo, ngapagwa mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwao." 62 Pelepo wâmmusisye atatigwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile wâwîlanjile mwanagwao.

63 Nombewo wâwîlasisye chibao pa kulembelela, ni wâlembile yeleyi, "Liina lyakwe a Yohana." Wose ni wâsimonjile.

64 Papopo pepo che Sakalia wâtandite sooni kuŵecheta achalapaga Akunnungu. 65 Wându wose wâwâtamaga pachiwândi nawo wâjinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea.

66 Wându wose wâwâpikene yeleyo, wâganisisye mmitima jao achiliusyaga, "Ana mwanache ju chaaŵe jwantiuli?" Pakuŵa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo.

Ulondole u che Sakalia

67 Che Sakalia, atatigwe jwele mwanache jo, wâlongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu ni wâlondele achitiji,

68 "Twakusye Ambuje, Akunnungu wâ ku Isilaeli, pakuŵa wâichilile ni kwawombola wându wâkwe.

69 Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uwelesi u che Daudi katumetume jwao.

70 Mpela iwâtite pakusala kalakala, kwa kang'wa sya wâkulondola wâo wâswela,

71 kuti chachitukulupusya mmakono mwa wâmmagongo wêtu,

ni wându wâkutuchima.

⁷² Wâwêchete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje wêtu,

ni kulikumbuchila lilangano lyao lyeswela.

⁷³ Wâalumbilile ambuje wêtu che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile.

⁷⁴ Chatukulupusye mmakono mwa wâmmagongo wêtu, ni kwapopelela pangali lipamba,

⁷⁵ mu uswela ni umbone, moâ gose ga umi wetu.

⁷⁶ Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani,

chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lyao,

⁷⁷ ni kwamanyisya wându wâo kuti chiwâkulupusye kwa kwalechesya sambu syao.

⁷⁸ Akunnungu wêtu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasa,

ni chiwombolo kutyochela kwini chichituichilile mpela lulanga lwa lyuâ lya kundaâ,

⁷⁹ ni kwalanguchisya wose wâkutama mu chipi chekulungwa cha chiwa,

chatulongosye kutama mu utame wa chitendewe.

⁸⁰ Mwanache jwakusile ni kulimbichika mbumu mwakwe. Jwatemi mwipululu mpaka lyuâ liwalilosise kwa wându wâ ku Isilaeli.

2

Kupagwa ku Che Yesu (Matayo 1:18-25)

¹ Gele moâ go che Agosto juwâliji jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma wâlajisye kuti wându wose pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu.

² Kuwâlanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio pawâliji jwankulu jwa chilambo cha ku Silia. ³ Nipele, wându wose wâjawile kukuwâlanjikwa, kila mundu ku musu wao.

⁴ Che Yusufu nombe wâtyosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuwâpagwile che Daudi, ligongo wâlaji jwa lukosyo lu che Daudi.

⁵ Wâjawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juwântomele, juwâliji pa chiilu. ⁶ Pawâliji ku Beselehemu ko, lyuâ lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche.

⁷ Wâligopwele mwanache jawo jwa litiwo jwannume, wâmmilijile iwalo ya chanache ni wângoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuâ nganilipagwa lipesa kwa wêlewo mu nyumba ja achalendo.

Wakuchinga ni achikatumetume wa kwinani

⁸ Nipele pachilambo pala paliji ni wakuchinga mwitinji wa walindililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. ⁹ Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu wakopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo wajogwepe kwannope. ¹⁰ Nambo katumetume jwa kwinani jo waasalile, “Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope wandu wose wa ku Isilaeli. ¹¹ Pakuwa lelo jino mu musi u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje. ¹² Ni achichi chichiwe chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwannandi wa wilijile nguo sya chanache ni sooni wagoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.”

¹³ Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume wa kwinani uli pamo ni katumetume jula, waakusisye Akunnungu, achitiji,

¹⁴ “Ukulu kwa Akumanani, ni pachilambo pano chipagwe chitendewele kwa wandu wakwanonyela.”

¹⁵ Achikatumetume wa kwinani wala pa wajaulangene kwinani, wakuchinga wasalilene, “Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisisye Ambuje.”

¹⁶ Nipele, wajawile kwa chitema ni wansimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. ¹⁷ Wele wakuchinga pa wammweni mwanache jo, waamanyisye wandu wose ngani ji wajipikene kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo. ¹⁸ Wose wa wapikene jele ngani ji wasalilwe ni wakuchinga wasimosile. ¹⁹ Nambo che Maliamu wapundile kuga wika malo we go mu ntima mwao achigaganisyyaga. ²⁰ Wakuchinga wala wausile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose i waipilikene ni kwiwona, yose yaliji mpela i watite pakusalilwa ni achikatumetume wa kwinani.

Mwanache akupegwa liina

²¹ Lyuwa lya nane kutyochela pa wapagwile wamumbesye mwanache, wammilasile Che Yesu, liina lilyaliji apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu akana we kuwa ni chiilu.

Che Yesu akuwikwa kwa Ambuje

²² Pagamasile mo wa ga kutama munnuli lyaiche lyuwa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che

Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu wanjigele mwanache ni wajawile nawo ku Yelusalemu kukwa wika paujo pa Ambuje. ²³ Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwalijose jwakupagwa jwannume jwa litiwo cha wilanjikwe jwanswela ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.” ²⁴ Nipele wajawile kuti akatyosye sadaka, njuwa siwili pane makandi gawili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje.

²⁵ Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che Simeoni, waliji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga katema ka kutuswa mitima kwa wandu wa ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu waliji pamo nawo. ²⁶ Mbumu jwa Akunnungu wammunukulile jwelejo kuti ngaawa akanawe kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juwaliji chilanga cha Ambuje. ²⁷ Nipele, che Simeoni waiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu jwanswela. Kele katemako achawesi wa Che Yesu wanyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti wapanganyichisye mpela chisyo welo cha Malajisyo. ²⁸ Che Simeoni wampochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji,

²⁹ “Ambuje, sambano nkunchelela kapolo jwenu nyaule
kwa chitendewele,
mpela intite pakulanga.

³⁰ Pakuwa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu,

³¹ umuupanganyisye paujo pa wandu wa ilambo yose,

³² alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya wandu wanga wa
Wayahudi

ni ukulu kwa wandu wenu wa ku Isilaeli.”

³³ Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe waliji nkugasimonga malowe gaga wechetekwe nkati mwana. ³⁴ Nipele che Simeoni wapele upile ni waasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, “Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa wandu wajinji ni kwina muma kwa wandu wajinji wa ku Isilaeli. Nombe chawe chimanyisyo chachichikanikwe ni wandu, ³⁵ kuti nganisyo sya wandu wajinji siwoneche pangali kuisika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula.”

³⁶ Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juwachekulwipe nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali wao walombekwe ni kutama ni wankwakwe kwa yaka saba pe. ³⁷ Nombewo wasigele wakuwililwa ni wankwakwe mpaka katema pawaliji jwanchekulu jwa yaka semanini

na nne. Katema kose ko wálonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achita wága ni kupopela muusi ni chilo. ³⁸ Papopo pepo jwankongwe jo wálikopwesye paujo ni kwatogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa wáandu wose wáwaliji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu.

Kuuja ku Nasaleti

³⁹ Acha wélesi wá Che Yesu pa wámasile kupanganya yose iyaliji mu malajisyo ga Ambuje, wáusile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ⁴⁰ Jwele mwanache jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu wálijji pamo nawo.

Jwanchanda Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

⁴¹ Acha wélesi wá Che Yesu wálijji ni chisyo wélo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Wáyahudi. ⁴² Che Yesu pa wálijji ni yaka kumi na mbili, wápite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite paku wá chisyo wélo. ⁴³ Pagamasile mo wá ga chindimba cho, wátandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu wásigele ku Yelusalemu pangaimanyilila acha wélesi wá. ⁴⁴ Waganisisye kuti wálijji pamo mumpingo wa wáandu wá ulendo, wájesile lyu wá tetete, nipele wátandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga wá. ⁴⁵ Pa wálepele kwaona wáusile ku Yelusalemu achasosaga. ⁴⁶ Pagapite mo wá gatatu, wánsimene atemi pasikati wákwiganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikanilaga ni kwausya mausyo. ⁴⁷ Wose wá wá pikene malo wé gao wáusimosile umanyilisi wakwe ni iwátiji pakwanga kwa lunda. ⁴⁸ Acha wélesi wá pa wámmweni wásimosile. Che Maliamu achikulugwe, wámmusisye Che Yesu, “Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati wénu noneji twaliji nkunsosa tuli ni lipamba.” ⁴⁹ Nombejo wájanjile, “Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa ku wá pa nyuumba ja Atati wángu?” ⁵⁰ Nambo acha wélesi wá nganagamanyilila malumbo ga malo wé ga wásalilaga.

⁵¹ Nipele wáusile nawo ku Nasaleti ni wálijji nkwapilikanichisya. Achikulugwe wá pundile kuiganisya indu yose mu ntima mwao. ⁵² Nombe Che Yesu wá pundile kula mu lunda ni lisusa ni wá pundile kunonyelwa ni Akunnungu ni wáandu.

3

*Kulalichila ku che Yohana Wákubatisya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28)*

¹ Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato wâliji jwankulu jwa musu wa ku Yudea. Che Helode wâliji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipino wâliji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania wâliji jwankulu jwa ku Abilene. ² Katema che Anasi ni che Kayafa pa wâliji achakulu wambopesi, lilo we lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula. ³ Nipele che Yohana wajawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo lwa Yolodani. Wâliji nkutangasya kuti wându aleche kwalewela Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu walechelesye sambu syao. ⁴ Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti,

“Mundu akunyanyisya mwipululu,
‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
ngolosye mwakusaka kupita.

⁵ Machemba gose gauchilwe,
ikwesya ni itumbi iwe yekolosye uchenene,
papapindiche pagolochekwe,
ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene.

⁶ Ni wându wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.’”

⁷ Che Yohana waasalile wându wâjinji uwaiche achisakaga kubatiswa achitiji, “Wanyamwe uwelesi wa lijoka! Waani wansalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wauwandichile kwika? ⁸ Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola ni wanyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambu, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, ‘Tukwete ambuje wetu che Iblahimu!’ Ngunsalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gawe uwelesi u che Iblahimu. ⁹ Sambano jino liwago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.”

¹⁰ Mpingo wa wându ula wausisye, “Sambano tupanganye ichichi?” ¹¹ Che Yohana wâjanjile, “Waali ni minjilo jiwili waga wile wanganakola mwinjilo ni waali ni yakulya apanganye iyoyo peyo.” ¹² Nombe wakukumbikanya nsongo waiche achisakaga kubatiswa, wausisye, “Jwakwiganya, nowaji tupanganye ichichi?” ¹³ Nombe waasalile, “Nkapochela nsongo kupunda iwannajisye.” ¹⁴ Nombe wangondo wausisye, “Nowaji tupanganye ichichi?” Nombe wâjanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno nkammechetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.”

15 W̄andu wose w̄aliji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, w̄aliusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa w̄elewo ni Kilisito Nkulupusyo jwa w̄alanjile Akunnungu. 16 Che Yohana w̄aajanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kuumbunda une, none ngangu w̄ajilwa kugopola migoji ja italawanda yao. W̄elewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. 17 W̄elewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

18 Kwa malo w̄e gane gamajinji che Yohana w̄achisisye w̄andu kuleka sambu kwa kwalalichila Ngani Jambone. 19 Nambo che Yohana w̄anjamwiche jwankulu che Helode ligongo lya kwajigala che Helodia w̄ankwawo nkulugwe ni kwatenda w̄ankwawo ni yose yangalumbana i w̄aitesile. 20 Che Helode w̄apundangenyeye ungalimate kwa kwata w̄a che Yohana mu nyumba jakuta w̄ilwa.

*Che Yesu akubatiswa
(Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11)*

21 W̄andu wose pa w̄amasile kubatiswa, nombe Che Yesu w̄abatiswe. Pa w̄aliji nkupopela, kwini kwaugwiche, 22 ni Mbumu jwa Akunnungu w̄antulichile achi w̄aga mpela nju w̄a. Ni lilo w̄e lyapikaniche kutyochema kwini lichitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe nomwe.”

*U w̄alesi u Che Yesu
(Matayo 1:1-17)*

23 Che Yesu pa w̄atandite masengo gao w̄a w̄andichile yaka selasini ni w̄andu w̄aganisisye kuti w̄elewo w̄aliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli. 24 Che Heli w̄aliji mwana ju che Matati ni che Matati w̄aliji mwana ju che Lawi ni che Lawi w̄aliji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai w̄aliji mwana ju che Yusufu ni, 25 che Yusufu w̄aliji mwana ju che Matatia ni che Matatia w̄aliji mwana ju che Amosi ni che Amosi w̄aliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu w̄aliji mwana ju che Hesli ni che Hesli w̄aliji mwana ju che Nagai ni, 26 che Nagai w̄aliji mwana ju che Maati ni che Maati w̄aliji mwana ju che Matatia ni che Matatia w̄aliji mwana ju che Semeini ni che Semeini w̄aliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki w̄aliji mwana ju che Yuda ni, 27 che Yuda w̄aliji mwana ju che Yohana ni che Yohana w̄aliji mwana ju che Lesa ni che Lesa w̄aliji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli w̄aliji mwana ju che Sealitieti ni che Shelitieti w̄aliji mwana ju che Neli ni, 28 che Neli w̄aliji mwana ju che Meliki ni che Meliki w̄aliji mwana ju che Adi ni che Adi w̄aliji mwana ju

che Kosamu ni che Kosamu w̄aliji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu w̄aliji mwana ju che Eli ni, ²⁹ che Eli w̄aliji mwana ju che Yoshua ni che Yoshua w̄aliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli w̄aliji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu w̄aliji mwana ju che Matati ni che Matati w̄aliji mwana ju che Lawi ni, ³⁰ che Lawi w̄aliji mwana ju che Simoni ni che Simoni w̄aliji mwana ju che Yuda ni che Yuda w̄aliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu w̄aliji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu w̄aliji mwana ju che Eliakimu ni, ³¹ che Eliakimu w̄aliji mwana ju che Melea ni che Melea w̄aliji mwana ju che Mena ni che Mena w̄aliji mwana ju che Matata ni che Matata w̄aliji mwana ju che Natani ni che Natani w̄aliji mwana ju che Daudi ni, ³² che Daudi w̄aliji mwana ju che Yese ni che Yese w̄aliji mwana ju che Obedi ni che Obedi w̄aliji mwana ju che Boasi ni che Boasi w̄aliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni w̄aliji mwana ju che Nashoni ni ³³ che Nashoni w̄aliji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu w̄aliji mwana ju che Adimini ni che Adimini w̄aliji mwana ju che Alini ni che Alini w̄aliji mwana ju che Esloni ni che Esloni w̄aliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi w̄aliji mwana ju che Yuda ni ³⁴ che Yuda w̄aliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo w̄aliji mwana ju che Isaka ni che Isaka w̄aliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu w̄aliji mwana ju che Tela ni che Tela w̄aliji mwana ju che Naholi ni ³⁵ che Naholi w̄aliji mwana ju che Selugi ni che Selugi w̄aliji mwana ju che Leu ni che Leu w̄aliji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi w̄aliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli w̄aliji mwana ju che Sala ni ³⁶ che Sala w̄aliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu w̄aliji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi w̄aliji mwana ju che Shemu ni che Shemu w̄aliji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu w̄aliji mwana ju che Lameki ni ³⁷ che Lameki w̄aliji mwana ju che Metusela ni che Metusela w̄aliji mwana ju che Enoki ni che Enoki w̄aliji mwana ju che Yaledi ni che Yeledi w̄aliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli w̄aliji mwana ju che Kainamu ni ³⁸ che Kainamu w̄aliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi w̄aliji mwana ju che Seti ni che Seti w̄aliji mwana ju che Adamu ni che Adamu w̄aliji jwa Akunnungu.

4

*Kulingwa ku Che Yesu
(Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13)*

¹ Che Yesu w̄atyoſile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni w̄alongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu. ² Kweleko w̄alinjikwe ni Shetani kwa moŵa

alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile moŵa go, jakwete sala. ³ Shetani ŵaasalile, “Iŵaga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li ligalauche liŵe nkate.” ⁴ Che Yesu ŵaajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.’ ”

⁵ Shetani ŵankwesisyeye Che Yesu kwinani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo. ⁶ Shetani ŵansalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni ukulu wakwe, pakuŵa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jungunsaka. ⁷ Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela.”

⁸ Che Yesu ŵaajanjile,
 “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,
 ‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu ŵenu
 ni kwapopelela ŵawowo pewo.’ ”

⁹ Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni ŵanjimiche penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iŵaga mmwejo nli Mwana jwa Akunnungu, nlipatusye paasi. ¹⁰ Pakuŵa ilembekwe, ‘Chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani angose.’ ¹¹ Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu paliganga.’ ”

¹² Nambo Che Yesu ŵaajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”

¹³ Shetani paŵamasile kwalinga ŵannesile kwa katema.

*Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
 (Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15)*

¹⁴ Che Yesu ŵausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiŵandikene. ¹⁵ Nombe ŵaliji nkwaajiganya ŵandu mu majumba gao ga kupopelela ni wose ŵaliji nkwalapa ŵelewo.

*Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
 (Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6)*

¹⁶ Che Yesu ŵajawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyuŵa lya Kupumulila, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela mpela iyatite pakuŵa chisyoŵelo. Ŵajimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu. ¹⁷ Ŵapochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni ŵaunukwile, ŵasosile ni kupasimana papalembekwe yati

¹⁸ “Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une,
 pakuŵa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa ŵandu
 ŵakulaga.

Andumile kukwatangachisya watawîkwe kugopolekwa kwao, ni wângalola akombole kulola, ni kukwawombola wâkukotochelwa.

¹⁹ Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa wându wâkwe.”

²⁰ Nipele wâunichile chitabu chila ni wâmpetele katumetume, wâtemi ni wându wose wâwâlîji mu nyuumba ja kupopelela wânnolechesye kwa nnope. ²¹ Nombewo wâasalile, “Lelo Malembelo ga Akunnungu ga gaŵele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.” ²² Wose wânonyelwe nawo ni wâgamosile maloŵe gambone gaŵawêchete. Wâusyanaga, “Ana, aju ngaŵa mwana ju che Yusufu?”

²³ Che Yesu wâasalile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela nîlîmye mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu mpanganye nombe pamusi pano.’ ” ²⁴ Wâpundile kuwêcheta, “Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. ²⁵ Nambo mpilikane! Isyene ngunsalila wâpali achakongwe wâkuwililwa ni achiwankwawo wâjinji mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganjinyaga ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose. ²⁶ Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni wânkwakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. ²⁷ Ni sooni paliji ni wâmatana wâjinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia.” ²⁸ Wose wâwâlîji mu nyuumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo wâtumbile nnope. ²⁹ Wâjimi ni kwatysya paasa musi wao watawîkwe pachanya chitumbi ni wâmpetele mungulugulu chitumbi akombole kwatutula paasi. ³⁰ Nambo Che Yesu wâpetelete mbindikati jao ni kwaula.

Mundu jwali ni lisoka

(Maliko 1:21-28)

³¹ Che Yesu wâjawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya wându pa Lyuŵa lya Kupumulila. ³² Wâsimosile majiganyo gao pakuŵa utenga wao waliji ni ulamusi. ³³ Ni mu nyuumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juwâlîji ni lisoka, wânyanyisye achitiji, ³⁴ “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwele ichichi nowe? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngumanyilila kuti mmwe nli wâani, mmwejo ni Wâswela wâ Akunnungu!”

35 Che Yesu wâlikalipile lisoka achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele lisoka lyo lyangwisisye mundu jo paujo pa wându ni kunkopoka pangampoteka.

36 Wându wose wâsimosile ni kuwêchetesyana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!” 37 Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala.

*Che Yesu akwalamyâ wându wâjinji
(Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34)*

38 Che Yesu wâkopweche mu nyuumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. Wâwendile kuti wâlamye akwegwao che Simoni pakuwâ wâlwalaga chiboko. 39 Nipele Che Yesu wâiche ni kwajinamila, wâchikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo wâjimwiche ni kwat-elechela.

40 Palyaiche ligulo, wându wose wâwâlwalaga ilwele yakupisyangana wâichisye ku Che Yesu nombewo wâsajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamyâ. 41 Nombe masoka gaakopweche wându wâjinji, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!”

Nambo Che Yesu nganagalechelela gawêchete, pakuwâ gaamanyilile kuti wêlewo ali Kilisito Nkulupusyo.

*Che Yesu akulalichila ku Yudea
(Maliko 1:35-39)*

42 Kundawi jakwe, Che Yesu wâjawile pachisyepela. Wându wâla wâliji nkwasosasosa. Pawâichilile pawâliji wâlinjile kusiwila kuti anatyoché. 43 Nambo wêlewo wâasalile kuti, “Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuwâ ndumigwe kwa ligongo lyo.” 44 Wâpundile kulalichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5

*Che Yesu akwawilanga Wâkulijiganya wândanda
(Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20)*

1 Lyuwa limo Che Yesu wâjimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni wându wâjinji wânsyungwile ni kwa wâjikanya ali nkupilikanila lilo we lya Akunnungu. 2 Wâsiweni ngala wâ siwili mungulugulu litanda ni wâkukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao. 3 Che Yesu wâjinjile mu ngala wâ jimo jijaliji ji che Simoni, wâawwendile che Simoni ajisojehesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochelela mungulugulu litanda. Wâujiganyisye mpingo wa wându ali atemi mu ngala wâ.

4 Paŵamasile kwiganya ŵaasalile che Simoni, “Njitute ngalaŵa kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba.”

5 Che Simoni ŵajanjile kuti, “Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuŵa nsaasile chinaspoye nyau.” 6 Paŵapanganyisye yeleyo ŵakokwele somba syesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. 7 Ŵaaŵilasile achinjao ŵaŵaliji mu ngalaŵa jiine aichanje kukwakamusya. Ŵaiche ni ŵagumbesye somba ngalaŵa siŵili ni ngalaŵa syo syatandite kutitimila. 8 Che Simoni Petulo paŵaiweni yeleyo, ŵatindiŵele paujo pa Che Yesu achitiji, “Ambuje, ntyoche paujo pangu pakuŵa uneji ndili mundu jwa sambu!”

9 Che Simoni pamo ni achinjakwe ŵasimosile ligongo lya winji wa somba syapatile sila. 10 Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵakukoka achinjakwe che Simoni nombewo ŵasimosile. Che Yesu ŵaasalile che Simoni, “Nkajogopa, kutandilila sambano chimme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.”

11 Nipele paŵamasile kusiichisya ngalaŵa sila mungulugulu litanda, ŵalesile yose ni ŵakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunswejesya Mundu jwa matana
(Matayo 8:1-14; Maliko 1:40-45)*

12 Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, pali ni jwannume juŵaliji ni matana chiilu chose, nombejo paŵammweni Che Yesu ŵagonile manguku ni kwachondelela aninkuti, “Ambuje mwasakaga muswejesye.”

13 Che Yesu ŵajongwele nkono ni ŵankwaiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele!” Papopo mundu jo ŵalamile matana. 14 Nombe Che Yesu ŵansalile, “Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi kwa ligongo lya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile.”

15 Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja ŵandu jasongangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao. 16 Nambo Che Yesu ŵalisapwile pajika pe ni kupopela.

*Che Yesu akunnamya mundu jwakitatala
(Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12)*

17 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni ŵakwiganya malajisyo kutyochele misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu ŵatemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalamya ŵandu ŵa kulwala. 18 Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu

jwakitatala ali agonile mu chitagala, walinjile kwajinjisy nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. ¹⁹ Nambo walepele kwinjila nkati ligongo lya winji wa wandu. Nipele wakwesile pachanya nyumba, wapowele chipagala ni kwatulusy pamo ni chitagala mbindikati ja wandu paujo pa Che Yesu. ²⁰ Nombe Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao wansalile, “Ambusanga, nlecheleswe sambi syenu.”

²¹ Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo watandite kuliusyanga achitiji, “Awa ni waani wakwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambi ikaŵe Akunnungu pe!”

²² Nambo Che Yesu wasimanyi ng'anisyo syao ni wausisye kuti “Kwachichi nkuliusya yeleyi mmitima jenu? ²³ Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche njaule?’ ²⁴ Nipele ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya wandu sambi syao pachilambo pano.” Pelepo wansalile mundu jwakitatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu.”

²⁵ Papopo mundu jula wajimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiwagonele ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu. ²⁶ Wanawose wasimosile ni kumulwa ni lipamba, waakusisye Akunnungu achitiji “Lelo tuiweni yakusimonjeka.”

*Che Yesu akummilanga che Lawi
(Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17)*

²⁷ Paŵamasile gelego, Che Yesu wakopweche paasa ni wammweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu wansalile, “Munguye une!” ²⁸ Nombe che Lawi wajimi, walesile yose ni kwakuya.

²⁹ Che Lawi waalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyumba jao. Mpingo wa wandu wakukumbikanya nsongo ni wandu wane watemi kulya pamo nawo. ³⁰ Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waali mu mpingo wao waalamichile wakulijiganya wa Che Yesu aninkuti, “Kwachichi nkulya ni kung'wa pamo ni wakukumbikanya nsongo ni waali ni sambi?”

³¹ Che Yesu wajanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela ikaŵe wakulwala. ³² Nganiika kukwaŵilanga wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo waali ni sambi kuti aleche sambi.”

*Mausyano gankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22)*

³³ W̄andu w̄ane w̄a mumpingo ula w̄aasalile Che Yesu, “W̄akulijiganya w̄a che Yohana W̄akubatisya akutaw̄a kaw̄ilikaw̄ili ni kupopela ni w̄akulijiganya w̄a Mafalisayo akupanganya iyoyo peyo. Nambo w̄akulijiganya w̄enu akulya ni kung'wa.”

³⁴ Che Yesu w̄ajanjile, “Uli, ana nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga w̄a mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo? ³⁵ Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.”

³⁶ Che Yesu w̄atanjile achi chitagu chi, “Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo. ³⁷ Sooni ngapagwa mundu jwakitaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. ³⁸ Nambo divai jasambano jikutajikwa mu misaku jasambano. ³⁹ Ngapagwa jwokusaka kung'wa divai jasambano ali ang'wele jakalakala pakuŵa akuti, ‘Jele jakalakala jo ni jambone nnope.’ ”

6

*Mausyo gankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 2:23-28)*

¹ Nambo Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu w̄aliji nkupita mu migunda ja ngano ni w̄akulijiganya w̄ao w̄atandite kutema masache ga ngano, w̄agatikite ni kutauna. ² Nambo Mafalisayo w̄ane w̄ausisye, “Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuŵa lya Kupumulila?”

³ Che Yesu w̄aajanjile, “Uli, ana nganinsyome iŵatite kupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala?”

⁴ Jwelejo w̄ajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni w̄ajigele mikate jijaŵichikwe paali Akunnungu, w̄alile ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe w̄ambopesi pe.” ⁵ Nipele Che Yesu w̄aasalile, “Mwana jwa Mundu ali Ambuje w̄a Lyuŵa lya Kupumulila.”

*Che Yesu akunnanya mundu jwali ni nkono wepombotale
(Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6)*

⁶ Lyuŵa lya Kupumulila liine, Che Yesu w̄ajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kwiganya. Mmomo pemo, mwaliji ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo. ⁷ W̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo w̄alolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamyeye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila ni w̄anyawo

akole chakwaŵechetela. ⁸ Nambo Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao ni ŵansalile jwapombotele nkono jo kuti, "Njimuche, njime paujo pa ŵandu." Ni mundu jula ŵajawile ni kwima pepala. ⁹ Nipele Che Yesu ŵaasalile, "Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuŵa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?" ¹⁰ Ŵaalolechesye ŵandu wose kosekose uŵaliji pepala ni ŵansalile mundu jo, "Njongole nkono ŵenu." Nombejo ŵaujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. ¹¹ Nambo ŵanyawo yachimile kwannope, nipele ŵaŵechetesylene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu.

*Che Yesu akusagula achinduna kumi na mbili
(Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19)*

¹² Pagapite moŵa kanandi Che Yesu ŵajawile kwitumbi kukupopela ni ŵachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. ¹³ Pakwachele, ŵaawilasilile ŵakulijiganya ŵao, mwa ŵanyawo ŵaasagwile ŵandu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna. ¹⁴ Che Simoni, sooni ŵaŵilanjikwe che Petulo liina liŵaŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipino ni che Batolomayo ¹⁵ ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juŵaŵilanjikwe Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe ¹⁶ ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu mmbujo.

*Che Yesu akwiganya ni kwalamya ŵandu
(Matayo 4:23-25)*

¹⁷ Paŵatulwiche pamo nawo, Che Yesu ŵajimi pa chiŵata. Pelepo pali ni mpingo wekulungwa wa ŵakulijiganya ŵao ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁸ Ŵandu wo ŵaiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo ŵalamisye ŵaŵaliji nkulagaswa ni masoka. ¹⁹ Ŵandu wose ŵalinjile kwakwaya, pakuŵa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose.

*Kusangalala ni kulaga
(Matayo 5:1-12)*

²⁰ Che Yesu ŵagalauchile ŵakulijiganya ŵao ni kuti, "Nkwete upile ŵanyamwe unkwakulupilila Akunnungu, pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wenu!

²¹ Nsangalale ŵanyamwe ŵajinkwete sala sambano, pakuŵa chinjokute.

Nsangalale wanyamwe wankulila sambano, pakuwa chinseche.

²² “Nsangalale wanyamwe iwaga chanchime wandu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwananyamwe kuti wangelumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu.

²³ Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa Akunnungu.

²⁴ Nambo ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wakusichila, pakuwa upoche wenu chiuwe wemale.

²⁵ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankwikuta sambano, pakuwa chijinkole sala.

Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankuseka sambano, pakuwa chinchilila malilo ni kulila.

²⁶ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe iwaga wandu wose akunlala, pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa unami.

*Kwanonyela wammagongo
(Matayo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ “Nambo ngunsalila wanyamwe wankumbikanila une kuti mwanonyele wammagongo wenu, wapanganyichisye yambone waakunchima. ²⁸ Mwasachile upile waakunlwesya ni wapopelele waakumpanganyichisya wamba. ²⁹ Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine. Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. ³⁰ Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile amuchisye. ³¹ Chinkusaka kuti wandu ampanganyichisye wanyamwe, iyoyo peyo wapanganyichisye wanyawo.

³² “Iwaga nkwanonyela pe wakunnonyela wanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno waali ni sambu nombewo akwanonyela wakwanonyela. ³³ Ni iwaga chimwapanganyichisye yaili yambone wewala pe wakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombe waali ni sambu akupanganya iyoyo peyo. ³⁴ Ni iwaga chimwakongosye wewala pe wankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombe waali ni sambu akwakongosya waali ni sambu achinjao kuti wauchisye mpela chila chila. ³⁵ Nambo wanyamwe mwanonyele wammagongo wenu ni wapanganyichisye yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiwe syekulungwa ni wanyamwe chimme wanache wa Akunnungu Wakulu. Pakuwa welewo ali wambone kwa wewala

Wachigongomalo W Wangakutogolela. ³⁶ Mmeje ni chanas mpela Atati Wenu yatite pakuwa ni chanas.

Ngasimwalamula wane
(Matayo 7:1-5)

³⁷ “Ngasimwalamula wane nombe Wanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalaltila wane nombe Wanyamwe nganlaltilwa ni mwalechelesye wane ni Wanyamwe chinnecheleswe. ³⁸ Mwapeje wane yakusaka ni Akunnungu chachimpa Wanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuwa chilachila chimpimile kwa wane ni chichocho chinchipimilwa Wanyamwe ni Akunnungu.”

³⁹ Che Yesu waatanjile achi chitagu chi, “Ana Wangalola akukombola kwalongosya Wangalola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwilile mwisimbo. ⁴⁰ Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuwa mpela jwakwiganya jwao.

⁴¹ “Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴² Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyoosye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchi-tyosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

Chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. ⁴⁴ Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Wandu ngakukombola kuka wa isogosi ya tini pa chisukutu cha miiwa atamuno sabibu pa nkwanga. ⁴⁵ Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangalumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuwa mundu akuwecheta kutyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe.”

Chitagu cha wakuta wa nyumba wa wili
(Matayo 7:24-27)

⁴⁶ “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya ingusaka? ⁴⁷ Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana

malowê gangu ni kugapanganya, ⁴⁸ jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba, juwasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kutawa pepala. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo nganjitinganyika, pakuwa jaliji jetawe kwakulimbila. ⁴⁹ Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila malowê gangu nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!”

7

Che Yesu akunnanya kapolo jwa chilongola jwa wandu Wangondo
(Matayo 8:5-13)

¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyi kwa wandu wawajawile ku Kapelenaumu. ² Kweleko kwaliji ni chilongola jumo jwa wandu Wangondo mia moja wa chiloma juwaliji ni kapolo juwankundile nnope. Jwele kapolo jo waliji nkulwala chiwandi ni kuwa. ³ Chilongola jula pawasipilikene ngani si Che Yesu, waatumile achachekulu wane wa Wayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlamya kapolo jawo. ⁴ Pawaiche ku Che Yesu, wanchondelele nnope achitiji, “Mundu ju akuwajilwa kukamuchiswa, ⁵ pakuwa akwanonyela wandu wetu, sooni ni jwatutawile nyuumba ja kupopelela.” ⁶ Nipele Che Yesu walongene nawo. Pawaliji nkuwandichila kwika pa nyuumba ja chilongola jula, chilongola jula waatumile achambusangagwe waasalile Che Yesu kuti, “Ambuje nnalisausye nnope, pakuwa une nganguwajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu. ⁷ Ali ni ligongo naliweni nganguwajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete lilowe pe ni jwaketumichila jwangu chalame. ⁸ Pakuwa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete Wangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’ Nombejo akuchitenda.”

⁹ Che Yesu pawapikene yeleyo, wansimosile, nombejo wagalauchile wandu wajinji wala wawaliji nkwakuya ni waasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu wandu wa Isilaeli!” ¹⁰ Wandu wawatumikwe wala pawaiche kumusi kwa chilongola jula wansimene kapolo jawo jula ali alamile.

Che Yesu akunsyusya mwanache

11 Kundaŵi jakwe, Che Yesu ŵajawile mu musu umo waukuŵilanjikwa Naini, mpingo wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵalongene nawo. 12 Nipele paŵaliji aninkuŵandichila pannango wa musu, ŵakopochele ŵandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe. Ni ŵandu achajinji wa musu ula ŵaliji pamo ni jwankongwe jula. 13 Ambuje Che Yesu paŵammweni jwankongwe jo ŵankolele chanasa, ni ŵansalile, “Nkalila.” 14 Nipele ŵajawile ni kuchikwaya chitagala chila ni ŵaŵajigele ŵala ŵajimi. Nipele ŵatite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuhe!” 15 Jwamwe jula ŵajimwiche ni kutama ni ŵatandite kuŵecheta. Ni Che Yesu ŵauchisye achikulugwe. 16 Ŵandu wose ŵakamwilwe ni lipamba ni ŵaliji nkwakusya Akunnungu achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu aiiche kukwakamusya ŵandu ŵao.” 17 Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile.

*Achikatumetume kutyochela ku che Yohana Ŵakubatisya
(Matayo 11:2-19)*

18 Ŵakulijiganya ŵa che Yohana ŵaŵalanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo ŵaŵilasile ŵakulijiganya ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao. 19 Ŵalajichisye kwa Ambuje Che Yesu akasye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?” 20 Ŵandu ŵala paŵaiche ku Che Yesu ni ŵatite “Che Yohana Ŵakubatisya atulajisye kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?’”

21 Katema kakoko Che Yesu ŵaliji nkwalamya ŵandu ŵajinji ŵaŵaliji nkulagaswa ni ilwele ni ŵakulwala ni kugatyosya masoka ni ŵangalola achajinji kwatenda akombole kulola. 22 Nipele Che Yesu ŵaajanjile, “Njaule nkaasalile che Yohana yose inyiweni mwachinsyene ni kupilikana. Ŵangalola atakulola ni ŵangajenda atakwenda ni ŵaali ni matana akuswejeswa ni ŵangapilikana akupilikana ni ŵawile akusyuswa ni ŵakulaga akulalichilwa Ngani Jambone. 23 Asangalale jwele mundu jwangakuchimwa ni une!”

24 Pelepo ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵatyosile, Che Yesu ŵatandite kuusalila mpingo wa ŵandu yankati che Yohana achitiji, “Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkammone mundu jwali mpela litete lili nkupungunyikwa ni mbungo? 25 Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! Ŵakuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche

ali mu majumba ga chimwenye! ²⁶ Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁷ Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,

‘Nnole, nguntuma jwakutumichila jwangu annongolele juchankolochesye litala lyenu.’ ”

²⁸ Che Yesu wâpundile kuwêcheta ngunsalila, “Mwa wându wâwêlekwe ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Wâkubatiswa. Nambo jwali jwannandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo.”

²⁹ Wându wose pamo ni wâkukumbikanya nsongo wâwâbatiswe ni che Yohana pa wâpilikene yeleyo wâjiticisye kuti Akunnungu ali wâ usyene. ³⁰ Nambo Mafalisayo ni wâkwiganya Malajisyo wânganabatiswa ni che Yohana wâkanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba wanyawo.

³¹ Che Yesu wâpundile kuwêcheta, “Chinaalandanye ni chichi wându wâ au uwelesi wu? Ana akulandana ni chichi?

³² Akulandana ni wânache wâwatemi peuto pakusumichisya malonda ni kuwilangana mpingo ni mpingo, “Twangombe ipeta, nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!” ³³ Pakuwa che Yohana Wâkubatisya waiche, nombe waliji nkuta wa ni nganang’waga divai ni wanyamwe mwatite ‘Ali ni lisoka!’ ³⁴ Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung’wa ni wanyamwe mwatite, ‘Munnole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa wâkukumbikanya nsongo ni wâ samb!’ ³⁵ Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose wâkwitichisya wâla.”

Che Yesu kumusi ku che Simoni Mfalisayo

³⁶ Mfalisayo jumpepe wânaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. Wâjinjile nkati mwa jwele Mfalisayo jo, watemi ni kulya. ³⁷ Pamusi pala pali ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. Pa wâpilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyumba ja Mfalisayo jula wâjigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuwilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila.

³⁸ Waiche ni kwima pachiwândi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo wâgatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. Wâgacomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni wâgapachile mauta. ³⁹ Jwele Mfalisayo ju wânaliche Che Yesu pa wâiweni yeleyo, wâganisisye mu ntima mwakwe kuti, “Aju mundu ju akawe jwakulondola jwa Akunnungu,

akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambu.”

⁴⁰ Che Yesu wansalile jwele Mfalisayo jo kuti “Che Simoni, ngwete chakunsalila.”

Nombe che Simoni wajitichisye, “Elo jwakwiganya, mmechete.”

⁴¹ Che Yesu watandite kuwecheta, “Wandu wawili wankongwele mbiya mundu jumpepe, jumo wakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine wakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. ⁴² Pawalepele kummuchisya, jwele mundu jo walechelesye wose wawili. Mwa wandu wawili wo jwapi juchannyeye nnope jwakukongosya jula?”

⁴³ Che Simoni wajanjile, “Isyene ni ajula juwannechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannyeye nnope Ambuje.”

Che Yesu ni watite, “Njanjile uchenene.” ⁴⁴ Nipele wangalauchile jwankongwe jo ni wasalile che Simoni, “Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyuumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju wambatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. ⁴⁵ Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjilile mu nyuumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. ⁴⁶ Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu. ⁴⁷ Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa waulosisye ukumanyisya kuti alecheleswe sambu syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi.”

⁴⁸ Nipele Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Sambu syenu silecheleswe.”

⁴⁹ Wewala wawalyaga pamo ni Che Yesu wausyene achin-syene achitiji, “Ana mundu ju ali waani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambu?”

⁵⁰ Nombe Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Chikulupi chenu chinnamisye, njaule kwa chitendewe.”

8

Achakongwe wawalongene nawo Che Yesu

¹ Pagamasile gelego, Che Yesu wapite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni wakulijiganya kumi na mbili wala walongene nawo. ² Nipele achakongwe wane wawaakopwesye masoka ni kwalamya ilwele walongene nawo. Welewo ni wanya che Maliamu jwa

musi wa ku Magidala jwati Che Yesu wankopwesye masoka saba, ³ ni che Joana wankwawo che Kusa, che Kusa waliji jwakulindilila nyuumba ji che Helode ni che Susana ni wane wajinji. Wele achakongwe wo waliji nkwakamusya Che Yesu ni wakulijiganya wao kwa ipanje yao achinsyene.

Chitagu cha jwakumisa mbeju
(Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9)

⁴ Mpingo wa wandu waliji uninkusongangana ni wandu kukopochela misi jina jose waliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo watanjile achi chitagu chi.

⁵ “Mundu jwakulima wajawile kukumisa mbeju syakwe. Pa wamisaga sine syapatuchile mwitala ni uwajesile mwitala mo wasiliwete ni ijuni yalile. ⁶ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyalili ni maganga ni pasyamesile syanyasile ligongo litaka nganilikola meesi. ⁷ Sine syapatuchile pasikati miiwa. Jele miiwa jo jamesile pamo nasyo ni kusiwujikanya. ⁸ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela.”

Che Yesu pa wamalisisye gelego, wanyanyisye, “Waali ni mapikanilo, gakupilikana apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa chitagu
(Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12)

⁹ Wakulijiganya wao wausisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. ¹⁰ Nombe wajanjile, “Wanyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wanewo ngwamba, welewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anaimanyilile.

Che Yesu akutagula chitagu
(Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20)

¹¹ “Nipele, malumbo ga chitagu chi ni aga, Mbeju lili lilo we lya Akunnungu. ¹² Chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipilikana lilo we lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. ¹³ Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilo we lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wele wanduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila. ¹⁴ Sooni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa miiwa sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilo we lya Akunnungu, nambo mbolebole akuwujikanywa ni lipamba

ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Wêle wându wo isogosi yao ngaikukomala. ¹⁵ Ni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagu cha wându wakupilikana liloŵe lya Akunnungu ni kulikamulisya kwa ntima wambone ni wakukunda. Wându wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone.

*Lumuli lweunichikwe ni lulo
(Maliko 4:21-25)*

¹⁶ “Wându ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluwîka kuusi chindanda. Nambo akuluwîka pachanya chindu chakuwîchila lumuli kuti wakwinjila mwelemo akombole kulola lulanga lwakwe.

¹⁷ “Chachilichose chachisisikwe, chichiwîchikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiwîcheunukulikwe ni kuwîchikwa pakulanguka.

¹⁸ “Nipele nilolechesye ni upilikane wenu, pakuwîa jwakwete chindu chajonjechekwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisya kuti akwete.”

*Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35)*

¹⁹ Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wâjawile kukwalola, nambo nganakombola kwa wandichila ligongo lya winji wa wându. ²⁰ Mundu jumo wânsalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunola.”

²¹ Nambo Che Yesu wâasalile wându wose, “Achikulu wangu ni achapwanga ali wêwala wakupilikana liloŵe lya Akunnungu ni kulikamula.”

*Che Yesu akujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela
(Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41)*

²² Sooni lyuŵa limo Che Yesu wâjinjile mu ngalaŵa ni wakulijiganya wao, wâasalile, “Tujaule peesi litanda.” Nipele, watandite ulendo. ²³ Paŵaliji mu ngalaŵa Che Yesu wâliji ni lugono ni wagonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngalaŵa ni wâliji mu chakogoya. ²⁴ Wakulijiganya wala wâjaulile Che Yesu kukwajimusya achitiji, “Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!” Che Yesu wâjimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji kutulele. ²⁵ Ni sooni wâasalile, “Chikulupi chenu chili kwapi?”

Nambo wanyawo wâsimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, “Mundu ju ali jwanti uli? Pakuŵa

akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwapilikanila.”

*Che Yesu akunnamya jwamasoka ku Gelasi
(Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20)*

²⁶ Che Yesu pamo ni wâkulijiganya wâao wâjendelechele ni ulendo ni wâiche ku mbwani ja chilambo cha Wâgelasi chachili peesi litanda lyaliwândikene ni ku Galilaya. ²⁷ Che Yesu pawâatulwiche mu ngalawâ ni kuliwâta mbwani, mundu jumo jwa musi ula juwaliji ni masoka wâannyichilile. Nambo mundu jo kwa mowâ gamajinji nganatakulaga namose nganatamaga mu nyuumba nambo wâtamaga mu mbugu sya kusichila wâandu. ²⁸ Pawâammweni Che Yesu wâlisile, wâligwisisye paasi paujo pao ni kunyanyisya, “Mmwejo, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wâkulu, nkusaka ichichi kwangune? Ngunchondelela ngasimulagasya!” ²⁹ Wâwêchete yeleyo pakuwâ Che Yesu wâlikalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lyo lyaliji nkunkamula mundu jo kawîlikawîli, natamuno wâandu wâmbisile nkati ni kwatawîlisya makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede, nambo wâkutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lyo lyanjausyaga mwipululu.

³⁰ Che Yesu wâammusisye, “Liina lyenu wâani?”

Wâjanjile, “Liina lyangu lili ‘Mpingo.’ ” Wâjanjile yeleyo pakuwâ waliji ni masoka gamajinji. ³¹ Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiwâjasya mu lisimbo lyangali mbesi.

³² Pele paliji ni mpingo wekulungwa wa maguluwê galiji ganinkulya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gakagajinjile maguluwê. Nombe Che Yesu wâgalesile gajaule. ³³ Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwê ni mpingo wose wa maguluwê waselelechele mu litanda lyalili chiwândi ni chitumbi ni kutiwila mu meesi.

³⁴ Wâkuchinga wâla pawaiweni yose yaitendekwe yo wâutwiche, wâjawile kukwasalila wâandu ngani syo mu migunda ni misi. ³⁵ Wâandu wâiche kukulola iyakopochele. Ni wâjaulile Che Yesu, wâansimene mundu jugantiyosile masoka jo ali atemi chiwândi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wâjogwepenje. ³⁶ Wâandu uwâlolite jele ngani jininkukopochela wâasalile wânyawo iwâtite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. ³⁷ Ni wâandu wose wâ chilambo cha ku Gelasi chila wâkamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele wâachondelele Che Yesu atyoche, nombe Che Yesu wâkwesile sooni mu ngalawâ ni kwaula. ³⁸ Mundu jugankopweche masoka jula wâachondelele Che Yesu kuti alongane nawo.

Nambo Che Yesu wanlanjile, ni wansalile, ³⁹“Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu.”

Nipele, mundu jula wajawile ni kwenesya mu musu wose indu yose iwapanganyichiswe ni Che Yesu.

Mwanache ju che Yailo ni jwankongwe jwakulwala magono (Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43)

⁴⁰ Che Yesu pawajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa wandu wapochele, pakuwa wose waliji nkwalindilila. ⁴¹ Pelepo waiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, juwaliji chilongola jwa nyuumba ja kupopelela, watindiwele pa makongolo ga Che Yesu ni wachondelele kuti ajaule kumangwao, ⁴² pakuwa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili waliji nkulwala chiwandika kuwa.

Che Yesu pawaliji nkwaula, wandu waliji nkwawijikanya kosekose. ⁴³ Nipele pali ni jwankongwe jumo mumpingo wa wandu mula, juwalwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, juwamasile chipanje chakwe chose kwa wamitela ni ngapagwa juwankombwele kunnanya. ⁴⁴ Jwankongwe jo wanyanyichilile Che Yesu kunyuma ni wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo walamile magono. ⁴⁵ Che Yesu wausisye achitiji, “Ana wani wangwaiye?”

Wose watite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo watite, “Ambuje, mpingo wa wandu unsyungwile ni kummijikanya!”

⁴⁶ Nambo Che Yesu watite, “Apali mundu jwangwaiye, nguimanyilila pakuwa machili gangopweche.” ⁴⁷ Jwankongwe jula pawaiweni kuti ngakukombola kulisisa, walikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni watindiwele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni wasasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iwatite pakulamwa kwanakamo. ⁴⁸ Che Yesu wansalile jwankongwe jula kuti, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele.”

⁴⁹ Che Yesu akanawe kumalisya kuwecheta jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyuumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, “Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu pawapilikene yeleyo wasalile che Yailo, “Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame.”

⁵¹ Pawaiwe pa nyuumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikawe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. ⁵² Wandu wose waliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu wasalile wanyawo, “Mmyalale, pakuwa nganawa nambo agambile gona pe!”

⁵³ Ni wanyawo wansechile pakuwa waimanyililaga kuti awile. ⁵⁴ Nambo Che Yesu wankamwile nkono mwali jula ni kummilanga “Mwanangu njimuche!” ⁵⁵ Umi wao waujilile ni papopo wajimi. Ni Che Yesu waasalile kuti wape chakulya. ⁵⁶ Acha welesi wao wasimosile nnope nambo Che Yesu waakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9

*Che Yesu akwatuma wakulijiganya kumi na mbili
(Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13)*

¹ Che Yesu waawilasile pamo wakulijiganya wao kumi na mbili, wapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele. ² Watumile ajaulangane kukwalalichila wandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wakulwala. ³ Wasalile, “Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iwili. ⁴ Nyuumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musu wo. ⁵ Wandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musu mo nombe wanyamwe pachintyoche nkung'unde lundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu.”

⁶ Nipele, watandite ulendo, wapitaga msinda ni msinda walalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya wakulwala pali pose.

*Che Helode akukanganika ligongo lya Che Yesu
(Matayo 14:1-12; Maliko 6:14-29)*

⁷ Ni chilongola che Helode wapilikene indu yose iyatendekwe ni wakanganiche pakuwa wane watiji, “Che Yohana Wakubatisya wala asyuchile!” ⁸ Nambo wane watiji che Elia wala atyochele ni wane watiji kuti jumo jwakwe jwa wakulondola wa Akunnungu wakalakala asyuchile. ⁹ Nambo che Helode watite, “Wele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano wele ni waani ungupilikana ngani syakwesi?” Nipele wansosaga kuti wawone.

*Che Yesu akuulisya mpingo wekulungwa wa wandu
(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14)*

¹⁰ Achinduna wala pawausile, wawalanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu waajigele wanyawo, wawajawile pajika mu musu waukwilanjikwa Besesaida. ¹¹ Nambo mpingo wa wandu ula pawaimanyi kuwajawile, wakuiye. Nombe Che Yesu wapochele ni wawechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wawasachile kulamwa.

¹² Lyuŵa palyatandite kutiŵila, ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵanjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, “Mwalanje ŵandu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŵandichila akasose yakulya ni pagona, pakuŵa patuli pa pali pajika.”

¹³ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwape ŵanyawo chindu chakulya.”

Nipele ŵajanjile, “Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siŵili pe. Panepa tujaule tukaasumile yakulya mpingo wose wu?” ¹⁴ Ŵandu uŵaliji pepala, ŵaliji achalume mpela elufu tano.

Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Mwatamiche paasi mipingo ja ŵandu mpela hansini-hansini.”

¹⁵ Ŵakulijiganya ŵao ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni ŵatamiche wose. ¹⁶ Nipele Che Yesu ŵajigele mikate nsano jila ni somba siŵili sila ni ŵalolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile ni kugaŵanya, ŵapele ŵakulijiganya ŵao kuti ŵapeleganye ŵandu. ¹⁷ Ŵandu wose ŵalile ni kwikuta. Ŵalokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili.

*Che Petulo akwitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29)*

¹⁸ Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkupopela jika pe ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji pachiŵandi. Nipele ŵausisye ŵanyawo, “Ana ŵandu akuti une ndili ŵaani?”

¹⁹ Ŵajanjile, “Ŵane akuti mmwejo ni che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti jumo jwao ŵakulondola ŵakalakala ŵa Akunnungu asyuchile.”

²⁰ Pelepo ŵausisye ŵanyawo, “Nombe ŵanyamwe nkutinji une ndili ŵaani?”

Che Petulo ŵajanjile, “Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiŵalanjile Akunnungu.”

*Che Yesu akulondola yankati chiwa chao ni kusyuka kwao
(Matayo 16:20-28; Maliko 8:30-9:1)*

²¹ Che Yesu ŵalamwile ŵanyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. ²² Ŵapundile kuŵecheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuŵa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka.

²³ Nipele, ŵaasalile ŵandu wose kuti, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwichile nsalaba wakwe moŵa gose ni kunguya. ²⁴ Pakuŵa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase

ni jwalijose juchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaulupusye. ²⁵ Ana mundu chapate chichi, aŵaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene? ²⁶ Pakuŵa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela. ²⁷ Ngunsalila isyene kuti, apali ŵane mwa ŵanyaŵa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu.”

*Kuloleka ku Che Yesu kukugalauka
(Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8)*

²⁸ Galiji moŵa nane paŵamasile kuŵecheta gelego, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, ŵakwesile nawo pa chitumbi kukupopela. ²⁹ Paŵaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope. ³⁰ Papopo ŵandu ŵaŵili ŵaoneche aninkukunguluka nawo, nombe ŵandu wo ŵaliji che Elia ni che Musa, ³¹ ŵaŵakopochele ali ni ukulu, uŵaŵechetaga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe nkati ŵelewo. ³² Che Petulo ni achinjakwe ŵatopelwe ni lugono, nambo paŵajimwiche, ŵauweni ukulu wa Che Yesu ni ŵandu ŵaŵili uŵajimi nawo. ³³ Ŵandu ŵaŵili wo paŵaliji aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia.” Nganaimanyililaga chaŵaŵechetaga cho.

³⁴ Che Petulo paŵaliji aninkuŵecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni ŵakulijiganya ŵala ŵajogwepe pakuŵa liunde lyo lyaliji lininkwaichilila. ³⁵ Lyakopochele liloŵe mwiunde mula, lichitiji, “Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanichisye.”

³⁶ Palyamasile kupilikanika liloŵe lyo, Che Yesu ŵaoneche ali jika pe. Ŵakulijiganya ŵao ŵamyalele ni nganansalila mundu jwalijose gele moŵa go yankati yele yose iŵaiweni yo.

*Che Yesu akunnamya mwanache jwa masoka
(Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27)*

³⁷ Malaŵi jakwe Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵatatu ŵala paŵaliji aninkutuluka mwitumbi, mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵaichilile. ³⁸ Mundu jumo mu mpingo mwa ŵandu mula ŵanyanyisye achitiji, “Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanasa mwanangu ju pakuŵa ali mwanangu jwa jika pe! ³⁹ Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo

nkang'wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepepala. ⁴⁰ Nipele, nachondelele wâkulijiganya wenu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga.”

⁴¹ Che Yesu wâjanjile, “Wanyamwe uwelesi wangali chikulupi, ni wakusochela, chindame ni wanyamwe ni kumpililila mpaka chaka chi?” Nipele, Che Yesu wânsalile mundu jo kuti, “Munjise nawo apano mwanagwenu jo.”

⁴² Katema jwele mwanache jo pa waliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu walikalipile lisoka lila ni kunnamya mwanache ni kwauchisya atatigwe. ⁴³ Wandu wose wasimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunnungu.

*Che Yesu akuwecheta sooni yankati chiwa chao
(Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32)*

Wandu wala pa waliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, ⁴⁴ “Ngasinli walila chingusaka kuwecheta ni wanyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga wandu.” ⁴⁵ Nambo wanyawo nganagamanyilila malumbo ga malo we ga wa wechete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa wanyawo kuti anamanyichisye, nombe wanyawo wajogwepe kwausya malumbo ga malo we go.

*Waani waali wakulungwa?
(Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37)*

⁴⁶ Gatyochele makani kwa wakulijiganya wala gati waani waali wakulungwa kupunda achinjakwe. ⁴⁷ Nambo Che Yesu wasimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele wanjigele mwanache jwannandi ni wanjimiche chiwandika nawo, ⁴⁸ waasalile, “Mundu jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Pakuwa jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa.”

*Jwanganawa jwammagongo jwenu, jwelejo ali pamo ni
Wanyamwe
(Maliko 9:38-40)*

⁴⁹ Che Yohana wa wechete kuti, “Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo ngana wa jumo jwetu.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, “Nkannekasya, pakuwa jwalijose jwangankanila wanyamwe, jwelejo ali pamo ni wanyamwe.”

Wasamalia akukananga kumpochela Che Yesu

⁵¹ Nipele, pagaŵandichile moŵa ga Che Yesu kujigalikwa kwini wāsachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵² Ŵatumile ŵantenga ŵalongolele, nombewo ŵajawile ni kwinjila mu musu umo wa Ŵasamalia kukuŵika chile indu yose kwa ligongo lyao. ⁵³ Nambo ŵandu ŵa wele musu wo ŵakanile kumpochela ligongo ŵaimanyilile kuti ŵasachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵⁴ Katema ŵakulijiganya ŵakwe paŵaiweni yeleyo, che Yohana ni che Yakobo ŵatite, “Ambuje, ana nkusaka tuŵilasye mooto kutyochela kwini kuti wajonanje ŵanyaŵa?”

⁵⁵ Nambo Che Yesu ŵagalauchile ŵanyawo ni kwakalipila. ⁵⁶ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatyosile ni kwaula kunsinda wine.

*Ŵakuŵajilwa kuŵa ŵakulijiganya ŵa Che Yesu
(Matayo 8:19-22)*

⁵⁷ Paŵaliji mu ulendo, mundu jumpepe ŵansalile Che Yesu kuti, “Chinankuye kwakulikose kuchinjaule.”

⁵⁸ Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila.”

⁵⁹ Nipele, ŵansalile mundu jwine kuti, “Munguye.”

Nambo jwelejo ŵatite, “Ambuje, muuneche kaje nyaule ngaasiche atati ŵangu.” ⁶⁰ Nambo Che Yesu ŵansalile jwelejo kuti, “Mwaleche ŵawe ŵaasiche ŵawe ŵao, nambo mmwejo njaule nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu.”

⁶¹ Ni mundu jwine ŵansalile Che Yesu kuti, “Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje ŵaali kumusi kwangu ŵala.”

⁶² Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga ni kulola panyuma, jwelejo ngakuŵajilwa mu Umwenye wa Akunnungu.”

10

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya sabini na mbili

¹ Pagamasile gelego, Ambuje ŵaasagwile ŵakulijiganya sabini na mbili. Ni ŵatumile ŵakulijiganya ŵaŵili ŵaŵili ŵalongolele paujo pao pa misinda jilijose ni kulikose kuŵasachile nsyene kwaula. ² Ŵasalile ŵanyawo kuti, “Magungulo gali gamajinji nambo ŵakugungula ali kanandi. Nipele mwaŵende asyene ngunda kuti ŵatume ŵakugungula mu ngunda mwao. ³ Sambano njaulangane, manyilile kuti nguntuma ŵanyamwe mpela mwanangondolo pasikati masogo. ⁴ Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasya mundu jwalijose mwitala. ⁵ Mwajinjilaga mu nyuumba jajili jose, mwakomasye yelei

kaje, 'Chitendewe le chipagwe mu nyuumba ji!' ⁶ Iwaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewe le mwele mo, chitendewe le chenu chichitame najo, nambo iwaga ngapagwa jwachitendewe le, chitendewe le chichimbujile kukwenu sooni. ⁷ Nlonjele pa nyuumba jo nchilyaga ni kung'wa yakumpanga, pakuwa jwakupanganya masengo akuwajilwa mbote. Ngasinsama nyuumba ji kwa ula nyuumba jo. ⁸ Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa. ⁹ Mwalanye wandu wakulwala waali kweleko, mwasalile, 'Umwenye wa Akunnungu uwandichile kukwenu.' ¹⁰ Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe pankupita mmatala gao nkajileje, ¹¹ 'Atamuno luundu lwa pamusi wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumatila wanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmayilile kuti, umwenye wa Akunnungu uwandichile.' ¹² Ngunsalila kuti, pa lyuwa lya malamulo magambo ga wandu wa musu wo chiga we gamakulungwa kupunda magambo ga wandu wa ku Sodom a.

Misi jangaleka samb i
(Matayo 11:20-24)

¹³ "Ulaje uwe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uwe kukwenu, ku Besesaida! Pakuwa, iwaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, wandu wa kwele kalakala pe akatemi paliu ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe kulosya kuti alesile samb i syao. ¹⁴ Nambo pa lyuwa lya malamulo magambo genu chiga we gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁵ Ni mmwejo Kapelenaumu, ana nkuganisya kuti chinlikusye mpaka kwinani? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wandu wawile."

¹⁶ Nipele Che Yesu wapundile kwasalila wakulijiganya wao kuti, "Jwakumpilikana wanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela wanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana wandumile une."

Wakulijiganya makumi nsano ni gawili ni wawili akuujanga

¹⁷ Kanyuma wakulijiganya sabini wausile achisengwaga, achitiji, "Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu."

¹⁸ Welewo waasalile wanyawo kuti, "Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi kutyochela kwinani. ¹⁹ Elo, nampele ulamusu wa kuliwata majoka ni makoloto ni ulamusu wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakummenga. ²⁰ Nambo

nkasechelelela ligongo lyakuti masoka ganjitichisye, nambo nsechelele ligongo lya meena genu galem bikwe kwini.”

*Kusangalala kwa Che Yesu
(Matayo 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Katema kakoko peko, Che Yesu w̄asangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu, w̄atite, “Nguntogolela Atati, Ambuje w̄a kwini ni chilambo, pakuw̄a mwasisile yelei w̄a lunda ni w̄a umanyilisi ni kwaunukulila w̄anache. Elo, Atati, pakuw̄a yeleyi ni yaitite pakunnonyela.”

²² Nipele w̄atite, “Atati w̄angu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana akaw̄e Atati, ni Atati akaw̄e Mwana, ni jwalijose jwakunsaka Mwana akumbunukulila.”

²³ Nipele Che Yesu w̄agalauchile w̄akulijiganya w̄ao ni kuw̄echeta nawo kwantemela kuti, “Nkwete upile w̄anyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. ²⁴ Ngunsalila kuti w̄akulondola w̄a Akunnungu ni mamwenye w̄asachile kwiwona inkwiwona w̄anyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipilikana w̄anyamwe, nambo nganaipikana.”

Chitagu cha Msamalia jwambone

²⁵ Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo w̄ajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

²⁶ Che Yesu w̄ambusisye kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?”

²⁷ W̄ajanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu w̄enu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene.”

²⁸ Che Yesu w̄ansalile, “Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi.”

²⁹ Nambo w̄elewo, w̄asachile kuliw̄alanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, w̄ausisye Che Yesu, “Ana njangu jo ni w̄aani?”

³⁰ Che Yesu w̄ajanjile, “Jwapali mundu jumo jwaŵaumilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Paŵaliji mwitala, w̄asimene w̄achiswamba ni w̄ambusile iwalo yakwe ni kumputa ni w̄atyosile ni kunneka achiw̄andichilaga kuwa. ³¹ Pangalolela, jwambopesi jumo w̄aliji nkupita mulamula mwitala mula, nambo paŵambweni ni w̄asepwiche pambali ni kwaula.

³² Iyoyo peyo, Mlawi jumo paŵaiche pelepo w̄ambweni, ni w̄asepwiche pambali ni kwaula. ³³ Nambo Msamalia jumo juŵaliji muulendo w̄aiche pepala paŵaliji mundu jula, nombe paŵambweni w̄ambonele chanasa. ³⁴ Nipele, w̄anjaulile, w̄agajosisye maŵanga gao kwa mauta ni divai ni kugataŵa maŵanga, paŵamasile kutenda yeleyo w̄anjigele pa

chinyama chakwe, ni wanjawisye kukwalwasya mu nyuumba ja achalendo. ³⁵ Malaŵi jakwe watyosisye lupia siwili sya mbiya, wampele jwakujigosa nyuumba jila ni wansalile kuti, 'Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.' "

³⁶ Che Yesu wausisye, "Mwa wele watatu wo, waani walosisye kuti ali njakwe mundu ju waputikwe ni wachiswamba?"
³⁷ Jwakwiganya Malajisyo jula wajanjile, "Jwejula ju wankolele chanaso jula."

Che Yesu wansalile, "Njaule nkatende iyoyo peyo."

Che Yesu akwajimajimila che Masa ni che Maliamu

³⁸ Che Yesu ni wakulijiganya wao pa waliji muulendo, waiche kunsinda umo ni jwankongwe jumo liina lyao che Masa wampochele kumangwao. ³⁹ Che Masa waliji ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju watemi chiwandi ni Ambuje Che Yesu achipikanilaga majiganyo gao. ⁴⁰ Nambo che Masa waliji nkuchenjeuka ni masengo gamajinji. Nipele wajaulile Che Yesu kukwasalila achitiji, "Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya."

⁴¹ Nambo Ambuje wajanjile kuti, "Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisausya ni yejinji. ⁴² Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe."

11

Che Yesu akwiganya yakuti pakupopela (Matayo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Lyuwa limo, Che Yesu waliji nkupopela peuto pamo, pa wamasile, jumo jwa wakulijiganya wao watite, "Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana Wakubatisya i watite pakwajiganya wakulijiganya wao."

² Che Yesu waasalile, "Pankupopela, njileje yelei,
 'Atati,
 Liina lyenu lijinichilwe,
 Umwenye wenu uiche.

³ Ntupe chakulya chetu cha lyuwa ni lyuwa.

⁴ Ntulechelesye sambu syetu,
 pakuwa uweji nombe tukwalechelesya wose wakutulewela.
 Ni sooni nkatujinjisy nkulinjikwa.' "

⁵ Ni Che Yesu waasalile kuti, "Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, 'Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye,

⁶ pakuŵa ambusanga ŵangu ali mu ulendo, asepuhile kumusi none nganingola chakwapa.’ ⁷ Nganichisye kuti ambusanga ŵenu akanjanjile ali nkati, ‘Nkaausya une! Pakuŵa masile kuugala nnango. Une ni achiŵanangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!’ ⁸ Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimuche ni kwapa chachili chose chakuchisaka.

⁹ “Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. ¹⁰ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ¹¹ Ana, atati chi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? ¹² Pane ŵaŵendaga lindanda, ana chachapa likoloto? ¹³ Chisau ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chiŵape Mbumu jwa Akunnungu aŵala ŵakwaŵenda.”

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27)

¹⁴ Lyuŵa limo Che Yesu ŵaliji nkukoposya lisoka lilyantendekenye mundu anaŵechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwangaŵecheta jo, ŵakombwele kuŵecheta, ni mpingo wa ŵandu ŵasimosile. ¹⁵ Nambo ŵane mwa ŵelewo ŵatite, “Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka.”

¹⁶ Ni ŵane ŵalinjile kwakwaŵenda ŵalosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwinani. ¹⁷ Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng'anisyo syao ni ŵaasalile ŵanyawo, “Ŵandu ŵa umwenye wauliwose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni ŵandu wa nyuumba jajili jose ŵaputanaga achinsyene pe ŵandu ŵa nyuumba jo chajonasiche. ¹⁸ Nipele iŵaga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuŵa ŵanyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. ¹⁹ Ŵakulijiganya ŵenu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iŵele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele ŵanyawo ni utachinnamula ŵanyamwe. ²⁰ Nambo iŵaga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu.

²¹ “Mundu jwali ni machili pakulindilila nyuumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe.

²² Nambo aikaga jwâpundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuigaŵanya iŵasumwile.

²³ “Mundu jwalijose jwanganawa pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwangakusakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya.

*Kuujila kwa Lisoka
(Matayo 12:43-45)*

²⁴ “Lisoka lyankopokaga mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, ‘Chimujile ku nyumba jangu kungopochela kula.’ ²⁵ Palikuujila, akujisimana nyumba jila jili jepya-jile ni mwekotopasye. ²⁶ Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuŵa jwakusakala kupunda iŵaliji kundanda.”

Kusangalala kusyene

²⁷ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa ŵandu mula, ŵanyanyisye liloŵe achitiji, “Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonjesya jo!”

²⁸ Nambo Che Yesu ŵaŵechete, “Nambo ŵana upile wakupunda ŵakulipilikanichisya liloŵe lya Akunnungu ni kwitichisya.”

*Uŵelesi wakusakala ukusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42)*

²⁹ Nipele, mpingo wa ŵandu paŵaliji nkoonjecheka, Che Yesu ŵatandite kusala, “Uŵelesi wu uli uŵelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngauppegwa chimanyisyo chachili chose ikaŵe chimanyisyo chi che Yona chila. ³⁰ Mpela che Yona iŵaliji chimanyisyo cha ŵandu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachiŵa chimanyisyo kwa uŵelesi wu. ³¹ Iyoyo peyo pa lyuŵa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni ŵandu wa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaumile kwakutalichila, ŵaiche kukugapikanila maloŵe gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. ³² Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele pa lyuŵa lya malamulo lyo pamo ni ŵandu ŵa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambili gongo lya kulalichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona.

Lulanga lwa chiilu
(Matayo 5:15; 6:22-23)

³³“Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli, kuti wakwinjila mwelemo akombole kulola lilanguka lyakwe. ³⁴Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu lilanguka, nambo lyaŵaga ngaŵa lyansima, nombe chiilu chenu chichiwe muchipi. ³⁵Nilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuŵa chipi. ³⁶Nipele, iŵaga chiilu chenu chose chaŵaga ni lilanguka, pangali chiŵalo chachichiwe pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe.”

Che Yesu akwaŵecheta Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)

³⁷Che Yesu paŵamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo ŵaalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo ŵajinjile ni kutama kulya. ³⁸Nambo Mfalisayo jo ŵansimosile Che Yesu kwawona alinkutama panganaŵa kaje chikanaŵe chakulya. ³⁹Pele Ambuje ŵansalile, “Ŵanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate. ⁴⁰Ŵakuloŵela ŵanyamwe! Ana, ngaŵa Akunnungu ŵaŵapanganyisye paasa ni ŵaŵapanganyisye nkati mo? ⁴¹Nambo mwapeje ŵandu ŵakulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chiiwe yambone kukwenu.

⁴²“Nambo ulaje uwe kukwenu ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa nkwausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisya ŵandu yaikuŵajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwaŵajilwe kukamulisya yaandanda yo pangaliŵalila yaaŵili yo.

⁴³“Nambo ulaje uwe kukwenu, ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa ikunnonyela kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya kwa kuchimbichisya paŵachingangene ŵandu. ⁴⁴Ulaje uwe kukwenu, pakuŵa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, ŵandu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila.”

⁴⁵Jumo jwa ŵamalamulo ŵajanjile, “Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe wakwe.”

⁴⁶Che Yesu ŵajanjile, “Ulaje uwe kukwenu ŵanyamwe wakwiganya Malajisyo, pakuŵa nkwatwika ŵandu misigo

jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya. ⁴⁷ Ulaje uwe kukwenu, pakuwa nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu, wawaulajikwe ni achambuje wenu. ⁴⁸ Iyoyo peyo wanyamwe nkuwalinga ni kwitichisya masengo ga achambuje wenu pakuwa welewo wauje wakulondola wa Akunnungu ni wanyamwe nkugumba malembe gao. ⁴⁹ Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, 'Chinampe wakulondola wa Akunnungu ni achinduna, nambo wane mwa wanyawo chachaulaga ni wane wao chachalagasya.' ⁵⁰ Nipele uwelesi uu chiuchilagaswa kwaligongo lya chiwa cha wakulondola wa Akunnungu wana wose wawaulegwe chitandile kupagwa chilambo, ⁵¹ chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juwaulegwe pasikati ja chilisa ni Nyumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uwelesi uu chiuchilagaswa kwa yele isambo yo.

⁵² "Ulaje uwe kukwenu wanyamwe wakwiganya Malajisyo pakuwa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachinsyene nganinjila ni wawajinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila."

⁵³ Che Yesu watyosile mwelemo, chitandile pelep wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo watandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji. ⁵⁴ Wasakaga watanjisye kwa malo we gao.

12

Kwamuka nkati ulamba (Matayo 10:26-27)

¹ Katema kakoko wasongangene wandu wajinji mpaka kuliwatana, Che Yesu watandite kwasalila kaje wakulijiganya wao kuti, "Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. ² Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika. ³ Lyele ligongo lyo chachili chose chimwawechete pa chipi, wandu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose.

Wakusachilwa kwajogopa (Matayo 10:28-31)

⁴ "Ngunsalila wanyamwe achambusanga wangu kuti ngasimwajogopa welewo wakuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. ⁵ Nambo chinannosye wakusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuwa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope welewo.

⁶ “Ana ngati ikumanyika kuti ijojolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jainandi nnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuliŵalichikwa ni Akunnungu namuno chimo. ⁷ Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, ŵanyamwe ndi ŵakutopela kwannope kupunda ijojolo yejinji!

*Kwajitichisya ni kwakana Kilisito
(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa ŵandu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitichisya jwelejo mmbujo mwa achikatume-tume ŵa kwinani ŵa Akunnungu. ⁹ Nambo, jwalijose jwakungana une pa ŵandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatume-tume ŵa kwinani ŵa Akunnungu.

¹⁰ “Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng'oo.

¹¹ “Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni ŵakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichim-mechete. ¹² Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chakuŵecheta katema kakoko.”

Chitagu cha jwachipanje jwakuloŵela

¹³ Mundu jumo mumpingo wa ŵandu mula, ŵansalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, mwasalile akulu ŵangu tusapulane ipanje yatulechele atati ŵetu.”

¹⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ambusanga, ana ŵaani ŵamisile une kuŵa jwakulamula pasikati jenu pane jwakungaŵanyichisya ipanje yenu?”

¹⁵ Nipele ŵaasalile wose kuti, “Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuŵa umi wa mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete.”

¹⁶ Nipele ŵatanjile chitagu chanti, “Kwaliji ni jwachipanje jumo juŵaliji ni ngunda uwasogwele nnope. ¹⁷ Jwachipanje jo ŵaganisisye muntima mwakwe achitiji, ‘Chindende uli pakuŵa une nganingola pakugosela magowolo gangu?’

¹⁸ Ŵatite ‘Chindende yelei, chingagumule ngokwe syangu ni kutaŵa jajikulungwa nnope. Mwelemo chingaŵiche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.’ ¹⁹ Pelepo chinalisalile nansyene, ‘Sambano nkweite ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung'wa ni kusengwa!’ ²⁰ Nambo Akunnungu ŵaasalile, ‘Mmwejo Jwakuloŵela, achi chilo chino umi wenu chiujigalikwe ni yose indigosele ana chiiŵe ya ŵaani?’ ”

²¹ Che Yesu wamalichisye kuwecheta, “Yele ni yaili kwa mundu jwakuligosela ipanje yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngakuwalanjikwa kuti akwete chindu.”

*Nlajilile kaje Umwenye wa Akunnungu
(Matayo 6:25-34)*

²² Nipele Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Kwaligongo lya ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu yenu kuti chimmwale chichi. ²³ Pakuwa umi upundile kwa yakulya ni chiilu chipundile kwa iwalo. ²⁴ Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni wanyamwe ndi wakutopela kugapunda makungulu! ²⁵ Nipele, wani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjechesya namose lyuwa limo mmo wa ga umi wakwe? ²⁶ Nipele, iwaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi nkuchenjeuchila ine yo? ²⁷ Nnole uluwa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. ²⁸ Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni mala wi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana?

²⁹ “Nipele, ngasinlajila ichinlye atamuno iching'we namose ngasimma ni lipamba. ³⁰ Pakuwa yose yo ikuchenjeuchilwa ni wandu wangakulupilila wa ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati wenu akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³¹ Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chijonjechekwe kukwenu.

*Mbiko kwinani
(Matayo 6:19-21)*

³² “Ngasinjogopa, wanyamwe mpingo wenondi! Pakuwa Atati wenu yanonyele kumpa Umwenye wao. ³³ Nsumisye inkwete nkaape wandu wakulaga mbiya syo. Nlipanganyichisye ilolo yangawisala ni kuligosela mbiko jangapunguka ni jangamala kwinani. Kwanga wandichila wa wiyi atamuno konasika ni idudu. ³⁴ Pakuwa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuwe.

Achikapolo wakulolela

³⁵ “Nliwiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. ³⁶ Mbe mpela achikapolo wakwalindilila ambuje wao kutyochela kuulombela kuti pakupoposya

Waugulile nnango kwachitema. ³⁷ Wana upile wele achikapolo Wachachasimana ali meeso pachauje Ambuje wao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chawe chile kwatumichila, chiwatumiche pakulila ni kwatumichila. ³⁸ Iwaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, wana upile achikapolo wo. ³⁹ Nambo manyilileje kuti iwaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa. ⁴⁰ Wanyamwe nombe niwiche chile, pakuwa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela.”

*Kapolo jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Matayo 24:45-51)*

⁴¹ Che Petulo wausisye Che Yesu kuti, “Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane wandu wose?”

⁴² Ambuje wajanjile, “Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwawichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo wao kuti wagawanyichisye yakulya pa katema kakusachilwa? ⁴³ Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. ⁴⁴ Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. ⁴⁵ Nambo, jwaktumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje wangu akukawa kuuja ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolelwa, ⁴⁶ ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuwa lyangalilolela ni katema kangakukamanyilila chiwakatanye ipande ipande ni kwa wika liunjili limo ni wangakukulupilila.

⁴⁷ “Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliwika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. ⁴⁸ Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaikuwajilwa kulagaswa chaputikwe kwakanandi. Pakuwa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope.

*Che Yesu aiche kupeleka utinda
(Matayo 10:34-36)*

⁴⁹ “Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuulola uli ukolele! ⁵⁰ Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguwigikanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. ⁵¹ Ana nkuganisya kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. ⁵² Kutandila sambano,

Wandu nsano wa uwelesi umo chatindigane, wandu watatu chaputane ni wandu wawili ni wandu wawili chaputane ni wandu watatu. ⁵³ Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe welewo chatindane ni nkwegwao.”

*Kumanyilila katema
(Matayo 16:2-3)*

⁵⁴ Che Yesu wajisalile sooni mipingo ja wandu kuti, “Pankugawona maunde ganinkutyochela kulikutiwilila lyuwa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya. ⁵⁵ Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, ‘Lyuwa chiliwale lelo’ ni iyoyo peyo ikutyochela. ⁵⁶ Wanyamwe wa ulamba, nkukombola kulondola iichiwe lelo kwakulola chilambo ni kwini kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatema?”

*Njilane ni wammagongo wenu
(Matayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Soonni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone chakuchipanganya? ⁵⁸ Pakuwa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo jwammagongo nli mwitala. Iwaga ngawa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyumba jakutawilwa. ⁵⁹ Ngunsalila isyene kuti ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.”

13

Nneche sambu syenu ikawe yele chimwe

¹ Katema kakoko waiche wandu wampepe ni waasalile Che Yesu ngani sya wandu wa ku Galilaya wawaulagwe ni che Pilato pawaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao. ² Che Yesu wajanjile kuti, “Pakuwa Wagalilaya wala waulajikwe kwanti yele, nkuganisya waliji wakulewa kwapunda Wagalilaya wane wose? ³ Isyene ngunsalila kuti ngawa yele, nambo iwaga nganneka sambu syenu wanyamwe nombe chinjonasiche. ⁴ Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti wandu kumi na nane wala, wawagwililwe ni nyumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa waliji wakulewa kupunda wane wose wakutama ku Yelusalemu? ⁵ Ngunsalila kuti ngawa, nambo wanyamwe nombe iwaga nganneka sambu syenu, wanyamwe nombe chinjonasiche.”

Chitagu cha chitela cha tini changasogola

⁶ Nipele, Che Yesu watanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juwaliji ni chitela chachikuwilanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo wajawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu. ⁷ Nipele, mundu jo wansalile jwakuugosa ngunda wo kuti, ‘Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuwa chikumala chajila pangali chindu?’ ⁸ Nambo welewo wajanjile kuti, ‘Ambuje, tuchileche kaje namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila. ⁹ Iwaga chichisogole isogosi chaka chachikwika chi, yam-bone, nambo iwaga ngachisogola chinchigwisye.’ ”

Che Yesu akunnama jwankongwe juwaliji ni lisoka pa Lyuwa lya Kupumulila

¹⁰ Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu waliji nkwiganya mu nyumba ja kupopelela. ¹¹ Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juwakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo wakwe wapindiche ni nganakombolaga kulijongola uchenene ng’oo. ¹² Che Yesu pawambweni jwankongwe jo wambilasile ni wansalile, “Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!” ¹³ Wansajichile makono gao ni papopo wajongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu.

¹⁴ Nambo jwankulungwa jwa nyumba jakupopelela watumbile ligongo Che Yesu wannamisyeye jwankongwe jo pa Lyuwa lya Kupumulila, nipele wausalile mpingo wa wandu ula kuti, “Gapali mowa nsano ni limo gakwawajila wandu kupanganya masengo. Kwa gele mowa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngawa Lyuwa lya Kupumulila!”

¹⁵ Pelepo Ambuje wajanjile, “Waulamba wanyamwe! Ana waani pasikati jenu jwangakujiugulila ng’ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung’wa meesi atamuno lili Lyuwa lya Kupumulila? ¹⁶ Sambano, jwankongwe ju, uwelesi u che Iblahimu, juwatawikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnama jwankongwe ju namuno lili Lyuwa lya Kupumulila?” ¹⁷ Pawamasile kuwecheta gelego, wamakani wao wose yatesile soni nambo wandu wane wose wasengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iwaipangenyeye.

*Chitagu cha mbeju jamwana ja halidali
(Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32)*

¹⁸ Nipele Che Yesu wausisye kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni chichi? Chinaulandanye ni

chichi? ¹⁹ Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela chachikuwîlanjikwa haladali jiwajigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yatawile isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha chilungo
(Matayo 13:33)

²⁰ Che Yesu wâusisye sooni, “Ana Umwenye wa Akunungu chinaulandanye ni chichi? ²¹ Ukulandana ni chilungo chiwachijigele jwankongwe jumo ni kuwanganya pamo ni utandi wejini, nipele utandi wose waumwiche.”

Nnango wakunyilila
(Matayo 7:13-14,21-23)

²² Che Yesu wâjendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achajiganyaga wându mmisi ni mmisinda. ²³ Mundu jumo wâmbusisye Che Yesu kuti, “Ana Ambuje, nganatupa wându wâchakulupuswe?”

Che Yesu wâjanjile kuti, ²⁴ “Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakunyilila pakuwa ngunsalila kuti, wâjinji chalinje kwinjila mwelemo, nambo chalepele. ²⁵ Chikaiche katema ka nsyene nyuumba pachajimuche ni kuugala nnango. Wanyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo wêlewo chachijanga kuti, ‘Ngangummanyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.’ ²⁶ Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni wêwala utwalile ni kung’wa pampepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.’ ²⁷ Nambo wêlewo chaachiti, ‘Ngangummanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu wanyamwe wose wâkupanganya yaigongomalo.’ ²⁸ Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni wâkulondola wâ Akunungu wose ali mu Umwenye wa Akunungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila. ²⁹ Wându chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunungu. ³⁰ Elo, kwana wane wâali wâmbesi chaaŵe wândanda ni wane wâali wândanda chaaŵe wâmbesi.”

Che Yesu akuulilila musî wa Yelusalemu
(Matayo 23:37-39)

³¹ Katema kakoko Mafalisayo wâampepe wâjaulile Che Yesu ni wâasalile kuti, “Ntyoche pelepa njaule kwine, pakuwa mwenye che Helode akusaka kumbulaga.” ³² Che Yesu wâjanjile, “Njaule nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni malaŵi ngugakoposya masoka ni kwalamya wâkulwala ni ntondo chimalichisye masengo gangu.’ ³³ Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malaŵi ni ntondo,

pakuŵa ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikaŵe ku Yelusalemu.

³⁴ “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kwaputa maganga ŵaŵatumikwe kukwenu ŵala. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya ŵanache ŵenu pamo, mpela nguku ijikuti pakwautamila ŵanache ŵakwe nambo mwanya nganinsaka. ³⁵ Nnole! Mwanya chachin- nechela musi wenu. Nipele ngunsalila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile ŵelewo ŵakwika mu liina lya Ambuje.’ ”

14

Che Yesu akunnamya jwakuimbangana chiilu

¹ Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵajawile kukulya chakulya mu nyumba ja jumo jwa achakulu ŵa Mafalisayo ni ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵaliji nkwalolechesya. ² Ni mmbujo mwa Che Yesu paliji ni mundu jumo juŵaliji ni chilwele cha kuimbangana chiilu. ³ Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila pane ngwamba?”

⁴ Nambo ŵanyawo ŵamyalele. Che Yesu ŵankamwile jwakul- wala jo ni kunnamya ni ŵannesile ajaule. ⁵ Nipele ŵaasalile ŵanyawo, “Ana jwapi jwa ŵanyamwe iŵaga mwanagwe pane ng'ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya pa- popo atamuno liŵeje Lyuŵa lya Kupumulila?”

⁶ Nambo ŵanyawo ŵalepele kwanga.

Undu ni ungalikanganichila

⁷ Che Yesu ŵaweni uŵaŵilanjikwe ŵala yatiteje pakulisag- ulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele ŵaajigenye kwa chitagu chi, ⁸ “Iŵaga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwaŵilanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. ⁹ Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kun- salila, ‘Mwalechele aŵa pele peuto pao.’ Pelepo chinkole soni pa ŵandu ni kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa. ¹⁰ Nambo ŵannalikaga ku chindimba, njaule nkatame peuto pangachimbichikwa kuti pachaiche jwambilasile jo ansalile, ‘Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.’ Pelepo chinchimbichikwe mmbujo mwa wose ŵatemi pampepe nomwe. ¹¹ Pakuŵa jwalijose jwakulikusya, chatuluswe ni jwakulitulunya, chakuswe.”

¹² Nipele ŵansalile juŵanŵilasile jo, “Iŵaga chimwakolochesye ŵandu chakulya cha muusi pane ligulo,

ngasimwaŵilanga achambusanga ŵenu atamuno achapwenu atamuno achalongo ajenu atamuno ŵapachiŵandi penu atamuno ŵakusichila ajenu ngakaŵa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila. ¹³ Nambo pankukulumisya chakulya cha chindimba, mwaŵilanje ŵandu ŵakulaga ni ŵakulemala ni ŵangajenda ni ŵangalola, ¹⁴ nomwe chinkole upile, pakuŵa ŵanyawo ngaakola chakumbuchisya mmwejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusya ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.”

*Chitagu cha chindimba chachikulungwa cha chakulya
(Matayo 22:1-10)*

¹⁵ Jumo jwao jwa ŵaŵatemi pamo ni Che Yesu ŵatite, “Jwana upile jwele mundu juchaakalye mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁶ Nipele Che Yesu ŵajanjile, “Jwapali mundu juŵakulumisye chakulya cha chindimba chachikulungwa ni ŵaaŵilasile ŵandu ŵajinji. ¹⁷ Pajaiche ndaŵi ja chakulya ŵannajisye kapolo jwao kukwaŵilanga ŵandu ŵaŵaŵilanjikwe wo, ‘Njisan-gane, pakuŵa indu yose ili chile.’ ¹⁸ Nambo wose ŵatandite kuŵalanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda ŵansalile kapolo jo, ‘Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.’ ¹⁹ Jwine ni ŵatite, ‘Sumile ng’ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitala ngwaula kukusilinjila, ngunchondelela mulechelesye.’ ²⁰ Ni jwine ŵatite, ‘Nombele moŵa gagaga, nipele ngangukombola kwika.’

²¹ “Jwele kapolojo ŵausile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyumba jo ŵatumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, ‘Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musi, nkaichenawo amuno ŵakulaga ni ŵangajenda ni ŵangalola ni ŵalemele.’ ²² Kanyuma kakwe kapolo jo ŵatite, ‘Ambuje, chimwalajichisye chila chemale kutendekwe mpela imwatite kuunajichisya nambo lisigalile liuto.’ ²³ Nipele ambuje ŵala ŵansalile kapolo kuti, ‘Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musi ni kwakanganyichisya ŵandu kwinjila kuti, nyumba jangu jigumbale. ²⁴ Pakuŵa, ngunsalila kuti ngapagwa jwali-jose mwa ŵandu ŵaŵalalichikwe kundanda ŵala juchapasye chakulya changu cha chindimba.’ ”

*Ndalama jakuŵa jwakulijiganya
(Matayo 10:37-38)*

²⁵ Pelepo, mipingo jejinji ja ŵandu ŵaliji nkulongana nawo Che Yesu. Nipele Che Yesu ŵagalaulhilile ŵandu ni kwasalila,

²⁶ “Yaŵaga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe ni ŵankwawo ni achiŵanagwe ni achapwakwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kulinonyela nsyene, naga ngakutenda yele ngakukombola kuŵa jwakulijiganya jwangu. ²⁷ Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola kuŵa jwakulijiganya jwangu.

²⁸ “Pakuŵa, ana ŵaani mwa ŵanyamwe asakaga kutaŵa nyumba jeleu, jwangatama kaje ni kuŵalanga ndalama jakwe pakuti alole iŵaga akwete ipanje yakombola kumalichisya? ²⁹ Pakuŵa amalaga kutaŵa nsingi ni kulepela kumalichisya kutaŵa nyumba jeleu jo, ŵandu wose ŵakwilola chatande kunseka ³⁰ achitiji, ‘Aju mundu ju ŵatandite kutaŵa nambo alepele kumalichisya.’

³¹ “Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangakutama kaje ni kuganisya kuti ŵandu ŵakwe ŵangondo mianda likumi chakombole kumenyana ni ŵandu ŵangondo mianda makumi gaŵili wa mwenye jwakwika? ³² Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisya ŵantenga ŵao kuti ajaule kukuusya yati pakwikanacho chitendewe, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila. ³³ Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa ŵanyamwe juchaŵe jwakulijiganya jwangu iŵaga ngaileka yose yakwete yo.

Njete janganong'a

(Matayo 5:13; Maliko 9:50)

³⁴ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni? ³⁵ Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, ŵandu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!”

15

Ngondolo jajisoŵile

(Matayo 18:12-14)

¹ Lyuŵa limo, ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵa sambi ŵajinji ŵaiche ku Che Yesu kukwapilikanila. ² Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ŵatandite kunyinyita achitiji, “Munole mundu ju! Akwapochela ŵaali ni sambi, sooni akulya nawo pamo.” ³ Che Yesu ŵaasalile chitagu chati, ⁴ “Ana jwapi mwa ŵanyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisoŵile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinji ni kwaula kukujisosa jajisoŵile jila mpaka

patajione? ⁵ Ni patajione chajjigale mmakoyo, achisan-galalaga. ⁶ Pakwika kumangwao, chachaŵilanga achambu-sanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao kwasalila, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa ngondolo jangu jijasoŵile jila najipatile. ⁷ Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiŵa sangalala kwinani kwa ligongo lya mundu jumo jwali ni sambi kuleka sambi, kupunda ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu tisini na tisa ŵangakusaka kuleka sambi.

Mbiya jijasoŵile

⁸ “Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane? ⁹ Ajisimanaga, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao ni kuti, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa mbiya jangu jijasoŵile jila najiweni.’ ¹⁰ Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu ligongo lya jumo jwalesile sambi.”

Mwana juŵasoŵile

¹¹ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta kwa chitagu achitiji, “Jwapali mundu jumo juŵakwete achachanda ŵaŵili. ¹² Jwannung'una jula ŵansalile atatigwe kuti, ‘Atati mumbe chigaŵanyo cha ipanje chachikung'wilila une.’ Nombewo ŵagaŵanyichisye wose ŵaŵili ipanje iŵakwete. ¹³ Pangakaŵa moŵa, jwannung'una jula ŵajigele yakwe ila ni kwaula kuchilambo cha kutalika ni kweleko ŵatumie ipanje yakwe yose kwa wamba. ¹⁴ Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni ŵatandite kuchenjeuka pakuŵa nganakola chindu. ¹⁵ Ŵajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuŵenda masengo, nombewo ŵanjawisye kungunda ŵao kukugagosa maguluŵe. ¹⁶ Ŵalajile kulya chakulya cha maguluŵe gala nambo ngapagwa mundu juŵampele chindu. ¹⁷ Paŵaimanyilile iŵaliji ŵakuloŵela kundanda ŵatite, ‘Ana kwana ŵamasengo ŵalingwa kwa atati ŵangu ŵakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala? ¹⁸ Chimujile kwa atati ŵangu ni kwasalila, Atati une naleŵele Akunnungu ni nanneŵele nomwe ŵakwe. ¹⁹ Nganguŵajilwa sooni kuŵilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa ŵamasengo ŵenu.’ ²⁰ Ŵatandite ulendo kuuja kwa atati ŵao.

“Paŵaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe ŵambweni ni kunkolela chanasa ni ŵammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. ²¹ Mwanagwao jula ŵansalile, ‘Atati, une naleŵele Akunnungu ni nanneŵele nomwe ŵakwe. Nganguŵajilwa sooni kuŵilanjikwa mwanagwenu.’ ²² Nambo atatigwe

W̄aasalile achikapolo w̄ao kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda!'²³ Nkajijigale ng'ombe jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo!'²⁴ PakuW̄a mwanangu ju kwangu une w̄aliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, w̄aliji asoW̄ile nambo sambano awoneche.' Ni w̄atandite kusangalala pamo.

²⁵ "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula w̄aliji ku ngunda. PaW̄aujaga ni kuW̄andichila kumangwao, w̄akupikene kwimba ni kutyala. ²⁶ W̄ambilasile jwakutumichila jumo ni w̄ambusisye kuti, 'Ana kwana chichi?' ²⁷ Ni kapolo jula w̄anjanjile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati w̄enu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya w̄elewo pakuW̄a ampochele ali jwanjumi.'

²⁸ "Nambo nchanda jwankulungwa jo w̄atumbile ni w̄akanile kwinjila nkati. Nipele atatigwe w̄akopweche ni kunchondelela kuti ajinjile. ²⁹ Nambo w̄elewo w̄anjanjile atatigwe kuti, 'Nnole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya makanyo genu. Mumbele chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga w̄angu! ³⁰ Nambo paW̄aiche aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kulaW̄alaW̄a, munsikitle jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.' ³¹ Atatigwe w̄anjanjile kuti, 'Mwanangu, mmwe nndi pamo none moW̄a gose ni yose ingwete ili yenu. ³² Kwa yele yatuW̄ajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune w̄aliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni w̄aliji asoW̄ile nambo sambano awoneche.' "

16

Chitagu cha jwakwimilila ipanje jwakalamuka

¹ Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao kuti, "Jwapali jwachipanje juW̄akwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje w̄asalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu. ² Nipele jwachipanje jo w̄ambilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni' ³ Jwakwimilila jula w̄aganisisye mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje w̄angu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuW̄a w̄akuW̄endaW̄enda ikundesya soni. ⁴ Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje w̄andu akombole kumbochela mmajumba gao.'

⁵ "Nipele, w̄aaW̄ilasile w̄aali ni magambo wose w̄a ambujegwe jumo jumo, w̄ambusisye jwaandanda, 'Mwakongwele

ilingwa kwa ambuje wangu?' ⁶ Nombe wanjani 'Mapipa mia moja ga mauta ga seituni' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.' ⁷ Nipele, wammusisye jwamagambo jwine kuti, 'Nomweji mwakongwele ilingwa?' Watite, 'Magunia mia tatu ga ngano.' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.'

⁸ "Nambo mmbujegwe jula wannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwangakukulupilichika jula ligongo watesile mwakalamura. Pakuwa wandu wa pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wandu waali mu Umwenye wa Akunnungu."

⁹ Nombe Che Yesu wapundile kuwecheta, "None ngunsalila kuti ntende uganja ni wane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiilepele kunkamusya mpochelwe mu utame wa mowa gose pangali mbesi. ¹⁰ Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. ¹¹ Nipele iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo waani wachachimpa ipanje yaili isyene? ¹² Iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana waani wachampe yaili yenu mwachinsyene?"

¹³ "Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje wawili, pakuwa chanchime jumo ni kunnonnyela jwine pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo."

Iwecheto i Che Yesu

(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Maliko 10:11-12)

¹⁴ Mafalisayo wakunonyelwa mbiya pawagapilikene gelego wanyelwisye Che Yesu. ¹⁵ Pelepo Che Yesu waasalile, "Mwanya nkuliwalanjila nli wambone pa meeso pa wandu, nambo Akunnungu akujimanyilila mitima jenu. Pakuwa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wandu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa.

¹⁶ "Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga wakulondola wa Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka pawaiiche che Yohana Wakubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelemo kwa machili. ¹⁷ Nambo kwini ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalembo kamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa.

18 “Mundu jwalijose jwakulekangana ni wankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunnombela juwalekangene ni wankwawo, akutenda chikululu.”

Jwachipanje ni che Lasalo jwakulaga

19 “Jwapali mundu jwachipanje juwawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka moŵa gose. ²⁰ Pali ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juwagumbele maŵanga pachiilu chose nombe wandu wane wagonekaga welewo pannango wa nyumba ja jwachipanje. ²¹ Che Lasalo walajile apegwe mbakatika sisagwaga pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita maŵanga gakwego.

22 “Lyuŵa limo jwakulaga jo wawile ni achikatumetume wa kwinani wanjigele ni kummika chiwandi ni che Iblahimu. Nombe jwachipanje jula wawile ni kusikwa. ²³ Jwachipanje jo walasile nnope kwiuto kwa wandu wawile ni walolite kwinani ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiwandi ni che Lasalo. ²⁴ Wanyanyisye achitiji, ‘Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwalajisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asimisye lulimi lwangu, pakuwa ndili nkusauka nnope mu mooto wu.’

25 “Nambo che Iblahimu wajanjile, ‘Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwaliji ni umi pachilambo mwasile kupochela yambone yose iyammajile nombe che Lasalo walasile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi mkusauka. ²⁶ Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni wanyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti wakusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu jwakweleko kwika akuno.’ ²⁷ Pele jwachipanje jula watite, ‘Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munnajisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo wangu, ²⁸ ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano.

29 “Nambo che Iblahimu wansalile, ‘Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunnungu mwaleche wapilikanile welewo.’ ³⁰ Nambo jwachipanje jo watite sooni, ‘Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iwaga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambi syao.’ ³¹ Nombe che Iblahimu watite, ‘Iwaga ngakugapilikanichisya ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunnungu atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.’ ”

17

Majiganyo gankati sambi ni kulechelesya
(Matayo 18:6-7; 21-22; Maliko 9:42)

¹ Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâao kuti, “Ngaikomboleka kuti ikatyochela yakunlewêsyâ ni kukola sambi nambo ulaje uwe kwa jwakwikanawo yakulewêsyâ. ² Ikaliji mbaya jwakwalewâsyâ jo atawikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kuniwîlila jumo jwa achanandi wâ. ³ Nilolechesye mwachinsyene!

“Mpweni alewâga, munjamuche, iwâga chaleche sambi, munnechelesye. ⁴ Atamuno annewêlaga mala saba pa lyuwa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, ‘Lesile sambi,’ nkusachilwa kunnechelesya.”

Chikulupi

⁵ Achinduna wâasalile Ambuje Che Yesu kuti, “Ntujonjehesyâ chikulupi.”

⁶ Ambuje wâjanjile, “Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, ‘Ntupuche nkalipandichisyâ mu bahali,’ nombecho chikajitichisyâ.”

Masengo ga kapolo

⁷ “Nambo jwapi mwa wânyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakuuja kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko ‘Njise kwachitema, kundye chakulya?’ ⁸ Ngawâ chansalile kuti, ‘Mungulumichisyâ chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisyâ kulya ni kung’wa nomweji ni pachinlye ni kung’wa.’ ⁹ Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuwâ amasile kupanganya iwâlamulikwe yo? ¹⁰ Iyoyo peyo ni wânyamwe pachimmale kupanganya yose iwânlamulile yo, nsaleje kuti, ‘Uwe tuli achikapolo, tupanganyisyâ masengo agala pe gatuwâjilwe nago.’ ”

Che Yesu akwaswejesya wâmatana likumi

¹¹ Che Yesu pawâjaulaga ku Yelusalemu wâjesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya. ¹² Pawâjinjilaga mu nsinda umo, wându likumi wâ matana wâichile Che Yesu ni kwima kwakutalichila. ¹³ Wânyanyisyâ achitiji, “Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!”

¹⁴ Che Yesu pawaweni wâasalile, “Njaulangane nkalilosye kwa wâmbopesi.” Nombe wânyawo pawâjaulaga kweleko, wâswejele. ¹⁵ Jumo jwa wânyawo pawaliweni kuti amasile kulamwa, wâusile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyâga.

16 Wâgwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo wâliji Msamalia. 17 Nambo Che Yesu wâusisye, “Ana ngati wâliji wându likumi wâwâswejeswe? Ali kwapi tisa wâla? 18 Ana ngapagwa wându wane wâusile kukwato-golela Akunnungu ikaŵe jwakwikape?” 19 Nombe Che Yesu wânsalile mundu jo kuti, “Njimuche, njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

*Kwika kwa Umwenye wa Akunnungu
(Matayo 24:23-28,37-41)*

20 Katema kampepe Mafalisayo wâusisye Che Yesu kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?” Nombewo wâjanjile, “Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka. 21 Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, ‘Nnole uli akuno,’ pane ‘Uli apala.’ Pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu.”

22 Sooni, wâasalile wâkulijiganya wâao kuti, “Gakwika moŵa pachinnajile kulola lyuŵa limo mwa moŵa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona. 23 Ni wându chachinsalila kuti, ‘Nnole, ali ako!’ Pane, ‘Nnole, ali akuno!’ Nambo wânyamwe nkatyoka atamuno kwakuya. 24 Pakuŵa chiiŵe mpela njasi pajikumesyâ ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. 25 Nambo gakanawê gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni wându wâ uŵelesi u. 26 Mpela iyaliji pa moŵa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiŵa pa moŵa ga kwika Mwana jwa Mundu. 27 Wându wâlyaga ni kung'wa, wâlombelaga ni kulombwa mpaka lyuŵa liŵâjinjilaga che Nuhu mu ngalaŵa jekulungwa lila.* Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose. 28 Iyoyopeyo ni ichiŵe mpela iyaliji pakutyochela pa moŵa ga che Lutu. Wându wâlyaga ni kung'wa, wâsumisyaga ni kusuma, wâpandaga mbeju ni kutaŵa majuumba. 29 Nambo lyuŵa liŵâkopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche kutyochela kwinani nti ula ni kwaulaga wose. 30 Ilaila peila ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika Mwana jwa Mundu.”

31 Wâpundile kuŵecheta, “Lyele lyuŵa lyo, jwalijose juchaŵe paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo juchaŵe ku ngunda kasauja kukutola yailesile panyuma. 32 Nkumbuchile iyasimene wâankwawo che Lutu. 33 Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwalijose jchaujase umi wakwe, chaugose. 34 Ngunsalila

* 17:27 17:27 Ngalaŵa jekulungwa jili Safina kujimanyilila Safina nsyome Ndandililo 6 ni 7.

kuti, chilo cho w̄andu w̄aw̄ili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁵ Achakongwe w̄aw̄ili chachiw̄a aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁶ W̄andu w̄aw̄ili chachiw̄a mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.” *

³⁷ W̄akulijiganya w̄ausisye kuti, “Ana kwapi Ambuje?”

Nombe Che Yesu w̄ajanjile, “Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achikapungu.”

18

Chitagu cha jwankongwe jwawililwe ni w̄ankwawo ni jwamalamulo

¹ Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao chitagu chati, w̄andu akusachilwa apopejeje katema kose pangapela.

² W̄atite kuti, “Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya w̄andu. ³ Nipele, jwapali jwankongwe jwakuw̄ililwa jumo pa musu wo juw̄ajaulilaga kaw̄ili kaw̄ili jwakulamulajo achitiji, ‘Munjenjele kuti ngole chigolochelo changu kutyochela kwa jwammagongo jwangu.’ ⁴ Kwa mow̄a gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe w̄atite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisya w̄andu, ⁵ nambo kwaligongo lya jwakuwililwa ju akuusakalisya une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iw̄aga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika kaw̄ili kaw̄ili!’ ”

⁶ Nipele, Ambuje w̄ajendelechele, “Mpilikane yatite pakuw̄echeta jwakulamula jwangelumbana jo. ⁷ Uli,

Akunnungu nga w̄aachenjela w̄ele w̄andu uWasagwile, w̄akwalilila muusi ni chilo w̄ala? Ana pane chaka w̄e kwapilikanila?

⁸ Ngunsalila kuti chachachenjela w̄anyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiw̄asimane w̄andu w̄akunkulupilila pachilambo pano?”

Chitagu cha Mfalisayo ni jwakukumbikanya nsongo

⁹ Nombe Che Yesu w̄atanjile sooni chitagu kwa w̄akuliganisya kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya w̄ane. ¹⁰ “W̄andu w̄aw̄ili w̄ajawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo w̄aliji Mfalisayo ni jwine w̄aliji jwakukumbikanya nsongo.

¹¹ “Jwele Mfalisayo jo w̄ajimi ni kupopela chikatikati achi-tiji, ‘Akunnungu, nguntogolela pakuw̄a uneji nganima chisau w̄andu w̄ane, w̄achiswamba ni w̄achigongomalo ni w̄achikululu.

* 17:36 17:36 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 36.

Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. ¹² Ngutaŵa kaŵili kwa chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.'

¹³ "Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, ŵajimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwini nambo ŵaliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, 'Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni samb!' " ¹⁴ Che Yesu ŵatite, "Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo ŵausile kumangwao ali akundikwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Pakuŵa jwalijose jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulunya chakweswe."

*Che Yesu akwapa upile ŵanache achanandi
(Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16)*

¹⁵ Ŵandu ŵampepe ŵannyichisye Che Yesu ŵanache achanandi kuti ŵasajichile makono ni kwapa upile. Nambo ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni ŵakalipile. ¹⁶ Nambo Che Yesu ŵaaŵilasile ŵanache achanandi achitiji, "Mwaleche ŵanache achanandi aichanje kukwangu, nkalekasya pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wa ŵandu mpela aŵa. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng'oo."

*Chilongola jwachipanje
(Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31)*

¹⁸ Chilongola jumo jwa Ŵayahudi ŵammusisye Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?"

¹⁹ Che Yesu ŵansalile, "Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapagwa jwali jwambone akaŵe Akunnungu pe. ²⁰ Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, 'Kasin-tenda chikululu atamuno kasimmulaga ni kasinjiŵa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu.' "

²¹ Ŵelewo ŵatite, "Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu." ²² Che Yesu paŵapilikene gelego ŵansalile kuti, "Chindu chimo chisoŵile kukwenu, nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile ŵakulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwini, nipele njise munguye." ²³ Nambo mundu jo paŵapilikene yeleyo, ŵasupwiche nnope pakuŵa ŵaliji ni ipanje yejinji.

²⁴ Che Yesu paŵammweni mundu jo aninkusongoneka ni ŵatite "Yaikuti pakulepelecheka kwa ŵandu ŵaali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! ²⁵ Eloo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kwinjila

pachipowo cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ Wându wâwâpilikene yeleyo wâusisye, “Ana wâani uchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu wâajanjile achitiji, “Indu yangaikukomboleka kwa wându, kwa Akunnungu ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wâansalile Che Yesu, “Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!”

²⁹ Nipele, Che Yesu wâasalile, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba pane wâankwawo pane achapwakwe pane acha wêlesi pane achi wânagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, ³⁰ chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakakwika chachipochela umi wa mo wâa gose pangali mbesi.”

*Che Yesu aku wêcheta kaatatu yachiwa ni kusyuka kwao
(Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34)*

³¹ Che Yesu wâajigele pajika wâkulijiganya wâao kumi na mbili, wâasalile, “Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni wâkulondola wâ Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chii wê isyene.

³² Paku wâa chachajausya kwa wându wângosyo sine nombe wânyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata.

³³ Champute ibokola ni kumulaga nambo pa lyu wâa lyaatatu kutyochela pa chiwa chao chasyuche.”

³⁴ Wâkulijiganya wâala nganagamanyililaga malumbo ga malo wê ga wêcheteje Che Yesu go paku wâa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu aku wêcheta nkati chichi.

*Che Yesu akunnamya jwaku wênda wênda jwangalola
(Matayo 20:29-34; Maliko 10:46-52)*

³⁵ Katema Che Yesu pa wâ wândichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwangalola ju wâtemi mungulugulu litala achi wêndaga. ³⁶ Pa wâpilikene wându wâjinji aninkupita wâusisye “Ana kwana chichi?”

³⁷ Wâansalile, “Che Yesu wâ ku Nasaleti akupita.”

³⁸ Nombewo wânyanyisye achitiji, “Che Yesu, U wêlesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

³⁹ Wându u wâlongolele wâala wâankalipile kuti amyalale, nambo wêlewo wâpundangeny konyanyisya achitiji, “U wêlesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

⁴⁰ Che Yesu wâjimi ni wâalamwile kuti wâpeleche paujo pao. Jwangalola jula pa wâ wândichile Che Yesu wâmmusisye, ⁴¹ “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Wâajanjile, “Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.”

42 Che Yesu wansalile, “Nnole! Chikulupi chenu chinamisye.”

43 Papopo pepo wakombwele kulola sooni ni wakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Wandu wose pawaiweni yeleyo walapile Akunnungu.

19

Che Yesu ni Che Sakayo

1 Che Yesu wajinjile ku Yeliko ni waliji nkupita. 2 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juwaliji jwankulu jwa wakukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje.

3 Wasachile kwawona Che Yesu kuti waliji waani nambo walepele ligongo lya winji wa wandu ni pakuwa waliji jwanjipi.

4 Nipele, wautuchile mmbujo ni wakwesile chitela chachikulungwa cha nkujuku kuti akombole kwawona pakuwa waliji nkupita lyele litala lyo. 5 Che Yesu pawaiwe peuto po walolite mwinani ni wansalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyumba jenu.”

6 Che Sakayo wajangwiye kutuluka ni wapochele kwa kusengwa. 7 Wandu wose pawaiweni yele, watandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambu.”

8 Nambo che Sakayo wajimi paujo ni waasalile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching'awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape wandu wakulaga ni iwaga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinachisye kacheche.”

9 Che Yesu wansalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyumba ji pakuwa nombejo ali jwauwelesi u che Iblahimu. 10 Pakuwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wasochele.”

Chitagu cha mbiya

(Matayo 25:14-30)

11 Wandu waliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni pawaliji nkuwandichila ku Yelusalemu wandu waganisyaga kuti Umwenye wa Akunnungu wandichile kuoneka. Kwa ligongo lyo watanjile sooni chitagu. 12 Watite, “Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juwajawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuja. 13 Akana we kwaula, waawilasile achikapolo wao likumi ni wapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, ‘Nsumisye malonda mpaka pachiuje.’ 14 Nambo achinsyene musu, wanchimile ni walajisye wantenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.’”

15 “Nambo, mundu jo wausile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni walamwile kuti akawilanjile achikapolo uwapele mbiya wala kuti achimanyilile chachipundile chajinjisy kila mundu. 16 Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni watite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jjonjesyeche mbiya likumi.’ 17 Nombewo wansalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuwa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’ 18 Kapolo jwaawili jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jjonjesyeche mbiya sine nsano.’ 19 Nombewo wansalile jwelejo kuti, ‘Nomwe wakwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’

20 “Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono. 21 Ligongo nanjogopaga, pakuwa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangawa yenu ni kugoola yanganimpande.’ 22 Nombewo wansalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuwecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangawa yangu ni jungugowola yanganimbande. 23 Ligongo chi nganjausya mbiya jangu kwa wakutyosya yagoonjeheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?’

24 “Pelepo waasalile uwajimi pepala wala, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’ 25 Wanyawo wansalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’ 26 Nombewo wajanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjehekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe. 27 Nambo, yankati awawa wammagongo wangu uwakanile kuti ninaalongosye, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.’ ”

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu akuno wandu ali nkuchina kwannope

(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19)

28 Che Yesu pawawechete gelego, wajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu. 29 Pawawandichile ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, walajisye wawili mwa wakulijiganya wao. 30 Wasalile kuti, “Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwatawikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkan-gopole ni kunnyikanawo apano. 31 Soon iwaga chakam-

musye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, ‘Ambuje akunsaka.’ ”

³² Nipele, uŵalajisye ŵala ŵajawile ni ŵaisimene mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu. ³³ Paŵaliji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?”

³⁴ Ŵajanjile, “Ambuje akunsaka.” ³⁵ Ŵanjigele mwanambunda jula ni kwapelechela Che Yesu. Ŵatandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni ŵankwesisyeye Che Yesu pachanya pakwe. ³⁶ Paŵajendelechelelaga ni ulendo ŵandu Ŵatandiche iwalo yao mwitala.

³⁷ Paŵaŵandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kuchina ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iŵaiweni ³⁸ Ŵatite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendewe kwinani ni ukulu kwa Akumanani.”

³⁹ Mafalisayo ŵampepe ŵaŵaliji mu mpingo wa ŵandu mula ŵansalile Che Yesu kuti, “Jŵakwiganya, mwakalipile ŵakulijiganya ŵenu!”

⁴⁰ Che Yesu ŵajanjile kuti, “Ngunsalila ŵanyamwe, naga chamyalale ŵanyaŵa, maganga chigatande kunyokonya.”

Che Yesu akulila kwa ligongo lya musi wa ku Yelusalemu

⁴¹ Paŵaŵandichile ni kuulola musi wa ku Yelusalemu, Che Yesu ŵalisile ligongo lya musi wo ⁴² achitiji, “Ikaliji mbaya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo chitendewe! Nambo sambano isisiche pa meeso genu. ⁴³ Pakuŵa moŵa chigannyichile mmwe ni ŵammagongo ŵenu chansyunguchisye likumba ni chachinsyungula ni kummi-jikanya kosekose. ⁴⁴ Chankasanye mmwe ni ŵaali nkati likumba lya musi wose ngapagwa liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema paŵannyichile Akunnungu kukunkulupusya.”

Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22)

⁴⁵ Nipele, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵatandite kwaŵinjila paasa ŵaŵasumisyaga malonda, ⁴⁶ achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyuumba jangu chijiŵe nyuumba ja kupopela’, nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵawiyi.”

⁴⁷ Che Yesu ŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa. Nambo achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola ya ŵandu ŵasosile litala lya

kwaulaga, ⁴⁸ nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwapilikanichisya uchenene.

20

*Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33)*

¹ Lyuŵa limo Che Yesu paŵaliji nkwapiganya ŵandu pa Nyumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, ŵaiche achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni achachekulu ² ŵammusisye, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Sooni ŵaani ŵampele mmwe ulamusi u?”

³ Che Yesu ŵajanjile, “Nomwe ŵakwe chinammusye liusyo, musalile, ⁴ ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa ŵandu?”

⁵ Nambo ŵanyawo ŵaŵechetesylene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimunkulupilila jwelejo?’ ⁶ Ni twajilaga watyochele kwa ŵandu, ŵandu wose ŵa chatuulaje ni maganga, pakuŵa ŵandu wose akukulupilila kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.” ⁷ Nipele ŵajanjile, “Ngatukumanyilila kwa tyochele ulamusi wo.”

⁸ Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “None jwakwe ngangusalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.”

*Chitagu cha ŵakulima ni ngunda wa misabibu
(Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12)*

⁹ Che Yesu ŵapundile kwatanjila ŵandu chitagu chati, “Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu ni ŵakodisise ŵakulima, nipele ŵajawile ku chilambo chine ni ŵalonjele kweleko moŵa gamajinji. ¹⁰ Katema kamagungulo, mundu jo ŵantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa ŵakulima ŵala, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo ŵakulima ŵala ŵamputile kapolo jo ni kummusya makono pe. ¹¹ Nsyene ngunda jula ŵantumile kapolo jwine, nambo jwelejo nombe ni ŵamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe. ¹² Ŵantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe ŵammulesye ni kwajasila paasa ngunda. ¹³ Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula ŵaganisisye achitiji, ‘Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisye jwelejo.’ ¹⁴ Nambo ŵakulima ŵala paŵammweni, ŵaŵechetesylene jwine ni jwine, achitiji, ‘Aju ni juchapochele iŵagosele, twende tummulaje kuti indu iŵagosele tujigale uwe.’ ¹⁵ Nipele, ŵankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga.”

Nipele Che Yesu wâusisye, “Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi wakulima wo?”¹⁶ “Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo.”

Wandu pawagapilikene gele maloŵe ni watite, “Ngwamba! Gakatukopochela namose kanandi!”

¹⁷ Nambo Che Yesu walolite wanyawo ni kwausya, “Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti, ‘Liganga lyalikanile wakutaŵa, sambano lilyoyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyumba!’

¹⁸ Mundu jwalijose juchalikuŵale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwililaga mundu jwalijose chilinsyaje.”

Liusyo lyankati kwausya nsongo kwa mwenye jwa ku Loma (Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17)

¹⁹ Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu wambopesi wasakaga kunkamula Che Yesu ndaŵi jo, pakuŵa waimanyilile kuti chitagu chi chaliji nkwegamba wanyawo nambo waajogwepe wandu. ²⁰ Waliji nkwakuilichisya uchenene nipele, walajisye wakuuchilichisya wawalitendaga wambone. Watesile yele kuti watanjisyeye Che Yesu kwa maloŵe gao ni kwajausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo. ²¹ Wakuuchilichisya wo, wammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya maloŵe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya. ²² Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?”

²³ Nambo Che Yesu wachimanyilile chitanji chao ni waasalile kuti, ²⁴ “Muunosye mbiya. Ni wâusisye kuti ana ku meeso ku ni liina li lyachen?”

Nombewo wajanjile, “Ja mwenye jwa ku Loma.”

²⁵ Che Yesu waasalile, “Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao.”

²⁶ Nganakombola kwakamula atamuno kwa liloŵe lililyose paujo pa wandu nambo wasimosile kwanga kwao ni wamyalele.

Liusyo lyankati kusyuka (Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27)

²⁷ Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wandu wawile wanjaulile Che Yesu ni kwausya, ²⁸ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti iwaga chawe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba kuti akombole

kummelechela nkulugwe jo wânache. ²⁹ Nipele, wâpali achachanda saba uwa welekwe ni mundu jumo. Jwaandanda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka mwanache. ³⁰ Ni jwaawili wâjinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache, ³¹ ni jwaatatu wâjinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wâmasile kuwa pangaleka wânache. ³² Kumbesi jwankongwe jula nombe wawile. ³³ Sambano, ana pakumala kusyuka wawe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa waani? Pakuwa wose saba wala wanlombele jwelejo.”

³⁴ Che Yesu waasalile, “Wandu wa mowa gano, mchilambo mu akulombela ni kulombekwa, ³⁵ nambo ucha walanjikwe kuti aku wâjilwa kusyuswa ni kutama mu katema kakakwika ngasalombela atamuno kulombwa. ³⁶ Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wa kwini wa Akunnungu nombewo chawe wânache wa Akunnungu, pakuwa asyuchile. ³⁷ Namose che Musa walosisye pangasisa kuti wawile chachisyuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakolelaga mooto, welewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo. ³⁸ Welewo ngana wa Akunnungu wa wawile nambo ali Akunnungu wa wajumi, pakuwa kwa welewo wose akukola umi.”

³⁹ Wakwiganya malajisyo wampepe wânanjile, “Jwakwiganya, elo njanjile isyene.” ⁴⁰ Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line.

*Liusyo lyankati Kilisito uwelesi u che Daudi
(Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37)*

⁴¹ Che Yesu wausisye kuti, “Kwa chichi wandu akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uwelesi u che Daudi? ⁴² Che Daudi asyene aku wecheta mmalembelo ga Sabuli,

‘Ambuje waasalile Ambuje wangu,
Ntame kundyo kwangu

⁴³ mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

⁴⁴ Nipele iwaga che Daudi akwa wilanga Kilisito Nkulupusyo ‘Ambuje,’ iwele uli sooni awe uwelesi u che Daudi?”

*Che Yesu akwajamuka wandu yankati wakwiganya malamulo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)*

⁴⁵ Wandu wose pawaliji aninkwapilikanila Che Yesu, welewo waasalile wakulijiganya wao kuti, ⁴⁶ “Nilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete

minjilo jajileu. Wâkunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchingangana wându achajinji ni wâkutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. ⁴⁷ Wâkwasumula majumba achakongwe wâwawililwe ni achiwankwawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloleche wâmbone paujo pa wându. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wâne!”

21

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wânkawo
(*Maliko 12:41-44*)

¹ Che Yesu wâlolechesye kwa nnope, wâaweni wâipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu. ² Wâmmweni jwakulaga jwawililwe ni wânkawo ali nkutaga senti siwili. ³ Nipele, wâtite, “Isyene ngunsalila kuti, aju jwakulaga jwawililwe ni wânkawo atasile yaijinji kwapunda wose. ⁴ Pakuwa wâne wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe.”

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu
(*Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2*)

⁵ Wându wâampepe wa Che Yesu wâlijiji nkukunguluchila yankati Nyuumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisyatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu wâtite, ⁶ “Yeleye yose inkwiwona chigaiche mowa gaati ngalisigalila liganga paliganga line pakuwa yose yo chigumulikwe.”

Kulaga ni Masauko
(*Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13*)

⁷ Nipele wâkulijiganya wâo wâausisye, “Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gawandichile kutendekwa gele?”

⁸ Che Yesu wâajanjile, “Nilolechesye, ngasinlambuchikwa. Wându wâjinji chachiika achilitendaga wanyawo ali une, achitiji ‘Une ndili Kilisito Nkulupusyo!’ Ni kuti, ‘Katema kawandichile.’ Nambo wanyamwe ngasimwakuya. ⁹ Pachinchipilikana yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuwa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo.”

¹⁰ Soonni wâjendelechele kuwecheta, “Wându wa chilambo chimo chachimenyana ni wându wa chilambo chine ni

umwenye chiuputane ni umwenye wine. ¹¹ Chichityochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwini. ¹² Nambo gakanawe kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kwa wechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kuta wilwa wandu. Chanjigale paujo pa mamwenye ni pa wakulamula ligongo lya kungulupilila une, ¹³ melepe nkombole kuusala umboni wangu kukwao. ¹⁴ Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya kaje ichinjile pakulichenjela. ¹⁵ Pakuwa une chinampe wanyamwe malowe gakuwecheta pamo ni lunda nombe wammagongo wenu ngakombola kugakanila namose kugakana. ¹⁶ Achanwelesi wenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambusanga wenu changalauche wanyamwe. Ni wampepe mwa wanyamwe chimmulajikwe. ¹⁷ Wandu wose chachinchima wanyamwe ligongo lya kungulupilila une. ¹⁸ Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngalusowa. ¹⁹ Nambo mpunde kupililila, pakuwa kwa lyele litalalyo chimuukulupusye umi wenu.

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa musu wa ku Yelusalemu

(Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19)

²⁰ Pachinchiuwona musu wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja wangondo, pelepo manyilile kuti kugumulikwa kwakwe kuwandichile. ²¹ Pelepo, waali ku Yudea autuchile mmatumbi ni waali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni wele waali mmingunda akaujinjila wele musu wo. ²² Pakuwa gele ni mowa ga Akunnungu kwalamula wandu wakwe wa ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gawe isyene. ²³ Chalaje waali ni ilu ni wakonjesya gele mowago! Pakuwa chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuwe kwa wandu wa chilambo chi. ²⁴ Ni wandu wampepe chaulagwe kwa lipanga ni wane chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musu wa Yelusalemu chiulamulikwe ni wandu wa ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusu wao.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27)

²⁵ Chiipagwe imanyisyo mu lyuwa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Wandu wa pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. ²⁶ Wandu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichityochele pachilambo pano, pakuwa indu yose yaili

ni machili kwiunde chisau lyuŵa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chiitinganyikwe. ²⁷ Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. ²⁸ Pachigatande kopochela gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiŵandichile.”

Chitagu cha chitela cha tini

(Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31)

²⁹ Nipele, Che Yesu ŵatanjile ŵanyawo chitagu chati, “Nnolechesyeye chitela cha ntini ni itela ine yose. ³⁰ Nnyiwonaga itela ininkusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiŵandichile. ³¹ Iyoyo peyo, nomwe ŵakwe pachinchiwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. ³² Isyene ngunsalila, au uŵelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiiimalichikwe. ³³ Kwinani ni chilambo chiimale nambo maloŵe gangu ngagamala ng'oo.”

Ikusachilwa kulilolechesya

³⁴ “Nambo nlilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyuŵa lyo chilinniyichilile chisisimuchile. ³⁵ Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose ŵakutama mu chilambo chose. ³⁶ Nipele nlilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuŵambala yele yose ichtityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu.”

³⁷ Che Yesu ŵaliji nkwajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo ŵajaulaga kukutama kuchikwesya cha Miseituni. ³⁸ Ŵandu wose ŵajimukaga kundaŵi pe ni nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu kukwapilikanila Che Yesu.

22

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Lyaŵandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lyalikuŵilanjikwa Pasaka. ² Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo ŵaliji nkwajogopa ŵandu.

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu

(Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11)

³ Nipele Shetani ŵanjinjile che Yuda jwakuŵilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala. ⁴ Che Yuda ŵajawile ni kuŵechetesyana ni achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu. ⁵ Nombewo

ŵasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya. ⁶ Che Yuda ŵajitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila ŵandu.

Kukolosya chakulya cha Pasaka

(*Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30*)

⁷ Nipele, Iyaiche lyuŵa Iya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lyalikusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. ⁸ Che Yesu ŵaatumile che Petulo ni che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.” ⁹ Nombewo ŵausisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?” ¹⁰ Ni ŵajanjile, “Mpi-likanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwan-
nume ali atwichile lulo Iwa meesi. Nkaakuye ŵelewo mpaka mu nyuumba jichakajinjile. ¹¹ Mwasalile asyene nyuumba jo, jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni ŵakulijiganya ŵangu?” ¹² Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo.” ¹³ Ŵajawile ni ŵaisimene indu yose ili mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, nombewo ŵakulumisye chakulya cha Pasaka.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka

(*Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Ŵakolinto 11:23-25*)

¹⁴ Pakaiche katema, Che Yesu ŵatemi kulya pamo ni achinduna ŵakwe. ¹⁵ Ŵasalile, “Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni ŵanyamwe nganime kulaswa. ¹⁶ Pakuŵa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiŵe isyene mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁷ Nipele Che Yesu ŵajigele chikombe ni paŵamasile kwatogolela Akunnungu ŵatite, “Mpochele ni mpelegane mwachimisyene. ¹⁸ Pakuŵa ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang'wa sooni divai mpaka pachiuike Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁹ Sooni ŵajigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, ŵagaŵenye ni kwapa achitiji, “Chelechi ni chiilu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa kungumbuchila une.” ²⁰ Iyoyo peyo paŵamasile kulya ni ŵajigele chikombe achitiji, “Achi chikombechi lili lilangano Iya sambano Iya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu.

²¹ “Nambo, nnole! Jwejula jwakung'alauka ali papapa akulya pamo ni une. ²² Pakuŵa Mwana jwa Mundu chajaule

kukuulagwa mpela iŵasachile Akunnungu, nambo ulaje uŵe kwa mundu jwakungalauka jo.”

²³ Pelepo ŵatandite kuusyana achinsyene pe, ana ŵaani ŵelewo uchatende chele chinducho!

Makani gankati ukulu

²⁴ Gatyochele makani pasikati ja ŵakulijiganya gankati ŵaani jwali jwankulungwa kupunda ŵane. ²⁵ Che Yesu ŵaasalile, “Mamwenye ŵa pachilambo akwalamula ŵandu ŵao kwa machili, nombe ŵakwete ulamusi pachanya pao akuliŵilanga, ‘achambusanga ŵa ŵandu’.” ²⁶ Nambo inaŵe yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwannandi mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila. ²⁷ Pakuŵa, ŵaani jwali jwankulungwa, jwatemi kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwatemi paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila.

²⁸ “Ŵanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangune. ²⁹ Mpela ila Atati ŵangu iŵatite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula. ³⁰ Kuti ndye ni kung’wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya Ŵaisilaeli.”

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa

(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38)

³¹ Che Yesu ŵatite, “Che Simoni, che Simoni! Mpi-likane! Shetani aŵendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga ŵanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alole iŵaga chimpunde kuŵa ŵakulupilichika. ³² Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu.” ³³ Che Petulo ŵajanjile, “Ambuje, une ndili chile kutaŵikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo.” ³⁴ Nambo Che Yesu ŵanjanjile, “Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanaŵe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankuumanyilila une.”

Chilolo ni nsaku ni lipanga

³⁵ Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Panantu-mile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwa-soŵikwe ni chichi?” Ni ŵanjanjile, “Ngapagwa.” ³⁶ Nombe Che Yesu ŵaasalile, “Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo. ³⁷ Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, ‘Ŵaŵalanjikwe ali jumo jwao pasikati ŵandu ŵa sambani.’ Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gaŵe

isyene kwa une, pakuŵa uumi wangu ukuichila kumbesi.”
 38 Ŵakulijiganya ŵatite, “Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe.” Nombewo ŵajanjile, “Ayaga!”

*Che Yesu akupopela pa chitumbi cha Miseituni
 (Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42)*

39 Che Yesu ŵatyoŵile ni kwaula pa chitumbi cha Miseituni mpela iŵatite pakusyoŵelela ni ŵakulijiganya ŵao ŵakuiye.
 40 Paŵaiche pelepo, ŵaasalile ŵanyawo, “Mpopole kuti nka-jinjila nkulinjikwa.” 41 Nipele, ŵalesile ŵanyawo ni ŵajawile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni ŵatindiŵele ni kupopela. 42 Ni ŵatiji, “Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu.” 43 Pele katumetume jwa kwini jwakopochele ni kwataga machili.
 44 Che Yesu ŵaliji mchipwetesi chachikulungwa ni ŵapundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyoŵile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi gagaliji nkwilima mpaka paasi.*

45 Paŵamasile kupopela, ŵajimwiche ni kwajaulila ŵakulijiganya ŵao ni ŵasimene nnugono ligongo ŵaliji nkusupuka. 46 Ŵaasalile, “Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa.”

*Kugalaukwa ni kukamulwa kwa Che Yesu
 (Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11)*

47 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, mpingo wa ŵandu waiche uchilongolelwaga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda ŵajawile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela. 48 Nambo Che Yesu ŵansalile, “Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?” 49 Ŵele ŵakulijiganya ŵa Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni ŵatite, “Ambuje, twakunule ni mapanga?” 50 Ni jumo jwao ŵankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. 51 Pelepo Che Yesu ŵaŵechete, “Nneche! Ikwanile.” Ni ŵalikwaiye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnanya.

52 Nipele Che Yesu ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila nyuumba ja Akunnungu ni achachekulu uŵaikangene kukwakamula, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba?” 53 Panaliji pamo ni ŵanyamwe moŵa gose pa Nyuumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi.”

* 22:44 22:44 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola misitali ja 43-44.

Che Petulo akwakana Che Yesu
(*Matayo 26:57-58; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Nipele wankamwile wanjigele ni kwajausya ku nyumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo wankuiye chakunyuma kwakutalichila. ⁵⁵ Wakolesisye mooto pasikati lwani, watemi pamo nombe che Petulo waiche ni kutama pamo nawo. ⁵⁶ Kapolo jumo jwankongwe, pawammweni che Petulo ali atemi chiwandi ni mooto wo waalolechesye kwannope ni kuti, “Ni mundu ju nombe waliji pamo ni Che Yesu.” ⁵⁷ Nambo che Petulo wakanile achitiji, “Mmwe jwankongwe, ngangumanyilila jwelejo!” ⁵⁸ Kanyuma kanandi, mundu jwine wammweni che Petulo ni watite, “Ni mmwe wakwe nndi jumo jwao.” Nambo che Petulo wanjajile “Alakwe nga wa une!”

⁵⁹ Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine wawechete achitiji, “Isyene nguti, aju mundu ju nombe waliji pamo nawo pakuwa jwelejo nombe ali Mgalilaya.” ⁶⁰ Nambo che Petulo watite, “Alakwe, nganguchimanyilila chinkuwecheta cho!” Papopo akana we kumalisya kuwecheta, tambala jatongwele.

⁶¹ Ambuje wagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo wagakumbuchile malo we ga Ambuje gawansalile, “Chilo cha lelo jino jikana we kutongola tambala, chimungane katatu.” ⁶² Pelepo wakopweche paasa ni walisile kwa nnope.

Che Yesu akuchembuluswa ni kuputikwa
(*Matayo 26:67-68; Maliko 14:65*)

⁶³ Wandu uwankamwile Che Yesu wala, watandite kwatendela chanache ni kwagomba. ⁶⁴ Wanta wile chiguo ku meeso ni wammusisye, “Nsagamukule, Ana waani wangombile mmwe?” ⁶⁵ Wammechetele malo we gamajinji ga kwatukana.

Che Yesu akwauswa pankungulu wekulungwa wa Chiyahudi
(*Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24*)

⁶⁶ Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wasimene pamo, ni wannyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi. ⁶⁷ Ni wausisye “Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?”

Che Yesu wajanjile, “Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng’oo, ⁶⁸ sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyanga. ⁶⁹ Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu waali ni Machili.”

⁷⁰ Pelepo wose wammusisye, “Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?”

Ŵajanjile, “Ŵanyamwe nkutinji ndili une.”

⁷¹ Nombewo ŵatite, “Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuŵa tupilikene twachinsyene achiŵechetaga pakang'wa jakwe asyene!”

23

Che Yesu akwauswa ku Che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Nipele, ŵandu wose uŵachingangene pepala ŵajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato. ² Ŵatandite kwaŵechetela, achitiji, “Twansimene mundu ju ali nkwalungasya ŵandu ŵa chilambo chetu ali nkwakanya ŵandu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye.” ³ Che Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ni mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵajanjile, “Mmwejo mwasyene ni umechete.” ⁴ Nipele, che Pilato ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni mpingo wa ŵandu, “Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju.” ⁵ Nambo ŵanyawo ŵachalile nnope achitiji, “Akwalungasya ŵandu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. Ŵatandite ku Galilaya ni sambano aiche apano.”

Che Yesu akwauswa ku che Helode

⁶ Che Pilato paŵapilikene yeleyo, ŵausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?” ⁷ Paŵaimanyilile kuti Che Yesu ŵaliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, ŵampeleche ku che Helode, juŵaliji kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go.

⁸ Che Helode paŵammweni Che Yesu ŵasangalele nnope. Chitandile kalakala ŵalajile kwawona pakuŵa ŵapilikene ngani syao, nombewo ŵalolelaga kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo. ⁹ Nipele che Helode ŵammusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose. ¹⁰ Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo uŵaliji pelepo ŵaŵechetele Che Yesu kwa machili. ¹¹ Nipele, che Helode ni ŵangondo ŵakwe, ŵanyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni ŵammuchisye ku che Pilato. ¹² Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato ŵajilene ni kuŵa uganja pakuŵa chitandilile kalakala ŵatindene lyasi.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

¹³ Nipele, che Pilato ŵasimanisye achakulu ŵambopesi ni ilongola ni ŵandu, ¹⁴ ni ŵaasalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji ŵaliji nkwalungasya ŵandu. Sambano mpilikane! Uneji

sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansi-
mana ni ligambo lili lyose lyankati indu imwammechetele.
¹⁵ Ngaŵa uneji pe, atamuno che Helode ammuchisye kuk-
wetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene uku-
losya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalum-
bana chakwaŵajila chiwa. ¹⁶ Nipele, chilamule kuti aputikwe
mbokola nombe chinalechelele.” ¹⁷ Pakuŵa ŵasachilwe kwau-
gulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka.*

¹⁸ Nambo wose ŵatandite kunyanyisya kwanakamo achitiji,
“Mummulaje mundu ju, ntugopolele che Balaba!” ¹⁹ Che Bal-
aba ŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ligongo lya kuka-
mulangana ni ŵandu ŵaŵatindigenye mu musi ni mu utinda
wo ŵaulajikwe mundu jumo.

²⁰ Che Pilato ŵasachile kwalechelela Che Yesu, ŵaŵechete
nawo kaaŵili kwakunyanyisya. ²¹ Nambo ŵanyawo
ŵanyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe
pa nsalaba!” ²² Che Pilato ŵaasalile kaatatu, “Ana
changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona
ligambo lililyose nkati mundu ju lyati ikwaŵajila chiwa.
Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela.”

²³ Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya kwa machili
nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba.
Kumbesi kwakwe, maloŵe gao gapikaniche. ²⁴ Che Pilato
ŵalamwile kuti chasachilenje chipanganikwe. ²⁵ Ŵangopwele
jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga
ni kwatyochesya Che Yesu kwa ŵangondo kuti ŵatende mpela
iŵasakaga.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27)

²⁶ Ŵangondo paŵalinji nkwausya Che Yesu kukwaŵamba
pa nsalaba ŵasimene ni mundu liina lyao che Simoni jwa
ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musi.
Ŵankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu
panyuma. ²⁷ Mpingo wekulungwa wa ŵandu wankuiye,
mwa ŵanyawo ŵapali achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni
kulila kwa malumbo. ²⁸ Che Yesu ŵaagalauchile ŵanyawo
ni kwasalila, “Mwanya achakongwe ŵa ku Yelusalemu!
Ngasimulilila une nambo nililile mwachinsyene ni ŵanache
ŵenu. ²⁹ Pakuŵa moŵa chigaiche pachachiti, ‘Ŵana upile
ŵangakuŵeleka ni ŵanganaŵeleka ni konjesya!’ ³⁰ Pelepo ni
pachatande kuisalila ikwesya kuti ‘Ntugwilile!’ Ni matumbi,
‘Ntuunichile!’ ³¹ Pakuŵa, iŵaga ŵandu akutenda yeleyi kwa

* **23:17** 23:17 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 23.17.

une jundi mpela chitela chachiwisi. Ana chatende chichi kukwenu wandi mpela chitela chejumu?"

³² Nombe wapali wandu wane wawili, uwatendaga yangalumbana, wajigalikwe kukuulajikwa pamo ni Che Yesu. ³³ Pa waiche kwiuto, liina lyakwe, "Chikalakasa cha Ntwe," Nipele kweleko wawambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni awala wawili uwaitendekanyaga yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. ³⁴ Che Yesu watite, "Atati, mwalechelesye pakuwa ngakuimanyilila yakuitendayi." Nipele, waga wene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu. ³⁵ Wandu wajimi achilolaga. Achakulu wa chiyahudi wanjalwisye Che Yesu achitiji, "Wakulupwisye wane, sambano alikulupusye nsyene iwaga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!" ³⁶ Wangondo nombewo wanjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, ³⁷ ni wanyawo wansalile, "Iwaga isyene mmwejo ni Mwenye jwa Wayahudi, nlikulupusye mwasyene."

³⁸ Ni pachanya nsalaba wawisile chindu chachilembekwe ye, "Awa wa ALI MWENYE JWA WAYAHUDI."

³⁹ Jumo jwa awala uwatendaga yangalumbana uwa wambikwe pepala wantukene Che Yesu achitiji, "Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene nowaji iyoyo peyo." ⁴⁰ Nambo jwine jula wankalipile achitiji, "Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo namulikwe chisau ni wele. ⁴¹ Mmwe ni une tuku wajilwa, pakuwa aji ni mbote ja sambu syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana." ⁴² Nipele wawechete, "Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu." ⁴³ Che Yesu wanjajile jwelejo, "Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo."

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45,56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30)

⁴⁴ Kaliji mpela katema ka lyuwa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa, ⁴⁵ ni lyuwa lyalesile kuwala ni nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japawiche pambindikati. ⁴⁶ Che Yesu wanyanyisye achitiji, "Atati, ngujiwika mbumu jangu mmakono mwenu." Pawamasile kuwetcheta gelego, wawile.

⁴⁷ Jwankulu jwangondo pawaiweni iyatendekweyo, waakusisye Akunnungu achitiji, "Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone."

⁴⁸ Mpingo wa wandu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, pawaiweni yeleyo, waujangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. ⁴⁹ Achambusanga

Wao wose ni achakongwe uwalongene nawo kutyochela ku Galilaya, wajimi kwakutalichila, aninkulola yaikutyochela.

*Chiilu chi Che Yesu chikuwichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42)*

⁵⁰ Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa wantenga wa nkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju waliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, ⁵¹ ni nganjitichisyana nawo iwaisachile ni kuipanganya. Jweleju jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi waukuwilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwenye wa Akunnungu. ⁵² Nipele, jwele mundu wajawile ku che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. ⁵³ Nipele, che Yusufu wachitulwisye chiilu pa nsalaba ni kuchiwilijila ni sanda ni wachiwisile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyaliji likana we kuwichikwa mundu. ⁵⁴ Lyele lyuwa lyo lyaliji lyuwa yakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuwa lya Kupumulila.

⁵⁵ Ni achakongwe uwalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya wala, wakuiye che Yusufu ni waliweni lilembe lyo ni yachitite pakuwichikwa chiilu chi Che Yesu. ⁵⁶ Nipele, wausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila gagupakasya chiilu chi Che Yesu.

Lyuwa lya Kupumulila wapumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24

*Kusyuka ku Che Yesu
(Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10)*

¹ Lyuwa lyaandanda lya chijuma kunda wi pe, achakongwe wala wapite ku lilembe ali ajigele mauta gakununjila gawalingenye. ² Pa waiche walisimene liganga lyekulungwa lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ³ Nambo pawajinjile nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu. ⁴ Pa waliji nkusimonga kwa ligongo lya yeleyo, kwanakamo wandu wawili uwawete minjilo jakung'alima nnope wajimi pachiwandi. ⁵ Wele achakongwe wo wakamwilwe ni lipamba, wakoteme. Nambo wandu wala waasalile, "Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa wandu wawe? ⁶ Welewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iwatite pakunsalila pa waliji chiwela ku Galilaya kula, ⁷ achitiji, 'Mwana jwa Mundu akusachilwa kuwichikwa mmakono mwa wandu wa sambini kwa wamba pa nsalaba nambo pa lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka.' "

⁸ Pelepo achakongwe wo wâgakumbuchile maloŵe ga Che Yesu. ⁹ Wâusile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni wâkulijiganya wâne ngani sya yeŵe yose yo. ¹⁰ Wêŵe uŵaapelechele achinduna syele ngani wâliji che Maliamu kutyochela musi wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe wâne uŵalongene nawo. ¹¹ Nambo achinduna wâŵala ngana-gakulupililaga maloŵe ga wêŵe achakongwe wo wâgaganisye galiji gangali malumbo. ¹² Nambo che Petulo wâjimwiche, wâlukunwile mpaka ku lilembe ni wâkoteme ni kulingulila nkati, wâjiweni sanda pe. Nipele wâtyosile achisimongaga ni kuliusya yeŵe iyakopochele.

*Che Yesu akwakopochela wâwankuyaga wâwili
(Maliko 16:12-13)*

¹³ Lyuŵa lilyolyo, wâwili mwa wâwankuyaga Che Yesu wâjaulaga ku nsinda umo liina lyakwe Emau, uwaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gaŵili. ¹⁴ Wâlinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. ¹⁵ Paŵakungulukaga ni kuusyana, Che Yesu asyene wâwandichile ni kulongana nawo. ¹⁶ Wâweni kwa meeso gao nambo gasiŵikwe kuti ngasiŵamanyilila. ¹⁷ Che Yesu wâusisye, “Ana ngani chi asi sinkukunguluchila nli nkwenda?” Nombewo wâjimi chimyalalile ni ku meeso kwao kwalilasiche. ¹⁸ Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, wânanjile, “Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano moŵa ga?” ¹⁹ Che Yesu wâusisye, “Ana ngani chi?” Wânyawo wânanjile, “Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo wâwoneche ni Akunnungu ni wându wose kuti wâliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iŵapanganyaga ni kuŵecheta. ²⁰ Achakulu wâmbopesi ni ilongola wêtu wânyosisye melepe alamulikwe chiwa, nombewo wâwâmbile pa nsalaba. ²¹ Noweji twaliji ni chilolelo chakuti wêlewo ni wâwâtumikwe kwawombola wându wâ ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuŵa lyaatatu chitandilile kutendekwa yeleyo. ²² Sooni achakongwe wâmpewe mumpingo wetu wâtutojimye. Wâjawile ku lilembe kundaŵi pe, ²³ nambo nganachisimana chiilu chi Che Yesu. Wâusile ni kutusalila kuti wâkopochelwe ni achikatumetume wâ kwinani wâwâasalile kuti wêlewo ali wâjumi. ²⁴ Wându wâmpewe uŵaliji pamo ni uwe wâjawile ku lilembe kukulola yeŵe yaŵecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu nganiŵawona.”

²⁵ Nipele, Che Yesu wâasalile, “Mwanya nli wâkuloŵela kwanti yeŵe ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila

malowê gose gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu. ²⁶ Ana nganiyaŵajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu wao?” ²⁷ Nipele, ŵaasagamulile gose gagaliji nkwegamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembelo ga che Musa mpaka mmalembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu wose.

²⁸ Paŵaŵandichile aula nsinda uŵajaulaga, Che Yesu ŵatesile mpela akwaula mmbujo ni ulendo. ²⁹ Nambo ŵanyawo ŵachondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe pakuŵa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele ŵajinjile nkati ni kutama nawo. ³⁰ Paŵatemi kulya chakulya pamo nawo ŵaujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni ŵaugaŵenye ni kwapa. ³¹ Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni ŵaamanyilile, nambo Che Yesu ŵatyosile pasikati jao. ³² Nipele ŵaŵechetesylene, “Ana ngaŵa mitima jetu jasisimwiche paŵaŵechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu.” ³³ Papopo ŵajimi ni kuujila ku Yelusalemu, ŵaasimene achinduna kumi na moja ŵala pamo ni ŵandu ŵane ali asongangene pamo ³⁴ achitiji, “Isyene Ambuje asyuchile ni ŵakopochele che Simoni.” ³⁵ Ni uŵakuyaga Che Yesu ŵaŵili ŵala ŵamanyisye yose iyakopochele mwitala mula ni iŵatite pakwamanyilila Che Yesu paŵagaŵenye nkate.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao

(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

³⁶ Paŵaliji nkuŵecheta gelego, Che Yesu nsyene ŵajimi pasikati pao ni ŵaasalile, “Chitendewele chiŵe kukwenu.” ³⁷ Ŵatojime ni kogopa kwannope achiganisyaga kuti akuliwona lisoka. ³⁸ Nambo ŵelewo ŵaasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuŵa ni lipamba mmitima jenu? ³⁹ Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbapasye mulole pakuŵa lisoka nganilikola chiilu namuno maupa mpela inkuti kunola une.”

⁴⁰ Paŵamasile kuŵecheta gelego ŵalosisye makono ni makongolo gao. ⁴¹ Paŵaliji akanaŵe kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu ŵausisye, “Nkwete chakulya chachili chose pelepa?” ⁴² Ŵapele chipande cha somba jejoche. ⁴³ Ŵachijigele ni kulya paujo pao. ⁴⁴ Nipele ŵaasalile, “Gelega ni malumbo ga malowê ganansalile panaliji pamo ni ŵanyamwe kuti, gaŵajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga une mu Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu ni mu Sabuli.”

⁴⁵ Nipele w̄aaunukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunnungu, ⁴⁶ w̄aasalile, “Iembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao, ⁴⁷ ni kuti w̄andu w̄a ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina lyangu kuti alechanje sambi, nombe Akunnungu chiw̄alechelesye. ⁴⁸ W̄anyamwe ni uchimwasalile w̄andu umboni u. ⁴⁹ None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati w̄angu pachanya penu, nambo nnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe machili kutyochela kwinani.”

Che Yesu akujigalikwa kwinani

(Maliko 16:19-20; Masengo 1:9-11)

⁵⁰ Nipele Che Yesu w̄alongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni w̄anyakwile makono gakwe ni kwapa upile. ⁵¹ Pa w̄aliji nkwapa upile po w̄alisapwile ni w̄ajigalikwe kwaula kwinani. ⁵² W̄anyawo w̄apopelele, nombewo w̄ausile ku Yelusalemu achichinaga, ⁵³ w̄alonjele pa Nyuumba ja Akunnungu mo w̄a gose achalapaga Akunnungu.

Ngani Jambone mpela yatite kulemba Yohana Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana chili chitabu chimo mu itabu ncheche mmalangano ga sambano yaikusala yankati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose mwa yele itabu yo chikuwîlanjikwa “Ngani Jambone.” Yalem-bekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana jalebekwe ni nduna che Yohana mu yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu. Namuno chitabu chisyene ngachikusala kuti che Yohana ni juwalembile, nambo ukotopasyo wa kulemba wo ulandene ni ikalata inayose i che Yohana yaani Yohana jwaandanda, Yohana jwaawîli, ni Yohana jwaatatu. Malembelo gampepe ga chiikala gakusala kuti che Yohana watamaga mu musu wa ku Efeso, kwapele ikukomboleka chitabu cho chalebekwe ku Efeso.

Che Yohana atandite kwa kukunguluchila pangasisa nningwa wa chitabu kuti wakamuchisye wandu kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wajumi. (20:31) Kwa kukulupilila yelei uweji tukukola umi mu liina lyao. Chitabu chi chilembekwe kuti asyome wandu wanawose waali Wayahudi ni wanganawa Wayahudi. Ngani Jambone ji che Yohana kanandi ngajikwilana ni Ngani Syambone sine situ. Che Yohana alimbile nnope kulemba yankati yakusimosya iwaitesile Che Yesu ni nganalemba kwakupunda yankati itagu. Indu ine yekulungwa mpela ubatiso u Che Yesu ni kulinjikwa kwakwe mwipululu, nginiilembekwa mu Ngani Jambone ji.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kujilemba Ngani Jambone (1:1-18).

Che Yohana akulemba yankati yakusimosya impepe iwaitendekanye Che Yesu (1:19-12:50).

Che Yohana akusala yankati indu yejinji mu umi u Che Yesu iyapelechele chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe (13:1-20:31).

Mu liunjili lya 21, che Yohana akumalichisya Ngani Jambone kwa kusala yankati katema Che Yesu pawakopochele wandu pakumala kusyuka kwakwe ni kuutanda kusala nningwa wakwe kwa kulemba chitabu chi.

¹ Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaŵilanjikwe Liloŵe, nombe jwele liloŵe jo ŵaliji pamo ni Akunnungu, nombejo ŵaliji Akunnungu. ² Chitandilile kundanda Liloŵe jo ŵaliji ni Akunnungu. ³ Indu yose yagumbichikwe ni ŵelewo ni pangali ŵelewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. ⁴ Jwelejo ŵaliji ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa ŵandu. ⁵ Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka.

⁶ Akunnungu ŵantumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana, ⁷ jwelejo ŵaiche kukwasalila ŵandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti ŵandu wose apilikane ni kukulupilila. ⁸ Che Yohana nsyene nganaŵa lilanguka lyo nambo ŵaiche kukwasalila ŵandu pangasisa nkati lilanguka lyo. ⁹ Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni kwalanguchisya ŵandu wose.

¹⁰ Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu ŵachigumbile chilambo nambo ŵandu ŵa pachilambo nganiŵamanyilila. ¹¹ Ŵaiche kwa ŵandu ŵakwe nsyene, nambo ŵandu ŵakwe nganiŵapochela. ¹² Nambo ŵanawose ŵaŵaapochele ni kwakulupilila, ŵaatesile akombole kuŵa ŵanache ŵa Akunnungu, ¹³ aŵele ŵanache ŵa Akunnungu ngaŵa kwa kupagwa mpela ŵandu yakuti pa kupagwa ni ngaŵa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu.

¹⁴ Nombe Liloŵe jo ŵaliji mundu ni ŵatemi noweji. Ni uweji tuuweni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, aguumbele umbone ni usyene.

¹⁵ Che Yohana nsyene paŵambweni ŵaasalile ŵandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanyisya achitiji, “Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, ‘Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa.’ ”

¹⁶ Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu ŵagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Ngapagwa mundu juŵambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu.

*Utenga u che Yohana Ŵakubatisya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)*

19 Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola wâ Wayahudi kutyochela ku Yelusalemu pa wâatumile wambopesi ni wâlawi kukwausya, “Ana mmwe ndi wâani?”

20 Che Yohana nganakaana kwanga, wâjiticisye pangasisa, “Uneji nguniwâ Kilisito Jwakuwombola.”

21 Pelepo wâmbusisye, “Sambano mmwe ndi wâani? Ana mmwe ni che Elia?”

Che Yohana wâjanjile, “Une nguniwâ che Elia.”

Ni wâmbusisye sooni, “Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula ju wâtite akwika?” Che Yohana wâjanjile, “Ngwamba.”

22 Ni wânyawo wâmbusisye, “Sambano mmwe ndi wâani? Nkuliwâlanga ichichi? Ntusalile tukaasalile a wâla wâtutumile kukumbusya.”

23 Che Yohana wâjanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu i wâng'ambaga, “Uneji ndili mundu jungunyanyisya lilo wê mwipululu, ‘Njongole litala lya Ambuje.’ ”

24 Ni a wâla wându wâ wâlajiswe ni Mafalisayo, 25 wâmbusisye che Yohana, “I wâga mmwe nganimma Kilisito Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?”

26 Che Yohana wâjanjile, “Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa wânyamwe, jwangankummanyilila. 27 Ni jwejula jwakwika kanyuma, une ngangu wâjilwa ku wâ katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao.”

28 Yelei yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana pa wâbatisyaga wându.

Che Yesu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu

29 Mala wî jakwe, che Yohana wâmbweni Che Yesu aninkwaichilila ni wâtite, “Nnole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambi sya wându wâ pachilambo! 30 Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, ‘Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, paku wâ jwapali uneji nguna wê kupagwa!’ 31 Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti wându wâ ku Isilaeli wâamanyilile.”

32 Che Yohana wâatusalile indu iyaiweni achitiji, “Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwinani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. 33 Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo ju wândumile ngabatisye ni meesi wâasalile, ‘Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.’ ” 34 Nipele che Yohana

Wātite, “Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu.”

Wakulijiganya Wandanda wa Che Yesu

³⁵ Malaŵi jakwe, che Yohana wāliji sooni ni wakulijiganya wao wāwili. ³⁶ Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, wātite, “Munnole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu.”

³⁷ Ni aŵala wakulijiganya wāwili paŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go, wāakuiye Che Yesu. ³⁸ Nipele, Che Yesu wāgalawiche, waweni wakulijiganya wāwili wa che Yohana achakuyaga wāusisye, “Ana nkusosanga ichichi?”

Ni wanyawo wajanjile, “Labi, ana nkutama kwapi?” Labi malumbo gakwe Jwakwiganya.

³⁹ Che Yesu wajanjile, “Njisangane ni wanyamwe chimmone.” Wakulijiganya wo wāakuiye, wapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni wanyawo wātemi nawo lyuŵa lila.

⁴⁰ Jumo jwa aŵala wakulijiganya wāwili wāwampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu wāliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. ⁴¹ Che Andulea wānsimene kaje che Simoni mpwakwe, ni wānsalile, “Tummweni Masiya,” yaani “Kilisito Jwakuwombola”. ⁴² Nipele, wānjawisye ku Che Yesu.

Ni Che Yesu wānnolite che Simoni ni wātite, “Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa.” Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, “Lwala.”

Che Yesu akwaŵilanga che Filipino ni che Nasanieli

⁴³ Malaŵi jakwe Che Yesu wapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele wānsimene che Filipino ni kunsalila, “Munguye.” ⁴⁴ Che Filipino wāliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo. ⁴⁵ Nipele che Filipino wānsosile che Nasanieli, ni paŵammweni wānsalile, “Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya wakulondola wa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu.”

⁴⁶ Nombe che Nasanieli wāmbusisye che Filipino, “Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?” Che Filipino wānsalile, “Njise kunnole.” ⁴⁷ Che Yesu paŵambweni che Nasanieli achaichililaga wātite, “Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami.”

⁴⁸ Che Nasanieli wāusisye Che Yesu, “Ana mumanyilile chin-auli?”

Che Yesu wajanjile, “Akanammilanje che Filipino, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala.”

49 Pelepo che Nasanieli wâtite, “Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!”

50 Che Yesu wânsalile, “Ana mungulupilile pakuwâ nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega.” 51 Che Yesu wâjendelechele kusala, “Isyene ngunsalila, chinkuwone kwinani kweugule ni achikatumetume wâ kwinani wâ Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu.”

2

Che Yesu ku ulombela wa ku Kana

1 Pagamasile mowâ gawili wapali ulombela musu wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu wâliji kweleko, 2 Che Yesu ni wakulijiganya wâo nombe walalichikwe ku ulombela wo. 3 Pajamasile divai jiwalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu wânsalile, “Nganakola divai!”

4 Che Yesu wâjanjile, “Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakanawê kwika.”

5 Pelepo achikulugwe Che Yesu wâasalile achikatumetume, “Chachilichose chichansalile, mpanganye.”

6 Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siwili pane sitatu sya meesi. Syawichikwe pelepo mpela itite pakusyoweleka kwa Wayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwalingongo lya kwapopelela Akunnungu. 7 Che Yesu wâasalile achikatumetume wâla, “Ngumbasye meesi lulo syo.” Ni wanyawo wagumbesye ndendende. 8 Nipele wâasalile, “Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba.” Ni wanjauchisye. 9 Jwankulu jwa chindimba pa wâjipasisye divai jijaliji meesi kundanda, nombejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume wâla waimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula wambilasile nlombela, 10 ni kunsalila, “Mundu jwalijose kundanda akwapa wandu divai jambone ni wamalaga kung'wa ni kukolelwa akwapa janganong'a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano.”

11 Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiwâpanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni waulosisye ukulu wao nombe wakulijiganya wâo waakulupilile.

12 Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wakulijiganya wâo wâla wâtuluchile ku Kapele-naumu. Wâtemi kweleko mowâ kanandi.

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Katema ka lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi kaŵandichile ni Che Yesu ŵakwesile ku Yelusalemu. ¹⁴ Pa Nyuumba ja Akunnungu ŵaasimene ŵandu achisumisyaga ng'ombe ni ngondolo ni nguunda ni ŵakutindanya mbiya ali atemi. ¹⁵ Ŵapotile ngonji ni kuŵa lubokola ni ŵaaŵinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng'ombe ni ngondolo syao. Ni ŵapikulenye mesa sya ŵakutindanya mbiya ŵala ni kumwasya mbiya syao. ¹⁶ Ni ŵaŵaliji nkusumisyanga nguunda ŵala ŵaasalile, “Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati ŵangu kuŵa nyuumba jakusumichisya malonda!” ¹⁷ Ŵakulijiganya ŵao ŵakumbuchile kuti, malembelo gakusala, “Alakwe Akunnungu, unonyelo wangu kwa nyuumba jenu ukundinisyanga mpela mooto mu ntima.”

¹⁸ Ilongola ŵa Ŵayahudi ŵausisye Che Yesu, “Ana chimpanyane chimanyisyo chachi chakusimosya chakutullosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?”

¹⁹ Che Yesu ŵaasalile, “Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chindaŵe kwa moŵa gatatu pe.”

²⁰ Pelepo Ŵayahudi ŵala ŵatite, “Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twataŵile kwa yaka makumi ncheche konjechesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitaŵa kwa moŵa gatatu?”

²¹ Nambo Nyuumba ja Akunnungu jiŵajigambaga Che Yesu jo jaliji chiilu chakwe nsyene. ²² Nipele Che Yesu paŵasyuchile, ŵakulijiganya ŵao ŵakumbuchile kuti ŵaŵechete gelega, ni ŵagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni malowŵe gaŵaŵechete Che Yesu gala.

Che Yesu akujimanyilila mitima ja ŵandu wose

²³ Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka ŵandu ŵajinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye ŵaakulupilile. ²⁴ Nambo Che Yesu nganalilechelelaga kukwao pakuŵa ŵajimanyilile mitima jao ²⁵ ni pakuŵa ŵaimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati ŵandu ŵane.

3

Che Yesu akukunguluka ni che Nikodemu

¹ Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina lyakwe che Nikodemu juŵaliji mu mpingo wa Mafalisayo. ² Chilo chimo che Nikodemu ŵanjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa mundu

jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo.”

³ Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngakupagwa kaaŵili, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”

⁴ Che Nikodemu ŵambusisye, “Ana mundu akukombola chinauli kupagwa kaaŵili ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaaŵili?”

⁵ Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngaapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.

⁶ Kwa chiilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Nkasimonga pakuŵa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaaŵili. ⁸ Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuŵa yelei kwa jwalijose jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

⁹ Che Nikodemu ŵausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chikomboleche chinauli?”

¹⁰ Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Ŵaisilaeli ana iŵele uli ngankwimanyilila indu yi? ¹¹ Isyene ngunsalila, uweji tukuŵecheta itukwimanyilila ni kuŵalanga umboni wa itwiweni, nambo ŵanyamwe ngankusaka kuu-jitichisya utenga wetu. ¹² Iŵaga nantanjile indu ya pachilambo ni ŵanyamwe nganinjitichisya, ana nantanjilaga indu ya kwini chinjitichisye chinauli? ¹³ Ngapagwa jwalijose jwajawile kwini ikaŵe Mwana jwa Mundu juŵatulwiche kutyochela kwini.”

¹⁴ Mpela ila che Musa iŵatite pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu ikusachilwa anyakulikwe mwinani, ¹⁵ kuti jwalijose juchankulupilile akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁶ Pakuŵa Akunnungu ŵaanonyele nnope ŵandu ŵa pachilambo, nipele ŵantoyosisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijose jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti aiche kukwalamula ŵandu, nambo aiche kukwakulupusya.

¹⁸ Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwangankulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuŵa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu. ¹⁹ Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo ŵandu achinonyele nnope

chipi kupunda lilanguka, pakuwa akupanganya ya chigongomalo. ²⁰ Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuwa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo. ²¹ Nambo jwakuukamulisa usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwajitichisa Akunnungu.

Che Yesu ni che Yohana Wakubatisya

²² Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wajawile ku chilambo cha Wayahudi. Watemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga wandu. ²³ Che Yohana nombe waliji ku Ainoni, pachiwandi ku Salimu achibatisyaga wandu, pakuwa kweleko kwaliji ni meesi gamajinji. Wandu wanjaulilaga, nombewo wabatisye. ²⁴ Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganatawikwe mu nyumba jakutawilwa.

²⁵ Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni wakulijiganya wampepe wa che Yohana nkati masyowelelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. ²⁶ Nipele, wakulijiganya wo wanjaulile che Yohana ni kunsalila, "Jwakwiganya, ajula mundu juwaliji pamo nomwe peesi Yolandani, jumwawalasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni wandu wose akwajaulila."

²⁷ Che Yohana wajanjile, "Mundu ngakukombola kukola chachilichose ika we apegwilwe ni Akunnungu wa kwinani. ²⁸ Ni wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti nasasile, 'Uneji nguniwa Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongolele!' ²⁹ Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana lilo we lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. ³⁰ Che Yesu ikusachilwa a we jwankulu, ni uneji mme jwannondi.

Jwelejo jwakwika kutyochela kwinani

³¹ "Jwakwika kutyochela kwinani ali jwankulu kwapunda wose. Jwakutyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuwecheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwinani akuilongosya indu yose. ³² Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiweni ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuisala. ³³ Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisa kuti Akunnungu ali usyene. ³⁴ Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala malo we ga Akunnungu, pakuwa Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji. ³⁵ Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose

aŵisile mu ulamusi wao. ³⁶ Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangakunkulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo.”

4

Che Yesu ni jwankongwe Msamalia

¹ Mafalisayo ŵapilikene kuti Che Yesu akupata ŵakulijiganya ŵajinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. ² Nambo Che Yesu nsyene nganiŵabatisya ŵandu, ŵakulijiganya ŵao ni ŵaŵabatisyaga ŵandu. ³ Nipele, Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatyosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. ⁴ Mu ulendo wao ŵasachilwe kupita ku Samalia.

⁵ Nipele, ŵaiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiŵandi ngunda u che Yusufu wapegwilwe ni che Yakobo atatigwe. ⁶ Pelepo paliji ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuŵa ŵapesile ni ulendo, ŵatemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyuŵa pantwe.

⁷ Nipele jwankongwe jumo Msamalia ŵaiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Nguŵenda meesi gakung'wa.” ⁸ Katema ko ŵakulijiganya ŵakwe ŵajile mu mmusi kukusuma yakulya.

⁹ Nambo jwankongwe jo ŵatite, “Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?” Ŵatite yele pakuŵa Ŵayahudi ngakukamulangana ni Ŵasamalia.

¹⁰ Che Yesu ŵajanjile, “Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni ŵaani ŵakummenda meesi gakung'wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi.”

¹¹ Jwankongwe jo ŵatite, “Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? ¹² Ambuje ŵetu che Yakobo ni ŵatupele uweji chisima chi, nsyene ni ŵanagwe ni ilango yakwe ŵang'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?”

¹³ Che Yesu ŵanjanjile, “Jwalijose juchang'we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni. ¹⁴ Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigaŵe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

¹⁵ Jwankongwe jo ŵansalile, “Ambuje, nguŵenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi.”

16 Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Njaule nkaaŵilanje wankwenu, nkaiche pamo nawo pelepa.”

17 Jwankongwe jo wajanjile, “Uneji nganingola walume.”

Che Yesu wansalile, “Njanjile yambone kuti nganinkola walume. 18 Pakuwa mwalombilwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganaŵa wankwenu. Pelepo chinsasile cho chili chisyene.”

19 Jwankongwe jo waasalile, “Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwakulondola jwa Akunnungu. 20 Achambuje wetu wa Chisamalia waapopelele Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo wanyamwe Wayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelela Akunnungu ku Yelusalemu.”

21 Che Yesu wananjile, “Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelela Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula. 22 Wanyamwe Wasamalia nkwapopelela wangankwamanyilila, nambo uweji Wayahudi tukwamanyilila watukwapopelela, pakuwa ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele kwa litala lya Wayahudi. 23 Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, wakupopelela kwa usyene chiwaapopelele Atati achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuwa Atati akwasaka wandu wakwapopelela chanti yeleyo. 24 Akunnungu ali Mbumu, ni wakwapopelela welewo wapopeleleje achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni kumanyilila usyene.”

25 Jwankongwe jo wansalile, “Ngumanyilila kuti chaiche Masiya jwakuwilanjikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.”

26 Che Yesu wansalile, “Uneji junguwecheta nomwe ndili jwelejo.”

27 Papopo wakulijiganya wakwe wasile, wasimosile ligongo waasimene Che Yesu alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juwambusisye Che Yesu, “Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?”

28 Jwankongwe jo walesile lulo lwakwe palapala, wajawile mmusi ni kwasalila wandu achitiji, 29 “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikukomboleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?” 30 Nipele wandu wakopweche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu.

31 Katema kakoko wakulijiganya wakwe wali nkwachondelela Che Yesu achitiji, “Chondechonde Jwakwiganya, ndye.”

32 Nambo Che Yesu waasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila wanyamwe.”

³³ Wâkulijiganya wâkwe wâtandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwanjigalile chakulya?”

³⁴ Che Yesu wâasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka a wâla wâandumile ni kugamalisya masengo gao.

³⁵ Wânyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula.

³⁶ Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa mo wâ gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula.

³⁷ Chi wêcheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine akugungula.’

³⁸ Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande wânyamwe, wâne wâpanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata wânyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao.”

³⁹ Wâsamalia wâjainji wâ musu ula wâakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa malo wê ga wâ wêchete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.” ⁴⁰ Wâsamalia wâjaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo wâtemi pepala mo wâ ga wîli.

⁴¹ Nipele wându wâjainji nnope wâakulupilile Che Yesu ligongo lya malo wê gao. ⁴² Wânsalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila nga wâ kwaligongo lya ku wêcheta kwenu pe, nambo paku wâ tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju ni Nkulupusyo jwa wându wâpachilambo.”

Che Yesu akunnamya mwanache jwa jwankulu

⁴³ Pagapite mo wâ ga wîli Che Yesu wâusile sooni ku Galilaya. ⁴⁴ Paku wâ Che Yesu nsyene wâsasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene.” ⁴⁵ Pa wâiche ku Galilaya, wându wâjainji wâkweleko wâpochele, paku wâ wânyawo nombe wâliji ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, wâiweni yose yaitesileje Che Yesu pachindimba.

⁴⁶ Nipele Che Yesu wâujile sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya, peuto pa wâgatesile meesi ga wê divai pala. Pepala pali ni jwankulu jumo ju wâliji ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko. ⁴⁷ Nipele jwankulu jo pa wâpilikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, wâjaulile ni kwachondelela ajaule ku Kapelenaumu akannamye mwanagwe ju wâlwalaga ku wândichila kuwa. ⁴⁸ Che Yesu wânsalile, “Wânyamwe ngankwakulupilila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!”

⁴⁹ Jwankulu jo wânjanjile, “Ambuje, chondechonde tujauke mwanangu akana wê kuwa.”

⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.”

Mundu jo walikulupilile liloŵe liwasalilwe ni Che Yesu ni wajawile. ⁵¹ Paŵaliji nkutuluka, wasimene ni achikapolo wao ni wansalile kuti mwanache jwao alamile.

⁵² Nombejo wausisye katema kawatandite mwanagwe kupata eja, ni wanyawo wajanjile, “Ulwele wannesile liiso saa saba ja musi.” ⁵³ Nipele atati jo wajimanyilile kuti jaliji saa jilajila jwasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni achalongo wakwe wose wankulupilile Che Yesu.

⁵⁴ Chelechi chaliji chimanyisyo cha kusimosya chawili chiwachipanganyisye Che Yesu pawatyosile ku Yudea kuuja ku Galilaya.

5

Che Yesu akunnanya mundu pa litanda

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu wakwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wayahudi, ² Ni ku Yelusalemu ko, pachiwandi nnango wekulungwa waukuwilanjikwa nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lyalikuwilanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano. ³ Wakulwala wajinji wagonaga mmapenu mo, kwaliji ni wangelola ni wakulemala ni wakatatala. ⁴ Walolelaga meesi gatinganyikwe, pakuwa kapali katema katumetume jwa kwini jwa Ambuje watuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwalijose juwaliji jwaandanda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, walamile ulwele uliwose walinawo. ⁵ Pelepo pali ni mundu jumo juwatatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu. ⁶ Che Yesu pawambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala moŵa gamajinji, wambusisye, “Ana nkusaka kulama?”

⁷ Jwakulwala jo wajanjile, “Ambuje, uneji nganingola jwakunyinjisa mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongolela kwinjila.”

⁸ Nipele Che Yesu wansalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.” ⁹ Papopo pepo mundu jo walamile, wajigele ugono wakwe ni kwaula.

Yeleyo yatendekwe pa Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁰ Nipele achakulu wa Wayahudi wansalile mundu jwalamile jo, “Lelo jino lili Lyuwa lya Kupumulila ni malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.”

¹¹ Nambo mundu jo waajanjile wanyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale ugono wenu, njaule.’”

¹² Wanyawo wambusisye, “Ana waani ansalile njigale ugonu wenu njaule?”

¹³ Nambo mundu juwalamiswe jula nganamanyilila Che Yesu kuti ali waani, pakuwa pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa wandu ni Che Yesu watyosile pepala.

¹⁴ Kanyuma Che Yesu wansimene mundu juwannamisye jula pa Nyuumba ja Akunnungu, ni wansalile, “Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambi, chinaiche kungsi mana chindu chakusakala kupunda achichi.”

¹⁵ Mundu jula wawile kukwasalila achakulu wa Wayahudi kuti Che Yesu ni juwalamisye. ¹⁶ Pakuwa Che Yesu watendekenye yeleyo pa Lyuwa lya Kupumulila, Wayahudi watandite kunchima. ¹⁷ Nambo Che Yesu waasalile, “Atati wangu akupanganya masengo mowa gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo.”

¹⁸ Kwa ligongo lyo, achakulu wa Wayahudi wapundile kusosasosa litala lyakwaulaga Che Yesu nga wa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila pe, nambo pakuwa alitesile kuti Akunnungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunnungu.

Ulamusi wa Mwana jwa Akunnungu

¹⁹ Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuwa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupanganya ilaila peila. ²⁰ Atati akunnonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Soonni chiwalosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni wanyamwe chinsimonje. ²¹ Mpela ila Atati iyakuti pakwasyusya wawile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi awala wakwasaka. ²² Atati ngakunlamula mundu jwalijose, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose wakwalamula wandu, ²³ kuti wandu wose anchimbichisye Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchimbichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juwantumile.”

²⁴ “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila lilo we lyangu ni kwakulupilila wandumile une wala, jwelejo akwete umi wa mo wa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa ng’oo, pakuwa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. ²⁵ Ngunsalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti wandu wawile chalipilikane lilo we lya Mwana jwa Akunnungu nombe wandu wachalipilikane wo chakole umi. ²⁶ Mpela ila Atati yatite kuwa ndande ja umi, iyoyo peyo

ampele Mwana kuŵa ndande ja umi. ²⁷ Sooni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu. ²⁸ Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati ŵandu wose ŵaali kumalembe chalipilikane liloŵe lyao, ²⁹ nombe chasyuche, aŵala ŵaŵatendekenye yambone chasyuche ni kupata umi ni aŵala ŵaŵatendekenye yangalumbana chasyuche ni kulamulikwa.”

Usyene nkati Che Yesu

³⁰ “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao ŵandumile une ŵala.

³¹ “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. ³² Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene. ³³ Ŵanyamwe mwalajisye ŵantenga ku che Yohana Ŵakubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene. ³⁴ Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa ŵandu, nambo ngusala yelei kuti ŵanyamwe nkulupuswe. ³⁵ Che Yohana ŵaliji mpela lumuli lulwakolelaga ni kulanguchisya, ni ŵanyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe. ³⁶ Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambele Atati malichisye ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni ŵandumile. ³⁷ Atati uŵandumile, iyoyo akusala umboni nkati une. Ŵanyamwe nganimme kulipilikana liloŵe lyao atamuno kukulola ku meeso kwao, ³⁸ ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimunkulupilila ajula juŵamtumile. ³⁹ Nkugasosasosa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaga kuti mu gelego chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une! ⁴⁰ Ni ŵanyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁴¹ “Ngangusosa kuchimbichikwa ni ŵandu. ⁴² Nambo ngummanyilila ŵanyamwe kuti nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu. ⁴³ Uneji iiche kwa ulamusi wa Atati ŵangu, ni ŵanyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimunkulupilile. ⁴⁴ Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga ŵanyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukutyochela kwa Akunnungu ŵaali jikape? ⁴⁵ Nkaganisyaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela ŵanyamwe ni

juchambechetele kwa Atati. ⁴⁶ Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une wâkwe pakuwâ che Musa walembile ngani syangu. ⁴⁷ Nambo iwâga ngankugakulupilila gawâgalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguwêcheta?"

6

Che Yesu akuulisya mpingo wa wându

(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Payamasile yeleyo Che Yesu wâjombweche litanda lya Galilaya pane likuwîlanjikwa litanda lya Tibelia. ² Mpingo wekulungwa wa wându wakuiye ligongo wându wo waiweni imanyisyo iwâpanganyisye kwa kwalamya wându. ³ Nipele Che Yesu pamo ni wâkulijiganya wâo wâkwesile mwitumbi ni kutama. ⁴ Katema ka chindimba cha Pasaka ja Wayahudi kawandichile. ⁵ Che Yesu pawalolesyelolesye wauweni mpingo wekulungwa wa wându uchaichililaga, nipele wâusisye che Filipino, "Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape wându wâ alye?" ⁶ Wawêchete yeleyo kuti wâlinje che Filipino, pakuwâ asyene waimanyi chichaapanganye.

⁷ Che Filipino wâjanjile, "Ipande machila gawîli ga madini ga feza ngaikukwana kusumila mikate kwa kila mundu!"

⁸ Jumo jwa wâkulijiganya wâ Che Yesu jwakuwîlanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni Petulo, wâasalile Che Yesu, ⁹ "Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siwîli. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya wându wâjinji wânti nyi?"

¹⁰ Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo, "Mwasalile wându atame paasi." Pelepo pali ni manyasi, nipele wându wose watemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu tano. ¹¹ Nipele Che Yesu wâijigele ipande ya mikate ila, ni watogolele Akunnungu ni kwagawîla wându wawatemi paasi wâla. Watesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu wâpatile mpela iwâtite pakusaka. ¹² Wându wo pawajikwite Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo, "Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele." ¹³ Nipele, wâkulijiganya wâla wâkumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye wându wawalile wâla, wagumbesye itundu likumi ni iwîli. ¹⁴ Wându pawachiweni chimanyisyo chiwachipanganyisye Che Yesu cho, watite, "Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu jawêchetekwe kuti chaiche pachilambo." ¹⁵ Che Yesu waimanyi kuti wându wâsachile kwakanganichisya awe mwenye jwao, ni watyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi.

*Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)*

¹⁶ Pakwaswele wâkulijiganya wâ Che Yesu wâtulwiche kwaula ku litanda. ¹⁷ Wâjinjile mu ngalawâ wâtandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi chajinjile ni Che Yesu wâliji akanawê kwaichilila. ¹⁸ Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chibunga chekulungwa chichaliji chininkupuga. ¹⁹ Wâkulijiganya wâo pawajawile kwakutalichila uleu wa maili sitatu pane ncheche, wammweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiwandichila ngalawâ, wâjogwepe nnope. ²⁰ Che Yesu wâasalile, “Nkajogopa, ndili un-eji!” ²¹ Nipele wâkulijiganya wâla kwakusangalala wammendile Che Yesu ajinjile mu ngalawâ mula. Palapala ngalawâ jaiche mungulugulu litanda kuwajaulaga.

Wandu akwasosasosa Che Yesu

²² Malaŵi jakwe mpingo wa wându uwasigele peesi litanda ula waimanyi kuti apala pali ni ngalawâ jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalawâ pamo ni wâkulijiganya wâo, nambo wâkulijiganya wâo wo wâjawile achinsyene pe. ²³ Syaiche ngalawâ sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa wându paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. ²⁴ Nipele, wându wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni wâkulijiganya wâo nganapagwa pepala, wâsikwesile ngalawâ sila ni kwaula ku Kapelenaumu achinsosaga.

Che Yesu ali chakulya cha umi

²⁵ Wându wâla paŵasimene Che Yesu ali ajombweche wâmbusisye, “Ana, Jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?” ²⁶ Che Yesu wâajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngawâ kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. ²⁷ Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuwâ Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.” ²⁸ Nombewo wâmbusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?” ²⁹ Che Yesu wâajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.”

³⁰ Pelepo wâasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi? ³¹ Achambuje wêtu wâlile chakulya chachikuwîlanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘Wâlisise mikate jajityochele kwinani.’ ”

³² Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati wangu ni wampele wanyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. ³³ Pakuwâ nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi wandu waali mchilambo.” ³⁴ Nipele wâasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuwâ.” ³⁵ Nambo Che Yesu wâasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwakungulupilila une ngasijinkola njota ng’oo. ³⁶ Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila. ³⁷ Wose wakuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng’oo. ³⁸ Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka wandumile une wala. ³⁹ Yakusaka wandumile une wala ni ayiyi, ninanjase jwalijose juwambele, nambo naasyusye pa lyuwâ lya mbesi. ⁴⁰ Pakuwâ chakusaka Atati wangu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa moâa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuwâ lya mbesi.”

⁴¹ Nipele Wayahudi watandite kwasongonechela Che Yesu pakuwâ watite, “Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwinani.” ⁴² Ni watite, “Uli, ajuju ngaâa Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?” ⁴³ Che Yesu wâasalile, “Nneche kusongonechelana jwine ni jwine. ⁴⁴ Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juwandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu jo pa lyuwâ lyambesi. ⁴⁵ Wakulondola wa Akunnungu walembile kuti, ‘Wandu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.’ Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa welewo, chaiche kukwangu. ⁴⁶ Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaâe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juwambweni Atati. ⁴⁷ Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moâa gose pangali mbesi. ⁴⁸ Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. ⁴⁹ Achambuje wenu walile mana mwipululu mula, nambo wawile. ⁵⁰ Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwinani kuti jwalijose jwakulya anajasiche. ⁵¹ Uneji ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moâa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti wandu wose wapachilambo akole umi.”

⁵² Nipele Wayahudi watandite kwangangana achinsyene pe, “Ana aju akukombola chinauli kutupa uwe chiilu chakwe

kuti tulye?”⁵³ Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, iwâga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung'wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu.”⁵⁴ Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kungwa miasi jangu akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi.⁵⁵ Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung'wa chisyenesyene.⁵⁶ Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung'wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo.⁵⁷ Mpela ila Atati wâali wâjumi iwâandumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili wâjumi, kwayele jwakundya une chaŵe wâjumi kwa ligongo lyangu.⁵⁸ Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwini, ngaŵa mpela mana jiŵalile achambuje wenu ni kuwa. Nambo juchalye nkate wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.”⁵⁹ Che Yesu wâwêchete yeleyo paŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Wayahudi ku Kapelenaumu kula.

Maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi

⁶⁰ Nipele wakulijiganya wao wâjinji paŵapilikene yeleyo wâtite, “Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?”⁶¹ Che Yesu waimanyi pangasalilwa ni mundu kuti wakulijiganya wao waliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni wausisye, “Ana majiganyo ga gakuntesya nneche kungulupilila?”⁶² Nambi chiiŵe uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwini kuŵaliji kundanda?⁶³ Mbumu jwa Akunnungu ni jwakwichisya umi, machili ga mundu gangali chindu. Maloŵe ginansalile gali Mbumu nombe gali umi.⁶⁴ Natamuno yeleyo apali wane mwa wanyamwe wangakukulupilila.” Che Yesu wâwêchete yeleyo pakuŵa waimanyi chitandile kundanda kuti waani wangakulupilila ni nduni juchangalauche.⁶⁵ Nipele Che Yesu wâwêchete sooni, “Kwa ligongo lya nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati wangu.”

⁶⁶ Kutyochela lyuŵa lya wakulijiganya wao wâjinji walesile kulongana nawo kwaligongo lya maloŵe gala ni waujile panyuma.⁶⁷ Nipele Che Yesu wausisye wakulijiganya likumi ni wawili wala, “Ana, ni wanyamwe nombe nkusaka kwaula?”⁶⁸ Che Simoni Petulo wajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkete maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.⁶⁹ Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela kutyochela kwa Akunnungu.”⁷⁰ Che Yesu wâasalile, “Uli, nganinansagula wanyamwe likumi ni wawili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.”

⁷¹ Nambo Che Yesu wâlijji nkwagamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikalote, pakuwâ jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa wâkulijiganya likumi ni wâwili wâla.

7

Che Yesu ni achapwakwe

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu wâlijji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu wâ Wâyahudi wâsachile kwaulaga. ² Chindimba cha Wâyahudi cha masakasa cha wândichile. ³ Nipele achapwakwe Che Yesu wâasalile, “Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti wâkunkuya mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya. ⁴ Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iwâga akusaka kumanyika ni wându. Pakuwâ nkupanganya yelei, ntilosye mwasyene kwa wându wâ pachilambo.” ⁵ Namose achapwakwe ngani wâkulupilila. ⁶ Nipele, Che Yesu wâasalile, “Katema kambone kukwangu kakana wê kwika, kukwenu wânyamwe katema kakalikose kali kambone. ⁷ Wându wâ pachilambo ngakombola kunchima wânyamwe, nambo uneji akunjima pakuwâ naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana. ⁸ Wânyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuwâ katema kambone kukwangu kakana wê kwika.” ⁹ Wâwêchete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala.

Che Yesu kuchindimba cha masakasa

¹⁰ Achapwakwe pa wâmasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe wâjawile, nambo nganajaula kwakulilosya, wâjawile kwakulisisa. ¹¹ Kuchindimba cho achakulu wâ Wâyahudi wâlijji nkwasosasosa Che Yesu, ni wâusyene, “Ana ali kwapi wêlewo?”

¹² Mpingo wa wându waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Wându wâne wâtite, “Ali mundu jwambone.” Ni wâne wâtite, “Nga wâ! Akwalambusya wându.” ¹³ Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile ku wêcheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu wâ Wâyahudi.

¹⁴ Chindimba cho picha wândichile kumala, Che Yesu wâjawile pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. ¹⁵ Nipele achakulu wâ Wâyahudi wâsimosile ni kuti, “Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaula kukulijiganya?” ¹⁶ Pelepo Che Yesu wâajanjile, “Majiganyo gungwiganya nganiga wâ gangu, nambo gakutyochela kwa wêlewo wândumile une. ¹⁷ Mundu asakaga

kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguŵecheta kwa ukombole wangu nansyene. ¹⁸ Jwelejo jwakuŵecheta ngani syakwe nsyene akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosasosa ukulu wa jwannajisye jula, jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. ¹⁹ Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe jwakugatendekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?" ²⁰ Papopo mpingo wekulungwa wa ŵandu wajanjile, "Ana mmwe nkwele masoka! Nduni jwakusaka kummulaga mmwe?"

²¹ Che Yesu ŵaajanjile, "Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni ŵanyamwe nkuchisimonga. ²² Che Musa ŵampele chisyoŵelo cha kwaumbasya achiŵana ŵenu. Nambo chisyoŵelo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochele kwa achambuje ŵenu. Sambano ŵanyamwe nkummumbasya mwanache pa Lyuŵa lya Kupumulila. ²³ Iŵaga mundu akuumbala pa Lyuŵa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila? ²⁴ Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka."

Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola jwatumikwe ni Akunnungu

²⁵ Ŵandu ŵane ŵa ku Yelusalemu ŵatandite kulusya, "Ana mundu ju ngaŵa ajula jwakusosekwa ni ilongola kuti amulaje? ²⁶ Nnole, sambano akuŵecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti aju ali Kilisito Jwakuwombola? ²⁷ Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!"

²⁸ Nipele Che Yesu paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu ŵanyanyisye achitiji, "Ana ŵanyamwe nkuumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo ŵandumile une wo ali ŵausyenesyene, ni ŵanyamwe ngunkwamanyilila, ²⁹ uneji ngwamanyilila pakuŵa ngopochele kwa ŵelewo, nombewo ni ŵandumile une."

³⁰ Nipele ŵandu ŵasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalijose jwalinjile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakanawe kwika. ³¹ Mumpingo wa ŵandu mula, ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kuti, "Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya aŵa?"

Ŵakulindilila akutumikwa kukwakamula Che Yesu

³² Mafalisayo ŵapilikene ŵandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu ŵambopesi pamo ni Mafalisayo ŵatumile Ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu. ³³ Che Yesu ŵaasalile, “Chindame ni ŵanyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa ŵandumile ŵala. ³⁴ Chimuusose nambo ngamuuwona, pakuŵa pepala pachime ŵanyamwe ngankombolanga kwika.” ³⁵ Achakulu ŵa Ŵayahudi ŵausyanaga achinsyene pe, “Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa Ŵayahudi ŵapwilingene ni kutama mu misi ja Ŵagiliki ni kwajiganya Ŵagiliki? ³⁶ Ana malumbo gakwe chichi pakuti, ‘Chimuusose nambo ngamuuwona, ni pepala pachime ŵanyamwe ngankombola kwika?’ ”

Sulo syasikuilima meesi gagakwikanawo umi

³⁷ Lyuŵa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuŵa lyekulungwa. Che Yesu ŵajimi ni kuŵecheta kwa liloŵe lyakunyanyisya, “Mundu jwalijose jwakwete njota aiche kung'wa kukwangu. ³⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ‘Jwakungulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwao!’ ” ³⁹ Ŵaŵechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni aŵala Ŵakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko ŵandu ŵaliji nganampochele Mbumu jwa Akunnungu pakuŵa Akunnungu ŵaliji akanaŵe kunkusya Che Yesu.

Kulekangana kwa ŵandu

⁴⁰ Ŵandu ŵane mu mpingo ula ŵapilikene maloŵe go, ni ŵatite, “Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!” ⁴¹ Ŵandu ŵane ŵatite, “Aju ali Kilisito Jwakuwombola!” Nambo ŵandu ŵane ŵaliji nkulusya, “Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya? ⁴² Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, ‘Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uŵatemi mwenye che Daudi?’ ” ⁴³ Nipele, ŵandu ŵa mumpingo ŵalekangene kwa ligongo lya Che Yesu. ⁴⁴ Ŵandu ŵane Ŵasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose juŵankwaiye.

Achakulu ŵa Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

⁴⁵ Nipele Ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵausile, achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo, ŵausisye, “Kŵachichi nganimwaichisya Che Yesu?” ⁴⁶ Ŵakulindilila ŵala ŵajanjile, “Nganapagwe mundu jwalijose jwakombwele kuŵecheta

mpela mundu ju!” ⁴⁷ Nipele Mafalisayo wâusisye, “Ana anambwisye ni wanyamwe wakwe? ⁴⁸ Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo? ⁴⁹ Ngwamba, nambo wându wâ ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa, kwayele Akunnungu walwesisye!”

⁵⁰ Jumo jwao waliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juwajaulile Che Yesu kundanda, waasalile achinjakwe, ⁵¹ “Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula mundu jwalijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya.” ⁵² Ni wanyawo wânanjile, “Ni wanyamwe wakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunnungu!” ⁵³ Nipele kila mundu wausile kumangwakwe.

8

Jwankongwe juwakamwilwe ku chikululu

¹ Pakumala yeleyo Che Yesu wâjawile ku chikwesya cha Miseituni. ² Malaŵi jakwe kundaŵi pe, Che Yesu wâjawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. Wându wose wânsyungwile, nombewo watemi ni kutanda kwajiganya. ³ Nipele Wakwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo Wannychenawo jwankongwe juwakamwilwe ali nkutenda chikululu. Wânjimiche jwankongwe jo paujo pa wându. ⁴ Nipele wâmbusisye Che Yesu, “Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. ⁵ Mmalajisyo getu che Musa watulajisye yele, jwankongwe mpela aju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?” ⁶ Watite yeleyo kuti wâlinje Che Yesu akole chakumbechetela. Nambo Che Yesu wakoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. ⁷ Paŵapundile kumbusya, Che Yesu wâjinamukwiche ni kwasalila, “Naga kwana mundu jwalijose mwa wanyamwe jwanganakola sambu aŵe jwaandanda kumponya liganga.” ⁸ Nipele wakoteme sooni ni kulemba paasi. ⁹ Paŵapilikene yeleyo watandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga achachekulu. Che Yesu wasigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. ¹⁰ Ni Che Yesu paŵajinamukwiche wâmbusisye jwankongwe jula, “Amao, wându wâla alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?” ¹¹ Jwankongwe jula wânanjile, “Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!” Nombe Che Yesu wânsalile, “Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambu sooni.”

Che Yesu ali lilanguka lya chilambo

¹² Che Yesu wâkungulwiche sooni ni wându achitiji, “Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwalijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng'o, nambo chakole ni lilanguka lya umi.”

¹³ Nipele Mafalisayo wânsalile, “Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami.” ¹⁴ Che Yesu wâajanjile, “Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula. ¹⁵ Wanyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji ngangunlamula mundu. ¹⁶ Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngangupanganya masengo jika, Atati wândumile une wo ali pamo ni une. ¹⁷ Ilembekwe mmalajisyo genu, umboni wa wându wâwili uli wa usyene. ¹⁸ Uneji ngusala umboni wangu nansyene, ni Atati wândumile nombe akusala umboni wangu.” ¹⁹ Pelepo wâmbusisye, “Ana Atati wenu ali kwapi?” Che Yesu wâajanjile, “Wanyamwe ngankumanyilila uneji atamuno ngankumanyilila Atati wangu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati wangu nombe.”

²⁰ Che Yesu wâwêchete maloŵe go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juŵankamwile pakuŵa katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika.

Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika

²¹ Che Yesu wâasalile sooni, “Uneji ngwaula ni wanyamwe chimuuse, nambo chimmwe mu sambu syenu. Kungwaula uneji, wanyamwe ngankombola kwika.” ²² Nipele, achakulu wa Wayahudi watite, “Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi akuti, ‘Kungwaula wanyamwe ngankombola kwika?’ ” ²³ Che Yesu wâasalile, “Wanyamwe nkopochele papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwinani. Wanyamwe nlinji wa pachilambo pano, nambo uneji nguniŵa jwa pachilambo pano. ²⁴ Kwaligongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambu syenu. Pakuŵa ngankukulupilila kuti, ‘Uneji ndili jwelejo’ chimmwe mu sambu syenu.” ²⁵ Nombe wanyawo wâmbusisye, “Ana mmwejo ni wâani?” Che Yesu wâajanjile, “Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda! ²⁶ Ngwete yejinji yakuŵecheta ni kulamula nkati wanyamwe. Nambo wândumile une ali wâusyene, none ngwasalila wându wose wa pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa wêlewo.”

²⁷ Wanyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu wâwêchetaga nawo yankati ngani sya Akunnungu, Atati wâao. ²⁸ Nipele

Che Yesu w̄aasalile, “Pachimunnyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimmanyilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo,’ ni chimmanyilile kuti ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguw̄echeta yeila pe inyiganyikwe ni Atati. ²⁹ W̄andumile w̄ala ali pamo ni uneji, nganaaneka jika, pakuw̄a mow̄a gose nguitendekanya aila yaikwanonyela.”

³⁰ W̄andu w̄ajinji w̄aw̄ampilikanile Che Yesu achiw̄echetaga malow̄e ga w̄ankulupilile.

Usyenesyene chiuntende w̄alecheleswe

³¹ Nipele Che Yesu w̄aasalile W̄ayahudi w̄aw̄akulupilile w̄ala kuti, “Mwaikamulichisyaga inanjigenye, chimme w̄akulijiganya w̄angu w̄a usyenesyene. ³² Chimumanyilile usyene, ni usyene wo chiuntende w̄alecheleswe.” ³³ Nombe w̄anyawo w̄anjanjile, “Tuli uw̄elesi u che Iblahimu ni nganituw̄a achikapolo w̄a mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, ‘Chinchilecheleswa?’ ”

³⁴ Che Yesu w̄aajanjile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakitendekanya sambi ali kapolo jwa sambi. ³⁵ Kapolo ngakutama pamusi mow̄a gose, nambo mwanache akutama pamusi mow̄a gose. ³⁶ Nipele Mwana annechelesyaga w̄anyamwe nombe chimbe w̄alecheleswe kusyenesyene. ³⁷ Naimanyi kuti w̄anyamwe nlinji uw̄elesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu. ³⁸ Uneji nguw̄echeta aila pe yanosisyeye Atati w̄angu, nambo w̄anyamwe nkupanganya aila yansalile atati w̄enu.”

³⁹ W̄anyawo w̄anjanjile, “Uweji Atati w̄etu ali che Iblahimu!” Che Yesu w̄aasalile, “W̄anyamwe nkaw̄e w̄anache w̄a che Iblahimu nkaitendekenye aila iw̄aitendekenye che Iblahimu. ⁴⁰ Uneji nansalile usyene unaupilikene kutyochela kwa Akunnungu, atamuno yeleyo w̄anyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo! ⁴¹ W̄anyamwe nkutendekanya ilaila yaitesile atati w̄enu.” W̄anyawo w̄ansalile, “Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati w̄amope, w̄elewo ali Akunnungu.”

⁴² Che Yesu w̄aasalile, “Ikaw̄e Akunnungu ali Atati w̄enu, nkaanonyele uneji pakuw̄a uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga w̄andumile une wo. ⁴³ Ana kwachichi ngankugapilikanichisya ginguw̄echeta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikana malow̄e gangu. ⁴⁴ W̄anyamwe atati w̄enu Jwakulinga ni w̄anyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyelesya atati w̄enu. Chitandile kundanda jwelejo w̄aliji jwakuulaga, ni

nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuwêcheta ya unami, akuwêcheta yatite kusyoŵelela, pakuŵa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose. ⁴⁵ Pakuŵa uneji ngunsalila usyene, wanyamwe ngankungulupilila. ⁴⁶ Mwa wanyamwe nduni juchakombole kuŵalanga umboni kuti uneji ngwete sambi? Ana iwaga nguŵecheta usyene, kwachichi ngankungulupilila? ⁴⁷ Wandu ŵa Akunnungu akugapilikana maloŵe gakuwêcheta Akunnungu, wanyamwe ngankupilikana pakuŵa wanyamwe nganimma wandu ŵa Akunnungu.”

Che Yesu wapali akanawê kupagwa che Iblahimu

⁴⁸ Wayahudi wanjanjile Che Yesu, “Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkwele lisoka?” ⁴⁹ Che Yesu wanjanjile, “Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisya Atati wangu, nambo wanyamwe ngankunjimbichisya une. ⁵⁰ Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. ⁵¹ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakumulichisya majiganyo gangu ngaawa nambo chatame moŵa gose pangali mbesi.” ⁵² Wayahudi wansalile Che Yesu, “Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkwele lisoka! Che Iblahimu wawile, ni wakulondola ŵa Akunnungu wawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, ‘Mundu jwalijose agakumulichisyaga majiganyo gangu ngaawa!’ ⁵³ Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juwawile jula? Natamuno wakulondola ŵa Akunnungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?” ⁵⁴ Che Yesu wanjanjile, “Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngaŵa chindu. Atati wangu wankwaŵilanga Akunnungu wenu, welewo ni wakungusya une. ⁵⁵ Wanyamwe ngannaŵe kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikumulichisya liloŵe lyao. ⁵⁶ Atati wenu che Iblahimu wasangalele aliwone lyuŵa lya kwika kwangu, nombewo waliweni ni wasengwile.” ⁵⁷ Nipele Wayahudi waasalile, “Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinyiche yaka makumi nsano?” ⁵⁸ Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, akanawê kupagwa che Iblahimu uneji napali.” ⁵⁹ Pelepo walokwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu waalesile ni kutyoka pa Nyuumba ja Akunnungu.

9

Che Yesu akunlamya mundu jwapagwile ali ngakulola

1 Che Yesu paŵapitaga, ŵambweni mundu jwangelola chitandile kupagwa kwakwe. 2 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵausisye, “Jwakwiganya, Ana ŵaani ŵatesile sambi mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achaŵelesi ŵakwe?” 3 Che Yesu ŵajanjile, “Ngaŵa mundu ju atamuno achaŵelesi ŵakwe ŵaŵatesile sambi, nambo apagwile jwangelola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe. 4 Tukasachilwa kupanganya masengo ga ŵandumile une ŵala muusi uli chiŵela. Pakuŵa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya masengo. 5 Ndili chiŵela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa ŵandu ŵa pachilambo.” 6 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵasunile mata paasi ŵagumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwangelola jula. 7 Nipele ŵansalile jwangelola jula, “Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.” Siloamu malumbo gakwe “Ŵaŵalajiswe.” Pelepo jwangelola jo ŵajawile ni kusukusula, nipele ŵausile kumusi ali nkulola.

8 Nipele, ŵapachiŵandi ŵakwe ni aŵala ŵaŵambweni ali nkuŵendaŵenda kundanda ŵaliusisye, “Ana ajuju nganaŵa ajula mundu juŵaŵendaŵendaga?” 9 Ŵandu ŵane ŵatite, “Ni jwelejo.” Nambo ŵane ŵatite, “Ajuju nganaŵa jwelejo agambile kulandana.” Nambo nsyene ŵatite, “Uneji ndili jujojo junaŵendaŵendaga!” 10 Nipele ŵambusisye, “Sambano iŵele uli nkulola?” 11 Nombewo ŵajanjile, “Mundu jwakuŵilanjikwa Che Yesu jula ŵagumbile litaka, ŵambakesye pa meeso ni kusalila, ‘Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.’ Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola.” 12 Ni ŵambusisye, “Ana mundu jo alikwapi?” Nombejo ŵaajanjile, “Kwaalini!”

Mafalisayo akummuchilichisya jwangelola yatite pakulama

13 Nipele ŵandu ŵanjawisye ajula juŵaliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo. 14 Lyuŵa lya Che Yesu paŵagumbile litaka ni kumbugula meeso jwangelola jula lyaliji Lyuŵa lya Kupumulila. 15 Nipele Mafalisayo ŵambusisye ajula mundu juŵaliji ngakulola kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo ŵajanjile, “Ŵambakesye litaka pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.” 16 Mafalisayo ŵane ŵatite, “Mundu jwatesile yeleyi nganatyochema kwa Akunnungu pakuŵa ngakugakamula malajisyo ga Lyuŵa lya Kupumulila.” Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Ana mundu jwali ni sambi chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa ŵandu wo. 17 Nipele

Mafalisayo wambusisye sooni juwaliji ngakulola jula, “Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkuwecheta ichichi nkati mundu jo?” Nombejo wajanjile, “Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!”

¹⁸ Achakulu wa Wayahudi nganajitichisya kuti mundu jo waliji ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka pawaawilasile achawelesi wakwe. ¹⁹ Wausisye, “Ana aju ngati ni mwanagweni junkuti wapagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?” ²⁰ Achawelesi wakwe wajanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti wapagwile jwangalola. ²¹ Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukwamanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliwalanje.” ²² Achawelesi wakwe wawechete yeleyo ligongo waajogwepe achakulu wa Wayahudi, pakuwa welewo walangene chile kuti, mundu jwalijose ajitichisyaga kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola chawinjikwe mu nyumba ja kupopelela. ²³ Lyelelyo ni ligongo achawelesi wakwe watite, “Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene.”

²⁴ Nipele wambilasile kaawili juwapagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, “Nnumbile kwa Akunnungu iwaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye mmwe ali jwa sambu.” ²⁵ Nombejo wajanjile, “Iwaga mundu ju ali jwa sambu pane nganakola sambu une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwangalola ni sambano ngulola.” ²⁶ Nipele Wambusisye sooni, “Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?” ²⁷ Mundu jo wajanjile, “Nansalile sampano, ni wanyamwe nganinsaka kupilikanichisya, kwachichi nkusaka kupilikanila sooni ngani ji? Uli, nombe wanyamwe nkusaka kuwa wakulijiganya wakwe?” ²⁸ Nambo wanyawo wantukene achitiji, “Mmwe ndi wakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli wakulijiganya wa che Musa. ²⁹ Uweji tuimanyi kuti Akunnungu awechete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!” ³⁰ Nombejo waajanjile, “Wanyamwe nkuusimosya! Wanyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju, nambo agaugwile meeso gangu! ³¹ Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwapilikanila wandu waali ni sambu, nambo Akunnungu akumpilikanila mundu jwakunchimbichisya ni kupanganya yakusaka. ³² Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe ali ngakulola. ³³ Iwaga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu,

ngaakakombole kupanganya chachili chose!”³⁴ Wanyawo wajanjile, “Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambu ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?” Nipele Wayahudi wambinjile mundu jo mu nyuumba ja kupopelela.

Ungalola wa mu ntima

³⁵ Che Yesu wapilikene kuti mundu juwannamisye jula awinjikwe pa Nyuumba ja Kupopelela. Nipele pawansimene wambusisye, “Ana mmwejo nkukulupilila Mwana jwa Mundu?”³⁶ Mundu jo wajanjile, “Ambuje, ana welewo ali waani, musalile kuti nakulupilile.”³⁷ Che Yesu wansalile, “Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukunguluka nomwe.”³⁸ Nipele mundu jo watite, “Ambuje, ngukulupilila!” Ni watindiwele ni kwakotamila.

³⁹ Che Yesu watite, “Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya wandu, kuti wungalola akombole kulola, ni wakulola aweje wungalola.”⁴⁰ Mafalisayo wane wawaliji pamo ni Che Yesu wagapilikene malo we go, ni wambusisye, “Uli, nowe wakwe tuli wungalola?”⁴¹ Che Yesu wajanjile, “Nkaliji wungalola, nganka we ni sambu, nambo sambano wanyamwe nkulitenda, ‘Uweji tukulola,’ yelei ikulosya kuti ni mu sambu.”

10

Che Yesu ali jwakuchinga jwambone

¹ Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jawiyi ni jwakusumula.”² Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo.³ Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana lilo we lya jwakuchinga, nombejo akusiwilanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni kusikoposya paasa.⁴ Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, pakuwa sikulimanyilila lilo we lyakwe.⁵ Ngondolo syo ngasikombola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuwa ngasikumanyilila lilo we lyakwe.”⁶ Che Yesu waasalile chitagu cho, nambo wandu wo nganaimanyilila chasachile kwasalila.⁷ Nipele Che Yesu wawecheete sooni, “Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo.”⁸ Wane wose wawanongolele kwika waliji wawiyi ni wakusumula, nombe ngondolo syo nganisyapilikanila.⁹ Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya.¹⁰ Jawiyi akwika achisakaga kwiwa ni kuulaga

ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wangaukupungula.”

11 “Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. 12 Jwamasengo jwanganawa jwakuchinga, namose nganaawa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali nkwika, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gaku sikamula ni kusipwilinganya. 13 Mundu jo akuutuka pakuwa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngawa chindu kukwakwe. 14 Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu ni ngondolo syangu siku manyilila une, 15 mpela ila Atati yakuti pakumanyilila, ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu kwa ligongo lya ngondolo. 16 Sooni ngwete ngondolo sine syangawa sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusiichisya, nombesyo sisipilikane lilo we lyangu ni chiku we mpingo umo ni jwakuchinga jumo.”

17 “Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni. 18 Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nansyene. Ngwete ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite paku lajiswa Atati wangu mbanganye.”

19 Kwa ligongo lya malo we ga Che Yesu, Wayahudi watindene sooni. 20 Wajinji mwa welewo watite, “Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikanila?” 21 Wandu wane watite, “Mundu jwakamwilwe ni lisoka ngakukombola ku wecheta yelei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wandu wangalola?”

Wayahudi akwakana Che Yesu

22 Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwika pajika Nyuumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. 23 Nombe Che Yesu waliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Selemani. 24 Nipele Wayahudi waasyungwile, ni wambusisye, “Ana chintuleche tuli nkuganisa mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene.” 25 Che Yesu wajanjile, “Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. 26 Nambo wanyamwe ngankukulupilila pakuwa wanyamwe nganimma ngondolo syangu. 27 Ngondolo syangu sikupilikana lilo we lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya. 28 Uneji ngusipa umi wa mo wa gose pangali

mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa mundu jwali-jose juchakombole kuumbokonya. ²⁹ Atati wangu juwambele ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wangu. ³⁰ Uneji ni Atati wangu tuli wamo."

³¹ Nipele Wayahudi walokwete sooni maganga kuti waulaje Che Yesu. ³² Che Yesu wasalile, "Nannosisye masengo gambone gamajinji gawambele Atati wangu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?" ³³ Wayahudi wajanjile, "Ngatukumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuwa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulitenda Akunnungu." ³⁴ Che Yesu wajanjile, "Ilembekwe Mmalajisyo genu kuti, Akunnungu watite, 'Wanyamwe ndi achiminungu?' ³⁵ Akunnungu wawilasile achiminungu awala wose wawasalilwe lilo we lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuwecheta usyene mo wa gose. ³⁶ Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi wanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu. ³⁷ Iwaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati wangu nagapanganye, nkangulupilila une. ³⁸ Nambo iwaga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaangulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimanyilile kusyene kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati." ³⁹ Nipele walinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo walikulupwisye ni kutyoka.

⁴⁰ Che Yesu wajawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuwabatisyaga che Yohana wandu kula ni kutama kweleko. ⁴¹ Wandu wajinji wanjaulile ni kuti, "Che Yohana nganaapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana nkati mundu ju ili isyene." ⁴² Kweleko wandu wajinji waakulupilile Che Yesu.

11

Chiwa chi che Lasalo

¹ Mundu jumo jwakuwilanjikwa che Lasalo juwatamaga nsinda wa ku Besania waliwi jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa watamaga nsinda ulaula. ² Che Maliamu ju ni jwejula juwampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juwalwalaga. ³ Nipele achalumbugwe walajisye utenga ku Che Yesu achitiji, "Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!"

4 Che Yesu paŵapilikene yeleyo wâtite, “Ulwele wo ngaummulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo.”

5 Che Yesu wâanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. 6 Che Yesu paŵapilikene kuti che Lasalo akulwala, wâjonjehesye moŵa gane gaŵili ga kutama paŵaliji pala. 7 Nipele wâasalile wâkulijiganya wâo, “Tuujile sooni ku Yudea!” 8 Wâkulijiganya wâo wâasalile, “Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Wayahudi wâsachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?” 9 Che Yesu wâjanjile, “Ana ngati gapali masaa likumi ni gaŵili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuŵala pakuŵa akuliwona lilanguka lya pachilambo chi. 10 Nambo mundu ajendaga chilo chalikuŵale pakuŵa lilanguka nganilipagwa.” 11 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo wâasalile, “Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyaule kukunjimunya.” 12 Wâkulijiganya wâo wâansalile, “Ambuje iwâga agonile chalame.” 13 Che Yesu wâwêchetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo wâkulijiganya wâo wâganyisya kuti che Lasalo agonile. 14 Nipele Che Yesu wâasalile pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche, 15 nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuŵa nganima kweleko, kuti wânyamwe nkulupilile. Sambano tujale kwa jwelejo.” 16 Che Tomasi jwakuŵilanjikwa Maŵila, wâasalile achinjakwe, “Ni uweji tujale pamo ni Jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!”

Che Yesu ali usyusyo ni umi

17 Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, wâchisimene chiilu chi che Lasalo chili mwilembe kwa moŵa ncheche. 18 Nsinda wa ku Besania waŵandichile ku Yelusalemu mpela maili siŵili. 19 Wâyahudi wâjinji wâaiche kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao.

20 Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, wâjawile kukwachingamila, nambo che Maliamu wâsigele pamusi. 21 Che Masa wâasalile Che Yesu, “Ambuje, nkali papapa pepa mpwangu ngakajasiche. 22 Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti chachili chose chichimwaŵende Akunnungu champe.” 23 Che Yesu wâansalile, “Mpwenu chasyuche.” 24 Che Masa wâjanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyuŵa lya mbesi Akunnungu pachiŵasyusye wându.” 25 Che Yesu wâansalile, “Uneji ndili usyusyo ni jungwapa wându umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi, 26 ni mundu jwalijose jwakitama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila geleko?” 27 Che Masa

Wansalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti walakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, wakwika pa chilambo pano.”

Che Yesu akulila

²⁸ Che Masa paŵaŵechete yeleyo wajinjile nkati ni kwaŵilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi, “Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga.” ²⁹ Nombe che Maliamu paŵapilikene yeleyo wajimwiche kwakwanguya ni kwajaulila Che Yesu. ³⁰ Che Yesu waliji nganajinjile mu nsinda, nambo waliji kulakula kuwachingamilwe ni che Masa. ³¹ Nipele, Wayahudi waŵaliji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu, paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakaŵa akopweche paasa, waakuiye. Waganisisye kuti akwaula kumalembe kukulila.

³² Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, watindiŵele ni kwasalila, “Ambuje, nkaliyi papapa pepa mpwangu ngakajasiche!” ³³ Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Wayahudi waŵalongene ni che Maliamu nombe akulila, Che Yesu wasupwiche nnope ni kupwa ntima. ³⁴ Nipele wausisye, “Ana mummisile kwapi?” Ni wansalile, “Ambuje, njise kunole.” ³⁵ Che Yesu walisile. ³⁶ Nipele Wayahudi watite, “Nnole yatite pakunnonyela!” ³⁷ Nambo wandu wane watite, “Iwaga wagalamisye meeso ga jwangelola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?”

Che Yesu akunsyusya che Lasalo

³⁸ Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, waiche pa lilembe. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunichikwe ni liganga. ³⁹ Che Yesu wasalile, “Ngalambule liganga lyo!” Che Masa alumbugwe jwajasiche jo, waasalile, “Ambuje, atandite kununga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!” ⁴⁰ Che Yesu wansalile che Masa, “Ana nganinsalila kuti mwakulupililaga chimuwone ukulu wa Akunnungu?” ⁴¹ Nipele wagalambwile liganga lila. Che Yesu walolite kwini ni watite, “Atati nguntogolela pakuŵa mmwejo nkuumbilikanila. ⁴² None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa gose. Nambo wechete yelei ligongo lyao wandu wasongangene pelepa wa kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!” ⁴³ Paŵamasile kuwecheta yeleyo, waŵilasile kwaliloŵe lyekulungwa, “Che Lasalo! Nkopoche paasa!” ⁴⁴ Juŵajasiche jo wakopweche paasa akuno ali ataŵikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu waasalile wandu, “Mummugule, munneche ajaule.”

*Ŵayahudi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Nipele Ŵayahudi Ŵajinji ŵaŵaiche ku che Maliamu paŵaiweni yaitesile Che Yesu yo, ŵakulupilile. ⁴⁶ Nambo ŵandu ŵane mwa ŵelewo ŵajawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu. ⁴⁷ Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵausimanisye Nkungulu wekulu wa Ŵayahudi, ŵaliusisye, “Tutende chichi? Pakuŵa mundu ju akupanganya imanyisyo yejinji. ⁴⁸ Twannekaga ajendelechele, ŵandu wose chankulupilile, ni achakulu ŵa Chiloma chaiche kukujijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni ŵandu ŵetu ni chilambo chetu.” ⁴⁹ Pelepo jumo jwao jwakuŵilanjikwa che Kayafa, chele chaka cho ŵaliji Jwambopesi Jwankulu, ŵaasalile, “Ŵanyamwe ngankumanyilila kose! ⁵⁰ Ana ngankuganisisya kuti ikuŵajilwa mundu jumo ŵawile ŵandu wose, kupunda chijonanjikwe chilambo chose?” ⁵¹ Ŵelewo nganaŵecheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo ŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, ŵalondwele kuti Che Yesu chawe kwa ligongo lya ŵandu ŵa chilambo cha Ŵayahudi, ⁵² sooni ngaŵa kwa Ŵayahudi pe nambo kuti ŵasonganganye pamo ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapwilingene mwinemwine kuti aŵe chindu chimo.

⁵³ Nipele kutandilila lyuŵa lyo achakulu ŵa Ŵayahudi ŵajilene kwaulaga Che Yesu. ⁵⁴ Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Ŵayahudi, nambo ŵatyosile pelepo, ŵajawile kwiuto kwakuŵandikene ni lipululu, musi wakuŵilanjikwa Eflaimu. Ŵatemi kweleko pamo ni ŵakulijiganya ŵao. ⁵⁵ Lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi lyaŵandichile, ni ŵandu ŵajinji ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. ⁵⁶ Nipele ŵaliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo paŵasongangene pamo pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵausyene, “Ana nkuganisisya uli? Nkuti ngaaika ku chindimba chi?” ⁵⁷ Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵalajisye kuti iŵaga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti ŵaakamule.

12

*Che Maliamu akumpakasya Che Yesu mauta gakununjila
(Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)*

¹ Moŵa nsano ni limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu ŵaiche ku Besania, paŵatamaga che Lasalo, mundu juŵasyuchikwe ni Che Yesu jula. ² Kweleko

Wankolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa wâliji nkwatumichila. Che Lasalo wâliji jumo jwao jwa wêwala wâwatemi pa chakulya pamo ni Che Yesu. ³ Nipele, che Maliamu wâjigele chuupa cha mauta gambone gaku-nunjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuwîlanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakon-golo mwao ni wâgasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile chambone. ⁴ Nambo che Yuda Isikaliote, jumo jwa wâkulijiganya wâo juchiwâgalauche Che Yesu wâtite, ⁵ “Ana ligongo chi pangagasumisya mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa wâkulaga?” ⁶ Wâwêchete yeleyo, ngawâ kuti wâakolelaga chanasa wâkulaga, nambo wâwêchete yeleyo kwa ligongo wâliji jwakugosa mbiko. Pakuwa wâliji jwawiyi wâjiwâga kutyochela mu mbiko jo.

⁷ Nambo Che Yesu wâtite, “Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo lya lyuwa lya masiko gangu. ⁸ Wâkulaga cha we pamo ni wanyamwe mowa gose, nambo uneji nguwa ni wanyamwe mowa gose.”

Achakulu wambopesi akwilana kumulaga che Lasalo

⁹ Wayahudi wâjinji wâpilikene kuti Che Yesu wâliji ku Bessania. Nipele, wâiche kweleko ngawâ kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo wâsachile kwawona che Lasalo nombe, mundu juwâsyusikwe ni Che Yesu. ¹⁰ Nipele, achakulu wambopesi wâjilene kwaulaga che Lasalo nombe, ¹¹ ni kwaligongo lya iyankopochele che Lasalo, Wayahudi wâjinji wâakanile ilongola wâo, ni kunkulupilila Che Yesu.

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa sangalala (Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Mala wi jakwe, mpingo wekulungwa wa wându uwaiche kuchindimba cha Pasaka wâpilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. ¹³ Nipele, wâjigele nyambi sya itela ya mitende ni wâjawile kukwachingamila, wanyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunnungu! Akole upile wêlewo wâkwika mu liina lya Ambuje.

Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli.”

¹⁴ Che Yesu wâmpatile mwanambunda, wâkwesile mpela iyalembekwe Mmalembelo Gamaswela,

¹⁵ “Munajogope wându wâankutama ku Sayuni!

Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!”

¹⁶ Kundanda wâkulijiganya wâo nganaimanyililaga indu iy- atyochele, nambo pa wâsyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepo wâkulijiganya wâgakumbuchile Malembelo ga Akunnungu apala

pagasasile yankati w̄elewo, ni w̄andu iw̄atite pakumpan-ganyichisya.

¹⁷ Mpingo wa w̄andu w̄aw̄aliji pamo ni Che Yesu paw̄ambilasile che Lasalo kutyochela mwilembe ni kwasyusya, w̄asalile w̄andu aila indu iyatendekwe. ¹⁸ Nipele, mpingo wa w̄andu ula wajawile kukwachingamila, pakuw̄a wose w̄apilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho. ¹⁹ Nipele, Mafalisayo w̄aw̄echetesylene jwine ni jwine achitiji, “Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! W̄andu wose w̄a pachilambo akunkuya.”

W̄agiliki w̄ampepe akusaka kummona Che Yesu

²⁰ Kwali ni W̄agiliki w̄ampepe mwa w̄andu w̄aw̄aiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila. ²¹ W̄anyawo w̄ajaulile che Filipino, juw̄atyochele musi wa ku Besesaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, “Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu.” ²² Che Filipino w̄ajawile kukwasalila che Andulea, ni wose w̄anaw̄aw̄ili w̄ajawile kukwasalila Che Yesu. ²³ Nambo Che Yesu w̄aajanjile, “Saa jūiche ja Mwana jwa Mundu kukuswa! ²⁴ Ngunsalila isyene lusongolo lwa ngano chilusigalile kuw̄a lusongolo lwa ngano pe, iw̄aga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo lwawaga, lukumela ni kusogosya songolo sine syejinji. ²⁵ Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwakusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa mow̄a gose pangali mbesi. ²⁶ Mundu jwakusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumetume jwangu ni pachaaw̄e. Mundu jwalijose jwakuundumichila uneji, Atati w̄angu chamchimbichisye.

Che Yesu akukunguluchila yankati chiwa chao

²⁷ “Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, ‘Atati w̄angu mungulupusye ni ichtendekwe pa katema ka?’ Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo. ²⁸ Atati, nlikusye liina lyenu.” Pelepo lyapikaniche lilow̄e kutyochela kwinani lichitiji, “Nalikusisye, ni chinalikusye sooni.”

²⁹ Mpingo wa w̄andu w̄aw̄ajimi pelepo w̄apilikene lilow̄e lyo ni w̄ane mwa w̄elewo w̄atite kwali ni kulindima ni w̄ane w̄atite, “Katumetume jwa kwinani w̄aw̄echete nawo!” ³⁰ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Lilow̄e limwalipikene nganiliw̄a kwa ligongo lyangu une, nambo kwa ligongo lyenu. ³¹ Keleka kali katema ka kwalamula w̄andu w̄a chilambo chi, sambano Shetani jwakuutawala pa chilambo chi chaw̄injikwe. ³² Nambo une

pachinyakulikwe pachilambo, wose chinatile kukwangu.”
³³ Kwa kuwecheta yeleyo wawosilye chiwa chachi chichawe.

³⁴ Mpingo wa wandu ula wajanjile, “Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu awajilwe kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali waani?”
³⁵ Che Yesu wajanjile, “Lilanguka lili pamo ni wanyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka lyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuŵa jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila kwakwaula.
³⁶ Katema nli nkwete lilanguka lyo nkulupilile lilanguka lyo mmeje wandu wa lilanguka.”
 Paŵamasile kuwecheta yeleyo Che Yesu watyosile ni kulisisa.

Wayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

³⁷ Namuno Che Yesu waitendekenye imanyisyo yo mm-bujo mwao, nambo wanyawo nganiwakulupilila.
³⁸ Nipele malowe gawawechete jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya gamaliile pawatite,

“Ambuje, ana waani waukulupilile utenga wetu?
 Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa waani?”

³⁹ Nambo nganakombola kukulupilila, pakuŵa che Isaya wasasile sooni kuti,

⁴⁰ “Akunnungu waatatesye meeso gao,
 kuti akalola ni meeso gao,
 sooni nalyungesye lunda lwao
 kuti akaimanyilila ni lunda lwao,
 akapitikwisye mitima jao
 kuti nalamyeye.”

⁴¹ Che Isaya wawechete yeleyo pakuŵa wauweni ukulu u Che Yesu ni kukunguluchila ngani syao.

⁴² Natamuno yeleyo, achakulu wajinji wa Wayahudi waakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganjitichisya kwakulilosya kuti akaawinga mu nyumba jakupopelela.
⁴³ Pakuŵa yanonyele kulapikwa ni wandu kupunda kulapikwa ni Akunnungu.

Lilowe lyakwe Che Yesu chilyalamule wandu

⁴⁴ Nipele, Che Yesu wanyanyisye achitiji, “Mundu jwakungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo weŵala wandumile une.
⁴⁵ Jwakumona une akwawona iyoyo weŵala wandumile une.
⁴⁶ Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti wanawose wakungulupilila une akatama mu chipi.
⁴⁷ Mundu jwakugapilikana malowe gangu nambo ngakugakamulisya, uneji ngaŵa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula wandu wa pachilambo nambo iiche kukwakulupusya.
⁴⁸ Jwakungana une ni kugakana malowe

gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Liloŵe limechete lila chilyalamule pa lyuŵa lya mbesi. ⁴⁹ Nganiŵecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati ŵangu ŵandumile ŵelewo ni ŵanajisye chakuŵecheta ni chakwasalila ŵandu. ⁵⁰ Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguŵecheta agala pe gaŵanajisye Atati ŵangu kuti nagaŵechete.”

13

Che Yesu akwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao

¹ Lyaliji likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati ŵao kaiche. Moŵa gose ŵanonyele ŵandu ŵao ŵaali pachilambo, elo, ŵanonyele kwa unonyelo wangali mbesi!

² Nipele Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatemi achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga ŵamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa nganisyo sya kwagalauka Che Yesu. ³ Che Yesu ŵaimanyi kuti Atati ŵao aŵisile indu yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene ŵatysile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu.

⁴ Nipele, ŵatysile pachakulya pala, ŵawusile likoti lyakwe ni kuŵika pambali, ŵajigele chitambaa ni kulitaŵa mchiunu.

⁵ Nipele ŵatechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao ni kwasyula ni chitambaa chiŵalitawile mchiunu chila. ⁶ Paŵaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo ŵammusisye Che Yesu, “Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchimanye kanyuma.”

⁸ Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose.” Che Yesu ŵajanjile, “Iŵaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu.” ⁹ Che Simoni Petulo ŵanjanjile, “Ambuje, mungunde, ngaŵa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nombe nawo.”

¹⁰ Che Yesu ŵansalile, “Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda mmakongolo pe. Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.” ¹¹ Che Yesu ŵammanyilile ajula juchiŵagalauche, kwa ligongo lyo ŵatite, “Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”

¹² Paŵamalisisye kwakunda makongolo gao, ŵawasile likoti lyakwe, ŵatemi sooni ni kwausya, “Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho? ¹³ Ŵanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuŵecheta uchenene, pakuŵa

yeleyo ni indite pakuwâ. ¹⁴ Nipele iwâga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni wanyamwe nkuwajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. ¹⁵ Nampele chitagu chi, kuti ni wanyamwe mpanganyeje iyoyo mpela inampanganyichisye wanyamwe. ¹⁶ Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumichila jwakumpunda jwantumile. ¹⁷ Nipele iwâga ngamanyi gelego, chinkole upile iwâga chingatende.”

¹⁸ “Ginguwecheta ga ngawâ kwa wanyamwe wanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuwâ wanawose unasagwile wala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, ‘Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.’ ¹⁹ Uneji nansalile gelega sambano gakanawe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo.’ ²⁰ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampochele junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une.”

*Che Yesu akunlondola mundu juchangalauche
(Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23)*

²¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo wasupwiche nnope mbumu jao, wawechete pangasisa kuti, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang’alauche!”

²² Wakulijiganya wao walolegene anakombole kwimanyilila kuti wagambaga waani. ²³ Jumo jwa wakulijiganya wao juwanonyelwe nnope ni Che Yesu, watemi pachiwandi ni Che Yesu. ²⁴ Nipele che Simoni Petulo wankupilile jwakulijiganya jula kunsalila, “Mwausye ana akwagamba waani?”

²⁵ Jwakulijiganya jo wammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, “Ambuje ana waani nkwaamba?”

²⁶ Che Yesu wajanjile, “Jwelejo ni ajula juchinampabile chipande cha nkate ni kwapa.” Nipele wajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wampele che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote. ²⁷ Che Yuda napochelape chipande cho, wajinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wansalile, “Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema pe!”

²⁸ Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa awala wawatemi pachakulya pala juwaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo.

²⁹ Pakuwâ che Yuda waliji jwakugosa mbiko, wakulijiganya wane waganisisye kuti Che Yesu waasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane waasalile kuti akapeleganye chachili chose kwa wakulaga.

³⁰ Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wakopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo.

Malajisyo ga sambano

³¹ Che Yuda paŵakopweche, Che Yesu ŵatite, “Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. ³² Iŵaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiŵakusye chitema pe.” ³³ “Achiŵanangu, ndili ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi pe. Chimuusose, nambo sambano ngunsalila aila inaasalile achakulu ŵa Ŵayahudi kuti, ‘Kungwaula ŵanyamwe ngankombolanga kwika!’ ³⁴ Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunnonyela ŵanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine. ³⁵ Mwanonyelanaga jwine ni jwine, ŵandu ŵanawose chachimanyilila kuti ŵanyamwe ndi ŵakulijiganya ŵangu.”

Che Yesu akulondola kuti chakanikwe ni che Petulo (Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ Che Simoni Petulo ŵambusisye Che Yesu, “Ana Ambuje nkwenda kwapi?” Ni Che Yesu ŵajanjile, “Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma.”

³⁷ Che Petulo ŵansalile, “Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyenu!”

³⁸ Che Yesu ŵajanjile, “Ana isyene ndi chile kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!”

14

Che Yesu ali litala lya kwaula kwa Atati

¹ Che Yesu ŵaasalile, “Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni mungulupilile une ŵakwe. ² Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto. ³ Najaulaga ni kunkolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni ŵanyamwe mbe pelepo. ⁴ Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe.”

⁵ Che Tomasi ŵambusisye, “Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?” ⁶ Che Yesu ŵanjanjile, “Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji. ⁷ Iŵaga nkumanyilila uneji, Atati ŵangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni.”

⁸ Che Filipino ŵansalile, “Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka.” ⁹ Che Yesu ŵansalile, “Che Filipino, ndemi ni ŵanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kumanyilila? Mundu

jwalijose jwamweni une, waweni Atati. Ana kwachichi nkuti, 'Ntulosye Atati?' ¹⁰ Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji? Gelega malowe gingunsalila ga nganguwecheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo Atati wakutama mwangu une akupanganya masengo gao. ¹¹ Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngawa yele, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. ¹² Ngunsalila isyene, jwakungulupilila uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. ¹³ Ni wanyamwe mwawendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. ¹⁴ Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisye.

Che Yesu akusala kuti chiwape Mbumu jwa Akunnungu

¹⁵ "Mwanonyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu. ¹⁶ Uneji chinaachondelele Atati nombewo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni wanyamwe mowa gose pangali mbesi. ¹⁷ Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwaktusalila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Wandu wa pachilambo pano ngaakombola kumpochela jwelejo pakuwa ngakukombola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo wanyamwe nkummanyilila ligongo akutama ni wanyamwe ni sooni ali nkati mwenu.

¹⁸ "Pachindyoché nginanneka jika mpela wandu wakulekwa, nambo chinjiika sooni kukwenu. ¹⁹ Gasigele mowa kanandi wandu wa pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo wanyamwe chimuuwone. Pakuwa uneji ngwete umi, nombe wanyamwe chinkole umi. ²⁰ Lyuwa lyo pachiliiche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati wangu, nombe wanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa wanyamwe. ²¹ Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nombe jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati wangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo."

²² Che Yuda, jwanganawa Isikaliote, wausisye, "Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngawa kwa wandu wa chilambo chose?" ²³ Che Yesu wanjanjile, "Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye majiganyo gangu, ni Atati wangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati wangu chituiche kukuwika ndamo kukwakwe. ²⁴ Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu.

Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati ŵandumile.

²⁵ “Ayi ni nansalile ndili chiŵela pamo ni ŵanyamwe, ²⁶ nambo nkamusi jo, jwelejo Mbumu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati ŵangu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile.”

²⁷ “Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe changu ngumpanga. Ngangumpanga ŵanyamwe mpela ila ŵandu ŵa pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. ²⁸ Ana ngati mwapilikene njinsalilaga kuti, ‘Ngwaula, nipele chinjimmujilila.’ Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati ŵangu, pakuŵa ŵelewo ali ŵakulungwa kumbunda une. ²⁹ Nansalile gega sambano gakanaŵe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile. ³⁰ Nguuŵecheta sooni maloŵe gamajinji ni ŵanyamwe, pakuŵa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, ³¹ nambo ŵandu ŵa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya yailiyose mpela Atati iŵatite pakuulajisya. Njimanje tutyoche pelepa!

15

Che Yesu ali Msabibu Usyenesyene

¹ “Uneji ndili chitela chisyenesyene cha msabibu, ni Atati ŵangu ali jwakulima. ² Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutyosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. ³ Ŵanyamwe mmasile kuŵa ŵasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. ⁴ Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iŵaga nganilusigala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni ŵanyamwe iŵaga ngankutama munkati mwangu chinnepele kusogola isogosi.

⁵ “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni ŵanyamwe ndi nyambi. Jwakitama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuŵa ŵanyamwe jikape ngankukombola kupanganya chachili chose. ⁶ Mundu jwalijose iŵaga ngakutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisa pa mooto ni kutinika. ⁷ Mwatamaga mwa uneji ni maloŵe gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni ŵanyamwe chimpegwe. ⁸ Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati ŵangu chakuswe ni ŵanyamwe chimme ŵakulijiganya ŵangu. ⁹ Uneji nannonyele ŵanyamwe mpela ila Atati ŵangu iŵanonyele une.

Ntameje mu unonyelo wangu. ¹⁰ Mwagakamulichisyaga malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakamulichisya malajisyo ga Atati wangu ni kutama mu unonyelo wao.

¹¹ “Nansalile yelei yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde. ¹² Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunonyela wanyamwe. ¹³ Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga wao. ¹⁴ Wanyamwe ndi achambusanga wangu mwatendaga chele chingunnajisya. ¹⁵ Uneji ngangummilanga sooni wakutumichila, pakuwa jwaketumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasile wanyamwe achambusanga wangu, pakuwa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati wangu. ¹⁶ Wanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile wanyamwe ni kuntuma njaule nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichitame mowa gose, nipele chachili chose chachimwawende Atati wangu kwa liina lyangu chimpegwe. ¹⁷ Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine.

Wandu wa pachilambo akwachima wakulijiganya

¹⁸ “Iwaga wandu wa pachilambo pano akunchima wanyamwe, mmanyilile kuti akanawe kunchima wanyamwe, wanjimile uneji kaje. ¹⁹ Nkaliji wandu wa pachilambo, wandu akunnonnyela wanyamwe mpela achinjao. Wanyamwe nganimma wandu wa pachilambo, nambo une nansagwile wanyamwe pasikati ja wandu wa pachilambo. Kwa ligongo lyo wandu wa pachilambo akunchima wanyamwe. ²⁰ Nkumbuchile inansalile yo kuti, ‘Jwaketumichila nganawa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iwaga walagesye uneji, ni wanyamwe nombe chanlagasye, agakamulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakamulisye. ²¹ Nambo champanganyichisye wanyamwe yeleyo yose pakuwa wanyamwe ndi wandu wangu, ligongo ngakwamanyilila welewo wandumile une. ²² Ngungaiche ni kuwecheta nawo, ngakaawe ni sambi, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambi. ²³ Jwakunjima une, akwachima Atati wangu nombe. ²⁴ Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi, nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiwela kutuchima une ni Atati wangu. ²⁵ Nambo itendekwe yele kuti gamalile malowe

gagalembekwe Mmalajisyo gao gagakuti, ‘Wanjimile pangali ligongo.’

²⁶ “Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati wangu, jwele ali Mbumu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. ²⁷ Ni wanyamwe nombe chimwasalile wandu nkati une pakuwa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16

¹ “Nansalile yelei kuti nkaleka kukulupilila kwenu. ² Wandu chamminje wanyamwe mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose juchambulaje pasikati ja wanyamwe chaganisye kuti akwatyosyesya Akunnungu mbopesi. ³ Chantende yeleyo pakuwa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakuumanyilila uneji. ⁴ Nambo, nansalile yelei kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile.

Masengo ga Mbumu jwa Akunnungu

“Nganinansalila yelei kutyochela kundanda pakuwa naliji pamo ni wanyamwe. ⁵ Nambo sambano ngwaula kwa wandumile une wala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu jwakumusya kuti, ‘Nkwaula kwapi?’ ⁶ Pakuwa nansalile yelei nsupwiche mmitima jenu. ⁷ Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuwa iwaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu. ⁸ Nombewo pachaiche, chachamanyisya wandu wa pachilambo chi kuti ngakuumanyilila usyene nkati sambini nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu. ⁹ Ngakuumanyilila usyene nkati sambini ligongo nganangulupilila une. ¹⁰ Ngakuumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati wangu ni wanyamwe ngamuuwona sooni. ¹¹ Ngakuumanyilila usyene nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

¹² “Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila. ¹³ Nambo pachaiche Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisya ichiiche. ¹⁴ Welewo changusye une ligongo chachinsalila yeila ichinansalile une. ¹⁵ Yose yalinayo Atati wangu ili yangu

une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une.

Kusupuka ni kusangalala

¹⁶ “Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni!”
¹⁷ Pelepo ŵakulijiganya ŵao ŵampepe ŵausyene, “Malumbo gakwe chichi pakutusalila, ‘Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ Ni sooni ŵatite, ‘Pakuŵa ngwaula kwa Atati ŵangu!’ ”
¹⁸ Nipele, ŵajendelechele kuusyana, “Ana malumbo gakwe chichi pakuŵecheta, ‘Gasigele moŵa kanandi?’ Ngatukuchimanyilila chakuchigamba cho.”
¹⁹ Che Yesu ŵaimanyi kuti ŵakulijiganya ŵao ŵasachile kwausya yankati yeleyo, nipele ŵaasalile, “Ana nkuusyana nkati yeila imechete kuti, ‘Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ ”
²⁰ Ngunsalila isyene, ŵanyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo ŵandu ŵa pachilambo pano chasangalale. Ŵanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala.
²¹ Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuŵa apagwile mwanache mchilambo.
²² Nombe ŵanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombole kujityosya kukwenu.

²³ “Lyele lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu.”
²⁴ Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni ŵanyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalile.

Che Yesu achipundile chilambo

²⁵ “Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndaŵi jati ngamecheta ni ŵanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati.”
²⁶ Lyuŵa lyo chinchiŵenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati,
²⁷ pakuŵa Atati asyene akunnonyela ŵanyamwe. Akunnonyela ŵanyamwe ligongo ŵanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunungu.
²⁸ Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati.”

²⁹ Nipele wakupijiganya wao wasalile, “Nnole sambano nkuwecheta pangasisa, ngankuwecheta kwa itagu. ³⁰ Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuimanyilila yose ni ngapagwa ligongo lya mundu jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu.” ³¹ Che Yesu wajanjile, “Ana sambano nkukulupilila? ³² Nnole lyuwa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguuwa jika, pakuwa Atati ali pamo ni une. ³³ Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!”

17

Che Yesu akwapopelela wakupijiganya wao

¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo, walolite kwinani ni kuti, “Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. ² Pakuwa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa wandu wose kuti wandu wose umwapele wape umi wa mowa gose pangali mbesi. ³ Ni umi wa mowa gose pangali mbesi wo ni au, wandu ammanyilile mmwe wandi Akunnungu wamope wa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile. ⁴ Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti ngapanganye. ⁵ Atati wangu, sambano mumbe ukulu paujo peni, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanawe gumbikwa chilambo.

⁶ “Nantesile mmanyiche ni wandu umwambele pachilambo wala. Wanyawo waliji wenu ni mwambele uneji kuti awe wangu, nombewo alijitichisye lilo we lyenu. ⁷ Sambano wanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. ⁸ Pakuwa malo we gamwambele uneji napele wanyawo, ni wanyawo akugakulupilila malo we go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni jumwandumile une.

⁹ “Ngwapopelela wanyawo. Ngangwapopelela wandu wose wa pachilambo, nambo wele umwambele wo pakuwa ali wenu. ¹⁰ Wose ungwete ali wenu, ni wenu ali wangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya wele umwambele wo. ¹¹ Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuwa sooni pachilambo, nambo awawa alinji pachilambo. Atati wangu Waswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti awe wamo mpela une ni mmwe ituli wamo. ¹² Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijose jwasochele

ikaŵe ajula juŵasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. ¹³ Nambo sambano ngwika kukwenu, nguŵecheta gelega pachilambo kuti ŵanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao. ¹⁴ Une napele liloŵe lyenu, ni ŵandu ŵa pachilambo ŵaachimile ŵanyawo pakuŵa ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo. ¹⁵ Nganguŵenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangelumbana. ¹⁶ Ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo pano, uneji nombe nganiŵa jwa pachilambo. ¹⁷ Mwatende aŵe ŵandu ŵenu ŵaswela kwa litala lya usyene, liloŵe lyenu lili usyene. ¹⁸ Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile ŵelewo mchilambo. ¹⁹ Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu.

²⁰ “Ngangwapopelela ŵanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe ŵandu wose ŵachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. ²¹ Ngupopela kuti wose aŵe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela aŵe chindu chimo kuti ŵandu ŵa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une. ²² Noneji naapele ukulu ulaula umwambeke uneji, kuti aŵeje ŵamo mpela ila uweji ituli ŵamo. ²³ Uneji ndame mwa ŵanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuŵa ŵamo, ni ŵandu wose ŵa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela ŵelewo mpela inkuti pakunonyela uneji.

²⁴ “Atati, wose umumbele ngusaka aŵeje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji chilambo chikanigumbikwe. ²⁵ Atati ŵambone, namuno ŵandu ŵa pachilambo ngakumanya nambo uneji nammanyi. Ŵelewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une. ²⁶ Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu uŵe mwa ŵanyawo, ni uneji meje mwa ŵanyawo.”

18

*Che Yesu akukamulwa
(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53)*

¹ Che Yesu paŵamasile kupopela, ŵajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni ŵakulijiganya ŵao. Pelepo pali ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu ŵajinjile mwelemo pamo ni ŵakulijiganya ŵao. ² Che Yuda, ajula juŵangalawiche Che Yesu,

Wapamanyilile pelepo ligongo kaŵili kaŵili Che Yesu ŵasimene ni ŵakulijiganya ŵao kweleko. ³ Nipele che Yuda ŵajawile ku wele ngunda wo, ŵajawile pamo ni mpingo wa ŵangondo ŵa Chiloma ni ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ŵaŵalajiswe ni achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila. ⁴ Che Yesu, akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, ŵajaulile ni ŵausisye, “Ana nkwasosa ŵaani?” ⁵ Nombewo ŵajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!” Che Yesu ŵaasalile, “Ndili une.” Che Yuda juŵangalawiche jula ŵajimi pelepo pamo ni ŵanyawo.

⁶ Nipele Che Yesu paŵaasalile, “Ndili une,” ŵanyawo ŵaujile panyuma ni kugwa. ⁷ Che Yesu ŵausisye sooni, “Ana nkwasosa ŵaani?” Ni ŵajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!” ⁸ Che Yesu ŵaasalile, “Nansalile kuti ndili une. Iŵaga nkuusosa une, mwaleche ŵanyaŵa ajaule.” ⁹ Ŵaŵechete yeleyo kuti gamalile malowe gagatite, “Atati, nganinanjasa mundu jwalijose mwa ŵeŵala umwambe.” ¹⁰ Che Simoni Petulo ŵakwete lipanga, nipele, ŵalisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. ¹¹ Nipele Che Yesu ŵansalile che Petulo, “Mmusye lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisya kuti nganguŵajilwa kugapata masausyo gaasachile Atati ŵangu kuti nagapate?”

Che Yesu ali paujo pa che Anasi.

¹² Wele mpingo wa ŵangondo ŵa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni ŵakulindilila ŵa Chiyahudi ŵankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. ¹³ Ŵanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi ŵaliji akwegwao che Kayafa juŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho. ¹⁴ Che Kayafa ju ni jwejula juŵaasalile achakulu ŵa Ŵayahudi kuti, ikuŵajilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya ŵandu wose.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine ŵakuiye Che Yesu. Jwakulijiganya jwine jo ŵamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele ŵajinjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu. ¹⁶ Nambo che Petulo ŵajimi paasa, kuŵandikana ni nnango. Nipele, jwakulijiganya jwine juŵamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula ŵakopweche ni kuŵecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni ŵansalile che Petulo ajinjile nkati. ¹⁷ Mwali jwakulindilila pannango jula ŵambusisye che Petulo, “Ana mmwejo nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵa mundu jo?” Che Petulo ŵajanjile, “Ngaŵa une!”

18 Pakuŵa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni ŵakulindilila ŵakolesisye mooto ni ŵaliji nkuotanga. Che Petulo nombejo ŵajimi pamo nawo achijotelaga mooto.

Che Yesu paujo pa Jwambopesi Jwankulu

(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Nipele Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye Che Yesu nkati ŵakulijiganya ŵao ni sooni nkati majiganyo gao. 20 Che Yesu ŵajanjile, “Mechete yose pelanga ni ŵandu wose. Moŵa gose najiganisye mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Ŵayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa. 21 Ligongo chi nkumusya une? Mwausye ŵandu ŵaŵapilikene indu in-aasalile. Ŵelewo akwimanyilila inaŵechete.” 22 Paŵamasile kuŵecheta yeleyo jumo jwao ŵakulindilila juŵajimi pelepo ŵamputile Che Yesu lijanda achitiji, “Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?” 23 Che Yesu ŵaasalile, “Iŵaga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iŵaga mechete yambone ana nkuumbutila ichichi?” 24 Nipele che Anasi ŵanjigele Che Yesu ali ataŵikwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu.

Che Petulo akwakana kaŵili Che Yesu

(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Nambo che Simoni Petulo ŵaliji pelepo alinkujotela mooto. Nipele ŵambusisye, “Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵao?” Che Petulo ŵakanile ni kuti, “Ngaŵa une!” 26 Jumo jwao achikapolo ŵa Jwambopesi Jwankulu ŵaliji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juŵankatile liwiwi ni che Petulo, ŵambusisye, “Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?” 27 Nambo che Petulo ŵakanile sooni, ni papopo tambala jatongwele.

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

28 Kundaŵi pe ŵakulindilila ŵanjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu ŵa Ŵayahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe ŵaswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. 29 Che Pilato ŵakopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?”

30 Nombewo ŵajanjile, “Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukannyichenawo kukwenu.”

³¹ Che Pilato wâasalile, “Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Wayahudi wâajanjile, “Uweji ngatukuwâajilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.”
³² Yatendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli.

³³ Che Pilato wâajinjile sooni mu nyuumba jakwe, wâammilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Wayahudi?”

³⁴ Che Yesu wâajanjile, “Ana gele maloŵe go genu, pane wâandu wâne ansalile ngani jangu?”

³⁵ Che Pilato wâajanjile, “Ana nkuganisya uneji ndili Myahudi? Wâandu wênu ni achakulu wâambopesi annyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?”

³⁶ Che Yesu wâajanjile, “Umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, wâakunguya akatesile ngondo kuti achakulu wâ Wayahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pa.”

³⁷ Pelepo che Pilato wâammusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu wâajanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila wâandu usyene. Mundu jwalijose jwakuunonyela usyene akumbilikana.”

³⁸ Che Pilato wâambusisye, “Usyene ni chichi?”

*Che Pilato akunlamula Che Yesu chiwa
 (Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)*

Nipele che Pilato wâakopweche paasa ni kwasalila Wayahudi, “Ngangugawona magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju. ³⁹ Nambo nkwete chisyoŵelo chakuti uneji ngungopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wayahudi?” ⁴⁰ Pelepo wâanyanyisye, “Ngaŵa, ngaŵa ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba wâaliji jwachiswamba.

19

¹ Nipele, che Pilato wâalamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. ² Wâangondo nombe wâakolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, wâambwasisye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. ³ Wâaliji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa Wayahudi!” Nipele wâamputile majanda.

⁴ Che Pilato wâakopweche sooni paasa ni kwasalila Wayahudi, “Nnole, ngunyikanawo paasa, mmanyilile kuti uneji nganinsimana ni magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju.”

⁵ Nipele Che Yesu wâkopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja miiwâ mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato wâsalile Wayahudi, “Nnole mundu nsyene ni aju.”

⁶ Achakulu wambopesi ni wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pa wambweni Che Yesu wanyanyisye, “Mwa wambe pansalaba! Mwa wambe pansalaba!”

Che Pilato wâsalile, “Munjigale mwachinsyene nka wambe pansalaba, pakuwâ uneji ngangugawona magambo gagaligose gakunlamula mundu ju.”

⁷ Wayahudi wâjanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile kuwâ Mwana jwa Akunnungu.”

⁸ Che Pilato pa wâgapilikene malo wê go wâpundile kogopa.

⁹ Nipele wâjinjile sooni mu nyuumba jakwe, wambusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?”

Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. ¹⁰ Che Pilato wânsalile, “Ana ngankusaka kuwêcheta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola pane kummamba pansalaba?”

¹¹ Che Yesu wânanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile kuwâ ni sambi syejinji.”

¹² Chitandile pelepo, che Pilato wâsosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo Wayahudi wanyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga jwa mwenye jwa ku Loma, pakuwâ mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!”

¹³ Nipele che Pilato pa wâgapilikene malo wê go wanyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene watemi pa chitengu cha kulamula, pelepo paku wîlanjikwa, “Luwâla lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata. ¹⁴ Lyu wâ lyaliji pamtwe, lyu wâ lyaku wîchila chile Pasaka. Che Pilato wâsalile Wayahudi, “Mwenye jwenu aju!”

¹⁵ Wanyawo wanyanyisye, “Mwaulaje! Mwaulaje! Mwa wambe pansalaba!”

Che Pilato wâusisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?”

Achakulu wambopesi wâjanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ika wê mwenye jwa ku Loma pe!”

¹⁶ Pelepo che Pilato wâmpeleche Che Yesu mmakono mwa wângondo kuti akaa wambe pansalaba.

*Wangondo akwa wamba pansalaba Che Yesu
(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43)*

Nipele, w̄angondo w̄anjigele Che Yesu. ¹⁷ Che Yesu w̄akopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuw̄ilanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuw̄ilanjikwa Goligota. ¹⁸ Pelepo ni paŵaŵambile Che Yesu, ni w̄andu w̄ane w̄aw̄ili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyo kwao ni Che Yesu pambindikati. ¹⁹ Che Pilato w̄alembile chimanyisyo ni w̄achiw̄isile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembekwe yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa W̄ayahudi.” ²⁰ Nipele W̄ayahudi w̄ajinji w̄achisyomile chimanyisyo cho pakuŵa paŵaŵambile Che Yesu pala pali chiw̄andi ni musi. Sooni chimanyisyo cho chalembekwe Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. ²¹ Nipele achakulu w̄ambopesi w̄a W̄ayahudi w̄aasalile che Pilato kuti, “Nkalemba, ‘Mwenye jwa W̄ayahudi,’ nambo mundu ju w̄atite, ‘Uneji ndili Mwenye jwa W̄ayahudi.’ ”

²² Che Pilato w̄aasalile, “Chilembile, nembile!”

²³ W̄angondo paŵamasile kwaŵamba Che Yesu pansalaba, w̄ajigele iwalo yao ni w̄agaŵenye maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni w̄ajigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. ²⁴ Nipele w̄angondo wo w̄asalilene, “Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wacheni.” Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti,

“W̄agaŵene iwalo yangu,
ni mwinjilo wangu w̄atendele gudugudu.”
Yeleyo ni yatite pakupanganya w̄angondo wo.

²⁵ Pachiw̄andi ni nsalaba u Che Yesu w̄ajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu w̄ankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. ²⁶ Che Yesu paŵambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juw̄annonyele nnope jula ajimi kuw̄andikana ni pepala, w̄aasalile achikulugwe, “Amao, jwelejo ni mwanagwenu.”

²⁷ Sooni w̄ansalile jwakulijiganya jula kuti, “Nnole, jwelejo ni achikulu w̄enu.” Ni kutandila lyuŵa lyo jwakulijiganya jo w̄anjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Che Yesu w̄aimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunnungu kuti gamalile, w̄atite, “Jingwete njota.”

²⁹ Chapali kweleko chiw̄iga chigumbele divai jakuipa. Nipele, w̄ajigele chindu mpela lidodoki ni w̄atoŵele mu divai mo ni kutaŵilila pachitela chachikuw̄ilanjikwa esopo ni

kuchiwika pakang'wa pa Che Yesu. ³⁰ Che Yesu paŵamasile kupegwa divai jo, wātite, “Yose imalile!” Ni wākotamisye ntwe wao ni kwasika.

Ŵangondo akunsoma Che Yesu ni mpaamba pa luŵalati

³¹ Lyaliji lyuŵa lya kuŵichila chile kwa kupumulila likanaŵe Lyuŵa lya Pasaka. Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi nganasaka iilu itaame pa nsalaba pa Lyuŵa lya Kupumulila ligongo Lyuŵa lya Kupumulila lyaliji lyuŵa lyajikape. Kwapele ŵaŵendile che Pilato apokosole makongolo ga ŵele ŵaŵaŵambikwe pa nsalaba ni kuitulusya iilu yao. ³² Nipele ŵangondo ŵajawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwaawili ŵaŵaliji aŵambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. ³³ Nambo paŵaichilile Che Yesu, ŵaiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao. ³⁴ Nambo jwangondo jumo ŵansomile Che Yesu mpaamba pa luŵalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi. ³⁵ Nombe juŵaiweni yeleyo ilinkutendekwa aŵalasile umboni melepe ni ŵanyamwe nkombole kukulupilila. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti akusala usyene. ³⁶ Yelei yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe.” ³⁷ Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala sooni, “Chiŵalole ŵeŵala ŵaŵansomile.”

*Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸ Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, ŵaŵendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu ŵaliji jwakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuŵa ŵajogopaga achakulu ŵa Ŵayahudi. Nipele che Pilato ŵajitichisye. Che Yusufu ŵajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. ³⁹ Che Yusufu ŵalongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juŵajaulile Che Yesu chilo kundanda ko, ŵaiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iwili. ⁴⁰ Nipele ŵachijigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵijilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyoŵelo cha Ŵayahudi katema ka kusika. ⁴¹ Nambo peuto paŵaŵambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwaliji mwana lilembe lya sambano mwakanaŵichikwa mundu jwalijose. ⁴² Nipele ligongo lyaliji lyuŵa lya Ŵayahudi kuliwika chile kupumulila, ni sooni pakuŵa lilembe lyo lyaliji pachiŵandi, ŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu mwelemo.

20

*Che Yesu asyuchile**(Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)*

¹ Kundaŵi pe kukanaŵe kucha, lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile ku lilembe, ni ŵaliŵeni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ² Nipele, ŵautuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu ni kwasalila, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwapi ambisile.” ³ Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula ŵajawile ku lilembe. ⁴ Wose ŵanaŵaŵili ŵautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwali jwaandanda kwika ku lilembe. ⁵ Paŵakoteme ni kulingulila, ŵasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. ⁶ Nipele, che Simoni Petulo nombejo ŵaiche achakuyaga, ŵajinjile mwilembe ni ŵasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che Yesu, ⁷ ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo ni nguo syeswela sila, nambo chali chepinde ni chali pajika. ⁸ Pelepo jwakulijiganya jwine juŵalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo ŵajinjile nkati, ni ŵaiweni ni kukulupilila. ⁹ Ŵaliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche. ¹⁰ Nipele ŵakulijiganya wo ŵausile kumangwao.

*Che Yesu akulilosya ku che Maliamu jwa ku Magidala**(Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)*

¹¹ Che Maliamu ŵajimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, ŵakoteme achilingulilaga mwilembe mula, ¹² ni ŵaweni achikatumetume ŵa kwini ŵaŵili ŵaŵawasile iwalo yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo. ¹³ Ni achikatumetume ŵa kwini wo ŵambusisye, “Amao, nkulila ichichi?” Ni ŵajanjile, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje ŵangu, ni sooni ngangukumanyilila kwapi achiŵisile!”

¹⁴ Nipele che Maliamu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵagalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. ¹⁵ Che Yesu ŵambusisye, “Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa ŵaani?”

Che Maliamu akuno achiganisya kati akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, ŵajanjile, “Achimwene, iwaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiŵisile ni uneji chingachijigale.”

16 Che Yesu wansalile, “Che Maliamu!” Ni che Maliamu wagalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, “Laboni!” Malumbo gakwe “Jwakwiganya.”

17 Che Yesu wansalile, “Nkangamula, pakuwa nguna we kwaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati wangu waali Atati wenu, Akunnungu wangu waali Akunnungu wenu.”

18 Nipele che Maliamu jwa ku Magidala wajawile kukwasalila wakulijiganya kuti, waweni Ambuje ni wasalile achila chiwasalilwe ni Che Yesu.

*Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)*

19 Lyaliji ligulo lya lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya Kupumulila. Wakulijiganya wao wasongangene pamo mu nyumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu wa Wayahudi. Pelepo waiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni kwasalila, “Chitendewe kukwenu!”²⁰ Pawamasile kuwecheta yeleyo, Che Yesu walosisye makono gao ni luwalati lwao. Nipele wakulijiganya wo wasengwile nnope kwawona Ambuje.²¹ Che Yesu wasalile sooni, “Chitendewe kukwenu! Mpela ila Atati iwandumile une, ni uneji nguntuma wanyamwe.”²² Pawamasile kuwecheta yeleyo wapepelele ni kwasalila, “Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu.”²³ Mwalechelesyaga wandu sambu syao, wele wandu chalecheleswe, ni awala wangankwalechelesya, wele wandu ngalecheleswa.”

Che Yesu akukunguluka ni che Tomasi

24 Che Tomasi jumo jwa wakulijiganya likumi ni wawili wala, jwakuwilanjikwa mawila, ngana wa pamo ni achinjakwe pawaike Che Yesu.²⁵ Nipele wakulijiganya wane wala wansalile, “Twaweni Ambuje.” Che Tomasi wasalile, “Chingulupilile pachinagawone mawasi ga misumali ni kuchiwika chala changu pa mawasi go ni kuuwika nkono wangu pa luwalati lwao.”

26 Nipele pagapite mo wa nsano ni gatatu wakulijiganya wo wasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi waliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu waiche ni kwima pasikati jao ni kuti, “Chitendewe kukwenu!”²⁷ Nipele Che Yesu wansalile che Tomasi, “Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luwalati lwangu. Nkakola lipamba nambo nkulupilile!”²⁸ Che Tomasi wajanjile, “Mmwe ndi Ambuje wangu ni mmwe ndi Akunnungu wangu!”

²⁹ Che Yesu wansalile, “Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile welewo wakukulupilila pangamona.”

Nningwa wa chitabu chi

³⁰ Che Yesu wapanganyisye imanyisyo ine yejinji pawaliji ni wakulijiganya wao yanganiilembekwe mchitabu chi. ³¹ Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kukulupilila nkole umi wausyene kwa machili ga liina lyao.

21

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao nsano ni wawili

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu waakopochele sooni wakulijiganya wao mungulugulu litanda lya Tibelia. Ni walilosise kwanti yelei, ² Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuwilanjikwa mawila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni wanache wa che Sebedayo ni wakulijiganya wao wane wawili, wose waliji pamo. ³ Che Simoni Petulo waasalile achinjakwe, “Ngwaula kukukoka somba.”

Ni wanyawo nombe wansalile, “Noweji tutulongane nomwe.” Nipele watyosile ni wakwesile ngalawa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. ⁴ Kundawi pe, Che Yesu wajimi mungulugulu litanda nambo wakulijiganya nganamanyililaga kuti waliji welewo. ⁵ Nipele Che Yesu wausisye, “Achachanda, ana nganimpate somba syasilisoye?”

Wanyawo wajanjile, “Elo, nganitupate somba.”

⁶ Che Yesu waasalile, “Mponye lwau kundyo kwa ngalawa chimpatate somba.” Nipele waponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwekwelemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope.

⁷ Pelepo jwakulijiganya juwanonyelwe nnope ni Che Yesu jula wansalile che Petulo, “Ambuje welewo!” Palapala che Simoni Petulo pawapilikene kuti Ambuje, watakwile mwinjilo wao ligongo waliji ausile ni kuliponyela mmeesi. ⁸ Nambo wakulijiganya wane wala waiche ku mbwani ni ngalawa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuwa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. ⁹ Pawaiche kunsanga wauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe pawichikwe somba ni nkate. ¹⁰ Che Yesu waasalile, “Muembe somba simpepe simpatile sampano.”

¹¹ Nipele che Simoni Petulo wakwesile mu ngalawa, waluwutile kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti ye, lwau nganilupapuka. ¹² Che Yesu waasalile, “Njisangane kunlye.” Nganapagwa namose

jumo jwa wâkulijiganya wâo juwâlinjile kumbusya, “Ana mmwe ndi wâani,” pakuwâ wamanyilile kuti ali Ambuje. ¹³ Che Yesu wâiche, wâjigele nkate ni kwapa. Wâtesile iyoyo peyo ni somba sila.

¹⁴ Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela wâkulijiganya wâo pa wâmasile kusyuka.

Che Yesu ni che Petulo

¹⁵ Pa wâmasile kulya, Che Yesu wâmbusisye che Simoni Petulo, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda wâne wa?”

Nombejo wâjanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela.”

Che Yesu wânsalile, “Nsigose ngondolo syangu sya mwana.”

¹⁶ Nipele wâmbusisye sooni kaa wâili, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Che Petulo wâjanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunnonnyela.”

Che Yesu wânsalile, “Nsigose ngondolo syangu.” ¹⁷ Nipele wâmbusisye sooni kaatatu kuti, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Pelepo che Petulo wâliliasiche muntima pakuwâ wâusisye kaatatu, “Nkuunonyela?” Ni wâjanjile, “Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela.”

Che Yesu wânsalile, “Nsigose ngondolo syangu! ¹⁸ Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyo wêlele kulitawâ mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinçekulupe, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachinta wâ ni kunjasya kungankukusaka kwaula.” ¹⁹ Kwaku wêcheta yeleyo, Che Yesu wâlosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunnungu. Pa wâmasile ku wêcheta yeleyo wânsalile, “Munguye.”

Che Yesu ni wâkulijiganya wâne

²⁰ Pelepo che Petulo wâgalawiche ni kumbona jwakulijiganya ju wânonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula ju wâtemi ku wândikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, “Ambuje ana nduni juchangalauche?” ²¹ Che Petulo pa wâmbweni jwelejo wâmbusisye Che Yesu, “Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?”

²² Che Yesu wâjanjile, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une.”

²³ Nipele ngani jo jajenele kwa wându wâkunkulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu

nganasala kuti ngaawa, nambo wâtite, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?”

²⁴Jwakulijiganya ju ni jwejula jwaŵalasile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasangile ili isyene.

Maloŵe ga kumalichisya

²⁵Ipali indu ine yejinji iŵaitendekenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisya kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuŵika itabu yaikalembekwe.

Chitabu cha masengo ga Achinduna Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndawî ja ndande ja mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wândanda ni iwâtite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iwâtite pakwasalila wakulijiganya wao akanawe kwaula kwini (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju waliji jwamitela ni walembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiwili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna wannembele che Teofilo juwaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Wakilisito wose waali Wagiliki ni Wayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembekwe pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanawe kopoka mu nyumba jakutawilwa. Iyoyo che Luka wajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka walembile Masengo ga Achinduna mu musu wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuwalanga indu yali mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwini. Nningwa u che Luka kulemba yelei uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Wansachile che Teofilo namose wându wakukulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa indu yalijigenge ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakatupa uwe chitagu cha mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wândanda ni iwâtite pakutama kwakwakulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunnungu nkulalichila Ngani Jambone kwa wându wane.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunnungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni wându wakukulupilila Kilisito iwâtite pakonjecheka (1:1-8:1).

Wându wakukulupilila Kilisito iwâtite pakulagaswa ni iwâtite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28).

Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuwajilwa kwapanganyichisya wakukulupilila wa sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao wawili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).

Che Paolo akwauswa ku Loma (27:28).

¹ Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iwaitesile Che Yesu ni iwajigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, ²mpaka lyuwa lila pawajigalikwe kwini. Nambo akana we kwigalikwa kwini wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna wawasagwile wala. ³ Kwa mo wa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu waakopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waliji wajumi. Wanyawo wammweni nombejo wawechete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu. ⁴ Katema kampepe pawalyaga nawo wapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. ⁵ Pakuwa che Yohana wabatisye ni meesi, nambo pangakuwa mo wa wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.”

*Che Yesu akwigalikwa kwini
(Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)*

⁶ Nipele, achinduna pawasongangene ni Che Yesu pamo wausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisye sooni Waisilaeli Umwenye?” ⁷ Nambo Che Yesu waasalile, “Katema ni lyuwa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati wangu, ni ngawa masengo genu kumanyilila chiiwe chakachi. ⁸ Nambo pachantulichile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchiwa wamboni wangu musu wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” ⁹ Pawamasile kuwecheta yeleyo, Che Yesu wajigalikwe kwini akuno wanawose achinolechesyaga, liunde lyaunichile ni wanyawo nganiwona sooni.

¹⁰ Achinduna wala pawaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo wandu wawili wawawasile iwalo yeswela, wajimi nkuwandikana nawo, ¹¹ ni watite, “Wanyamwe wandu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwiwa pelepa ndi nkulolechesya kwini? Wele Che Yesu wajigalikwe kwini

kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakwawona ali nkwaula kwini.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

¹² Nipele achinduna wala waujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Miseituni, chichaliji pachiwandi ni musu wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. ¹³ Pa waiiche mmusi wainjile mu chuumba cha penani chiwatamaga, nombewo waliji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuwilanjikwa Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. ¹⁴ Wanawose wo pamo ni achakongwe wampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, waliji nku-songangana pamo kupopela kwa ntima umo.

¹⁵ Pa mo wa go wajimi che Petulo pasikati ja wakukulupilila achinjakwe wawasangene, waliji mpingo wa wandu mia moja ni ishilini. ¹⁶ Che Petulo watite, “Wakukulupilila achinjangu, yawajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu wawechete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi walondwele nkati che Yuda, juwaaalongwesye awala wandu wawankamwile Che Yesu. ¹⁷ Che Yuda waliji jumo jwetu pakuwa wasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”

¹⁸ Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siwasipatile che Yuda kwa ligongo lya kusinonyela mbiya sya chigongomalo. Ni wagwile mwelemo, wapapwiche ni matumbo gakwe gose gakopweche. ¹⁹ Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa wanawose wawatemi ku Yelusalemu, nipele ngunda wo wawilanjikwe mchiwetcheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” ²⁰ Che Petulo watite, “Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, ‘Pakutama pakwe pawe masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’ Soonilembekwe kuti, ‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’”

²¹ “Kwapele, ikuwajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wandu wawajesile noweji katema kose Ambuje Che Yesu pawajendagajendaga pamo noweji, ²² kutandila katema che Yohana pawabatisyaga mpaka lyuwa lila pawajigalikwe Che Yesu kwini kutyochela kukwetu. Jwelejo awe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”

²³ Pelepo wakolasile meena ga wandu wawili, che Yusufu jwakuwilanjikwa che Balisaba pane akuwilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. ²⁴ Nipele wapopesile achitiji, “Ambuje,

alakwe wâkujimanyilila mitima ja wându wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wâwili wâ jumunsagwile alakwe, ²⁵ kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uwâulesile che Yuda ni kwaula kuwâwajilwe.” ²⁶ Ni wâtesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che Matia wâwalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wâla.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wâkukulupilila wose wâsongangene peuto pamo. ² Chisisimuchile, lyapikaniche lilowe mpela mbungo ja machili kutyochela kwini ni lyagumbele mu nyumba mose muwatemi wându. ³ Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao. ⁴ Wose wâgumbele Mbumu jwa Akunnungu ni wâtandite kuwecheta iwecheto ineine mpela Mbumu iwâtite pakwakombolesya.

⁵ Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wându wakwajitichisya Akunnungu wâwakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. ⁶ Wându pawapilikene lilowe lyo, mpingo wekulungwa wa wându wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achiwechetaga chiwecheto chakwe nsyene. ⁷ Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiwechetaga yelei nganawa wându wa ku Galilaya?” ⁸ Ana iwele uli wanyawa pakuwecheta uweji tukupilikana jwalijose mchiwecheto chetu twachinsyene? ⁹ Wampepe mwa uweji ali Wapalisi ni Wamedi ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni ¹⁰ ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia kuwandikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma. ¹¹ Wayahudi ni wându wawajinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana wându wo ali nkuwecheta mu iwecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.” ¹² Wose wasimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?” ¹³ Nambo wane wanyelwisye achitiji, “Wându wa akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni wându

¹⁴ Nambo che Petulo wajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wâla ni wâtandite kwasalila wându kwa kunyanyisya, “Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni wându wose wankutama

pa Yelusalemu pano nninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanile chenene maloŵe gangu. ¹⁵ Wandu wa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisa, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kundaŵi. ¹⁶ Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite,

¹⁷ ‘Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi, chinaape wandu wose Mbumu jwangu.

Achiwana wenu wachilume ni wachikongwe chaachilondola, ni achachanda wenu chaachilola yakulola, ni achachekulu wenu chachisagamila.

¹⁸ Elo, iyoyo achikapolo wangu achalume ni achakongwe, moŵa go chinaape Mbumu jwangu, nombewo chaachilondola.

¹⁹ Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde, ni imanyisyo pa chilambo, kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,

²⁰ Lyuwa chilichigalauka kuwa chipi, ni lwesi chiluŵe lwechejeu mpela miasi, likaniiche lyelila lyuwa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu.

²¹ Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.’

²² ‘Wanyamwe Waisilaeli, mpilikanichisye maloŵe ga! Akunnungu wammanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo iŵaipanganyisye Akunnungu mwa wanyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene. ²³ Pakuwa kutyochela kundanda Akunnungu asyene wasachile kuti wanyamwe mummulaje Che Yesu, ni wanyamwe mwammuleje kwa kwalechela wandu wangelumbana waŵambe pansalaba. ²⁴ Nambo Akunnungu wansyusisye, ni wankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuwa nginikomboleka kuti chiwa chaugalile. ²⁵ Pakuwa che Daudi wankunguluchile Che Yesu yeleyi, ‘Naaweni Ambuje mmbujo mwangu moŵa gose, pakuwa ali kundyo kwangu ngandinganyika.

²⁶ Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele, sooni nagombile ilulu yakusengwa.

Chiilu changu chichitame mu chilolelo,

²⁷ pakuwa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa wandu wawile, natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe.

²⁸ Muunosisye matala ga umi, chimung’umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!’

29 “Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati wêtu che Daudi. Wêlewo wâjasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. 30 Nambo pakuwâ che Daudi wâliji jwakulondola jwa Akunnungu, waimanyi kuti Akunnungu wâalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuwâ che Daudi. 31 Che Daudi wâlongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele wâwêchete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo pawatite, ‘Nganalekwa kwiuto kwa wându wâwile, atamuno chiilu chao nganichiola.’ 32 Nipele, Akunnungu ni wâwansyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli wâ umboni wa indu yo. 33 Che Yesu pawakwesiswe ni kuwichikwa ni Akunnungu kundyoy kwao, wampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati wâo mpela iwâtite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano. 34 Pakuwâ che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwini, nambo watite, ‘Ambuje wâasalile Ambuje wângu, ntame apano kundyoy kwangu, 35 mpaka pachinaatende wammagongo wenu kuwâ chitengu cha kuwichila makongolo genu.’ ”

36 “Wându wose wâ ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu jumwawâmbile pansalaba, Akunnungu antesile kuwâ Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo.”

37 Ni wându pawapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni wâusisye Che Petulo ni achinduna wâne wâla kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?” 38 Che Petulo wâajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambu syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambu syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. 39 Pakuwâ chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiwana wenu ni kwa ligongo lya wându wose wakutama kwakutalika, ni mundu jwali juse juchawilanjikwe ni Ambuje Akunnungu wêtu.”

40 Kwa malowê gamajinji che Petulo wâajamwiche wându ni kwachondelela achitiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uwelesi wangelumbana wu.” 41 Wându wâjinji wâjiticisye malowê gakwe ni kubatiswa. Pa lyuwa lyo wându elufu tatu wâjonjesyeche. 42 Wêlewo wose wapundile kujiganyikwa ni achinduna wâ Che Yesu, watemi pamo chiulongo, walile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Wakukulupilila yatiteje pa kutama

43 Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna wala ni jwalijose wakamwilwe ni woga. 44 Wakukulupilila wose watemi pamo ni iwakwete yose wagaWene. 45 Ni Wasumisye indu ni ipanje yao ni kugaWilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakunsowa. 46 Lyuwa ni lyuwa wachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. Walyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. 47 Waalapile Akunnungu ni wandu wose waanonyele wandu wo. Ni lyuwa ni lyuwa Ambuje Waajonjehesye wandu wawaliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnanya mundu jwangajenda

1 Lyuwa limo, che Petulo ni che Yohana waliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. 2 Katema ko wandu wanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Wandu wo wambikaga mundu jo lyuwa ni lyuwa pannango wa Nyuumba ja Akunnungu wakuwilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti aWende chachilichose kwa wawajinjalaga pa Nyuumba ja Akunnungu. 3 Pawaweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, wawendile kuti waape chachilichose. 4 Che Petulo ni che Yohana wankolondolele, nombe che Petulo wo wansalile, “Ntulolechesye uwe.” 5 Nombejo waalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa wanyawo. 6 Nambo che Petulo wansalile, “Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende.” 7 Nipele wankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. 8 Wagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni wajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. 9 Wandu wose pawammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu, 10 waamanyilile kuti ali jwejula juwatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni kuwendaWenda, watojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

11 Jwejula mundu pawaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, wandu wose wasimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu wakuwilanjikwa, “Nsana u che Selemani.” 12 Nipele, che Petulo pawaiweni yeleyi waasalile, “Wanyamwe Waisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi?

Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntesile mundu ju ajende kwa machili getu pane nkuganisya kuti uweji tuli wambone paujo pa Akunnungu? ¹³ Akunnungu wa achatati wetu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, waakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo wanyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni wanyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiwamuno che Pilato wasachile kungopola. ¹⁴ Jwelejo waliji Jwanswela ni jwambone, nambo wanyamwe mwankanile, mwawendile che Pilato alechelelwe mundu jwine juwaliji jwakuulaga. ¹⁵ Nipele, mwambuleje jwelejo juwaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu wansyusisye ni uweji tuli wa umboni wa yeleyo iyakopochele. ¹⁶ Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kuntesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

¹⁷ “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti wanyamwe ni achakulu wenu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. ¹⁸ Nambo kwanti yeleyo Akunnungu wamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya wakulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. ¹⁹ Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunnungu kuti annechelesye sambi syenu. ²⁰ Mwatendaga yeleyo chinjonjechekwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito awe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. ²¹ Ikusachilwa welewo asigale kwini ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuwa yasambano, mpela iwatite pakusala kalakala kwa kang'wa sya wakulondola wakwe waswela. ²² Pakuwa che Musa watite, ‘Ambuje Akunnungu wenu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni wanyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose ichansalile. ²³ Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo chawichikwe pajika kutyochela mu wandu wa Akunnungu ni kuulajikwa.’ ²⁴ Elo, wakulondola wa Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni wewala wawakuiye, walalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmowa gano. ²⁵ Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala lya wakulondola chili kwa ligongo lyenu ni wanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje wenu, mpela iwatite pakwasalila che Iblahimu kuti, ‘Kwa litala lya uwelesi wenu wandu wose wa pachilambo chapegwe upile.’ ²⁶ Nipele, Akunnungu wansyusisye katumetume jwao ni kundanda, wantumile kukwenu kuti ampe upile wanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana

yakwe.”

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

¹ Che Petulo ni che Yohana paŵaliji nkukunguluka ni ŵandu, ŵaiche ŵambopesi ni jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. ² Ŵatumbile nnope pakuŵa achinduna ŵala ŵaajiganyaga ŵandu kuti Che Yesu ŵasyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti ŵandu ŵawile chachisyuka. ³ Nipele ŵakamwile che Petulo ni che Yohana, ŵaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka malaŵi jakwe, pakuŵa chaŵandichile chilo. ⁴ Nambo ŵajinji mwa ŵelewo ŵaŵapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana ŵakulupilile, ni ŵandu ŵaŵakulupilile ŵajonjesyeche ŵaliji mpela achalume elufu tano.

⁵ Malaŵi jakwe, achakulu ŵa Ŵayahudi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵasongangene pamo ku Yelusalemu. ⁶ Ŵachingangene nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisa ni ŵaneŵane ŵaŵaliji ŵa lukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu. ⁷ Ŵaajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, ŵaasisye, “Ana ŵanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusi wa acheni?”

⁸ Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵajanjile, “Mwanya Ilongola ŵa ŵandu ni achachekulu! ⁹ Iŵaga lelo jino nkutuusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juŵaliji ngakwenda ni iyatite pakulama, ¹⁰ nipele, ŵanyamwe ni ŵandu wose ŵa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwaŵambile pansalaba, nambo Akunnungu ŵansyusisye. ¹¹ Che Yesu ni jwakungamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti, ‘Liganga limwalikanile ŵanyamwe ŵakutaŵa, sambano lilyolyo litendekwe kuŵa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyuumba.’

¹² Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya ŵandu, pakuŵa pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo.”

¹³ Achakulu ŵa Nkungulu wo ŵaimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana ŵaliji ŵanduŵandupe ni ŵandu ŵangasyoma, nipele ŵasimosile nnope kuwona iŵatite pakwanga pangali lipamba, ŵaimanyilile kuti ŵaliji pamo ni Che Yesu. ¹⁴ Nambo paŵambweni mundu juŵalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuŵecheta. ¹⁵ Nipele, ŵalamwile che Petulo

ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu w̄a Nkungulu w̄asigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. 16 Ni w̄ausyene, “Twatende ichichi w̄andu w̄a? Pakuw̄a wose w̄akutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti ate-sile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. 17 Nambo pakuti tusiw̄ile ikajenela nnope kwa w̄andu twajamuche kuti akaw̄echeta ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu.”

18 Nipele ilongola w̄aaw̄ilasile sooni nkati ni kwakanya kuti ana w̄echete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu li-ina li Che Yesu. 19 Nambo che Petulo ni che Yohana w̄aajanjile w̄anyawo, “Iw̄aga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisyanga w̄anyamwe kupunda Akunnungu, nla-mule mwachinsyene. 20 Pakuw̄a ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni kuipilikana.” 21 Nipele achakulu w̄a Nkungulu wo w̄aakanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwa-jamuka pakuw̄a w̄andu wose w̄aliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. 22 Ni ajula mundu juw̄alamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, w̄aliji jwampunde yaka alobaini.

W̄akukulupilila akwapopela Akunnungu w̄alimbisye

23 Papopo che Petulo ni che Yohana pa w̄aagopwele w̄aiche kwa achinjao ni kwa w̄alanjila yose iw̄asalilwe ni w̄ambopesi ni achachekulu. 24 W̄anyawo pa w̄ajipilikene ngani jo, kwa ntima umo w̄aapopelele Akunnungu achitiji, “Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelemo! 25 Mwa w̄echete kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati w̄etu,

‘Ana kwachichi w̄andu w̄a ilambo ine atumbile?
Ana kwachichi w̄andu akuganisya yangalimate?’

26 Mamwenye w̄a ilambo aliw̄ichile chile,

ni achakulu asongangene pamo,

kuti w̄akanile Ambuje, ni Kilisito jwao juw̄ansagwile.’

27 “Pakuw̄a, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni w̄andu w̄a ku Isilaeli pamo ni w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi, w̄asongangene papapa pa musu, kukanila Che Yesu katume-tume jwenu jwanswela jumunsagwile a w̄e Kilisito. 28 Elo, w̄asongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. 29 Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolech-esyene uweji achikapolo w̄enu kulalichila lilo w̄e lyenu pan-gajogopa. 30 Ngolosye nkono wenu mwalamyene w̄andu ni

kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela.”

³¹ Paŵamalisysye kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵajendelechele kulalichila liloŵe lya Akunnungu pangali lipamba.

Ŵakukulupilila ŵaatemi chiulongo

³² Ni mpingo wa ŵelewo ŵakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juŵatite kuti iŵakwete yo yakwe nsyene, nambo ŵagaŵene yose iŵakwete. ³³ Kwa machili gamajinji achinduna ŵala ŵaŵalasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu ŵapele upile weujinji. ³⁴ Nganapagwa mundu jwalijose juŵasoŵilwe ni chachilichose, pakuŵa juŵakwete ngunda atamuno majumba ŵasumisya ni kwikanasyo mbiya, ³⁵ ni kwapa achinduna, nombewo ŵagaŵenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa.

³⁶ Ni kwaliji ni Mlawi, juŵapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna ŵala ŵammilasile che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya ŵandu mitima.” ³⁷ Nombejo ŵakwete ngunda wakwe, ni ŵausumisye, ŵajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

¹ Jwapali mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Anania pamo ni ŵankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo ŵasumisye ngunda wao. ² Nambo che Anania ŵasapwile mbiya siŵapatile ni kusisa akuno ŵankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine ŵapelechele achinduna ŵala. ³ Nipele che Petulo ŵammusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkunneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisye ngunda ula? ⁴ Pamwaliji ngannasumisye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisye ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!” ⁵ Che Anania nkupilikana pe yeleyo, ŵagwile paasi ni kuwa. Ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba kwannope. ⁶ Achachanda ŵajimi ni kuchiŵilijila saanda chiilu chakwe, ŵankopwesye paasa ni kwaula kukunsika.

⁷ Nti masaa gatatu wankwakwe wajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. ⁸ Nipele che Petulo wambusisye, “Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisa ngunda wenu mmwe ni wankwenu?” Che Safila wajanjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.” ⁹ Che Petulo wansalile, “Ligongo chi mmwe ni wankwenu mwajilene kunlinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Awala wandu wawajawile kukunsika wankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji wakwe.” ¹⁰ Papopo che Safila wagwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda wala pawajinjile wansimene ali awile, nipele wankopwesye paasa ni kunsika chiwandika ni wankwakwe. ¹¹ Mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wose ni wandu wose wawapilikene ngani jo wakamwilwe ni lipamba lyelikulungwa.

Achinduna akwalamya wandu achajinji

¹² Achinduna wala wapanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja wandu wala. Wakukulupilila wala wachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹³ Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa wangakukulupilila Kilisito juwalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo wandu wane mwa wangakukulupilila Kilisito wo walapile wakukulupilila wala. ¹⁴ Winji wa wandu wawakulupilile Ambuje wapundaga konjecheka nnope achalume ni achakongwe, ¹⁵ namose wandu wajausyaga wakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile wampepe wao. ¹⁶ Wandu wajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu waiche achajigalaga wakulwala ni waali ni masoka, ni wose walamiswe.

Achinduna akulagaswa

¹⁷ Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe wawaliji wampingo wa Masadukayo wawatemi pelepo, waakolele wiu achinduna wala. ¹⁸ Nipele, wakamwile achinduna ni kwawika mu nyuumba jakutawilwa ja wandu achajinji. ¹⁹ Nambo chilo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wajiugwile minango ja nyuumba jakutawilwa ni wakopwesye paasa ni kwasalila, ²⁰ “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile wandu malowe gose ga umi wa sambano wu.” ²¹ Achinduna wala wajitichisye, kunda wi pe wajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe pa waiche, wawilasilile achachekulu wa Waisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni walajisye wandu ku nyuumba jakutawilwa

kuti akaajigale achinduna wala. ²² Nambo wakulindilila wala pa waiche mu nyumba jakuta wilwa, ngani wasimana achinduna wala. Nipele wausile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo ²³ achitiji, “Tujisimene nyumba jakuta wilwa jajiugale mbande syose ni wakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati.” ²⁴ Jwankulu jwa wakulindilila Nyumba ja Akunnungu ni Achakulu Wambopesi pa wapilikene ngani jo wajinwilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna wa Che Yesu. ²⁵ Nipele waiche mundu ni kwasalila, “Wandu umwa wisile mu nyumba jakuta wilwa wala, sambano ali pa Nyumba ja Akunnungu achajiganyaga wandu.” ²⁶ Nipele jwankulu jwa wakulindilila Nyumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe wajawile ku Nyumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo ngani wakamula kwa machili pakuwa wajogopaga kuti wandu chachaponya maganga.

²⁷ Nipele waajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu wasalile wanyawo, ²⁸ “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.”

²⁹ Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe wajanjile, “Ikutu wajila kwapilikanichisya Akunnungu, nga wa wandu. ³⁰ Akunnungu wa achambuje wetu wansyusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwa wamba pansalaba. ³¹ Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyo kwao awe Chilogola ni Nkulupusyo kuti wakamuchisye Waisilaeli aleche sambi syao nombejo walechesye sambi syao. ³² Noweji tuli waumboni wa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu wa wapele awala wakwajitichisya Akunnungu.”

³³ Mpingo wose wa Nkungulu pa wapilikene yeleyo, yachimile nnope ni wasachile kwaulaga achinduna wala. ³⁴ Nambo Mfalisayo jumo jwaku wilanjikwa che Gamalieli ju waliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa ju wachimbichikwe nnope ni wandu wose, wajimi paujo pa Nkungulu wa Wayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna wala kwa katema kakajipi. ³⁵ Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, “Wanyamwe Waisilaeli achinjangu, nililechesye mwachinsyene nkanawe kupanganya inkwisaka kwapanganyichisya wandu wa! ³⁶ Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che

Seuda, achilitendaga jwankulu ni wându mpela mia nne wânkuiye. Nambo jwelejo wâulajikwe ni wâwânkulupililaga wose wâpwilingene ni ngani jakwe jamalile. ³⁷ Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga wându gala wâtyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju wâachisisye wându wâjinji ni wânkuiye, nambo jwelejo nombe wâulajikwe ni wânanawose wâwânkulupililaga wâpwilingene. ³⁸ Ni sambano ngunsalila wânyamwe, nkaatenda chachili chose wându wâ, mwaleche! Pakuŵa iwâga liloŵe li atamuno masengo ga gali ga wându, chigaweseche. ³⁹ Nambo iwâga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, ngaŵa kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwakaniila Akunnungu.”

Nipele wându wose wâ Nkungulu wânjitchisye jwelejo. ⁴⁰ Nipele wâawilasilile achinduna wâla munkati, wâlamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasaŵecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni wâalesile ajaulangane. ⁴¹ Nipele achinduna wâla wâkopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuŵa Akunnungu wâiweni kuti awâjilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu. ⁴² Ni moŵa gose wâpundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wându kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Wakamusi saba wâ achinduna

¹ Kanyuma, winji wa wakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita mwa wakukulupilila wâwâwêchetaga Chigiliki ni awâla wâwâwêchetaga Chiebulania. Awâla wâwâwêchetaga Chigiliki wânyinyitaga kuti achakongwe wâ Chigiliki wâwawililwe ni achiwankwawo, wâliwalikwe kwagaŵila yakulya moŵa gose. ² Nipele, achinduna likumi ni wâwili wâla wâuwilasilile mpingo wose wa wakulijiganya nikuti, “Ngaikuwâjilwa kuti tuleche kulalichila liloŵe lya Akunnungu kuti tuŵeje wâgaŵanya yakulya. ³ Nipele achalongo achinjetu, mwasagule wându nsano ni wâwili wakumanyika kuti ali ni umboni wâmbone, wâagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. ⁴ Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Liloŵe lya Akunnungu.”

⁵ Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa wakukulupilila wâla. Ni wâasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipino ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juwâjinjile dini ja Chiyahudi. ⁶ Wâajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo wâpopole ni kwasajichila makono gao.

⁷ Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa ŵakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa ŵambopesi ŵaakukulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

⁸ Akunnungu ŵapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni ŵapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja ŵandu. ⁹ Nambo ŵakopochele ŵandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Ŵampepe mwa ŵandu wo ŵaliji ŵa nyuumba jimo ja kupopelela jajikuŵilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela ŵandu Hulu,” ni ŵandu wo ŵatyochelaga ku Kulene ni ku Alekisandilia ni ŵane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. ¹⁰ Nambo Mbumu jwa Akunnungu ŵampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. ¹¹ Nipele ŵaonjile ŵandu ŵampepe aŵechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiŵechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu.” ¹² Kwanti yeleyi, ŵaachisisye ŵandu ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. Nipele, ŵankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. ¹³ Ni ŵajimiche ŵaumboni ŵa unami ŵaŵatite, “Mundu ju ngaakuleka ng’o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. ¹⁴ Pakuŵa twampilikene achiŵechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyoŵelo chiŵatupele che Musa.” ¹⁵ Wose ŵaŵaliji pa Nkungulu ŵankolondolele che Stefano, ŵambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwinani.

7

Kulalichila ku che Stefano

¹ Nipele, Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?” ² Che Stefano nombe ŵaajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Ŵakulu ŵaakopochele atati ŵetu che Iblahimu paŵaliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani. ³ Akunnungu ŵansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche ŵandu ŵa lukosyo lweni, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.’ ⁴ Nipele, che Iblahimu ŵasamile chilambo cha Ŵakalidayo, ŵajawile kukutama ku Halani. Paŵawile atatigwe, Akunnungu ŵansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga ŵanyamwe sambano jino. ⁵ Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo ŵannanjile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe

nsyene ni cha uŵelesi wakwe, namuno katema ko ŵaliji akanawe kola mwanache. ⁶ Akunnungu ŵansalile yeleyi, ‘Uŵelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. ⁷ Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamula ŵandu ŵa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjako-
posya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.’
⁸ Ni Akunnungu ŵatesile malangano ni che Iblahimu ga kumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu ŵambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe ŵambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe ŵaatesile iyoyo peyo achambuje ŵetu likumi ni ŵawili ŵala.

⁹ “Aŵala achambuje ŵetu ŵankolele wiu che Yusufu, ni ŵansyumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ŵaliji pamo nawo, ¹⁰ ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ŵampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ŵammisile che Yusufu kuŵa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ŵaali mu nyumba jao ja chimwenye. ¹¹ Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni ŵandu ŵalasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje ŵetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose. ¹² Nipele, che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ŵaalajisye achiŵanagwe, yaani achatati ŵetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. ¹³ Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ŵalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ŵalumanyilile lukosyo lu che Yusufu. ¹⁴ Ni che Yusufu ŵaalajisye ŵandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ŵandu sabini na mbili aichanje ku Misili. ¹⁵ Che Yakobo ŵajawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ŵetu. ¹⁶ Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe.”

¹⁷ “Nambo pikaiche katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ŵandu ŵala ŵatupile ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula. ¹⁸ Nipele ŵajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. ¹⁹ Mwenye jo ŵaatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje ŵetu kwa kwakanganichisya akaajase achiŵana ŵao achanandi kuti nganasaka akole umi. ²⁰ Katema ko che Musa ŵapagwile, nombejo ŵaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ŵalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, ²¹ ni paŵalepele kungosa

mwakupunda mu nyuumba wankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili wanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. ²² Che Musa wajigenywe indu ya lunda lwa Wamisili nombejo waliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo.

²³ “Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Waisilaeli kukulola indu iwapanganyichiswaga. ²⁴ Kweleko wambweni Mmisili jumo achimpanganyichisyaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, wapokasisye, ni che Musa kwakwauchisya wambuleje Mmisili jula. ²⁵ Waganisisye kuti achalongo achinjakwe Waisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. ²⁶ Malaŵi jakwe, waweni Waisilaeli waŵili ali nkuputana achinsyene pe, ni walinjile kwajilanya achitiji; ‘Wanyamwe ndi wa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?’ ²⁷ Nambo jwejula juŵamputaga njakwe jula wantutile pambali che Musa ni kunsalila, ‘Ana waani wambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ ²⁸ Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?’ ²⁹ Che Musa paŵagapilikene maloŵe go watisile, watemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko waŵelechele wanache waŵili wachilume.

³⁰ “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi lya Sinai. ³¹ Che Musa wachisimonjile nnope chichaoneche cho, wasejelele pachiŵandi kukulolechesya uchenene, nambo wapilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, ³² ‘Uneji ndili Akunnungu wa achambuje wenu, Akunnungu wa che Iblahimu ni wa che Isaka ni wa che Yakobo!’ Che Musa watetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. ³³ Ambuje wansalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela. ³⁴ Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya wandu wangu wakatama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kwakulupusya, ni sambano chinantume ku Misili.’

³⁵ “Che Musa aju ni jwejula juŵankanile Waisilaeli paŵansalile, ‘Ana waani wambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala lya julajula katumetume jwa kwinani juŵankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu wantumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo. ³⁶ Jwelejo ni juŵaalongwesye wandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu

bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. ³⁷ Che Musa ni juŵaasalile Ŵaisilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’ ³⁸ Ŵaisilaeli paŵasongangene mwipululu mula, che Musa ŵaliji kweleko pamo ni achambuje ŵetu ni katumetume jwa kwinani juŵaŵechete najo mu Litumbi lya Sinai. Jweleju ni juŵagapochele malowē gagakwikanawo umi kutupa uweji.

³⁹ “Nambo achambuje ŵetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, ŵantutile pambali ni ŵasachile mmitima jao kuujila ku Misili. ⁴⁰ Ŵansalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminnungu jati tujipopelele ni jitulongosye mwitala, pakuŵa che Musa juŵatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!’ ⁴¹ Katema ko ŵapanganyisye chinyago cha ng'ombe ja mwana, ni ŵatasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene. ⁴² Nambo Akunnungu ŵatyosile pa ŵanyawo, ŵaaalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha ŵakulondola ŵa Akunnungu, ‘Ŵanyamwe ŵandu ŵa chilambo cha ku Isilaeli!

Ana ŵanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka kwa yaka alobaini mwipululu mula?

⁴³ Ŵanyamwe mwaliigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki, ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.

Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele.

Kwa ligongo lyo chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!’

⁴⁴ Achambuje ŵenu ŵakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu iŵatite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiŵachiweni. ⁴⁵ Nipele achambuje ŵetu ŵapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, paŵachipatile chilambo chi kutyochela kwa ŵandu ŵaŵaŵinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepo mpaka katema ka che Daudi. ⁴⁶ Che Daudi ŵanonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi ŵaŵendile Akunnungu ŵaataŵile nyuumba ŵele ŵaali Akunnungu ŵa che Yakobo. ⁴⁷ Nambo che Selemani ni juŵantaŵile Akunnungu nyuumba.”

⁴⁸ “Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagataŵikwe ni ŵandu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu,

⁴⁹ Ambuje akuti, ‘Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye

ni chilambo chili pakuŵichila makongolo gangu.

Nyuumba jati uli jichimundaŵile une,
ni liuto chi pachimbumulile?

⁵⁰ Ana ngaŵa uneji jumbanganyisye yelei yose? ”

⁵¹ Che Stefano ŵapundile kuŵecheta, “Ŵakukanila achakulungwa ŵanyamwe! Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Ŵanyamwe nli mpela achambuje ŵenu, moŵa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁵² Ana jwapi mwa ŵakulondola jwangananlagasya achambuje ŵenu? Ŵaauje ŵelewo ŵaŵalajiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano ŵanyamwe mungalawiche ni kumbulaga. ⁵³ Ŵanyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume ŵa kwinani, nambo nganingakumulichisya.”

Che Stefano akuulajikwa

⁵⁴ Achakulu ŵa Nkungulu paŵagapilikene maloŵe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. ⁵⁵ Nambo che Stefano ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵalolite kwinani, ŵauweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundy kwa Akunnungu. ⁵⁶ Ni ŵatite, “Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundy kwa Akunnungu.”

⁵⁷ Pelepo ŵandu wose ŵaŵaliji pa Nkungulu ula ŵagumisile kwa liloŵe lyekulungwa ni kusiŵila mawiwi ni makono gao. Nipele ŵanguluchile ŵanawose kwana kamo, ⁵⁸ Ni ŵankopwesye mmusi ni kumponya maganga. Ŵaumboni ŵala ŵaŵisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. ⁵⁹ Paŵapundile kwaponya maganga, che Stefano ŵapopele achitiji, “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!” ⁶⁰ Ŵatindiŵele ni ŵanyanyisye achitiji, “Ambuje nkaaŵalanjila sambu si.” Paŵaŵechete yeleyo ŵajasiche. Ni che Sauli ŵakundile kuti che Stefano akuŵajilwa kuulajikwa.

8

Che Sauli akwalagasya ŵandu ŵakukulupilila Kilisito

¹ Lyuŵa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Yelusalemu. Ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose ŵapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akaŵe achinduna pe. ² Ŵandu ŵakwajogopa Akunnungu ŵansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

³ Nambo che Sauli walinjile kuuwesesya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wajawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa wandu wakukulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwaŵika mu nyumba jakutaŵilwa.

Che Filipino akulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Samalia

⁴ Aŵala wandu wakukulupilila Che Yesu waŵapwilingene wajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. ⁵ Che Filipino nombe wajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa wandu wakutama pelepo. ⁶ Mpingo wa wandu paŵagapilikene maloŵe gaŵaŵechete che Filipino ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose waapilikanichisye kwa uchenene. ⁷ Pakuŵa wandu wajinji waŵakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni wandu wajinji waŵatatele iŵalo ni waŵalemele ŵalamiswe. ⁸ Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

⁹ Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usaŵi mmusi mo kwa moŵa gamajinji ni kwasimosya wandu wa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu. ¹⁰ Wandu wose chitandile jwannandi kwichila jwankulungwa wampilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjikwa ‘Ukombole Weukulungwa.’ ” ¹¹ Wampilikanichisye jwelejo pakuŵa waasimosisye kwa moŵa gamajinji kwa usaŵi wakwe. ¹² Nambo paŵaukulupilile utenga u che Filipino nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, wabatiswe achalume ni achakongwe. ¹³ Che Simoni nombejo wakulupilile, ni paŵabatiswe, wajesile ni che Filipino, wasimosile paŵaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe.

¹⁴ Achinduna waŵaliji ku Yelusalemu paŵapilikene kuti wandu wa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe lya Akunnungu, waatumile che Petulo ni che Yohana kukwao. ¹⁵ Che Petulo ni che Yohana paŵaiche kweleko waapopelele wakukulupilila wala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, ¹⁶ pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu waliji akanantuluchile mundu jwalijose mwa ŵanyawo, nambo wagambile kubatiswa pe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁷ Nipele, che Petulo ni che Yohana waasajichile makono gao wakukulupilila wala, ni wapochele Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pelepo che Simoni paŵaimanyi kuti wandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, wasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana ¹⁹ achitiji, “Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu

jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu.”

²⁰ Nambo che Petulo wansalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuwa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! ²¹ Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuwa ntima wenu nganiuwa wambone paujo pa Akunnungu. ²² Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambisa kuganisa yeleyo. ²³ Pakuwa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntawikwe ni sambile!” ²⁴ Che Simoni wajanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata gagaligose mwa gelego gansasile go.”

²⁵ Che Petulo ni che Yohana pawamalisise kuwalanga umboni ni kulalichila Lilowe lya Ambuje, waujile ku Yelusalemu. Pawaujaga waalalichile wandu Ngani Jambone mmisinda jejinja ja ku Samalia.

Che Filipino akumbatisya chilongola jumo jwa ku Esiopia

²⁶ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wansalile che Filipino, “Nliwiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.”

²⁷ Nipele, che Filipino waliwisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwali ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo watamaga liuli. Jwelejo wawawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko wali nkuuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya.

²⁸ Pawaujaga, watemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu.

²⁹ Nipele, Mbumu jwa Akunnungu wansalile che Filipino, “Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo.” ³⁰ Che Filipino wautwiche ni kujiwandichila mutuka jila, wampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu.

Pelepo che Filipino wammusise, “Ana nkuimanyilila uchenene inkusyoma yo?” ³¹ Mundu jo wajanjile, “Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundagulila?”

Pelepo wanchondelele che Filipino kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo. ³² Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liwali nkusyoma ni ali,

“Wali mpela ngondolo ji waji ausyaga kukujisinga,

wamyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo ngana wecheta chachili chose.

³³ Wachembulwisye ni kwaonela.

Ngapagwa juchakombole ku wecheta yankati uwelesi wakwe,

pakuwa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo.”

³⁴ Mundu jwa ku Esiopia jo wansalile che Filipo, “Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuwecheta yankati waani? Ana akuwecheta yankati nsyene pane mundu jwine?” ³⁵ Nipele, che Filipo watandilile pelep pa Malembelo ga Akunnungu wansalile Ngani Jambone ji Che Yesu. ³⁶ Pa waliji chiwela ni ulendo wo, waiche pagali meesi, ni juwatamaga liuli jula watite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?” ³⁷ Che Filipo watite, “Mwakulupililaga ni ntima wenu wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo watite, “Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.” ³⁸ Mundu jula walamwile mutuka jijime, ni wanawose wawili watulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipo wambatisye mundu jula. ³⁹ Pa wakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wanjigele che Filipo ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipo, nambo wajendelechele ni ulendo achisengwaga. ⁴⁰ Nambo che Filipo walisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni pa wapitaga waalalichile wandu Ngani Jambone mmisi jose mpaka waiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akukulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

¹ Katema ko che Sauli wapundile kwajogoya nnope wakwakuya Ambuje kuti chiwaulaje. Wajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, ² kukuwenda waape chikalata chakwamanyisya mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, waasimanaga kweleko wandu wakulikuya Litala lya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

³ Nambo che Sauli pa waliji mwitala pachiwandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini lwalanguchisye mbande syose. ⁴ Wagwile paasi ni kupilikana lilo we lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?” ⁵ Che Sauli nombe wausisye, “Ambuje, ana waani alakwe?” Ni lilo we lyo lyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. ⁶ Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikummajila kuchipan-ganya.” ⁷ Ni wandu wawaliji pamo nawo mu ulendo wala, wajimi ali jii, wapilikanaga lilo we lyo nambo nganamma mundu. ⁸ Che Sauli wajimi, nambo pa watatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele

Wandu waWalongene nawo wala wankamwile nkono ni kunnon-gosya mpaka ku Damesiki. ⁹ Che Sauli watemi moŵa gatatu pangalola, ni nganalya natamuno kung'wa chachili chose.

¹⁰ Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje wammilasile mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania wajitiche, “Une ndili pelepa Ambuje.” ¹¹ Ambuje wansalile, “Njimuche njaule ku litala lyalikuwilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, ¹² nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjlaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.” ¹³ Nambo che Anania wajanjile, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wandu wajinji, mbilikene yangalumbana iwaapanganyichisye waswela wenu ku Yelusalemu kula. ¹⁴ Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu wambopesi, wakamule wandu wose wakunkulupilila mmwe Che Yesu.” ¹⁵ Nambo Ambuje wansalile che Anania, “Njauleje pe, pakuwa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa wandu wangaŵa Wayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Waisilaeli nombe. ¹⁶ Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichawajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu.”

¹⁷ Nipele, che Anania wajawile ni kwinjila mu nyumba jo. Waasajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juwakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.” ¹⁸ Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalaŵesya ni wakombwele kulola sooni. Ni wajimwiche ni kubatiswa. ¹⁹ Nipele walile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalalichila wandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli watemi pamo ni wakulijiganya wa Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. ²⁰ Papopo watandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Wayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. ²¹ Wandu wose waŵampilikene wasimosile ni kuti, “Ana jweleju ngaŵa julajula jwaŵauleje aŵala waŵankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni waiche akuno kuti wakamule wanyawo ni kwajausya kwa achakulu wambopesi!”

²² Che Sauli wapundile kukola machili, ni kwasimosya Wayahudi wakatama ku Damesiki iwatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. ²³ Pagapite moŵa gamajinji, Wayahudi wajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli.

²⁴ Nambo che Sauli wâpilikene ngani jo. Nipele wându wâliji nkwaçuwîlila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti wâulaje. ²⁵ Nambo chilo chimo wâkulijiganya wâkwe wânjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba lya musi ni kunselelesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

²⁶ Che Sauli pawâiche ku Yelusalemu wâsachile kuliwanya ni wâkulijiganya wâne wala. Nambo wose wânjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli wâliji jwakulijiganya njao. ²⁷ Nipele che Banaba wânjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iwâtite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iwâtite pakwalalichila wându ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. ²⁸ Nipele che Sauli wâtemi pamo nawo, ni wâjesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga wându Liloŵe lya Ambuje pangali lipamba. ²⁹ Ni sooni wâkungulwiche ni kukanilana ni Wayahudi wâkuwêcheta Chigiliki, nambo wanyawo wâsachile kummulaga. ³⁰ Wâkukulupilila wala paŵaimanyilile yeleyo, wânjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni wânesile kweleko kuti ajaule ku Taso.

³¹ Katema ko mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito wala wâkwete chitendeweke ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu wapele machili ni wâjonjesyeche ni wâtemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

³² Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, wâiche sooni kwa wâkukulupilila wâkutama ku Luda. ³³ Wânsimene kweleko mundu jwakuwîlanjikwa che Ainea, juwâgonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa wâtatele. ³⁴ Nipele, che Petulo wânsalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisya. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che Ainea wâjimwiche. ³⁵ Wându wose wâwâtemi ku Luda ni ku Shaloni wâmbweni che Ainea, ni wose wânkulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

³⁶ Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju wâpanganyaga yambone ni kwakamuchisya wâkulaga moŵa gose. ³⁷ Moŵa gala wâlwasile ni wâjasiche. Wându wâgajojesye malilo gakwe ni wâgawîsile mu chuumba cha mwinani. ³⁸ Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele wâkulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, wâlajisye wându wâwîli kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” ³⁹ Nipele, che

Petulo walongene nawo. Paŵaiche, walongwesye ku chumba cha mwinani. Kweleko wawililwe ni achiwankwawo wose wansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iwaipanganyisye che Doka akanaŵe kwasika. ⁴⁰ Che Petulo waakopwesye paasa wose, watindiŵele ni kupopela. Nipele, wagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo watatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo wajimwiche ni kutama. ⁴¹ Che Petulo wankamwile nkono ni kunjimika, ni wawililwe wandu wakukulupilila ni wawililwe ni achiwankwawo wala, wapele ali jwanjumi. ⁴² Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni wandu wajinji waakulupilile Ambuje. ⁴³ Che Petulo walongjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyumba ja mundu jwakuwilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

¹ Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa wangondo mia moja waukuwilanjikwa “Mpingo wa Italia.” ² Jweleju pamo ni waali mu nyumba jao wose wajogopaga Akunnungu, nombejo wakamwisye wakulaga ni kupopela moŵa gose. ³ Mpela saa tisa ja muusi wammweni pangasisika katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichililaga ni kwasalila, “Che Konolio!” ⁴ Che Konolio wankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo wanjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa wakulaga, ni sooni ngasanliwalila kose. ⁵ Sambano, mwalajisye wandu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. ⁶ Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.” ⁷ Ajula katumetume jwa kwinani jwaŵechete maloŵe go paŵatyosile, che Konolio wawililwe wakutumichila wakwe wawili pamo ni jumo jwa wangondo wakwe juwantumichilaga, juwaliji jwakwajogopa Akunnungu, ⁸ Waasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

⁹ Malaŵi jakwe lyuŵa lili pa ntwe, wandu watatu wo ali chiwela mu ulendo, achiwandichilaga ku Yopa che Petulo wakwesile penani pa nyumba kukupopela. ¹⁰ Ni jakwete sala, wasachile chakulya. Paŵankulumichisyaga chakulya, waiweni yakwiwona. ¹¹ Ni wakuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa. ¹² Mwelemo mwaliji

mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya kwiunde. ¹³ Nipele, ŵalipilikene liloŵe lichasalilaga, “Che Petulo njimu che, nsikite nlye.” ¹⁴ Nambo che Petulo ŵajanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

¹⁵ Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiŵilanga yakusakala!” ¹⁶ Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwinani.

¹⁷ Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, ¹⁸ ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?”

¹⁹ Ni che Petulo paŵaliji nkuganisa yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa. ²⁰ Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.” ²¹ Nipele, che Petulo ŵatulwiche ni kwasalila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?” ²² Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Ŵayahudi wose. Ŵasalilwe ni katumetume jwa kwinani kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti aplikanile chinkusaka kuŵecheta.” ²³ Che Petulo ŵaŵilasilile ajinjilanje nkati, ŵapele pagona.

Malawi jakwe, che Petulo ŵatandite ulendo pamo ni Ŵanyawo, ni ŵandu ŵane ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa ku Yopa ŵalongene nawo. ²⁴ Lyuŵa lyaaŵili lyakwe ŵaiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio ŵaalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni ŵaliji nkwalindilila Ŵanyawo. ²⁵ Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio ŵakopweche paasa kukwachingamila, ŵatindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila. ²⁶ Nambo che Petulo ŵanjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.” ²⁷ Che Petulo ŵapundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni ŵasimene ŵandu ŵajinji asongangene. ²⁸ Che Petulo ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakutukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwakusakala.

²⁹ Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?” ³⁰ Che Konolio wajanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu, ³¹ ni wātite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele wākulaga. ³² Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’ ³³ Nipele, chitema pe naatumile wāndu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.”

Che Petulo akwalalichila wāndu

³⁴ Pelepo che Petulo wātandite kuwēcheta achitiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. ³⁵ Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo. ³⁶ Wānyamwe nkuumanyilila utenga uŵaupeleche Akunnungu kwa wāndu wā ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, wāali Ambuje wā wose. ³⁷ Wānyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchilambo chose cha Wāyahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila utenga wa ubatiso. ³⁸ Nkumanyilila iwātite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuŵa Akunnungu wāliji pamo nawo, nipele wāliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamyā wose wāwākamwilwe ni Ibilisi. ³⁹ Noweji tuli wāumboni wa yose iwātesile mmusi wa Wāyahudi ni mu Yelusalemu. Wāmbuleje kwa kwaŵamba pansalaba, ⁴⁰ nambo Akunnungu wānsyusisye pa lyuŵa lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. ⁴¹ Nganawoneka kwa wāndu wose, nambo kwa aŵala wāumboni wāŵasagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, paŵamasile kusyuka. ⁴² Ni wātulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa wāndu wose ni kuŵalanga umboni kuti Che Yesu ni wāŵasagulikwe ni Akunnungu kuti wāalamule wājumi ni wāwe. ⁴³ Wākulondola wā Akunnungu wose wāwasile umboni nkati wēlewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambi syakwe syose.”

Wandu wangaŵa Wayahudi nombe akumpochela Mbumu jwa Akunnungu

⁴⁴ Che Petulo paŵaŵechetaga maloŵe go, Mbumu jwa Akunnungu watuluchile ŵanawose ŵaŵaupilikanilaga utenga wao. ⁴⁵ Ni Wayahudi ŵaŵakulupilile ŵaŵapechesye che Petulo kutyochela ku Yopa ŵala ŵasimosile kuwona kuti Akunnungu watuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu wandu wangaŵa Wayahudi. ⁴⁶ Pakuŵa ŵaapilikene achiŵechetaga iŵecheto yakusimosya paŵakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo watite, ⁴⁷ “Wandu ŵa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?” ⁴⁸ Nipele, ŵalamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele wandu ŵala ŵaachondelele che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11

Maloŵe ga che Petulo kwa ŵakukulupilila ku Yelusalemu

¹ Achinduna ni wandu wane ŵakukulupilila Che Yesu ŵaŵatemi ku Yudea ŵapilikene kuti wandu wangaŵa Wayahudi nombe apochele Liloŵe lya Akunnungu. ² Nipele, che Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Wayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵaŵaumbale, ŵaalalatile, ³ achitiji, “Mmwejo mwajawile kukutama ni wandu wangaumbala ni kulya nawo!” ⁴ Pelepo che Petulo watandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

⁵ “Lyuŵa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiwani chindu mpela shuka jajikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutuluswa kutyochela kwini, ni kwika panaliji une. ⁶ Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni. ⁷ Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’ ⁸ Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng’o pakang’wa pangu.’ ⁹ Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwini lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.’ ¹⁰ Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwini. ¹¹ Pangakaŵa, wandu watatu ŵaŵalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia ŵaiche pa nyumba jinatamaga. ¹² Mbumu Jwanswela ŵasalile longane nawo pangali lipamba. Ni wanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyumba ji che Konolio. ¹³ Che Konolio

Watusalile iWatite pakummona katumetume jwa kwinani juWajimi mu nyuumba jakwe ni kunsalila, 'Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuWilanjikwa che Petulo. ¹⁴ Welewo chaachinsalila malowe, ganti chigankulupusye mmwejo ni Wandu waali mu nyuumba jenu wose.' ¹⁵ Panatandite kuWecheta, Mbumu jwa Akunnungu waatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. ¹⁶ Pelepo nagakumbuchile malowe ga Ambuje paWatite, 'Che Yohana wabatisye kwa meesi, nambo Wanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.' ¹⁷ Nipele iwaga Akunnungu wapele Wandu WangaWa Wayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji waani naakanile Akunnungu?" ¹⁸ PaWapilikene yeleyo, walesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Akunnungu wapele Wandu WangaWa Wayahudi lipesa lya kuleka sambu, akole umi wa moWa gose pangali mbesi!"

Wandu Wakukulupilila Che Yesu wa ku Antiokia

¹⁹ Ligongo lya kulagaswa kukwatandite paWauleje che Stefano, Wandu waWakulupilile Che Yesu wala Wapwilingene. Wane Wajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga LiloWe lya Akunnungu kwa Wayahudi pe. ²⁰ Nambo Wapali Wane wa Wanyawo waWatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, Wajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa Wandu WangaWa Wayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. ²¹ Ambuje waalongwesye kwa ukombole wao, ni Wandu Wajinji Wakulupilile ni kwaujilila Ambuje. ²² Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa Wandu Wakukulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele Wantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. ²³ Nombejo paWaiche kweleko ni kwiwona iWatite Akunnungu pakwapa upile Wandu wala, Wasengwile ni kwachisya Wandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. ²⁴ Che Banaba waliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa Wandu wajonjesyeche kwa Ambuje. ²⁵ Nipele che Banaba Wajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. ²⁶ PaWasimene, walongene nawo ku Antiokia. Ni wose WanaWaWili Watemi ni mpingo wa Wandu Wakukulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganyaga mpingo wekulungwa wa Wandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda wakulijiganya kuWilanjikwa Wakilisito.

²⁷ Ni katema kakoko, ku Antiokia ko waiche Wakulondola wa Akunnungu wampepe kutyochema ku Yelusalemu. ²⁸ Nipele, jumo jwa Wanyawo liina lyakwe che Agabo Wajimi ni kwa

machili ga Mbumu jwa Akunnungu walongdwele kuti, chijity-ochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. ²⁹ Wakuwijiganya wala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe waakamuchisye achinjao wa wakulupilile Che Yesu wa Watamaga ku Yudea. ³⁰ Nipele, watesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito.

12

Wakukulupilila akulagaswa nnope

¹ Katema kakoko mwenye che Helode, watandite kwalagasya wandu wampepe wa mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. ² Ni wambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. ³ Pa waiweni kuti chitendo cho chanonyelesye Wayahudi, wapundisye, waakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. ⁴ Pa wankamwile che Petulo, wammisile mu nyumba jakuta wilwa ni kwa wika paasi pa mipingo ncheche ja wangondo ncheche ncheche kuti walindilile. Che Helode wasachile kwakoposya che Petulo kwa wandu pakumala chindimba cha Wayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachiku wilanjikwa Pasaka. ⁵ Nipele, che Petulo pa waiji mu nyumba jakuta wilwa jila, katema kakoko mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito walimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyumba jakuta wilwa

⁶ Chilo, likana we kwika lyu wa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa wandu, che Petulo wagonile pasikati ja wangondo wa wili, ali ata wikwe ni minyolo ji wili ni wakulindilila waiji nkulindilila pannango wa nyumba jakuta wilwa jila. ⁷ Chisisimuchile, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wajimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo wantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawanta wile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. ⁸ Katumetume jwa kwini wansalile, “Nlita we nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo watesile yeleyo ni katumetume jo wansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.” ⁹ Che Petulo wankuiye mpaka paasa pa nyumba jakuta wilwa, nambo nganamanyililaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwini jo yaliji isyene, waganisisye kuti akwiwona yakwiwona. ¹⁰ Wapite liuto lyaandanda ni

lyaaŵili lya ŵakulindilila, ŵaiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo ŵakopweche paasa. Ni ŵaliji nkwenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwini jo ŵannesile che Petulo jikape.

¹¹ Pelepo che Petulo ŵaimanyi iyakopochele ni ŵatite, “Sambano ngumanyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwini kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iŵailolelaga Ŵayahudi kuti ikopochele.”

¹² Paŵaimanyilile yeleyo ŵajawile ku nyumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko. Mwelemo ŵasongangene ŵandu ŵajinji kupopela.

¹³ Che Petulo ŵapoposile pannango wa paasa ni ŵaiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila.

¹⁴ Mwali jo paŵalimanyilile liloŵe li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo ŵautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango.

¹⁵ Ni ŵanyawo ŵansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo ŵalimbile kuti isyene ali ŵawowo. Ni ŵanyawo ŵansalile, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwini.” ¹⁶ Ni katema kakoko che Petulo ŵapundile kupoposya pannango. Nipele paŵaugwile nnango ŵambweni, ni kusimonga. ¹⁷ Che Petulo ŵagolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila iŵatite Ambuje pakwakoposya mu nyumba jakutaŵilwa. Nipele ŵaasalile akaalanjile yelei che Yakobo ni achalongo ŵane ŵakukulupilila Kilisito, nombejo ŵatyosile ni kwaula kwine.

¹⁸ Pakwachele, ŵangondo ŵala ŵapundile kola lipamba lye-likulungwa yankati chichasimene che Petulo. ¹⁹ Nipele che Helode ŵatite aosekwe nambo nganiŵaona. Nipele ŵalamwile kuti ŵaausye ŵangondo ŵala, ni ŵatyosisye lilamulo kuti aulajikwe. Nipele che Helode ŵatyosile ku Yudea, ŵajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa moŵa gampepe.

Chiwa chi che Helode

²⁰ Che Helode ŵaatumbilile nnope ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo ŵanyawo kwa pamo ŵaajaulile che Helode. Ŵakombwele kusyoŵekana ni che Blasto juŵaliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyumba ja mwenye, kuti aŵe pamo ni ŵanyawo. Che Blasto ŵaajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuŵe ni chitendewe, pakuŵa chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye.

²¹ Pa lyaŵa lilyasagulikwe, che Helode ŵawete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni ŵandu. ²² Ni ŵandu ŵala ŵanyanyisye achi-tiji, “Ali lili liloŵe lya nnungu, nganiliŵa lya mundu.”

²³ Papopo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje w̄angwisisye che Helode paasi, pakuw̄a nganiw̄apa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. ²⁴ Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela.

²⁵ Che Banaba ni che Sauli paŵamalisisye masengo ga Akunnungu, w̄anjigele che Yohana jwakuw̄ilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

¹ Mu mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a ku Antiokia, w̄apali w̄ane w̄aw̄aliji w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄akwiganya. Mwa w̄elewo, w̄apali che Banaba ni che Simeoni jwakuw̄ilanjikwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni w̄aw̄alelitwe pamo ni mwenye che Helode. ² Nipele, paŵaliji nkupopela kwa Ambuje ni kutaŵa, Mbumu jwa Akunnungu w̄atite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile.” ³ Nipele, paŵamasile kutaŵa ni kupopela, w̄aasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

Che Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani Jambone ku Kupulo

⁴ Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu w̄atulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko w̄akwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. ⁵ Paŵaiche ku Salami, w̄aalalichile w̄andu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela W̄ayahudi, che Yohana Maliko w̄aliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

⁶ Paŵajesilejesile mchilumba chose mpaka ku Pafu, w̄ansimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. ⁷ Jweleju w̄aliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juŵaliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo w̄aaŵilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. ⁸ Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe Jwakukanila, w̄asachile kungsiŵila jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito. ⁹ Nipele che Sauli jwakuw̄ilanjikwa che Paolo, ali agumbele Mbumu jwa Akunnungu, w̄ankolondolele Elima, ¹⁰ ni kuti, “Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje. ¹¹ Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangelola ni nganliwona lyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyannyichilile

lipundugulu ni chipi, ni wâjendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti wâalongosye. ¹² Jwankulu jwa chilumba jula pa wâiweni iyatendekwe yo, wânkulupilile Che Yesu, ni wâgasimosile nnope majiganyo ga wâgapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisidia

¹³ Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe wâkwesile ngala wâ kutyochela ku Pafo ni wâichenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko wâalesile ni kuujila ku Yelusalemu. ¹⁴ Nambo wânyawo wâpelengenye kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele wâjinjile mu nyumba ja kupopelela pa Lyu wâ lya Kupumulila ni kutama.

¹⁵ Pa wâmasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya Wâkulondola, ilongola wâ nyumba ja kupopelela jila wâlajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iwâga nkwete malowe gagali gose gakwalimbisya mitima wându wâ, mmechete.” ¹⁶ Nipele, che Paolo wâjimi, wâjongwele nkono ni kutanda ku wêcheta, “Wânyamwe Wâsilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanichisye! ¹⁷ Akunnungu wâ wându Wâsilaeli wâasagwile achambuje wêtu, ni kwakusya pa wâtamaga kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa wâakopwesye kweleko. ¹⁸ Ni wâapililile mwipululu mula kwa yaka alobaini. ¹⁹ Nipele, wâsijonasile ngosyo nsano ni si wîli sya mchilambo cha Kanaani ni wâpele wânyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. ²⁰ Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu wâpele wâkulamula kuti wâalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. ²¹ Ni pelepô wâsachile ku wâ ni mwenye, ni Akunnungu wâpele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini a wê mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. ²² Akunnungu pa wântyosisye che Sauli, wânsagwile che Daudi ku wâ mwenye jwao. Wâlosisye kwakunda pa wâsasile umboni nkati jwelejo pa wâtite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.’ ²³ Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu wâapele Wâsilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iwâtite pakulanga. ²⁴ Che Yesu akanawê kugatanda masengo, wâlongolele che Yohana achaalalichilaga wându wose wâ ku Isilaeli aleche sambu ni kubatiswa. ²⁵ Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana wâausisye wându, ‘Ana nkuganisa kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima wêlewo wânkwalindilila. Wêlewo akwika panyuma

pangu, ni uneji nganguwajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.'

²⁶ "Achalongo achinjangu wanli wanache wa che Iblahimu, ni wanyamwe wanganimma Wayahudi wankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu.

²⁷ Pakuwa wanyawo wakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wao nganiwamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga wakulondola wa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo wagamalichisye malo we ga wakulondola wa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuwambikwa pa nsalaba. ²⁸ Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo wawendile che Pilato aulajikwe.

²⁹ Pawamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati welewo, nipele waatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. ³⁰ Nambo Akunnungu wansyusisye.

³¹ Kwa mo wa gamajinji waonekanaga kwa awala wawakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali waumboni wakwe kwa wandu wa ku Isilaeli. ³² Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwachiwisile Akunnungu kwa achambuje wetu. ³³ Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji watuli isukulu yao pakwasyusya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kawili,

'Mmweji nli Mwanangu,
uneji lelo jino mele Atati wenu.'

³⁴ Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu watite yelei,

'Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.'

³⁵ Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,

'Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.'

³⁶ Nambo nginiwa yele ku che Daudi, pakuwa che Daudi nsyene watendekenye malinga ni iwaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni waasichile mu lilembe lya mbugu pachiwandi ni achatati wao, ni chiilu chao chaosile. ³⁷ Nambo, jwele juwasyusikwe ni Akunnungu ngasawola. ³⁸ Nipele, achalongo achinjangu

Waisilaeli, mmanyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambu ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakukulupilila Kilisito akulecheleswa sambu syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa.

³⁹ Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chawalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa

ngagakukombola kuchipanganya. ⁴⁰ Nipele, nilolechesye chikansimana chechila chiwâchisasile wâkulondola wâ Akunnungu,

⁴¹ ‘Mpilikanichisye wanyamwe wâkulikanganichila, nsimonje nkawe!

Pakuwâ chindu chinguchipanganya, mmowâ ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.’ ”

⁴² Che Paolo ni che Banaba pawâkopokaga mu nyuumba ja kupopelela jila, wându wâla wâachondelele aichanje sooni kukwasalila malowe go, Lyuwâ lya Kupumulila lyalikwika.

⁴³ Pawapwilingene mu nyuumba ja kupopelela mula, Wayahudi wâjinji ni wându wângawâ Wayahudi wâwajitichisye dini ja Chiyahudi wâakuiye che Paolo ni che Banaba. Wanyawo wâwechete nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu.

⁴⁴ Ni Lyuwâ lya Kupumulila liine, wându wâjinji, chiwândi kwichila musi wose wasongangene kukupilikanila Lilowe lya Ambuje. ⁴⁵ Nambo Wayahudi pawauweni mpingo wa wându wo wagumbele wiu, nipele wâchikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. ⁴⁶ Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba wâwechete pangali lipamba, “Yawajilwe kuti Lilowe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa wanyamwe. Nambo pakuwâ nlikanile ni kuganisya mwachinsyene kuti, ngankuwajilwa kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila wându wângawâ Wayahudi. ⁴⁷ Pakuwâ Ambuje atulajisye yelei,

‘Nambisile mmweji kuwâ lilanguka kwa wându wângawâ Wayahudi,

kuti wându wose wâ pachilambo akulupuswe.’ ”

⁴⁸ Wându wângawâ Wayahudi pawapilikene yele wasengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni wându wose wâwasagulikwe kukola umi wa mowa gose pangali mbesi, wâakulupilile Che Yesu.

⁴⁹ Lilowe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose.

⁵⁰ Nambo Wayahudi wâachisisye achakongwe wakusichila, wâkwapopela Akunnungu ni achalume wakumanyika wâ mmusi wo. Ni wâtandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwawînga mchilambo chao. ⁵¹ Nipele, achinduna wâla wakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni wâjawile ku Ikonio. ⁵² Nambo wakulijiganya wâ Che Yesu ku Antiokia kula wasengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

¹ Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wajawile mu nyumba ja kupopelela Wayahudi mpela iwatite pakusyo welela ni kuwecheta pangali lipamba, mpaka Wayahudi wajinji ni Wagiliki wakulupilile. ² Nambo Wayahudi wangakwakulupilila Che Yesu waachisye wandu wanga wa Wayahudi kuti waachime che Paolo ni che Banaba. ³ Che Paolo ni che Banaba watemi kweleko mo wa gamajinji. Wa wechete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo walosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. ⁴ Nambo wandu wose wa musu wo wasapulene, wane walumbikene ni Wayahudi ni wane walumbikene ni achinduna wala.

⁵ Nipele, wampepe mwa wandu wanga wa Wayahudi ni Wayahudi pamo ni ilingola wao, walamwile kwapan-ganyichisya yangalumbana achinduna wala ni kwaulaga kwa kwaputa maganga. ⁶ Achinduna nkumanyilila yeleyo ni wautuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, ⁷ ni wajendelechele kwalalichila wandu Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

⁸ Ku Lisita ko jwapali mundu juwaliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. ⁹ Mundu jo wampilikanichisye che Paolo pa walalichilaga. Nipele che Paolo wanlolechisye uchenene, ni pawaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, ¹⁰ wa wechete kwa kunyanyisya kuti, "Njime uchenene ni makongolo genu!" Papopo mundu jo wasumbile ni kutanda kwenda. ¹¹ Mpingo wa wandu ula pawachiweni chiwachipanganyisye che Paolo, watandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, "Achiminungu atutuluchile chisau wandu!" ¹² Che Banaba wawilanjikwe Seu ni paku wa che Paolo waliji jwakuwecheta jwankulu, wawilanjikwe Helime. ¹³ Ni jwambopesi jwa nyumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musu, wajigele ng'ombe ni ulu wa paujo pa nnango wekulungwa wa musu, nsyene pamo ni mpingo wa wandu ula wasachile watajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.

¹⁴ Nambo che Banaba ni che Paolo pawajipilikene ngani jo wapawile iwalo yao ni wautuchile kwauli mpingo wa wandu kula achinyanyisya, ¹⁵ alinkuti, "Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wandu pe mpela wanyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila

Akunnungu wâali wâjumi, wâwagumbile kwini ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelele. ¹⁶ Kalakala ko Akunnungu wâalesile wându wose wâ pachilambo atendekeye iwâsachile. ¹⁷ Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyesyaga ula kutyochela kwini ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu.” ¹⁸ Namuno achinduna wâla wâtite yeleyo, yalemile kwalekasya wându wâla akasawatajila mbopesi.

¹⁹ Nambo wâiche Wayahudi wâampepe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni wânyenjile wându wapanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wâmonyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musi achiganisyaga kuti awile. ²⁰ Nambo wându wakukulupilila Che Yesu pawansyungwile, wâjimwiche ni kwinjila mmusi. Malaŵi jakwe watyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

²¹ Che Paolo ni che Banaba wâalalichile wându Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata wakulijiganya wâjinji, nipele wâujile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. ²² Ni wâalimbisye wându wakukulupilila Che Yesu wâ misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni wâasalile, “Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu.” ²³ Che Paolo ni che Banaba pawamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito, wapopele ni kutawâ nipele wâapopelele kwa Ambuje wâwakulupilile kuti chiwâagose.

²⁴ Che Paolo ni che Banaba pawapitaga ku Pisidia wâiche ku chilambo cha Pamfilia. ²⁵ Pawamasile kulalichila Ngani Jambone kwa wându wâ ku Pega, watuluchile ku Atalia. ²⁶ Kutyochela ku Atalia wâjendelechele ni ulendo kwa ngalaŵa jajikulungwa ni kuuja ku Antiokia kuwâwisilwe mmakonga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

²⁷ Che Paolo ni che Banaba pawâiche ku Antiokia ko, wasongangeny mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wâ pelepo, nipele wâasalile yanayose iwâitesile Akunnungu pamo nawo, ni iwâtite pakwaugulila litala wându wângaŵa Wayahudi wakulupilile Che Yesu. ²⁸ Nipele watemi kweleko moŵa gamajinji pamo ni wându wakukulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingangana ku Yelusalemu

¹ W̄aiche w̄andu w̄ane ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo w̄ala achitiji, “Iw̄aga ngammumbala malinga ni chisyow̄elo chiw̄alamwile che Musa, ngankombola kukulupuka.” ² Che Paolo ni che Banaba w̄akanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele w̄aasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ampepe w̄a ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.

³ Nipele mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ala w̄aalanjile, ni w̄anyawo w̄apite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi iw̄atite pakwagalauchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope w̄andu w̄akukulupilila Kilisito. ⁴ Pa w̄aiche ku Yelusalemu, mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito ni achinduna ni achachekulu w̄aapochele w̄anyawo, nombewo w̄aasalile yanayose iw̄aitesile Akunnungu pamo nawo. ⁵ Ni w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ane w̄a mpingo wa Mafalisayo w̄ajimi ni kuti, “Iw̄ajilwe w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa.”

⁶ Nipele achinduna ni achachekulu w̄asongangene kuti asosesose yankati lilo w̄e lyo. ⁷ Pa w̄apundaga kuusyausyana, che Petulo w̄ajimi ni kuti, “Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyilila kuti mo w̄a gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi, kuti apilikane ni kukulupilila. ⁸ Nombe Akunnungu w̄akujimanyilila mitima ja w̄andu wose, w̄alosisye pangasisa kuti w̄apochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iw̄atite pakutupa uweji. ⁹ Nganatenda lusagu pasikati jetu ni w̄anyawo, w̄ajiswejesye mitima jao ligongo w̄akulupilile. ¹⁰ Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika w̄akulijiganya w̄ala misigo jakutopa jangananakombola kutwichila achambuje w̄etu natamuno uweji? ¹¹ Ika w̄aga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela w̄anyawo yakuti pakukulupilila.”

¹² Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo w̄a w̄aliji nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose yaitesile Akunnungu ni makono gao mwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi. ¹³ Pa w̄amyalele, w̄atandite ku w̄echeta che Yakobo kuti, “Achalongo achinjangu, mumbilikanile, ¹⁴ Che Simoni jwaku w̄ilanjikwa che Petulo atusalile iw̄atite Akun-

nungu kundanda pakwalola wându wângaŵa Wâyahudi ni kwasagula wâampepe mwa wêlewo kuti aŵeje wâao. ¹⁵ Chelechi chikwilana ni malowê ga wâkulondola wâ Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ¹⁶ Akunnungu akuti 'Pakumala yelei chinjiuja, ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni. ¹⁷ Pelepo wându wâwâsigele wose,

wându wângaŵa Wâyahudi wose unaŵilasile aŵeje wându wângu chiŵasose Ambuje.

¹⁸ Ambuje ni iyakuti pakusala,

wêlewo ni wâwâtesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.'

¹⁹ Che Yakobo wâpundile kuŵecheta, "Une ngulamula kuti, tukaasakalisya wându wângaŵa Wâyahudi wâkwagalauchila Akunnungu. ²⁰ Nambo twalembele chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. ²¹ Pakuŵa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose."

Chikalata kwa wâkunkulupilila Kilisito wângaŵa Wâyahudi

²² Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wose wâ ku Yelusalemu wâlamwile kwasagula wându wâampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele wâasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, wânyawo wâliji ilongola mwa wâ wându wâwânkulupilile Kilisito. ²³ Nipele wâpele chikalata chichalembeke yele, "Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu wându wângaŵa Wâyahudi wâ Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. ²⁴ Tupilikene kuti wându wâne wâwâtyosile kukwetu uwe wânsakalisye wânyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa malowê gao. Nambo wânyawo nganitwatuma kose. ²⁵ Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wându wâampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wâkunonyelwa wêtu che Banaba ni che Paolo, ²⁶ wându wâutyosisye umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito. ²⁷ Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wêle wânyawo chansalile itulembile yo kwa kang'wa syao. ²⁸ Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. ²⁹ Nkalya

yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chintendewele.”

³⁰ Paŵalanjile, ŵanyawo ŵatyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele ŵauŵilasile pamo mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. ³¹ Ni paŵachisyomile chikalata chila, ŵasangalele kwannope ligongo maloŵe gakwe gaatulesye mitima. ³² Che Yuda ni che Sila ŵaŵaliji ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵaajamwiche achalongo kwa maloŵe gamajinji ni kwalimbisya ŵandu ŵakukulupilila. ³³ Paŵatemi moŵa gampepe ku Antiokia, ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaalanjile ajaulangane kwa chintendewele, kuuja kwa ŵaŵatumile ŵala. ³⁴ Nambo che Sila ŵasachile kusigala. ³⁵ Che Paolo ni che Banaba ŵasigele ku Antiokia kwa moŵa, achijiganyaga ni kulalichila Liloŵe lya Ambuje pamo ni ŵandu ŵane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

³⁶ Pagapite moŵa gampepe, che Paolo ŵansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole achinjetu ŵakukulupilila Che Yesu ŵala ku misi jajili jose kutwalalichile Liloŵe lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” ³⁷ Nipele, che Banaba ŵasachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. ³⁸ Nambo che Paolo nganasaka kulongana ni che Maliko, ligongo ŵanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukumulangana pa masengo gao. ³⁹ Nipele, ŵakanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba ŵalongene ni che Maliko, ŵakwesile ngalaŵa ni kwaula ku Kupulo. ⁴⁰ Nombe che Paolo ŵansagwile che Sila, ni ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa pelepo ŵampopelele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula. ⁴¹ Ni mu ulendo wo ŵajesile mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisya mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

¹ Che Paolo ŵaiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko ŵatemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina lyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo ŵaliji Myahudi nombejo ŵaliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe ŵaliji Mgiliki. ² Che Timoseo ŵakunguluchilwaga umboni wambone ni ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Lisita ni ku Ikonio. ³ Che Paolo ŵasachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele ŵambumbesye. Ŵatesile yeleyo ligongo lya

Ŵayahudi ŵaŵaliji mu ilambo mo pakuŵa wose ŵamanyilile kuti atatigwe che Timoseo ŵaliji Mgiliki. ⁴ Paŵapitaga mmisi jila ŵapele ŵandu malajisyo gaŵakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakumulichisye. ⁵ Nipele, mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu wajonjesyeche lyuŵa ni lyuŵa.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

⁶ Che Paolo ni achinjakwe ŵapite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu ŵakanyisye akaalalichila ŵandu utenga wo mu chilambo cha ku Asia. ⁷ Paŵaiche mmipika ja ku Misia, ŵasachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu ŵakanyisye. ⁸ Nipele ŵapelengeny Misia ni kutuluchila ku Tuloa. ⁹ Chilo chichocho pecho, che Paolo ŵaiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia ŵajimi achachondelelaga achitiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kuntukamusye.” ¹⁰ Che Paolo paŵagaweni gelego mu yakuwona, papopo twaliŵichile chile kwaula ku Makedonia pakuŵa twaiweni kuti Akunnungu atuŵilasile tukaalalichile ŵandu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

¹¹ Kutyochela ku Tuloa twajesile ni ngalaŵa mpaka ku Samotalaki, malaŵi jakwe twaiche ku Neapoli. ¹² Kutyochela kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautaŵikwe ni Ŵaloma. Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe. ¹³ Pa lyuŵa lya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe ŵaŵasongangene pelepo. ¹⁴ Mwa ŵaŵatupikanilaga ŵala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juŵasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje ŵaugwile ntima wakwe kuti akamulisye iŵaŵechetaga che Paolo yo. ¹⁵ Che Lidia paŵabatiswe pamo ni ŵali mu nyuumba jakwe, ŵatuchondelele achitiji, “Iŵaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjanje mu nyuumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni ŵatuchisisye tujaule.

Che Paolo ni che Sila akukamulwa

¹⁶ Lyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapa achambujegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe. ¹⁷ Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo nowaji achinyokonyaga kuti, “Ŵandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Ŵakulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa.”

¹⁸ Yeleyo wâtendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuŵa limo che Paolo yachimile ni wângalauchile ni kulisalila lisoka lyo, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lyo lyakopweche.

¹⁹ Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiweni kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, ŵaakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu ŵa musu. ²⁰ Nipele ŵaapeleche kwa ŵamalamulo achitiji, “Ŵandu ŵa ali Ŵayahudi ŵakuutindiganya musu wetu. ²¹ Akwiganya masyoŵelo gangaŵajilwa mmalajisyo getu uweji ŵatuli Ŵaloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.” ²² Mpingo wa ŵandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele ŵamalamulo ŵala ŵaausile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula aputikwe mbokola. ²³ Paŵamasile kwaputa kwannope ŵaaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa kuti ŵaagose uchenene. ²⁴ Nombe paŵagapochele malajisyo gala, ŵaaŵisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyuumba jakutaŵilwa jila ni ŵaataŵilile makongolo gao pa likongwa.

²⁵ Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila ŵaliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa ŵaŵataŵikwe ŵane ŵala ŵaliji nkwapikanila.

²⁶ Chisisimuchile chakopochele chindendemese chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyuumba jakutaŵilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaataŵile ŵaŵataŵikwe ŵala jakutwiche. ²⁷ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula paŵajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule ŵaganisisye kuti ŵaŵataŵikwe wose ŵatisile. Nipele ŵasolomwele upanga wakwe, ŵatiji aliulaje. ²⁸ Nambo che Paolo ŵambilasile kwa liloŵe lyekulungwa, “Nkaliulaga pakuŵa wose tuli mmumu.”

²⁹ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula paŵaŵendile apegwe lumuli, ŵaguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. ³⁰ Nipele ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya, “Achambuje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?” ³¹ Che Paolo ni che Sila ŵajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni ŵaali mu nyuumba jenu.” ³² Nipele che Paolo ni che Sila ŵanlalichile Liloŵe lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose ŵaali mu nyuumba jakwe. ³³ Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya maŵanga gao. Nipele ŵabatiswe jwakulindilila pamo

ni wose wâali mu nyuumba jakwe. ³⁴ Nipele jwakulindilila jwa nyuumba jakutawilwa jo wâajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyuumba jakwe ni wapele chakulya. Ni nsyene pamo ni wâali mu nyuumba jakwe wasangalele kwannope pakuwa sano akwakulupilila Akunnungu.

³⁵ Pakwachele wamalamulo wa Chiloma walajisye achakulu wa wakulindilila nyuumba jakutawilwa achitiji, “Mwalechele wandu wala ajaulangane.” ³⁶ Jwakulindilila nyuumba jakutawilwa jula wansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Wamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewe.” ³⁷ Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiwamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Waloma. Sooni watuwisile mu nyuumba jakutawilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.” ³⁸ Achakulu wa wakulindilila wala wajawile kukwasalila wamalamulo yankati ngani jo, ni wamalamulo wala pawapilikene kuti che Paolo ni che Sila waliji Waloma, wajogwepe. ³⁹ Nipele, waiche ni kwachondelela wanyawo kuti walechelesye ni pawakopwesye wachondelele kuti akopoche pa musu wo. ⁴⁰ Che Paolo ni che Sila wakopweche mu nyuumba jakutawilwa ni kwaula ku nyuumba ji che Lidia. Kweleko wasimene ni wandu wakunkulupilila Che Yesu wakamulisye mitima ni watyosile.

17

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

¹ Nipele che Paolo ni che Sila wapelengenye ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi. ² Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa mowa gatatu ga Lyuwa lya Kupumulila. ³ Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, “Awa Che Yesu wangwajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito.” ⁴ Wane mwa wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wagiliki wawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu.

⁵ Nambo Wayahudi wagumbele wiu ni wâajigele wandu wangalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajjimuchile

nyuumba ji che Yasoni achiganisyaga kuti chiw̄asimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti w̄akoposye kwa w̄andu. ⁶ Nambo nganiw̄asimana, nipele w̄aajigele che Yasoni pamo ni w̄andu w̄ane w̄akunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu w̄a musu achinyanyisyaga kuti, “W̄andu w̄a akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. ⁷ Che Yasoni w̄aapochele mu nyuumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine jwakuw̄ilanjikwa Che Yesu.’ ” ⁸ Achakulu w̄a musu pamo ni mpingo wa w̄andu ula paW̄agapilikene maloŵe go yatindigenye mu ntwe. ⁹ Nipele w̄aatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni w̄alesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

¹⁰ Chilo, w̄andu w̄akunkulupilila Che Yesu w̄a ku Sesalonike w̄ala w̄achisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni w̄anyawo paW̄aiche kweleko w̄ajinjile mu nyuumba ja kupopelela ja W̄ayahudi. ¹¹ Nambo, w̄andu w̄a ku Belea w̄aliji w̄akupilikanichisya nnope kupunda w̄a ku Sesalonike. W̄alipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lung'wanu lwekulongwa ni moŵa gose w̄aliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yaW̄aiW̄echetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. ¹² W̄ayahudi w̄ajinji w̄akulupilile pamo ni achakongwe ni achalume w̄a Chigiliki w̄akuchimbichikwa.

¹³ Nambo W̄ayahudi w̄a ku Sesalonike paW̄aimanyi kuti che Paolo w̄aliji nkulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Belea ko, w̄ajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja w̄andu. ¹⁴ Papopo w̄andu w̄akunkulupilila Che Yesu w̄apechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo w̄asigele ku Belea. ¹⁵ W̄andu w̄aw̄ampechesye che Paolo w̄ala w̄ampechesye mpaka ku Asene. Nombewo w̄ausile ku Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo w̄akuye chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni w̄andu w̄a ku Asene

¹⁶ Che Paolo paW̄aliji ku Asene nkwalindilila w̄anya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuŵa w̄auweni musu wo ugumbele inyago ya achiminungu. ¹⁷ Nipele w̄ausyeneusyene ni W̄ayahudi ni w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄aw̄aliji nkwalamba Akunnungu mu nyuumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa w̄ausyeneusyene ni w̄andu w̄aw̄asimanaga nawo pakusumichisya malonda. ¹⁸ W̄andu w̄aw̄alijigenye lunda lwa Chiepikulo ni Chisitoiki w̄atesile

makani ni che Paolo. Wane watite, “Ana ujinga chi waku-usala mundu ju?” Wane watite, “Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Watite yeleyo pakuwa che Paolo waliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, ¹⁹ Nipele wanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. ²⁰ Indu ine itwipilikene mmawiwi getu ikuwoneka kuwa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yele indu yo.” ²¹ Wandu wa ku Asene ni achalendo wose wakulonjela kweleko wajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

²² Nipele che Paolo wajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Wanyamwe wandu wa ku Asene, nguwona kuti wanyamwe nli wandu wa dini nnope, ²³ pakuwa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu wangamanyika.’ Nipele ngulalichila wanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila. ²⁴ Akunnungu wawachigumbile chilambo ni yose yaili mwelewo, welewo ni Ambuje wa kwini ni chilambo chino, welewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getawe ni wandu. ²⁵ Soonni ngakutumichilwa ni makono ga wandu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuwa asyene akwapa wandu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose. ²⁶ Kutyochela mwa mundu jumo wapanganyisye wandu wose wa pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Walamwile kutyochela kundanda katema chi ni papi pachatame wandu wo. ²⁷ Watesile yeleyo kuti wandu wa ilambo yo wasoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya wasimane. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose. ²⁸ Mpela ila mundu jumo iwatite pakusala,

‘Mwa welewo uweji tukwete umi,

tukwenda ni kutama!’

Mpela ila wakwimba wenu wane, watite,

‘Uweji wose tuli wanache wao.’

²⁹ Nipele pakuwa tuli wanache wao Akunnungu, ngaikuwajilwa kuganisya kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wandu. ³⁰ Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu walitesile nti ngakulola. Nambo sambano kulajisya kuti wandu wose wa palipose aleche sambu. ³¹ Pakuwa awisile lyuwa lichiwalamule wandu wa pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu

Waalosisye pangasisa wandu wose ngani ji, pakunsysuya mundu jo!”

³² Nipele paŵampilikene che Paolo achiw̄chetaga yankati kusyuka kwa wawe, wane mwa wanyawo watesile chanache, nambo wane watite, “Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo.” ³³ Che Paolo watyosile pankungulu ni kwalekanga. ³⁴ Nambo wandu wampepe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wandu wo wapali che Dionisio jumo jwa mpingo wakuw̄ilanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wandu wane.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

¹ Payamasile yeleyo, che Paolo watyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. ² Ku Kolinto ko wansimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila waliji pamo ni wankwawo jwakuw̄ilanjikwa che Pilisila, ni mmoŵa gagogo pego wausile kutyochela ku Italia pakuŵa mwenye che Kilaudio walamwile kuti Wayahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wajawile kukwalola, ³ ni pakuŵa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo watemi nawo ni kupanganya masengo. ⁴ Lyuŵa lya Kupumulila lili lyose che Paolo waŵchetesyene ni wandu mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wayahudi ni Wagiliki.

⁵ Che Sila ni che Timoseo paŵaiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo walityosisye kwa katema kakajinji kulalichila Liloŵe achalosyaga pangasisa Wayahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. ⁶ Nambo paŵankanile ni kuntukana, che Paolo wakung'undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, “Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, un-
eji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaa-
jaulile wandu wangaŵa Wayahudi.” ⁷ Nipele che Paolo watyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwangaŵa Myahudi, juŵaajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jaŵandikene ni nyuumba ja kupopelela. ⁸ Che Kilispo, juwaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni waali mu nyuumba jao wose waakulupilile Ambuje. Wakolinto wajinji waupilikanile utenga wo nipele wakulupilile ni kubatiswa.

⁹ Chilo chimo Ambuje wansalile che Paolo mu yakwiwona, “Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, ¹⁰ pakuŵa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchalinje kumpoteka pakuŵa pamusi wu ngwete wandu wajinji.” ¹¹ Nipele, che

Paolo wâtemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wându Liloŵe lya Akunnungu.

¹² Nambo katema che Galio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wâyahudi wâsimene, wânkamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. ¹³ Ni wâtite, “Mundu ju akwachisya wându wâpopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa.” ¹⁴ Che Paolo akanaŵe kuŵecheta, che Galio wâasalile Wâyahudi, “Mpilikanile wânyamwe Wâyahudi! Ikaliji isyene mundu ju aleŵile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisye. ¹⁵ Nambo iŵaga makani ga gali gankati maloŵe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuŵa jwakulamula jwa indu yo!” ¹⁶ Nipele wâaŵinjile wânyawo akopoche pa nkungulu. ¹⁷ Ni wându wose wânkamwile che Sositene juŵaliji jwankulu jwa nyumba ja kupopelela jila ni wâmputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

¹⁸ Che Paolo wâtemi ni wându wâkunkulupilila Che Yesu wâla ku Kolinto ko moŵa gamajinji. Nipele wâalanjile, wâkwesile ngalaŵa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Paŵaiche ku Kenkelea, che Paolo wâmyosile umbo syao mu ntwe ligongo wâtaŵile nasili. ¹⁹ Ni wâiche ku Efeso, kweleko che Paolo wâlesile che Pilisila ni che Akila, wâjinjile mu nyumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni Wâyahudi. ²⁰ Wându wâ pelepo wâchondelele che Paolo atame pamo ni wându wo moŵa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. ²¹ Nambo paŵalangaga wâtite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni wâkwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

²² Che Paolo paŵaiche ku Kaisalia, wâjawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wâ kweleko, nipele wâtuluchile ku Antiokia. ²³ Che Paolo wâtemi kweleko moŵa kanandipe ni wâtandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisya mitima wându wose wâkwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalichila wându ku Efeso ni ku Kolinto

²⁴ Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Alekisandilia, wâiche ku Efeso. Mundu ju wâliji jwakuŵecheta uchenene ni juŵagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. ²⁵ Mundu ju wâjiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu wâchalilaga kusala ngani si Che Yesu, wâjiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno wâumanyilile ubatiso u

che Yohana pe. ²⁶ Che Pilisila ni che Akila paŵampilikene mundu jo ali nkuŵecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, ŵanjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. ²⁷ Che Apolo paŵasachile kwaula ku Akaya, ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa ku Efeso ŵanlimbisyete ntima ni kwalembela ŵakulijiganya ŵa ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŵaiche kweleko, Akunnungu ŵankamuchisyete mu upile wao, ni ŵakombwele kwakamusya nnope ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu, ²⁸ kwa ukombole wao wa kuŵecheta ŵapundile Ŵayahudi paujo pa ŵandu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalichila ŵandu ku Efeso

¹ Nipele, yaliji che Apolo paŵaliji ku Kolinto, che Paolo ŵapite kuchilambo cha ikwesya ni ŵaiche ku Efeso. Kweleko ŵaasimene ŵakulijiganya ŵane ŵa Che Yesu, ² ni ŵausisyete, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.” ³ Ni che Paolo ŵausisyete, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ubatiso u che Yohana.” ⁴ Che Paolo ŵatite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti ŵandu alesile sambu. Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵaakulupilile ŵatachiika panyuma pao, ŵelewo ali Che Yesu.” ⁵ Paŵapilikene yeleyo ŵabatiswe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. ⁶ Nipele, che Paolo ŵaŵisile makono gao pa ŵanyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile ni ŵatandite kuŵechetanga iŵecheto ineine, iyoyo ŵatandite kulalichila utenga wa Akunnungu. ⁷ Ŵandu wose wo ŵaliji mpela ŵandu likumi ni ŵaŵili.

⁸ Che Paolo ŵajinjilaga mu nyuumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni ŵaachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. ⁹ Nambo ŵandu ŵane ŵaliji ŵakukakatima mitima ni ŵakanile kukulupilila, ŵatandite kuŵechetanga yangalumbana nkati ŵandu ŵakulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja ŵandu. Pelepo che Paolo ŵaalesile, ŵaajigele ŵakulijiganya ŵa Ambuje ni ŵaliji nkukunguluka nawo moŵa gose mu chumba chakulijiganyila chi che Tulona. ¹⁰ Yeleyo yatendekwe yaka iŵili mpaka ŵandu wose ŵaŵatamaga ku Asia ni Ŵayahudi pamo ni Ŵagiliki, ŵapilikene Liloŵe lya Ambuje.

Ŵanache ŵa che Sikewa akulinganga kugaŵinga masoka

¹¹ Akunnungu ŵapanganyisyete yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. ¹² Ŵandu ŵajigalaga namose iguo ya

mwana ni iwalo ine iwâikwaiye che Paolo, wâijawisye kwa wâkulwala ni wâkulwala wo wâlamiswe ilwele yao, ni awâla wâwâkwete masoka gaakopweche. ¹³ Wâyahudi wâampepe wâkugaWinga masoka mwa wându, wâjesisile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa wêle wâwâkwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.” ¹⁴ Wâwatendaga yeleyo, wâliji wânache nsano ni wâwili wa che Sikewa Jwambopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. ¹⁵ Nambo lisoka lila lyaajanjile wânyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngumanyilila, nambo wânyamwe ndi wâani?” ¹⁶ Nipele jwamasoka jo wâsumbile ni kwagalagasya mpaka wânache wâ che Sikewa wo wâutwiche mu nyumba jo ali matakope ni maWanga gakwe. ¹⁷ Ngani ji jamanyiche kwa wâlijose juWatamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Wâgiliki. Wose wâkamwilwe ni lipamba, ni wâlikusisye liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁸ Wâjinji mwa wêle wâwâkulupilile Che Yesu wâiche ni wâjiticisye paujo pa wându yangalimate iwâitesile. ¹⁹ Wâne wâwatendaga usaWi ndanda jo, wâjigele itabu yao iwâitendelaga usaWi yo ni kwijocha paujo pa wându. Wâwalasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. ²⁰ Kwanti yeleyo, LiloWe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

²¹ Payamasile yeleyo, che Paolo wâsachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Wâtite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.” ²² Ni wâlajisye wâwili mwa wâkwakamuchisya wâao, che Timoseo ni che Elasto, kuti wâlongolele ku Makedonia ni nsyene wâsigalile mu Asia kwa katema.

²³ Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje. ²⁴ Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusyana madini ga feza. Jweleju wâliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyumba sya mwana sisyaliji mpela nyumba ja nnungu jwankongwe jwakuwîlanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope wâmasengo wâao. ²⁵ Che Demetilio wâsongangenye wâmasengo wâao pamo ni wându wâne wâwâliji wâmasengo mpela gagogo pegu ni kwasalila, “Wâandumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega. ²⁶ Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe ngaWa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju wâachisisye ni kwagalausya wându

ajitichisye kuti achiminungu wâpanganyiswe ni makono ga wându ngaŵa achiminungu wâ usyene. ²⁷ Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngaŵa malonda getu pega, nambo ni nyuumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa wêlewo wâkunlamba wâ Asia wose ni wându wose wâ mchilambo chichimala.”

²⁸ Wându wâla paŵapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa Wâefeso!” ²⁹ Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni wâakamwile che Gayo ni che Alisitako, wâwatamaga ku Makedonia wâŵaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni wâajawisye kwa kwanguya kuluwâla lwa micheso. ³⁰ Che Paolo nsyene wâsachile kwinjila mu mpingo wa wându mula nambo wâkwakuya wâla wânkanyisye. ³¹ Achakulu wâne wâ chilambo cha ku Asia wâliji achambusanga wâo che Paolo, wâpelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luwâla lwa micheso ko. ³² Katema ko kila mundu jwagumisile, wâne achi ni wâne achila, pakuwâ nkungulu ula waliji jugulijuguli, wâjinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. ³³ Pakuwâ Wâyahudi wântesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa wându, wându wâampepe mu mpingo mula wâganasisye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda wâjongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwâlanga paujo pa mpingo wa wându. ³⁴ Nambo paŵammanyilile kuti wâliji Myahudi, wose wâgumisile kwana kamo kwa masaa gaŵili, “Jwankulu ali Atemi jwa Wâefeso!” ³⁵ Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po wâkombwele kwamyalasya, wâasalile, “Wânyamwe wându wâ ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wându wâ musu wa Efeso wu, ni wâkujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni wâkuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwini lila. ³⁶ Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. ³⁷ Mwaŵilasile wându wâ pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. ³⁸ Nipele, iwâga che Demetilio ni wâmasengo wâo akwete magambo gao nkati wându wâ, mikungulu jipali ni achakulu wâ ilambo nombe nawo apali, akukombola kuwêchetelana kweleko. ³⁹ Nambo iwâga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. ⁴⁰ Pakuwâ akakombwele kutuwêchetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu.” ⁴¹ Paŵamasile kuwêcheta yeleyo, wâmwasisye wându

WâWâsongangene WO.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

¹ Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wâaWâsilile wakwakuya wâla pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni wâalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. ² Ni wâapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa maloŵe gamajinji wakukulupilila wâ misi jo. Nipele wâaiche ku Ugiliki, ³ kweleko wâtemi miesi jitatu. Paŵaliji nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, waimanyi kuti Wâyahudi wâtamilile ntemela wangelimate, nipele wâamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. ⁴ Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea wâlongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. ⁵ Wându wo wâtulogolele ni wâliji nkutulolela ku Tuloa kula. ⁶ Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalaŵa kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

⁷ Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa wâsachile kuti atyoche malaŵi jakwe, wakungulwiche ni wându, ni sooni wâjendelechele kukunguluka ni wându wo mpaka chilo nnope. ⁸ Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. ⁹ Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juwâtemi pedilisha. Che Paolo paŵajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko wâatandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi wâgonile ni wâgwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni paŵannyakwile wâliji wâmale kuwa. ¹⁰ Nambo che Paolo wâtulwiche paasi ni wâatindiŵele ni kwakumbata ni kuti, “Kasinlilanga pakuŵa ali jwanjumi.” ¹¹ Ni wakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula wâgaŵenye nkate ni wâlile. Wâjendelechele kulalichila mpaka kundaŵi pe nipele wâtyosile. ¹² Wându wâla wânjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

¹³ Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nnigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. ¹⁴ Nipele che Paolo wâatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene. ¹⁵ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa

lyaaŵili twapelengenye ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. ¹⁶ Pakuŵa che Paolo ŵasachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Ŵachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu ŵa ku Efeso

¹⁷ Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. ¹⁸ Achachekulu ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, “Mwachinsyene nkumanyililanga indite pakutama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. ¹⁹ Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Ŵayahudi ŵampepe. ²⁰ Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. ²¹ Naajamwiche kwakalipa nnope Ŵayahudi ni Ŵagiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni kukulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu. ²² Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. ²³ Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaŵikwa ni masausyo gakunindilila. ²⁴ Nambo nganguuŵalanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gaŵambeke Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile ŵandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

²⁵ “Mbiite mwa ŵanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchachimona une sooni. ²⁶ Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. ²⁷ Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu. ²⁸ Nlilolechesye mwachinsyene, mwagose ŵandu wose ŵampele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele ŵanyawo. Nkaachunje ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapatile kwa miasi ja Mwanagwe. ²⁹ Nguimanyilila uchenene kuti pingutyoka masogo gakalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. ³⁰ Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele ŵandu ŵachaŵechete ya unami kwasoyasya

Wakulijiganya ni kwatenda waakuye wanyawo. ³¹ Nipele, nililochesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa wanyamwe kwa misosi.

³² “Nipele sambano, wanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni wandu wao waŵaswejeswe. ³³ Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose. ³⁴ Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makonogangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵa ni yaikwasoŵa achinjangu nombewo. ³⁵ Moŵa gose mbanganyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya wakulaga, tuchikumbuchilaga maloŵe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, ‘Mbaya kutyosya kupunda kupochela.’”

³⁶ Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo watindiwele pamo ni wanyawo wose ni kwapopela Akunnungu. ³⁷ Wose waliji nkulilanga ni waalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. ³⁸ Chindu chichate-sile asupuche nnope chaliji liloŵe liwaŵechete che Paolo paŵatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele waapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

¹ Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. ² Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. ³ Pitwaiche pakukombola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. ⁴ Kweleko twaasimene wandu wakunkulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni wanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu wanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ⁵ Nambo pikamasile katema ka kutama ni wanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Wandu wose pamo ni achiwankwawo ni achiwana wao watupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindiwele wanawose ni kwapopela Akunnungu. ⁶ Nipele twalangene, nowaji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni wanyawo wausile mmangwao.

⁷ Kutyochema ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemaisi, ni kweleko twajawile kukwakomasya wákukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuwa limo. ⁸ Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo wálij jumo jwa aŵala saba wáwasagulikwe ku Yelusalemu kula. ⁹ Mundu jo wákwete achiwáliwálipe ncheche wáwalondolaga utenga wa Akunnungu. ¹⁰ Pitwatemi kweleko moŵa gampepe wáiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochema ku Yudea liina lyakwe che Agabo. ¹¹ Ni wáiche pitwaliji, wáuji gela nkaanda u che Paolo ni wálitawile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Wayahudi wa ku Yelusalemu kula chantaŵe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjasya mmakono ga wandu wangaŵa Wayahudi.’”

¹² Patwapilikene yeleyo, uweji ni wandu wane wáwaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ¹³ Nambo che Paolo nsyene wajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutaŵikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu.” ¹⁴ Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!”

¹⁵ Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. ¹⁶ Wákulijiganya wampepe wa ku Kaisalia kula wálongene ni uweji, ni watupechesye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni wálij mundu jwa ku Kupulo ni juwálij jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

¹⁷ Patwaiche ku Yelusalemu, wandu wákukulupilila Che Yesu achinjetu wa kweleko watupochele uchenene nope. ¹⁸ Malaŵi jakwe che Paolo wálongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose wa wandu wákukulupilila Che Yesu wa kweleko wálij palapala. ¹⁹ Patwamasile kwakomasya, che Paolo watandite kwasalila yanayose nkati iwaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa wandu wangaŵa Wayahudi. ²⁰ Wandu wala paŵapilikene yeleyo waakusisye Akunnungu. Nipele wansalile che Paolo, “Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Wayahudi aŵele wákukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ²¹ Apilikene kuti alakwe nkawajiganya Wayahudi wákutama

pasikati ja w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi anagakamulisye Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa, ni mwasalile akaumbasya w̄anache w̄ao namose kugakamulichisya masyow̄elo ga W̄ayahudi. ²² Nambi chiiw̄e uli? Isyene w̄andu chapilikane kuti nnyiche. ²³ Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa w̄aw̄ataw̄ile nasili paujo pa Akunnungu. ²⁴ Nliwanganye ni w̄anyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa w̄anyamwe wose, nipele w̄andu wo amyolekwe umbo. Kwakutenda yeleyo w̄andu wose chamanyilile kuti ngani siw̄asipilikene syo nkati alakwe nganisiw̄a sisyene nomwe mwasyene nkugakamulisya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa. ²⁵ Yankati w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi w̄aw̄akulupilile Che Yesu, uweji twalemebele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.” ²⁶ Nipele malaw̄i jakwe che Paolo w̄aajigele w̄andu w̄ala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele w̄ajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja mow̄a gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa w̄anyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

²⁷ Mow̄a nsano ni ga w̄ili gala gachiw̄andichilaga kumala, W̄ayahudi w̄aw̄akopochele ku Asia w̄ambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele w̄aatesile w̄andu wose w̄aachime che Paolo ni w̄ankamwile, ²⁸ achinyanyisyaga, “W̄anyamwe W̄aisilaeli, kuntukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni W̄aisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa ni Nyuumba ja Akunnungu ji. Ni sooni w̄ajinjisye W̄agiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.” ²⁹ W̄atite yeleyo ligongo w̄ambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musu, ali pamo ni che Paolo ni w̄aganisisye kuti che Paolo w̄anjinjisye pa Nyuumba ja Akunnungu.

³⁰ Nipele musu wose wagumbele utindiganyo ni w̄aiche w̄andu kutyochela mbande syose kuti w̄aakamule che Paolo, w̄akwekweleme ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo w̄augele minango ja Nyuumba ja Akunnungu. ³¹ W̄aliw̄isile chile kuti w̄aulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa w̄angondo lichila w̄a Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame. ³² Pangaka w̄a jwankulu

jwa w̄angondo mia moja jula w̄aajigele w̄angondo w̄akwe ni achakulu w̄ao ni w̄autuchile ku mpingo wa w̄andu kula. Ni w̄anyawo pa w̄ammweni jwankulu jo ni w̄angondo w̄akwe w̄alesile kumputa che Paolo. ³³ Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anjaulile che Paolo, w̄ankamwile ni kulamula kuti ata w̄ikwe minyolo ji w̄ili. Ni w̄ausisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile chichi?” ³⁴ W̄ane w̄aali mu mpingo wa w̄andu mula w̄agumilangaga, w̄ane achi ni w̄ane acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa w̄angondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenyene. Nipele w̄alamwile w̄angondo w̄ala kuti w̄ajigale che Paolo ni kunjausya mu likome. ³⁵ Che Paolo pa w̄aiche pakukwelela kwinjilila nkati, w̄angondo w̄anyakwile ligongo lya utindiganyo wa w̄andu. ³⁶ Mpingo wekulungwa wa w̄andu w̄akuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuli w̄alanga

³⁷ Pa w̄anjinjisyaga mu likome, che Paolo w̄anchondelele jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola ku w̄echeta chindu nomwe?” Jwankulu jula w̄ajanjile, “Ana nkumanyilila ku w̄echeta Chigiliki? ³⁸ Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye w̄andu atindiganye ni kwalongosya w̄akuulaga elufu nne w̄ala mpaka mwipululu?” ³⁹ Che Paolo w̄ajanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni w̄andu w̄a.” ⁴⁰ Jwankulu jula w̄ajitichisye, nipele che Paolo w̄ajimi pakukwelela pala, w̄agolwesye nkono kwamyalasya w̄andu w̄ala, ni w̄andu w̄ala w̄amyalele ni w̄atandite ku w̄echeta nawo Mchiebulania.

22

¹ “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!” ² W̄andu w̄ala pa w̄ampilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania w̄amyalele jii. Ni che Paolo w̄ajendelechele ku w̄echeta, ³ “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje w̄etu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite w̄anyamwe lelo jino. ⁴ Naalagesye w̄andu W̄akwakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe w̄akwe ni kwata w̄a mu nyumba jakuta w̄ilwa. ⁵ Jwambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. W̄anyawo ni w̄a w̄ambe chikalata chakwapelechela

Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule ŵandu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ataŵikwe kuti ajamukwe.”

*Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “Nipele, panaliji mwitala kuŵandichila ku Damesiki, muusi mpela lyuŵa pa ntwe chisisimuchile kwinani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose. ⁷ Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’ ⁸ Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Nombewo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’ ⁹ Achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo ŵala ŵaliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaŵechetaga ni une. ¹⁰ Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje ŵanyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.’ ¹¹ Kwa ligongo lya kung'alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo ŵala ŵangamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

¹² “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. ¹³ Jwelejo ŵaiche kukuunola, ni ŵajimi pachiŵandi ni uneji ni kuti, ‘Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.’ Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni. ¹⁴ Nipele che Anania ŵatite, ‘Akunnungu ŵa achambuje ŵetu ansagwile mmwe kuti manyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo Jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni kumpilikana nsyene achiŵechetaga. ¹⁵ Pakuŵa chimme jwaumboni jwakwe kwa ŵandu wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. ¹⁶ Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambu syenu, kwakutenda yelei nkuliŵilanga liina lya Ambuje.’

Che Paolo akuŵilanjikwa ŵaalalichile ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

¹⁷ “Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyumba ja Akunnungu pala naiweni yakwiwona. ¹⁸ Nammweni Ambuje achiisalilaga, ‘Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuŵa ŵandu ŵa pelepa ŵa ngaapochela umboni wenu nkati une.’ ¹⁹ Noneji najanjile, ‘Ambuje, ŵanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula

junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwataw̄a mu nyuumba jakutaw̄ilwa aw̄ala w̄aw̄ankulupilile mmweji ni kwaputa. ²⁰ Ni katema paw̄ammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti w̄aulaje ni nalindilile nguo sya w̄aw̄ambuleje w̄ala.’ ²¹ Ambuje w̄aasalile, ‘Njaule, chinantume kwakutalika, kwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi.’ ”

²² W̄andu w̄ala w̄apilikanilaga mpaka paw̄aw̄echete malow̄e go, nipele, watandite kunyanyisya achitiji, “Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuw̄ajilwa kulama.” ²³ Ni w̄ajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututumya luundu mwinani. ²⁴ Jwankulu jwa w̄angondo lichila jula w̄aalamwile w̄angondo w̄ao anjigale che Paolo ni kunjinjisy mu likome, ni w̄aalajisye w̄aapute mbokola ali nkumbusya kuti w̄amanyisye ligongo lya W̄ayahudi kunyanyisya. ²⁵ Nambo paw̄antaw̄ile ngonji kuti w̄apute, che Paolo w̄ambusisye jwankulu jumo juw̄ajimi pepala, “Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akanaw̄e kulamulikwa?” ²⁶ Jwankulu jula paw̄apilikene yeleyo, w̄ajawile ku jwankulu jwa w̄angondo jula ni kwasalila, “Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuw̄a mundu ju ali Mloma!” ²⁷ Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anjaulile che Paolo ni kummusya, “Musalile, ana mmwe Mloma?” Che Paolo w̄ajanjile, “Elo.” ²⁸ Jwankulu jwa w̄angondo jula w̄atite, “Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa.” Che Paolo w̄atite, “Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa.” ²⁹ Nipele w̄andu w̄aw̄asachile kumbusya ali nkumputa che Paolo w̄ala papopo w̄atyosile. Ni jwankulu jwa w̄angondo jula paw̄aimanyilile kuti che Paolo w̄aliji Mloma w̄ajogwepe pakuw̄a w̄antaw̄ile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa W̄ayahudi

³⁰ Malaw̄i jakwe, jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄asachile kugamanyilila magambo gasyenesyene gakuw̄echetelwa che Paolo ni W̄ayahudi. Nipele w̄angopwele minyolo jila ni w̄aalamwile achakulu w̄ambopesi ni achakulu w̄a nkungulu asimane. Nipele w̄anjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

¹ Che Paolo w̄alolechesye kwannope w̄ankungulu w̄ala ni w̄atandite kuw̄echeta achitiji, “Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino.” ² Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu w̄alamwile kuti aw̄ala w̄aw̄aliji kuw̄andikana ni che Paolo w̄apute lijanda

pakang'wa jao. ³ Nipele, che Paolo wansalile che Anania, “Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasyene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila wandu aambute?” ⁴ Wandu wawajimi pepala wala wansalile che Paolo “Mmwejo, nkentukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?” ⁵ Ni che Paolo watite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti welewo ali Jwambopesi Jwankulu. Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa wandu wenu.’ ”

⁶ Nipele che Paolo waimanyilile kuti mpingo umo wa wankungulu wala waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele wanyanyisye kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mfalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti wawe chasyuche.” ⁷ Palapala pawawechete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. ⁸ Pakuwa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume wa kwinani, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. ⁹ Ngomo sila syapundile ni wampepe mwa wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa wa mpingo wa Mafalisayo wajimi ni koposya malowe gao kwamachili achitiji, “Ngatukugawona magambo galigose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwinani awechete ni jwelejo.”

¹⁰ Makani gala gapundile kuwa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa wangondo jula wajogopaga kuti wandu wala chankatanye che Paolo iwaloiwalo. Nipele, waalamwile wangondo wakwe atuluchile kwauli mpingo wa wandu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati.

¹¹ Chilo cho, Ambuje wajimi chiwandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima! Mumalasile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Wayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

¹² Pikwachele, Wayahudi watesile ntemela. Ni walitawilile kuti, “Ngatulya pane kung'wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” ¹³ Wandu wawatesile yeleyo wo waliji wandu mpela alobaini. ¹⁴ Nipele, wandu wo wawajile kwa achakulu wambopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulitawilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo. ¹⁵ Nipele sano, wanyamwe

pamo ni wankungulu nnajisye utenga kwa jwankulu jwa wangondo mia moja kuti antulusye kukwenu nchinamanilaga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akana wandichile tuliwichile chile kummulaga.”

¹⁶ Nambo mwipwagwe che Paolo wapilikene ngani jo, nipele waiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. ¹⁷ Che Paolo wammilasilile jumo jwa wangondo ni kunsalila, “Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa wangondo mia moja pakuwa akwete chindu chakwasalila.” ¹⁸ Jwangondo jula wanjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa wangondo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula wamilasilile ni kuumenda kuti nannyichenawo jwanchanda ju kukwenu pakuwa akwete indu yakwasalila.” ¹⁹ Jwankulu jwa wangondo jula wankamwile nchanda jula nkono, wanjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?” ²⁰ Nchanda jula watite, “Wayahudi alangene kummenda alakwe mala wi munjausye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. ²¹ Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuwa kwana wandu kupunda alobaini wakwajuwilila kwaulaga. Alita wilile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka waulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.” ²² Nipele jwankulu jwa wangondo jula wanlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwauswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

²³ Nipele jwankulu jwa wangondo mia moja jula waa wilasilile achakulu wawili mwa wangondo wakwe ni kwalajisya, “Mwa wiche chile wangondo mia mbili ni wangondo wakwela mu falasi sabini ni wangondo wa mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. ²⁴ Mwa wiche chile falasi wampepe kuti wakwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.” ²⁵ Jwankulu jwa wangondo mia moja jula walembile chikalata chanti nyi.

²⁶ “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusua ngunlembela. ²⁷ Wayahudi wankamwile Mundu ju ni watiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa wangondo kukunkulupusya. ²⁸ Nanjawisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti manyilile magambo gawa wechetelaga. ²⁹ Naimanyi kuti wawechetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni

kuti nganakola magambo gagaligose gakuwajilwa kuulajikwa atamuno kwatawa mu nyumba jakutawilwa. ³⁰ Wandu pawamanyisye une kuti Wayahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangakawa nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile wawawechetelaga wo kuti awechete magambo gao kukwenu.”

³¹ Nipele wangondo wanjigele che Paolo mpela iwatite pakusalilwa ni chilo chichocho wanjawisye ku Antipatili.

³² Malawi jakwe wangondo mia mbili wawajendaga wamakongolo waujile ku likome, waalesile wangondo wawakwesile falasi wala ajendelechele ni ulendo wa kwapechesya che Paolo.

³³ Wangondo wawakwesile falasi pawaiche ku Kaisalia, wampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwawika che Paolo mu ulamusi wao. ³⁴ Jwankulu jwa chilambo pawachisyomile chikalata chila wausisye kuti che Paolo wa musi chi. Pawapilikene kuti jwa ku Kilikia, ³⁵ watite, “China-

gapilikanile magambo genu pataiche wandu wakumbechetela.” Nipele walamwile kuti wagose che Paolo mu nyumba ja chimwenye ji che Helode.

24

Wayahudi akummechetela che Paolo paujo pa che Felikisi

¹ Pagapite mowa nsano, che Anania Jwambopesi Jwankulu pamo ni achachekulu wampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo watuluchile ku Kaisalia. Ni wawawile kwa che Felikisi jula ni wansalile yanayose iwammechetelaga che Paolo. ² Che Felikisi wammilasilile che Paolo ni che Telitulo watandite kwa wechetela achitiji.

“Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chitendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa wandu wetu. ³ Tukwitichisya yelei mu kusengwa mowa gose ni kuntogolela kwannope alakwe papalipose. ⁴ Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila ituku wecheta. ⁵ Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utindiganyo mwa Wayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa Wanasaleti. ⁶ Ni sooni walingaga kujisakasya Nyumba ja Akunnungu, nowaji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. ⁷ Nambo che Lusia jwankulu jwa wangondo mia moja, waiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. ⁸ Ni walamwile kuti wakwa wechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisya ni kwimanyilila uchenene

indu itukwaŵechetela.”⁹ Ŵayahudi wose nombe ŵajitichisye chiŵaŵechete che Telitulo kuti chili chisylene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

¹⁰ Nipele jwankulu jwa chilambo jula ŵangolochesye nkono che Paolo kuti aŵechete. Che Paolo ni ŵatite, “Ngusan-galala nnope kulichenjela paujo penu pakuŵa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa ŵandu ŵetu kwa yaka yejinji. ¹¹ Pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu. ¹² Ŵayahudi nganasi-mana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasi-mana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. ¹³ Sooni ŵanyaŵa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. ¹⁴ Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu ŵa achambuje ŵetu, njilikuyaga alila litala lyaakuliŵilanga ŵanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu. ¹⁵ Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela ŵanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa ŵandu ŵambone ni ŵangalumbana. ¹⁶ Nipele moŵa gose ngulinga nningwa wangu uŵe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa ŵandu.

¹⁷ “Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye ŵandu ŵa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya ŵakulaga ni kukutaga mbopesi. ¹⁸ Panaliji nkutenda yeleyo ni paŵasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa ŵandu natamuno utindiganyo. ¹⁹ Nambo ŵapali Ŵayahudi ŵane ŵaŵatyochele ku Asia, ŵanyawo ni ŵaŵaŵajilwe kuŵa paujo penu ni kuumechetela une iŵaga akwete chakuumechetela. ²⁰ Pane achinsyene ŵa asale chileŵo chiŵachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, ²¹ ikaŵe yankati liloŵe limo peli linaŵechete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino pakuŵa ngukulupilila kuti ŵawile chasyuswe.’ ”

²² Nambo che Felikisi nsyene ŵaliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, ŵaunichile ligambo lila ni kwasalila, “Pataiche che Lusia jwankulu jwa ŵangondo mia moja jo, chilamule magambo genu.” ²³ Ni jwankulu jula ŵalamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo aŵe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasoŵa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

²⁴ Pagapite moŵa gampepe, ŵaiche che Felikisi pamo ni che Dulusila ŵankwawo juŵaliji Myahudi. Ŵalamwile kuti aŵilanjikwe che Paolo ni ŵampilikanilaga achiŵechetaga yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. ²⁵ Nambo paŵatandite che Paolo kuŵecheta yankati indu yaikwatenda ŵandu aŵe ŵambone ni ungapundanganya ni lyuŵa Akunnungu lichiwalamule ŵandu wose, che Felikisi ŵajogwepe ni ŵatite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa.” ²⁶ Katema ko che Felikisi ŵalolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo ŵapundile kwaŵilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

²⁷ Payapite yaka iwili, che Polikio Festo ŵaliji chilongola pamalo pa che Felikisi juŵaliji jwankulu jwa chilambo. Pakuŵa che Felikisi ŵasachile kwanonyelesya Ŵayahudi ŵalesile che Paolo mu nyumba jakutaŵilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

¹ Moŵa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu. ² Kweleko achakulu ŵambopesi pamo ni ilongola ŵa Ŵayahudi ŵansalile che Festo magambo ga che Paolo. ³ Ŵachondelele che Festo kuti ŵasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti ŵajuŵilile petala ni kwaulaga. ⁴ Nambo che Festo ŵaajanjile, “Che Paolo ali mu nyumba jakutaŵilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakaŵa. ⁵ Mwaleche ilongola ŵenu ajaulangane pamo ni une kweleko akaaŵechetele naga atesile yangalumbana.”

⁶ Che Festo ŵatemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele ŵaujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe ŵajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, ŵalamwile kuti ŵaichenawo che Paolo. ⁷ Paŵaiche che Paolo, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Yelusalemu ŵansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. ⁸ Nkulichenjela, che Paolo ŵatite, “Uneji nganimbanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Ŵayahudi pane nkati Nyuumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma.” ⁹ Nambo che Festo ŵasachile kulinonyelesya kwa Ŵayahudi ni ŵambusisye che Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?” ¹⁰ Nambo che Paolo ŵatite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguŵajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene

nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya W̄ayahudi changalumbana chachili chose. ¹¹ Nipele iw̄aga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuw̄ajilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iw̄aga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une w̄andu w̄a, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa w̄anyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”

¹² Nipele che Festo pa w̄amasile ku w̄echeta ni w̄andu w̄a nkungulu w̄ansalile che Paolo, “Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma.”

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

¹³ Gali gapite mo w̄a gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe, w̄aiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. ¹⁴ Ni w̄atemi kweleko mo w̄a gampepe ni che Festo nombe w̄ansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana mundu jumo pelepa ju w̄annesile che Felikisi ali mu nyuumba jakuta w̄ilwa. ¹⁵ Panajawile ku Yelusalemu achakulu w̄ambopesi pamo ni achachekulu w̄a W̄ayahudi w̄ambechetele mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. ¹⁶ Nambo uneji naasalile kuti W̄aloma nganakola masyow̄elo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akanaw̄e kuchingangana ni w̄andu w̄akumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iw̄ambechetele yo. ¹⁷ Nipele, pa w̄asongangene apano, nganinga w̄a, mala w̄i jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu jo. ¹⁸ W̄akumbechetela w̄akwe pa w̄ajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisyaga. ¹⁹ Nambo w̄akanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwaku w̄ilanjikwa Che Yesu jwa w̄awile nambo che Paolo akulimbila kuti ali w̄ajumi. ²⁰ Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iw̄aga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. ²¹ Nambo che Paolo w̄asachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyuumba jakuta w̄ilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” ²² Che Agilipa w̄ane ju w̄aliji mwenye jwa liuto liine w̄ansalile che Festo, “None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo.” Che Festo w̄atite, “Chimumpikanile mala w̄i.”

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

²³ Mala w̄i jakwe che Agilipa ni che Belinike w̄aiche ali nku-sangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu w̄a w̄angondo ni achakulu w̄a musu. Che Festo w̄alamwile kuti w̄aichenawo che Paolo. ²⁴ Che Festo w̄atite, “Mwenye che Agilipa ni w̄anawose

Wantemi apano pamo ni uweji! Wayahudi wose wa pelepa ni wa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. ²⁵ Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuwa che Paolo nsyene wasachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. ²⁶ Kwa uneji nganingola usyene wankati welewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nnopenope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba. ²⁷ Pakuwa nguwana chiiwe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetela yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

¹ Nipele che Agilipa wansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo wagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.

² “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Wayahudi. ³ Nnopenope pakuwa alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyowelo ga Wayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upililiu.

⁴ “Wayahudi wose akumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni wanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. ⁵ Akumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuwalanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo wakwapopelela Akunnungu kupunda wandu wane wose. ⁶ Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiwalanjile Akunnungu kwa achambuje wetu chila. ⁷ Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na mbili sya wandu wetu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Wayahudi wa akuumechetela une. ⁸ Wanyamwe wose wandi apano kwa chichi nkuganisya kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya wawe? ⁹ Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. ¹⁰ Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu wambopesi, naakamwile wandu wajinji mwa wandu wa Akunnungu ni kwatawa mu nyumba

jakutaŵilwa. Ni ŵanyawo paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. ¹¹ Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakutalichila kuti naalagasye.

*Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu ŵambopesi. ¹³ Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuŵa lili pa ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuŵa lichilanguchisya kutyochela kwinani. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo mo. ¹⁴ Wose twagwile, none napilikene liloŵe lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng’ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ ¹⁵ Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. ¹⁶ Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile ŵandu yanyiweni lelo jino ni ichinannosye kanyuma. ¹⁷ Chinankulupusye kutyoka mwa ŵandu wa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuchinantume une ko. ¹⁸ Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalauchila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu.’

Che Paolo akuŵecheta yankati ukatumetume wao

¹⁹ “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwinani. ²⁰ Nipele natandite kulalichila maloŵe ga Akunnungu kwa ŵakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi. ²¹ Kwa ligongo lya maloŵe go Ŵayahudi ŵangamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. ²² Nambo Akunnungu aang’osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguŵalanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile ŵakulondola ŵa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele,

²³ yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuŵa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose ŵawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.”

²⁴ Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kuntesile mpungwane.”

²⁵ Che Paolo ŵajanjile, “Nganimbungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda.

²⁶ Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela. ²⁷ Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!”

²⁸ Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Ana nkuganisa kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?”

²⁹ Che Paolo ŵajanjile, “Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une.”

³⁰ Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi. ³¹ Ni paŵakopokaga ŵasalilene, “Mundu ju nganapananya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa.” ³² Che Agilipa ŵansalile che Festo, “Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27

Che Paolo akwauswa ku Loma

¹ Paŵalamwile kuti tujaula ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni ŵatawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Agosto.” ² Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene nowaji. ³ Lyuŵa lyaaŵili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa. ⁴ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo

tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. ⁵ Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. ⁶ Ni kweleko jwankulu jwa w̄angondo jula w̄ajisimene ngalaw̄a jekulungwa jichikopochelaga ku Alekisandilia kwaula ku Italia, nombejo w̄atujinjisy mwelemo.

⁷ Twajesile mbolebole mow̄a gamajinji ni twaiche pachiw̄andi ni Nido nkulaga. Pakuw̄a mbungo jatusi w̄ilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuw̄andikana ni Salomone. ⁸ Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuw̄ilanjikwa “Bandari jambone,” pachiw̄andi musu wa Lasea.

⁹ Gaapite mow̄a gamajinji ni mow̄a gakuta w̄a gaapite, ni twaliji mmo w̄a ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngala w̄a. Nipele che Paolo w̄aajamwiche achitiji, ¹⁰ “Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuw̄e wa kogoya ni kusoyesya indu, nga w̄a kwa ndundu ni ngala w̄a pe, nambo kwa umi wetu nombe.” ¹¹ Nambo jwankulu jwa w̄angondo jula w̄agapikanile nnope malo w̄e ga ju w̄alongosyaga ngala w̄a ni nsyene ngala w̄a kupunda malo w̄e ga w̄a w̄echete che Paolo gala. ¹² Pakuw̄a bandari jo nganiji w̄a jambone kutama mo w̄a ga mbepo, w̄andu w̄a w̄atupile w̄ajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwi w̄anda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

¹³ Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni w̄aganisisye kuti chakombole kutendekanya i w̄asachile yo. Nipele w̄anyakwile nanga ni kuw̄ika mu ngala w̄a, w̄ajendelechele ni ulendo w̄apite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. ¹⁴ Nambo pangaka w̄a, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajiku w̄ilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba. ¹⁵ Ngala w̄a jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. ¹⁶ Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya w̄andu mu ngala w̄a jekulungwa jila. ¹⁷ Achikatumetume w̄aali mu ngala w̄a w̄ala pa w̄anyakulile ntumbwi ula nkati, w̄auta w̄ilile mu ngala w̄a jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni paku w̄a w̄ajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele w̄agatulwisye matanga ni w̄agambaga kwenda pe ni mbungo. ¹⁸ Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni mala w̄i jakwe w̄atandite kwasila

ndundu mu bahali. ¹⁹ Ni lyuŵa lyaatatu ŵajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. ²⁰ Moŵa gamajinji nganitikombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

²¹ Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga ŵangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. ²² Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijjonasiche. ²³ Pakuŵa chilo katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela ŵangopochele, ²⁴ ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuŵajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose ŵaali mu ulendo pamo nomwe.’ ²⁵ Nipele nkamulichisye ntima, pakuŵa ngwakulupilila Akunnungu kuti chiitendekwe mpela indite pakusalilwa. ²⁶ Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.”

²⁷ Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Medite-leniani. Chilo nnope achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵaganisisye kuti tuŵandichile munsanga. ²⁸ Nipele ŵatulwisye ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni ŵapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi ŵapimile sooni ni ŵapatile makono selasini. ²⁹ Ni pakuŵa ŵajogopaga kukwama papali ni lwala, ŵatulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje. ³⁰ Ni ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala ŵasachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni ŵautulwisye ntumbwi ula achi-namanilaga akutulusya nanga sya paujo. ³¹ Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵangondo jula pamo ni ŵangondo ŵane, “Iŵaga ŵanyaŵa ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa.” ³² Papopo ŵangondo ŵala ŵakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni ŵaulesile ujigalikwe ni meesi. ³³ Kukanawe kucha che Paolo ŵachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. ³⁴ Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.” ³⁵ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵajigele nkate, nipele ŵatogolele Akunnungu paujo pa wose, ŵagaŵenye ni kutanda kulya. ³⁶ Nipele wose ŵakamulisyete ntima, nombewo ŵalile. ³⁷ Ŵatwaliji mu ngalaŵa twaliji ŵandu mia mbili ni sabini

na sita. ³⁸ Patwalile wose ni kwikuta, wâjijalwisye ngalawâ jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalawâ jekulungwa jikutemeka

³⁹ Pakwachele wâwalongosyaga ngalawâ wâla nganachi-manyilila chilambo chila, nambo wâuweni nsanga ku mbwani. Nipele wâsachile kujijimika ngalawâ kweleko naga chakombole. ⁴⁰ Wâkatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni wâgopwele ngonji sisyatawîkwe pa usukani ni kwina-mukula tanga ja paujo pa ngalawâ kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. ⁴¹ Nambo wâiche pamalekano pagachingangene matala gawîli ga meesi ga bahali ni ngalawâ jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalawâ watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.

⁴² Wângondo wâsachile wâulaje wâatawîkwe wose atakojelela wâne ni kutila. ⁴³ Nambo jwankulu jwa wângondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, wâalekasisye wângondo akatenda yeleyo. Wâlamwile wâakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga. ⁴⁴ Ni wâakusigalila wo, wâne akamulile mbao ni wâne ipitingwa iyatemeche mu ngalawâ. Iyoyo wându wose wâiche kwa chitendewele ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

¹ Patwaiche kwa chitendewele ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuwîlanjikwa Melita. ² Ni wându wângali lunda wâtatendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, wâtukolechesye mooto tujootele ni kutukalibisya. ³ Che Paolo wâlokmete litenje lya sasu ni wâsiwîsile pa mooto. Pa wâwîkaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliwîlijile pankono wakwe. ⁴ Wându wâ kweleko wo pa wâliweni lijoka lili nkuliwîlijila pankono wakwe wâsalilene, "Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuwîlanjikwa Haki ngachikunneka alame." ⁵ Nambo che Paolo wâlikung'undile lijoka lyo pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. ⁶ Wându wâla wâliji nku-lolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo pa wâlolele nnope ni nganachiwona chindu chakwa wenga chichapatile, ni wâgalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu.

⁷ Pachiwândi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuwîlanjikwa che Pabulio. Mundu

ju wātupochele yambone ni twatemi mu nyuumba jao ja achalendo kwa moŵa gatatu. ⁸ Atati wāo che Pabulio wāliji agonile ali nkulwala chiilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo wājawile kukwalola ni paŵamasile kupopela, wāsajichile makono gao ni kunlamya. ⁹ Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo wākulwala wājajji wāwātamaga mu chilumba chila wāiche, nombewo wālamiswe. ¹⁰ Wāndu wāla wātuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga wātupele yose iyatusoŵile mu ulendo wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

¹¹ Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalaŵa jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje moŵa ga mbepo. Ngalaŵa jila jakopochele ku Alekisanilia ni jaŵilanjikwe “Achiminungu Maŵila.” ¹² Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo moŵa gatatu. ¹³ Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite moŵa gaŵili twaiche ku Puteoli. ¹⁴ Kweleko twasimene wāndu wākunkulupilila Che Yesu achinjetu ni wātuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. ¹⁵ Wāndu wākunkulupilila Che Yesu wā ku Loma paŵapilikene ngani syetu wāiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni wane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo paŵaweni wēlewo wāatogolele Akunnungu ni wālimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

¹⁶ Patwaiche ku Loma wākundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juŵanlindililaga.

¹⁷ Pagapite moŵa gatatu che Paolo wāaŵilasile achakulu wā Wāyahudi wāwātamaga kweleko. Paŵasongangene pamo ni wāasalile, “Achalongo achinjangu, uneji nataŵikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga Wālama namuno nganindende magambo gagaligose kwa wāndu wāngu pane kugapwanya masyoŵelo ga achambuje wētū. ¹⁸ Paŵamasile kuusyausya, Wālama wāsakaga kung’opola pakuŵa kwangu une nganagasimana magambo gakuŵajilwa kuulajikwa. ¹⁹ Nambo Wāyahudi paŵakanile yeleyo, nasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiwāmuno nganingola chakwaŵechetela wāndu wā musu wangu. ²⁰ Kwaligongo lyo nanchondelele wānyamwe kuti tuonegane ni kuŵecheta nomwe pakuŵa ndaŵikwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha Wāsilaeli chiŵalanjile Akunnungu.”

²¹ Ni wānyawo wātite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu wāwāiche

akuno kukutusalila pane kuwêcheta chindu chakusakala nkati alakwe. ²² Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuwa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wangalumbana.”

²³ Nipele wasagwile lyuwa lya kuchingangana ni che Paolo ni waiche wandu wajinji nnope ku nyumba kuwatamaga. Kutandila kundawi mpaka ligulo che Paolo waliji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti waakulupilile Che Yesu. ²⁴ Wane wajitichisye iwasalilaga yo nambo wane wakanile. ²⁵ Nipele nganajiilana achinsyene pe, ni watyosile pelepo pakuwa che Paolo wasalile, “Mbumu jwa Akunnungu wasasile usyene kwa achambuje wenu kwa kang'wa ja jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya, ²⁶ achitiji,

‘Njaule kwa wandu wa nkaasalile,
kupilikana chimpilikane, nambo ngasammanyilila,
Kulola chinnole nambo ngasambona.

²⁷ Pakuwa mitima ja wandu wa jilimbile,
asiwilile mawiwi gao
ni meeso gao gasisine.

Melepe akasaona kwa meeso gao,
akasapilikana kwa mawiwi gao,
akasamanyilila kwa mitima jao,
akasapitikuchila kwa une,
noneji ngalamisye.’ ”

²⁸ Nombe che Paolo watite sooni, “Mmanyilile wanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu wejausye kwa wandu wanga wa Wayahudi, nombewo chaupilikane!” ²⁹ Che Paolo pawamasile kuwêcheta yeleyo Wayahudi wakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe.

³⁰ Nipele che Paolo watemi yaka iwili mu nyumba jiwalipilaga jila. Ni waapochele wandu wose wawaikaga kukwalola. ³¹ Walalichilaga wandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya wandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwannekasisye.

Chikalata chi che Paolo kwa W̄aloma Chilongolelo

Chikalata cha W̄aloma chalembeke ni nduna che Paolo ikukomboleka pasikati pa yaka ya 54 ni 58 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo w̄aliji akanaŵe kwaula kukujimajimila ku Loma, kwapele w̄apelechele chikalata chi kwapa malajisyo w̄andu wose w̄akwakulupilila Kilisito w̄a ku Loma w̄aali W̄ayahudi ni w̄anganaŵa W̄ayahudi. W̄alembile chikalata chi mu mmusi wa ku Kolinto kuw̄atamaga katema ko. Che Paolo w̄alembile kuti w̄andu w̄a ilambo yose w̄aakulupilile ni kwajitichisya Che Yesu Kilisito liunjili lya 16 ni nsitali wa 26.

Chitabu cha W̄aloma chili chitabu muhimu chachikwakamuchisya w̄andu w̄akukulupilila w̄a palipose ni kwa katema kakalikose pakuŵa chikulosya pangasisika ni chitabu chose. Che Paolo ausasile pangasisika ukulupusyo watuli nawo kwa litala li Che Yesu Kilisito. Sooni che Paolo alumbikenye Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito ni Malangano ga Kalakala. W̄aumanyilisi w̄ajinji asasile kuti nsingi wa chitabu chi uli liunjili lya 1 msitali wa 16 waukuti, “Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa gali machili ga Akunnungu kwa ukulupusyo wa kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa W̄ayahudi mpaka kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.” Liuto lyaandanda lya W̄aloma kutandila 1-12, chamunkati gali majiganyo gankati kwamanyilila Akunnungu ni liuto lyaaw̄ili lya W̄aloma kutandila 13-15, kwana majiganyo kwa W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama.

Yaili mwelemo

Che Paolo atandite chikalata chao kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala w̄elewo ali w̄aani w̄akulemba (1:15).

Sooni alembile nkati w̄andu yatite pakuŵa ni ukomboleche wa kukulupuswa kwa litala li Che Yesu Kilisito (1:16-11:36).

Che Paolo akwalajisya W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama (12:1-15:13).

Che Paolo amalichisye chikalata kwa W̄aloma kwa kwakujikomasya mipingo ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄aali ku Loma (16).

¹ Une che Paolo, jwaktumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalichile w̄andu Ngani jao Jambone.

² Kalakala ko, Akunnungu wâasalile wâandu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya wâkulondola wâao mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu. ³ Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe wâpagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. ⁴ Nambo nkati umi wao wa chibumu, Mbumu jwa Akunnungu wâlosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje wêtu. ⁵ Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuwâ nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye wâandu wâ ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisya. ⁶ Wânyamwe nli pasikati ja wâandu wo, wâankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme wâandu wakwe Che Yesu Kilisito.

⁷ Nipele, une che Paolo ngunlembela wânyamwe wose wâankunonyelwa ni Akunnungu wâankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme wâandu wakwe. Ngunsachila upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wêtu ni Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito.

Mapopelo ga kutogolela

⁸ Ikanawê yaili yose, ngwatogolela Akunnungu wâangu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya Wânyamwe wose, pakuwâ chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose. ⁹ Akunnungu ungwatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila wânyamwe, ¹⁰ mowâ gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila. ¹¹ Pakuwâ sachile kwannope kummona wânyamwe, kuti ngamulangane ni wânyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme wâlimbangene. ¹² Chingusala, wânawose tutusyaneje mitima, wânyamwe mulimbisye une mu chikulupi changu ni uneji nanlimbisye wânyamwe mu chikulupi chenu.

¹³ Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti kakinji nasakaga iche kukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya wâandu wângawâ Wâyahudi kulimbangana mu chikulupi. ¹⁴ Pakuwâ ngusachilwa kwalalichila wâandu wose Wâgiliki ni wângawâ Wâgiliki, ni kwalalichila wâali ni lunda ni wakulowêla. ¹⁵ Kwaligongo lyo ngulajila kwannope kunalichila Ngani Jambone wânyamwe nombe wâankutama ku Loma.

Machili ga Ngani Jambone

16 Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuwâa jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa wangawâa Wayahudi. 17 Pakuwâa Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda wându kuwâa wambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”

Wându wose akwete sambi

18 Kutyochela kwini Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambi syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa awâla wându wâkuuliwâtila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao. 19 Pakuwâa yose yaikuntesya Akunnungu amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa wanyawo. 20 Chitandile Akunnungu pawâgumbile chilambo, ukombole wao wa mowâa gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. Wându akukombola kumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele wându ngakombola kulichenjela kwa yaili yose. 21 Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kungotogolela yakuti pakuwâajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. 22 Akulitendanga wâ lunda, nambo ali wakulowêla. 23 Alesile kwapopelela Akunnungu wângakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama yaikukwawâa.

24 Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu wâalesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisyana indu ya soni mu iilu yao. 25 Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akuipopolelela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu wâaipanganyisye, wâkusachilwa kulapikwa mowâa gose pangali mbesi! Eloo.

26 Kwa ligongo lya Akunnungu wâalesile akuyanje tama syao sya soni. Namose achakongwe wâalesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, wâgonanaga ni achakongwe achinjao. 27 Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, wakolelene mchesele jwannume ni jwannume. Akupanganyichisyana ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akuliichisya kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile.

28 Pakuwâa wându wo wâkanile kuuwika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu wâalesile

akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, wâipanganyisye aila yekanye kuipanganya. ²⁹ Wându wâ aguumbele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni kunong'ona, ³⁰ ni kunamanilana, wâkwachima Akunnungu, wâkutukana ni wâkulilapa ni wâkulifuna, wâkwilana kuitendekanya yangalimate ni wângaajitichisya acha wêlesi wao. ³¹ Wâkulo wêla, wângakukamula chilanga, wângali unonyelo ni nganakola chanasa kwa wâne. ³² Wâkumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti wâkugapanganya gelego aku wâjilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela nga wâ kugapanganya pe nambo akwilana ni a wâla wâkugapanganya gelego.

2

Kulamula kwa Akunnungu

¹ Kwayele, mmwe mwajangu, i wâga nkwalamula wâne ngankombola kulichenjela natamuno mme wâani. Paku wâ, pankwalamula wâne akuno nomwe nkwendelechela kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. ² Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa a wâla wâkuitendekanya indu yanti yeleyo. ³ Nambo alakwe junkwalamula wâkuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisya chinchiu wambala ulamule wa Akunnungu? ⁴ Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upililiu wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambi? ⁵ Nambo mmwe nkakatime ntima ni nkwete ntima wangasaka kuleka sambi, kwa ligongo lyo nkuligosela mwasyene magambo pa lyu wâ lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao kwa chigolochelo pachikulolechele. ⁶ Paku wâ Akunnungu chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gakwe. ⁷ Wându wâkuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa wându wâ, umi wa mo wâ gose pangali mbesi. ⁸ Nambo a wâla wâlipamo, a wâla wâkuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu. ⁹ Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwâkuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa Wâyahudi ni sooni kwa wându wânga wâ Wâyahudi. ¹⁰ Nambo jwalijose jwâkutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewe, kutandila kwa Wâyahudi ni sooni kwa wându wânga wâ Wâyahudi. ¹¹ Paku wâ Akunnungu wângali lusagu.

12 Wāndu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisyo go. Ni Wāyahudi wākugamanyilila Malajisyo ali nkutenda sambi chalamulikwe ni Malajisyo go. 13 Pakuwa, wakugapilikana Malajisyo ngawa wakuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu, nambo awala wakugajitichisya Malajisyo ni wakuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu. 14 Pakuwa wandu wāngawā Wāyahudi wāngakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go. 15 Pakuwa lwendo lwao lukulosya kuti Malajisyo galembeke mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuwa ng'anisyo syao sikwa wechetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. 16 Yeleyo ni ichikopochele pa lyuwa litachilamula Akunnungu yantemela ya wandu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinanalichile ijikuti pakusala.

Wāyahudi ni Malajisyo ga che Musa

17 Ni mmwe junkuliwilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kulifunila ndi mundu jwa Akunnungu, 18 nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni kwitichisya indu yao yambone pakuwa nyiganichikwe ni Malajisyo. 19 Nkuliganichisya mwasyene kuti ndi chilongola jwa wāngalola ni lilanguka lyao waali mu chipi, 20 junkwaunda wakulowela ni njiganyo jwa wanache achanandi. Pakuwa nkuganisya mu Malajisyo nkwete umanyilisi ni usyene. 21 Nipele mmweji junkwajiganya wane, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila wane nkajiwa kwachichi mwasyene nkwiwa? 22 Mmweji junkusala, “Nkatenda chikululu,” kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiwa indu mu majumba ga achiminungu? 23 Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go! 24 Pakuwa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Wāndu wāngawā Wāyahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala gankugatenda wanyamwe Wāyahudi.” 25 Kuumbala kwenu chikuwe ni malumbo iwaga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iwaga nkugapwanya Malajisyo, mbaya ngankaumbale. 26 Ni iwaga wandu wāngawā Wāyahudi wānganaumbale akugakamulichisya

Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauwîlanjikwa uumbale?
 27 Wându wângaŵa Wayahudi wânganaumbale mu chiilu, nambo akugakumulichisya Malajisyo, chanlamule Wanyamwe Wayahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembekwe ni ndi wâumbale.
 28 Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu. 29 Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni wându nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3

1 Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda wându wane? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? 2 Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu wapele Wayahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. 3 Nambo chiiŵe uli iwâga wampepe mwa wêlewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? 4 Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kila pankuŵelecheta maloŵe genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene ni pachachimmetela nchipunde.”

5 Nambo iwâga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali ŵa chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisyo sya chiundu. 6 Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula wându ŵa pachilambo?

7 Nambo, iwâga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjechesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambu? 8 Iwâga yeleyo, tusaleje, “Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?” Kusyene kwana wându wane wâakundukana une achitiji mechete yeleyo. Wându ŵa chachilamulikwa yaikuti kuŵajilwa.

Ngapagwa mundu jwakukulupilichika

9 Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Wayahudi twapundile wându wane? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti Wayahudi

ni wându wângaŵa Wayahudi wose akulongoswa ni sambi.
 10 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
 “Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akun-
 nungu,

11 ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi,
 ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akun-
 nungu.

12 Wose wâlesile Akunnungu,
 wose wângalimate.

Ngapagwa jwakutendekanya yambone, nachiwamuno jumo.

13 Maloŵe gao gakununga nti lilembe lyangasiwîlwa
 ni ndimi syao sigumbele ulamba.

Mu ngomo syao mukukopoka maloŵe gagali ni sumu chisau
 ni sumu ja majoka.

14 Kang'wa syao sigumbele malweso ni maloŵe gakuŵaŵa.

15 Ali wându wâkuutuchila kukwaulaga wându,

16 mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo.

17 Ngakukumanyilila kutama kwa chitendewele,

18 Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi.”

19 Nipele tukumanyilila kuti maloŵe gose
 gagakuŵechetekwa ni Malajisyo ga che Musa gawkagamba
 ŵelewo wâali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu
 akakombola kulichenjela, ni wându wose wâ pachilambo
 alamulikwe ni Akunnungu. 20 Kwayele ngapagwa
 mundu juchaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa
 Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuŵa Malajisyo
 go gakunkamuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambi.

Kuloleka wambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi

21 Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya
 kwaŵalanjila wându kuti ali wambone paujo pao liwoneche
 pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembekwe
 ni che Musa ni wakulondola wâ Akunnungu gaksala
 umboni nkati chindu chi. 22 Akunnungu akwaŵalanjila
 wându ali wambone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila
 Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa
 wânawose wakunkulupilila Kilisito, pakuŵa nganikupagwa
 kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wându wângaŵa
 Wayahudi. 23 Pakuŵa wându wose atesile sambi ni atalichile
 ni ukulu wa Akunnungu. 24 Nambo kwa ntuuka wa bule wa
 Akunnungu, wându wose akuŵalanjikwa wambone paujo pa
 Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola.
 25 Akunnungu wântyosisye Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa
 miasi jakwe akombole kwalechelesya wându sambi syao kwa
 kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu wâtesile yeleyo kuti
 alosye umbone wao. Akanaŵe Kilisito kuwa Akunnungu

W̄agambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambi syao, ²⁶ nambo sambano w̄atyosise Che Yesu alosye kuti ali w̄ambone. Kwa kutenda yele Akunnungu asyene akulosya kuti ali w̄ambone ni akukombola kuntenda mundu jwalijose jwakunkulupilila Che Yesu a w̄alanjikwe jwambone paujo pao.

²⁷ Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Paku w̄a akugajitichisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu. ²⁸ Kwayele tukulola kuti mundu aku w̄alanjikwa ku w̄a jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni nga w̄a kwa litala lya kugajitichisya Malajisyo. ²⁹ Ana Akunnungu ali Akunnungu w̄a W̄ayahudi pe? Ana ngana w̄a Akunnungu jwa w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi nombe nawo. ³⁰ Akunnungu ali w̄amo pewo. Ni w̄awowo w̄achacha w̄alanjila umbone W̄ayahudi ni w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi kwa chikulupi chichocho. ³¹ Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4

Chikulupi chi che Iblahimu

¹ Ana tujileje uli yankati atati w̄etu w̄a chiundu che Iblahimu? W̄achimanyilile chindu chi? ² I w̄aga che Iblahimu jwa w̄alanjikwe ku w̄a jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo nga w̄a paujo pa Akunnungu. ³ Paku w̄a Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu w̄aakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lya chikulupi chao jwa w̄alanjikwe ku w̄a jwambone paujo pa Akunnungu.” ⁴ Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajiku w̄alanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gaku w̄ajilwa. ⁵ Nambo mundu jwangakuikulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu wakwatenda w̄andu w̄aali ni sambi ku w̄a w̄andu w̄angali ni sambi. Nipele Akunnungu akuchi w̄alanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo ku w̄a jwambone paujo pao. ⁶ Ni che Daudi watite iyiyi pa watite mmbaya kwa mundu jwaku w̄alanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe.

⁷ “Mmbaya kwa w̄andu w̄alecheleswe ile w̄o yao, ni sambi syao syepukute.

⁸ Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambi syakwe.”

⁹ Ana mmbaya ji jili kwa wâumbale pe, pane ni wângaumbala nombe nawo? Ni kwa wângaumbala nombe nawo. Pakuwa tusasile kuti, “Che Iblahimu wakulupilile nombe Akunnungu wammalanjile kuwa jwambone paujo pao.” ¹⁰ Ana che Iblahimu wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akana we kuumbala pane ali aumbele? Wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akana we kuumbala ni nga wa ali aumbele. ¹¹ Che Iblahimu waumbele kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu wammalanjile kuwa jwambone paujo pao kwa ligongo lya chikulupi chiwakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu awele atati wa wându wose wakwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu wawalanjile kuwa wambone paujo pao. ¹² Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati wa wâumbale, nambo nga wa pakuwa aumbele pe, nambo akukuya litala lilalila lya chikulupi cha atati wetu che Iblahimu chiwakwete akana we kuumbala.

Chilanga cha Akunnungu chikupochelwa kwa chikulupi

¹³ Akunnungu wapele chilanga che Iblahimu ni uwelesi wakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho nga wa kuti che Iblahimu wagajitichisye Malajisyo nambo ligongo waakulupilile Akunnungu ni Akunnungu wammalanjile kuwa jwambone paujo pao. ¹⁴ Pakuwa iwaga wakugapilikanichisya Malajisyo ni wachapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu. ¹⁵ Pakuwa Malajisyo ni gawkikanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kulewa.

¹⁶ Kwa ligongo lyo chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uwelesi wose u che Iblahimu, nga wa kwa awala pe wakugapilikanichisya Malajisyo nambo kwa awala wakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati wetu uweji wose. ¹⁷ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa wându wa ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juwakulupililwe ni che Iblahimu. Akunnungu wakwasysya wawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yanganiipagwe ikupagwa. ¹⁸ Nachi wamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni watendekwe “Atati jwa wându wa ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Uwelesi wenu chiuwe wejinji nti ndondwa.” ¹⁹ Che Iblahimu

w̄aw̄andichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno w̄aimanyilile kuti ngakukombola kuw̄eleka, pakuw̄a chiilu chao chaliji nti mundu jwammwe, ni che Sala w̄ankwakwe nganakombola kuw̄eleka. ²⁰ Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo w̄apatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele w̄aakusisye Akunnungu. ²¹ W̄aimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. ²² Kwa ligongo lya chikulupi chao, Akunnungu w̄ammalanjile che Iblahimu kuw̄a jwambone paujo pao. ²³ Ni maloŵe ga, “Akunnungu w̄ammalanjile che Iblahimu kuw̄a jwambone paujo pao,” nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, ²⁴ nambo galembekwe ni kwa ligongo lya uweji utuw̄alanjikwe kuw̄a w̄ambone paujo pao, uweji w̄atukwakulupilila Akunnungu w̄aw̄asyusisye Che Yesu Ambuje w̄etu. ²⁵ Che Yesu w̄atyosyekwe kuwa kwa ligongo lya sambi syetu ni w̄asyuchile kuti tuw̄alanjikwe kuw̄a w̄ambone paujo pa Akunnungu.

5

Kuw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu

¹ Sambano pakuw̄a tuw̄alanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. ² Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, noweji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulanga mu ukulu wa Akunnungu. ³ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuw̄a tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upililiu, ⁴ ni upililiu ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya chilolelo. ⁵ Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mbumu jwakwe jwatupele.

⁶ Pakuw̄a patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaw̄akasagwile Akunnungu, Kilisito w̄awile kwa ligongo lyetu uweji w̄achigongomalo. ⁷ Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone. ⁸ Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuw̄a patwaliji chiw̄ela w̄andu w̄a sambi, Kilisito w̄awile kwaligongo lyetu. ⁹ Pakuw̄a sambano tuw̄alanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni w̄elewo kutyochela mu lutumbilo lwa Akunnungu.

¹⁰ Pakuŵa patwaliji ŵammagongo ŵa Akunnungu, Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuŵa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito. ¹¹ Ni ngaŵa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito jwatujilenye ni Akunnungu.

Che Adamu ni Kilisito.

¹² Kwa litala lya mundu jumo sambu syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile ŵandu wose, ligongo wose atesile sambu. ¹³ Akunnungu akanaŵe kwapa che Musa Malajisyo, sambu syajinjile mu chilambo. Nambo sambu ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambu pangali Malajisyo. ¹⁴ Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele ŵandu wose namose aŵala ŵanganatenda sambu chisau sambu siŵasitesile che Adamu.

Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. ¹⁵ Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuŵa iŵaga sambu sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa ŵandu ŵajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. ¹⁶ Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambu sya mundu jumo. Akunnungu ŵanlamwile jwaleŵile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo ŵandu ŵajinji paŵatesile sambu, Akunnungu ŵaichisye ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe ŵandu ŵambone paujo pao. ¹⁷ Ili isyene kuti kwa litala lya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chiŵachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. Ŵandu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni ntulilo wekulu wakutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Nipele iŵaga kwa chileŵo cha mundu jumo ŵandu wose ŵalamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola ŵandu wose ni kwapa umi. ¹⁹ Pakuŵa kwa litala lya ungajitichisya wa mundu jumo, ŵandu ŵajinji ŵatendekwe ali ni sambu, iyoyo peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwatenda ŵandu ŵajinji aŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu.

²⁰ Malajisyo gaiche kuti ŵandu alimanyilile yatite kukola sambu, nambo ŵandu paŵapundile kutenda sambu, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. ²¹ Mpela ila sambu syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa

kwatenda wându aŵe wâmbone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa moŵa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje wêtu.

6

Umi nkulumbikana ni Kilisito

¹ Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? ² Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwe, uweji tuli mpela wâtuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? ³ Pakuŵa nkumanyilila kuti twabatiswe nku-lumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. ⁴ Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakusyuswa Kilisito mu wawe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo nowaji tukombole kutama mu umi wa sambano.

⁵ Pakuŵa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kusyuswa mpela wêlewo. ⁶ Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala wa wâmbikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. ⁷ Pakuŵa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili ga sambi syasiku-panganya masengo nkati mwao. ⁸ Nambo iŵaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. ⁹ Pakuŵa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuŵa chiwa ngachatawala sooni. ¹⁰ Pakuŵa wawile kamo pe kwa ligongo lya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu. ¹¹ Iyoyo peyo ni wanyamwe nombe nliwalanje wawe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

¹² Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisya tama sya pachiiilu. ¹³ Kasinyikoposya iŵalo yenu nachiwamuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambi. Nambo nlityosye mwachinsyene kwa Akunnungu nti wându wasyuswe, ni nnyityosye iŵalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Sambu sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu.

Kapolo jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu

¹⁵ Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambu pakuŵa nganituŵa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu?

Ngwamba! ¹⁶ Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachinsyene mpela achikapolo kwa kunjitchisya mundu jwine, isyene nkuw̄a achikapolo w̄a mundu jo. Mwaŵaga achikapolo w̄a sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo w̄a kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuw̄a w̄ambone paujo pao. ¹⁷ Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwaliji achikapolo w̄a sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. ¹⁸ Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo w̄akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁹ Nguw̄echeta kwa maloŵe ga moŵa gose pakuw̄a ngankukombola kumanyilila. Pakuw̄a kalakala ko mwalityosisye iilu yenu mme achikapolo w̄a usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nlityosye mwachinsyene mme achikapolo w̄akupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa.

²⁰ Pamwalinji achikapolo w̄a sambi, nganintaŵikwa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu. ²¹ Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapangenyende indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuw̄a kumbesi kwa indu yo kuli chiwa. ²² Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambi ni kutendekwa achikapolo w̄a Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa kwakukwikawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. ²³ Pakuw̄a mbote ja sambi jili chiwa nambo ntuuka waakuposya Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje w̄etu.

7

Malajisyo gankati ulombela

¹ Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni w̄andu w̄akugamanyilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu aŵaga jwanjumi? ² Tujile jwankongwe jwalombekwe ataŵikwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni w̄ankwakwe, w̄ankwakwe aŵaga jwanjumi. Nambo ajasikaga w̄ankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe jwangataŵikwa ni lilajisyo lya ulombela. ³ Nipele, iw̄aga chalombekwe ni jwannume jwine w̄ankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chaŵilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga w̄ankwakwe, jwankongwe jo nganataŵikwa ni malajisyo, ni iw̄aga kulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo nganaŵa jwa chikululu. ⁴ Achalongo achinjangu, iyoyo peyo w̄anyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuw̄a mwalumbikene ni chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni

W̄anyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli W̄akwe W̄elewo W̄aW̄asyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu. ⁵ PakuW̄a patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa. ⁶ Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu Malajisyo gagatutaW̄ile nti W̄akutaW̄ikwa, pakuW̄a twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngaW̄a nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe.

Malajisyo ni sambi

⁷ Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambi? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambi sili chichi. PakuW̄a ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleW̄a, iW̄aga Malajisyo ngagakasale, “Kasinlajila.” ⁸ Nambo kutyochela ni makanyo go, sambi syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. PakuW̄a pangali Malajisyo sambi sili chindu chewe. ⁹ Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, sambi syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe. ¹⁰ Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune ganyigalile chiwa. ¹¹ PakuW̄a sambi syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanambwisye ni kumulaga.

¹² Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakwanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. ¹³ Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambi, pakuti siwoneche kuti sili sambi sisylene, sitesile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwayele sambi kwa litala lya Makanyo syalosisye pangasisika sambi syasitite kuW̄a syangalumbana kwannope.

Ngondo mu chiilu mwa mundu

¹⁴ Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiW̄a mundu jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambi. ¹⁵ PakuW̄a nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. ¹⁶ Nipele, iW̄aga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone. ¹⁷ Nipele nganima une nansylene junguchitenda chelecho, nambo asila sambi syasikutama mwangu une. ¹⁸ Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambi ngachikutaama chindu

chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda Chambone ngangukombola. ¹⁹ Pakuŵa chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda. ²⁰ Nipele, iw̄aga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambi syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho.

²¹ Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa pangusaka kuchitendekanya Chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula. ²² Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. ²³ Nambo ngugaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimenyanaga ni ng'anisyo syangu. Ni gelego gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambi syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu. ²⁴ Kulaga kwangu une! Ana ŵaani ŵachangulupusye ndyoche mu chiilu chachikunongosya mu chiwa? ²⁵ Ngwatogolela Akunnungu ŵakuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatumichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambi.

8

Kutama mmachili ga Mbumu jwa Akunnungu

¹ Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulamulikwa kwa kwamukwa kwa aŵala ŵakutama mu kulumbikana ni Kilisito. ² Pakuŵa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwachichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambi ni chiwa. ³ Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuŵa tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gaŵe gakulepetala. Akunnungu ŵantumile Mwanagwe jwa jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji ŵatuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho ŵasiuleje sambi. ⁴ Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe ŵatukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ⁵ Pakuŵa ŵelewo ŵakutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo ŵelewo ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu. ⁶ Kuipanganya indu yaikusachilwa ni

tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewe. ⁷ Pakuŵa mundu jwakulongoswa ni tama syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisya. ⁸ Ni ŵelewo ŵakulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Nambo iŵaga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, ŵanyamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nkulongoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa Kilisito. ¹⁰ Nambo iŵaga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuŵa mmalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, namuno iilu yenu chiiwe kwa ligongo lya sambi. ¹¹ Ni iŵaga Mbumu jwa Akunnungu juŵansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juŵansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi iilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu.

¹² Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. ¹³ Pakuŵa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. ¹⁴ Ŵandu wose ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu. ¹⁵ Pakuŵa nganimpochela Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe ŵanache ŵa Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwaŵilanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati. ¹⁶ Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu. ¹⁷ Pakuŵa uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuŵa iŵaga tulageswe pamo ni ŵelewo, iyoyo chitutame pamo ni ŵelewo mu ukulu wao.

Ukulu waukwika

¹⁸ Pakuŵa nguŵalanga kuti masausyo ga moŵa gano ngaŵa chindu ni ngagakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu. ¹⁹ Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa

kwa wânache wâ Akunnungu. ²⁰ Pakuwâ yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuwâ yangalimate, ngawâ kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo, ²¹ pakuwâ yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa wânache wâ Akunnungu. ²² Pakuwâ tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. ²³ Ngawâ yepanganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe wakwe watukwete mbumu, nti ntuuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuwâ lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli wânache wao wâ usyene ni kuigalausya iilu yetu kuwâ ya sambano. ²⁴ Pakuwâ twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngawâ chilolelo sooni. Pakuwâ ana waani wakukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? ²⁵ Nambo twachilolelaga chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upililiu.

²⁶ Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuwâ ngatukumanyilila itukuwajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuwuwula kwangatukukombola kukuwalanga. ²⁷ Ni Akunnungu wakwiwona yaili mu mitima jetu, iyoyo akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuwâ Mbumu akwapopelela wandu wa Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu.

²⁸ Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa awala wakwanonyela, yaani wewala wawilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao. ²⁹ Pakuwâ awala Akunnungu wawamanyilile chitandile kundanda ni wawasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo awe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe wajinji. ³⁰ Ni awala wawasagulikwe chitandile kundanda, ni wawowo wawaaWilasile, ni wele wawaaWilasile, welewo wawalanjile kuwâ wambone paujo pao, ni wele wawawalanjile kuwâ wambone paujo pao, welewo ni wawaakusisye.

Unonyelo wa Akunnungu

³¹ Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iwaga Akunnungu ali upaande wetu, waani wachakombole kutukanila uwe? ³² Akunnungu nganankolela chanasa Mwanagwe jwa jikape, nambo wantyosisye kwa ligongo lya uweji wose. Iwaga

atesile yeleyo, ana chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? ³³ Ana w̄aani w̄achakombole kwa w̄echetela magambo w̄andu w̄asagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene w̄aw̄alanjile kuw̄a w̄angali ilew̄o. ³⁴ Ana w̄aani w̄achachitulamula? Nga w̄a Kilisito Yesu! Pakuw̄a Kilisito Yesu ni juw̄awile, ni kupunda yeleyo w̄asyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni w̄elewo ni w̄akutupopelela. ³⁵ Ana w̄aani w̄akukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? ³⁶ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa mo w̄a gose, tu w̄alanjikwe nti ngondolo sya kusinga.”

³⁷ Nambo mwa yeleyo yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa w̄ele w̄akutunonyela. ³⁸ Pakuw̄a ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatumetume w̄a kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno w̄akutawala, ³⁹ atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje w̄etu.

9

Akunnungu ni w̄andu w̄akwe

¹ Ngu w̄echeta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangulam-busya. ² Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu, ³ pakuw̄a ngakombwele kupopelela nweseche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu W̄aisilaeli, w̄aali lukosyo lumo ni une kwa chililu. ⁴ W̄elewo ali W̄aisilaeli w̄a w̄asagulikwe ni Akunnungu a w̄e w̄anache w̄ao w̄a w̄alosisye ukulu wao. W̄alangene nawo ni kwapa Malajisyo, w̄aalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa ilanga yakwe. ⁵ W̄anyawo ali isukulu ya achambuje w̄etu, ni kutyochela mu u w̄elesi wao, Kilisito w̄apagwile kwa chililu. W̄elewo ali Akunnungu w̄akutawala yose, alapikwe mo w̄a gose pangali mbesi. Eloo.

⁶ Ngangu w̄echeta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuw̄a ngana w̄a W̄aisilaeli wose w̄aali w̄andu w̄a

Akunnungu. ⁷ Atamuno nganaŵa uŵelesi wose u che Iblahimu ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ŵapele chilanga che Iblahimu achitiji, “Uŵelesi wenu chi-utyochele ni che Isaka.” ⁸ Malumbo gakwe gali, ngaŵa ŵanache ŵaŵapagwile kwa chilu ni ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo aŵala ŵanache ŵaŵapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni ŵachaŵilanjikwe uŵelesi u che Iblahimu. ⁹ Pakuŵa chilanga chiŵachilanjile Akunnungu ni chelechi, “Katema kakasagulikwe chingaiche, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume.”

¹⁰ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo che Lebeka ŵakwete ŵanache ŵaŵili ŵachilume ŵaŵaŵelekwe ni atati ŵamo, ŵaali che Isaka ambuje ŵetu. ¹¹ Pakuŵa akanapagwe maŵila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa Akunnungu wa kusagula uwoneche. ¹² Akunnungu ŵansalile che Lebeka, “Jwankulungwa chachintumichila mp-wakwe.” Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni uŵilanje wakwe ni ngaŵa kwa ipanganyo ya ŵandu. ¹³ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile.”

¹⁴ Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi! ¹⁵ Pakuŵa ŵaasalile che Musa, “Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila.” ¹⁶ Nipele, yele yose ikukulupilila chanasa cha Akunnungu ni ngaŵa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu. ¹⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, “Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose.” ¹⁸ Kwayele, Akunnungu akunkolela chanasa ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka aŵe jwa kulimba ntima, akunlimbisya.

Lutumbilo ni chanasa cha Akunnungu

¹⁹ Pane chimuusye, “Iŵaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti ŵandu aleŵile? Pakuŵa ŵaani ŵakukombola kukanilana ni aila yakuisaka Akunnungu?” ²⁰ Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiŵiga chikukombola kummusya juŵachigumbile, “Kwachichi mung'umbile yeleyi?” ²¹ Jwakugumba akukombola kugumba iŵiga iŵili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiŵiga chimo kwa ligongo lya masengo gakuchimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa.

²² Yeleyo ni iyaliiji kwa Akunnungu. Ŵasachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo

Wapililile nnope awala wandu wawawajilwe kulamulikwa ni lutumbilo lwao, welewo ni waakuwajilwa konangwa. ²³ Sooni wasachile aumanyisye winji wa ukulu wao uwapele awala wawawajilwe kupochela chansa chao, awala wawawichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. ²⁴ Uweji ni watuwilanjikwe ni jwelejo, ngawa kutyochela kwa Wayahudi pe nambo kwa wandu wangawa Wayahudi nombe nawo. ²⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu,

“Awala wangawa wandu wangu,
chinawilanje, ‘Wandu wangu.’
Ni awala wangangwanonyela,
‘Chinanonyele.’

²⁶ Ni pamalo pawawilanjikwe, ‘Wanyamwe nganimma wandu wangu,’

chawilanjikwe ‘Wanache wa Akunnungu wajumi.’ ”

²⁷ Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila Waisilaeli kuti, “Namose winji wa uwelesi wa Waisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa wachachikulupuswa. ²⁸ Pakuwa, Ambuje ngaakawa kwalamula wandu wa pachilambo pa.” ²⁹ Mpela che Isaya iwalongolele kusala, “Ambuje wa ukombole ngakatulechele uwelesi wa Waisilaeli, wose tukaawile mpela wandu wa ku Sodoma, tuka-landene ni wandu wa ku Gomola.”

Che Paolo akwapopelela Waisilaeli

³⁰ Nipele, ana tujileje uli? Wandu wangawa Wayahudi wanganatenda chindu chachili chose kuti aloleche wambone paujo pa Akunnungu, waloleche ali wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. ³¹ Nambo Waisilaeli wasosile malajisyo gakatesile aloleche wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu. ³² Ligongo lyachi nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu? Pakuwa wasosile kutendekwa wambone kwa ipanganyo yao, ngawa kwa litala lya chikulupi. Walikuwele pa “Liganga lya kulikuwalila.” ³³ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Nnole chimiche liganga ku Sayuni,
lichilyatende wandu agwanje,
misile lwala luchilwagwisye wandu.
Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10

¹ Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya W̄aisilaeli, kuti akulupuswe. ² Pakuŵa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngaŵa mu umanyilisi wambone. ³ Pakuŵa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwaŵalanjila ŵandu kuŵa ŵambone paujo pao, nombewo atandisye litala lyao achinsyene. Ngakulikuya litala lya kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu. ⁴ Pakuŵa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuŵa mundu jwalijose jwakunkulupilila Kilisito aŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

Ukulupusyo uli kwa ŵanawose

⁵ Nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa ŵalembile yele, “Mundu jwakugakamulichisya Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisyo go.” ⁶ Nambo nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuŵechetekwa yele: “Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana ŵaani ŵachakwele kwini kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?” ⁷ Atamuno kasinliusya kuti, “Ŵaani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti annyichisye Kilisito pachanya?” ⁸ Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: “Liloŵe lya Akunnungu liŵandikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu.” Liloŵe lyo lili utenga wa chikulupi chachitukwalalichila ŵandu. ⁹ Mwajitichisyaga ni kuŵecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu ŵasyusisye mu ŵawe, chinchikulupuswa. ¹⁰ Pakuŵa kwa ntima mundu akukulupilila ni kuŵalanjikwa kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang'wa jakwe pakwitichisya ni kuŵecheta, akukulupuswa. ¹¹ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakunkulupilila jwelejo ngajakola soni.” ¹² Chindu chi chili kwa ŵandu wose, nganikupagwa kulekangana pasikati ja Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, pakuŵa Akunnungu ali Ambuje ŵa ŵandu wose, ni sooni ali ŵambone kwa ŵandu ŵakwapopela. ¹³ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose juchaŵilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.”

¹⁴ Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwan-ganankulupilila? Ana chankulupilile uli iŵaga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikanile chinauli utenga wakwe pangali ŵandu ŵakwalalichila? ¹⁵ Ana chalalichile

chinauli Ngani Jambone pangaalajisya? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, “Nlole yaikuti kusengwasya kwika kwa aŵala wākulalichila Ngani Jambone!” ¹⁶ Nambo ngaŵa wāndu wose wāwākulupilile Ngani Jambone. Pakuŵa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu wātite, “Ambuje, ana nduni jwaukulupilile utenga wetu?” ¹⁷ Kwayele, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Liloŵe lya Kilisito.

¹⁸ Nambo nguusya, ana nganaupilikana utenga wo? Elo, kupilikana wāpilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti,

“Liloŵe lyao lyapikaniche mu chilambo mose ni maloŵe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose.”

¹⁹ Nguusya sooni, ana Wāsilaeli nganaimanyilila? Akunnungu wātandite kuŵecheta kwa litala li che Musa,

“Chinantende nkole wiu kwa litala lya wāndu wāngaŵa chilambo,

chinantesye ntumbile

kwa litala lya wāndu wākuloŵela.”

²⁰ Che Isaya jwakulondola wāŵechete pangali woga maloŵe ga, Akunnungu wātite,

“Mbatikene kwa wāndu wānganasosasa une,

naliunukwile kwa wāndu wānganausya nkati ngani jangu.”

²¹ Nambo nkati Wāsilaeli, che Isaya akutusalila kuti, “Akunnungu wātite yeleyi, ‘Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa wāndu kwaŵilanga wāndu wāngakunyitichisya ni wāmakani.’”

11

Chanasa cha Akunnungu kwa Wāsilaeli

¹ Nipele, nguusya, ana Akunnungu wakanile wāndu wākwe? Ngwamba! Unejj nansyene ndili Mwisilaeli jwa uŵelesi u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini. ² Akunnungu nganiŵakana wāndu wākwe wāŵasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema paŵalalatile Wāsilaeli paujo pa Akunnungu? ³ Wātite, “Ambuje, wāuleje wākulondola wēnu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni wānyawo akuusosa amulaje.” ⁴ Nambo Akunnungu wānanjanjile uli? Wānsalile, “Nalisigachisye wāndu elufu saba wāwakanile kuntindiŵalila Baali nnungu jwa unami.” ⁵ Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali wāndu kanandi wāsigalile wāmagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao. ⁶ Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiŵa kwa ipanganyo ya wāndu, iŵaga Akunnungu akwasagula wāndu kwa

litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukaŵe umbone wa usyene.

⁷ Nipele, itite uli? Chindu chiŵachisosaga Ŵaisilaeli nganachisimana, nambo aŵala ŵaŵasagulikwe ŵachisimene, ni ŵane ŵaŵasigalile wo Akunnungu ŵatesile aŵe ŵakukakatima ntima. ⁸ Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu ŵaapele lunda lwangamanyilila, ŵaapele meeso nambo ngakulola ni ŵaapele mawiwi nambo ngakupilikana mpaka lelo jino.” ⁹ Ni che Daudi akuti, “Chindimba chao chiŵe chitanje chakwatanjisy, agwanje ni kulagaswa.

¹⁰ Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola ni migongo jao jipindiche moŵa gose.”

¹¹ Nipele, nguusya sooni, ana Ŵayahudi alikuŵele kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chileŵo cha Ŵayahudi, ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi waichilile ukulupusyo, kuti Ŵayahudi ŵakolele wiu. ¹² Kuleŵa kwa Ŵayahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema Ŵayahudi wose pachiŵaujilile Akunnungu?

Ukulupusyo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

¹³ Sambano, nguŵecheta ni mwanya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Pakuŵa uneji ndili nduna kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ngulilapila masengo gangu. ¹⁴ Pane chingombole kwatenda Ŵayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya ŵampepe mwa ŵelewo. ¹⁵ Pakuŵa iŵaga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni ŵandu wose ŵa pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuŵe mpela kuichisya umi kwa ŵandu ŵawile.

¹⁶ Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuŵe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiŵe syakwe iyoyo peyo. ¹⁷ Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. Ŵanyamwe ŵangaŵa Ŵayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji, sambano nkupoka umi wa chibumu wa Ŵayahudi. ¹⁸ Kwayele kasimwajalusya aŵala ŵakatikwe mpela nyambi. Ŵanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma ŵanyamwe ŵankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila ŵanyamwe.

19 Panepa chinjile, “Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe.” 20 Mwambone! Syakatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkalifuna nambo njogope. 21 Pakuŵa iŵaga Akunnungu nganiŵalechelela Ŵayahudi ŵakulandana ni nyambi sisylene, ana Akunnungu channechelele mmwe? 22 Nipele, nganichisye yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. Ŵelewo ali ŵachikali kwa aŵala ŵagwile nambo ŵelewo ali ŵambone kwa aŵala ŵakutama mu umbone wao. Naga ngaŵa yele, nomwe ŵakwe tachintyosya. 23 Ni Ŵayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto paŵaliji kundanda, pakuŵa Akunnungu akupakombola kwapandichisya sooni. 24 Ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nkulandana ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiŵa chindu chachipago. Ŵayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiiŵe yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago.

Chanasa cha Akunnungu kwa ŵandu wose

25 Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile usylene wau-sisiche, nambo ngusaka mmanyilile kuti nkalilapa nkwete lunda nnope. Makani ga Ŵaisilaeli galiji ga katema pe mpaka ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose ŵakusachilwa pachiŵaujilile Akunnungu. 26 Pelepo Ŵaisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uŵelesi u che Yakobo.

27 Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni ŵelewo katema pachinaalechelesye sambu syao.”

28 Pakuŵa akujikana Ngani Jambone, Ŵayahudi aŵele ŵammagongo ŵa Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu ŵanyamwe ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo pakuŵa Akunnungu ŵaasagwile, chiŵela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje ŵao. 29 Pakuŵa Akunnungu ngakugalausya nganiso syao kwa aŵala ŵaŵasagwile ni kwapa upile. 30 Kalakala ko ŵanyamwe nganimwajitichisya Akunnungu nambo sambano ankolele chanasa ŵanyamwe ligongo lya ungapilikanichisya wa Ŵayahudi. 31 Iyoyo peyo mpela ŵanyamwe yantite pakukolelwa chanasa, Ŵayahudi nombewo

ngakwajitichisya Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanasa. ³² Pakuŵa Akunnungu ŵaatesile ŵandu wose aŵe ŵangajitichisya kuti ŵakolele chanasa ŵanawose.

³³ Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kusosasosa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao.

³⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Ana ŵaani ŵakusimanyilila ng'anisyo sya Ambuje? Ana ŵaani uchiŵasalile chakupanganya?”

³⁵ Ana ŵaani ŵalongolele kwapa Akunnungu chindu kuti ni ŵelewo ŵauchisye?”

³⁶ Pakuŵa indu yose ipanganyikwe ni ŵelewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

12

Kutama kwa kwatumichila Akunnungu

¹ Kwayele, achalongo achinjangu, pakuŵa Akunnungu anosisye chanasa chao, ngunchondelela ntyosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. ² Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka ŵanyamwe mme.

³ Pakuŵa kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsalila ŵanyamwe wose, mundu akasaliganichisya kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwaŵajila. Nambo mmeje ŵa lunda pankuganisya, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. ⁴ Mu chiilu chimo mwana iŵalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe.

⁵ Uweji ŵatuli ŵajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, nowaji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iŵalo ya kupisyangana ya pachilu. ⁶ Nipele, pakuŵa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuŵecheta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe. ⁷ Iŵaga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye.

⁸ Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa ŵane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala.

Unonyelo

⁹ Unonyelo wenu uwe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chilichose, mnyambatilane ni yambone. ¹⁰ Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisyana jwine ni jwine. ¹¹ Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ŵa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. ¹² Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose. ¹³ Mwakamuchisye ŵandu ŵa Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo.

¹⁴ Mwape upile ŵakunnagasya, mwape upile ngasimwalwesya. ¹⁵ Nsengwanje pamo ni ŵakusengwa, nlile pamo ni ŵakulila. ¹⁶ Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kulitulusya. Kasinliganichisya kuti nkwete lunda nnope.

¹⁷ Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa ŵandu wose. ¹⁸ Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewele ni ŵandu wose. ¹⁹ Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.” ²⁰ Mpela Malembo ga Akunnungu yagakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang'weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.” ²¹ Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13

Kwapilikanichisya achakulu ŵa chilambo

¹ Kila mundu ŵajitichisye ŵaali ni ulamusi ŵa pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kulongosya iwaga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni ŵakwapa ŵandu machili ga kulongosya. ² Jwakukanilana ni ŵakwete ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni ŵakuitendekanya yeleyo akuliichisya kulamulikwa nsyene. ³ Pakuŵa ŵakutawala ngakogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yambone, nambo akogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yaili yambone nombejo chanlape, ⁴ pakuŵa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo iwaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi

wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lwa Akunnungu wandu wakwitendekanya yangalumbana. ⁵ Kwa ligongo lyo ikuwajilwa kwajitichisya wakwete ulamusi, ngawa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda.

⁶ Kwa ligongo li, wanyamwe nkupeleka nsongo, pakuwa wakulongosya wo ali achikatumetume wa Akunnungu pakuwa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu. ⁷ Mwape wandu wose indu iyawajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jakuwajilwa kuchimbichikwa.

Yaikusachilwa kutendelana jwine ni jwine

⁸ Nkakola ligambo kwa mundu jwalijose, ika we kunonyelana. Pakuwa jwakunnonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa. ⁹ Pakuwa malajisyo gakuti, “Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjilwa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gatawikwe mu lalajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakuliononyela mwasyene.” ¹⁰ Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimisyo wa Malajisyo gose.

¹¹ Ntende yele, nchimanyilaga katema, yakuti ndawi ja kwimuka mu lugono jiiche, pakuwa sambano ukulupusyo wetu uli pachiwandi ni uweji kupunda iyaliji patwatan-dite kukulupilila. ¹² Chilo chiwandichile kumala ni muusi uwandichile. Nipele tuleche ipanganyo ya muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. ¹³ Tujende yambone nti wandu watukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu. ¹⁴ Mwatende wandu ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisya tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14

Kasimunlamula mpwenu

¹ Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyo syao. ² Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. ³ Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuwa Akunnungu ankundile jwelejo. ⁴ Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga,

lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuwâ Ambuje chakombole kunjimika.

⁵ Mundu jumo akukombola kuganisa kuti lyuwâ limo lili lyambone kupunda mowâ gane nambo jwine akukombola kuganisa kuti mowâ gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisa nsyene. ⁶ Mundu jwalijose jwakuliwona lyuwâ lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuwâ akwatogolela Akunnungu kwaligongo lya chakulya chiwapele. Iyoyo ni jwanakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. ⁷ Pakuwâ ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwakutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene. ⁸ Pakuwa iwâga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iwâga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iwâga tukutama pane tukwasika, uwe tuli wându wâ Ambuje. ⁹ Pakuwâ Kilisito wâjasiche ni kusyuka kwa ligongo lyo, melepe aweje Ambuje wao wâajasiche ni wâjumi nombe nawo. ¹⁰ Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuwâ uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusi cha Akunnungu. ¹¹ Pakuwâ mpela Malembeloga Akunnungu yagakuti pakusala, Ambuje akuti, "Isyene indite kuwâ Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiwâla paujo pangu ni kila mundu chachijitichisya kuwecheta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi."

¹² Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliwâlanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa Akunnungu.

Kasinchijonanga chikulupi cha wându wane

¹³ Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuwasya pane kuntenda agwilile mu sambu. ¹⁴ Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu aganisyaga kuti chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo. ¹⁵ Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikawâ ligongo lya kunsoyasya mpwenu juwawililwe ni Kilisito. ¹⁶ Iyoyo kasinjitichisya kuti chindu chinkuchiwona wanyamwe chambone hijaluswe. ¹⁷ Pakuwâ, Umwenye wa Akunnungu nganiuwâ kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu,

ni chitendewele ni sangalala jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pakuŵa mundu jwalijose jwakuntumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni ŵandu.

¹⁹ Nipele, iŵaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chitendewele ni yaikutukamuchisya kulimbisyaana mitima mu chikulupi. ²⁰ Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo ngaŵa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambi. ²¹ Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambi. ²² Chikulupi chinkwete cho chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuŵa akukulupilila kuti aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuŵa chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iŵaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambi.

15

Twanonyelesye ŵane ngaŵa twachinsyene

¹ Uweji ŵatuli ni chikulupi chakulimbangana tukuŵajilwa kwakamusya ŵaali ni chikulupi chakulepetala, ngaŵa kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe. ² Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapanganyichisya yambone kuti anlimbisye mu chikulupi. ³ Pakuŵa, namose Kilisito nganalinonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Kutukana kose kuŵantukene mmwe, kumujilile une.” ⁴ Pakuŵa yose iyalebekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalebekwe kuti itujiganye uwe, kuti kwa upililiu ni kutuswa ntima kwatupatile ni malembelo go, tukole chilolelo. ⁵ Akunnungu ŵakwapa ŵandu machili gakupililila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu. ⁶ Kutu kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Ngani Jambone kwa ŵandu wose

⁷ Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iŵatite pakutupochema kwa ligongo lya ukulu wa Akunnungu. ⁸ Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume jwa ŵaumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisye ilanga iŵapegwilwe achambuje ŵetu. ⁹ Sooni

kuti wându wângaŵa Wayahudi wakusye Akunnungu ligongo lya chanasa chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Kwayele chinamlape pasikati ja wându wângaŵa Wayahudi, chinyimbe kunlapa mmwe.”

¹⁰ Ni sooni Malembelo gakuti,

“Nsengwanje wanyamwe wându wângaŵa Wayahudi pamo ni wându wakwe Akunnungu.”

¹¹ Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni,

“Mwalape Ambuje, wanyamwe wându wângaŵa Wayahudi, ngosyo syose mwalape!”

¹² Ni che Isaya nombe akuti,

“Mu uwelesi u che Yese chakopochele mundu, juchi walongosye wându wângaŵa Wayahudi, nombewo chankulupilile.”

¹³ Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisye wanyamwe lukondwa lusyene ni chitendewe nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

Ukatumetume u che Paolo

¹⁴ Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti wanyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone. ¹⁵ Nambo mu chikalata chi, nanlembele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambele Akunnungu, ¹⁶ kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja wându wângaŵa Wayahudi. Nagapanganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti wându wângaŵa Wayahudi aŵe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁷ Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu. ¹⁸ Pakuŵa ngangulinga kuwecheta chindu chine, ikaŵe yeleyo yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya wându wângaŵa Wayahudi wajitichisye Akunnungu. Watesile yeleyo kwa maloŵe ni ipanganyo, ¹⁹ kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile wându Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimisyo. ²⁰ Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose panganilipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaŵa

pachanya pa nsingi wauwîchikwe ni mundu jwine. ²¹ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Awala wanganasalilwa nkati jwelejo chachilola ni awala wanganapikane ngani syakwe chachimanyilila.”

Che Paolo akusaka kwimajimila ku Loma

²² Lyelelyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. ²³ Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu, ²⁴ ngukulupilila kutenda ye sambano. Patinyaule ku Isipania, ngulolela kupitila kwele ni kuonegana ni wanyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni wanyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu. ²⁵ Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kukwatumichila wandu wa Akunnungu kweleko. ²⁶ Pakuwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisya wakulaga waali mumpingo wa wandu wa Akunnungu wakutama ku Yelusalemu. ²⁷ Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuwajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuwa iwaga wandu wanga wa Wayahudi akamulene ni Wayahudi mu upile wa chibumu ni wandu wanga wa Wayahudi, akuwajilwa kwakamuchisya Wayahudi mu indu yaikwasowa ya pachilambo. ²⁸ Pachimalisye masengo go ni kwapa Wayahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania. ²⁹ Ngumanyilila kuti patiiche kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito.

³⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. ³¹ Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga wandu wangakukulupilila Kilisito wakutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni wandu wa Akunnungu waali kweleko. ³² Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni wanyamwe. ³³ Akunnungu wakwikanacho chitendewe awe pamo ni wanyamwe wose. Eloo!

16

Che Paolo akwakomasya wandu wa ku Loma

¹ Ngusaka kumanyisya kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Kenkelea. ² Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje mpela yakuti kuwajilwa wandu

Wá Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisye mu yose yaikwasoŵa, pakuŵa nsyene jo nombe ŵaakamuchisye ŵajinji, ni une jwakwe.

³ Mungomachisye che Pilisila ni che Akila achikatume-tume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. ⁴ Ŵanyawo ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngaŵa une jika pe nambo ni mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jose ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, nombewo akwatogolela. ⁵ Sooni mungomachisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyuumba jao.

Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunnonnyela che Epaineto juŵaliji jwandanda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia. ⁶ Mungomachisye che Maliamu jwapangenyeye masengo kwannope ligongo lya ŵanyamwe. ⁷ Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, Ŵayahudi achinjangu ŵaŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa pamo ni une. Ŵanyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo ŵanongolele une kuŵa Ŵakilisito.

⁸ Mungomachisye che Ampuliato, mmbusanga jwangu jungunnonnyela nkulumbikana ni Ambuje. ⁹ Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunnonnyela. ¹⁰ Mungomachisye che Apele pakuŵa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye ŵandu wose ŵakutama mu nyuumba ji che Alisitabulo. ¹¹ Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisye mpingo wa ŵandu wose ŵakunkulupilila Ambuje ŵakutama mu nyuumba ji che Nalikisi.

¹² Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe ŵakupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunnonnyela, jwalimbichile kupanganya masengo ga Ambuje. ¹³ Mungomachisye che Lufo mundu juŵasagulikwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu ŵangu none. ¹⁴ Mungomachisye che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose ŵakunkulupilila Kilisito ŵakutama nawo. ¹⁵ Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakutama nawo.

¹⁶ Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jose jikunkomasya ŵanyamwe.

¹⁷ Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika wâkwikanawo utinda ni kwatendekasya wându wâne aleche kugakamula majiganyo gaŵapochele. Nlisepusye nawo. ¹⁸ Pakuŵa wându wânti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje wêtu, nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyene. Sooni kwa malôwe gao gakoolôwa ni gagakunyenga, akwalambusya wându wâmbone. ¹⁹ Wându wose akumanyilila inkuti pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liwâmba lyenu. Nambo ngusaka wânyamwe mme wâ lunda kwa kupanganya yambone, ni mme wângali ilewô mu indu yangalumbana. ²⁰ Akunnungu wâkwikanawo chitendeweke ngaakaŵa kunliwâtila Shetani paasi pa makongolo genu.

Umbone wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito uwe pamo ni wânyamwe.

²¹ Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli wâali Wâyahudi achinjangu akunkomasya.

²² None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje.

²³ Che Gayo, juwambochele une ni juwâupochele mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito wâkusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya musu wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya. ²⁴ Umbone wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito uwe pamo ni wânyamwe wose. Eloo!

Che Paolo akumalichisya kwa mapopelo

²⁵ Sambano Akunnungu akuswe! Wêlewo akukombola kunlimbisya mu chikulupi malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala. ²⁶ Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya malembelo ga wâkulondola wâ Akunnungu. Ni kwa makanyo ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose kuti wându akombole kwakupilila ni kwajitichisya.

²⁷ Nipele, kwa Akunnungu jika pe, wâkwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito, moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo!

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wâkolinto Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chalembeke ni nduna che Paolo, chalembeke pa yaka ya hansini na tano pakumala kupagwa ku Che Yesu (1.1). Chikalata chi chaliji chandanda mwa ikalata iwili iyalembekwe ni che Paolo kwa wâkunkulupilila Kilisito wâali ku Kolinto. Wâlembile chikalata chi panepa alinkutama ku Efeso, akana wê kwajimajimila wandu wa ku Kolinto mpela yatite pakuamua mu ulendo wao wakwaula ni kuuja ku Makedonia. (16:5-9).

Chikalata chi chili majanjo ga che Paolo mpela iwâpochele kutyochela kwa wându wâne wâkunkulupilila Kilisito yankati indu ineine yangalumbana iyatendekwaga pasikati ja wându wâkunkulupilila Kilisito wâ ku Kolinto, yangalumbana yo ili pamo ni kusapulana ni chikululu. Wându wâ ku Kolinto wâmanyiche kwaligongo lya usyo welo wao wa kunonyela nnope chikululu, kwayele nganichi wâ chindu cha kusimonjeka, che Paolo kwalembela wându wâkunkulupilila Kilisito indu yo. Chikalata chaandanda kwa Wâkolinto chi, chikwete liunjili lya 13 lyalikukunguluchila ngani ja unonyelo.

Yaili mu chitabu chi

Che Paolo akwakomasya Wâkolinto ni kwatogolela Akunnungu ligongo lyao (1:1-9).

Che Paolo akukunguluchila ngani ja kusapulana kwa wându wâkunkulupilila Kilisito wâali ku Kolinto (1:10-4:21).

Che Paolo akukunguluchila yankati chikululu ni ngani ja kwausyana achinsyene pe mmikungulu (5-6).

Che Paolo akwapa malango gankati kulombela, kupeleka mbopesi kwa inyago, ni kusongangana kwaligongo lya kupopelela, ni ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, ni kusyuka (7-15).

Akumalichisya kwa kusala ngani syakwe nsyene ni kukunguluchila nkati indu ine (16).

¹ Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene ² tukunnembela mwanya wânli wându wâ Akunnungu wâ ku Kolinto, wânyamwe mmilanjikwe mme wându wâ Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni wându wose wâali papalipose wâkwapopelela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu.

³ Tukunsachila umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati w̄etu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Umbone mu kulumbikana ni Kilisito

⁴ Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁵ Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito mmele w̄akusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombole wose wa kulalichila. ⁶ Pakuŵa umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa w̄anyamwe, ⁷ kwayele nganimma w̄akusoŵekwa ni ntuuka wauliwose kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. ⁸ W̄elewo chanlimbisy mpaka kumbesi kuti mme w̄angali chileŵo pa lyuŵa lichauje Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. ⁹ Akunnungu ali w̄akukulupilichika, w̄elewo w̄ammilasile kuti ntame mu kukamulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo w̄aali Ambuje w̄etu.

Kulekangana kwa w̄akukulupilila Kilisito

¹⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkuŵecheta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnopennope nkole nganisyo simo ni nningwa umo. ¹¹ Achalongo achinjangu, w̄andu w̄ane w̄aali mu mpingo u che Kiloe asalile kuti w̄anyamwe nkulekangana kwa maloŵe. ¹² Ngusaka sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya Kilisito.” ¹³ Ana nkuganisya kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che Paolo ni juŵawambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme w̄akulijiganya w̄a che Paolo? ¹⁴ Ngwatogolela Akunnungu pakuŵa nganinambatisya jwalijose pasikati jenu ikaŵe che Kilispo ni che Gayo pe. ¹⁵ Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu. ¹⁶ Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni w̄aali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine. ¹⁷ Pakuŵa Kilisito ngananajichisya kwabatisya w̄andu, nambo naalalichile w̄andu Ngani Jambone, ni ngaŵa kwa maloŵe gakwanonyelesya w̄andu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinaŵe cha bule.

Kilisito ali machili ni lunda lwa Akunnungu

¹⁸ Pakuŵa utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka uloŵelo kwa w̄akusochela, nambo kwetuwe w̄atukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu. ¹⁹ Malembelo ga Akunnungu gakusala,

“Chinalujonanje lunda lwa wâandu wâali ni lunda, ni umanyilisi wa wâandu wâali ni umanyilisi chinaukane.”

²⁰ Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya mala-jisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino luwê ulowêlo.

²¹ Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, wâandu wâa pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu wâsachile kwakulupusya wâandu wâkwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalalichila, aula waukuoneka uli ulowêlo kwa awâala wâali ni lunda lwa chiundu. ²² Wâyahudi akusaka imanyisyo ni Wâgiliki akusosa lunda. ²³ Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito juwâwambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuwasya kwa Wâyahudi ni ulowêlo kwa wâandu wâangawâ Wâyahudi. ²⁴ Nambo kwa wêle uwâwilanjikwe ni Akunnungu, Wâyahudi pane wâandu wâangawâ Wâyahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu. ²⁵ Pakuwâ chachikuloleka uli ulowêlo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa wâandu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga wâandu.

²⁶ Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji pa wâammilasile Akunnungu. Kwa chipimo cha wâandu nganimma wâajinji wâwakwete lunda, iyoyo nganimma wâajinji wâamwaliji ni machili, nombe nganimma wâajinji umwamanyiche nnope. ²⁷ Nambo Akunnungu wâisagwile indu yaikuwoneka ili yakulowêla pachilambo kuti wataje soni wâandu wâali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti wataje soni wâandu wâali ni machili. ²⁸ Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni wâandu kuti yanamate mu nganisyo sya wâandu. ²⁹ Akunnungu wâatesile yeleyo kuti akapagwa mundu wakulilapa paujo pao. ³⁰ Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito a wê lunda lwetu. Tukuwâalanjikwa wâambone paujo pa Akunnungu, ni kuwâ wâandu wâatuwâchikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni wâwombweche. ³¹ Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2

Utenga nkati Kilisito juwâwambikwe pa nsalaba

1 Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunnalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta maloŵe ga kunonopa namose lunda lwa chiundu. 2 Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵaŵambikwe pa nsalaba. 3 Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba. 4 Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga ŵandu, nambo yaliji kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. 5 Natesile yele kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa ŵandu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu.

Luunda lwa Akunnungu

6 Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala ŵakusile mu chikulupi nambo ngaŵa lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu ŵa chilambo chi ŵaali mumpingo wakupotela. 7 Tukunlalichila lunda lwa Akunnungu lwalusisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu wao chikanaŵe gumbikwa chilambo. 8 Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa ŵakutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje ŵa ukulu. 9 Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela,

“Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisya yele ni indu iŵaŵichile chile Akunnungu aŵala ŵakwanonyela.” 10 Nambo Akunnungu atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu jwakwe. Pakuŵa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu natamuno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu. 11 Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ikaŵe Mbumu jwa Akunnungu. 12 Uwe nganitupochele mbumu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu.

13 Kwapele ngatukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukuji-ganyikwa ni ŵandu nambo tukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tukutagula indu ya Mbumu jwa usyene kwa aŵala ŵaali ni Mbumu jwa Akunnungu. 14 Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochele kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa kukwakwe akuiwona ili uloŵelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuŵa

ikumanyika kwa ukamusyo wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁵ Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. ¹⁶ Mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela “Nduni jwaaumanyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?” Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3

Achikatumetume w̄a Akunnungu

¹ Achalongo achinjangu, uneji nganiw̄echeta nomwe mpela w̄andu w̄akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu nambo naw̄echete ni w̄anyamwe mpela w̄andu w̄a pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. ² Nang'wesisyeye maw̄ele, ngaw̄a yakulya yakulimba, pakuw̄a nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya. ³ Pakuw̄a w̄anyamwe chiw̄ela nkutama mpela w̄andu w̄a pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti w̄anyamwe chiw̄ela nli w̄andu w̄a chilambo chino, ni w̄anyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka. ⁴ Jumo jwenu pakuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine asalaga, “Une ngwakuya che Apolo,” uli ngankutenda mpela w̄andu w̄a pa chilambo yakuti pakutenda?

⁵ Ana che Apolo ali w̄aani? Ni che Paolo ali w̄aani? Uweji tuli achikatumetume w̄a Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegwilwe ni Ambuje. ⁶ Une napandile mbeju ni che Apolo w̄ajitilile meesi nambo Akunnungu ni uw̄ajimelesye. ⁷ Nambo w̄apandile ngaw̄a chindu sooni w̄ajitilile meesi ngaw̄a chindu nambo Akunnungu pe w̄aw̄ajimelesye mbeju ali jwankulu. ⁸ Mundu juw̄apandile ni juw̄ajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangenyeye. ⁹ Pakuw̄a uwe wose tuli achikatumetume w̄a Akunnungu, w̄anyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyuumba ja Akunnungu.

¹⁰ Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakutaw̄a jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutaw̄a pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakutaw̄a alilolechesye yakuti pakutaw̄a pachanya pakwe. ¹¹ Pakuw̄a ngapagwa mundu jwakupakombola kuw̄ika nsingi wine kupunda aula wemale kuw̄ichikwa, yaani Che Yesu Kilisito. ¹² Pachanya nsingi wo mundu akukombola kutaw̄a kwa sahabu pane kwa feza pane kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane

kwa manyasi pane kwa masamba. ¹³ Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni kuw̄ichikwa pangasisika, pa lyuwa litaiche Kilisito kukwalamula w̄andu. Pakuwa pa lyuwa lyo, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iw̄aga gali gakusalala. ¹⁴ Iw̄aga chataw̄ile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntulilo. ¹⁵ Iw̄aga chataw̄ile cho chichipye, nipele mundu jo ngaapata ntulilo wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto.

¹⁶ Ana ngankumanyilila kuti w̄anyamwe nli Nyuumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? ¹⁷ Nipele naga mundu akujijonanga Nyuumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuwa Nyuumba ja Akunnungu jili jeswela, ni w̄anyamwe nli Nyuumba jo.

¹⁸ Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iw̄aga mundu mwa w̄anyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya aweje jwakulow̄ela kuti akole ni lunda lusyene. ¹⁹ Pakuwa lunda lwa chilambo chino luli ulow̄elo paujo pa Akunnungu pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Akunnungu akwatanjisya w̄andu waali ni lunda mu ukalamuche wao.” ²⁰ Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Ambuje akusimanyilila nganiso sya w̄andu waali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu.” ²¹ Pele mundu jwalijose ngasalilapila w̄andu. Pakuwa indu yose ili yenu w̄anyamwe. ²² Aw̄aga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu w̄anyamwe, ²³ ni w̄anyamwe nli w̄andu wa Kilisito ni Kilisito ali wa Akunnungu.

4

Achinduna wa Kilisito

¹ Mundu atuw̄alanje kuti tuli achikatumetume wa Kilisito watupegwilwe masengo ga kwalalichila w̄andu mitemela ja Akunnungu. ² Pelepo kwa jwalijose jwapegwilwe masengo go ikusachilwa aweje jwakukulupichika. ³ Nambo kwa une ngawa chindu, nalamulikwaga ni w̄anyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulilamula nansyene. ⁴ Mu ntima mwangu ngangulamulikwa ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganingola chilewo, Ambuje ni wakunamula une. ⁵ Nombe mwanya ngasinlamula lilo we kakana we kwika katema kakwe, nneche mpaka pachaiche Ambuje. Welewo chaiunukule indu yesisiche mu chipi ni

kuwika palulanga nganiso sya mitima ja wându. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela kwa Akunnungu.

⁶ Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganye chiwêcheto chi, “Nkamulichisye maloŵe ga.” Kutu mwa wanyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine. ⁷ Waaani wansagwile mmwe mme jwakwapunda wane? Ana ngaŵa Akunnungu wampele indu yose inkwete? Iwaga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila ngaŵa yakupegwa?

⁸ Sambano mmasile kupata yose yaikunsoŵa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkaliji mamwenye kuti nowe wakwe tuwe mamwenye pamo nomwe. ⁹ Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuwisile uweji achinduna nti wambesi wa wosepe, mpela wându walamulikwe kuulagwa paujo pa wându, tuwele chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwinani ni mmbujo mwa wându. ¹⁰ Tuli wakuloŵela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo wanyamwe nli wa lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli wakulepetala nambo wanyamwe nkwete machili, wanyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka. ¹¹ Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama. ¹² Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupililila, ¹³ paakututukana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela wapugwe.

¹⁴ Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiwanangu wakunonyelwa. ¹⁵ Namose nkwete wakunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achatati wajinji. Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati wenu kwakunlalichila Ngani Jambone.

¹⁶ Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. ¹⁷ Kwaligongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje. Welewo chankumbusye litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja wându wose wakunkulupilila Kilisito.

¹⁸ Wane mwa wanyamwe atandite kulifuna achiganisyaga kuti nganyika sooni kukwenu. ¹⁹ Nambo chiiche kukwenu

chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone nansyene nga&wa malow&e gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago w&ele w&akulifuna. ²⁰ Paku&wa umwenye wa Akunnungu nga&wa kwa kusala pe nambo mu machili. ²¹ Chichi chachikunonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5

Nliw&ambasye ni chikululu ni chigwagwa

¹ Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa w&andu w&angakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atatigwe. ² Ni w&anyamwe nkukombola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasa mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho a&winjikwe pasikati jenu. ³ Uneji ndili kwakutalichila ni w&anyamwe mchiilu, nambo ntima wangu uli pamo ni w&anyamwe. Jwampagwe mmbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo. ⁴ Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni w&anyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, ⁵ muntyosye mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyu&wa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukw&alamula w&andu.

⁶ Kulilapa kwenu nga&wa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikuchesula utandi wejinji? ⁷ Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa ku&wa. Paku&wa Kilisito w&aali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe kuti a&we mbopesi jetu. ⁸ Nipele tutende chindimba cha Pasaka, nga&wa kwa amila ja kalakala, ajila amila ja sambini ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wausyene.

⁹ Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyow&ekana ni w&andu w&a chikululu. ¹⁰ Ngangusala kuti nkasyow&ekana ni w&andu wose pachilambo, a&w&ala w&achikululu, pane w&akunyela, ni w&akusumula ni w&akuipopelela inyago. Paku&wa kuliw&ambasya ni w&andu wo ikambajile kutyoka pachilambo. ¹¹ Nambo sambano ngunlembela w&anyamwe kuti ngasinyow&ekana ni mundu jwalijose jwakuti akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakuipopelela inyago pane jwakwatindanya w&andu pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya nawo.

12 Nganigaŵa masengo gangu kwalamula wându wânganaŵa mu mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito. Wânyamwe nkusachilwa kwalamula wâali mu mpingo wo. 13 Nambo Akunnungu nsyene chiwalamule wânganaŵa mu mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito. Pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Mumminje mundu jwanganlumbana jwali pasikati jenu.”

6

Wându wâkukulupilila Kilisito amalisye magambo gao achin-syene

1 Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iŵele uli akunjasya kukummechetela pa nkungulu wa wându wângakwamanyilila Akunnungu badala ja kunjasya paujo pa wându wâ Akunnungu? 2 Ana ngankwimanyilila kuti wându wâ Akunnungu chachichilamula chilambo? Iŵaga wânyamwe chinchalamula wându wose wâ pachilambo kwachichi ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga? 3 Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatumetume wâ kwinani? Ana gelego ngaŵa gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo? 4 Pankuŵa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwaŵilanga wându wângachimbichikwa mu mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito anlamule? 5 Nguŵecheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa kukombola kwajilanya wâkukulupilila achinjakwe? 6 Nambo isyoŵeleche, jwakukulupilila akunjasya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka wându wângakukulupilila Kilisito anlamule.

7 Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chileŵo. Ana ngaikaŵe mbaya kukwenu kuleŵelwa? Ngaikaŵe mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu? 8 Nambo wânyamwe mwachinsyene nkwatendela wându ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno wâkukulupilila achinjenu. 9 Ana ngakwimanyilila kuti wâchigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilambusya, ngaŵa wâchigwagwa namose wâkwipopelela inyago, namose wâchikululu atamuno wâkugonana jwannume ni jwannume, nombe jwankongwe ni jwankongwe, 10 atamuno wâ wiyi atamuno wâkunyela atamuno wâkolelwa atamuno wâkunong'ona atamuno wâkusumula, wânanawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu. 11 Wâne mwa wânyamwe wâliji wânti iyoyo, nambo sambu syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche wâmbone

paujo pao kwa litala Iya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala Iya Mbumu jwa Akunnungu wêtu.

Iilu yenu yakusye Akunnungu

¹² Mundu akukombola kuti nyi, “Kukwangu nechelelwe kuipanganya indu yose.” Nambo ngaŵa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. ¹³ Nkukombola kusala, “Yakulya kwa ligongo Iya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo Iya yakulya.” Nambo Akunnungu chaijonanje yose. Chiilu ngaŵa kwa chikululu nambo chili kwa ligongo Iya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu. ¹⁴ Kwa machili gao Akunnungu wâasyusisye Ambuje, nombe chatusyusye nowaji kwa machili gakwe.

¹⁵ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu wânyamwe ili iwâlo ya Kilisito? Ana nyigale iwâlo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba! ¹⁶ Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Wêle wâwîli wo chaŵe chiilu chimo.” ¹⁷ Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. ¹⁸ Ntame kwakutalichila ni chikululu. Sambu sine syose syasikutendekwa ni wându ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambu chiilu chakwe nsyene. ¹⁹ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbumu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, wânyamwe umi wenu ngaŵa umi wenu mwachinsyene nambo nli wându wâ Akunnungu. ²⁰ Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7

Ngani jankati ulombela

¹ Sambano tulole imwanembele ila, kwambone wâlume atame pangalombela. ² Nambo kwaligongo Iya chikululu, kila jwannume akole wânkwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole wânkwakwe nsyene. ³ Ikusachilwa jwannume wapeje wânkwakwe yaikuwajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe wapeje wânkwakwe yaikuwajilwa. ⁴ Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo wânkwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe wânkwakwe. ⁵ Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema

kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kupililila.

⁶ Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula. ⁷ Ngulajila ŵandu wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula.

⁸ Nipele aŵala ŵangalombela ni kulombwa ni ŵawililwe ni achiŵankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. ⁹ Nambo iŵaga mundu ngakukombola kulisiŵila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese.

¹⁰ Kwa aŵala ŵamasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni ŵankwakwe. ¹¹ Nambo iŵaga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni ŵankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiŵaleka ŵankwakwe.

¹² Nombe kwa ŵane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iŵaga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni ŵankwakwe, jwannume jo akasanleka ŵankwakwe.

¹³ Jwankongwe jwakwete ŵankwakwe ŵangakunkulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni ŵankwakwe, jwankongwe jo akasanleka ŵankwakwe. ¹⁴ Pakuŵa jwele jwannume jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya ŵankwakwe. Ni jwankongwe jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya ŵankwakwe. Ikaŵaga yeleyo ŵanache ŵao akaliji mpela ŵanache ŵa ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. ¹⁵ Iŵaga jwangakunkulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakukulupilila, munneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakukulupilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuŵilasile uwe tutame mu chitendewe. ¹⁶ Pakuŵa nkwimanyilila uli mwe jwankongwe junkwakulupilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya ŵankwenu? Pane nkwimanyilila uli mwe jwannume junkwakulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya ŵankwenu?

Ntame mpela intite kuŵilanjikwa ni Akunnungu

¹⁷ Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila ŵandu wose mu mipingo jose ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. ¹⁸ Iŵaga mundu ŵaŵilanjikwe ni Akunnungu ali

aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iw̄aga mundu w̄aw̄ilanjikwe ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. ¹⁹ Kuumbala ngaŵa chindu ni ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisya makanyo ga Akunnungu. ²⁰ Jwalijose asigalile iyoyo mpela iw̄aliji paŵaw̄ilanjikwe ni Akunnungu. ²¹ Ana mwaŵilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiw̄amuno nkwe te lipesa lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone. ²² Pakuŵa jwele jwaŵilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwe ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵilanjikwe ali alechelelwe, jwelejo akuŵa kapolo jwa Kilisito. ²³ Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo ŵa ŵandu. ²⁴ Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulaula mpela iw̄aliji paŵaw̄ilanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni ŵanyamwe.

Mausyano gankati ulombela ni ŵakuw̄ililwa ni achiŵankwawo

²⁵ Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati ŵaliŵali pe ni ŵangalombela, une nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakukulupilichika ni jumbochele chanasa cha Ambuje. ²⁶ Kwaligongo lya kulaga kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. ²⁷ Ana nnombe? Nkasaka kulekangana ni ŵankwenu. Ana nganinnombe? Nkasaka kulombela. ²⁸ Nambo iw̄aga chinnombele, ngankola sambi, ni mwali ŵalombwagwa, ngakola sambi, ŵandu ŵanti ye le talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego.

²⁹ Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, kutandilila sambano aŵala ŵalombe aŵeje mpela ila nganalombela. ³⁰ Aŵala ŵakulila aŵeje mpela ngakulila. Aŵala ŵakusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala ŵakusuma aŵeje mpela ŵangali chindu. ³¹ Ŵakulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuŵa indu ya pa chilambo pano ikuŵandichila kupita.

³² Ngusaka ŵanyamwe nkaŵa ni lipamba. Mundu jwanganalombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje. ³³ Nambo jwannume jwalombe akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya ŵankwakwe, ³⁴ nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwanganalombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo

ga Ambuje kuti aliw̄iche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuw̄a akusosa itajile pakwanonyelesya w̄ankwakwe.

³⁵ Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiw̄ila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa umo. ³⁶ Nambo mundu jwalijose iw̄aga akuganisya kuti ngakumpanganyichisya yambone mwali jwantomele kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiw̄ila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. ³⁷ Nambo jwannume jo asakaga nsyene panganganichiswa kuti ngaalombela, ni iw̄aga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangantombela mwali jwantomele jo. ³⁸ Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope.

³⁹ Jwankongwe jwalombekwe akutaw̄ikwa ni w̄ankwakwe kwa katema kose w̄ankwakwe ali w̄ajumi. Nambo w̄ankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aweje jwakunkulupilila Kilisito. ⁴⁰ Nambo inguti pakuganisya une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iw̄aga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisya yakuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8

Yakulya yetajikwe mbopesi sya inyago

¹ Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. ² Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, nganaw̄e kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. ³ Nambo iw̄aga mundu akunonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu.

⁴ Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngaw̄a chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu w̄ane ikaw̄e Akunnungu w̄amo pe. ⁵ Namuno ipali indu yejinji yati w̄andu akuiw̄ilanga minnungu, pachilambo pano ni kwinani, namuno kwana minnungu ni achambuje w̄ajinji, ⁶ nambo kukwetuwe Akunnungu ali w̄amo pe w̄aali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya w̄elewo. Soonni tukwete Ambuje w̄amo

pe wêlewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya wêlewo indu yose yagumbikwe, noweji tukutama kwalitala lya wêlewo.

⁷ Nambo ngaŵa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, wându wâne wâsyowêlele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisya chili cha inyago. Pakuwa miningwa jao jili jakulepetala akuliganisya kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. ⁸ Chakulya ngachikukombola kutujausya chiwândi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusoŵa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu.

⁹ Nambo nilolechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya wâali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi. ¹⁰ Pakuŵa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mmwe junkwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? ¹¹ Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito wawile kwa liwamba lya jwelejo! ¹² Iwâga nkwasoyasya achinjenu wakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujiulasya miningwa jao jakulepetala, nkwalêwela Kilisito. ¹³ Nipele chakulya chankuwasyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, pakuŵa nalyaga chinanneŵesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi.

9

Masengo ga achinduna

¹ Ana une ngaŵa mundu junechelelwe? Ana une ngaŵa nduna? Ana une nganinawona Ambuje wêtu Che Yesu? Ana wanyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? ² Natamuno une nganiŵa nduna kwa wându wâne nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanamwe. Wanyamwe nli waumboni wa unduna wangu pakuŵa nlumbikene ni Ambuje.

³ Yele ni inguti pakulichenjela kwa wându wakuusya une. ⁴ Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu? ⁵ Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiwankwetu wakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna wâne ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa? ⁶ Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba ni watukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? ⁷ Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa maŵele ga ilango yakwe?

⁸ Ana nguŵecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngagakusala malow̄e gagogo pegu? ⁹ Pakuŵa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, “Ngasimwataŵa ng'ombe kang'wa pakujiliŵata ngano.” Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe? ¹⁰ Ana paŵaŵechete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo. ¹¹ Uweji twapandile mbeju ja mbumu mwa ŵanyamwe. Ana ngaŵa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusoŵa kutyochela kukwenu? ¹² Iŵaga ŵandu ŵane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda ŵelewo?

Nambo uweji nganitutumia lipesa lyo, nambo twapililile kila chindu kuti tukajisiŵila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa ŵandu. ¹³ Ngankwimanyilila kuti ŵakupanganya masengo pa Nyuumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyuumba ja Akunnungu, ni aŵala ŵakutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo? ¹⁴ Ambuje iyoyopeyo ŵalajisye kuti aŵala ŵakwalalichila ŵandu Ngani Jambone apate yaikwasoŵa kila lyuŵa kutyochela mmasengo go.

¹⁵ Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba gelega kuti iŵeje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelela yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. ¹⁶ Naga une ngwalalichila ŵandu Ngani Jambone, chelecho ngaŵa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichila ŵandu Ngani Jambone! ¹⁷ Ikaliji ngwalalichila ŵandu Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuŵa ngusachilwa mbanganye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye. ¹⁸ Sambano ngupochele mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila ŵandu Ngani Jambone pangali malipilo, pangaŵenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo ga kulalichila Ngani Jambone.

¹⁹ Uneji nechelelwe kwa ŵandu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye Kilisito ŵandu achajinji. ²⁰ Panaliji nkupanganya masengo ni Ŵayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Ŵayahudi ŵakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate aŵala ŵaali paasi pa Malajisyo ga che Musa. ²¹ Panaliji

nkupanganya masengo ni wându wânga wâ Wayahudi, natamaga mpela wanyawo, kuti napate welewo wakulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito. ²² Panaliji nkutama ni wându wakulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate wele waali wakulepetala. Nalitesile yailiyose kwa wându wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose.

²³ Noneji ngutenda yele yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka wakwe. ²⁴ Ana ngankwimanyilila kuti awala wakuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochele ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo kuti ni wanyamwe mpochele ntulilo. ²⁵ Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ung'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yele kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika. ²⁶ Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. ²⁷ Nambo nguchilagasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalalichila wându wane, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10

Che Paolo akwajamuka yankati kuipopelela inyago

¹ Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati wetu waliji wose paasi liunde, ni wose wajombweche salama Bahali ja Shamu. ² Wose wabatiswe mu liunde ni mu bahali, kuti alumbikane ni che Musa. ³ Wose walile chakulya chilachila cha mbumu. ⁴ Iyoyo wose wang'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, pakuwa wang'wele meesi gagatyochele mu lwala lwa mbumu luwalukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene. ⁵ Nambo achajinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele wawile ni iilu yao yajenele mwipululu.

⁶ Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tuka wa wându wakulajila yangalumbana mpela wanyawo iwatite pakulajila. ⁷ Ngasinnyipopelela inyago mpela wane iwatite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, "Wându watemi kulya ni kung'wa, nipele wajimi ni kutyala kwa kupunilana." ⁸ Tukatenda chigwagwa mpela wane mwa wanyawo iwatite pakupanganya, pa lyuwa limo wajasiche wându elufu ishilini na tatu. ⁹ Tukaalinga Kilisito mpela wane mwa wanyawo iwalinjile, wose wajasiche kwa kulumikwa ni majoka. ¹⁰ Ngasinnyinyita mpela wane mwa

W̄anyawo iW̄atite kunyinyita, W̄aulajikwe ni katumetume jwa kwini jwakuichisya chiwa.

¹¹ Yeleyo yose yaagwilile W̄anyawo kuti uW̄e tujiganyikwe, yalebekwe kutujamuka uweji W̄atululi mmoW̄a gaambesi. ¹² Kwapele mundu jwakuliganisya kuti ajimi kwakulimbila alilolechesye anaiche kugwa. ¹³ Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida kwapata W̄andu. Akunnungu ali W̄akukulupilichika, nombewo ngasanneka nlinjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, W̄elewo champe machili ga kupililila ni litala lya kukopochela.

¹⁴ Kwaligongo lyo achalongo achinjangu W̄akunonyelwa ntame kwakutalichila kuipopelela inyago. ¹⁵ NguW̄echeta ni W̄anyamwe W̄andu W̄aali ni umanyilisi, muiganisyeje ingunsalila yi. ¹⁶ Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwatogolela Ambuje, tukulumbikana ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito. ¹⁷ PakuW̄a nkate uli umo, namuno tuli W̄ajinji, tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukugaW̄ana nkate umo pewo. ¹⁸ Nchilole achila chakuchipanganya W̄andu W̄a ku Isilaeli, W̄elewo W̄akulya mbopesi sya pa chilisa, akukamulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu. ¹⁹ Ana nyile uli? Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo? ²⁰ Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya W̄andu W̄angakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaW̄a kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka W̄anyamwe nlumbikane ni masoka. ²¹ Ngankombola kuching'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka. ²² Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisya tukwete machili nnope kwapunda W̄elewo?

Mpanganye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu

²³ W̄andu W̄ane akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaW̄a yose pe yaikuW̄ajila. Ni W̄andu W̄ane akuti, "Indu yose ngaikukanywa," nambo une nguti, ngaW̄a yose pe yaikukamuchisya. ²⁴ Mundu jwalijose mwa W̄anyamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo aoseje ni kupoka kwa achinjakwe.

²⁵ Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁶ PakuW̄a Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Chilambo chili chao Ambuje ni yose yaili mwelemo ili yakwe." ²⁷ Naga mundu jwangakunkulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni

W̄anyamwe nkusaka kwaula, nlyeje yaili yose ichammichile pangausyausya kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁸ Nambo ansalilaga mundu, “Chakulya chi chetaje mbopesi kwa inyago,” nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa, ²⁹ nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye.

“Kwa chichi kulechelelwa kwangu une kulamulikwe ni nningwa wa mundu jwine? ³⁰ Iŵaga une ngwatogolela Akunungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?”

³¹ Nipele, pankutenda chachilichose iŵeje kulya namuno kung'wa mwitendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. ³² Nkasamwakuŵasya W̄ayahudi atamuno W̄agiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. ³³ Mmeje mpela une, ngusaka kwanonyelesya ŵandu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuŵa ngangulisosela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela ŵandu kupoka kuti akulupuswe.

11

¹ Muusyasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito.

Nkati kuunichila ntwe

² Ngunlapa ŵanyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulise majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. ³ Nambo ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwalijose, ni jwannume ali ntwe wa ŵankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito. ⁴ Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe ŵali Kilisito. ⁵ Nambo jwankongwe jwalijose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangaunichila ntwe akunjalusya ŵankwakwe jwali ntwe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe. ⁶ Iŵaga jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iŵaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile ntwe wakwe. ⁷ Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuŵa ŵelewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume. ⁸ Pakuŵa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juŵagumbikwe kutyochele kwa jwannume. ⁹ Soonni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo

jwankongwe ni juwagumbikwe kwaligongo lya jwannume.¹⁰ Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumetume wâ Kwinani, jwankongwe aunichile ntwe wâkwe, kuti chiwê chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao.¹¹ Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume ngaŵa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe ngaŵa chindu, wose akukulupililana.¹² Pakuŵa, iwâga jwankongwe wâgumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela kwa Akunnungu.¹³ Nlamule mwachinsyene. Ana ikuwajilwa jwankongwe wâpopela Akunnungu pangaunichila ntwe? ¹⁴ Ana upagwe usyene ngaukujiganya kuti jwannume aŵaga ni umbo syasileu akalutesya soni nsyene? ¹⁵ Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuŵa atekupegwa umbo syasileu kuti syaunichile.¹⁶ Iwâga mundu akukola makani kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja wându wâkukulupilila Kilisito, uweji nganitukola masyowelo ga makani.

Nkate wa kwakumbuchila Ambuje

(Matayo 26:26-29; Maliko 14:22-25; Luka 22:14-20)

¹⁷ Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuŵa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone.¹⁸ Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene.¹⁹ Pakuŵa iwêle yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti aŵala wâkukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika.²⁰ Nipele pankusimana, nkuganisa kuti nkulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo ngaŵa,²¹ pakuŵa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achinjakwe, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolelwe.²² Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito ni kwachembulusya wându wângali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho.

²³ Pakuŵa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila paŵangalawiche, wâujigele nkate,²⁴ ni paŵatogolele Akunnungu wâugaŵenye nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une."²⁵ Iyoyo paŵamasile kulya

W̄achinyakwile chikombe ni kuti, “Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila une.”

²⁶ Pakuŵa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. ²⁷ Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching'welela chikombe chi kwa litala lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. ²⁸ Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele akukombola kulya nkate wo ni kuching'welela chikombe cho. ²⁹ Pakuŵa jwalijose jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene. ³⁰ Kwa ligongo lyo, w̄andu achajinji m̄wa w̄anyamwe ali w̄akulepetala ni w̄akulwala, ni w̄ane w̄akwe ajasiche. ³¹ Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunnungu. ³² Nambo patukulamulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni w̄andu w̄a pachilambo. ³³ Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindililane. ³⁴ Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiiche.

12

Mituuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka jajikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. ² Nkumanyilila kuti pamwaliji ngankwamanyilila Akunnungu, mwatawalikwe ni kulongoswa mpopelele minungu jangali ni umi yaani inyago. ³ Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu jwakukombola kuŵecheta, “Che Yesu alweseche.” Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuŵecheta kuti, “Che Yesu ali Ambuje,” pangalongooswa ni Mbumu jwa Akunnungu.

⁴ Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupel-eganya ali jumope. ⁵ Sooni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje w̄akutumichilwa ali w̄amope. ⁶ Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali w̄alaŵala w̄akupanganya masengo gose kwa w̄andu wose. ⁷ Mbumu jwa Akunnungu akuliunukula kwa kila mundu kwa uŵele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa w̄andu wose. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine liloŵe lya lunda, ni Mbumu jwa Akunnungu jujojo

akumpa mundu jwine liloŵe lya umanyilisi yakuti pakusaka. ⁹ Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalamyā w̄andu. ¹⁰ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuŵecheta iŵecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. ¹¹ Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achingaw̄ilaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene.

Chiilu chimo, iŵalo yejinji

¹² Mpela ila chiilu yachitite kuŵa chimo chachili ni iŵalo yejinji, ni iŵalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuŵa kwa Kilisito. ¹³ Pakuŵa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuŵe chiilu chimo, iŵaga tuli W̄ayahudi pane w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi, iŵaga tuli achikapolo pane w̄andu w̄alechelelwe, wose twang'wechekwe Mbumu julajula jumo.

¹⁴ Pakuŵa chiilu nganichigumbikwa kwa chiŵalo chimo pe, nambo kwa iŵalo yejinji. ¹⁵ Lukongolo lwatiji, “Une nganima nkono, kwapele une ngaŵa ŵa chiilu,” Ana lukongolo ngaluŵa lwa chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁶ Ni liwiwi lyatiji, “Pakuŵa une ngaŵa liso, une ngaŵa lya chiilu,” Ana liwiwi ngaliŵa lya chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁷ Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya? ¹⁸ Nambo Akunnungu aiŵisile iŵalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iŵatite pakusaka. ¹⁹ Nambo iŵalo yose ikaliji chiŵalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? ²⁰ Mpela yachitite kuŵa, chikwete iŵalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe.

²¹ Liso ngalikukombola kuusalila nkono, “Ngangunsaka!” Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, “Ngangunsaka!” ²² Kupunda pele chiiwoneche kuti iŵalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. ²³ Soonni aila iŵalo yatukwiganisya kuti yangali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iŵalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuuiunichila nnope. ²⁴ Nambo iŵalo yaikuwoneka pa meeso pa w̄andu, ngaikusaka kuu-nichikwa. Akunnungu nsyene achiŵisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iŵalo yaili yakulepetala. ²⁵ Kwapele kukaŵa ni kulekangana muchiilu, nambo iŵalo inayose igosane. ²⁶ Chiŵalo chimo chapotekaga

iw̄alo ine ikupoteka pamo nacho. Chiw̄alo chimo chalapik-waga iw̄alo ine ikusengwa pamo nacho.

²⁷ Nipele w̄anyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiw̄alo cha chiilu cho. ²⁸ Mu mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito, Akunnungu w̄aw̄isile w̄andanda achinduna ni w̄aw̄ili w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄atatu w̄akwiganya, sooni w̄akupanganya yakusimonjeka ni sooni w̄aali ni mituuka jakulamyā w̄akulwala, ni w̄akukombola kwakamusya w̄andu, ni w̄akukombola kwimilila masengo ni w̄akukombola kuw̄echeta iw̄echeto ineine. ²⁹ Ana wose ali achinduna? Ana wose ali w̄akulondola? Ana wose ali w̄akwiganya? Ana wose ali w̄akupanganya yakusimonjeka? ³⁰ Ana wose akwete mituuka jakulamyā w̄akulwala? Ana wose akuw̄echeta iw̄echeto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iw̄echeto ineine? ³¹ Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13

Unonyelo

¹ Namose ngaw̄echete iw̄echeto ya w̄andu ni iw̄echeto ya achikatumetume w̄a kwini, naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga. ² Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une ngaŵa chindu. ³ Namose natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya w̄akulaga, namuno nachityosyaga chiilu changu chitini pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose.

⁴ Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya. ⁵ Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya w̄andu w̄ane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana. ⁶ Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila chigongomalo nambo aku-uchinilila usyene. ⁷ Mundu jwaali ni unonyelo moŵa gose ngakupwa ntima, ni moŵa gose akukulupilila, ni moŵa gose akulolela pangali kupela ni akuipililila indu yose. ⁸ Unonyelo wangali mbesi. Iw̄aga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iw̄aga kwana ntuuka wa iw̄echeto ineine, yeleyo chimale, pane iw̄aga kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite. ⁹ Pakuŵa kulijiganya kwetu ni kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. ¹⁰ Nambo

Akunnungu chaitende yose iŵe yemalilwe, ni indu yanga-malilwa yose chiityochekwe.

¹¹ Panaliji mwanache jwannandi, naŵechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. ¹² Pakuŵa sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauchenene. ¹³ Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14

Mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu

¹ Nlimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu, nambo nopennope, mpate ntuuka wa kwalalichila ŵandu utenga kutyochela kwa Akunnungu. ² Mundu jwakuŵecheta chiŵecheto changa-manyika jwelejo ngakuŵecheta ni ŵandu nambo akuŵecheta ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa mundu jwakumanyilila, jwelejo akuŵecheta kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu indu yesisiche. ³ Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuŵecheta ni ŵandu maloŵe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakamulisya ntima ni kwatulasya ntima. ⁴ Jwakuŵecheta chiŵecheto changa-manyika akulilimbisya nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuulimbisya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

⁵ Uneji ngusaka ŵanyamwe wose mmechete iŵecheto yanga-manyika, nambo nopennope ngusaka ŵanyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu. Pakuŵa mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu akutenda yambone kumpunda jwakuŵecheta iŵecheto yanga-manyika, iŵaga apali mundu jwine jwakukombola kwagopolela ŵandu ŵane chaŵechete cho, kuti mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. ⁶ Sambano achalongo achinjangu, iŵaga ngwika kukwenu ni kuŵecheta iŵecheto yanga-manyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikaŵe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunnungu pane kwa umanyilisi pane kwa liloŵe lya Akunnungu pane kwa majiganyo? ⁷ Namose indu yangali umi ikwete liloŵe lyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatya, iŵaga ngaikutyosya liloŵe lya kulekangana, mundu chalumanyilile

chinauli lujimbo lwalukung'andikwa? ⁸ Lipenga lyasonaga pangamanyika usone wakwe, w̄aani w̄achaliw̄iche chile kwaula kungondo? ⁹ W̄anyamwe iyoyo, mwaw̄echetaga chiw̄echeto changamanyika, w̄andu chaimanye chinauli inkuw̄echeta yo? Pelepo nkuw̄a mpela w̄andu w̄akuw̄echeta ni mbungo. ¹⁰ Ipali iw̄echeto yejinji pachilambo pano nombe iw̄echeto yose ikwete mate. ¹¹ Iw̄aga ngangombola kugamanyilila mate gakwe chiw̄echeto chakuw̄echeta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuw̄echeta, ni jwelejo kukwangu chaŵe jwannendo. ¹² Iyoyo peyo ni w̄anyamwe, pakuw̄a nkulajila kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu, nlimbile kwannope kukola mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito. ¹³ Nipele w̄akuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela w̄andu chaŵechete cho. ¹⁴ Pakuw̄a pangupopela mchiw̄echeto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose. ¹⁵ Ana sambano ndende uli? Chimbopolele kwa mbumu jangu, nombe chimbopolele kwa umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi wangu. ¹⁶ Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine jwangamanyilila chinkuw̄echeta cho, chajitichisye chinauli "Eloo," kwa kwatogolela Akunnungu iw̄aga ngaimanya chinkuw̄echeta? ¹⁷ Namuno nkukombola kwatogolela Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisya mundu jwine.

¹⁸ Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguw̄echeta iw̄echeto yangamanyika kumpunda w̄anyamwe wose. ¹⁹ Nambo naŵaga pasikati ja mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito, mbaya mechete maloŵe nsano gagakumanyika kuti najiganye w̄ane kupunda kuw̄echeta maloŵe gamajinji nnope kwa iw̄echeto yangamanyika. ²⁰ Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela w̄anache achanandi, nambo mme mpela w̄anache achanandi mu igongomalo. Pankuganisya mmeje mpela w̄andu w̄akule. ²¹ Malajisyo ga Akunnungu gakuti: "Ambuje akuti, 'Chimechete ni w̄andu w̄a kwa chiw̄echeto cha chilendo.

Ni chimechete ni w̄andu w̄a kwa ngomo sya achalendo, namose yeleyo w̄andu w̄a ngasambilikanila.' "

²² Nipele kuw̄echeta iw̄echeto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa w̄andu w̄angakukulupilila, ni ngaŵa kwa w̄andu w̄akukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya w̄andu w̄akukulupilila ni ngaŵa kwa w̄andu w̄angakukulupilila.

23 Nipele iwâga mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni kila mundu kuwêcheta chiwêcheto changamanyika, ni awâla wându wangamanyilila ni wangakulupila ajinjlaga mwelemo ngasasala kuti wanyamwe nli wampugwe? 24 Nambo iwâga wându wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjlaga mundu jwangamanyilila pane jwangakulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule. 25 Yaisisiche mu ntima wakwe chiwê yeunukukwe, nombejo chatindiwâle ni kwalamba Akunnungu achitiji, "Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!"

Ukotopasyo kwa mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito

26 Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole uunukuko waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine awêchete kwa chiwêcheto changamanyika ni jwine wâgopolele wându chachiwêchetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba wându wakunkulupilila Che Yesu. 27 Iwâga wându akuwêcheta iwêcheto yangamanyika, awêcheteje wawili pane watatu, ngasapunda, nambo awêcheteje jumojumo ni kuwêje ni mundu jwakugopolela. 28 Nambo iwâga ngapagwa mundu jwakwagopolela wându chachiwêchetekwe cho, jwele jwakuwêcheta chiwêcheto changamanyika atame jii mu mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito, awêchete ni nganisyo syakwe nsyene ni Akunnungu. 29 Wându wakusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje wawili pane watatu ni wane agapime agala gakugasala. 30 Nambo iwâga apali mundu panchingangene po apochele utenga kutyochela kwa Akunnungu, juwatandite kuwêcheta jula amyalale. 31 Pakuwa wanyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima. 32 Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, 33 pakuwa Akunnungu nga wa Akunnungu wakuwatanganya nambo ali Akunnungu wa chitendewe. Mpela yaikuti pakuwa kwa mipingo jose ja wându wakunkulupilila Kilisito waali wându wa Akunnungu, 34 achakongwe amyalale mmipingo jose ja wându wakunkulupilila Kilisito pakusongangana. Welewo ngakusachilwa kuwêcheta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Malajisyo ga Wayahudi. 35 Iwâga akwete mausyo ga kuusya, akausye achiwankwawo kumusi, pakuwa

jili soni kwa achakongwe kuw̄echeta chachilichose pa nsongangano wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. ³⁶ Ana liloŵe lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? ³⁷ Mundu jwalijose aliganisyaga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. ³⁸ Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe.

³⁹ Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila w̄andu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya w̄andu kuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika. ⁴⁰ Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15

Kusyuka kwa Kilisito

¹ Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni w̄anyamwe nkwima chilimbile pa wele nsingi wo. ² Utenga unanlalichile wo uli Ngani Jambone, w̄anyamwe nkukulupuswa mwaikamulisyaga yambone yeila inannalichile, ikaŵaga yeleyo chikulupi chenu ngaŵa chindu.

³ Pakuŵa kundanda nampele w̄anyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kutu Kilisito w̄awilile sambu syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ⁴ ni ŵaw̄ichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuŵa lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ⁵ kundanda ŵaakopochele che Petulo, ni kanyuma ŵaakopochele aŵala likumi ni ŵaw̄ili. ⁶ Sooni ŵaakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni ŵane mwa w̄anyawo ali chiŵela ni umi ni ŵane ajasiche. ⁷ Kanyuma ŵakopochele che Yakobo ni sooni ŵaakopochele achinduna wose. ⁸ Mbesi ŵangopochele une jundi mpela jumbagwile ngaŵa katema kao. ⁹ Pakuŵa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguŵajilwa kuŵilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito ŵaali w̄andu ŵa Akunnungu. ¹⁰ Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iyiyi peyi. Ngaŵa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiŵa une, nambo umbone wa Akunnungu ŵaliji pamo none. ¹¹ Nipele yaŵaga une ni jungulalichila pane ŵelewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila.

Kusyuka kwa w̄andu

¹² Iw̄aga yalalichikwe kuti Kilisito w̄asyuchile, w̄ampepe mwa w̄anyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka? ¹³ Nambo iw̄aga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka. ¹⁴ Iw̄aga Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. ¹⁵ Kupunda yeleyo, tukuloleka kuw̄a w̄aumboni w̄a unami paujo pa Akunnungu, pakuw̄a twasasile kuti Akunnungu w̄asyusisye Kilisito, nambo nganiw̄asyusya, iw̄aga ili isyene, w̄awile ngaasyuka. ¹⁶ Pakuw̄a naga w̄awile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. ¹⁷ Iw̄aga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni w̄anyamwe ndi chiw̄ela mu sambi. ¹⁸ Sooni w̄akukulupilila wose w̄awile achakulupililaga Kilisito asoiye. ¹⁹ Ni iw̄aga tukwalolela Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda w̄andu wose.

²⁰ Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa aw̄ala w̄andu w̄awile kuti chasyuchikwe. ²¹ Pakuw̄a mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. ²² Mpela ila w̄andu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo w̄andu wose akutendekwa w̄ajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. ²³ Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito w̄asyuchile kundanda nipele aw̄ala w̄aali w̄andu w̄akwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachaiche. ²⁴ Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili. ²⁵ Pakuw̄a Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachachaw̄ika w̄ammagongo w̄ao paasi pa makongolo gao. ²⁶ Jwammagongo jwambesi kwonasika ali chiwa. ²⁷ Pakuw̄a Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu aw̄isile yose paasi pa makongolo gakwe.” Nambo Malembelo pagakusala, “Indu yose iw̄ichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale,” ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuw̄a welewo ni w̄aiw̄isile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. ²⁸ Indu yose ya w̄ichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliw̄iche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose.

²⁹ Sambano, iw̄aga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli aw̄ala w̄awabatiswe kwaligongo lya w̄awe? Iw̄aga w̄awe ngaasyusikwa, kwachichi w̄andu akubatiswa kwaligongo lyao? ³⁰ Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose? ³¹ Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu mow̄a gose! Isyene ngusala! Ngulilapa kwaligongo

Iyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje w̄etu. ³² Kumenyana kwangu ni w̄andu w̄aw̄aliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenyene kwa usache wa w̄andu, ana napatile ichichi? Iw̄aga w̄awe ngaasyusikwa sambano nneche, “Tulye ni kung’wa, pakuw̄a malaw̄i chituwe.”

³³ Ngasinlambuchikwa: “Umbusanga w̄akusakala ukonanga wende wambone.” ³⁴ Mpitikusye ng’anisyo syenu, mpan-ganye yambone, pakuw̄a w̄ampepe mwa w̄anyamwe ngakwa-manyilila Akunnungu ng’oo. Nguw̄echeta yeleyi kuti nan-tesye soni.

Chiilu chachisyuchikwe

³⁵ Nambo mundu akukombola kuusya, “Ana w̄awe akusyuswa chinauli? Ana chachiw̄a ni iilu yantiuli?” ³⁶ W̄akulow̄ela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje. ³⁷ Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwa w̄aga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. ³⁸ Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe.

³⁹ Iilu ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. W̄andu akwete iilu yao ni inyama ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao. ⁴⁰ Sooni ipali iilu ya kwinani ni iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwinani ngaukulandana ni usalale wa iilu ya pachilambo. ⁴¹ Lyuw̄a likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale.

⁴² Ni ichiiw̄e katema ka kusyuswa kwa w̄awe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. ⁴³ Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu machili. ⁴⁴ Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chibumbu, iw̄aga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chibumbu. ⁴⁵ Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, “Mundu jwaandanda, che Adamu, w̄aliji mundu jwanjumi,” nambo Adamu jwambesi ali Mbumu jwakwapa w̄andu umi. ⁴⁶ Nga w̄a chiilu cha chibumbu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chibumbu. ⁴⁷ Che Adamu jwaandanda w̄agumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaa w̄ili jwatyochele kwinani. ⁴⁸ Wose w̄ali pachilambo ali mpela ajula juw̄agumbikwe mu litaka, nambo a w̄ala w̄aa kwinani ali mpela ajula juw̄atyochele kwinani. ⁴⁹ Ni mpela

itutite kulandana ni mundu juwâgumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juwâtyochele kwini.

⁵⁰ Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikom-bola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paikwinjila iilu yangaikuwola.

⁵¹ Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugalauswe, ⁵² indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisone, chisisimuchile. Pakuwa lipenga pachilisone, wawe chachisyuswa akawa sooni, nowaji chitugalauswe. ⁵³ Pakuwa chiilu chakonasika chikusachilwa chigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigalauswe chiwe changawa. ⁵⁴ Nipele chiilu chakonasika cho pachichigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa pachichigalauswe kuwa changawa, nipele alila lilo we lyalilembekwe patiliwe isyene, “Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!”

⁵⁵ “Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi?”

Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?”

⁵⁶ Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambi, ni sambi sikukola machili kutyochela mmalajisyo ga che Musa. ⁵⁷ Nambo twatogolele Akunnungu, welewo akututenda tupunde kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

⁵⁸ Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Mo wa gose mpunde kulityosya mmasengo ga Ambuje pakuwa nkuimanyilila kuti masengo gankugapan-ganya kwa ligongo lya Ambuje nganiga wa ga iyiyi peyi.

16

Nanjenunanjenu kwakwakamuchisya wakukulupilila

¹ Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya wandu wa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisye mmipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Galatia. ² Kila chijuma, kila mundu mwa wanyamwe asapule mbiya syasikutyochela mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni. ³ Namalaga kwika kukwenu, awala wandu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. ⁴ Iwaga chiiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele wele wanduwo chalongane none.

⁵ Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuw̄a ngusaka kwaula ku Makedonia. ⁶ Panjipa chindame ni w̄anyamwe kwa mow̄a kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule. ⁷ Pakuw̄a ngangusaka kuonegana ni w̄anyamwe ni kupelenganya. Ngulolela kutama ni w̄anyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga.

⁸ Chindame ku Efeso mpaka lyuw̄a lya Pentekosite, ⁹ pakuw̄a Ambuje amugulile nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana w̄andu achajinji Wakunganila.

¹⁰ Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni w̄anyamwe, pakuw̄a w̄elewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. ¹¹ Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni ulendo kwa chitendewele kuti apakombole kumujila. Pakuw̄a ngwalolela auje pamo ni achalongo w̄ane.

¹² Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo w̄ane. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje w̄akulimbila ni mmeje w̄amachili. ¹⁴ Kila chindu chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo.

¹⁵ Sambano achalongo achinjangu, nkwamanyilila che Sitefano ni w̄andu w̄aali mu nyuumba jakwe, w̄elewo w̄alongolele kuw̄a W̄akilisito ku Akaya ko, nipele w̄alityosisye achinsyene kwatumichila w̄andu w̄a Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondelela, ¹⁶ mwajitichisye w̄andu mpela w̄elewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo.

¹⁷ Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuw̄a w̄elewo w̄angamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga w̄anyamwe katema kanganimpagwa. ¹⁸ W̄elewo angonjile ntima wangu mpela iw̄atite pakujikonga mitima jenu, w̄andu mpela w̄elewo ili yambone kwakumbuchila.

¹⁹ Mipingo jose ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito waukusongangana mu nyuumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje. ²⁰ Ni achalongo wose w̄aali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito.

²¹ Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. ²² Mundu jwalijose jwangesaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesechekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje wêtu.

²³ Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. ²⁴ Unonyelo wangune u^hwê pamo ni mwanamwe wose w^hanlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

Chikalata chaawili cha Paolo kwa Wâkolinto Chilongolelo

Chikalata chaawili kwa Wâkolinto chalembeke ni nduna che Paolo pa yaka ya hansini ni nsano pakumala kupagwa Kilisito (1:1). Chelechi chili chikalata chaawili chatulinacho pasikati ja ikalata iwili iwalembile che Paolo kwa mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wa ku Kolinto. Waumanyilisi akukulupilila kuti che Paolo walongolele kuchilemba chikalata chine chakalipa kwa Wâkolinto kuchipunda chikalata chaawili chi. Kwa sambano nganitukola chikalata cho chachikukunguluchilwa mu Liunjili lyaawili msitali waatatu mpaka waancheche. Chikalata chaawili kwa Wâkolinto ikuganichikwa kuti chalembeke ni che Paolo ali ku Makedonia (2:13).

Chikalata chaawili kwa Wâkolinto chili chajikajika pe chati chikulosya nganisyo. Che Paolo wâlosisye kusengwa kwao yankati ngani jakusalala jiwapochele kutyochela ku che Tito jajikwagamba wându wakukulupilila Kilisito wa ku Kolinto. Mu chikalata chi, tukugasimana majiganyo gamakulungwa gankati kupeleganya kwa uloleche wautyochele mu Lilangano lya Sambano. Pa liunjili lyaakusala che Paolo yakuti, pakukumbikanya mbiya ni kusijausya kukwakamusya wakukulupilila wakutama ku Yelusalemu (4:4 mpaka 5: 4). Ikuwoneka kuti achinduna wampepe wa unami wakutyochela mu mpingo wa wându wangakukulupilila Kilisito watumie ungajilana wa wându wampepe mu mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito kunkanila che Paolo kuti alikusye achinsyene. Waliji ni lipamba nkati ulamusi u che Paolo, chele ni chichantesile che Paolo alimbile mu ulamusi wa unduna u Che Yesu Kilisito mpaka kumbesi kwa chikalata chaawili chi kwa Wâkolinto.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chao kwa kwakomasya mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito wa ku Kolinto (1-7).

Che Paolo akukunguluchila yankati kugalausya ukotopasyo wao wa ulendo ni yankati ngani jiwapatile jankati wanyawo ni iwatite pakuchikunda chikalata chakwe chandanda (1:8 mpaka 7:16).

Che Paolo akwalajisya kukumbikanya mbiya kwaligongo lya kwakamusya wakukulupilila wa ku Yelusalemu (8:1 mpaka 9:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kuuchenjela unduna wakwe ni kwajamuka yankati ulendo wao wine wakwajimajimila Wâkolinto (10: mpaka 13:10).

¹ Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunembela wanyamwe wându wâ Akunnungu unkwakulupilila Kilisito wanli ku Kolinto pamo ni wându wose wâ Akunnungu wâali ku Akaya kose. ² Tukwa wenda Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewe.

Che Paolo akwatogolela Akunnungu

³ Alapikwe Akunnungu wâali Atati wâ Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Atati wâali ni chanasa ni Akunnungu wâ utulasyo wose. ⁴ Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti nowaji tukombole kwatulasya mitima awala wâali mmalagasyo galigose. Tukwatulasya mitima mpela welewo iwâtite pakututulasya uwe. ⁵ Mpela ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. ⁶ Iwaga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti wanyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iwaga tukutulaswa mitima, wanyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila. ⁷ Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuwa tukuimanyilila kuti mwa waga nowaji mmalagasyo chinchiwa pamo nowaji mu kutulaswa kwetu.

⁸ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuwa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. ⁹ Isyene mmitima jetu twaganiisye kuti tuli mpela walamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tukagakulupilila machili getu twachinsyene nambo twakulupilile Akunnungu wakwasyusya wându wawile. ¹⁰ Welewo watukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutulaga ni chapunde kutukulupusya. Nowaji tukwalolela welewo kuti chatukulupusye sooni. ¹¹ Wanyamwe nkutukamusya uwe kwakutupopelela. Nipele Akunnungu chaganjanje mapopelo genu ni chatupe upile, ni wându achajinji chiwâtogolele Akunnungu kwaligongo lyetu.

Che Paolo akugalausya ikotopasyo ya ulendo wao

¹² Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutu walanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopennope ni wanyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo

kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. ¹³ Tukunnembela wanyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, ¹⁴ nachiwamuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyuwa lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyenu.

¹⁵ Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaawili. ¹⁶ Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuja, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. ¹⁷ Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisa naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisa nguganisa kwa nganiso sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo? ¹⁸ Akunnungu ali wakukulupilichika, utenga wetu kukwenu nga wa lilo we lyakuti “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo. ¹⁹ Pakuwa Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, ngana wa mundu jwa “Elo” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo mo wa gose ali “Elo” ja Akunnungu. ²⁰ Pakuwa ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito ikuwa “Elo”. Kwa ligongo lyo tukuti “Elo” kwa litala lya welewo kwa kwakusya Akunnungu. ²¹ Akunnungu nsyene ni wakutulimbisya uwe ni wanyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uwatusagwile, ²² atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu awe chimanyisyo chachikulosya kuti tuli wanda wakwe, nombewo awele poni kwa indu yose yaatugosele.

²³ Akunnungu ali jwaumboni jwangu, welewo akumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakunsalila malowe gakalipa. ²⁴ Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuwa tukwimanyilila kuti nli wakulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni wanyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2

¹ Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. ² Pakuwa nansupusyaga wanyamwe, ana waani chachisengwasya une? Ali wanda wala wala unaasupwisye. ³ Noneji nanlembele lyele lilo we kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni awala wakusachilwa kundenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasangalalaga une ni wanyamwe wose nkusangalala. ⁴ Pananlembelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, nga wa kuti nansupusye

Wanyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunnonnyela kwannope.

Kwalechelesya walewile

⁵ Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni wanyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. ⁶ Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni wandu achajinji kwakwanile. ⁷ Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. ⁸ Nipele ngunchondelela mwalosye kuti nkwanonyela kwannope. ⁹ Pakuwa nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iwaga nkukombola kwitichisya mu yosepe. ¹⁰ Mwannechelesyaga mundu jwalijose chilewo chakwe noneji ngunnechelesya chilewo chakwe. Pakuwa pangulechelesya, ni iwaga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwaligongo lyenu, ¹¹ kuti Shetani ngasatulambusya pakuwa tukumanyilila ukalamuche wakwe.

Che Paolo mmusi wa ku Tuloa

¹² Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuwichikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao. ¹³ Nambo nganingombola kutulala muntima pakuwa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo wandu wa kweleko ni kwaula ku Makedonia.

Kukombola kwa ukamuchisya wa Kilisito

¹⁴ Nambo tukwatogolela Akunnungu pakuwa mowa gose akutulongosya tuli mu mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akututenda uwe tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila welewo, papali pose patukumpanganyichisya masengo mpela nnunji wambone. ¹⁵ Pakuwa kwa Akunnungu uweji tuli mpela nnunji wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja wakukulupuswa ni wakusochela. ¹⁶ Kwa awala wakusochela nnunji wo uli chiwa nambo kwa wakukulupuswa nnunji wo ukwikanawo umi. Ana waani wakukombola kuipanganya yeleyo? ¹⁷ Uweji nganituwa mpela wane wakulisumisya lilo we lya Akunnungu, nambo kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila mu usyene paujo pa Akunnungu mpela wandu watumikwe ni Akunnungu.

3

Achikatumetume wa chilanga cha sambano

¹ Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisya kukwenu pane

chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisya uwe mpela wandu wane yakuti pakupanganya? ² Wanyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. ³ Isyene kuti wanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo kwa Mbumu jwa Akunnungu wajumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja wandu.

⁴ Tukukombola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. ⁵ Ngaŵa kuti uweji tukukombola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu. ⁶ Nombewo ni wakututenda uwe tukombole kulitumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe gawkikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi.

⁷ Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatyosyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Waisilaeli nganakombola kukulolechesya ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iwaga malajisyo gagakwikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, ⁸ uli ana utumichile wa Mbumu ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope? ⁹ Iwaga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda wandu aŵe wambone paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. ¹⁰ Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiche chachili ni ukulu nnope. ¹¹ Pakuŵa, iwaga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope.

¹² Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuwecheta pangali lipamba. ¹³ Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŵaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti Waisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. ¹⁴ Nambo nganisyo syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganisyo syao.

Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu paku-lumbikana ni Kilisito. ¹⁵ Nambo mpaka lelo jino pagakusy-omekwa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganisyo syao. ¹⁶ Nambo chitambaa cho chikutyochekwa apala pe mundu pachiŵagalauchile Ambuje Che Yesu. ¹⁷ Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa.

¹⁸ Nipele noweji wose ŵanganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, ŵaali Mbumu jwa Ambuje.

4

Kuŵika indu ya mbumu mu yoombo ya litaka

¹ Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima. ² Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende ŵandu amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu.

³ Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jiunichikwe, jele jiunichikwe kwa ŵandu ŵakonasika pe.

⁴ Ni ŵelewo ngakukulupilila pakuŵa nganisyo syao syetaje chipi ni achisoka, ŵaali nnungu ŵa pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, ŵaali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa.

⁵ Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito ŵaali Ambuje, noweji tuli achikapolo ŵenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito.

⁶ Akunnungu ŵalaŵala uŵasasile kuti, “Lilanguka lilanguchisye mu chipi,” ŵawowo ni ŵalanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito.

⁷ Nambo uwe ŵatukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiŵichikwe indu ya mbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu ngaŵa kutyochela kukwetu twachinsyene.

⁸ Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima. ⁹ Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika.

¹⁰ Moŵa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu. ¹¹ Pakuŵa uweji ŵatuli ŵajumi tukuulajikwa moŵa gose kwaligongo

lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa. ¹² Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila wanyamwe kuti wanyamwe mpate umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹³ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nakulupilile ni kwa ligongo lyo naŵechete.” Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tukuŵecheta, ¹⁴ pakuŵa tukuimanyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni uŵansyusisye Ambuje Che Yesu, chatususye nowaji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuŵika paujo pao pamo ni wanyamwe. ¹⁵ Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuuka wa Akunnungu paukwaichilila wandu achajinji, chiŵatende watogolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu.

Kutama kwa chikulupi

¹⁶ Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose. ¹⁷ Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatuli nako. ¹⁸ Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Pakuŵa aila yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya moŵa gose pangali mbesi.

5

Iilu ya sambano

¹ Pakuŵa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili mpela nyuumba kwini, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga wandu nambo jitaŵikwe ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi. ² Ni sambano mutukutama mu tukuwuwula akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwini. ³ Pakuŵa twamalaga kupegwa chiilu cha kwini ngatulolechela sooni nganitukola chiilu. ⁴ Twaŵaga chiŵela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa pakuŵa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwini kuti chiilu chachikuwa chigalauswe ni umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁵ Akunnungu nsyene ni watukolochesye indu yi, nombewo ni watupele Mbumu jwakwe aŵeje poni ja indu yose yatugosele.

⁶ Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukuimanyilila kuti katema katukuŵa mchiilu chi, tukutama

kwakutalika ni Ambuje. ⁷ Pakuŵa tukutama kwa chikulupi ngaŵa kwa yatukuiwona pe. ⁸ Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. ⁹ Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu iilu ya pachilambo pano pane tuli mu iilu ya kwinani. ¹⁰ Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulumulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iŵatite pa kupanganya paŵaliji pachilambo, iŵaga yambone pane yangali mate.

Kwilana ni Akunnungu kwalitala lya Kilisito

¹¹ Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila kwachisya ŵandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni ŵanyamwe ŵakwe nkutumanyilila uchenene. ¹² Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa ŵanyamwe ligongo lya kulilapa kwaligongo lyetuwe kuti mpakombole kwajanga ŵakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngaŵa kwa indu ya muntima. ¹³ Iŵaga tukulolechela ŵaapugwe, tuli ŵaapugwe kwaligongo lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iŵaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu. ¹⁴ Pakuŵa unonyelo wa Kilisito ukutulongosya, sambano tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juŵawile ligongo lya ŵandu wose, nipele ŵandu wose tuwile pamo nawo. ¹⁵ Nombewo ŵawile ligongo lya ŵandu wose, kuti ŵandu ŵaali ŵajumi anaŵe ŵajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonyelesya ŵelewo uŵawile ni kusyuka kwa liwamba lya ŵanyawo.

¹⁶ Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni. ¹⁷ Iŵele kuti mundu aŵaga munkati mwa Kilisito apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano. ¹⁸ Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni ŵatupele masengo ga kwajilanya ŵandu ŵane ni Akunnungu. ¹⁹ Welewu uli utenga wetu, Akunnungu ŵaajilenye ŵandu ŵa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito pangaŵalanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya.

²⁰ Nipele, uwe tukuŵecheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela ŵanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela ŵanyamwe pamalo pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu. ²¹ Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu ŵantesile

ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni wêlewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6

¹ Nipele uweji watukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela nganiukola masengo kukwenu. ² Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, “Pa katema kangu ka chanasa nampikene, ni pa lyuwa lya ukulupusyo nankamuchisye.”

Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuwa lya ukulupusyo! ³ Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wandu akasankulupilila Kilisito, kuti masengo getu ganalalatilwe. ⁴ Nambo mu indu yose itukuipanganya tukulosya kuti, uweji tuli achikatume-tume wa Akunnungu, kwa upililiu katema ka masausyo ni katema ka kusohekwa ni indu ni katema ka kulaga. ⁵ Twaputikwe ni twatawikwe ni twasokolekwe pa wandu ni twapangenyeye masengo gakulimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. ⁶ Tukulosya kuti uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upililiu ni kwa umbone. Tukunkulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela wandu kwausyene. ⁷ Twalalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana yetu yakulichenjela ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁸ Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutkanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti waunami nambo tukuwecheta usyene. ⁹ Tukuwoneka mpela wangatukumanyika nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola uweji tuli wajumi. ¹⁰ Nachiwamuno tukuwoneka mpela wakusupuka nambo tukusengwa mowa gose. Nachiwamuno tukuwoneka mpela wakulaga nambo tukwasichisya wajinji. Nachiwamuno tukuwoneka mpela wangali chindu nambo tukwete indu yose.

¹¹ Achalongo achinjangu wa ku Kolinto, tukungulwiche ni wanyamwe pangasisika, ni tukunnonyela wanyamwe kwa mitima jetu jose. ¹² Nganitulisiwila kunnonyela wanyamwe, nambo wanyamwe mpungwisye kutunonyela. ¹³ Sambano nguwecheta ni wanyamwe mpela achiwanangu nipele wanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile.

Nkakamulana ni wandu wangakwakulupilila Kilisito

¹⁴ Nkakamulana ni wandu wangakwakulupilila Kilisito pakuwa kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama

pamo? ¹⁵ Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana wandu wakukulupilila ni Wangakukulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana? ¹⁶ Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuwa uweji tuli Nyuumba ja Akunnungu, Akunnungu waali wajumi mpela iwatite asyene,

“Chindame mwa welewo,
ni chinjijenda pasikati jao.
Chinjiwa Akunnungu wao,
nombewo cha we wandu wangu.”

¹⁷ Kwapele Ambuje akuti,
“Ntyoche pasikati jao,
nkalisepusye nawo.
Nkakwaya chachili cha usakwa,
noneji chinampochele.

¹⁸ Ambuje jwali ni ukombole akuti yele,
Chinjiwa Atati wenu,
wanyamwe chinchiwa achiwanangu.”

7

¹ Nipele, achambusanga wangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye iilu ni mbumu ni tuweje waswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu.

Kusangalala ku Che Paolo

² Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnewela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose. ³ Ngangusala yeleyi kwakunlamulila wanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti wanyamwe nli mmitima jetu, iwaga mchiwa pane mkulama, tuli pamo. ⁴ Uneji ngunkulupilila wanyamwe kwannope ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

⁵ Pakuwa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumulila mu iilu yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba. ⁶ Nambo Akunnungu wakwatulasya mitima wakupwa ntima watutulasise mitima jetu pakwika Che Tito. ⁷ Ni nga wa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kujenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une.

⁸ Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuwa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe. ⁹ Sambano

ngusengwa, ngaŵa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuŵa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitumpanganyichisya chachili chose changalumbana. ¹⁰ Pakuŵa kusupuka kwakukuichiswa ni Akunnungu kukwapitikusya ŵandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochele ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunnyichisya mundu chiwa. ¹¹ Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kuntlesile mme ŵakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanganye chileŵo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkwete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yailiyose nnilosisye kuti nganinkola chileŵo mu yele yose.

¹² Kwapele namose nanlembele, nganinanlembela ligongo lya jwaleŵile atamuno jwaleŵelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. ¹³ Kwapele twatusiswe mitima jetu. Ngaŵa kutuswa ntima pe nambo Che Tito ŵatusengwasisye kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuŵa mwaukonjisye ntima wao. ¹⁴ Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni ŵanyamwe nganimundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa ŵanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. ¹⁵ Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila ŵanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. ¹⁶ Ngusangalala pakuŵa ngukombola kunkulupilila ŵanyamwe mu indu yose.

8

Kupeleganya kwa unonyelo

¹ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. ² Ŵakukulupilila ŵa kweleko ŵalinjikwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka ŵapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno ŵaliji ŵakulaga nnope. ³ Isyene ngunsalila umboni, ŵapelegenye kwa ukombole wao ni ŵapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juŵaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene. ⁴ Ŵatuchondelele kwannope tukamulangane nawo kwatumichila ŵandu ŵa Akunnungu ŵaali ku Yudea. ⁵ Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo ŵalityosisye

achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yaikuti pakwanonyela Akunnungu. ⁶ Ni twanchondelele che Tito juwagatandite masengo go ankamusye wanyamwe mmalichisye masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo. ⁷ Wanyamwe nkupanganya yambone mu yaili yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwayele tukunchondelela nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga.

⁸ Nganguwecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iwaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa wandu wane. ⁹ Pakuwa wanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, namuno waliji wakusichila nambo walitesile wakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao wanyamwe ntendekwe wakusichila. ¹⁰ None pa lilo we li ngunshauli yelei, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Wanyamwe mwaliji wandanda kupeleganya ni mwaliji wandanda kuwa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo. ¹¹ Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuwa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu. ¹² Iwaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, nga wa kwakuchilola achila changanakola. ¹³ Nningwa wangu nga wa kuti wanyamwe nlajeje kuti wane apocheje ngwamba nambo iweje imo. ¹⁴ Aka katemaka wanyamwe nkwete indu yaijinji nnope, nipele mwakamuchisye awala waikwasowa. Ni wanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya wanyamwe yaikunso wa. Ni pelepo chiiwe imo. ¹⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala,
 “Juwakumbikenye yejinji nganakola yakupunda,
 ni ajula juwakumbikenye kanondi nganakola litika.”

Che Tito ni achinjakwe

¹⁶ Ngwatogolela Akunnungu wa wapele che Tito ntima wa kunkamusya wanyamwe mpela indite kunkamusya une. ¹⁷ Nga wa kuti ajiitichisye itwa wendile pe nambo waliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka wasachile nsyene kwika kukwenu. ¹⁸ Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. ¹⁹ Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kuti

alongane ni uweji patukuijausya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya wandu.

²⁰ Tuchilisepusyaga ni liloŵe li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose chakutulalatila yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. ²¹ Tukusaka kupanganya yambone ngaŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa wandu nombe.

²² Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni wanyawo jwatunlinjile ni kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila kwannope pakuŵa akwete chikulupi chachikulungwa ni wanyamwe. ²³ Che Tito jwele ali njangu, jwatukutumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu wane waŵili wakulongana nawo wo welewo ali wantenga kutyochela mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. ²⁴ Sambano mwalosye wandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja wandu wakunkulupilila Kilisito jiŵatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9

Kwakamusya wandu wakunkulupilila Kilisito

¹ Kwa ngani jankati kwajauchisya indu yetyosekwe kwa wandu wa Akunnungu wakutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni. ² Pakuŵa ngumanyilila intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa wandu wa ku Makedonia, njasalilaga kuti wandu wa ku Akaya aliŵisile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye wandu achajinji, akole ntima wakupeleganya. ³ Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu wa kuti kulilapa kwetu nkati wanyamwe kunaŵe kwa iyiyipeyi, mpela indite pakusala nliŵiche chile kwakamusya. ⁴ Iwaga akwika wa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinliŵiche chile, tutujaluche pakuŵa twalilapile kwaligongo lyenu, ni wanyamwe wakwe chinchikola soni. ⁵ Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo wa alongolele kwika kweleko kuti aŵiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijosye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni ngaŵa kwa kukanganichiswa.

⁶ Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwakupanda yeijinji chagungule yeijinji. ⁷ Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, ngaŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuŵa Akunnungu akunnonyela

jwakupeleganya kwa kusangalala. ⁸ Ni Akunnungu akukombola kumpa wanyamwe kupunda aila yaikunsowa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone. ⁹ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala,

“Jwele jwakwapa wakulaga kwa kusangalala.

Umbone wakwe ukutama mowa gose pangali mbesi.”

¹⁰ Akunnungu ni wakwapa jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe wanyamwe mbeju syasikunsowa ni kusimelesya nombewo chachinjonjehesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone. ¹¹ Wanyamwe chimme wakusichila kuti mme wakupeleganya kwa kusangalala mowa gose ni

wandu chiwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe. ¹² Pakuwa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga,

ngawa kwakwakamuchisya wandu wa Akunnungu indu yaikwasowa pe, nambo chigakamusye wandu achajinji kwatogolele Akunnungu. ¹³ Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, wandu chiwakusye

Akunnungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya kunkwapa wele ni wandu wose. ¹⁴ Nombewo chachimpopelela wanyamwe

kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunnungu.

¹⁵ Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji wangaukuwalanjika.

10

Che Paolo akugachenjela masengo gao

¹ Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguwa ni wanyamwe nambo natalichilaga ni wanyamwe nguwa jwachikali mpela wane yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito.

² Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjiika kukwenu pakuwa ikomboleka chinjiwa jwa chikali kwa wandu wakutuganichisya kuti tukutama mpela wandu wa pachilambo chi. ³ Isyene tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wandu wa pachilambo yakuti pakumenyana.

⁴ Pakuwa, yakumenyanilana yetuwe ngawa ya pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga wammagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, ⁵ ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikulitutumula kuukanila

umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitichisye Kilisito. ⁶ Mwaŵaga ŵa utindimisyo mu kwitichisya pelepo ni pachituŵe chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisya.

⁷ Wanyamwe nkulolesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisyeje iyoyo kuti noweji tuli ŵa Kilisito mpela jwelejo yatite kuŵa jwa Kilisito. ⁸ Namose iŵaga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuŵa ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisa mchikulupi ni ngaŵa kungwisya ŵanyamwe. ⁹ Ngangusaka nganisyeye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. ¹⁰ Pakuŵa ŵandu ŵane akuti, “Ikalata i che Paolo ili yachikali yaili ni maloŵe gakutopela, nambo nsyene jo pakuŵaga noweji akuŵa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, maloŵe gao gakuŵa gangali chindu.”

¹¹ Mundu jwakuŵecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata tuli tutalichile ni yachituitendekanye twaŵaga pamo ni ŵanyamwe.

¹² Ngatukuliŵika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni ŵele ŵakulilapa achinsyene. Ŵelewo ali ŵakuloŵela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kulilandanya achinsyene kwa achinsyene. ¹³ Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatukugapanganya kukwenu nombe. ¹⁴ Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuŵa patwannychisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. ¹⁵ Nipele ngatukulilapila masengo gapangenyeye ŵandu ŵane nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga ni mipika jatupele Akunnungu. ¹⁶ Pelepo chitukombole kulalichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapele chitulilapilile masengo gatupangenyeye twachinsyene ni ngaŵa masengo gapangenyeye ŵandu ŵane.

¹⁷ Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, “Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyeye Ambuje.” ¹⁸ Pakuŵa jwakukundikwa ngaŵa mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11

Che Paolo ni achinduna ŵa unami

¹ Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kuloŵela kwangu, ngummenda, mumbililile kanondi. ² Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuŵa ŵanyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele

kwaligongo lya jwannume jumo pe, jwele jwannume jo ali Kilisito. ³ Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito. ⁴ Pakuŵa aikaga mundu jwalijose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitunlalichila uwe, ngunsimonga pakuŵa ŵanyamwe nkupililila. Ni ŵanyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangaŵa Mbumu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela ngani jambone jiine ni ngaŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila!

⁵ Nganguganisya kuti chiisowile chindu chalinacho ŵakuliŵilanga, “Achinduna ŵakulu.” ⁶ Nachiŵamuno nganingola umanyilisi wakuŵecheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose.

⁷ Uli, natesile sambu panalitulisye nansyene ni kunkusya ŵanyamwe, pananalichile Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo? ⁸ Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ni kwa yele nali ni mpela ngwapokola ŵelewo kuti ngombole kuntumichila ŵanyamwe. ⁹ Panaliji ni ŵanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuŵa achinjetu ŵaŵaumile ku Makedonia ŵambelechele yose iyasoŵaga. Nganisaka kummenda ŵanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. ¹⁰ Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuŵa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiŵila une kulilapila chelecho. ¹¹ Kwa chichi nguŵecheta yele? Ana ligongo ngangunonyela ŵanyamwe? Ngwamba! Akunnungu akuimanyilila kuti ngunonyela.

¹² Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa aŵala ŵakuliŵilanga “Achinduna ŵakulu,” aŵala ŵakusosa lipesa lya kulilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe. ¹³ Ŵandu ŵanti yeleyo ali achinduna ŵa unami, akupanganya masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna ŵa Kilisito. ¹⁴ Ngaŵa chindu chakusimonga, pakuŵa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwinani jwa lilanguka. ¹⁵ Kwapele ngaŵa chindu cha kuchisimonga, yaŵaga nombewo achikatumetume ŵa Shetani akulitenda ali ŵakutumichila ŵambone paujo pa Akunnungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao.

Che Paolo akulagaswa kwa ligongo lya unduna

16 Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakuloŵela une, nambo mwang'anichisyaga yeleyo, mumalanjile mpela jwakuloŵela, kuti none nalilape kanandi. 17 Chinguŵecheta sambano ngaŵa chanajisye Ambuje mechete, nambo yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguŵecheta mpela jwakuloŵela. 18 W̄andu w̄ajinji akulilapa mpela w̄andu w̄a pachilambo yakuti pakulilapa. Kwalignongo lyo, noneji chinalilape iyoyo peyo. 19 W̄anyamwe nkuliganichisya kuti nkwete lunda, kwayele nkwapililila w̄akuloŵela nkusengwa. 20 Pakuŵa nkumpililila mundu jwakuntenda w̄anyamwe achikapolo, ni jwakunjiŵila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinnyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso. 21 Ngwete soni pangwitichisya kuti twaliji w̄akulepetala mkupanganya yeleyo.

Iŵeje yanti yose, iŵaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguŵecheta mpela jwakuloŵela. 22 Ana w̄elewo ali W̄aebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana w̄elewo ali W̄aisilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana w̄elewo ali w̄a lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo lu che Iblahimu. 23 Ana ali w̄akutumichila w̄a Kilisito? Une ndili jwakwapunda w̄elewo, none nguŵecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une nagapangenyeye masengo gakulimba kwapunda w̄elewo ni nataŵikwe kwapunda w̄elewo ni naputikwe kwapunda w̄elewo ni kakajinji naŵandichile kuwa kwapunda w̄elewo. 24 Kasano W̄ayahudi w̄ambutile iboko selasini ni tisa. 25 Katatu W̄aloma w̄ambutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalaŵa jajikulungwa mu bahali ni nalonjele mu bahali chilo ni musí. 26 Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni w̄achiswamba ni naliji mchakogoya ni W̄ayahudi achinjangu ni w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga w̄angu w̄a unami. 27 Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. 28 Kupunda yeleyo yose, lyuŵa ni lyuŵa ngujiganisya mipingo jose ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. 29 Iŵaga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une nguŵa jwakulepetala iyoyo, iŵaga mundu akwatendekasya w̄andu atende sambu une ikumbeteka muntima.

30 Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala

kwangu. ³¹ Akunnungu, Atati w̄a Ambuje Che Yesu akuswe moŵa gose pangali mbesi. W̄elewo akuimanyilila kuti ngangulambusya. ³² Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta w̄aw̄isile w̄akulindilila mminango ja musi wa ku Damesiki kuti angamule. ³³ Nambo w̄amisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musi. Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12

Che Paolo akusagamila

¹ Chinalilape namose ngaikuw̄ajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni uunukuko umbatile kutyochela kwa Ambuje. ² Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitile yaka likumi ni ncheche, mundu jo w̄ajigalikwe kwinani. Ngangwimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila. ³ Une nguimanyilila yakuti mundu jo w̄ajigalikwe kwinani, nambo nganguimanyilila kanga w̄atemi kweleko mchiilu pane ngaŵa mchiilu, Akunnungu nsyene akwimanyilila. ⁴ Kweleko kumbepo ko, w̄aipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kuiw̄alanga. ⁵ Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yele nambo ngangulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu. ⁶ Ngasachile kulilapa ngangaŵe jwakuloŵela, pakuŵa ngasasile isyene pe. Nambo ngulisiw̄ila, kuti jwalijose atakung'anichisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune.

⁷ Nambo kuti aasiw̄ile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni miiw̄a, jijaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusiw̄ila kuti ngasililapa kwakupunda. ⁸ Nachondelele Ambuje katatu kuti kupeteka ko kundyoche. ⁹ Nombewo w̄aasalile, “Ntuuka wangu ukunjenela, pakuŵa ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala.” Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu. ¹⁰ Kwa yele ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusoŵekwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Pakuŵa naŵaga jwakulepetala, katema ko ni pingukola machili.

Che Paolo akwaganichisya W̄akolinto

¹¹ Ndili mpela jwakuloŵela, nambo w̄anyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi. W̄anyamwe mwaŵajilwe kunapa une, pakuŵa naŵajilwe kulapikwa ni w̄anyamwe, ligongo atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila

Wele wakuliwilanga, “Achinduna achakulu.”¹² Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose.¹³ Ana chindu chi changanimbanganya kukwenu chinachipangenyeye mu mipingo jine ja wandu wakunkulupilila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chilewo chi.¹⁴ Nnole, sambano naliwichile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinantopela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuwa achawelesi akwawichila mbiko achiwana wao nambo wanache ngakwawichila mbiko achawelesi wao.¹⁵ Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kultyosya nansyene kwaligongo lya kunkamusya wanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuwa nannonyele kwannnope?

¹⁶ Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo wane akuganisa kuti, “Pakuwa che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya.”¹⁷ Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula? ¹⁸ Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito wanjiwile? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila?

¹⁹ Ana nkuganisa kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuwecheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga wangu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisa wanyamwe.²⁰ Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyana ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu.²¹ Ngogopa kuti pachiche sooni, Akunnungu wangu chanyalusye mmbujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya awala wandu watesile sambu kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiwatesile.

13

Che Paolo akuujamuka mpingo wa wandu wakunkulupilila Che Yesu

¹ Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, “Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya wandu wawili pane kupunda”² Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu wawili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika ngaangola chanasa kwa

aŵala wose ŵalongolele kutenda sambi ni akwendelechela kutenda sambi, ni ŵane wose. ³ Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuŵecheta ni ŵanyamwe kwalitala lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito nganaŵa ŵakulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. ⁴ Atamuno ŵaliji ŵakulepetala paŵaŵambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo noweji tuli ŵakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu.

⁵ Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepele. ⁶ Nambo ngwete chilolelo chakuti ŵanyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela. ⁷ Noweji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni ŵandu kuti ŵakombole. Nambo, nkombole kuipanganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela ŵalepele. ⁸ Pakuŵa ngatukukombola kupanganya chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe. ⁹ Tucusengwa patukuŵa ŵakulepetala, ŵanyamwe nli ŵakulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje ŵamalile. ¹⁰ Kwaligongo lyo, ngulemba aga ndili ndalichile ni ŵanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisa ŵanyamwe ngaŵa kunlepetesya.

Chikomasyo chakumalichisya

¹¹ Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje ŵamalilwe, mpembesyaneje jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombe Akunnungu ŵa unonyelo ni chitendewe chachiŵa ni ŵanyamwe.

¹² Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito. ¹³ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

¹⁴ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata cha Paolo kwa Wagalatia Chilongolelo

Chikalata cha Wagalatia chalembeke ni nduna che Paolo (1:1) Achi chili chikalata chati che Paolo walembele wandu wakukulupilila Che Yesu waali chilambo cha ku Galatia pa yaka ya 48 ni 57 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Ikukomboleka kuti Wagalatia watamaga ku chilambo cha Galatia chichaliji mu liuto lya mwenye jwa chiloma. Waumanyilisi wa ngani ja Bibilia nganakola usyene nkati liuto kuwaliji che Paolo katema kawalembaga chikalata chi, nambo wandu wajinji akuganisya kuti chikalata chi chalembeke mu musu wa ku Efeso pane ku Kolinto.

Che Paolo walembele chikalata chi kwa nningwa wa mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu waali ku Galatia yaani waali Wayahudi ni wangana wa Wayahudi. Chikalata chi chalembeke kwa ligongo lya kumenyana ni majiganyo ga unami gagasachile akuyanje majiganyo ga Chiyahudi gagali mmalembele ga kalakala nti mashalaiti ga chikulupi, nnopenope lijiganyo lya kuumbala. Kwaliji ni mpingo wa wandu pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu wawaliwilangaga Wayahudi wawakanganchisyaga wakukulupilila wangana wa Wayahudi aumbale. Nombe wandu wo wausyaga nkati usyene wa ulamusi u che Paolo wa kuwa nduna. Che Paolo wauchenjele unduna wakwe kwa kusala ngani syakwe simpepe (1:11-2:14) Ni wajichenjele ngani jambone kwa kutagula kuti ukulupusyo ukukomboleka kupatikana pe kwa litala lya kwakukulupilila Che Yesu Kilisito (2:16). Yeleyo ikukopochela kwa ligongo lya wema waulosisye Akunnungu kwa wandu namose ukulupusyo ngaukukulupilila ipanganyo ya wandu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda chikalata chao kwa kwakomasya wakukulupilila waali ku chilambo cha Galatia (1:1-5).

Sooni che Paolo akusala indu impepe yaikwagamba asyene achisakaga kuuchenjela ulamusi wao wa kwiganya ni kulosya kwa usyene kuti walinjile kutama kwa kugakumulisya malajisyo nambo walepele (1:6-2:21).

Nombe akupunda kusala nkati masengo ga malajisyo ni ntuuka mu ukulupusyo (3-4).

Sooni akusala indu impepe kulosya yakuti pakutama uchenene mu utame wa chikilisito (5-6:10).

Che Paolo akumalichisya chikalata chao kwa kwakomasya ni kupopela kwa mbesi achakumbusyaga kuti kugalauswa ni Akunnungu ni kutendekwa kuwa mundu jwa sambano kuli kwambone nnope kugapunda mala-jisyo ni kanuni sya paasa, chisau majiganyo ga kuumbala (6:11-18).

¹ Une che Paolo, jundi nduna nga wa kwa kusagulikwa ni wandu atamuno nga wa kwa ukombole wa wandu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati, wa wansyusisye Che Yesu, ² ni achapwetu wose waali pamo ni une tukunkomasya mwanya mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia. ³ Tukummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati Wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

⁴ Kilisito walityosisye asyene kuwa mbopesi kwa ligongo lya sambi syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wetu ni Atati.

⁵ Twakusye Akunnungu mo wa gose pangali mbesi! Eloo.

Jipali Ngani Jambone jimope

⁶ Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wammilasilile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. ⁷ Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wandu wakuntindanya wanyamwe, wandu wakusaka kujigalausya Ngani Jambone ja Kilisito. ⁸ Nambo, iwaga jumo jwetu pane achikatumetume wa kwinani, channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesechekwe ni Akunnungu! ⁹ Twamasile ku wecheta, ni sambano nguujila ngu wecheta, iwaga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu!

¹⁰ Sambano ngusaka nanonyelesye waani! Nanonyelesye wandu, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyelesya wandu, nganga we kose jwaktumichila jwa Kilisito.

Che Paolo iwatite kuwa nduna

¹¹ Achalongo achinjangu, ngusaka manyilile kuti Ngani Jambone jinanlalichile jila nganiji wa ngani ja kutyochela kwa mundu. ¹² Nipele une nganinajipochela kutyochela kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu ju wanyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une.

¹³ Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nnope mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali

chanasa. ¹⁴ Elo, une naapundile Wayahudi achinjangu achajinji wa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyowelo cha achambuje wetu.

¹⁵ Nambo Akunnungu, kwa upile wao wasagwile une namose ngunaŵe kupagwa, wamilasile naatumichile. ¹⁶ PaWasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa wandu wangaŵa Wayahudi, nganinyaula kukwasysya wandu wane yakuti kuganisia, ¹⁷ namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni awala waŵaliji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. ¹⁸ Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵa likumi ni nsano. ¹⁹ Nambo nganinaawona achinduna wane ikaŵe che Yakobo, apwao Ambuje.

²⁰ Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti nganguwecheta ya unami.

²¹ Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilikia. ²² Nambo katema ko, mipingo ja wandu wakunkukulupilila Kilisito wa chilambo cha ku Yudea waliji nganamone une. ²³ Chiwachimanyaga ni chechila pe chiwachipilikene, "Jwejula mundu juwatusawisye uwe kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiwalingaga kuchijonanga kalakala chila." ²⁴ Nipele, waakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2

Che Paolo akukundikwa ni Achinduna wane

¹ Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito. ² Najawile kweleko pakuŵa Akunnungu wamunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wandu wangaŵa Wayahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, ganaŵe gangalimate. ³ Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kumbala, ⁴ atamuno kwaliji ni wandu waŵalitendaga wakukulupilila achinjetu waŵasachile aumbale. Wandu waŵalijinjisy kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atatende achikapolo. ⁵ Nambo nganitusaka kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni wanyamwe katema kose.

⁶ Nambo wāndu wākutinjī ali ilongola, iwāga isyene wālijī ilongola pane ngawā ilongola, ngawā chindu kukwangu, pakuwā Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wāndu wo nganakola indu yasambano yakuny-onjehesya une. ⁷ Kwayele, waimanyilile kuti Akunnungu wāngulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wāndu wāngawā Wāyahudi mpela iwātite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wāyahudi. ⁸ Pakuwā Akunnungu wāntesile che Petulo kuwā nduna kwa Wāyahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuwā nduna kwa wāndu wāngawā Wāyahudi. ⁹ Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, wawālijī ilongola achakulu, pawaimanyilile kuti Akunnungu wāmbale upile wa masengo ga jikajikape ga, wātukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiwe chimanyisyo cha kuti tuli wāmo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wāndu wāngawā Wāyahudi ni wanyawo kwa Wāyahudi. ¹⁰ Nambo wātuwendile chindu chimo kuti, tukaaliwālila wākulaga wāali mu mpingo wa wāndu wākwalupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya.

Che Paolo akunkalipila che Petulo

¹¹ Nambo che Petulo pawāiche ku Antiokia naakanile paujo pa wāndu pakuwā wālijī alewile. ¹² Kundanda, akanaiche wāndu wāmpewe kutyochema ku che Yakobo, che Petulo walyaga pamo ni wāndu wāngawā Wāyahudi. Nambo pawāiche pe, wālesile kulya ni wāndu wāngawā Wāyahudi, ni kulisepusya nawo kwa ligongo lya kwajogopa wāndu wawākanganichisye wāndu wāngawā Wāyahudi aumbale. ¹³ Nombe achinjangu Wāyahudi wane wāliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba wājinjilwe ni ulamba wao. ¹⁴ Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa wāndu wose kuti, “Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela wāndu wāngawā Wāyahudi ni ngawā mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganichisya wāndu wāngawā Wāyahudi kutama mpela Wāyahudi?”

Wāyahudi ni wāndu wāngawā Wāyahudi akuwombolwa kwa chikulupi

¹⁵ Isyene, uwe tuli Wāyahudi chipagwile, ni ngawā wāndu wāngawā Wāyahudi wāali ni sambī! ¹⁶ Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu,

nambo kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Noweji wakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngaŵa kwa kugajitichisya Malajisyo. Pakuŵa ngapagwa mundu jwaktendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. ¹⁷ Sambano, iwaga tuku-sosa kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuŵalanjikwa kuti tuli ŵa sambu, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwatenda wandu apanganye sambu? Ngwamba! ¹⁸ Nambo iwaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakuleŵa. ¹⁹ Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None wambikwe pamo ni Kilisito pansalaba. ²⁰ Sambano ngaŵa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni wakutama nkati mwangu. Umi ungewete sambano mu chilu, ngwete pakuŵa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juwanonyele une mpaka wautyosiyeye umi wao kwa ligongo lyangu. ²¹ Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iwaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3

Chikulupi pane Malajisyo

¹ Wanyamwe Wagalatia wakuloŵela! Ana waani annosile wanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti waŵambikwe pansalaba mpela ila mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu. ² Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni kujikulupilila Ngani Jambone? ³ Ana wanyamwe ndi wakuloŵela kwanti yelei? Wanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisya kwa machili genu mwachinsyene? ⁴ Ana, malagasyo gamwalasile wanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka! ⁵ Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila? ⁶ Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala “Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu,

ni kwachikulupi cho watendekwe kuwa wambone paujo pa Akunnungu.”⁷ Nipele sambano, mmanyilile kuti wandu wose wakwakulupilila Akunnungu, welewo ali wanache wa usyene wa che Iblahimu.⁸ Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiwatende wambone paujo pao wandu wanga wa Wayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuwa Akunnungu wansalile kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, “Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile.”⁹ Nipele, wakwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu wawakulupilile.

¹⁰ Nambo wanawose wakukulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuwa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Jwalijose jwangakukamulisya ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche.”¹¹ Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu awe jwambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”¹² Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go.”

¹³ Kilisito watuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Alweseche mundu jwalijose jwawichikwe pa chitela.”¹⁴ Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile wapegwilwe che Iblahimu watuluchile wandu wanga wa Wayahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juwatulanjile Akunnungu.

Malajisyo ni Chilanga

¹⁵ Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuwa ni lyuwa. Iwaga wandu wawili awichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakukombola kupungusya pane kujonjechesya chindu mu gele malangano.¹⁶ Nipele, Akunnungu wampele che Iblahimu chilanga ni uwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, “Ni uwelesi yao” nambo gakuti, “Ni uwelesi wao,” yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito.¹⁷ Chingusaka kuwecheta ni achi, Akunnungu watesile lilangano lyakwe, wawechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakukombola kulyosya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema chilanga.¹⁸ Pakuwa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile

kugajitichisya Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, wapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lyo. ¹⁹ Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjechekwe pelepo ligongo lya kulosya sambi sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula uwelesi u che Iblahimu juwapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatumetume wa kwinani kwa litala lya che Musa juwaliji jwakwilanya. ²⁰ Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali wamo pe.

Nningwa wa Malajisyo

²¹ Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuwa, naga gakakopweswe malajisyo gagakukombola kwapa wandu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisya malajisyo. ²² Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuwecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambi, kwayele, awala waakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito.

²³ Nambo chikanaiche chikulupi, twatawikwe ni Malajisyo nti watawikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. ²⁴ Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka pa waiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuwa wambone paujo pa Akunnungu. ²⁵ Nambo pakuwa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu.

²⁶ Kwa litala lya chikulupi, wanawose ndi wanache wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. ²⁷ Pakuwa wanyamwe wose umwabatiswe ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. ²⁸ Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwanga wa Myahudi, kapolo ni jwalechelelewe, jwankongwe ni jwannume. Wanawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ²⁹ Iwaga wanyamwe ndi wandu wakwe Kilisito, sambano ndi uwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4

¹ Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iwagosele, awaga mwanache akuwa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. ² Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusi wa wandu wakunlela ni wakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kaka wachikwe ni atagwe. ³ Iyoyo noweji patwaliji ngatukuumanyilila usyene twaliji achikapolo wa

masoka gagakutawala pachilambo. ⁴ Nambo pakaichile katema kakaŵichikwe, Akunnungu ŵannajisye Mwanagwe, ŵaŵapagwile ni jwankongwe ni kulongoswa ni Malajisyo, ⁵ kuti ŵawombole aŵala ŵakulongoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa ŵanache ŵa Akunnungu.

⁶ Ni pakuŵa ndi achiŵanagwe, Akunnungu ŵannajisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuŵilanga, “Aba”, malumbo gakwe “Atati!” ⁷ Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuŵa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yaŵisile chilanga kwa achiŵanagwe.

Che Paolo akwaganichisya Ŵagalatia

⁸ Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliji achikapolo ŵa minungu jangalimate. ⁹ Nambo sambano nkwamanyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? ¹⁰ Kwa chichi nkuchenjeuka ni kukamulisya masyoŵelelo genu ga moŵa ni miesi ni katema ni yaka? ¹¹ Ngwete lipamba nkati ŵanyamwe, pakuŵa ikukomboleka kuti nalisawisye pangali chindu kwa ligongo lyenu.

¹² Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuŵa namose une naliji mpela ŵanyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose. ¹³ Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. ¹⁴ Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwini jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene. ¹⁵ Ŵanyamwe mwaliji ŵakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuŵa ngunsalila umboni usyene kuti pa moŵa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu ni kuumba une. ¹⁶ Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene? ¹⁷ Ŵele ŵandu akulosya kuti akunchenjeuchila ŵanyamwe, nambo nningwa wao nganiuŵa wambone. Ŵanyawo akusaka ŵanyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila. ¹⁸ Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone moŵa gose, ngaŵa katema pangutama ni ŵanyamwe pe. ¹⁹ Achiŵanangu ŵangunonyela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uŵele wa Kilisito nkati mwenu. ²⁰ Ngasachile kuŵa nomwe sambano, kuti mechete

ni wanyamwe kwa kulitimalika. Pakuwa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu.

Majiganyo nkati che Hajili ni che Sala

²¹ Musalile wanyamwe wankusaka kulongoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila igakuti kusala Malajisyo? ²² Ilembekwe muitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu wakwete achiwanagwe wawili, jumo wapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine wapagwile ni wankwakwe juwalombele. ²³ Juwapagwile ni jwankongwe kapolo jula wapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane ni juwapagwile ni wankwakwe jula wapagwile kwa chilanga cha Akunnungu. ²⁴ Malowe ga gali mpela chitagu, wele achakongwe wawili ali chitagu cha malangano gawili. Lilangano lyaandanda lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiwanagwe wawapagwile mu ukapolo. ²⁵ Che Hajili akulandanywa ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili chitagu cha musu wa Yelusalemu ja sambano, pakuwa weleu uli musu wauli mu ukapolo pamo ni wakutama mwelemo. ²⁶ Nambo Yelusalemu ja kwini uli musu waulechelelwe, ni musu wo uli achikulu wetu. ²⁷ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nsengwe, mmwe wangankuweleka, nlolute mmwe wanganimeleche mwanache, Pakuwa wanache wa jwankongwe jwalekangene ni wankwawo ali achajinji,

kupunda wanache wa jwankongwe jwakwete walume.”

²⁸ Nipele achalongo achinjangu, ndi wanache wa Akunnungu wapagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. ²⁹ Nambo mpela ila mowa gala, ajula mwanache juwapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane wanagesye ajula juwapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano. ³⁰ Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, “Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwe.” ³¹ Nipele achapwanga, uwe nganituwa wanache wa jwankongwe kapolo jula, nambo tuli wanache wa jwankongwe jwalechelelwe.

5

Kilisito atutesile tuka wa achikapolo

¹ Pakuwa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela wandu walechelelwe, ni kasinjitchisya kuwa mu itawiko ya ukapolo sooni. ² Mpilikane! Une che Paolo ngunsalila wanyamwe kuti mwajitichisya kuumbala,

Kilisito chawoneche ngaŵa chindu kukwenu. ³ Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwitichisya kuumbala akusachilwa akamulisye Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ⁴ Iŵaga nkusosanga tuŵalanjikwe ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisya malajisyo, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa Akunnungu. ⁵ Nambo uweji tukulolela kutendekwa ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu. ⁶ Pakuŵa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana.

⁷ Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana ŵaani annekasisye kuti nkaupilikanichisya usyene? ⁸ Jwatesile chelechi nganaŵa Akunnungu ŵakumbilanga ŵanyamwe. ⁹ Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusya utandi wantundu. ¹⁰ Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituŵe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose aŵe ncheni.

¹¹ Achalongo achinjangu, iŵaga ngwendelechela kwalalichila ŵandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, ŵandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. ¹² Mmbaya ŵele ŵakunsausya ŵanyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iŵalo yao ya uŵeleſi.

¹³ Ŵanyamwe achalongo achinjangu mwaŵilanjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunaŵe ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane kwa unonyelo. ¹⁴ Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” ¹⁵ Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nililechesye kuti ngasinjonangana.

Umi waukulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu

¹⁶ Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni ŵanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. ¹⁷ Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iŵili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene. ¹⁸ Nambo

iwaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo.

¹⁹ Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, ²⁰ kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja wandu, ²¹ kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulongolela kunjamuka, wandu wakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu.

²² Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuwa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewe ni upililiu ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko, ²³ kulitimalika ni kulisiwila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. ²⁴ Nombe wandu waali wakwe Kilisito Yesu, asiwambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iwanonyelaga kuipanganya. ²⁵ Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. ²⁶ Tukalilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiiu.

6

Tupilililane ni kukamusyana

¹ Achalongo achinjangu, iwaga mundu chapanganye sambi, wanyamwe wankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nililechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa. ² Njigalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito. ³ Pakuwa mundu aliganisyaga kuti welewo ali chindu, namuno welewo nganawa chindu, akulilambusya asyene. ⁴ Nambo jwalijose alolecheseye yakuti pakutama. Iwaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. ⁵ Pakuwa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene.

⁶ Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angawile jwakunjiganya indu yambone yakwete.

⁷ Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuwa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. ⁸ Pakuwa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa moŵa gose

pangali mbesi. ⁹ Sooni tukapela kutendekanya yambone, pakuwa naga ngatukupwa ntima chitugungule kwa katema kakwe. ¹⁰ Nipele, kila patukukola lipesa, twatendele wandu wose indu yambone, nnopennope kwa achinjetu wakukulupilila Che Yesu.

Kwamuka kwa mbesi ni chikomasyo

¹¹ Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu nansyene! ¹² Awala wose wakusaka kuloleka wakusalala kwa indu ya mchiilu ni wakunkanganichisya wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. ¹³ Pakuwa namose waumbele wala ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekawajitichisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu. ¹⁴ Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ikawe ngulifunila kuwambikwa pansalaba Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, pakuwa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. ¹⁵ Pakuwa kuumbala atamuno ungaumbala nga wa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano. ¹⁶ Ni wose wakukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewe ni chanas, wandu wa ku Isilaeli, ni wandu wose wa Akunungu.

¹⁷ Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuwa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Eloo.

Chikalata cha Paolo kwa Waeieso Chilongolelo

Chikalata kwa Waeieso chalembekwe katema kampepe ni chikalata kwa Wakolosai mu yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa ku Che Yesu Kilisito. Jwalembile chikalata chi akulimanyukusya nsyene kuti ali Nduna che Paolo (1:1). Waumanyilisi achajinji akwitichisya kuti che Paolo walembile chikalata Waeieso nachiwamuno nganichipagwa chikomasyo chakwe nsyene mpela yaili mu chikalata chiwalembile wakolosai. Kwa ligongo lyo nningwa wao waliji kuti chikalata cho chisyungule pasikati ja mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wo. Nombe che Paolo akuti waliji ataWikwe katema pawalembaga chikalata (3:1; 4:1, 6:20). Che Paolo wampele che Tukiko chikalata chi pawajawile kujijimajimila mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wa Efeso (6:21-22).

Musi wa Efeso waliji musi wekulungwa ni likome lya Waloma kwa chilambo chachinandi cha Waasia. Musi wa Efeso wamanyiche kwannope kwa ligongo lya nyumba ja nnungu jijataWikwe mwelelemo ni kuWikwa chile kwa ligongo lya nnungu jwa chikongwe kwa Chigiliki juwawilanjikwe Atemi (Masengo 19:23-31). Mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Efeso watandite kwa machili nambo mbesi jakwe wabweteche (Chiunukuko 2:1-7).

Che Paolo akusala munusu ja chikalata yatite Akunnungu pakwasagula wandu wao ni kwawombola kutyochela mu sambu syao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu ni chiilu cha Kilisito, Kilisito nti ntwe ni sooni akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu mpela nyumba ni Kilisito nti liganga lyekulungwa lya nsingi. Ni nusu jine ja chikalata, Che Paolo akuchityosya chilongolelo cha yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu.

Yaili mwelelemo

Che Paolo akulimanyukusya nsyene ni kwakomasya Waeieso (1:1-2).

Che Paolo akuwecheta yankati ulongo wauli pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu ni Kilisito (1:3-3:21).

Che Paolo akulemba yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu (4:1-6:20).

Mbesi che Paolo akumalichisya kwakusala yakuti pakuganisya (6:21-24).

¹ Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Efeso, wankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngummendela upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

Upile mu kulumbikana ni Kilisito

³ Twakusye Akunnungu waali Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Pakuwa nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwini kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁴ Namose chilambo chikana we gumbikwa, Akunnungu watusagwile uwe kuti tuwe wandu wakwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuwe waswela ni wangali sambipaujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, ⁵ Akunnungu wasachile chitandile kundanda, ni watusagwile uwe, kuti tutendekwe wanache wao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iwatite pakunonyelwa ni kusaka. ⁶ Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuwa watupele Mwanagwao juwannonyele nti ntuuka.

⁷ Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani tukulecheleswa sambisyetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, ⁸ uwatujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanyilisi wakwe wose. ⁹ Akunnungu atesile achila chiwasakaga kuchipanganya. Atumanyisye yantemela yaisachile amalichisye kwa litala lya Kilisito. ¹⁰ Yeleyo chitendekwe pa katema kakawichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo yaili kwini ni yaili mu chilambo ni yose ilongoswe ni Kilisito.

¹¹ Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuwe wandu wakwe mpela iwatite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. ¹² Kwa yeleyo, uweji watulongolele kwakulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu.

¹³ Ni wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunonyichisya ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu kwakulosya kuti wanyamwe ndi wandu wakwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwatite pakulanga kalakala. ¹⁴ Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa wandu wakwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiwawombole wandu wakwe. Tuulape ukulu wakwe.

Kupopela ku che Paolo

¹⁵ Kwa ligongo lyo, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wāndu wose wā Akunnungu, ¹⁶ une nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu. ¹⁷ Ngwendelechela kwapopela Atati wāali ni ukulu, Akunnungu wā Ambuje wētū Che Yesu Kilisito, ampe wānyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti nkombole kwamanyilila wēlewo uchenene. ¹⁸ Ngwawēnda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti manyilile chilolelo chammilasile ni ukulu wekulungwa wa upile uwāagosele wāndu wākwe, ¹⁹ ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe wātukwakulupilila. Machili gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakulandana ni machili gamakulungwa gala, ²⁰ ga wātumie pa wānsyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyō wa machili kwini. ²¹ Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni wāali ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni lina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa wāndu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. ²² Akunnungu wāpele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile a wē ntwe wa mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. ²³ Wāndu wākunkulupilila Kilisito ali chiilu cha Kilisito, nombewo ali utindimisyo wa Kilisito wākutimisya indu yose.

2

Kutyochela mu chiwa kwinjila mu umi

¹ Wānyamwe kalakala mwaliji wawe mu utame wa mmbumu kwa ligongo lya ungaajitichisya Akunnungu ni sambu syenu. ² Katema ko mwatemi malinga ni wende wangalimate wa wāndu wā chilambo chino. Mwampilikanichisye jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano wāndu wāngakwajitichisya Akunnungu. ³ Kalakala, nowaji twaliji mpela wēlewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyelesya iilu ni lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twawajilwe kulamulikwa ni Akunnungu mpela wāndu wāne.

⁴ Nambo Akunnungu ali wā chanasa chachijinji, wātunonyele uweji kwa unonyelo wao wekulungwa, ⁵ namose patwaliji mpela tuwile mu utame wetu wa chibumu, kwa ligongo lya sambu syetu, Akunnungu wātutesile wājumi pamo ni Kilisito. Kwayele tukulupwiswe kwa upile wa

Akunnungu. ⁶ Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwini. ⁷ Watesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wangaukupimika kwa iwelesi yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito. ⁸ Pakuwa, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu. ⁹ Nga wa kwa ipanganyo yenu, kwayele mundu jwalijose akalikusya kwa chachili chose. ¹⁰ Akunnungu atugumbile ni kuwa wasambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, watugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiwichikwe chile ni Akunnungu tuipanganye.

Umo mwa Kilisito

¹¹ Nipele nkumbuchile imwatite pakuwa kalakala wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi wankuwilanjikwa wangaumbala ni Wayahudi wakuliwilanga waumbele, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni wandu mu iilu yao. ¹² Kele katema ko mwaliji ngankwamanyilila Kilisito, wanyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Waisilaeli wa wasagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiwachilanjile kwa wandu wakwe ni mwatemi pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. ¹³ Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, wanyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli pachiwandi kwa litala lya miasi ja Kilisito. ¹⁴ Pakuwa Kilisito nsyene atujigalile chitendewe chakwatenda Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi kuwa wamo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, wautyosisye umagongo uwaliji nkwarekanganya mpela likumba pasikati jao. ¹⁵ Welewo wagatyosisye Malajisyo ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti waatende Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi kuwa wamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda yele wachiichenawo chitendewe. ¹⁶ Kwa kuchityosya chiilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiwili jo kuwa wamo ni kwajilanya ni Akunnungu.

¹⁷ Nipele, Kilisito waiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendewe kukwenu wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi, wandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Wayahudi waali chiwandi ni Akunnungu. ¹⁸ Pakuwa kutyochela ni aila yaitesile Kilisito, uweji wose, Wayahudi ni wandu wanga wa

Wayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo.

¹⁹ Nipele chitandile sambano, wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma wakupita. Sambano ndi wandu wa nnango umo pamo ni wandu wa Akunnungu, ni sooni waali mu nyuumba ja Akunnungu. ²⁰ Iyoyo wanyamwe nta wikwe pa nsingi wau wikwe ni achinduna ni wakulondola wa Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyuumba. ²¹ Welewo ni wakujilumbikanya nyuumba jose ni kujikusya mpaka jiwe Nyuumba ja Akunnungu jajiswela jajityosyekwe kwa ligongo lya Ambuje. ²² Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe wakwe nkuta wikwa pamo ni wandu wane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbumu jwakwe.

3

Masengo ga che Paolo kwa wandu wanga wa Wayahudi

¹ Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunalichila wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi. ² Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu. ³ Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi. ⁴ Ni wanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanyilila inguti kumanyilila ntemela wa Kilisito. ⁵ Kalakala wandu nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu waunukulile achinduna ni wakulondola wao waswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁶ Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone wandu wanga wa Wayahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Wayahudi. Wandu wo ali iwalo ya chiilu chimo, nombewo akupochela iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu.

⁷ Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao. ⁸ Uneji ndili mundu jwannandi kupunda wandu wose wa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila wandu wanga wa Wayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukukomboleka kuwalanjikwa. ⁹ Nasagulikwe kuti naalosye wandu wose chantemela cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu wa wagumbile indu yose, wasisile chantemela cho kwa iwelesi

yose chitandile kalakala. ¹⁰ Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito ni wakutawala ni wâali ni machili kwinani alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. ¹¹ Akunnungu wâtesile yele kwa litala lya Ambuje wetu Kilisito Yesu mpela iwasachile moâa gose pangali mbesi. ¹² Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilila welewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. ¹³ Nipele ngunchondelela kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuâa ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu.

Unonyelo wa Kilisito

¹⁴ Kwa ligongo li ngutindiwâla kwapopela Atati, ¹⁵ kutyochela kukwao ngosyo syose kwinani ni pachilambo tutupochele meena ga usyene. ¹⁶ Ngwawenda Akunnungu, wâali winji wa ukulu, anlimbisye mitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe. ¹⁷ Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, ¹⁸ kuti wanyamwe pamo ni wându wose wâ Akunnungu nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uleu ni mu chikwesya ni mu kwendesya. ¹⁹ Isyene, nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu.

²⁰ Twakusye Akunnungu wakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiwenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu. ²¹ Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni moâa gose pangali mbesi. Eloo.

4

Kulumbikana mu chiilu cha Kilisito

¹ Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela ntame mpela yatite kunsalila Akunnungu ntame pa wammilasile. ² Mmeje wakulitimalika ni chitungato ni wakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo. ³ Nlimbile nnope kuugosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendewe chachikunlumbikanya. ⁴ Chipali chiilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwa wilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuâa chimo. ⁵ Apali Ambuje wâmo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. ⁶ Akunnungu wâmo, wâali Atati wâ wose, welewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa wându wakwe wose.

⁷ Kila mundu pasikati jetu apochele ntuuka kutyochema kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito. ⁸ Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu,

“PaWakwesile kwini,

waulongwesye mpingo wa wandu watawikwe,

ni wapele wandu mituuka.”

⁹ Nipele, pakuwecheta, “Wakwesile kwini,” ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti watulwiche kaje mpaka paasi chilambo. ¹⁰ Welewo wa watulwiche ali wawowo wa wakwesile kwini nnope kupunda kwiunde kose kuti aitemde indu yose yaigumbile imalile. ¹¹ Jwelejo ni juwasagwile wandu wane kuwa achinduna ni wane kuwa wakulondola wa Akunnungu ni wane kuwa wakulalichila Ngani Jambone ni wane kuwa wakuchinga ni wakwiganya. ¹² Watesile yeleyo kuti akombole kwa wika chile wandu wose wa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiilu cha Kilisito. ¹³ Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kummanyilila Mwana jwa Akunnungu, tuwe watukusile mu chikulupi ni kuuichila utindimisywa wa Kilisito. ¹⁴ Nipele, ngatuwa sooni mpela wanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni wandu wakwalambusya wane ni kwasoyasya wandu kwa kwalyungasya. ¹⁵ Nambo twawechetaga yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, waali ntwe wa mpingo wa wandu wakukulupilila. ¹⁶ Kwa kulongoswa ni Kilisito, iwalo yose ya chiilu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo wa iwalo yakwe. Nipele chiwalo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene, chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo.

Umi wa sambano mwa Kilisito

¹⁷ Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu, wakusikuya ng'anisyo syao syangalimate. ¹⁸ Wandu wo lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya kulowela kwao ni kukakatima kwa mitima jao. ¹⁹ Wanyawo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka.

²⁰ Nambo wanyamwe nganinlijiganya yeleyo nkati Kilisito. ²¹ Isyene mwapilikene uchenene nkati Che Yesu ni wanyamwe ndi wakulijiganya wakwe, mwajiganyikwe mwa welewo ni usyene wauli nkati mwao. ²² Mwajiganyikwe kuula utame

wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwaliji nkonasikwa kwa ligongo lya misese ja kulambusya. ²³ Mpanganyikwe wâa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu. ²⁴ Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene.

²⁵ Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose aŵechete usyene ni njakwe, pakuwâa uwe wose tuli iŵalo ya chiilu cha Kilisito. ²⁶ Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambi, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. ²⁷ Kasimwapa lipesa Shetani. ²⁸ Juŵajiŵaga akajiŵa sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya ŵakulaga. ²⁹ Nkaŵecheta maloŵe gangalimate, nambo mmechete maloŵe gambone gagakwalimbichisya ŵandu kuti maloŵe gunkuŵecheta gakamuchisye ŵandu ŵakugapilikana. ³⁰ Ngasimunsupusya Mbumu jwa Akunnungu pakuwâa ŵelewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe, nombe mbumu akulosya lyuŵa lichaiche Akunnungu kukwawombola ŵandu ŵakwe. ³¹ Ngasimma ni ligogo mu ntima mwe ni ngasimwatumbilila ŵandu ŵane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose. ³² Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanasa jwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechesya Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

5

Kutama mu lulanga

¹ Mwasyasye Akunnungu pakuwâa ŵanyamwe ndi ŵanache ŵao ŵakunonyelwa. ² Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iŵatite pakutunonyela ni kuutyosya umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu.

³ Nambo pakuwâa ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. ⁴ Ngasimecheta maloŵe ga soni ni gangalimate pane ga makani ngagakuŵajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuŵecheta maloŵe gakatogolela Akunnungu. ⁵ Mmanyilile isyene kuti jwachikululu jwalijose ni jwausakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu.

6 Akanlambusya mundu kwa maloŵe gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akunnungu akwalamula ŵele ŵangakwapilikanichisya. 7 Nipele ŵanyamwe nkakamulangana nawo. 8 Ŵanyamwe kalakala mwaliji pa chipi, sambano ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Ambuje, nkutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela ŵandu ŵaali mu lulanga, 9 pakuŵa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuŵecheta ya usyene. 10 Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Ambuje. 11 Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisye ŵandu palulanga. 12 Ligongo indu yakuipanganya kwachisyepela ikutesya soni namose kuiŵalanga. 13 Nambo yose yaikwichiswa palulanga, ikuloleka pangasisika, 14 pakuŵa lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lyo Malembelo gakuti,
 “Njimuche mmweji ungonile,
 nsyuche,
 nombe Kilisito chanlanguchisye.”

15 Nipele nllilechesye inkuti kutama. Nkatama mpela ŵandu ŵakuloŵela nambo ntame mpela ŵandu ŵandi ni lunda. 16 Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuŵa moŵa ga gali gakusakala. 17 Kwa ligongo lyo nkaŵa ŵakuloŵela, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye. 18 Kasinkolelwa divai pakuŵa kukolelwa kukuntesa mundu apanganye indu yangalumbana pangaganisya ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akunnungu. 19 Pankukunguluka, mmechete kwa maloŵe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu. 20 Mwatogolele Akunnungu Atati, moŵa gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Majiganyo gankati achimbumba ni achalume

21 Kila mundu annolechesye njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo lya kwachimbichisya Kilisito.

22 Ŵanyamwe achimbumba, mwapilikanichisye achiŵankwenu mpela inkuti kwapilikanichisya Ambuje. 23 Pakuŵa jwannume akunlongosya ŵankwakwe, mpela Kilisito nombe ali jwakuulongosya mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali ŵakwakulupusya ŵandu ŵakukulupilila, ŵaali chiilu chao. 24 Mpela ila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe ŵapilikanichisye achiŵankwawo mu yose.

25 Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kwa kuutyosya umi wao kwa ligongo lyao. 26 Watesile yeleyo kuti auwiche pajika mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa liloŵe lyao mpela akwajosya ni meesi, 27 kuti akombole kuliichisya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali waswela ni wambone, wangali chilewo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. 28 Iyoyo peyo achalume akusachilwa wanonyele achiwankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwanume jwakunnonyela wankwakwe akulinonyela nsyene. 29 Pakuwa ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisa ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, 30 ligongo uwe wose tuli iwalo ya chiilu chao. 31 Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Kwa ligongo li, jwanume chiwaaeleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wankwakwe, nombe wawili wo chawe wamo.” 32 Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wandu wakwe wakukulupilila. 33 Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwanume jwalijose annyonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisya wankwakwe.

6

Wanache ni Achaŵelesi

1 Wanyamwe wanache mwapilikanichisye achaŵelesi wenu ligongo nkukulupilila Ambuje, pakuwa chelecho chili chambone kuchipanganya. 2 Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” Lyeleli lili lilajisyo lyaandanda lyalili ni chilanga, 3 ni, “Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo.”

4 Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu.

Achikapolo ni Achambuje wao

5 Wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye achambuje wenu wa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwatumichila Kilisito. 6 Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona

Wandu kuti mmoneche wambone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuwa wanyamwe ndi achikapolo wa Kilisito. ⁷ Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwaatumichila Ambuje ni ngawa mpela nkwaatumichila wandu. ⁸ Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochele kwa Ambuje.

⁹ Ni wanyamwe achakulu wa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni welewo, nkwenenje Ambuje wamo pe kwini, nombewo nganakola lusagu.

Ngondo ja Mbumu

¹⁰ Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. ¹¹ Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. ¹² Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni wandu, nambo tukumenyana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni wakwete ulamusi ni wakwete machili, wakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. ¹³ Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyana chinkombole kwima nkulimbila.

¹⁴ Nipele, njime nkulimbila, usyene uweje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuweje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, ¹⁵ ni kukola lungwanu lwa kwalalichila wandu Ngani Jambone ja chitendewe luweje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. ¹⁶ Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiwe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja jwachigongomalo. ¹⁷ Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni lilo we lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Mpopelele katema kose, nchiwendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelele wandu wose wa Akunnungu. ¹⁹ Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe malowe gakuwecheta ni ngombole kwamanyisya wandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. ²⁰ Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano ndili mu

chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa.

Chikomasyo chakumalichisya

²¹ Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwaketumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni manyilile inguti pakupanganya masengo. ²² Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu.

²³ Achalongo achinjangu, ngummendela chitendewele ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. ²⁴ Ngwaŵendela umbone kwa Akunnungu aŵala wose ŵakwanonyela Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Chikalata chi che Paolo kwa Wafilipi Chilongolelo

Che Paolo walembele chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waWaliji ku Filipi. Pa yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, katema che Paolo ali ataWikwe. (1:13) Komboleka yaliji ku Loma. Chikalata chi walembele mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waWaliji ku musu wa ku Filipi.

Tukukombola kusyoma kanandi nkati musu wa ku Filipi mu chitabu cha Masengo ga achinduna. Musu wa ku Filipi waliji wekulungwa mu chilambo cha ku Makedonia. Nombe kwaliji ni mpingo waandanda wa wandu wakukulupilila Kilisito mu chilambo cho.

Che Paolo ni che Sila wautandisye mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wo pamo, kwa nningwa wa kuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu paWaliji kweleko. (Masengo 16) Che Paolo waliji ni miningwa jakupisyangana kwa kuchilemba chikalata chi. Watumiye lipesa li kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kwa ligongo lya ntuuka uwapelechele paWapikene kuti ataWikwe mu liunjili lya 4:10-19, ni wasalile yakuti pakwendelechela ali mu chitaWiko. Walajisye che Timoseo ni che Epafladito kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito mu liunjili lya 2:19-30, kuti wapochele ni kwachimbichisya ilongola wao.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata kwa kwakomasya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi (1:1-2).

Soonu akwasalila nkati yakuti pakwendelechela ni yakuti pakusauka (1:3-2:30).

Soonu akwasalila yaikuti pakusachilwa wakilisito kutama (3:1-4:9).

Che Paolo akumalichisya kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi kwa mituuka jiWapelechele ni pa mbesi akwakomasya (4:10-23).

Chikomasyo

¹ Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunnembela wanyamwe, wandu wa Akunnungu wose wankutama ku Filipu wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi wa mpingo wa wandu

Wakukulupilila Kilisito. ² Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochema kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu.

Che Paolo akwapopelela Wafilipi

³ Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila. ⁴ Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, ⁵ kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wandu Ngani Jambone, chitandile lyuwa lyaandanda lila mpaka lelo jino. ⁶ Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juwagatandisye masengo gambone ga mmitima mwenu, chagajendelechesye mpaka pachigamalile pa lyuwa lya kuuja Kilisito Yesu lila. ⁷ Nguwajilwa kuganisa kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakamulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawiko ni panaliji nechelele. ⁸ Akunnungu ali jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu.

⁹ Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nnopenope ni nkole lunda ni umanyilisi, ¹⁰ kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Soon mitima jenu jiwoneche jeswela, wangali magambo mpaka lyuwa lya kuuja Kilisito lila. ¹¹ Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochema kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu.

Kutama kwa kwatumichila Kilisito

¹² Achalongo achinjangu ngusaka manyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwannope kwenesya Ngani Jambone. ¹³ Kwa ligongo lya wakulindilila wose wa nyumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawiko, ligongo ngwatumichila Kilisito. ¹⁴ KutaWikwa kwangu kwatesile achalongo wajinji wawankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kulalichila Lilo we lya Akunnungu pangali lipamba. ¹⁵ Isyene, wampepe mwa wandu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wandu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya wandu. ¹⁶ Wandu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. ¹⁷ Wandu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wanalumbana ni ngawa kwa ntima wambone. Wanyawo

akuganichisya kuti tanyonjehesye kulaga nkutaŵikwa kwangu.

¹⁸ Ngaŵa chindu kwangu une! Une ngusengwa iŵaga ŵandu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wangelumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa, ¹⁹ pakuŵa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkutaŵikwa. ²⁰ Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Nambo ngamuliswe ntima moŵa gose nnope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame mu chiilu changu, iŵaga ndili jwanjumi pane ndili wile. ²¹ Pakuŵa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope. ²² Nambo iŵaga kwendelechela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisya ŵandu ŵane, pelepo nganguchimanyilila chakusagula. ²³ Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuŵa chelecho chili chindu chambone kupunda, ²⁴ nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya ŵanyamwe najendelechelaga kutama. ²⁵ None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni ŵanyamwe wose kuti nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. ²⁶ Nipele pachinjiŵa sooni ni ŵanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu nku-lumbikana ni Kilisito Yesu.

²⁷ Nipele, chachikusachilwa utame wenu uŵe wakuŵajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iŵaga ngangwika, mbilikane kuti nkwima chiimile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjelaga chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone. ²⁸ Ngasimwajogopa kose ŵammagongo ŵenu, katema kose muukamulisye ntima. Chelechi chichiŵe chimanyisyo chisyene kwa ŵanyawo kuti chajonasiche, nambo ŵanyamwe chimpunde pakuŵa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu. ²⁹ Pakuŵa Akunnungu ampele ŵanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngaŵa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lyao. ³⁰ Sambano nkukamulana none pa ngondo. Ngondo jijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2

¹ Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkwete umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine? ² Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganisyo simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. ³ Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene. ⁴ Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisya nsyene nambo asose kutenda indu yaikwasangalalisya wându wâne. ⁵ Nkolanje ntima uwowo waalinawo Kilisito Yesu.

⁶ Namose Kilisito wâliji chisau Akunnungu, nambo nganaganichisya kuti kuwâ chisau Akunnungu, chili chindu chakukumulana nacho.

⁷ Nambo wâlesile indu yose yaili yakwe, wâliji mpela jwakutumichila, wâpagwile ni kuwâ mundu mpela wându wâne.

⁸ Wâlitulwisye ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba.

⁹ Kwa ligongo lyo Akunnungu wânyakwile mwinani nnope, wâpele liina lyekulu kugapunda meena gose,

¹⁰ kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwinani, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo

chitindiwâle paujo pao,

¹¹ ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje

kwa ukulu wa Akunnungu Atati.

Mme mpela lilanguka pachilambo

¹² Nipele, achambusanga wângu wâkunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya mowâ gose panaliji kukwenu, chiwê yambone mwajendelechelaga kunyitichisya pa mowâ gano pandalichile ni wânyamwe. Njendelechele kuipanganya yambone yaikuilana ni ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile.

¹³ Pakuwâ Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene.

¹⁴ Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, ¹⁵ kuti mme wânache wâ usyene wâ Akunnungu ni wângali ni sambu, wânkutama pasikati ja chilambo changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisya kwiunde, ¹⁶ akuno ni

nkamulile uchenene liloŵe lyalikwichisya umi. Mwapan-ganyaga yeleyo chingole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuŵa lya kuuja kwa Kilisito, pakuŵa chichiŵe chimany-isyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganigaŵa ga bule.

¹⁷ Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuŵa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni ŵanyamwe wose. ¹⁸ Ni ŵanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une.

Che Timoseo ni che Epaflodito

¹⁹ Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pangakaŵa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu. ²⁰ Nganingola mundu jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. ²¹ Ŵandu ŵampepe akusosasosa kupoka kwao achin-syene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito. ²² Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuŵajilwa, pakuŵa ŵelewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atatigwe kunlalichila Ngani Jambone. ²³ Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjii manyilila itiingopochele apano. ²⁴ None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵa.

²⁵ Nambo yamajile kummusya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume njangu pa masengo ga kujichen-jela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwan-tumile achenjeuchile yaikuusoŵa. ²⁶ Jwelejo akunnajila kwannope kwawona ŵanyamwe wose, ŵasongoneche nnope pakuŵa mwapilikene kuti alwasileje. ²⁷ Kusyene, alwasileje mwa kuŵandichila kuwa. Nambo Akunnungu ŵankolele chanasa, nganankolela chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. ²⁸ Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale. ²⁹ Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisye ŵandu ŵaali mpela jwelejo. ³⁰ Pakuŵa ŵaliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo ŵaliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwalepele mwachinsyene kungamuchisya.

3

Kukundikwa ni Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni

indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuw̄a yeleyo chiinfai w̄anyamwe. ² Nlilolechesye ni aŵala w̄akuitendekanya ya chigongomalo, w̄aali mpela mbwa, w̄andu w̄akukanganyichisya kuumbala. ³ Uweji tuli w̄andu w̄aumbale isyene, ngaŵa w̄anyawo, pakuw̄a tukwapopelela Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. ⁴ Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. Iw̄aga kwana mundu jwakuganisya kuti akukombola kulifunila chisyoŵelo cha kuumbala, une naapundile. ⁵ Naumbele panaliji ni moŵa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo, ⁶ nachalile nnope kwalagasya mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chileŵo. ⁷ Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. ⁸ Elo, ngaŵa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje w̄angu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiŵalanjila usakwa kuti naapate Kilisito ⁹ ni kulumbikana nawo kuli kusyene. None nganguŵalanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguŵalanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. ¹⁰ Ngusaka namanyilile Kilisito ni machiliga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iw̄atite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iw̄atite kuwa kwa ligongo lyangu, ¹¹ akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye.

Nguutuka kuti iche pangusaka kwika

¹² Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. ¹³ Achalongo achinjangu, nganguliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguiliŵalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. ¹⁴ Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi, aula uŵilanje watuŵilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. ¹⁵ Uwe wose w̄atukusile mmbumu, tunganisyeje yimo. Naga nkwete maganisyo gane, Akunnungu

tambunukulile chindu cho. ¹⁶ Nambo, kwa yailiyose tu-jendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano.

¹⁷ Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone wakuchikuya chisyasyo cha majende gatumpele wanyamwe. ¹⁸ Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, wandu wajinji akutama nti wammagongo wa nsalaba wa Kilisito. ¹⁹ Mbesi jao jili wonasi, pakuwa nnungu wao ali misese ja chiilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. ²⁰ Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje wetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani. ²¹ Welewo chaigalausye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iwe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4

Malowe ga kulimbisya ntima

¹ Kwayele, achalongo achinjangu wakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Wanyamwe ni wanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Wakunonyelwa wangu ngummenda njime kwakulimbangana nkulumbikana ni Ambuje.

² Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. ³ Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisye achakongwe wa, pakuwa walasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu wane wa wapanganyisye masengo pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi.

⁴ Nsengweje mowa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nsengweje! ⁵ Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa wandu wose, Ambuje ali chiwandi kuuja. ⁶ Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela. ⁷ Ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa wandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu.

⁸ Mbesi, achalongo achinjangu nganisyeje nkati yose yambone ni yaikuwajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yakuwajilwa kwilapa, ni yose

yakusalala ni yakuchimbichikwa. ⁹ Ntendeje indu yose imwalijigenye ni imwaipochele kutyochela kwangune, ni yanayose imwaipilikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunungu wakwatenda wandu atame kwa chitendewele chaŵe pamo ni wanyamwe.

Che Paolo akwatogolela Wafilipi

¹⁰ Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuwa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiwalile nambo lyansowile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. ¹¹ Nganguwecheta yelei pakuwa ngwete yaikuusowa, ligongo nalijigenye kulisinga mu indu indi nayo. ¹² Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusowekwa nombe. ¹³ Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito wakuumba machili. ¹⁴ Nambo mwatesile yambone kukumulangana none nkulaga kwangu.

¹⁵ Wanyamwe Wafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Makedonia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito uwakumulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikaŵe wanyamwe pe. ¹⁶ Pakuwa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji. ¹⁷ Ngaŵa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. ¹⁸ Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuwa che Epaflodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. ¹⁹ Nipele Akunnungu wangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoŵa kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. ²⁰ Ukulu uŵe kwa Akunnungu Atati wetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Chikomasyo cha kumalichisya

²¹ Mungomachisye wandu wose wa Akunnungu wakwakulupilila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu waali pamo ni une akunkomasya. ²² Wandu wose wa Akunnungu wakutama pelepa akunkomasya, nnopennope wandu waali mu nyuumba ja Mwenye jwa ku Loma.

²³ Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni wanyamwe.

Chikalata chi che Paolo kwa Wakolosai Chilongolelo

Chikalata kwa wakolosai chalembekwe ni Nduna che Paolo, liunjili lya 1:1. Walembile chikalata chi ali mchitawiko mmusi wa ku Loma. Ikukomboleka chalembekwe pa yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chikalata kwa wandu wa ku Kolosai pamo ni ikalata ine, kwa wandu wa ku Efeso ni chikalata kwa che Filimoni ikuwilanjikwa ikalata ya mchitawiko pakuwa che Paolo walembile ikalata yo ali mchitawiko. Walembile chikalata chi kwa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Che Paolo nganautandisya mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai mpela yatite pakusala mu liunjili lya 2:1, nambo ikukomboleka waliweni kuti akusachilwa ni wele wandu wakukulupilila Che Yesu wo. Pane mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu watandiswe ni che Epafula pakuwa waliji mundu jwa ku Kolosai.

Che Paolo watojime kwa ligongo lya majiganyo gampepe ga unami pasikati ja mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Liuto lyalikulungwa lya chikalata cho lyakunguluchile ngani jo. Ikukomboleka kwaliji ni mpingo wa Wakilisito waali Wayahudi walinjile kwakanganichisya Wakilisito wane akuyanje malajisyo ga Chiyahudi gagakutyochela mu Lilangano lya Kalakala, nnopenope yankati kuumbala. Che Paolo akulemba yambone, kuti Wakilisito ngakuchilajila chachilichose pane mundu jwalijose ika we Kilisito kuti akombole kukundikwa ni Akunnungu, liunjili lya 1:15-20, ni kuti majiganyo gasyene gali ga chiundu ni ngagakukombola kwapokasya kose, liunjili lya 2:8.

Yaili mwalemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kwakomasya wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai, liunjili lya 1:1-2.

Ni sooni akulemba nkati ukulu wa Kilisito, kweleku kuli kwanga kusyene nkati majiganyo ga unami gagajenele mu Kolosai, liunjili lya 1:3-3:4.

Mpela yaitite pakusyoweleka mu ikalata yakwe yejinji, che Paolo akulemba mbindikati jine ja chikalata kwa kulemba malajisyo kulosya yakuti kusachilwa Wakilisito kutama, liunjili lya 3:5-4:6.

Che Paolo akumalichisya kulemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ni kwasalila kuti chikalata chi chisomekwe paujo pa wakukulupilila waali mu mipingo jine wandu wakukulupilila Che Yesu, liunjili lya 4:7-18.

¹ Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo, ² tukunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Kolosai, achinjetu wakukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu.

Kwatogolela Akunnungu

³ Moŵa gose patukumpopelela wanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁴ Pakuŵa tupilikene inkuti pakwakulupilila Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose wa Akunnungu. ⁵ Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilila chilolelo chammichile chile kwini. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene. ⁶ Ngani Jambone jo jannyichilile wanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelechela umbone, ni kukula mpela ijitite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuŵa pamwapilikene ni kumanyilila umbone wa Akunnungu wautite kuŵa. ⁷ Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juwanjigenye wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwaktumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. ⁸ Jwelejo ni jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁹ Kwa ligongo li nowe wakwe chitandilile lyuŵa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende mmanyilile aila yakwisaka mpanganye mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁰ Tukupopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo moŵa gose. Kwa litala lyo chinkombole kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu. ¹¹ Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkombole kupililila indu yose pangapela, ¹² ni kwakusengwa mwatogolele Atati, wantesile wakuwajilwa kupochela indu yose iwagosele wandu wakwe mu umwenye wa lilanguka. ¹³ Pakuŵa welewo atukulupwisye kutyochela mmachili ga chipi ni kutujinjisya mu umwenye wa Mwanagwe jwakunonyela. ¹⁴ Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambu syetu.

Kilisito ni masengo gakwe

¹⁵ Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wangakuwoneka. Jwelejo wapali ikanaŵe yepanganyikwe yose kugumbikwa. ¹⁶ Pakuŵa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu waigumbile indu yose ya kwini ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka ni yangaikuwoneka pamo ni waali ni machili pane achakulu pane ilongola pane waali ni ulamusi. Akunnungu waigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe. ¹⁷ Kilisito wapali ikanaŵe indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo. ¹⁸ Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti aŵe jwaandanda mu indu yose. ¹⁹ Pakuŵa yanonyelesye Akunnungu asyene kuti utindimiso wakwe wose uŵe mu nkati mwa Kilisito. ²⁰ Akunnungu waijilenye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jizamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewe ni indu yose yaili pachilambo ni kwini.

²¹ Ni wanyamwe kalakala mwaliji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwaliji wammagongo wao pakuŵa mwaganisisye yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo. ²² Nambo sambano, Akunnungu wantesile mwanya mme achambusangagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjausye paujo pao akuno ndi waswela, wangali sambi namose chilewo. ²³ Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechela kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuŵa jwaketumichila jwa Ngani Jambone jila jijalalichile kwa wandu wose pachilambo pose.

Masengo ga che Paolo kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito

²⁴ Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwiche mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. ²⁵ Ni une natendekwe ni Akunnungu kuŵa katumetume jwa wandu wakukulupilila Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Liloŵe lyao kwa utindimiso, ²⁶ ni liloŵe lyo lili chantemela chichasisiche kwa wandu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wandu wakwe. ²⁷ Pakuŵa Akunnungu asachile kwamanyisya wandu chantemela cho yachitite pakuŵa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wandu wangaŵa Wayahudi

wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. ²⁸ Kwa ligongo lyo, tukunlalichila Kilisito kwa wandu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimisyo mu nkulumbikana ni Kilisito. ²⁹ Kuti ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2

¹ Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wanganamone une. ² Ngupanganya yelei kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanyilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. ³ Welewo pe ni wakukombola kwatenda wandu alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu.

⁴ Ngunsalila wanyamwe maloŵe ga kuti mundu akanlambusya kwa maloŵe gakunnyenga namuno gakuwoneka gambone. ⁵ Pakuŵa atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkwakulupilila Kilisito.

Umi wa usyene nkulumbikana ni Kilisito

⁶ Nipele pakuŵa mwapochele Kilisito Yesu kuŵa Ambuje wenu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo. ⁷ Njendelechele kukamulangana nawo mpela ila nkuŵika michiga nkati mwakwe ni umi wenu utaŵikwe pachanya pakwe ni kwima nkulimbangana mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wakutogolela nnope.

⁸ Nilolechesye akaika mundu kukunnambusya kwa maloŵe ga majiganyo gaunami, ndande jakwe jili mapochelo ga wandu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. ⁹ Pakuŵa chinungu chose cha Akunnungu chili mu nkati mwa chiilu cha Kilisito. ¹⁰ Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkwete umi wautindimisyo. Welewo akwete ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose.

¹¹ Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kumbala kwangatendekwa kwa makono ga wandu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. ¹² Pakuwa pamwabatisilwe mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwansyusisye Che Yesu. ¹³ Kalakala mwaliji wawe ligongo lya sambu syenu ni tama sya chilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambu syaliji syangatyochekwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechelesye sambu syetu syose, ¹⁴ pawachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo gakwe chati Akunnungu akatulamulile uwe, wachipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba. ¹⁵ Pa nsalaba po Kilisito wagasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wakutawala. Watasile soni paujo pa wandu kwa kwakwekwelemya nti wandu watawikwe mu ulendo kwalosya kuti wapundile.

¹⁶ Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesi pane Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁷ Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele yose uli Kilisito nsyene. ¹⁸ Nkajitichisya kulumulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume wa kwini. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe. ¹⁹ Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito waali ntwe wa chilu. Kwa litala lya welewo chilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iwalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu.

Kuwa ni kutama pamo ni Kilisito

²⁰ Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wandu wa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo, ²¹ "Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwaya achila"? ²² Yeleyo yose chiwe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga wandu pe. ²³ Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwaliwichile achinsyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chilu kwakuchisasya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chilu.

3

¹ Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yaili kwinani kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu. ² Nganisyeje indu yaili kwinani ni ngaŵa yaili pa chilambo pano. ³ Pakuŵa ŵanyamwe mwaliji ŵawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. ⁴ Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele ŵanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao.

Utame wa kalakala ni utame wa sambano

⁵ Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago. ⁶ Kwa ligongo lya sambi si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila ŵelewo ŵakukana kupilikanichisya. ⁷ Kalakala, ŵanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. ⁸ Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Maloŵe gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu. ⁹ Kasinnambusyana, pakuŵa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, ¹⁰ ni kuuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu ŵakugumba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela ŵelewo. ¹¹ Kwa ligongo lyo, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Ŵayahudi ni Ŵagiliki, ŵaumbele ni ŵangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelelwe. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose.

¹² Ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, jwelejo ŵannonyele ni kunsagula kuti mme ŵandu ŵakwe. Kwa yeke mmanje ni ntima wa chanasa ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitimilika ni upililiu. ¹³ Mpilililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni maloŵe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya ŵanyamwe. ¹⁴ Pakupunda indu yose, njonjehesye unonyelo pakuŵa unonyelo ukutaŵikanya indu yose mu umo uuli utindimisyo. ¹⁵ Chitendeweke cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuŵa Akunnungu ammilasile ŵanyamwe kuti chipagwe chele chitendeweke mu chiilu chimo, ni mme ŵakutogolela. ¹⁶ Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. ¹⁷ Chichintende chose pane

kuwêcheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu.

Mundu yakusachiwa pakutama mu utame wa sambano

¹⁸ Wanyamwe achakongwe, mwapilikanichisye achiwankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. ¹⁹ Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu, ni kasimma wakalipa kukwao.

²⁰ Ni wanyamwe wanache mwapilikanichisye achawelesi wenu mu yose, pakuwa chelechi chikwanonyelesya Ambuje.

²¹ Ni wanyamwe achawelesi kasimwalipula wanache wenu, kuti akapwa ntima.

²² Ni wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye awala waali achakulu wenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikanichisya pe katema pakummona kuti mmoneche wambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu. ²³ Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngawa nkwatendela wandu. ²⁴ Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa wanyamwe mbote jakwagosela wandu wao. Pakuwa Kilisito ali Ambuje wa usyene unkwatumichila. ²⁵ Pakuwa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapangenyeye, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4

¹ Ni wanyamwe achakulu mpanganye yaili yambone kwa achikapolo wenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanuililaga kuti nomwe wakwe nkwete Ambuje kwini.

Malajisyo kwa Wakilisito wose

² Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu. ³ Iyoyo ntupopelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito. Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitawiko. ⁴ Nipele mumbopelele kuti ngombole kuwêcheta yaikuti kuwajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiwika chantemela cho pangasisika.

⁵ Njendeje kwa lunda pankutama ni wandu wangakukulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. ⁶ Mowa gose aila yose inkusala yakamuchisye wandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose.

Chikomasyo chakumalichisya

⁷ Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika

ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisye wanyamwe ngani syangu syose. ⁸ Kwa ligongo lyo nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. ⁹ Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Wanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano.

¹⁰ Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. ¹¹ Nombe che Yoshua, jwakuwilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Wayahudi wa wakulupilile ni watatu pewo wakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, wanyawo ni wakungamasya une. ¹² Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Moŵa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. ¹³ Ngukombola kusala umboni nkati welewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wandu wa ku Hielapoli. ¹⁴ Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya.

¹⁵ Mwakomasye achalongo achinjetu wa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wakusimana mu nyumba jao. ¹⁶ Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalembele wandu wa ku Laodikia ampanje wanyamwe nsyome. ¹⁷ Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisye. ¹⁸ Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiwalila kuti une ndili muchitaŵiko. Ngummendela umbone kutyochela kwa Akunnungu.

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wasesalonike Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa wāndu wā ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Mu ikalata iwālembile che Paolo, chikalata chi chikuloleka chaliji chandanda kuwīchikwa mu Bibilia ni chalembeke pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo wāliji ku Kolinto katema pa wāalembile chikalata chi wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike, wāndu wākunkulupilila Kilisito wā wāpatile katema ka ulendo wao wawīli wa kwalalichila wāndu ngani sya Che Yesu, (Masengo ga achinduna 17:1-10). Mu chitabu cha Masengo ga achinduna asasile kuti mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wo waliji ni Wāyahudi wāampepe ni Wāgiliki achajinji.

Che Paolo nganakombola kutama ku Sesalonike katema kakajinji pakumala kwapata wāndu wākunkulupilila Kilisito, kwapele kanyuma wāapelechele chikalata chi kwatulasya ntima Wākilisito kweleko. Chikalata cho chisasile indu yose ni chikwete malajisyo gampepe gankati yakuti kusachilwa Mkilisito kutama. Che Paolo asasile indu impepe ya kuliwika chile katema Kilisito pachaiche kawīli. Panepa Wākilisito wāali mumpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike wāsengwile kwa ligongo lya ngani ji. Che Paolo atumie kuika kwa Kilisito kawīli mpela ligongo lya kutama utame waukwakusya Akunnungu (5:6-8).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chi kwa kwakomasya wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kwatogolela Akunnungu kwaligongo lyao (1).

Che Paolo akusala yankati ipanganyo yao ni yankati ngani ji wāsaliwe ni che Timoseo (2:3).

Che Paolo akwasalila yakuti kusachilwa kutama Wākilisito mu lilanguka lya kwika kwa Che Yesu kawīli (4:1-5:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kawīli wāndu wākunkulupilila Kilisito ni sooni akwachondelela kila mundu mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito atende yakuti kukombola asyome chikalata cho (5:16-28).

¹ Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunembela wānyamwe mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wāndi wāndu wākwe Akunnungu Atati

ni Ambuje wêtu che Yesu Kilisito. Tukummendela ntuuka ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu.

Umi ni chikulupi cha Wasesalonike

² Tukwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmapopelo getu pangapela. ³ Pakuŵa paujo pa Akunnungu Atati wêtu tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito. ⁴ Achalongo achinjetu wâkunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti wêlewo ansagwile mme wându wâkwe. ⁵ Pakuŵa patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa maloŵe pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni wânyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisya wânyamwe. ⁶ Wânyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Kwa litala li wânyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa wâkukulupilila wose ŵa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. ⁸ Pakuŵa kutyochela kukwenu lisonile liloŵe lya Ambuje, ngaŵa pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitikola chindu chakusala. ⁹ Achinsyene wo akuŵalanga ngani ja ulendo wetu patwanjimajimile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwtatumichile Akunnungu wâjumi ni wâusyene. ¹⁰ Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwinani, yaani Che Yesu juŵansyusisye mu wawe, nombewo ni wâkutukulupusya mlutumbilo lwa Akunnungu lwalukwika.

2

Ukatumetume u che Paolo ku Sesalonike

¹ Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila kwetu nganikuŵa kwa iyiyi peyi. ² Mpela inkuti kumanyilila, tukanaŵe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwannope, Akunnungu wêtu wâtukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa. ³ Utenga watukuulalichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wangalumbana atamuno ngatukusaka

kunlambusya mundu jwalijose. ⁴ Nambo moŵa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa ŵelewo paŵatukundile kuti tukuŵajilwa, ŵatupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa ŵandu. Nningwa wetu ngaŵa kwanonyelesya ŵandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu, ŵakusimanyilila nganisyo sya mitima jetu. ⁵ Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuŵa limo nganituŵa ni maloŵe ga kulikombakomba kwa ŵandu atamuno maloŵe ga kunyenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka. ⁶ Nganitusaka kulapikwa ni ŵandu atamuno ni ŵanyamwe atamuno ni ŵandu ŵane, ⁷ namuno uweji tuli achinduna ŵa Kilisito, tukakombwele kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitimaliche pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe. ⁸ Uweji twannonyele nnope mwanya namose kuŵa chile ngaŵa kwa kunnalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi ŵakunonyelwa ŵetu.

⁹ Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapanganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisye masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa ŵanyamwe. ¹⁰ Ŵanyamwe ndi ŵaumboni ŵetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya ŵankukulupilila, twatemi yaikuti pakuŵajilwa kwa uswela ni pangali kulalatilwa. ¹¹ Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapanganyichisya achiŵanagwe. ¹² Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole kutama kwa kwaŵajila Akunnungu ŵakummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao.

¹³ Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuŵa patwannychisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwajipochele ngaŵa nti liloŵe lya ŵandu nambo nti liloŵe lya Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuŵa. Pakuŵa Akunnungu ni ŵakupanganya masengo mmitima jenu mwanya ŵankukulupilila. ¹⁴ Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu ŵa ku Yudea, ni ŵanyamwe ŵakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuŵa mwanya mwalageswe ni ŵandu ŵa mu chilambo chenu ilaila mpela iŵalageswe ŵanyawo ni Ŵayahudi achinjao. ¹⁵ Aŵala Ŵayahudi ŵangakukulupilila ni uŵammuleje Ambuje Che Yesu ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kutulagasya nowe ŵakwe. Ŵandu ŵa

ngakwanonyelesya Akunnungu, sooni ali wammagongo wa wandu wose! ¹⁶ Namose walinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wandu wanga wa Wayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo wajonjehesye sambi ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambi syatesile mo wa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile.

Che Paolo akulajila kwajimajimila sooni wanda wa ku Sesealonike

¹⁷ Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa mo wa pe, sooni kwaliji kwa ungawonegana nambo nga wa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kumona sooni. ¹⁸ Kwa yele twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile ka wilika wili kuti iche kukwenu, nambo Shetani watulekasisye.

¹⁹ Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile wanyamwe mwachinsyene. Wanyamwe ni wandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni wandi chindu mpela singwa.

²⁰ Kusyene kwaligongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3

¹ Mbesi nganitukombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigalila uwe pe ku Asene. ² Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu, ³ kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwaligongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go paku wa uli usache wa Akunnungu kulagaswa. ⁴ Paku wa, patwaliji pamo ni wanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite paku wa. ⁵ Kwa ligongo lyo panalepele kwendelechela kupililila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunnyenga ni masengo gose gatupanganyisye kukwenu ga we gangali chindu.

⁶ Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nku-tukumbuchilanga mo wa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe wakwe itukuti kulajila kumbona. ⁷ Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana

nkati chikulupi chenu. ⁸ Pakuŵa sambano tukwete umi, kwa kummona ŵanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje. ⁹ Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. ¹⁰ Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu.

¹¹ Nipele tukwapopelela Akunnungu ŵaali Atati ŵetu ni Ambuje ŵetu Che Yesu atukolochesye litala lya kwika kukwenu. ¹² Ambuje anjonjehesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela ŵandu wose mpela itukuti kunnonyela ŵanyamwe. ¹³ Kwayele Akunnungu anlimbisye mitima jenu ni ŵanyamwe ngamma ni chileŵo ni chimme ŵaswela paujo pa Akunnungu ŵaali Atati ŵetu pachauje Ambuje ŵetu Che Yesu pamo ni ŵandu ŵao wose.

4

Utame waukwanyelelya Akunnungu

¹ Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanonyelelya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo. ² Pakuŵa nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che Yesu. ³ Akunnungu akusaka ŵanyamwe mme ŵaswela ni ngasimma ŵandu ŵa chikululu. ⁴ Jwannume jwalijose pasikati jenu akuŵajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni ŵankwawo mu uswela ni kuchimbichikwa, ⁵ ngaŵa kwa tama jangalimate mpelaga ŵandu ŵa ilambo ine ŵangakwamanyilila Akunnungu. ⁶ Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasanneŵela jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnyenga, pakuŵa Ambuje ni ŵakwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. ⁷ Pakuŵa Akunnungu nganatuŵilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. ⁸ Kwayele, mundu jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu ŵakumpa ŵanyamwe Mbumu jwao.

⁹ Nambo yankati unonyelo wa ŵakukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela chachili chose, pakuŵa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana. ¹⁰ Ŵanyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose ŵa pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya yeleyo.

11 Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo wanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila. 12 Kwanti yeleyo utame wenu chiuwe wa kuchimbichikwa mmbujo mwa wandu wangakwakulupilila Kilisito, nombe gannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikunsowa.

Kuuja kwa Ambuje

13 Achalongo achinjetu ngatukusaka mme wangamanyilila yankati ngani sya wandu wajasiche, kuti nkasupuka mpela wandu wane wanganakola chilolelo. 14 Tukukulupilila kuti Che Yesu wajasiche ni wasyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiwaichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose wawile achakulupililaga Che Yesu.

15 Pakuwa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji watuli chiwela wajumi, wachitusigale mpaka pa lyuwa lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela welewo wajasiche. 16 Pakuwa lilamulo chilityosyekwe kaje ni lilo we lya katumetume jwankulu jwa kwinani ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche kutyochela kwinani. Nipele wele wajasiche achakulupililaga Kilisito chasyuche kaje. 17 Pakumala yeleyo uweji watuli wajumi, watusigele, chitunyakulikwe pamo ni welewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje mo wa gose pangali mbesi. 18 Nipele, ntusyane mitima jenu ni malo we go.

5

Ndiwiche chile kwa kwika kwa Ambuje

1 Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachiikopochele yeleyo. 2 Pakuwa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuwa lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyi yakuti pakwika chilo. 3 Wandu pacha wechete, "Indu yose itulele ni kwana chitendewele," papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose wandu wose ngaakombola kuwambala. 4 Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuwa lya linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyi. 5 Wanyamwe wose ndi wandu wankutamanga mu lilanguka, ni wandu wa muusi. Uweji nganituwa wandu wa chilo atamuno wa chipi. 6 Nipele tukagona mpela wane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene. 7 Pakuwa wandu wakugona wala, akugona chilo ni wandu wakukolelwa, akukolelwa chilo. 8 Nambo uwe tuli

Wandu wa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tukusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe. ⁹ Pakuwa Akunnungu nganatuwika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ¹⁰ juwawile kwa ligongo lyetu kuti namose tawaga wajumi pane tujasiche tukombole kutama nawo pachauje. ¹¹ Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisya jwine ni jwine mpela inkutenda sambano.

Malajisyo gambesi ni chikomasyo

¹² Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye welewo wakupanganya masengo pasikati jenu ni wakunnongosya ni wakunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito. ¹³ Mwachimbichisye nope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaakupanganya. Ntameje mu chitendewele pasikati jenu.

¹⁴ Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche wandu waali ni ulesi, mwakamulisye ntima waali ni lipamba, mwakamuchisye wakulepetala, mwapililile wandu wose. ¹⁵ Nilolechesye mwachinsyene kuti akasauchisya mundu chakusakala ku chakusakala, nambo mowa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa wandu wose.

¹⁶ Nsangalale mowa gose, ¹⁷ mwapopelele Akunnungu pangapela, ¹⁸ mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochela pakuwa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu wanlumbikene ni Che Yesu Kilisito.

¹⁹ Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu, ²⁰ nkaupwanya utenga waukutyochela kwa Akunnungu. ²¹ Nsosesose yose ni kukamulisya chachili chambone, ²² nchiwambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana.

²³ Akunnungu asyene wakatupa chitendewele answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu iilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ilewo kukwenu katema kakwika Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ²⁴ Akunnungu wammilasilile wanyamwe chaitendekanye yeleyo pakuwa welewo ali wakulupilichika.

²⁵ Achalongo achinjetu, ntupopeleleje.

²⁶ Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela.

²⁷ Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi wandu wose wakunkulupilila Kilisito.

28 Tukunsachilanga umbone wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Wandu ŵa ku Sesalonike Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chalem-bekwe ni Nduna che Paolo (1:1). Walembele chikalata chi katema kakajipi pakumala kuchilemba chikalata chandanda kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike, pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Che Yesu. Che Paolo ŵaliji nganatyochi ku Kolinto, ŵaalembele chikalata chi ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵaapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kulalichila ngani ja Che Yesu (Masengo ga achinduna 17:1-10). Asasile mchitabu cha Masengo ga achinduna kuti mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi ŵampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵaliji nku-ganisya kwannope nkati moŵa ga mbesi ga chilambo ni kwika ku Che Yesu kaaŵili, pakuŵa che Paolo alembele indu yejinji nkati chelecho mu ikalata yakwe yose kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike. Kuŵandichila nusu ja chikalata chaaŵili chi kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chikusala yankati moŵa gambesi ga chilambo. Sooni che Paolo akwajamuka yankati kuleka sambu. Kila mundu apanganyeje masengo kwa ligongo lya kukola chakulya chakwe nsyene, (3:6-10).

Yaili mwelemo

Nduna che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene ni kwamanyisya achinjakwe ŵaali nawo, (1:1-2).

Che Paolo akwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Sesalonike ni sooni akwapopelele (1:3-12).

Mu liunjili lyaaŵili che Paolo akukunguluchila nkati moŵa gambesi.

Che Paolo akukunguluchila yankati kuleka ulesi ni akwasaka ŵandu apanganye masengo (3:1-15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito (3:16-18).

¹ Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata ŵanyamwe mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, ŵanlumbikene ni Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

² Tukummendela umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Ulamusi katema ka kwika ku Che Yesu Kilisito

³ Achalongo, ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonyelana kwenu kukuchuluka. ⁴ Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. Tukulilapa pankwendelechela kwakulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana.

⁵ Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjikwe ŵakuŵajilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. ⁶ Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chiŵauchisye malagasyo aŵala wose ŵakunlagasya ŵanyamwe, ⁷ ni kumpumusya mwanya ŵankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwini pamo ni achikatumetume ŵakwe ŵa kwini ŵaali ni machili. ⁸ Akunnungu chiŵajamuche kwa malamba ga mooto wekolele aŵala ŵandu ŵakunkana ni ŵangakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje ŵetu Che Yesu. ⁹ Kwamukwa kwawo chikuŵe konangwa kwa moŵa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao, ¹⁰ patachiika lyuŵa lyo kuti akuswe pasikati ja ŵaswela ŵakwe ni kusimonjekwa ni ŵandu wose ŵakwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni ŵanyawo pakuŵa nkulupilile umboni utwansalile ula.

¹¹ Kwa ligongo lyo tukumpopelelenga moŵa gose kuti Akunnungu ŵetu ankombolesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi. ¹² Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje ŵetu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni ŵanyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2

Mundu Jwachigongomalo

¹ Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, ² kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni liloŵe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyuŵa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. ³ Nkakunda kulambuchikwa

ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakuwa lyuwa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi. ⁴ Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiwilanga wandu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu ni kutama mwelemo achiliwilangaga nsyene kuti ali Akunnungu.

⁵ Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni wanyamwe nansalile indu yose yi? ⁶ Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo sambano, ni wanyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyuwa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. ⁷ Pakuwa machili gagasisiche ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe. ⁸ Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonanga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. ⁹ Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, ¹⁰ ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose wakusochela. Wanyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. ¹¹ Kwa ligongo lyo Akunnungu wapelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. ¹² Kwayele wandu wose uwakanile kuukulupilila usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe.

Nsaagulikwe kuti ankulupusye

¹³ Nambo ikutu wajila kwatogolela Akunnungu mowa gose kwa ligongo lyenu, achalongo wankunonyelwa ni Ambuje, pakuwa Akunnungu ansagwile wanyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti ntendekwe wandu wao waswela kwa chikulupi chenu mu usyene. ¹⁴ Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisya majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele.

¹⁶ Tukwa wenda asyene Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wetu juwatunonyele ni kwa umbone wao, watupele utulasyo wa mowa gose pangali mbesi ni

chilolelo chambone, ¹⁷ ajitusye mitima jenu ni kunlimbisya mmasengo ni kuwecheta gambone.

3

Ntupopeleleje kwa Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite kuwa kukwenu. ² Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wandu wachigongomalo ni wangelumbana, pakuwa ngana wa wose wakukunda kujikulupilila Ngani Jambone.

³ Nambo Ambuje ali wakukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani. ⁴ Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya.

⁵ Ambuje anlongosye mu kumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upililiu umpegwile ni Kilisito.

Majiganyo nkati kupanganya masengo

⁶ Kwa liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu, nlisepusye ni achalongo achinjetu wose waali wa ulesi ni wangakugakuya majiganyo gatwanjiganyisye. ⁷ Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Pakuwa patwaliji pasikati jenu, uwe nganituwa wa ulesi. ⁸ Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela. ⁹ Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisye, nambo nganitutenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. ¹⁰ Pakuwa, namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, "Mundu jwalijose jwangasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo."

¹¹ Tukuwecheta yeleyi ligongo tupilikene kuti wampepe pasikati jenu ali wa ulesi, wangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisya mu indu ya wandu wane. ¹² Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka wele wandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene.

¹³ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone. ¹⁴ Naga apali mundu jwangasaka kugakumulichisya malajisyo gatukunlambela nchikalata chi, munlochesye kwannope mundu jo, nkasyowekana najo melepe akole soni. ¹⁵ Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu.

Maloŵe ga kumalichisya

¹⁶ Ambuje wachitendeweŵe asyene ampe chitendeweŵe moŵa gose ni mulimose. Ambuje atame ni wanyamwe wose.

¹⁷ Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba.

¹⁸ Ngummendela umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chaandanda cha Paolo kwa Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha ndanda chi che Timoseo, chili chikalata chiwalembile nduna che Paolo kwapelechela wakulijiganya wa che Timoseo. Chikalata chaandanda chi che Timoseo ikomboleka chalembeke pa chaka cha 62 mpaka 64 Pakumala kupagwa Che Yesu. Yeleyi ikomboleka yaliji chiwandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Che Paolo waliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kakajinji wammilangaga mwanagwe (Filipo 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Chikalata chi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iwajawisye kwa mundu badala ja kwajauchisya mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu yo ili 2 Timoseo ni Tito ni Filimoni. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo nkati kwalamba Akunnungu kwa mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu (2:1-15) Yakutikusachilwa kuwa ilongola kwa mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (3:1-13) Ni makanyo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11; 4:1-15; 6:2-5). Chikalata chi chikulosya che Paolo watite pakwajiganya che Timoseo kuwa chilongola pasikati ja mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo gagakwakamusya ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu agano mowa gano kukombola kwalongosya wandu wakwakulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2). Ni sooni che Paolo akwajamuka che Timoseo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11).

Nipele che Paolo akwendelechela kuwecheta yakuti pakwatogolela Che Yesu Kilisito (1:12-19).

Soonni akwalajisya che Timoseo nkati kwalamba Akunnungu ni ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (2-3).

Che Paolo akuchimalichisya chikalata chakwe kwa kwapa che Timoseo malajisyo gakumalichisya (4-6).

¹ Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. ² Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenesyene mu chikulupi.

Ngummendela umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

Kwamuka nkati majiganyo ga unami

³ Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana wāndu wākujiganya majiganyo ga unami nkaakanye.

⁴ Mwasalile alekangane ngano sya unami ni moŵa gose kugatanga meena ga achambuje wāo pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya wāndu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi.

⁵ Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkuimanyilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. ⁶ Nambo wāndu wāne gasoŵile gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate.

⁷ Wēlewo akusaka aŵeje wākwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyilila maloŵe gaakugaŵecheta atamuno indu yaakulimbila kuisala.

⁸ Tukumanyilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iŵaga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. ⁹ Tukumanyilila kuti Malajisyo nganigaŵichikwa kwa ligongo lya wāndu wāmbone, nambo gaŵichikwe kwa ligongo lya wāndu wāngalumbana ni wāngakugajitichisya Malajisyo, ni wāndu wāngakwapopela Akunnungu ni wāali ni sambi, ni wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu ni wākutukana ni wāndu wākwaulaga atati ni achikulu wāo ni kwaulaga wāndu wāne. ¹⁰ Malajisyo gaŵichikwe kwa ligongo lya wāchigwagwa ni kwa achalume wākugonana achinsyene pe ni kwa wākwasumisya wāndu kuŵa achikapolo ni kwa wāunami ni kwa wākulumbilila unami ni kwa wākupanganya ipanganyo yangaikulandana ni majiganyo gausyene. ¹¹ Majiganyo ga gakutyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangukupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu wāali ni ukulu ni wākulapikwa moŵa gose.

Che Paolo akutogolela ligongo lya chanasa cha Akunnungu

¹² Ngwatogolela Ambuje wētū Che Yesu Kilisito wāndasile machili pa masengo gangu, pakuŵa amweni ndili jwakukulupilichika nipele wāsagwile kuti natumichile.

¹³ Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya wāndu ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu wāangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkuloŵela kwangu ni kwa ungamanyilila wangu ni pakuŵa nganingola chikulupi. ¹⁴ Ambuje wētū wāmbeye umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito wāiche pachilambo kukwakulupusya wāali ni sambi. None ndili jwa sambi

kwapunda wose, ¹⁶ nambo kwa lye ligongo lyo Akunnungu wāngolele chanasa. Watesile yele kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda wāndu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upililiu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Sambano kwa Mwenye wā moŵa gose pangali mbesi, nombe wāngakuwa namose wāngakuwoneka, ni wāali Akunnungu wājika, wāndu wose wāape luchimbichimbi ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁸ Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni maloŵe gakulondola gagaŵechetekwe kalakala gankati mwe. Maloŵe go ni gachigantende nkombole kumenyana ngondo jambone, ¹⁹ mpunde kukamulisia chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Wāndu wāne akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwayele achijonasile chikulupi chao. ²⁰ Mwa ŵelewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2

Majiganyo gankati kupopela

¹ Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele wāndu wāne ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya wāndu wose. ² Mwapopelele mamwenye ni wāndu wāali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendewele pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwambone. ³ Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁴ jwakusaka wāndu wose akulupuswe ni akombole kumanyilila usyene. ⁵ Pakuŵa Akunnungu ali wāmo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni wāndu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, ⁶ uŵalityosisye nsyene kwawombola wāndu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola wāndu wākwe. ⁷ Kwayele naŵichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya wāndu wāngaŵa Ŵayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguŵecheta yausyene nganguŵecheta ya unami.

⁸ Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume wākulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. ⁹ Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitulusyeye ni kuwala minjilo

yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiŵa utiŵe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalama jekulungwa. ¹⁰ Nambo kulikwatula kwao kuŵeje kwa isambo yambone ikuŵajilwa kutendekwa ni achakongwe ŵakwapopelela Akunnungu. ¹¹ Achakongwe atameje jii ni mkulitulunya katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu. ¹² Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala ŵankwakwe, nambo atame jii. ¹³ Pakuŵa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. ¹⁴ Ni che Adamu ngaŵa juŵanyenjekwe, nambo jwankongwe ni juŵanyenjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu. ¹⁵ Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejelo pamo ni kuligosa.

3

Ilongola mwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

¹ Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. ² Nipele chilongola akusachilwa aŵeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa aŵeje ni ŵankwakwe ŵamope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. ³ Ngakusachilwa aŵe jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo aŵeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewe, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya. ⁴ Akusachilwa aŵeje mundu jwakwajimilila uchenene ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe ni kwajiganya achiŵanagwe aŵe ŵa kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose. ⁵ Pakuwa iŵaga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene ŵandu wa mu nyuumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito yaani ŵandu ŵa Akunnungu? ⁶ Ngakusachilwa aŵe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyaliji kwa Shetani. ⁷ Sooni ikummajila aŵe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja ŵandu ŵa paasa pa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani.

Ŵakamusi ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

⁸ Iyoyopeyo ŵakupanganya masengo ga kwakamusya ŵandu ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito aŵeje ŵaali ni lwendo lwambone ni ŵandu ŵakusala chindu chimo ni ŵangakung'wa nkologo kwannope ni ŵandu ŵangali

ni lipamo. ⁹ Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. ¹⁰ Ikuwajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. ¹¹ Achakongwe wao iyoyo awe wandu wa mbili jambone, aka wa wakulambusya, ni aweje ni ukombole wakulitawala ni wakukulupilichika mu yose. ¹² Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, awe mundu jwa wankwawo wamo pe ni kwalongosya achiwanagwe uchenene pamo ni wandu waali mu nyumba jao. ¹³ Pakuwa wakamusi wakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni wandu, nombewo akupakombola kwasalila wandu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa.

Usyene wauunukulikwe

¹⁴ Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangaka wa. ¹⁵ Nambo naga chinga we kwika, chikalata chi chichimanyisye lwendo lwa wandu yalukuti kusachilwa kuwa mu nyumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wandu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali wandu wakwe Akunnungu wajumi. ¹⁶ Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti,
 Welewo wawonechekwe mu chiilu cha chiundu,
 wawalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali
 wakupanganya yakusaka Akunnungu,
 waloleche ni katumetume jwa kwinani.
 Walalichikwe pasikati ja wandu wa ilambo,
 wakulupilichikwe papali pose mu chilambo,
 wanyakulikwe kwinani mu ukulu.

4

Wakwiganya wa unami

¹ Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti mo wa ga mbesi wandu wane chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo ga masoka. ² Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni wandu wa unami, waati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jjochekwe ni chisyano cha mooto. ³ Wele wandu wo akwiganyanga kuti ili sambu kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu waigumbile yele yakulya lyo kuti, wandu wakwakulupilila wele ni kuumanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. ⁴ Pakuwa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa, nambo ipochelwe

kwa kwatogolela Akunnungu. ⁵ Pakuŵa kwa litala lya Liloŵe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu.

Jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu

⁶ Iŵaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga, chimme jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa maloŵe ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya. ⁷ Nambo nnekangane ni ngano syakalakala sya unami syanganisiŵa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nkole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Pakuŵa kulijongola kukuchikamusya chilu nambo kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuŵa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. ⁹ Ali liloŵe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuŵajilwa kukundikwa ni kukulupilichika. ¹⁰ Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuŵa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu ŵaali ŵajumi, ni ŵaali Nkulupusyo jwa ŵandu wose nnoopenope jwa ŵele ŵakukulupilila.

¹¹ Gele ni maloŵe gagakuŵajilwa kugalajisya ni kugajiganya. ¹² Nkajitichisya kuti mundu jwalijose anyosye pakuŵa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha ŵandu ŵakukulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu unonyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanonyelesya Akunnungu. ¹³ Moŵa gose nlimbile kwaŵalanjila ŵandu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. ¹⁴ Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa ŵakulondola ŵa Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu paŵansajichile makono. ¹⁵ Nganichisye nkati gelego ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose. ¹⁶ Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni ŵelewo ŵakumpilikana wo.

5

Yaikuti pakusachilwa kwapanganyichisya ŵakukulupilila

¹ Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati ŵenu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, ² mwapanganyichisye achakongwe achachekulu nti achikulu ŵenu ni achiŵali nti achalumbu ŵenu, pangaganichisya yangalumbana.

³ Mwakamuchisye achakongwe ŵawililwe ni achiŵankwawo, ŵanganakola mundu jwakwakamuchisya. ⁴ Nambo iŵaga

jwawililwe akwete wânache pane isukulu, wanyawo akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni wându wakwapopelela Akunnungu kwa wându wâali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwauchisya kwalela achawêlesi ni achachekulu wao mpela yatite kulelekwa wanyawo paWaliji achanandi. Pakuwa achichi chili chakunonyelesya paujo pa Akunnungu. ⁵ Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunnela, achiwisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. ⁶ Nambo jwankongwe jwawililwe jwakutama kwa kusaka kulinonyelesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiwela. ⁷ Mwape wându malajisyo ga, kuti wându wane akasaona wana ilewo. ⁸ Nambo iwaga mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnopennope awala wându wâali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwanganalumbana nnope kumpunda mundu jwangakukulupilila.

⁹ Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe wawililwe, jwawililwe jwalijose jwanganamalila yaka sitini. Sooni aweje jwalombekwe kamo pe. ¹⁰ Sooni awe jwana umboni wa ipanganyo yambone, jwalelite achiwanagwe uchenene, jwawapochele achalendo mu nyumba jakwe, wakundile sajo sya wându wa Akunnungu, wakamuchisye wakulaga ni wakupanganya indu yambone yailiyose. ¹¹ Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga wawililwe ali achiwali, pakuwa wajinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. ¹² Kwayele chawe ni chilewo kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiwachiwisile kundanda. ¹³ Nkupunda yeleyo, akuwa wa ulesi, achendajendaga mu nyumba jimo mpaka jine, ni akuwa wându wakwasongona wându wane ni kulijinjisya mu indu ya wându wane ni kusala indu yangawajilwa kuisala. ¹⁴ Kwa ligongo lya ngusaka wele wawililwe ni achiwankwawo ali achiwali alombekwe, aweleche wânache ni kusigosa nyumba syao kuti wammagongo wetu anakombole kukola lipesa lya kuwecheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe. ¹⁵ Pakuwa wane wawililwe ni achiwankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani. ¹⁶ Iwaga jwankongwe jwalijose jwakukulupilila Kilisito, akwete wawililwe ni achiwankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngawa kuulechela masengo go mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa wawililwe ni achiwankwawo wanganakola ukamuchisyo wauli wose.

17 Achachekulu ilongola wakuulongosya uchenene mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito akuwajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope wakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. 18 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nkanta wa kang'wa ng'ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo,” ni “Jwa masengo akuwajilwa malipilo gakwe.” 19 Ngasimpochela magambo gagakungamba jwanchekulu chilongola jwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ika we kwa umboni wa wandu wawili pane watatu. 20 Wele wakutenda ya sambu mwajamuche paujo pa wandu kuti wandu wane wo ajogope.

21 Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwini waswela wasagulikwe, nkamuliseye malajisyo ga pangaleka nachiwamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. 22 Kasintenda chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuwa chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Sooni nkaliinjisya mu sambu sya wandu wane, nambo nligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyelesya Akunnungu.

23 Ngasinng'wa meesi pe, nambo mng'weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lweni pakuwa nkulwalalwala.

24 Sambu sya wandu wane sikuwoneka pangasisika namose kakana we katema ka kulumulikwa, nambo sambu sya wandu wane sikuwoneka kanyuma pakumala kulumulikwa. 25 Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kuisika.

6

1 Achikapolo wose akuwajilwa kwachimbichisya kwannope achakulu wao kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu.

2 Nombe achikapolo waali ni achakulu wao wakukulupilila akasawanyosya pakuwa ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuwajilwa kwatumichila uchenene, pakuwa nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga Wakilisito wakwanonyela. Gelego ni malowe gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa.

Majiganyo ga unami ni Chipanje chisyene

3 Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyan-gana ni aga ni ngakugakunda malowe ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyelesya Akunnungu, 4 jwelejo aguumbele

kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa maloŵe gangalimate gagakwikanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, ⁵ ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa ŵandu ŵasakele mmitima jao ni ŵangali usyenesyene. Ŵakuganichisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje.

⁶ Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu aŵe jwachipanje, iŵaga mundu inkwanile indu yalinayo. ⁷ Pakuŵa nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno.

⁸ Nipele iŵaga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo iku-tukwana. ⁹ Nambo ŵele ŵakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinji syangalumbana, syasikwautila ŵandu mu kukongoloka ni chiwa. ¹⁰ Pakuŵa kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Ŵandu ŵajinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa.

Malajisyo ku che Timoseo

¹¹ Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upililiu ni kulitimalika. ¹² Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa ŵandu ŵa umboni ŵajinji. ¹³ Ngunnajisya paujo pa Akunnungu ŵakuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵaŵalasile usyene paujo pa Pontio Pilato, ¹⁴ kuti nlikamulichisye lilajisyo li kwa kulupilichika pangaleŵa mpaka lyuŵa litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Kuuja kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje ŵa achambuje. ¹⁶ Ŵelewo pe ni ŵakukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuŵandichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Ŵandu wose ŵachimbichisye ŵelewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁷ Mwasalile ŵaali ŵachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiŵika chilolelo chao

mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo wâkulupilile Akunnungu wâkutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. ¹⁸ Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, awe wându wâkwakamusya wându wâne kwa ntima wambone ni atame chile kwagawila wându wâne ipanje yao. ¹⁹ Kwa kutenda yele chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika.

²⁰ Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlispusye ni iwecheto ya wamba ni ukangani wangalumbana yaikuwâlanjikwa ni wându wâne, “Umanyilisi.” ²¹ Pakuŵa wându wâne akuliwona akwete umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuwâjilwa kutendekwa mu chikulupi chao.

Umbone wa Akunnungu uwe kukwenu.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Che Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha 2 Timoseo chili chikalata chaaŵili chiŵalembile nduna che Paolo kwalembela che Timoseo jwakulijiganya jwao. Chikalata chaaŵili chalembeke chiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Kele katema ko che Paolo ŵaliji ataŵikwe ku Loma (2 Timoseo 1:16). Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kose ŵammilangaga mwanagwe (Filimoni 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Achi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵajawisye kwa mundu badala ja kuchijausya kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu ili 1 Timoseo, ni Tito ni Filimoni. Katema paŵalembile chikalata cha 2 Timoseo, ŵandu ŵakwe Kilisito ŵaŵatamaga ku Loma ŵalinji nkulagaswa. Ali likukomboleka kuŵa ni ligongo lya che Paolo kutawa ni kwapa malajisyo che Timoseo gati apililile mu ulendo wao. Mpela yaitite kuŵa mu Timoseo jwaandanda, che Paolo akwajamuka kwannope che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1 Timoseo 16-18). Sooni akwasalila che Timoseo kuti chikupagwe kulaga pa katema kakakwika (3:1).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Nipele che Paolo akwasalila che Timoseo nkati kupililila (2:1-13).

Sooni akwapa malajisyo (2:14-26).

Nombe akwasalila che Timoseo nkati indu ichikopochele kanyuma ni kwasalila litala lyambone lya kuipanganya yele indu (3:1-4:8).

Che Paolo akumalichisya kwa kuŵecheta maloŵe gakwe nsyene kwa che Timoseo (4:9-24).

¹ Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uŵasagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngunnembela mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo.

Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Chitogolelo ni maloŵe ga kutusya ntima

³ Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali chileŵo mpela iŵatite achambuje ŵetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila

mmapopelo gangu muusi ni chilo. ⁴ Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. ⁵ Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga wenu che Loisi ni iyoyopeyo achikulu wenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete. ⁶ Kwa ligongo lyo ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu umwapochele panansajichile makono gangu. ⁷ Pakuwa Mbumu jwatupele Akunnungu nga wa jwakutu-tenda tuwe wakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jawo jwakutupa machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiwila.

⁸ Ngasinkola soni nkwasalila wandu wane umboni wa ngani sya Ambuje wetu atamuno nkakola soni kwanguune jwanda wikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu. ⁹ Welewo watukulupwisye ni kutuwilanga kuti tuwe wandu wakwe, nga wa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao. Ni watupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile mo wa gose pangali mbesi. ¹⁰ Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Welewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa mo wa gose pangali mbesi.

¹¹ Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila wandu Ngani Jambone. ¹² Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele paku wa ngwamanyilila welewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiwambebe mpaka lyu wa lichauje. ¹³ Mgakamulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ¹⁴ Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetuwe.

¹⁵ Mpela inkuti pakuimanyilila kuti wandu achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa wele apali che Fugelo ni che Helimogene. ¹⁶ Ambuje watendele chanasa wandu wa pannango u che Onesifolo, paku wa wausengwasisye ntima wangu katema kakajinji kwa kwika kukumona. Ni nganijatenda soni kwa chitawiko changu. ¹⁷ Katema pawai che ku Loma watandite kusosasosa kwannope mpaka wasimene. ¹⁸ Ngwachondelela Ambuje watendele chanasa che Onesifolo pa lyu wa lya kulumulikwa! Nomwe nkuimanyilila yambone iwandendele une ku Efeso kula.

2

Jwangondo jwakulupilichika jwa Kilisito

¹ Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa wâumboni wâjainji, ilaila mwape wându wâkukulupilichika uchakombole kwajiganya wâne. ³ Mpililile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu. ⁴ Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliwambasya ni indu ya umi wa moŵa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe. ⁵ Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iwâga nganakuya malajisyo ga luwilo lo. ⁶ Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa aŵe jwaandanda kupata milimbu. ⁷ Mganisye ingusala yi, pakuŵa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose.

⁸ Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wâsasyuchile, wâ lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti kusala Ngani Jambone jingulalichila. ⁹ Une ngusauka ni kutaŵikwa ni minyolo nti mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Liloŵe lya Akunnungu ngalikutaŵikwa ni minyolo. ¹⁰ Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wându wâŵasagulikwe ni Akunnungu kuti wêlewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa moŵa gose pangali mbesi. ¹¹ Au uŵechete u uli wausyene wati,

“Iwâga twawile pamo nawo,
iyoyo tutulame pamo nawo.

¹² Iwâga tutupunde kupililila,
soonni tutulongosye pamo nawo.

Iwâga tutwakane,
nombewo chatukane uweji.

¹³ Iwâga ngatukukulupilichika,
wêle chapunde kukulupilichika,
pakuŵa ngakukombola kugagalauka gaŵechete nsyene.”

Jwamasengo jwakundikwe ni Akunnungu

¹⁴ Yele indu yi mwakumbusye wându wênu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti aleche kukanilana nkati malowê. Kukanilana kwangali malumbo pakuŵa kukwalyungasya wându wâkugapilikana. ¹⁵ Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunnungu nti jwa masengo jwangaikutesya soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu. ¹⁶ Nliwambasye mu iwêcheto ya wamba ni yangalumbana,

pakuwa yele ikwatenda wandu akaanonyelesya Akunnungu. ¹⁷ Majiganyo ganti yele gali mpela liwanga ndonde lyalikutauna chiilu. Mwa wele wajiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto. ¹⁸ Wele wandu alilesile litala lya usyene ni kuchiwika chikulupi cha wandu wane mu lipamba achitiji kusyuka kwa wandu wose kumasile kutendekwa. ¹⁹ Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba nti liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, “Ambuje akwamanyilila wandu wakwe,” ni “Jwalijose jwakuti awele jwa Ambuje, aleche sambi.”

²⁰ Mu nyumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose. ²¹ Nipele iwaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni sambi, chawe jwasagulikwe ni kuwichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. ²² Nliwambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chitendewele pamo ni wandu wose wakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. ²³ Ngakane makani ga kulowela gangalimate pakuwa nkuimanyilila kuti gelego gakutandisya umenyani. ²⁴ Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aweje jwakulitimalika kwa wandu wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila, ²⁵ jwakwajamuka kwa kulitimalika awala wakwakanila pakuwa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambi syao ni kumanyilila usyene. ²⁶ Kwa litala lyo lunda lwao chilwaujile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiwatanjisyeni kwatenda ajitichisye kupanganya yakusaka.

3

Moŵa ga mbesi

¹ Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuwe ni ndawi sya malagasyo gamakulungwa. ² Pakuwa wandu chachiwa wakulinonyelesya achinsyene ni wakusinonyela mbiya ni wakulilapa ni wachibuli ni wakwatukana Akunnungu ni wangakwapilikanichisya achawelesi ni wangali ni kutogolela ni wandu wachigongomalo. ³ Chapagwe wandu wangali ni unonyelo muntima ni wangakusaka kwilana ni wakulambusya ni wakutolwa ni wachikali ni wangakuinonyela indu yambone. ⁴ Chachiwa wakugalaukana jwine ni jwine ni wandu wangakukosya ni wa chibuli ni wakusaka kulinonyelesya kwa indu kupunda kwanonyela Akunnungu. ⁵ Kwa paasa chaoneche mpela wandu wakwapopelela Akunnungu nambo

akugakana machili gakwe. Nliwambasye ni wandu wo. ⁶ Mwa welewo akwaula mmajumba ga wandu ni kwalambusya achakongwe wakulowela ni kwatenda wapikanile wanyawo pe. Achakongwe wo aguumbele sambu ni kulongoswa ni tama ja kupisyangana. ⁷ Achakongwe wo akusaka kulijiganya mowa gose nambo ngakukombola kwika mwa kuumanyilila usyene. ⁸ Wakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iwatite kwakanila che Musa. Nganiso sya wele wandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami. ⁹ Nambo welewo ngasajendechela kose pakuwa kulowela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa wandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che Yambule.

Malajisyo ga kumalichisya

¹⁰ Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila, ¹¹ masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyangopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje wangulupwisye mu yose. ¹² Elo, ni wose wakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. ¹³ Nambo wandu wangalumbana ni wakulambusya chapunde kuwa wangalumbana, chiwalambusye wandu wane ni welewo chachilambuswa ni wandu wane. ¹⁴ Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuwa nkumanyilila waani wanjigenye ni wankwakulupilila. ¹⁵ Nkumbuchile kuti chitandile uwanache wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito. ¹⁶ Malembelo ga Akunnungu gose galembekwe kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ilewo ni kwajiganya wandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, ¹⁷ kuti mundu jwakuntumichila Akunnungu awe jwako boleswe mu indu yose kuti awe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4

¹ Ngunnajisya mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiwalamule wajumi ni wawe, pakuwa akwika kulongosya ali Mwenye, ² nnalichile Lilo we lya Akunnungu katema pakusaka wandu pane ngakusaka, njamu che ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone. ³ Pakuwa chikaiche katema wandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache

kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisya wâkwiganya wâjinji kuti wâjiganye indu yakuisaka nnope kuipilikana. ⁴ Chakane kuupilikana usyene ni chapilikanile ngano sya unami. ⁵ Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu.

⁶ Pakuwa katema kangu ka kuwa kawandichile ni chajjite miasi jangu mpela ila wambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. ⁷ Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. ⁸ Ni sambano isigalile kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uwagosele wandu waali wambone paujo pa Akunnungu. Ambuje wakwalamula wandu yaikusachilwa chachimba une pa lyuwa lyo, nga wa une pe, nambo wandu wose wakulolela kwa unonyelo kuuja kwao.

Malajisyo gakumalichisya

⁹ Nchalile kwika kukwangu chitema. ¹⁰ Pakuwa che Dema wainonyele indu ya pachilambo chino, wanesile ni kwaula ku Salonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia. ¹¹ Che Luka jika pe ni waali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu. ¹² Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. ¹³ Pachinchiika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende.

¹⁴ Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisye yakusakala yejinji, Ambuje chiwauchisye kwa agala gagapanganyisye. ¹⁵ Nomwe nilolechesye ni jwelejo pakuwa wagakanile kwachikali malo we getu.

¹⁶ Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juwangamwisye, nambo wose walesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiwawalanjila gele magambo go. ¹⁷ Nambo Ambuje waliji pamo ni une wambebe machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimisyo kuti aupikane wandu wanga wa Wayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba. ¹⁸ Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwinani. Ukulu uwe kwa wele mo wa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹⁹ Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni wandu wose wa pannango u che Onesifolo. ²⁰ Che Elasto watemi ku

Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo wâliji nkulwala.

²¹ Njanguye kwika kakana wê kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo wênu wêne wose akunkomasya.

²² Ambuje a wê pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu u wê ni wanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Tito Chilongolelo

Chitabu chi che Tito chili chikalata chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo chiwānnebele mundu jumo jumo pamalo pa wāndu wākunkulupilila Kilisito. Ikalata ine itatu ili Timoseo jwaandanda ni Timoseo jwaaŵili ni Filimoni. Che Paolo wānnebele chikalata cho che Tito, nambo sooni wālembile nti chikalata cho chikukomboleka kusyomekwa kwa liloŵe pa wāndu. Tukukombola kumanyilila chelechi ligongo akulisala nsyene nti nduna, chindu chakuchimanyilila che Tito chitandile kalakala. Che Paolo wālembile chikalata chi pa yaka ya 63-65 pakumala kupagwa Che Yesu.

Che Paolo akunsalila che Tito kuti wālongosye wāndu wākunkulupilila Kilisito wāali mu chilumba cha Kilete. Che Paolo wālembile chikalata chi kwa ligongo lya kunsalila che Tito itajile pakwasagula ilongola wā mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kwajiganya, ni indu iwānsalile mu chikalata ikulanda ni yeila yaisasile mu ikalata iwili iwālembile che Timoseo. Chikalata chao chikusala yakuti kusachilwa kulongosya kwa chambone nnope ilongola wā mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito. Kwayele ilongola pamo ni mipingo ja wāndu wākunkulupilila Kilisito wā lelo jino akusachilwa atendeje yeleyo.

Yaili mwelemo

Che Paolo akunsalila che Tito wāzagule ilongola wākwajogopa Akunnungu (1:1-16).

Soonni akunsalila wājiganye wāndu kutama yakuti pakusaka Akunnungu (2:1-3:11).

Mbesi, che Paolo akumalichisya kwa kulemba maloŵe gampepe gakumalichisya (3:12-15).

¹ Une che Paolo, jundi jwaktumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya wāndu wāzagulikwe ni Akunnungu kuti wākulupilile ni kumanyilila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu. ² Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Akunnungu wāngakombola kusala ya unami, wātupele chilanga cho chikanaŵe kugumbikwa chilambo. ³ Wāliunukwile liloŵe lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajisyo lya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juwāngulupilile kuti naulalichile kwa wāndu.

⁴ Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukukamulangana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu.

Masengo ga che Tito ku Kilete

⁵ Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosya yanayose yaisigalile ni kwaŵika achakulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mu musu wauli wose mpela indite kunnajisya, ⁶ chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo, ni ŵanache ŵakunkulupilila Kilisito ni ŵangaŵechetelwa nkati wende wangalumbana atamuno ungapilikanichisya. ⁷ Pakuŵa jwakuujimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito akusachilwa kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuŵa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuŵa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya. ⁸ Nambo ikuŵajilwa aŵe jwakunonyelwa kwapochela achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene. ⁹ Akusachilwa kulikamulisya liloŵe lyakukulupilichika mpela yaitite kujiganyikwa, kuti akombole kwalimbisya mitima ŵandu ŵane kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya ileŵo yao ŵandu ŵakugakana majiganyo go.

¹⁰ Pakuŵa kwana ŵandu ŵajinji nnopennope ŵaali mu mpingo wa Ŵayahudi ŵaŵagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, ŵele ŵakukanila kupilikana, akuŵecheta wamba ni akwalyungasya ŵandu ŵane. ¹¹ Ŵele ŵandu akanyichikwe kuŵecheta, pakuŵa akwatindiganya ŵandu ŵa majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangaŵajilwa kwiganya, akutenda yele kwa nningwa wangalumbana wa kupatila mbiya. ¹² Namose jumo jwa ŵakulondola ŵao achinsyene jwali Mkilete ŵatite, “Ŵakilete ali ŵa unami moŵa gose, ali mpela ijama yakusakala, ŵaulesi ni ŵakunyela.” ¹³ Umboni wu uli wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene. ¹⁴ Mwajiganye aleche kupilikanila ngano sya unami sya Ŵayahudi namose malajisyo ga ŵandu ŵakuukanila usyene. ¹⁵ Kila chindu chili cheswejele kwa ŵandu ŵaswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa ŵandu ŵangalumbana ni ŵangakwakulupilila Akunnungu, pakuwa nganisyo syao

ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijona-siche. ¹⁶ W̄andu w̄a akwitichisya kuti akwamanyilila Akun-nungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. W̄andu wo ali w̄akuchima ni w̄akutindiganya tindiganya, namose ngakukom-bola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2

Majiganyo gagali ga usyene

¹ Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene. ² Mwasalile achalume w̄achekulwipe a w̄e w̄akukombola kulilongosya achinsyene ni w̄akuchimbichikwa, ni w̄akulitulusya, ni w̄autindimisyo mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upililiu.

³ Ni achakongwe w̄achekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambusye atamuno aka w̄a achikapolo w̄akukolelwa divai, nambo w̄akwiganya yaili yambone pe, ⁴ kuti w̄ajiganye achi w̄ali kwanonyela achi w̄ankwawo ni kwanonyela w̄anache w̄ao, ⁵ ni w̄akukombola kulilongosya achinsyene ni w̄aswejele, w̄akugagosa yambone majumba gao ni w̄a ntima wambone ni w̄akwapilikanichisya achi w̄ankwawo kuti Lilo w̄e lya Akunnungu likasatukanwa ni w̄andu.

⁶ Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kuli-longosya achinsyene. ⁷ Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nku-gakulupilila ni kugakuya. ⁸ Malo w̄e ganku w̄echeta gana w̄e ni chile w̄o chachilichose kuti w̄ammagongo w̄enu jatende soni, paku w̄a nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu.

⁹ Achikapolo w̄apilikanichisye achakulu w̄ao w̄a pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusye kwangangana nawo, ¹⁰ pane kwaji w̄a indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali w̄a ntima wambone ni w̄akukulupichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose.

¹¹ Paku w̄a umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulu-pusyo kwa w̄andu wose uwunukulikwe. ¹² Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalum-bana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni ku w̄a w̄ambone paujo pa Akunnungu ni ku-tama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino, ¹³ tuchilindililaga lyu w̄a lya upile lyatukulilolela, pelepo chi-utyochele ukulu wa Akunnungu W̄akulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. ¹⁴ Jwelejo w̄alityosisye nsyene kwa liwamba

lyetu uwe kuti atuwombole mu ilew̄o yose ni kutuswejesya kuti tuw̄e wakwe asyene, w̄andu w̄aali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone.

¹⁵ Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose ananyosye.

3

Kutendekanya yaili yambone

¹ Mwakumbusye w̄andu kulitulusya paujo pa ilongola ni wakutawala ni ulamusi, w̄apilikanichisye ni kuw̄a chile kupanganya ipanganyo yambone. ² Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, ana w̄e w̄aumani, a w̄eje w̄ambone achilosyaga kulitulusya katema kose kwa w̄andu wose. ³ Paku w̄a nowe wakwe kalakala ko twaliji wakulo w̄ela, wakukanila ni wakulyungasika. Twaliji achikapolo w̄a tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, w̄andu watuchimile ni uweji twachimile w̄anyawo. ⁴ Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁵ watukulupwisye uweji, nga w̄a kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanasa chao. watujosisye sambi syetu ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaa w̄ili ni kuw̄a ni utame wa sambano. ⁶ Paku w̄a Akunnungu watujitilile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, ⁷ kuti kwa umbone wao tukombole ku w̄alanjikwa w̄ambone ni kuukola umi wa mo w̄a gose pangali mbesi utukuulolela. ⁸ Lilo w̄e li lili lya usyene.

Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti w̄andu w̄awakulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya w̄andu. ⁹ Nambo nlisepusye ni mausyano ga kulo w̄ela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, paku w̄a indu yo nga w̄a chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. ¹⁰ Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaa w̄ili, munnecheje. ¹¹ Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambi, ni sambi syakwe sikunlamula nsyene.

Malow̄e ga kumalichisya ni malajisyo

¹² Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une paku w̄a ngusaka ndame kweleko katema kambepo. ¹³ Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu

jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kuutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao. ¹⁴ Ikusachilwa ŵandu ŵetu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya ŵandu ŵakusoŵekwa ni indu ya kila lyuŵa ni anatame utame wangaukwapokasya.

¹⁵ Ŵandu wose ŵaali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa ŵandu ŵakutunonyela, ŵakunkulupilila Kilisito.

Umbone wa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Filimoni Chilongolelo

Chitabu cha mwana chi che Filimoni chilembekwe ni nduna che Paolo, (1:1). Che Paolo wālijī ataŵikwe katema paŵalembile chitabu chi, malumbo gakwe ikukomboleka ŵalembile chitabu chi ku Loma. Iŵaga ŵalijī ku Loma, nipele chalembekwe yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, kali katema kakoko kaŵalembile chitabu cha Ŵakolosai.

Ŵannembele chikalata chi mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Filimoni. Che Filimoni ŵalijī jumo jwa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, ni iyoyo ŵalijī ni kapolo jwakwe juŵaŵilanjikwe che Onesmo. Che Paolo ŵannembele che Filimoni kunchondelela kuti akanjamuka che Onesimo kapolo jwakwe juŵautwiche kutyochela ku che Filimoni. Kwa malajisyo ga umwenye wa Chiloma che Filimoni akakombwele kummulaga che Onesimo. Che Paolo ŵanyenjile che filimoni kwa kunlimbisa ntima ankunde che Onesimo nti Mkilisito njakwe, iyoyo peyo che Paolo akummenda che Filimoni annechelele che Onesimo kuti ŵakamuchisye che Paolo kwa chiŵandi, (1:13-14).

Yaili mwelemo

Che Paolo akunkomasya che Filimoni (1:1-3).

Che Paolo akunchondelela che Filimoni ampochele che Onesimo nti Mkilisito njakwe (1:4-21).

Che Paolo akumalichisya kwa kwasalila kwa chichi akusaka kwajimajimila ni kwakomasya (1:22-25).

¹ Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, ² ni kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyumba jenu, ni kwa alumbu ŵetu che Afia ni kwa che Alikipo jwangondo njetu.

³ Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu, ni Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Unonyelo ni chikulupi chi che Filimoni

⁴ Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu ŵangu, ⁵ pakuŵa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu. ⁶ Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga

kwasalila wându wâne chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe wâtulumbikene ni Kilisito. ⁷ Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya ntima. Pakuwâ njisengwasisye mitima ja wându wâ Akunnungu.

Che Paolo akwa wenda che Filimoni nkati che Onesimo

⁸ Kwa ligongo lyo, nawâga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, ⁹ nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndawikwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito. ¹⁰ Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuwâ ndili atatigwe chibumu kutyochela patwaliji pamo mu nyuumba jakuta wilwa wându. ¹¹ Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu.

¹² Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope. ¹³ Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone. ¹⁴ Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache.

¹⁵ Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo walekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo mo wâ gose pangali mbesi. ¹⁶ Sambano jwelejo ngana wâ kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu cha wê wambone mwakupunda, pakuwâ jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje.

¹⁷ Nipele, iwâga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesimo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene. ¹⁸ Iwâga annewele chachili chose, pane akwete ligambo, chinanlipe. ¹⁹ Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi wenu. ²⁰ Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyelesye ntima wangu.

²¹ Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene kuti chimumpanganyichisye

yakupunda ni ingusala yi. ²² Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuwâ ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelelwe ni chinanjimajimile.

Chikomasyo cha kumalichisya

²³ Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya. ²⁴ Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka wakutumichila achinjangu akunkomasya.

²⁵ Umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito uwe pamo ni Wanyamwe wose.

Chikalata kwa Wâaebulania Chilongolelo

Chitabu cha Wâaebulania chachikwalimbisya wâandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochela mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iwâtite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye wâandu wâkunkulupilila Kilisito wâali Wâayahudi. Chitabu cha Wâaebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti wâambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisya. Che Yesu wâaliji mbopesi ja sambi syose, kamo pe ni kwa moâwa gose. Wâandu wâkunkulupilila Kilisito mmoâwâgano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Wâaebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Wâaebulania, nambo wâaumanyilisi atyosisye maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chiwâalembile ngachikumanyika, nambo wâwane akuganisya kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musi wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musi wa Yelusalemu mpela waliji ukanaâwâe gumulikwa. Chikalata cha Wâaebulania chalembekwe mu musi wa ku Loma (13:24). Ni pane chaliji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja wâandu wâkunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelemo

Jwakulemba alosisye kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wâkulondola wâ Akunnungu ni achikatumetume wâ kwinani (1:1-4:13).

Soonu ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wâambopesi wâwâtumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Soonu masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala gaâwâatesile Akunnungu ni wâandu

Wakwe kwa litala lya malajisyo gaŵapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, wakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichisye chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomasyo (13:18-25).

Liloŵe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

¹ Kalakala ko Akunnungu wakungulwiche ni achambuje wetu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wakulondola wakwe. ² Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wachigumbile chilambo chose. ³ Welewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuŵa pachilambo malinga ni ukombole wa liloŵe lyao lyalili ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya ŵandu mu sambi syao, ŵatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Wakulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

⁴ Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume ŵa kwinani mpela ila ilitite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. ⁵ Pakuŵa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe ŵa kwinani katema kakali kose kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu

lelo une ndili Atati ŵenu.”

Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwinani jwalijose kuti,

“Une chime Atati kwa jwelejo

nombejo chaŵe Mwanangu.”

⁶ Ni sooni Akunnungu paŵantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo ŵatite,

“Achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu wose akuŵajilwa kwapopelela.”

⁷ Nambo nkati achikatumetume ŵa kwinani wo ŵatite,

“Akunnungu akwatenda achikatumetume wakwe ŵa kwinani kuŵa nti mbungo

ni wakutumichila wakwe ŵa kwinani nti malamba ga mooto.”

⁸ Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,

“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Nkwalongosya ŵandu ŵenu kwa kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo.

Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu wenu ansagwile mmwe

ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya kwapunda achinjenu wose.”

¹⁰ Sooni Akunnungu watite,

“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo, ni kwini gali masengo ga makono genu.

¹¹ Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose. Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.

¹² Chimpindanye mpela mwinjilo, nombe chiigalauchikwe nti nguo.

Nambo alakwe nli julajula ni umi wenu ngaumala.”

¹³ Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe wa kwini pa katema kakalikose kuti,

“Ntameje kundyo kwangu, mpaka pachinaa wiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.”

¹⁴ Ana achikatumetume wa kwini ali waani? Wele ali mbumu wakwatumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya wandu wachachipochela ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

¹ Nipele, tuku wajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukaupelela. ² Pakuwa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume wa kwini kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti pakusachilwa. ³ Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi? Kundanda wa wechetekwe ni Ambuje nsyene, ni awala wa wapilikene wala watusalile kuti uli usyene. ⁴ Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni yakusimonjeka, ni kwapa wandu mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu malinga ni iwasachile nsyene.

Che Yesu ni wakutulungosya ku ukulupusyo

⁵ Akunnungu ngani wapa achikatumetume wa kwini ulamusi wa kuchilungosya chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. ⁶ Nambo kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu likusala,

“Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile, atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?”

7 Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume w̄a kwinani. Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa.

8 Mwaiw̄isile yose paasi pa sajo syakwe.”

Paikusalikwa kuti Akunnungu w̄ambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga indu yose. 9 Nambo chitwawone Che Yesu w̄ati kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume w̄a kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya w̄andu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona w̄awasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi. 10 Yawoneche yambone kuti Akunnungu w̄aigumbile indu yose ni kuiw̄ika mpela yaitite kuwa. W̄antesile Che Yesu āwe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti w̄aichisye w̄andu w̄ajinji mu ukulu wakwe, pakuw̄a Che Yesu ni jwakwalongosya w̄andu mu ukulupusyo.

11 W̄elewo akwaswejesya w̄andu sambi syao, ni w̄elewo pamo ni āwala w̄aw̄aswejekwe, wose Atati w̄ao w̄amope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda soni kwa w̄ilanga w̄andu wo achalongo achinjakwe. 12 W̄aasalile Akunnungu, “Chingaasalile w̄andu w̄angu aila intesile, chinanlape pakusongangana kunlamba.”

13 Sooni akuti, “Chinaaw̄ichile Akunnungu chilolelo changu.” Ni sooni akuti, “Une ndili apano pamo ni w̄anache w̄ambebe Akunnungu kuti āwe achiw̄anangu.”

14 Nipele, pakuw̄a w̄anache w̄a mpela ila inkuti pakwa w̄ilanga ali w̄andu w̄aali ni chiilu ni miasi, Che Yesu asyene w̄aiche ni w̄aliji mpela w̄anyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. W̄atesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, 15 kuti w̄akulupusye āwala w̄aw̄aliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa. 16 Pakuw̄a isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume w̄a kwinani, nambo w̄aiche kukwakamuchisya ūwelesi u che Iblahimu. 17 Ligongo lyo, w̄aliji mpela w̄andu yaali mu indu yose, kuti āwe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakukulupilichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya w̄andu silecheleswe. 18 Ni pakuw̄a asyene wo w̄alageswe pa w̄alinjikwe, akukombola kwakamuchisya āwala w̄akulinjikwa.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

1 Achalongo achinjangu, w̃andu w̃a Akunnungu, w̃ammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu ãw̃e Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. 2 Jwelejo jwaliji jwakukulupichika paujo pa Akunnungu jũw̃ammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa ĩw̃atite kukulupilichika mu kwatumichila w̃andu w̃a Akunnungu w̃ãw̃ilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. 3 Mundu jwakutãw̃a nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akũw̃ajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. 4 Pakũw̃a nyuumba jajilijose jikutãw̃ikwa ni mundu, nambo Akunnungu ni w̃aipangenỹe indu yose. 5 Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila w̃andu w̃a Isilaeli w̃ãw̃ilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. Kuti ãw̃alanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. 6 Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja Akunnungu jo jili uweji, ĩw̃aga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe w̃andu ni Akunnungu

7 Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu,

“Lelo mwapilikanaga Akunnungu achĩw̃echetaga ni w̃anyamwe,

8 nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje w̃enu,

pãw̃akanile kunyitichisya,

katema pãw̃aningaga mwipululu. 9 Kweleko achambuje w̃enu w̃aninjile ni kumbima,

namuno w̃agaweni masengo gangu yaka alobaini.

10 Kwa liwamba lyo nautumbilile ũw̃eles̃i wo ni natite,

‘Mõw̃a gose w̃andu w̃a, nganisyo syao silyungasiche,

nombewo nganagamanyilila kose matala gangu.’

11 Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti,

‘Ngaajinjila ng’o mu chipumulilo changu.’ ”

12 Nipele, ñl̃ilechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa w̃anyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukukulupilila, ni kwakana Akunnungu w̃ajumi.

13 Nambo pankupunda kupilikana lilõw̃e lyo “Lelo” lili nkusomekwa Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima mõw̃a gose kuti jwalijose mwa w̃anyamwe akasalambuchikwa

ni sambi ni kuwa jwamakani. ¹⁴ Pakuwa uweji tukukamulangana ni Kilisito iwaga tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi.

¹⁵ Malembelo ga Akunnungu gakuti,
 “Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuwecheta,
 nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wenu
 iwatite kupanganya pawakanile kunyitichisya.”

¹⁶ Ana waani wawapilikene Akunnungu ali nkuwecheta ni kukana kunjitichisya? Ngawa awala wose wawalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? ¹⁷ Sooni ana waani wawantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali wandu wawatesile sambi, ni mitembo jao jajenele mwipululu. ¹⁸ Sooni Akunnungu pawalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” waasalilaga waani? Ali welewo wanganajitichisya. ¹⁹ Nipele tukuwona kuti welewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4

¹ Pakuwa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolechesye kuti jwalijose mwa wanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. ² Pakuwa nowe wakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa kwa wanyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuwa awala wawapilikene nganaupochela mu chikulupi. ³ Nambo uweji watukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iwatite kusala,

“Natumbile ni nalumbile kuti
 ‘Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,’ ”

Akunnungu watite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile pawagumbile chilambo. ⁴ Pakuwa, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gakuti, “Akunnungu walesile kupanganya masengo gao gose pa lyuwa lya saba, wapumulile”

⁵ Ni mu ngani jo liuto lyo likusala, “Ngaajinjila ng’o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.”

⁶ Wandu wawalalichilwe Ngani Jambone kundanda nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitichisya. Namuno chilanga cho chipali chiwela kwa wane kupochela. ⁷ Kwa ligongo lyo, Akunnungu awisile sooni lyuwa lyalikuwilanjikwa “Lelo.”

Yaka yejinji yapite nombewo wasasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,

“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuwecheta kasinjilimbisya mitima jenu.”

⁸ Pakuŵa ikaliji che Yoshua w̄apele w̄andu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaakaŵechete sooni nkati yeleyo lyaŵa line. ⁹ Kwayele, kupali kupumulila kwa w̄andu w̄a Akunnungu mpela iŵatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuŵa lya Kupumulila. ¹⁰ Pakuŵa w̄andu wose w̄akwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iŵatite pakuleka masengo gao ni kupumulila. ¹¹ Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa w̄anyamwe juchakose kwinjila mpela ila aŵala w̄awakanile kwitichisya.

¹² Pakuŵa Liloŵe lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lyalikutema kuŵili. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iŵalo ni wongo wa mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni miningwa ja mitima ja w̄andu. ¹³ Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili yeunukukwe paujo pao, ŵelewo ni w̄akulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

¹⁴ Nipele, pakuŵa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulise kwannope chikulupi chitukuchisala. ¹⁵ Jwambopesi Jwankulu ni jwaketukolela chanasa kwa kulepetala kwetu. Ŵelewo w̄alinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambu. ¹⁶ Kwa ligongo lya, tuchiŵandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5

¹ Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja w̄andu, aŵichikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya w̄andu kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya sambu sya w̄andu. ² Pakuŵa asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa w̄andu wose w̄akutenda sambu ni ngakuchimanyilila chindu. ³ Kwa ligongo lya akuŵajilwa kutyosya mbopesi ngaŵa kwa liwamba lya sambu sya w̄andu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambu syakwe nsyene. ⁴ Ngapagwa mundu jwakuliŵika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuli-tenda aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aŵe jwaŵilanjikwe ni Akunnungu mpela ila che Haluni iŵatite pakuŵilanjikwa.

⁵ Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulīwika āw̄e Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni jūwansagwile ni kunsalila kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu,
lelo mechete une ndili atati ̄wenu.”

⁶ Iyoyo ̄watite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti,

“Mmwejo ni Jwambopesi kwa mōwa gose pangali mbesi mpela uwatite kūwa umbopesi wa Melikisedeki.”

⁷ Che Yesu pāwatamaga pa chilambo pano ̄wapopele kwannope ni kunlilila ajula jūwakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu ̄wampilikene. ⁸ Namose ̄waliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao ̄waimanyi kunjitichisya Akunnungu. ⁹ Ni pāwamasile kūwa ̄wa utindimisyo mu yose, ̄waliji ndande ja ukulupusyo wa mōwa gose pangali mbesi kwa ̄wandu wose ̄wakwajitichisya. ¹⁰ Nipele, Akunnungu ̄wansagwile āw̄e Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kūwa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

¹¹ Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila ̄wanyamwe pakūwa ̄wanyamwe nganku-manyilila kwa chitema. ¹² Isyene pa katema kano ikāwajile mme ̄wakwiganya nambo ikunsōwa chīwela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati malōw̄e ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung’wa māw̄e mpela mwanache. ¹³ Pakūwa mundu jwalijose jwakitama kwa kung’wa māw̄e pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Nambo chakulya chakulimba chili kwa ̄wandu ̄wāwakusile, ̄walijigenye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

¹ Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chibumu, ni ngāwa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambu ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu.

² Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila ̄wandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ̄wawe ni majiganyo nkati kulamula kwa mōwa gose pangali mbesi.

³ Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga.

⁴ Pakuŵa ŵandu ŵaunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni ŵaupasisye ntuuka wa kwinani ni ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu nti ŵandu ŵane, ⁵ ni ŵaupasisye umbone wa Liloŵe lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, ⁶ ŵagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo ŵammambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaaŵili kwa mele ni kutesya soni paujo pa ŵandu.

⁷ Ngunda waukunyelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunnungu. ⁸ Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŵandichila kulwesekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

⁹ Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti ŵanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochema mu ukulupusyo. ¹⁰ Pakuŵa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŵalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya ŵandu ŵakwe ni mpunde kwakamusya. ¹¹ Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŵe isyene. ¹² Ngatusaka mme ŵa ulesi, nambo mwasyasye ŵelewo ŵakukulupilila ni ŵaali ni upililiu ni ŵachapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

¹³ Akunnungu paŵampele che Iblahimu chilanga ŵalumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo. ¹⁴ Ni ŵalanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe ŵanache ŵajinji.” ¹⁵ Che Iblahimu ŵalindilile kwa upililiu, nipele ŵachipatile achila chalanjile Akunnungu. ¹⁶ Pakuŵa ŵandu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. ¹⁷ Ni Akunnungu ŵachitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo ŵaalosisye pangasisika aŵala ŵaŵalangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. ¹⁸ Nipele kwana indu iwili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe ŵatumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisya kwannope chilolelo chatuŵichile paujo petu. ¹⁹ Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitaŵililo chachikwimika ngalaŵa. Ni

chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwini. ²⁰ Che Yesu walongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki Jwambopesi Jwankulu

¹ Melikisedeki waliji mwenye jwa musu wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Wakulu. Che Iblahimu pawaujaga kungondo kuŵauleje mamwenye kula, wasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wampele upile che Iblahimu. ² Che Iblahimu nombe wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.” ³ Ngapagwa papalembekwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wapagwile chakachi atamuno wawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuŵa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.

⁴ Nipele, nnoleje yatite kuŵa jwankulu mundu jo. Ambuje wetu che Iblahimu wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. ⁵ Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wanache wa che Lawi wawaliji wambopesi ni wakusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wandu wa Isilaeli, waali achalongo achinjao, nachiwamuno ni wanyawo ali uwelesi u che Iblahimu. ⁶ Melikisedeki nganaŵa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo wajigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wampele upile che Iblahimu juwapegwilwe chilanga ni Akunnungu. ⁷ Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. ⁸ Wambopesi wakwigala liunjili lya kumi wala ali wandu wachawe lyuŵa limo, nambo che Melikisedeki juwapochele liunjili lya kakumi akuwalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu ⁹ Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu pawatyosisye liunjili lya kakumi, namose che Lawi juwaliji jwa uwelesi u che Iblahimu pamo ni uwelesi wao, watyosisye liunjili lya kakumi. ¹⁰ Pakuŵa ikuwechetekwa kuti Melikisedeki pawasimene ni che Iblahimu, che Lawi waliji akanaŵe kupagwa, waliji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu.

¹¹ K̄opochela mu umbopesi wa W̄alawi w̄andu w̄a ku Isilaeli w̄apegwilwe lilajisyo. Sambano iw̄aga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngāw̄a umbopesi u che Haluni. ¹² Pakūw̄a pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikūw̄ajila kugagalausya malajisyo. ¹³ Ni Ambuje w̄etu jwakūw̄echetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao jūw̄atumichile pa chilisa nti jwambopesi. ¹⁴ Pakūw̄a ikumanyika kuti Ambuje w̄etu w̄atyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganāw̄echeta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

¹⁵ Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. ¹⁶ Jwele nganatendekwa āw̄e jwambopesi kwa malajisyo ga w̄andu, nambo kwa machili ga umi wa mōw̄a gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakūw̄a Malembelo ga Akunnungu gāw̄alanjile umboni wati, “Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakūw̄a umbopesi wa Melikisedeki.” ¹⁸ Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lyāw̄ichikwe pambali, pakūw̄a lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, ¹⁹ pakūw̄a malajisyo ga Akunnungu gāw̄apele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chīw̄e chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwāw̄andichila Akunnungu.

²⁰ Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo w̄andu w̄ane wo w̄atendekwe kūw̄a w̄ambopesi pangali chilumbilo. ²¹ Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu pāw̄ansalile, “Ambuje alumbile ni ngasagalausya

‘Mmwejo ni jwambopesi kwa mōw̄a gose pangali mbesi.’ ”

²² Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

²³ Sooni w̄ambopesi w̄ane w̄ajinji w̄a lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. ²⁴ Nambo Che Yesu nganāw̄a mpela w̄anyawo ni akutama mōw̄a gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine. ²⁵ Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene w̄elewo w̄akwāw̄andichila Akunnungu kwa litala lyao pakūw̄a akutama mōw̄a gose kuti w̄apopeleleje kwa Akunnungu.

²⁶ Pakuŵa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chileŵo namose sambi ni jwalekangenywe ni ŵandu ŵa sambi, ni kunyaku-likwa mwinani kupunda kwinani. ²⁷ Jwelejo ngakulandana ni ŵambopesi achakulu ŵane ŵakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambi syakwe nsyene, ni sooni kwa sambi sya ŵandu. Pakuŵa jwelejo ŵatesile kamo pe kwakatema kose paŵalityosisye nsyene kuwa. ²⁸ Malajisyo ga che Musa gakwasagula ŵandu ŵakulepetala kuŵa ŵambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liŵaŵisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

¹ Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemu peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwinani. ² Ŵelewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitaŵikwe ni Ambuje, ni ngaŵa lyalitaŵikwe ni mundu.

³ Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochoesya Akunnungu. ⁴ Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali ŵambopesi ŵane ŵakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa. ⁵ Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaili kwinani. Pakuŵa che Musa paŵaŵandichile kuli-taŵa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu ŵansalile kuti, "Nlole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi." ⁶ Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga ŵanyawo, pakuŵa lilangano lya kwilanya lyaŵisile pasikati ja Akunnungu ni ŵandu lili lyambone kupunda, pakuŵa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

⁷ Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chileŵo ngalikasachilwe lilangano line. ⁸ Nambo Akunnungu ŵakuweni kuleŵa kwao paŵatite,

"Nlole gakwika moŵa, Ambuje akuti

gatinjitaŵa lilangano lyasambano pasikati ja ŵandu ŵa ku Isilaeli ni ŵandu ŵa ku Yuda.

9 Lilangano li ngaliw̄a yalumo ni lilangano linataw̄ile ni achambuje w̄ao

pa lyuw̄a linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili.

Pakuw̄a nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.

10 Sambano alili ni lilangano lichingataw̄e ni w̄andu w̄a ku Isilaeli,

pa mow̄a go, akuti Ambuje.

Chingagaw̄iche malajisyo gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitima jao.

Uneji chime Akunnungu w̄ao,

ni w̄anyawo chaw̄e w̄andu w̄angu.

11 Ngapagwa juchanjiganye njakwe

namose kunsalila mpwakwe kuti

‘Mwamanyilile Ambuje.’

Pakuw̄a wose chachiimanyilila une

chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.

12 Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao ngangumbuchila sooni.”

13 Kwa kusala lilangano lili “Lyasambano,” Akunnungu alite-sile lilangano lyaandanda liw̄e lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwipe ni kuwisala chichisow̄e pangakaw̄a.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinani

1 Lilangano lyaandanda lyakwete masyow̄elelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papataw̄ikwe ni w̄andu. ² Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iw̄ili, ni chuumba chakwe chandanda paw̄ilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuw̄ichila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekwe paujo pa Akunnungu.

³ Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jijalekangenyeye yuumba iw̄ili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuw̄ilanjikwa Papaswela nnope. ⁴ Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya

ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiw̄iga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. ⁵ Ni penani pa lisanduku lyo kwaliji ni inyago iw̄ili yesepekwe yaikuw̄ilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya

lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiwêcheta yeleyo yose kwannope.

⁶ Nipele, yeleyo ni yaitite kuwîchikwa indu yose. Ni wâmbopesi wâjinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwîlanjikwa peuto Papaswela chila lyuwa ni lyuwa kupanganya masengo ga umbopesi. ⁷ Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila mu chuumba chawili chachikuwîlanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya wându siwâsitesile pangamanyilila. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwela likanawe kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. ⁹ Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wându kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda awe wâmalilwe mmitima jao. ¹⁰ Pakuwa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyowelo ganegane ga kuna wa ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iwe yasambano.

¹¹ Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Welewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisy, lyanganilipanganyichikwe ni wându malumbo gakwe nganiliwa lya pachilambo pano. ¹² Welewo wâjinjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wâjinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lya watupele chiwombosyo cha mo wa gose pangali mbesi. ¹³ Iwaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wându wa waliji wakusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. ¹⁴ Ana miasi ja Kilisito ngajitenda ku-gapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakutama mo wa gose pangali mbesi, Kilisito walityosisye nsyene kwa Akunnungu kuwa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wâjumi.

¹⁵ Kwa ligongo lya, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao wawombwele wându mu ilewo yaitesile katema ka lilangano lyaandanda

kuti aâwala uâwâwâlanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iâwâgosele moâwâ gose pangali mbesi.

¹⁶ Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasishe, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile.

¹⁷ Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jawawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiâwâ ni machili iâwâga nsyene jo ali jwanjumi.

¹⁸ Kwayele lilangano lyaandanda nganiliâwâchikwa pangali kwitika miasi. ¹⁹ Kundanda che Musa paâwasalile âwându wose makanyo gagali mmalajisyo, ni âwâjigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo âwâmisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa âwându wose kwa nyambi sya chitela chachikuâwâlanjikwa esopo ni pamba jechejeu.

²⁰ Ni âwâtite, "Ajiji ni miasi jajikulimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye."

²¹ Iyoyo peyo che Musa âwânyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo.

²² Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gaâwâpele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambu ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambu sya âwându

²³ Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwinani yaâwâjilwe iswejekwe kwa litala lyo. Nambo indu ya kwinani ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda.

²⁴ Pakuâwâ Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga âwându papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo âwâjinjile kwinani kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu.

²⁵ Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwinani kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji.

²⁶ Ikaliji yeleyo, Kilisito akaâwâjilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuâwândichila kumala, âwâlewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambu sya âwându kwa kualityosya nsyene mbopesi.

²⁷ Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulumulikwa ni Akunnungu. ²⁸ Iyoyo peyo Kilisito nombejo âwâlityosisye mbopesi kwa âwâwile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambu sya âwându âwâjinji.

Nombejo chauje sooni ngaâwâ kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambu, nambo kukwakulupusya aâwâla âwâkunnindilila.

10

¹ Nti ila Malajisyo igatite chiwilili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngaâwâ indu isyene yaitite kuâwâ. Yeleyo usyene

ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngaikukombola kwakulupusya wându mu sambu syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda aŵe wâmalile. ² Ikaliji apali wându wakwapopelela Akunnungu ni sambu syao kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambu, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. ³ Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya wându sambu syao chaka ni chaka. ⁴ Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambu.

⁵ Kwa ligongo lyo Kilisito paŵaiche pachilambo wâsalile Akunnungu,

“Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka.

Nambo mwambanganichisye chiilu.

⁶ Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambu nganinnonyelwa nasyo.

⁷ Pelepo natite, ‘Ndili pelepa,

Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu

mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.’ ”

⁸ Kundanda Kilisito wâtite, “Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambu nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo.” Wâtite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo.

⁹ Sooni wâtite “Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu.” Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe wâmmisile Kilisito aŵe mbopesi jimo pe. ¹⁰ Pakuŵa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wându wose.

¹¹ Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa achitumichilaga ni kutyosya kawili kawili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambu.

¹² Nambo Kilisito watyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambu, mbopesi jajili ni machili moŵa gose pangali mbesi, nipele wâtemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu. ¹³ Chitandilile katema ko akulindilila wâmmagongo wakwe wose aŵichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo syao.

¹⁴ Pakuŵa kwa mbopesi jimo pe akwatenda aŵe wâmalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi wêle wose wakuswejechekwa sambu syao.

¹⁵ Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,

¹⁶ “Alili ni lilangano lichindaŵe nawo pa moŵa gagakwika, akuti Ambuje

chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalembe mu nganisyo syao.”

¹⁷ Nombejo akupunda kusala, “Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile.” ¹⁸ Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twaŵandichile Akunnungu

¹⁹ Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope. ²⁰ Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene. ²¹ Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyuumba jose ja Akunnungu. ²² Kwayele twaŵandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwete sambi kwa iilu yejosyekwe kwa meesi gakusalala. ²³ Tuchikamulisye chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuŵa Akunnungu juŵatupele chilanga ali jwakulupichika. ²⁴ Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni masengo gambone. ²⁵ Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuŵa masyoŵelelo ga ŵane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyuŵa lya Ambuje lilinkuŵandichila.

²⁶ Pakuŵa twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. ²⁷ Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose ŵakwakanila Akunnungu. ²⁸ Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanaso, kwaŵaga ni umboni wa ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu. ²⁹ Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jiŵaswejechekwe najo kuŵa ngaŵa chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa? ³⁰ Pakuŵa tukummanyilila jwelejo juŵatite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, uneji chiuchisye.” Sooni ŵatite, “Ambuje chachalamula ŵandu ŵakwe.” ³¹ Kugwilila mmakono mwa Akunnungu ŵajumi chili chindu chakogoya nnope!

³² Nkumbuchilanje iyakopochele mmoŵa gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela. ³³ Katema

kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aŵala ŵaŵatendelwe yeleyo. ³⁴ Mwaatendele chanasa ŵelewo ŵataŵikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuŵa mwaimanyi kuti nkwete indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. ³⁵ Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuŵa chikumpe ntulilo weukulungwa. ³⁶ Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iŵalanjile. ³⁷ Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Pasigalile kanandi pe
jwawkwika jo, chaiche,
nombejo ngasakaŵa.

³⁸ Mundu jwali jwambone paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi,
nambo alekaga kungulupilila
nganonyelwa najo.”

³⁹ Uweji nganituŵa ŵandu ŵakuchileka chikulupi ni kusoŵa, nambo uwe tuli ŵandu ŵakukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

¹ Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. ² Pakuŵa, kwa chikulupi chao, achachekulu ŵetu ŵakundikwe ni Akunnungu.

³ Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa liloŵe lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

⁴ Kwa chikulupi che Habili ŵatajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele ŵakundikwe ni Akunnungu pakuŵa Akunnungu nsyene ŵajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutuji-ganya mpaka sambano.

⁵ Kwa chikulupi, che Enoki ŵanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuŵa ŵajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gakusala kuti akanaŵe kwigalikwa che Enoki ŵaanonyelesye Akunnungu. ⁶ Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuŵa mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo ŵelewo ŵakwasosa.

⁷ Kwa chikulupi, che Nuhu wâjamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiwela, wanjitichisye Akunnungu ni kukolosya ngalaŵa jajikulungwa jajikuwîlanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni wându wâ pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe wându wâ pa chilambo wose walamulikwe kuti akwete sambi nombejo wâwâlanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

⁸ Kwa chikulupi, che Iblahimu wanjitichisye Akunnungu apala paŵawîlanjikwe ajaule ku chilambo chiwâlanjikwe ni Akunnungu kuti chiwe chao. Watyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. ⁹ Kwa chikulupi, watemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Watemi kweleko mu masakasa mpela iwâtesile che Isaka pamo ni che Yakobo, wati nombewo wapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. ¹⁰ Pakuŵa che Iblahimu waulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uwaganisisye ni kuutaŵa. ¹¹ Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno wachekulwipe kwannope, wapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuŵa wakulupilile kuti Akunnungu chatindimisye chilanga chakwe. ¹² Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juwâliji mpela jwammwe, wapagwile wându wâjinji wangaŵalanjikwa mpela ndondwa sya kwinani ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

¹³ Aŵa wose wawile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iwâlanjile, nambo waiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, wanjitichisye kuti wâliji achalendo ni wându wanganakola pakutama pa chilambo nti pao. ¹⁴ Pakuŵa wându wakuwecheta maloŵe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiwe chao achinsyene. ¹⁵ Ikaliji akuganisisya ku chilambo kuwakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. ¹⁶ Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwinani. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni wându wo pakwaŵilanga kuti ali Akunnungu wao pakuŵa waŵichile chile musi.

¹⁷ Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, wanyosisye a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu wapochele chilanga cho, ni wakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. ¹⁸ Namuno Akunnungu waasalile, “Uwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” ¹⁹ Che Iblahimu wakulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya wându wawile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu wakombwele kumpata sooni mwanagwe juwâliji mpela jwammwe.

20 Kwa chikulupi che Isaka âwapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

21 Kwa chikulupi che Yakobo paâwaliji kuâwandichila kuwa, âwampele upile kila jumo jwa âwanache âwa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamilaga nkongojo wakwe.

22 Kwa chikulupi, che Yusufu paâwâwandichile kuwa, âwâwechete yankati kutyoka kwa âWaisilaeli mu chilambo cha Misili, ni âwalajichisye agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

23 Kwa chikulupi che Musa paâwapagwilwe âwasisikwe miesi jitatu ni aâwâvesi âwakwe, pakuâwa âwaiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

24 Kwa chikulupi che Musa paâwakusile, âwakanile kuâwâlanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. 25 âWaiweni mbaya kusauswa pamo ni âwandu âwa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi. 26 âWaimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuâwa âwaliji nkulolela mbote.

27 Kwa chikulupi che Musa âwasamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni âwajendelechele mmbujo, pakuâwa âwaliji mpela mundu juâwaweni Akunnungu âwangakuwoneka.

28 Kwa chikulupi âwachipangenyeye chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwinani jwatumikwe kwikanacho chiwa, akaulaga âwanache âwa kwitiwo âwa chilume mu chilambo cha Isilaeli.

29 Kwa chikulupi âWaisilaeli âwajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo âWamisili paâwâalinjile kutenda yeleyo, âwatitimile ni kuwa mmeesi.

30 Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile âWaisilaeli paâwagasyungwile makumba go moâwa saba.

31 Kwa chikulupi che Lahabu jwakulaâwalaâwa jula ngana-jonasikwa pamo ni âwâwakanile kwajitichisya Akunnungu âwala, ligongo âwâapochele kwa chitendeweke âwakuuchilichisya âwala.

32 None chinyonjehesye maloâwe chi? Pakuâwa katema kapelembele kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni âwakulondola âwa Akunnungu. 33 Kwa chikulupi âwanyawo wose âwamenyene ni mamwenye ni âwâapundile, âwatesile indu yambone paujo pa Akunnungu, âwâapochele ilanga ya Akunnungu. âWataâwile kang'wa sya masimba, 34 âwagasimile machili ga mooto wakalipa, ni âwâautwiche kuâwâlanjikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni âwâpatile machili,

Walimbichile mu ngondo ni kwapunda wangondo wachilendo.
³⁵ Achakongwe wane waWakulupilile waapochele wandu wao
 waWasyusikwe paWamasile kuwa.

Nambo wane wakanile kugopolwa, wakundile kulagaswa
 mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu
 utame wauli wambone mwakupunda. ³⁶ Wane wanyelwiswe
 ni kuputikwa mbokola, ni wane wataWikwe nyolo ni
 kuponyekwa mu nyumba jakutaWilwa. ³⁷ Waulajikwe
 kwa kwaponya maganga, wane waakatenye ipandeipande
 kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wajendajendaga
 achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, waji w
 kulaga, walageswe ni kupanganyichiswa yangalumbana.
³⁸ Chilambo nganichiWajilwa kuwa ni wandu mpela wanyawo.
 Wajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu
 mbugu ni mmasimbo.

³⁹ Wandu wa wose wawoneche ni Akunnungu kuti atesile
 yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela
 chiWalanjile Akunnungu cho, ⁴⁰ pakuwa Akunnungu
 walongolele kutuWichila chindu chachili chambone
 mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wasachile
 kuti wanyawo awaga ni uwe pe tutendekwe wamalile.

12

Akunnungu ali Atati Wetu

¹ Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa waumboni
 wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose
 yaikutusiWilila, ni sambu syasikutukamulila kwa chitema.
 Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu.
² Twalole Che Yesu jwachitandisye chikulupi chetu, jwelejo
 ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lulwal-
 iji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose
 chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa
 chitengu cha umwenye cha Akunnungu.

³ Mwaganichisye kwannope Che Yesu, juWapililile
 nkukanilwa kwekulungwa kutyochela kwa wandu wa
 sambu. Nipele nkapela namose kupwa ntima. ⁴ Pakuwa,
 mkulimbana ni sambu nganimme kuputana mpaka kuwa.
⁵ Sooni ana nliWalile agala maloWe ga kuntusya ntima
 gakusala Akunnungu?

“Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka,
 namuno nkapwa ntima pakunkalipila.

⁶ Pakuwa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonyela,
 ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuwa mwanagwe.”

⁷ Mpililile kujamukwa pakūwa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela ̄wanyamwe nti ̄wanache ̄wakwe, pakūwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe? ⁸ Īwaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achīwanagwe wose yakuti pakwamukwa, ̄wanyamwe nganimma ̄wanache ̄wausyene ̄wa Akunnungu, mmele ̄wanache ̄wa kuichila. ⁹ Sooni, īwaga achatati ̄wetu ̄wa chiilu ̄wāwatūweleche, pāwatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati ̄wetu ̄wa kwinani kuti tutame? ¹⁰ Achatati ̄wāwatūweleche ̄watujamwiche mmōwa kanandi mpela īwatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe ̄waswela mpela asyene. ¹¹ Pakukutyochela kwamukwa ngakukūwa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa āwala ̄wāwajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewele.

Malajisyo ni majamuko

¹² Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. ¹³ Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame.

¹⁴ Nlimbile kutama kwa chitendewele ni ̄wandu wose, sooni ntame kwa uswela pakūwa ngapagwa mundu juchīwawone Ambuje īwaga mundu jo nganāwa jwanswela. ¹⁵ Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nlilolechesye kuti mundu akāwa mpela chitela chakūwāwa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa ̄wandu ̄wajinji. ¹⁶ Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangaajogopa Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. ¹⁷ Pakūwa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma pāwasosile sooni kuupochele upile wakwe kutyochela kwa atatigwe ̄wakanilwe. Pakūwa nganapata lipesa lya kuleka sambini kugagalausya gāwatesile, namuno ̄wasosile nnope kwa misosi.

¹⁸ ̄Wanyamwe ngininyika ku chitumbi cha Sinai mpela īwatite kuchīchilila ̄wandu ̄wa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chibunga, ¹⁹ ni lisegwe lya lipenga, ni lilōwe lininkūwecheta malōwe. Āwala ̄wāwapilikene usone wo ̄wachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, ²⁰ pakūwa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyocheke lyalikuti, “Juchakwaye chitumbi chi namose chīwe chinyama, chaponyekwe

maganga.” ²¹ Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa wâtite, “Ngogopa ni kutetemela.”

²² Nambo wanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musu wa Akunnungu wâjumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatumetume wâ kwinani wângakuwalanjikwa, wâkusangalala. ²³ Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa wându wâkukulupilila Kilisito wâali wâandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galebekwe kwinani. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wându wose, ni paujo pa mbumu sya wându wâmbone paujo pa Akunnungu wâtendekwe wâmalilwe. ²⁴ Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajijitiche jajikuwêcheta yambone kupunda miasi ji che Habili.

²⁵ Nipele, nilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwêcheta nomwe. Mpela a wâla Wâisilaeli wâwakanile kumpilikanila che Musa, juwâasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu pa wâliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwâga tukukana kumpilikanila jwelejo jwaktusalila utenga kutyochela kwinani. ²⁶ Katema Akunnungu pa wâwêchete pa chitumbi cha Sinai wâchitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo ni nga wâ chilambo pe nambo kwinani nombe nako.” ²⁷ Lilo wê li “Sooni” likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chiitenganikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile.

²⁸ Kwayele, paku wâ tukupochele umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kulitulusya ni kwapopelela, ²⁹ paku wâ Akunnungu wêtu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

¹ Njendechele kunonyelana chiulongo. ² Kasinli wâlila kwapochela achalendo, paku wâ kwa kutenda yeleyo wându wâne wâapochele achikatumetume wâ kwinani pangamanyilila. ³ Mwakumbuchile wându wâata wîkwe mpela ila nta wîkwe pamo nawo, ni mwakumbuchile wâkulagaswa nti nomwe nku-lagaswa mpela wanyawo.

⁴ Ulombela uchimbichikwe ni wându wose, achalume ni achakongwe a wê wâkukulupilichika kila mundu kwa njakwe, paku wâ Akunnungu chi wâlamule wâchigwagwa ni wâchikululu.

⁵ Nkaŵa wându wâkunonyela nnope mbiya, nlisinje ni indu inkwete yo pakuŵa Akunnungu nsyene atite, “Ngangunneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o.” ⁶ Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, “Ambuje ali wâkungamuchisya une, ngasinyogopa.

Mundu chandende chichi?”

⁷ Mwakumbuchile ilongola wenu wâwansalile liloŵe lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisyasya chikulupi chao. ⁸ Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni moŵa gose pangali mbesi. ⁹ Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni ngaŵa makanyo nkati ja yakulya, pakuŵa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juŵagakuiye.

¹⁰ Tukwete chilisa, chakuti wându wâkutumichila mu lisakasa lya Wayahudi lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala.

¹¹ Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo ikohekwa paasa pa chigono. ¹² Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo wâlageswe ni kuwa paasa musi kuti waswejesye wându kwa miasi jao asyene. ¹³ Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela welewo yatite kunyeluswa. ¹⁴ Pakuŵa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi waukwika.

¹⁵ Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa moŵa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, welewo ali Ambuje. ¹⁶ Nambo kasinliŵalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuŵa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁷ Mwajitichisye wâkunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuŵa wanyawo akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisyaga chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngaŵa kwa kudandaula pakuŵa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.

¹⁸ Ntupopelele ni uwe, pakuŵa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chileŵo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone moŵa gose. ¹⁹ Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

²⁰ Akunnungu âwa chitendewele âwâwansyusisye Ambuje âwetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya moâwa gose pangali mbesi lili lya usyene. ²¹ Antende âwanyamwe âwamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uâwe ni âwâlewo moâwa gose pangali mbesi ni moâwa gose pangali mbesi. Eloo.

Maloâwe ga kumalichisya

²² Achalongo, ngunchisya mpochele maloâwe gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi. ²³ Ngummanyisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyuumba jakutaâwilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiiche kukwenu.

²⁴ Mwakomasye wose âwakunlongosya, pamo ni âwandu âwa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. ²⁵ Umbone wa Akunnungu utame ni âwanyamwe wose.

Chikalata chiwâlembile Che Yakobo Chilongolelo

Chitabu chi che Yakobo chalembeke ni mundu jwakuwîlanjikwa che Yakobo. Ikukomboleka che Yakobo mpwakwe Che Yesu, juwâliji chilongola mu mpingo waandanda wa wându wakunkulupilila Kilisito, ni wâliji jumo jwa wânkungulu ku Yelusalemu, (Masengo 15:13). Nduna che Paolo wammilasile jwelejo “Luchanamila,” lwa wându wakunkulupilila Kilisito (Wâgalatia 2:9). Wâumanyilisi akukulupilila kuti chitabu chi che Yakobo chalembeke ikanaŵe yaka 50 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chitandile katema che Yakobo paŵaliji chilongola jwa wându wakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu, ikuganichikwa kuti wâlembile chitabu chi paŵatamaga kweleko.

Che Yakobo wâalembile chitabu chakwe wându wâ Akunungu wâwâpwingene pasikati pachilambo, (1:1). Majiganyo mu chitabu chi che Yakobo gakwagamba wându wakunkulupilila Kilisito wose nambo utumiche wa malowê “Ngosyo kumi na mbili,” kwa Chigiliki. Ikulosya kuti panepa che Yakobo wâlembile wându wakunkulupilila Kilisito wâali Wayahudi. Nningwa wa chitabu chi waliji kwaichila wakusyoma wâjinji ni chikunguluchile indu yejinji. Che Yakobo akukunguluchila nnopennope nkati kwilana kwa chikulupi ni ipanganyo. Chikulupi chisyene cha mundu chikuoneka kwa ipanganyo yakwe (2:17). Sooni akwamuka nkati kutenda lusagu kwa wându wâipanje (2:1-4), ni kutusalila uweji tulilolechesye nkati indu itukuiwêcheta (3:1-12).

Yaili mwelemo

Che Yakobo akwakomasya wâkusyoma wâkwe (1:1).

Akwakamulisya ntima wându wakunkulupilila Kilisito kupililila katema pakulaga (1:2-22).

Akusala yaitite kuŵa lasima mundu kulosya chikulupi chakwe kwa ipanganyo (2:1-26).

Akusala yankati lulimi lwa mundu yalukuti kukola machili (3:1-12).

Che Yakobo akusala yankati lwalutite kulekangana lunda lwa Akunungu ni lunda lwa pa chilambo (3:13-4:10).

Akwajamuka wâkusyoma wâkwe yankati kulilapa (4:11-5:6).

Che Yakobo akumalichisya chitabu chakwe kwakutyosya malajisyo gose (5:7-20).

¹ Une che Yakobo, jwaketumichila jwa Akunungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunnembela mwanya wându wâ

Akunnungu wose wampwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya.

Chikulupi ni lunda

² Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. ³ Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisya upililiu. ⁴ Nkole usyene wakuti kupililila kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuwa wamalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. ⁵ Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansowaga lunda wapopelele Akunnungu wakwapa wandu wose mwamujinji ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa. ⁶ Nambo apopeleje ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuwa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyalikujigalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. ⁷ Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kutyochema kwa Ambuje. ⁸ Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya.

Jwakulaga ni Jwachipanje

⁹ Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunkwesya. ¹⁰ Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuwa jwachipanje chasowe mpela uluwa lwa mwikonde. ¹¹ Lyuwa likukopochela ni kuwala nnope ni kuumusya masamba, uluwa wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusowa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe mmasengo gakwe.

Kulinjikwa

¹² Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuwa amalaga kupunda kulinjikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiwalanjile wakwanonyela. ¹³ Mundu alinjikwaga akajila, "Ngulinjikwa ni Akunnungu." Pakuwa Akunnungu ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjikwa kwa kutendelwa yangalumbana. ¹⁴ Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni kutanjikwa ni tama jakwe atende yangalumbana. ¹⁵ Mwajilechelelaga tama jintawale jikwichisya sambu ni sambu syapundaga sikwichisya chiwa.

¹⁶ Achalongo achinjangu wakunonyelwa nkalambuchikwa. ¹⁷ Kila ntuuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwini kwa Atati Akunnungu wawagumbile lulanga, jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya

chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche. ¹⁸ Kwa unonyelo wakwe nsyene wâtuwêleche kwa litala lya liloŵe lya usyene, kuti tuwêje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose.

Kupilikana ni kupanganya

¹⁹ Achalongo achinjangu wâkunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuwêcheta namose kutumbila. ²⁰ Pakuŵa wându wâali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ²¹ Kwayele, nneche masyoŵelo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitulusya liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu lyalikukombola kunkulupusya.

²² Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje wându wâkupanganyichisya masengo Liloŵe lya Akunnungu, ngaŵa wâkupilikanila pe. ²³ Pakuŵa naga mundu ali jwakupilikanila pe Liloŵe lya Akunnungu nombe ngaŵa wâkulipanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala. ²⁴ Ni paakumalisya kulilola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliŵalila yatite pakuŵa. ²⁵ Nambo mundu jwakugalolechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechelesya wându, ni akwendelechela kugapanganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliŵalila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakuipanganya.

²⁶ Mundu aganisyaaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo ngakusiŵila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni akulilambusya nsyene. ²⁷ Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali chileŵo paujo pao lili ali: Kwakamuchisya wâmalekwa ni wâwililwe ni achiŵankwawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2

Kwamuka nkati lusagu

¹ Achalongo achinjangu, iwâga nkwakulupilila Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito, Ambuje wâ ukulu, nkakola lusagu kwa wându kwa kwalola ku meeso. ² Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyumba jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala. ³ Iwâga wânyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila “Ntameje apano pa chitengu chambone,” nambo ajula jwa usauchi nkunsalila,

“Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi,” ⁴ ana lwele ngaŵa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganisyo syangalumbana?

⁵ Mpilikanile achalongo achinjangu ŵakunonyelwa! Ana Akunnungu nganiŵasagula ŵakulaga ŵa pachilambo kuti aŵe ŵachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uŵalanjile aŵala ŵakwanonyela? ⁶ Nambo ŵanyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana ngaŵa ŵachipanje ŵakunliŵatilanga ni kunjausyanga pa nkungulu? ⁷ Ana ngaŵa ŵanyawo ni ŵakulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati ŵanyamwe nli ŵandu ŵakwe?

⁸ Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu, gagali mu Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene,” nkutendekanya yambone. ⁹ Nambo iŵaga nkutenda lusagu kwa ŵandu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambu ni malajisyo ga Akunnungu gaku-losya kuti nganingajitichisya. ¹⁰ Pakuŵa mundu jwangukujitichisya likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chaaŵe ngakugajitichisya malajisyo gose. ¹¹ Pakuŵa jwelejo juŵatite, “Nkatenda chikululu,” ni jujo juŵatite, “Nkaulaga.” Iŵaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. ¹² Nipele mmecheteje ni kupanganya mpela ŵandu ŵachalamulikwe malinga ni malajisyo gagakutuŵika ŵalechelele. ¹³ Pakuŵa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiŵalamule ŵandu ŵangalosya chanasa. Nambo ŵaali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko.

Chikulupi ni ipanganyo

¹⁴ Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya? ¹⁵ Tujileje, jwakukulupilila njetu jwannume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya. ¹⁶ Mundu jumo jwenu ŵaasalilaga, “Njaulanje kwa chiten-dewele nkajotele mooto ni kwikuta,” pangaapa iyasoŵile mu kutama ana chakole chichi? ¹⁷ Iyoyo peyo chikulupi pe iŵaga changali ipanganyo chiwile.

¹⁸ Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwe nkwete chikulupi noneji ngwete ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.” ¹⁹ Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali ŵamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela. ²⁰ Mmwe jwakuloŵela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo

chiwile? ²¹ Ana Atati wêtu che Iblahimu wâkundikwe uli ali wambone paujo pa Akunnungu? Wâkundikwe kwa chipanganyo pa wântyosise a Isaka mwanagwao pa chilisa. ²² Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe. ²³ Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gagatite, “Che Iblahimu wânkulupilile Akunnungu ni kwayele wâkundikwe kuwa wambone paujo pao.” Nombejo wâwîlanjikwe ambusanga jwa Akunnungu. ²⁴ Nkulola kuti mundu akukundikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngawa kwa chikulupi pe. ²⁵ Iyoyo peyo che Lahabu jwakula wala wala jula, wâkundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe pa wapochele wâkusosasosa ni kwakoposya paasa kwa litala line.

²⁶ Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3

Kulugosa lulimi

¹ Achalongo achinjangu, nka wa wâkwiganya wâjinji paku wa nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda wându wane. ² Uweji wose tukule wa mwamujinji. Nambo iwaga mundu ngakule wa mu nkuwecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombejo akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose. ³ Uwe tuku wika chipaande chamwana cha chisyano chachita wike kwa migoji nkang'wa sya falasi kuti tukombole kuilongosya iilu yao kwa ula kwakuli kose kwatukusaka uweji. ⁴ Iyoyo ngala wa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya. ⁵ Iyoyo peyo lulimi luli chiwalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope.

Nganisye mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. ⁶ Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiwalo cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutin- isya umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehanamu. ⁷ Mundu akukombola kulanga inyama yailiyose nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitinji ni ijuni yailiyose ni inyama ya ikuk- wa wa yailiyose ni ya ikutama mmeesi. ⁸ Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwan- galumbana ni ngalukukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga. ⁹ Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati

Wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wandu wagumbikwe chisau cha Akunnungu. ¹⁰ Mu kang'wa jimo mukukopochela malowe ga upile ni malowe ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaikuwajilwa indu iweje yeleyo. ¹¹ Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete? ¹² Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone.

Lunda lwalukutyochela kwinani

¹³ Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda. ¹⁴ Nambo iwaga mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. ¹⁵ Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. ¹⁶ Pakuwa papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo ni ipanganyo yose yangalimate. ¹⁷ Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwinani, luli lwakusalala, lukusaka chitendewe ni kulitimalika, luli chile kupilikanila malowe ga wandu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya. ¹⁸ Wandu wakuchinyela chitendewele akupanganya indu yaikwikanawo chitendewele kwa wandu wane, mbesi jakwe wandu akutendekwa wambone paujo pa Akunnungu.

4

Uganja ni chilambo

¹ Ngondo ni kuputana mwa wanyamwe ikukopochela kwapi? Ana gawa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu? ² Nkulajila indu, ni pakuwa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuwa ngankwaenda Akunnungu. ³ Namose pankuenda, ngankupata pakuwa nkuenda ni nningwa wanga wa wambone, kuti nkombole kukwanisya tama syenu. ⁴ Mwanya wandu wangakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa

Akunnungu. ⁵ Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti maloŵe gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwaŵichikwe mwetuwe akwete wiiu ligongo lyetu.” ⁶ Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila ŵaali ni chibuli nambo akwapa upile ŵakulitulusya.”

⁷ Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombewo chambutuche. ⁸ Mwaŵandichile Akunnungu nombewo chambandichile. Njosye makono genu mwanya ŵandi ŵa sambi. Nswejesye mitima jenu mwanya ŵaulamba. ⁹ Nsupuche, nlile ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luŵe kusupuka ni kuseka kwenu kuŵe kulila kwamalumbo. ¹⁰ Nlitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye.

Lijamuko lyankati kwalamula ŵandu ŵane

¹¹ Achinjangu nkalalatilana mwachinsyene. Mundu jwakunlalatila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalatila ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nkugalamula. ¹² Akunnungu jikape ni ŵakugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni ŵelewo pe ni ŵakukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli ŵaani junkwalamula ŵandu ŵane?

Lijamuko lyankati kulilapa

¹³ Sambano mpilikanile mwanya ŵankuti, “Lelo pane malaŵi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisya malonda ni kupata mbiya.” ¹⁴ Mwanya ngankwimanyilila ichiikopochele malaŵi mu umi wenu. Mwanya ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusoŵa. ¹⁵ Ŵanyamwe mwasachilwe kuŵecheta yeleyi: “Ambuje asakaga chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi.” ¹⁶ Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo.

¹⁷ Nipele, mundu jwalijose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambi.

5

Majamuko kwa ŵachipanje

¹ Sambano mpilikane ŵanyamwe ŵaipanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnyichilila. ² Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku. ³ Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile

ukutu ni ukutu wakwe chiuwe umboni pasikati jenu pakuwa chiijonanje iilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisywa. Wanyamwe nliunjichile ipanje kwa mowa ga mbesi. ⁴ Nganimwalipa awala wawapangeny masengo mmigunda mwenu. Mpilikanile yakuti kulalasila, kulila kwa wandu wakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje waali ni ukombole. ⁵ Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbese mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuwa lya kusingwa. ⁶ Mwalamwile ni kwaulaga wandu wambone paujo pa Akunnungu, wanganankanila Wanyamwe.

Kupililila ni kupopela

⁷ Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlote jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. ⁸ Iyoyo peyo ni wanyamwe wakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuwandichile.

⁹ Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula awandichile kwika. ¹⁰ Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile wakulondola wawasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni wanyamwe nsyasye chitagu chao. ¹¹ Tukwawilanga welewo akwete upile pakuwa wapolilile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwymanyilila Ambuje iwantendele kumbesi. Pakuwa Ambuje aguumbele chanasa ni umbone.

¹² Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwini atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, "Elo" iwaga nkusaka kuti elo ni "Ngwamba" iwaga nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu.

¹³ Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa. ¹⁴ Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? Wawilanje achakulu ilongola wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wapopelele ni kwapakasya mauta mu liina lya Ambuje. ¹⁵ Ni akula kupopelela kwa chikulupi chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlamye. Naga watesile sambu, chalecheleswe. ¹⁶ Nsalilane sambu syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji. ¹⁷ Che Elia waliji mundu mpela uwe, wapopelele kwa kuchalila kuti

jikanya ula ni nganjinyanya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. ¹⁸ Nipele wâpopelele sooni ni ula janyele kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo.

¹⁹ Achalongo achinjangu, iwâga mundu jwalijose mwa wanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, ²⁰ nipele manyilile kuti mundu jwalijose jwakummusya jwa sambu kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu wâtyochesye sambu syao syejinji.

Chikalata chaandanda chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata cha 1 Petulo chalembeke ni nduna che Petulo. Che Petulo watandite kuchilemba chikalata kwa kulimanyisya kuti wele ali waani ni waalembela wandu chi. Waalembela wandu wose wakukulupilila Kilisito waali nti “Achalendo pachilambo pano.” (1 Petulo 1:1) Katema kakajinji walembele wakusyoma wakwe kwanti nyi. Kwa litala limpepe chikalata chi chikulan-dana kanandi ni chikalata chi che Paolo chiwapelechele wandu wa kuchilambo cha ku Efeso. Wandu achajinji akukulupilila kuti chikalata cha ndanda chi che Petulo chalembeke chili chimasile kulembekwa chikalata cha Waefeso pa chaka cha 65 Pakumala kupagwa Che Yesu. Che Petulo wachilembile chikalata kutyochela ku Loma kwakuwilasile ku Babeli (5:13).

Che Petulo akuwecheta kuti chikalata chi wachilembile kwa ligongo lya “Kunlimbisya wanyamwe ni kuusala umboni kuti welewu uli umbone wa usyene wa Akunnungu” (5:12). Kwana kulandana kumpepe pasikati ja chikalata cha 1 Petulo 2:11-3:7, ni Waefeso 5:18-6:9, ni Wakolosai 3:18-4:6. Maunjili gose ganagatatu gakutyosya malajisyo nkati yakuti pakutama chambone wandu wa nnango umo ni kuujitichisya ulamusi. Sooni akwalimbisya mitima wandu wakukulupilila Kilisito kuti apililile katema ka masauko pakuwa mbesi jili chiwandi kwika (4:1).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya ni kwamanyisya wakusyoma wakwe (1 Petulo 1:1-2).

Sooni akwatogolela Akunnungu kwa ukulupusyo aula waupatile pamo ni wandu wane ni yautite kuwa ni malumbo mu umi wao (1 Petulo 1:3-2:10).

Ni akwasalila wandu wakukulupilila Kilisito yakuti pakutama yambone paujo pa Akunnungu pachilambo pa ni kwasalila nkati indu yineyine ya umi pasikati ja jwan-
nume ni jwankongwe waali mu ulombela, sooni kapolo ni mmbujegwe (1 Petulo 2:11-4:11).

Pakumala yeche che Petulo akwalimbisya wandu kwa kwasalila kuti apililile katema kaakusauka (1 Petulo 4:12-5:11).

Nipele che Petulo akuchimalichisya chikalata chakwe (1 Petulo 5:12-14).

¹ Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngun-
nembela wanyamwe wandu wansagulikwe ni Akunnungu, ni
wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku

Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisinia. ² Akunnungu Atati wansagwile wanyamwe malinga ni iwasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbumu, kuti nkombole kunjitchisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao.

Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendewe chachijinji.

Chilolelo cha umi

³ Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuweleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi, ⁴ nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinji, yati Akunnungu wawichile wandu wao kwini kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kuisina. ⁵ Chiuwe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lyuwa lya mbesi.

⁶ Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji. ⁷ Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lya chimpanchele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele. ⁸ Wanyamwe nkwanonyela welewo namuno nganimwawone ni kwakulupilila namuno ngankwawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa lukondwa lwekulu lwangalukuwechetekwa, ⁹ pakuwa mkupochela mbote ja kukulupilila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu.

¹⁰ Wakulondola wa Akunnungu wasosilesosile ni walolitelolite yankati ukulupusyo wo, wanyawo wasagamukwile yankati ntuuka wati Akunnungu chachimpa wanyamwe. ¹¹ Wasosile kumanyilila chiiwe katema chi ni chiweuli. Chindu chachiwechetekwe ni Mbumu jwa Kilisito waali nkati mwao, juwalongolele kusala nkati masauko gachigaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. ¹² Akunnungu waunukulile wakulondola kuti utenga uwajenesye ula nganiwagamba wele achinsyene, nambo wangambaga wanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni wele wawanlalichile wanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu juwatumikwe kutyochela kwini. Indu yo, namuno achikatumetume wa kwini akulajila kwimanya.

Ntame kwa kwanonyelesya Akunnungu

¹³ Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachaunukulikwe. ¹⁴ Mmeje mpela wânache wâ Akunnungu wakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankuumanyilila usyene wa Akunnungu. ¹⁵ Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuwâ jwanswela, nomwe wakwe mme waswela mu lwendo lwenu lose. ¹⁶ Pakuwâ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mme waswela, pakuwâ none ndili jwanswela.”

¹⁷ Pankwakolanga Akunnungu, wanyamwe nkwawilanga Atati. Nipele, manyililanje kuti welewo akunlamula jwalijose malinga ni aila yaitesile pangali lusagu. Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano nkwachimbichisya Akunnungu kwannope. ¹⁸ Pakuwâ ngumanyilila kuti wanyamwe wammombwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa achachekulu wenu. Nambo nganammombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu. ¹⁹ Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa. ²⁰ Welewo wasagulikwe ni Akunnungu chikanawe kugumbikwa chilambo, waunukulikwe mmowa ga mbesi gano kwa ligongo lyetu. ²¹ Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwakulupilila Akunnungu juwansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu.

²² Pakuwâ sambano, kwa kuujitichisya usyene, wanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose. ²³ Pakuwâ mpagwile kaawili nga wa kwa mundu jwakuwa nambo kwa mundu jwangakuwa, lisyene lili Lilo we lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama mo wa gose pangali mbesi. ²⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala,

“Wandu wose ali mpela masamba,
ni ukulu wao wose uli mpela ulu wa wa masamba.
Masamba gakuumula ni ulu wa ukupatuka.

²⁵ Nambo, lilo we lya Ambuje likulama mo wa gose pangali mbesi.”
Lilo we lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu.

2

Che Yesu ali liganga lyalijumi

¹ Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni. ² Moŵa gose nlafile liloŵe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maŵele, kuti kwa lyelelyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa. ³ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Nnyimanyi mwachinsyene kuti Ambuje ali Ŵambone.”

⁴ Nipele, mwajaulile Ambuje! Ŵelewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni ŵandu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa. ⁵ Ŵanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuŵa nyuumba ja chibumu muchinkatumichile mpela ŵambopesi Ŵaswela, nkatyosye mbopesi sya mbumu syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Sagwile liganga lya ndalama, linguliŵika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni. Mundu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni.”

⁷ Kukwenu ŵanyamwe ŵankukulupilila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo kwa ŵele ŵangakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Liganga lyalikanile ŵakutaŵa kuti ngalikufai, sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachilwa kwannope.”

⁸ Soonni Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda ŵandu alikuŵale, lwala lukwagwisya ŵandu.”

Ŵandu akulikuŵala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunnungu. Yeleyo ni iyatyochele mpela Akunnungu iŵatite pakuganisisya.

⁹ Nambo ŵanyamwe nli ŵandu ŵansagulikwe, uŵelesi wa ŵambopesi ŵa mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu, ŵansagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu gaŵammilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisy mu lilanguka lyakwe lyekulu. ¹⁰ Kalakala ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵa Akunnungu, nambo sambano ŵanyamwe nli ŵandu ŵakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanasa, nambo sambano mpochele chanasa chao.

Achikatumetume ŵa Akunnungu

¹¹ Achambusanga ŵangu ŵangunnonyela, ngunchondelela ŵanyamwe nti achalendo ni ŵandu ŵa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. ¹² Wende wenu pasikati ja ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu ukusachilwa

uŵe wambone, kuti pachachinnambuchisya po kuti nku-panganya ya sambi, chaiwone ipanganyo yenu yambone ni Akunnungu pachaiche chiŵakusyē.

¹³ Nipele mwajitichisye ŵandu wose ŵaali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Munjitichisye mwenye jwali chilongola jwankulu, ¹⁴ ni mwajitichisye achakulu ŵaŵasagulikwe ni mwenye kwalamula ŵandu ŵa sambi ni kwalapa ŵakupanganya yambone. ¹⁵ Pakuŵa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitaŵa kang'wa sya ŵandu ŵangali lunda ŵangakwimanyilila aila yakuipanganya. ¹⁶ Mtameje nti ŵandu ŵanganataŵikwa, ni ungataŵikwa wenu wo ukaŵa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti ŵakutumichila ŵa Akunnungu. ¹⁷ Mwachimbichisye ŵandu wose, mwanonyele ŵakukulupilila achinjenu, mwachimbichisye kwannope Akunnungu ni kumchimbichisya mwenye.

Chitagu cha masauko ga Kilisito

¹⁸ Ŵanyamwe ŵakutumichila, mwapilikanichisye achakulu ŵenu kwakwachimbichisya, ngaŵa kwa ŵaali ŵambone ni chitungato pe, nambo ni ŵachikali. ¹⁹ Pakuŵa iŵaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuŵajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunnungu akusaka yele, nipele Akunnungu champanje upile. ²⁰ Pakuŵa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ileŵo yenu? Nambo iŵaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lyo. ²¹ Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuŵa Kilisito nsyene ŵasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisye ntende nti iŵatesile. ²² Ŵelewo nganatenda sambi, atamuno nganaŵecheta lilowe lyalili lyose lya unami. ²³ Ŵelewo paŵatukanikwe nganaliuchisya kwa kutukana. Ni paŵasawiche nganiŵajogoya ŵandu kuti ŵajogope, nambo ŵachilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, ŵakulamula mu usyene. ²⁴ Ŵelewo asyene ŵasijigele sambi syetu mu chiilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambi, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, ŵanyamwe nlamiswe. ²⁵ Pakuŵa mwaliji mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni Jwakwimilila umi wenu.

3

Achalume ni achakongwe

¹ Iyoyo ŵanyamwe achakongwe ŵannombilwe, mwajitichisye achiŵankwenu, kuti iŵaga kwana ŵampepe mwa Ŵelewo

Wangakulikupilila Liloŵe lya Akunnungu, apatanje kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. ² Pakuŵa chalole wende wenu yautite kuŵa wambone ni wakuchimbichisya. ³ Kulikwatula kwenu, kunaŵe kwa paasa mpela ila kutiŵa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa. ⁴ Nambo kulikwatula kwenu kuŵe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. ⁵ Pakuŵa yeleyo ni iŵatite pakulikwatula achakongwe ŵaswela ŵachiikala ŵaŵaŵisile chilolelo chao kwa Akunnungu achajitichisya achiŵankwawo. ⁶ Mpela che Sala iŵatite pakwajitichisya che Iblahimu ni kwaŵilanga ambuje. Sambano ŵanyamwe nli achiŵali ŵakwe, iŵaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose.

⁷ Ŵanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiŵankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti ŵanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuŵa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni ŵanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiŵililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu.

Kusauka kwa ligongo lya kutenda yambone

⁸ Pakumalichisya, nguti yeleyi, ŵanyamwe wose mmeje ni ng'anisyo simo ni kukamuchisyaana ni nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanasa ni kulitulusya mu ntima. ⁹ Ngasimwauchisya yangalumbana ŵandu ŵakumpanganyichisya yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwaŵendele upile, pakuŵa ŵanyamwe mwaŵilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. ¹⁰ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Jwakusaka kuunonyela umi,

Ni kuliwona lyuŵa lyambone,

Alusiŵile lulimi lukaŵecheta yangalumbana,

Ni kang'wa jikaŵecheta yakulambusya.

¹¹ Aisepuche yangalumbana, atende yambone,

achisose chitendeweke kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya.

¹² Pakuŵa Ambuje akwagosa ŵandu ŵambone
ŵakwanonyelesya

ni kugapilikanichisya mapopelo gao,

nambo akwakanila aŵala ŵakutenda yangalumbana.”

¹³ Ana nduni juchampoteche, mwalimbilaga kutendekanya yambone?

¹⁴ Nambo nachiŵamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwete upile. Ngasimunjogopa

mundu jwalijose, atamuno ngasimma ni lipamba. ¹⁵ Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuŵa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalijose jwakummusya yankati chilolelo chachili nkati mwenu. ¹⁶ Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaukulosya kuti nli ni sambi, kuti ŵele ŵakunnamanila ni kuntukana nkati wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. ¹⁷ Pakuŵa mmbaya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iŵaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana. ¹⁸ Pakuŵa Kilisito asyene ŵawile kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu ŵasawiche ni kuwa kwa ligongo lya ŵandu ŵangalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Ŵaulajikwe chiilu nambo ŵatendekwe ŵajumi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo ŵajawile kweleko kukusilalichila asila mbumu syasili mchitaŵiko. ²⁰ Syelesyo sili mbumu sya ŵandu ŵakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, paŵalindililaga nkupililila katema che Nuhu paŵakolosyaga ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho ŵandu kanandi pe, yaani ŵandu nane, ŵakulupwiche mmeesi. ²¹ Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukukulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli ngaŵa kwa ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chiilu, nambo nti lilangano lyaliŵichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe ubatiso wo ukukulupusya ŵanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito, ²² ŵajawile kwini ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyoye kwa Akunnungu, akwalongosya achikatumetume ŵa kwini ni achakulu ni ŵaali ni ukombole wekulungwa wa kwini.

4

1 Umi wa sambano

¹ Nipele pakuŵa Kilisito ŵasawiche mu chiilu, nomwe ŵakwe nlimbisye nkuganisya iyoyo mpela yatite kuŵa jwelejo, pakuŵa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni sambi. ² Ni mmwe ŵakwe chitandile sambano, mmoŵa genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. ³ Pakuŵa katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Mwatemi

mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yaku-tendekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akun-nungu. ⁴ Sambano, wêle wându wângakwamanya Akunnungu akunsimonga wânyamwe pakummona ndi ngankukamulan-gana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akun-tukananga. ⁵ Nambo wêle wându chachiliwâlanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, wâkutama chile kwalamula wâjumi ni wawe. ⁶ Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa wawe, kuti alamulikwe mu ilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti wându wâne. Ngani Jambone ji jalalichilwe kwa wanyawo kuti mu utame wao wa chibumu akole umi mpela Akunnungu yatite kuwa wâjumi.

Kutumia yambone mitulilo ja Akunnungu

⁷ Nambo mbesi ja indu yose ji wândichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nlitawale mwachinsyene ni kupopela. ⁸ Kwipunda yose nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuwa unonyelo ukuunichila sambi syejinji. ⁹ Mpochelangane jwine ni jwine pangadandaula. ¹⁰ Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya wâne. Naga akutenda yeleyo cha wê jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauliwose umpegwilwe ni Akunnungu. ¹¹ Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwaktumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uwe kwa wêlewo mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi. Eloo.

Kusauka kwa liwamba lya Kilisito

¹² Wakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo lya kulinjikwa kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. ¹³ Nambo nsengwanje pakuwa nkusyo wêkana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiunukulikwe ukulu wao. ¹⁴ Nkwete upile iwaga wându chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe. ¹⁵ Akapagwa jwalijose mwenumwe jwaku wâjilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwaktenda yangalumbana ni jwakulijinjisya mmasengo ga wâne. ¹⁶ Nambo iwaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuwa mmwe ndi jwakwe Kilisito.

17 Pakuŵa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa ŵandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iŵaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa ŵandu ŵangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu. 18 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Iŵaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni jwali ni sambu?”

19 Nipele, ŵele ŵakusauka ligongo lya kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5

Kuugosa mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu

1 Une jwanchekulu chilongola jumo mwa ŵanyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela 2 nchinganje mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose. 3 Kasimwalongosya kwa machili aŵala ŵandu ŵampegwile kwagosa, nambo ŵanyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa ŵandu wo. 4 Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, ŵanyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikusisina.

5 Iyoyopeyo ŵanyamwe achachanda nkusachilwa mwa-jitichisye achakulungwa. Ŵanyamwe wose nkusachilwa kulitulusya nkombole kutumichilana, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu akwakanila ŵakulinamana, nambo akwalosya umbone wao aŵala ŵakulitulusya.” 6 Nipele nliŵiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. 7 Mwaŵichile indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuŵa ŵelewo akungosanga ŵanyamwe.

8 Nlilolechesye ni nchesyanje! Pakuŵa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lya-likutongola lichinsosaga mundu jwakummila. 9 Ni ŵanyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimany-ililaga kuti ŵakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. 10 Nambo mwamalaga

kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu wâali wâmbone mu wose wâwammilasile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Wêlewo asyene chantende wâmalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime mwakulimbila mu nsingi wakulimba. ¹¹ Kwa wêlewo kupagwe ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo.

¹³ Mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya.

¹⁴ Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito.

Ngunsachila chitendewele wanyamwe wanli wându wakwe Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Petulo chikusala kuti chalem-bekwe ni nduna che Petulo, nambo ŵaumanyilisi ŵajinji lelo jino ngakukunda kuti ili isyene. Ikukomboleka kuti kwana mundu jwine juŵalembile pamalo pa che Petulo. Jwalem-bile akuŵecheta kuti ŵelewo ŵammweni Che Yesu paŵaliji pachilambo pano nnopenope kugalauka ku meeso kwa Che Yesu (2 Petulo 1:17-18). Iŵaga che Petulo ni juŵachilembile chikalata chi, nipele ikukomboleka kuti ŵachilembile ali ku Loma pasikati ja yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu, che Petulo nsyene akanaŵe kuwa. Ni sooni che Petulo akuchiŵilanga chikalata chakwe, chikalata chaaŵili (2 Petulo 3:1), achilembaga talehe paŵachilembile pakumala kuchilemba chikalata chandanda. Ŵachilembile chikalata cho kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito.

Che Petulo ŵachilembile chikalata chi kwa ligongo lya kwalimbisya mitima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kutama kwakwanonyelesya Akunnungu ni kwajamuka akasagakuya majiganyo ga unami (2 Petulo 2). Ŵalimbisye kuti ŵaŵambale ŵandu ŵakusala kuti Che Yesu chakaŵe kuuja. Nambo akusala kuti Akunnungu ngakutenda mbolebole nambo akusaka kila mundu akulupuswe (2 Petulo 3:8-9). Lyeleli lili ligongo lyalikututesya tutame chambone (2 Petulo 3:1-14).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya nsyene ni kwakunguluchila ŵakusyoma ŵakwe (2 Petulo 1:1-2).

Soonni akwakumbusya kutama yambone pakuŵa Akunnungu atukombolesye uweji kutama yeleyo (2 Petulo 1:3-21).

Kwayele akwajamuka yankati majiganyo ga unami ni kusala indu ichiyasimane ŵakwiganya ŵa unami kumbesi (2 Petulo 2:1-22).

Kumbesi Che Petulo akumalichisya kwa kwalimbisya mitima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kutama chambone paujo pa Akunnungu ni kuliŵika chile kwa kuuja kwa Che Yesu (2 Petulo 3:1-17).

¹ Une che Simoni Petulo, jwaketumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela ŵanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

² Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje wetu.

Akunnungu ni wambilasile ni kunsagula

³ Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukuilajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyelesya kwa litala lya kwamanyilila welewo watuwilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. ⁴ Kwanti yele atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lya tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuwa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuwe. ⁵ Kwa ligongo lya, nlimbichile nkonjehesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjehesye umanyilisi wenu. ⁶ Mu umanyilisi wenu njonjehesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjehesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjehesye kwalamba Akunnungu. ⁷ Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjehesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjehesye unonyelo kwa wangu wose. ⁸ Pakuwa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende wanguwa uleshi nipele chintende yambone nkwamanyilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁹ Nambo mundu jwanganakola yele yose ali jwagalola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nombe aliwalile kuti amasile kuswejekwa sambu syao sya kalakala.

¹⁰ Kwa ligongo lya achinjangu nchalile kukutenda kuwilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuwe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga yele ngangwa ng'oo. ¹¹ Pakuwa mwatendaga yele, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa mowa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

¹² Kwa ligongo lya chimbunde kumkumbusya gelego mowa gose, namose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. ¹³ Nguganichisya kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kumkumbusya nkati gelega. ¹⁴ Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite pakuunosya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yele yose katema kose.

Ukulu wa Kilisito

¹⁶ Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe. ¹⁷ Pakuwa uweji twapali katema kawapegwile luchimbichimbi

ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile liloŵe kutyochela kwa ŵele ŵaali ukulu wekulu, lichitiji, “Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo.”¹⁸ Uweji twachinsyene twalipikene lye liloŵe kutyochela kwini patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya chachiswela.

¹⁹ Tukukulupilila kuti, utenga uŵaŵechetekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iŵaga chimuupikanile. Pakuŵa utenga wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmitima jenu.²⁰ Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembele.²¹ Pakuŵa utenga wa Akunnungu nganiuika kwa usache wa mundu, nambo ŵandu ŵausasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2

Ŵakwiganya ŵa unami

¹ Kalakala ko ŵapali ŵakulondola ŵa unami pasikati ja ŵandu, iyoyo peyo chapagwe ŵakwiganya ŵa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisyeye kwa kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje ŵaŵammombwele. Ni kwa litala lyo chakuichisye konasika kwawo kwa chitema.² Sooni ŵajinji chagakuye matala gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya ŵelewo, litala lya usyene chilitukanikwe.³ Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisye achinsyene. Nambo Akunnungu ŵamasile kulamula chitandile kalakala kuti chiŵalamule. Nombewo ali meeso pe kuti ŵajonanje.

⁴ Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatumetume ŵa kwini paŵatesile sambu, nambo ŵajasile ku jehanamu. Kweleko ataŵikwe minyolo mu chipi totoloo, achilindililaga lyuŵa lya kulamulikwa.⁵ Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasa chilambo cha kalakala, pelepo pajanyeke ula jijaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. Nambo ŵankulupwisye che Nuhu juŵaliji nkulalichila indu yambone iŵasakaga Akunnungu pamo ni ŵandu ŵane saba.⁶ Ni Akunnungu ŵajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola, ŵajijonasile kwa mooto. Ni kwa litala lyo alosisye chitagu cha indu ichitendekwe kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu.⁷ Ŵankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juŵalasile nnope muntima kwa utame wa wamba wa

Wandu waWagakanile Malajisyo. ⁸ Pakuwa che Lutu mundu jwambone jo watemi pasikati jao, waiweni ni kwipikana indu yangalumbana iwatendaga wandu wo ni kila lyuwa ntima wao waliji nkulagaswa kwannope. ⁹ Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa wandu wakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwawika wa sambi nkulaga mpaka lyuwa lya kulumulikwa kwawo. ¹⁰ Nambo nopennope welewo wakujikuya tama jangalumbana ja chiilu ni kuunyelusya ukulu wa Akunnungu.

Wakwiganya wa unami wa ali wakukanila ni wakulifuna, akuitukana yepanganyikwe ya kwinani yaili ni ukulu. ¹¹ Nambo achikatumetume wa kwinani ali ni ukombole ni machili kwapunda wakwiganya wa unami, ngakwawechetela atamuno kwatukana wele wakwiganya wa unami paujo pa Ambuje. ¹² Nambo wandu wa akuchitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuweleka kuti ikumulikwe ni kusinjikwa. Ni wele wandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo. ¹³ Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. Wanyawo akusengwa kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe. Wandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya. ¹⁴ Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda sambi ng'oo. Wakwanyenga wandu wangakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyowelele kusaka mbiya. Akunnungu walwesisye wele wandu. ¹⁵ Alesile litala lyegoloche, asochele ni kulikuya litala lya Balaamu, mwana ju che Beoli juwanonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana, ¹⁶ nambo wakalipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuwecheta, jawechete mpela mundu, ni kugasiwila masoka ga jwakulondola jo.

¹⁷ Wele wandu ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chimbunga. Akunnungu wawichile liuto lya kutama papali ni chipi totoloo. ¹⁸ Pakuwa wakwiganya wa unami wo, akuwecheta malo we ga kulikanganichila ni gangalimate ni kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisya wandu watandite kuliwambasya kutyochela mwa wandu wakutama mu sambi. ¹⁹ Akwapa wandu wane chilanga chakuti chalecheleswe namuno achinsyene wo ali achikapolo wa indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuwa mundu akuwa kapolo mu chachili chose chakukumulwa nacho. ²⁰ Wandu wamasile kukulupuka mu kusocheya

kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambi, wându wo chaŵe wângalumbana kwannope kupunda iwâliji kundanda. ²¹ Pakuŵa ikaliji mmbaya kwa wânyawo iwâga ngakanalimanyilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesia lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe. ²² Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, “Mbwa aujilile yaalukwile nsyene,” ni “Liguluŵe lyejoje likuuja kugalagata pa matope.” Ni yaili kukwawo sambano.

3

Lyuŵa lya kwika Ambuje

¹ Achambusanga wângu, achichi chili chikalata chaaŵili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iwâli yo liinjile kusijimusya nganisyo syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi. ² Ngusaka nkumbuchile maloŵe gaŵagaŵechete kalakala wâkulondola wâswela wâ Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna wenu. ³ Chikanaŵe chachili chose mmanyilile kuti moŵa gambesi chaiche wându wâkulongoswa ni misese jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisya ya chipongwe, ⁴ achitiji, “Walanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuŵa chitandile lyuŵa liŵawile achambuje wetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo.” ⁵ Pakuŵa wându wâ akuliŵalila melepe kuti kalakala Akunnungu paŵaŵechete liloŵe pe kwinani ni chilambo yagumbikwe. Ni wâchigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, ⁶ ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. ⁷ Nambo kwinani kwa sambano ni chilambo iwâchikwe kwa Liloŵe lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mooto. Iwâchikwe mpaka lyuŵa lya kulamulikwa ni konanjikwa kwa wându wângakwalamba Akunnungu.

⁸ Nambo, wâkunonyelwa wângu, ngasinliŵalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuŵa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuŵa limo. ⁹ Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela wane yakuti kuganisya kuti chakaŵe. Wêlewo akwete upililiu kukwenu, pakuŵa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi.

¹⁰ Nambo lyuŵa lya Ambuje chiliiche chisisimuchile mpela kwika kwa jwawii, pa lyuŵa lya kwinani chikutyoche kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwinani mpela ila lyuŵa, ni ndondwa ni lilanguka laneline chiijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaili mwelemo

chijonanjikwe. ¹¹ Pakuŵa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa ŵanyamwe kuŵa ŵandu ŵanti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, ¹² nchilindililaga Lyuŵa lya Akunnungu ni kulitenda liiche kwakwanguya, pa lyele lyuŵa lyo kwinani chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwinani chiinyelenduche. ¹³ Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwinani kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Kwayele achambusanga ŵangu, nchilolelaga Lyuŵa lyo, nililimbisye kuti mmoneche ŵaswela ni ŵangali chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewe. ¹⁵ Ni ŵanyamwe nkumbuchile kuti upililiu wa Ambuje ŵetu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iŵatite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu. ¹⁶ Gele ni gaŵaŵechete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati ŵandu ŵakuloŵela ni ŵandu ŵakugalaukagalauka akuilyungasya mpela yakuti kugagalasya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene.

¹⁷ Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu, mmasile kuimanyilila chile ayi. Nililolechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga ŵandu ŵangakugajitichisya malajisyo kuti nkagwa kutyochema mu aila indu inkuikulupilila. ¹⁸ Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwananyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa ŵelewo uŵe ukulu sambano namose moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikalata chaandanda chi Che Yohana Chilongolelo

Chikalata chaandanda chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana mu yaka ya 85-90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juwalembile, nambo liunjili lyaandanda likusala kuti nsyene ammweni Che Yesu iwātite pakutama pachilambo pano ni kusyuka kwakwe, liunjili lya 1:1-3. Sooni yatite kulemba chikalata chi, ikulandana kwannope ni yaitite kulembekwa mu Ngani Jambone mpela yatite kulemba che Yohana. Ikukulupilichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata itatu, yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembile chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito katema pawaliji mmalagasyo gagaiche ni wandu wakuliwilanga “Waginostiki.” Malumbo gakwe wakumanyilila. Wanyaŵa wakulupilile kuti Che Yesu waliji Akunnungu kusyene nambo nganaŵa mundu kusyene, katema pawatamaga pachilambo pano. Kwaligongo lyo che Yohana akulisala kuti ali mundu juwammweni Che Yesu kwa meeso gakwe, ni kwa makono gakwe nsyene wankwaiye Che Yesu, (1 Yohana 1:1-3). Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kukutindimisa kusengwa kwakwe nsyene (1 Yohana 1:4), nningwa wine waliji kwasiwila wandu wakukulupilila Kilisito akapanganya sambu (1 Yohana 2:1), ni kwaŵambasya wakukulupilila Kilisito nkati majiganyo ga unami (1 Yohana 2:26), ni kwasalila wandu wa Akunnungu kuti akulupwiche kusyene (1 Yohana 5:13).

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, sooni akusala nningwa wa kuchilemba chikalata cho (1 Yohana 1:1-4).

Akusala sooni Akunnungu yatite kuŵa lilanguka ni itukuti pakusachilwa kutama mpela Che Yesu iwātite pakutama (1 Yohana 1:5) mpaka (3:10).

Akutukumbusya sooni malajisyo ga kunonyelana jwine ni jwine (1 Yohana 3:11) mpaka (5:12).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe (5:13-21).

Liloŵe lyalikwichisya umi

¹ Tukunlembela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuwilanjikwa Liloŵe jwakwikanawo umi, juŵapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene. ² Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, nowaji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo ŵaliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. ³ Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe wanyamwe nlumbikane pamo nowaji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunnungu Atati ŵetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. ⁴ Tukunlembela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe.

Akunnungu ali lilanguka

⁵ Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe. ⁶ Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngaŵa ya usyene. ⁷ Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambu syose.

⁸ Twajilaga nganitukola sambu, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiuŵa mwetuwe. ⁹ Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambu, ŵelewo ali ŵakulupilichika ni ali ŵambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambu syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. ¹⁰ Twajilaga nganitukola sambu tukuntenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwe-tuwe.

2

Yesu Kilisito ni jwaketukamuchisya

¹ Achiŵanangu ŵakunonyelwa, ngunlembela maloŵe ga, kuti nkatenda sambu. Iŵaga jwali Jose atesile sambu, tukwete nkamusi jwaketupopelela kwa Akunnungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu. ² Kilisito nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambu syetu, ni ngaŵa kwa sambu syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambu sya ŵandu wose ŵaali pachilambo.

³ Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunnungu. ⁴ Mundu jwakuti akwamanyilila Akunnungu,

nambo ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe. ⁵ Nambo jwalijose jwakwitichisya Liloŵe lya Akunnungu, unonyelo wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kumanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu. ⁶ Mundu jwakusala kuti alumbikene ni Akunnungu, atameje mpela iŵatamaga Che Yesu nsyene.

Lilajisyo lya sambano

⁷ Achambusanga ŵangu ŵangunnonnyela, lilajisyo lingunlembela li ngaŵa lilajisyo lya sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo lya kalakala lyo, lili utenga umwaupikene. ⁸ Atamuno, ngunlembela lilajisyo lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulan-guchisya.

⁹ Mundu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino. ¹⁰ Ni mundu jwalijose jwakunnonnyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatendekasya ŵandu ŵane atende sambi. ¹¹ Nambo mundu jwalijose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe.

¹² Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache ligongo nnecheleswe sambi syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito. ¹³ Ngunlembela ŵanyamwe achatati ligongo mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani.

¹⁴ Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache pakuŵa mummanyi Akunnungu Atati ŵetu. Ngunlembela ŵanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo nkwete machili ni Liloŵe lya Akunnungu likutama nkati mwenu, ni ŵanyamwe mumpundile Jwangelumbana jula.

¹⁵ Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iŵaga mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati ŵetu. ¹⁶ Pakuŵa indu yose yaili pachilambo, mpela ila tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu nambo ikutyochela pachilambo. ¹⁷ Chilambo ni indu

yakuilajila wându ikupita, nambo mundu jwakuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi.

Jwammagongo jwa Kilisito

¹⁸ Achiwânangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano wâkwakanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi. ¹⁹ Wându wo wâtyochele pasikati jetu, nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo wâtulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu.

²⁰ Nambo wânyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nkuumanyilila usyene. ²¹ Ngunnembela wânyamwe ngaŵa pakuŵa ngankuumanyilila usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli wose ngakutyochela mu usyene.

²² Ana nduni jwaali jwaunami? Wându wâkukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito. Wându mpela wêlewo ali wammagongo ŵa Kilisito, pakuŵa akunkana Akunnungu Atati wêtu pamo ni Mwana. ²³ Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni mundu jwakunjitichisya Mwana iyoyo akunjitichisya Atati nombe.

²⁴ Nipele, utenga umwaupilikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, wânyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati. ²⁵ Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²⁶ Nanlembele wânyamwe gelega nkati wându wâkusaka kunlyungasya wânyamwe. ²⁷ Nambo wânyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito. Nombejo akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila mundu anjiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakumulichisye majiganyo ga Mbumu jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito.

²⁸ Sambano achiwânangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo pao lyuŵa lyakwika kwakwe. ²⁹ Nkumanyilila kuti Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti wându wâkupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wêlewo ali wânache ŵa Akunnungu.

3

Wanache wa Akunnungu

¹ Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuwilanjikwa wanache wa Akunnungu, nowaji ni yatuli. Kwaligongo lya wandu wa pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuwa nganiwamanyilila Akunnungu. ² Achambusanga wangu, sambano uweji tuli wanache wa Akunnungu, nambo nginiwe kumanyika chituwe wanti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuwa chitwawone uwele waali nawo. ³ Nipele, jwalijose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite kuswejela.

⁴ Mundu jwalijose jwakutenda sambu ngakulikamulisya lilajisyo lya Akunnungu, pakuwa kutenda sambu kuli kuleka kukamulisya lilajisyo. ⁵ Nkumanyilila kuti Kilisito waiche kuti asityosye sambu syetu, nombewo nganakola sambu syasili syose. ⁶ Kwayele mundu jwalumbikene ni Kilisito ngakwendelechela kutendekanya sambu. Nambo jwakwendelechela kutendekanya sambu ngana we kwawona welewo atamuno kwamanyilila. ⁷ Achiwanangu, mundu jwalijose ngasanlyungasya. Mundu jwakutenda ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwakwendelechela kutendekanya sambu jwelejo ali jwa Shetani, pakuwa Shetani atesile sambu chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu waiche pachilambo kuku-gajonanga masengo ga Shetani.

⁹ Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela kutendekanya sambu, pakuwa umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambu ligongo Akunnungu ali Atati wao. ¹⁰ Mundu jwalijose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunonyela nlongo njakwe, jwelejo ngana wa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika wanache wa Akunnungu ni wanache wa Shetani.

Nnonyelane

¹¹ Pakuwa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane jwine ni jwine. ¹² Tuka wa mpela che Kaini juwalongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi wammuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe waliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu.

¹³ Achalongo achinjangu nkasimonga naga wându wâ pachilambo pa akunchima. ¹⁴ Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinjila mu umi, pakuwâ tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. ¹⁵ Mundu jwalijose jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni wanyamwe nkwimanyilila, jwauulasi nganakola umi wa moŵa gose pangali mbesi munkati mwakwe. ¹⁶ Yeleyi ni yatukuti pakuumanyilila unonyelo yauli, pakuwâ Kilisito wautyosisye umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuwâjilwa kuutyosya umi wetu kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu. ¹⁷ Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasoŵa, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala akwanonyela Akunnungu? ¹⁸ Achiwânangu, tuleche kwanonyela wându kwa maloŵe pe, nambo twanonyele kwa kwalosya isambo.

Mitima jetu jikawâ ni lipamba paujo pa Akunnungu

¹⁹ Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli wâ usyene ni mitima jetu nganjikola lipamba paujo pa Akunnungu. ²⁰ Pakuwâ atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombeŵo akwimanyilila indu yose. ²¹ Achambusanga wângu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. ²² Ni chilichose chatukuwenda kukwao tukupochela, pakuwâ tukwitichisya malajisyo gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya. ²³ Ni lilajisyo lyao lili lyeleli, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya. ²⁴ Wându wose wakwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wându wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4

Kummanyilila mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami

¹ Achambusanga wângu, ngasimunkulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngaŵa, pakuwâ wakulondola wâ unami

Wajinji akopochele pachilambo. ² Yeleyi ni ichinjile pakumanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito waiche ni kuwa mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. ³ Nambo mundu jwalijose jwangakunjitichisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo.

⁴ Wanyamwe wanache ndi wanache wa Akunnungu ni mwampundile wakulondola waunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunda jwele jwali munkati mwa wandu wa pachilambo. ⁵ Wakulondola waunami akuwecheta indu ya pachilambo, ni wandu wa pachilambo akwapilikanila ligongo welewo ali wa pachilambo pano. ⁶ Uweji tuli wandu wa Akunnungu, ni mundu jwalijose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwangakumanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilikanila. Yeleyo ni yatukuti pakumanyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami.

Akunnungu ali unonyelo

⁷ Achambusanga wangu, tunonyelane, pakuwa unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakumanyilila Akunnungu, pakuwa Akunnungu ali unonyelo. ⁹ Akunnungu waulosisye unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene. ¹⁰ Weleu ni unonyelo, nga wa kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti welewo watunonyele uweji, ni wantumile Mwanagwe awe mbopesi kuti tulecheleswe sambu syetu.

¹¹ Wakunonyelwa wangu, naga Akunnungu watunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutu wajila tunonyelane jwine ni jwine. ¹² Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe.

¹³ Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni uweji, pakuwa atupele Mbumu jwao. ¹⁴ Noweji tuiweni ni tukwasalila wandu wane umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe awe Nkulupusyo kwa wandu wa pachilambo. ¹⁵ Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti Che Yesu ali Mwana

jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu. ¹⁶ Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu.

Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo. ¹⁷ Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyuwa Akunnungu pachiwalamule wandu. Nombe chitukole chelecho pakuwa umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopola lipamba, pakuwa mundu jwakwete lipamba nganawe kumaliwa mu unonyelo. Pakuwa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulamulikwa.

¹⁹ Uweji tukunonyelana pakuwa Akunnungu watunonyele uweji kaje. ²⁰ Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami. Pakuwa mundu jwangakunnonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu wangakwa wona. ²¹ Kilisito watupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5

Kuchipunda chilambo

¹ Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyela ni mwanagwe nombe. ² Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela wanache wa Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. ³ Pakuwa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba, ⁴ pakuwa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. ⁵ Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

Umboni nkati Che Yesu Kilisito

⁶ Che Yesu Kilisito ni juwaiche kwa meesi katema pawaliji nkubatiswa ni kwa miasi pawawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuwalanga umboni kuti ili isyene, pakuwa Mbumu ali usyene. ⁷ Pakuwa apali waumboni watatu. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose watatu akuwalanga umboni waukwilana. ⁹ Twaukundaga umboni wa wandu,

umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa w̄andu, ni umboni wauw̄alasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. ¹⁰ Mundu jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwan-gakunkulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa un-ami, pakuw̄a nganaukulupilila umboni uw̄auw̄alasile Akun-nungu nkati Mwanagwe. ¹¹ Umboni wene ni au, Akunnungu w̄atupele umi wa mow̄a gose pangali mbesi, ni umi wo uku-patikana kwa Mwanagwe. ¹² Mundu jwali Jose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangaw̄a Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo.

Umi wa mow̄a gose pangali mbesi

¹³ Ngunlembela w̄anyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkwete umi wa mow̄a gose pangali mbesi, w̄anyamwe w̄ankunkulupilila Mwana jwa Akunnungu. ¹⁴ Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuw̄a twawendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila. ¹⁵ Iw̄aga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwa w̄enda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwa w̄enda.

¹⁶ Iw̄aga mundu ammweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. Nguw̄echeta yeleyi nkati a w̄ala w̄atesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo lya sambi syo.

¹⁷ Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikunjausya mundu ku chiwa.

¹⁸ Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambi, pakuw̄a Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngaku-pakombola kuntenda chachilichose.

¹⁹ Tukumanyilila kuti uweji tuli w̄anache w̄a Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo.

²⁰ Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamany-ilile Akunnungu w̄a usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu w̄ali w̄a usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Aw̄a ali Akunnungu w̄a usyene ni awu uli umi wa mow̄a gose pangali mbesi.

²¹ Achiw̄anangu nlilolechesye ni achiminungu jaunami.

Chikalata chaaŵili cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana pa yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekeku. Indu yaili mu chikalata chaaŵili chi che Yohana ikulandana kwachiŵandi nnope ni aila yaili mu Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana. Chelechi chikuwoneka pangasisika, nnopennope apala pakugasalichisya malajisyo ga Che Yesu ga kunonyelana, ni akuti kwanonyela Che Yesu kuli pamo ni kugakuya malajisyo gakwe (2 Yohana 1:5-6), Yohana (15:9-10). Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata yakwe itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwankongwe juŵasagulikwe pamo ni achiŵanagwe. Kwa maloŵe go ŵaliji nkwaŵagamba ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Sooni ŵasasile kuti chikalata cho chaliji kwaligongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito. Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni sooni kwajamuka nkati ŵakwiganya ŵa unami.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe ni kusala kuti ŵalembile ŵandu chi ni sooni akwakomasya (2 Yohana 1:1-3).

Sooni akwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni kwakumbusya nkati lilajisyo lyalili lyekulu (2 Yohana 1:4-6).

Akwajamuka alilolechesye ni ŵakwiganya ŵaunami (2 Yohana 1:7-11).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe kwakwakomasya ni kwalanga (2 Yohana 1:12-13).

¹ Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiŵana ŵenu ŵangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose ŵakuumanyilila usyene akunnonyela ŵanyamwe, ² ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi.

³ Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendeweke mu usyene ni unonyelo.

Usyene ni unonyelo

⁴ Nasengwile nnope panaiweni wânache wênu wâmpepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya. ⁵ Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngumenda ngaŵa kwakunlembela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. ⁶ Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine.

⁷ Wâkulambusya achajinji akopochele pachilambo, wându wâ ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito wâiche ni wâliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. ⁸ Nipele, nilolechesye mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe.

⁹ Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjehesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalijose jwakutama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose wânaŵawîli, Atati ni Mwanagwe. ¹⁰ Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya. ¹¹ Pakuŵa jwakumpochela mundu mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kumenda yele kwa kunlembela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni wanyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe. ¹³ Wânache wâ alumbu wênu jwasagulikwe ni Akunnungu akunkomasya.

Chikalata chaatatu cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaatatu chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana kuwandichila ni yaka ya hansini na nne pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulimanyukusya nsyene kuti ni juwalembile, nambo pamalo pakwe akuliwilanga jwanchekulu, 3 Yohana 1:1. Atesile iyoyo peyo mu chikalata cha 2 Yohana 2:1. Ikukulupichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana ni ikalata itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembile chikalata chi kwa jwakukulupilila Kilisito juwawilanjikwe che Gayo. Wansasile che Gayo nti mbusanga ni kunnajisya alosye ntima wa unonyelo kwa achalongo Wakilisito wawaliji mu ulendo kwalitala lya liuto lyakwe.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, (1:1).

Sooni che Yohana akwalimbisya ntima che Gayo achinnajisya alosye ntima wa kwapochela achalongo wakukulupilila (1:2-8).

Che Yohana akwakunguluchila sooni achalongo wawili, che Deotelefe ni che Demetilio (1:9-12).

Kumbesi che Yohana akumalichisya chikalata chakwe (1:13-14).

¹ Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunnonyela kwa usyenesyene.

² Ambusanga wangu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu. ³ Nasengwile nnope pawai che achalongo achinjetu ni kuuwalanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. ⁴ Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiwanangu akutama kwa kuukuya usyene.

Kukulupichika ku che Gayo

⁵ Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanganyichisya achalongo achinjetu, nnope nnope kwa achalendo. ⁶ Achalongo wo wawulasile umboni kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisya

apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyelesya Akunnungu. ⁷ Pakuŵa akuutanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwose kutyochema kwa ŵandu ŵangakukulupilila Kilisito. ⁸ Uweji ŵatukukulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya ŵandu mpela aŵa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene.

Che Diyotelefe ni che Demetilio

⁹ Nalembile chikalata chachijipi kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka aŵe chilongola ŵao ngakusaka kumbilikanila. ¹⁰ Nipele pachinjiika chinjiumbukulanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuŵechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo ŵali mu ulendo, ni kwasiŵila ŵane ŵakusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

¹¹ Ambusanga ŵangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakitendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakitendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu.

¹² Ŵandu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwaŵalanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati ŵelewo, nomwe nkwymanyilila kuti tukuŵecheta usyene.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata. ¹⁴ Ngulolela kuti chituwonegane pangakaŵa ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchiloleganaga.

¹⁵ Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga ŵenu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga ŵetu wose ŵaali kweleko jumo jumo.

Chikalata chiwâlembile Che Yuda Chilongolelo

Chikalata chi chikuwîlanjikwa Yuda pakuwa jwalembile akuwîlanjikwa che Yuda. Che Yuda aliwâlanjile nsyene kuti ali mpwakwe che Yakobo, juwaliji mpwakwe Che Yesu. Kwapele ikukulupilichika kuti che Yuda ali jumo jwa achapwakwe Che Yesu, Yuda liunjili lyandanda. Ngatukumanyilila iwâga chikalata chi chatumikwe kwa wându wakukulupilila Kilisito wa mpingo umo, nambo kwa agala gagali Mmalangano gakalakala, ikuloleka kuti wându wa kuundanda wawâlembelwe ni che Yuda waliji Wayahudi. Namuno chikalata chakwe chikulosya kuti waalembelwe wawawîlanjikwe, “Wakunonyelwa ni Akunungu Atati ni wakugosekwa kwa ligongo lya Che Yesu Kilisito,” Yakobo liunjili lyandanda. Iyoyo chikalata chi chikulosya kuti chilembekwe mpela mu yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu.

Nningwa wao wa kulemba chikalata chi uli kwajamuka wându wakukulupilila Kilisito wose akalambuchikwa ni wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 4. Ajigele kumbukumbu sya indu iyakopochele mu Malangano gakalakala ni kugapa machili maloŵe gakwe. Iyoyo mu chikalata chi kwana ngani syasikulanda ni ngani syasili mu chikalata chaaŵili chi che Petulo syasikulosya ngani ja nkati kwajamuka wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lyancheche, 2 Petulo 2:1, ni ngani sya achikatumetume wakwinani ni musi wa ku Sodoma ni ku Gomola.

Yaili mwelemo

Che Yuda akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene kwa wakusyoma wakwe, Yuda liunjili lya 1:1-2.

Akuwecheta yankati nningwa wao wa kulemba chikalata chi, kwajamuka wându yankati wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 1:3-4.

Akutupa chisyasyo kutyochela kwa wându ni yaikopochele Mmalangano gakalakala, Yuda liunjili lya 1:5-16.

Akwasalila yakuti pakusachilwa kulisepusya ni majiganyo ga unami, Yuda liunjili lya 1:17-23.

Akumalichisya chikalata chakwe kwakwatogolela Akunungu, Yuda liunjili lya 1:24-25.

¹ Uneji che Yuda jundi jwaketumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunnembela wanyamwe ummilan-

jikwe ni Akunnungu ni wâkunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito wâkungosa wânyamwe.

² Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendewele ni unonyelo ichuluche kukwenu.

Wâkwiganya wâ unami

³ Achambusanga wângu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisyâ ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiwapele wându wâo kamope kwa katema kose. ⁴ Pakuwa wându wângakwajogopa Akunnungu wâwajinjile kwa chisyepela mu mpingo mwetu. Wându wo atindenye utenga wa umbone wa Akunnungu wetu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulamulikwa kukwalolela wându wo.

⁵ Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Wâsilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe wâauleje awala wose wâwakanile kukulupilila. ⁶ Ni achikatumetume wâ kwinani wânganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka pa wasachilwe kutama, Akunnungu wâwisile mu chipi ni kwatawa kwa nyolo mo wa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulamulikwa pa lyuwa lyekulungwa lila. ⁷ Iyoyopeyo, wându wâ ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiwandikene nawo walinonyelesye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa chiilu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa mo wa gose pangali mbesi kuti awe chitagu kwa wându wane.

⁸ Iyoyo ni yatite kuwa wându wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiilu chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatumetume wâ Akunnungu wakwete ukulu kwinani. ⁹ Nambo namose Mikaeli katumetume jwankulu jwa kwinani pa wakanilanaga ni Shetani nkati chiilu chi che Musa, nganalinga kwalalatila, nambo watite, "Ambuje ankalipile." ¹⁰ Nambo wându wâ, akuitukana yaili yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene. ¹¹ Ulaje uwe kukwao, pakuwa wându wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola ipanje agwilenje mu chilewo chiwapanganyisye che Balaamu. Pakuwa watindigenye mpela iwatindigenye che Kola ni waulajikwe mpela iwaulajikwe che Kola. ¹² Wându wâ akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya

unonyelo, wanya wa ali wakwajogopa pakuwa kwa wende wao wangalumbana akutaga soni. Wanya wo akulandana ni wakuchinga wakujjikutisya achinsyene pe. Wanya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. ¹³ Wandu wa ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wandu wa ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiwichikwe pa chipi cha mowa gose pangali mbesi.

¹⁴ Ni che Enoki, mundu jwa uwelesi wa saba chitandile che Adamu walondwele nkati wandu wa, achitiji, "Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatumetume wa kwinani wakwe waswela, ¹⁵ kukwalamula wandu wose ni kukwajamuka wose wangakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iwapanganyisye, pamo ni maloŵe ga wamba gakuwecheta wandu wa sambu, ga kwatukana Akunnungu."

¹⁶ Wandu wa ali wa kusongoneka ni kwa wecheta wandu wane, ni akutamanga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wandu wane kwa ligongo lya kupoka kwao achinsyene.

Majamuko ni malajisyo

¹⁷ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, ngakumbuchile maloŵe gawagasasile kalakala achinduna wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Wansalile mwanya yakuti, "Pa moŵa gambesi, chaachikopochela wandu wangakwajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wanyawo chansechanje wanyamwe." ¹⁹ Welewa ali wandu wachansapulanye mwanya, wandu wakusikuya tama syao siwapagwile nasyo, wanganakola Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitawa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Ntame mu unonyelo wa Akunnungu nchalolelaga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²² Mwakolele chanasa wandu wane waali ni lipamba, ²³ ni wandu wane mwakulupusye kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni wane mwakolele chanasa nchililolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana.

Mapopelo ga kwalapa Akunnungu

²⁴ Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambi, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewô. ²⁵ Wêlewo wâali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wetu, chitandile kalakala, sambano ni mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Chiunukuko chiwapegwilwe che Yohana

Chiunukuko Chilongolelo

Chitabu cha Chiunukuko chili chitabu cha mbesi mu Lilangano lya Sambano. Nipele chalembeke ni nduna che Yohana, Chiunukuko liunjili lya 1:1, kumbesi kwa chaka cha 95 pakumala chiwa chi Che Yesu. Sooni walembele chikalata cha Ngani Jambone ja che Yohana ni ikalata itatu yaani chikalata cha ndanda cha che Yohana ni chikalata chaaŵili chi che Yohana ni chikalata chaatatu chi che Yohana. Nipele che Yohana wamanyiche kuti ali jumo mwa ŵandu ŵaŵanonyelwe ni Che Yesu, Yohana liunjili lya 13:23. Ŵachilembile chitabu cha chiunukuko ali kuchilumba cha ku Patimo kuŵajawiswe kukutaŵikwa kweleko pakuŵa ŵawoneche kuti aleŵile kwa ligambo lya kulalichila Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Chiunukuko liunjili lya 1:54.

Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chitabu cha chiunukuko waliji kwalimbisya ntima ŵakusyoma kuti asigale kuŵa ŵakukulupilichika kwa Che Yesu Kilisito ni kwapa chilolelo, ligongo katema ka kuuja kwakwe Che Yesu kaŵandichile, liunjili lya 1:3; 32:52. Ŵalembele ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito nopennope mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jajili mu liunjili lya 2 ni lya 3. Che Yohana ŵagamanyisye malembo gakwe kuti kuli kulondola, Chiunukuko liunjili lya 1:3, ni akulosya kwa picha syasijinji sya indu iŵaiweni mu chitabu. Chitabu cha chiunukuko chikulandana ni mauto gane ga Lilangano lya kalakala, nopennope mu chitabu cha Sakalia liunjili lya 6:1-8. Mapenga saba ni mbale saba ikulandana kwannope ni iputiko iŵapeleche Akunnungu ku Misili kwa liwamba lya kwajamuka, Kutyoka liunjili lya 7-9. Chiunukuko chikukunguluchila katema kambesi, katema Che Yesu kachaŵe jwakupunda, ni ŵandu wose ŵakunkulupilila che Yesu chatame pamo nawo moŵa gose pangali mbesi. Chitabu chi chinjamuche ni kumpa chilolelo mmwe unkuchisyoma kuti Che Yesu akuuja pangakaŵa.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala yatite pakupochela yakwiwona yi ya ulondole, liunjili lya 1:1; 1:20.

Akuutyosya utenga kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, utenga uŵaupatile kutyochela ku Che Yesu, liunjili lya 1:1-3:22.

Sooni akuisalichisya imatilo saba, liunjili lya 4:1-8:5, ni mapenga saba, liunjili lya 8:6-11:19.

Pakumala yeke Che Yohana akukunguluchila yankati ngondo pasikati ja mwanache jwannume ni lijoka lyalili ni mitwe saba, liunjili lya 12:1-14:20.

Sooni akulemba yankati mbale saba syasili ni iputiko ya Akunnungu, liunjili lya 15:1-16:18.

Nipele che Yohana akuwetcheta yatite Akunnungu pakwapunda wammagongo wakwe kwinani, liunjili lya 17:1-20:15.

Mbesi che Yohana akukunguluchila yankati kwinani kwasambano ni chilambo chasambano ichikopochele kumbesi, liunjili lya 21:1-22:21.

¹ Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiwapegwile ni Akunnungu kuti walosye wakutumichila wakwe ichi woneche pangaka wa. Kilisito wantumile katumetume jwa kwinani jwakwe wamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo.

² Nombe che Yohana wasasile yose iwaiweni nkati Lilo we lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. ³ Akwete upile mundu jwakusyoma malo we ga utenga waukulondola, akwete upile wakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelemu, paku wa mo wa gakutyochela indu yi ga wandichile.

Chikomasyo kwa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito

⁴ Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone u we kukwenu ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juwapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mmbujo mwa chitengu cha umwenye, ⁵ ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kususikwa, ni jwakwatawala mamwenye wa pachilambo.

Welewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kuta wika ni sambu syetu. ⁶ Atutesile tu we wambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati wao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole mo wa gose pangali mbesi! Eloo.

⁷ Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiwawone. Nombe awala wawansomile ni mpamba, ni wandu wa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao. Eloo.

⁸ Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juwapali ni juchaiche akuti, “Une ndili jwaandanda ni jwambesi.”

Indu iyaiweni che Yohana nkati Kilisito

⁹ Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni wanyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upililiu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une wambeleche mu kuta wika chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila wandu Lilo we lya Akunnungu ni ku walanga umboni nkati Che Yesu. ¹⁰ Pa lyu wa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye, ni napilikene lilo we lyekulungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga, ¹¹ lichitiji, “Nmembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.”

¹² Nipele nagalawiche naalole welewo waku wecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yaku wichila imuli yaikolochekwe ni sahabu, ¹³ ni pasikati jakwe indu yaku wichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwasasile mwinjilo weleu ni jwanta we mkaanda wa sahabu pantima wakwe. ¹⁴ Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela. ¹⁵ Makongolo gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni lilo we lyao lyaliji mpela kukukuma kwa meesi. ¹⁶ Nombewo wakamulile ndondwa saba kunkono wao wa kundyo, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyu wa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose.

¹⁷ Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo wasajichile nkono wao wa kundyo achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi. ¹⁸ Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda wandu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa wandu wawile. ¹⁹ Nipele, nmembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. ²⁰ Chantemela cha ndondwa saba simwasiweni ku nkono wangu wa kundyo, ni aila indu saba yaku wichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatumetume wa kwinani wakwima peuto pa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni indu saba yaku wichila imuli ili mipingo jisyene saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

2

Utenga kwa wandu wa ku Efeso

1 “Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngun-salila aga.

“Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyō ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuwīchila imuli yaikolochekwe ni sahabu. 2 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upililiu wenu mu kundumichila une, nguimanyilila kuti ngankukombola kwapililila wāndu wāngalumbana ni sooni mwalinjile aŵala wākuliwīlanga achinduna akuno nganaŵa achinduna ni mwamanyilile kuti ali wākulambusya. 3 Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela. 4 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuunonyela une mpela imwatiji kundanda. 5 Nipele nkumbuchile imwaliji nkanaŵe kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambi ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iwāga ngantenda yeleyo, ngunnyichilila ni kuchityosya chindu chenu chakuwīchila lumuli kutyochela peuto pakwe. 6 Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Wānikolai inguichima none jwakwe.

7 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wāndu wākukulupilila Kilisito.

“Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunnungu kumbepo.

Utenga kwa wāndu ŵa ku Similina

8 “Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wa ku Similina.

“Gelega ni gakusala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasiche ni sambano ali jwanjumi. 9 Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguumanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli wākusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana wanyawo wākuliwīlanga Wāyahudi akuno nganaŵa Wāyahudi, nambo ali nyuumba ja kupopelela mpingo wa Shetani. 10 Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya wampepe wenu mu nyuumba jakutaŵilwa kuti anlinje, ni wanyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje wākukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda.

11 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wāndu wākukulupilila Kilisito!

“Jwakuipunda yeleyo ngapotekwa ng'o ni chiwa chaaŵili.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Peligamo

12 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Peligamo.

“Gelega ni gakusala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. 13 Ngumanyilila kuti nkutama mu musi waukulongoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendelechela kulikamulisya liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwangu, namose mmoŵa ga che Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juŵaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongoswa ni Shetani. 14 Nambo ngwete indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile ŵandu ŵane mwa ŵanyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Ŵanjigenye che Balaki ŵanyenje ŵandu ŵa Isilaeli atende sambi. Usyene ŵajigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. 15 Sooni nkwete ŵane ŵakugajitichisya majiganyo ga Ŵanikolai. 16 Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo ŵandu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang'wa jangu.

17 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

“Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuŵilanjikwa mana jajisisiche kwinani ni sooni chinaape ŵelewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochela.”

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Seatela

18 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Siatila.

“Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. 19 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upililiu wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. 20 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliŵilanga jwakulondola, ni kwajiganya ŵakutumichila ŵangu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. 21 None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu

chakwe. ²² Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni aŵala ŵakutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iŵaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. ²³ Sooni chinaaulaje achalongo ŵakwe. Ni mipingo jose ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jujungimanya mitima ni nganisyo sya ŵandu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda.

²⁴ “Nambo mwanya ŵane ŵanli ku Seatela ŵanganinkuye majiganyo ga ŵakwiganya ŵa unami ni nganinlijiganya indu yaikuŵilanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisinantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. ²⁵ Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiche po. ²⁶ Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati ŵangu, pachanya pa ŵandu ŵa ilambo yose. ²⁷ Nombejo chachalamula ŵandu ŵa ilambo kwa nkongojo wa chisyano ni kwaliŵata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo. ²⁸ Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati ŵangu.

²⁹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito!

3

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Sadi

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Sadi.

“Yeleyi ni yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile. ² Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuŵa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuŵa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. ³ Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikanana ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iŵaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimanyilila ndaŵi jachinannyichilile. ⁴ Nambo nkwete ŵandu ŵangatupa ku Sadi ŵangananyakasya nguo syao. Ŵelewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuŵa akuŵajilwa.

⁵ “Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela ŵanyawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang'wa jangu paujo pa Atati ŵangu,

ni paujo pa achikatumetume wâao wâa kwinani kuti jwelejo ali jwangu.

⁶ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wâandu wâkunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa wâandu wâa ku Filadefia

⁷ “Kwa katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wâandu wâkunkulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yelei.

“Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenyene, jwakwete ukombole wa kwalechela wâandu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugula. ⁸ Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwete machili gamanandi nambo nka-mulisye liloŵe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. ⁹ Mpilikane! Ngumpa mpingo wa wâandu wâa nyumba ja kupopelela ja Shetani, wâkuliwîlanga Wayahudi nambo nganaŵa wâyahudi, nambo ali wâkulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindiŵalila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nanonyele. ¹⁰ Pakuŵa nlikamulisye liloŵe nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchi-ichilila chilambo chose, kuti wâalinje wêlewo wâkutama pachilambo. ¹¹ Ngwika chitema, muukamulisye kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu.

¹² “Juchapunde chinantende aŵe luchanamila pa Nyumba ja Akunnungu nombe ngasakopoka mwelemo ng'o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu wâangu ni liina lya musi wa Akunnungu wâangu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutuluche kutyochela kwinani kwa Akunnungu wâangu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano.

¹³ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wâandu wâkunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa wâandu wâa ku Laodikia

¹⁴ “Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wâandu wâkunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia.

“Uneji nguŵilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile

Akunnungu, nguti yelei. ¹⁵ Nguimanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma wâa kuisisima atamuno wâa mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji wâa kuisisima pane wâa mooto. ¹⁶ Nipele pakuwâa ndi wântukuta, nganimma wâa kuisisima namuno wâa mooto, chinanlukule ntyoche mukang'wa jangu. ¹⁷ Ligongo nkuti, 'Ndili jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.' Nambo ngankumanyilila kuti nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangelola sooni nli matakope. ¹⁸ Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Iyoyopeyo nsuume ntela ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola. ¹⁹ Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose wângwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka sambu syenu. ²⁰ Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga lilo wê lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une.

²¹ "Juchapunde chinjalechelela kutama chiwâandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chiwâandi ni Atati wângu pachitengu chao cha umwenye.

²² "Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wându wakunkulupilila Kilisito."

4

Kwapopelela Akunnungu kwinani

¹ Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwinani. Ni lilo wê linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lichitiji, "Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo." ² Papopo Mbumu jwa Akunnungu wânongwesye une. Nachiweni chitengu cha umwenye kwinani kula ni jumo atemi pa chitengu chila. ³ Juwâtemi pa chitengu jula jwang'alime mpela liganga lya alumasi ni mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga lya chisamba lyalikuwîlanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila mbande syose. ⁴ Pali ni itengu ine ya chimwenye ishilini na nne iyachisyungwile achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo wâtemi achachekulu ishilini na nne. Wawete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu. ⁵ Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilindimo ni njasi. Paujo pa chitengu cha umwenye chila pakolelaga imuli saba, yeleyo ikulosya mbumu saba sya Akunnungu. ⁶ Sooni

paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu chichawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lindala, chichanyesimaga nnope mpela ligilasi.

Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesyungule ni yepanganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. ⁷ Chepanganyikwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaaŵili mpela ng'ombe jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe chanceche chaliji mpela kapungu jwakuguluka. ⁸ Yepanganyikwe yejumi ncheche yo, kila chimo chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapiko, nombe nganileka kuŵecheta muusi ni chilo ichitiji:

“Ŵaswela, ŵaswela, ŵaswela, Ambuje Akunungu ŵaali ni ukombole wose, ŵaali ŵaŵaliji ni ŵachaiche.”

⁹ Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye, ŵelewo ŵaali ŵajumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. ¹⁰ Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishilini na nne ŵala akuligoneka manguku pa sajo sya ŵelewo ŵakutama pachitengu cha umwenye, ni akwapopelela ŵele ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Ŵaŵikaga indu yao yaili mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye achitiji:

¹¹ “Nkuŵajilwa mmwe Ambuje ŵetu ni Akunungu ŵetu, kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili, pakuŵa alakwe ni umwaipanganyisye yose yaili, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali.”

5

Chitabu ni Mwanangondolo

¹ Nipele nachiweni chitabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwakutama pa chitengu cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni imatilo saba. ² Sooni nammweni katumetume jwa kwinani jwali ni machili ali nkuŵilanga kwakunyanyisya achitiji, “Ana ŵaani ŵakuŵajilwa kumatukula imatilo ni kuchiunukula chitabu?” ³ Nambo nganapagwa mundu kwinani namose pa chilambo, namose paasi chilambo, juŵakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. ⁴ None nalisile nnope ligongo nganapagwa mundu juŵawoneche kuti jwakuŵajilwa kuchiugula chitabu atamuno

kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. ⁵ Nipele jumo jwa achachekulu wala wasalile, “Nkalila. Nnole! Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uwelesi u che Daudi, welewo ampundile Shetani ni kuwajilwa kukutula imatilo saba ni kuchingula chitabu.”

⁶ Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiwandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo waoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose. ⁷ Mwanangondolo wawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunlyo wa welewo wakutama pa chitengu cha umwenye chila. ⁸ Pawachijigele chitabu chila, yepanganyikwe yejumi ncheche ila, pamo ni achachekulu ishilini na nne wala wagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga wandu wa Akunnungu. ⁹ Nombewo wajimbile lujimbo lwa sambano achitiji: “Mmwe ni wankuwajilwa kuchiunukula chitabu, ni kuitupula imatilo yakwe.

Pakuwa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu wetu, wandu wa ngosyo ni wa ndimi ni wandu wa ilambo yose ni wa mitundu jajili jose.

¹⁰ Mwatesile awe wambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti watumichile, ni wanyawo chiwaatawale wandu wose wa pa chilambo.”

¹¹ Ni panapundile kulola, nagapilikene malo we ga achikatumetume wa kwini wainji nnope wangakuwalanjika. Wajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu wala.

¹² Wajimbaga kwa lilo we lyekulungwa:

“Mwanangondolo jwaulajikwe akuwajilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili.”

¹³ Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwini ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelemo naipilikene ilinkwimba:

“Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole, uwe kwa welewo wakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo

mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi”.

¹⁴ Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, “Eloo!” Ni achachekulu wala wagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6

Mwanangondolo akumatukula imatilo

¹ Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ila, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, “Njise!” ² Nipele nachiweni chinyama chachiswela chachikuŵilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu ŵampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juŵapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda ŵandu.

³ Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaawili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁴ Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juŵankwesile falasi jo ŵapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti ŵandu aulagane achinsyene, nombewo ŵapegwilwe lipanga lyalikulungwa.

⁵ Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” Nipele nammweni falasi jwampiliu ni juŵankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. ⁶ Nipele napilikene mpela liloŵe pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche yo lichitiji, “Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuŵa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!”

⁷ Paŵachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁸ Ni nammweni falasi jwa chiliu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya ŵandu ŵawile. Nombe wose ŵaŵili ŵapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, ŵaulaje ŵandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo.

⁹ Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwinani, mbumu sya ŵandu ŵaŵaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liloŵe lya Akunnungu ni ligongo lya umboni uŵautyosile. ¹⁰ Ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ambuje ŵaali ni ukombole ni ŵaswela ni ŵausyenesyene chinkaŵe mpaka chakachi, kwika kukwalamula ŵandu ŵa pa chilambo ni kwajamuka ŵelewo ŵaŵatuuleje!” ¹¹ Akunnungu ŵapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa moŵa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa ŵanyawo.

¹² Nipele naiweni mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, lyuŵa lyatendekwe lyepiliu ŵii, ni lwesi lwa-tendekwe lwechejeu nti miasi. ¹³ Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. ¹⁴ Kumaunde kwaŵiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. ¹⁵ Mamwenye ŵa pachilambo, achakulu ni achakulungwa ŵa ngondo ni ŵandu ŵa kusichila ni ŵandu ŵa machili ni kapolo jwalijose ni mundu jwangaŵa kapolo, ŵalisisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi. ¹⁶ Achigasalilaga matumbi ni lwala kuti, “Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! ¹⁷ Pakuŵa lyuŵa lyekulungwa lya lutumbilo lwao liiche. Ana ŵaani uchakombole kulama?”

7

Ŵandu 144,000 ŵa ku Isilaeli

¹ Pakumala yeleyo naweni achikatumetume ŵa kwinani ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Ŵajimi kuti asiŵile mbungo jajikutyochela kila mbande kuti jikasapuga pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. ² Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuŵa, achikamulilaga chimanyisyo cha Akunnungu ŵajumi. Ŵanyanyisye ni kwasalila achikatumetume ŵa kwinani ncheche ŵala ŵaŵapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali ŵatite, ³ “Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuŵika imanyisyo pa usyo sya ŵakutumichila ŵa Akunnungu ŵetu.” ⁴ Nipele naupilikene uŵalanjikwe wa ŵelewo ŵaŵalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu ŵalinji ŵandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Ŵandu ŵa ŵalinji kutyochela mu ngosyo sya ŵandu ŵa Isilaeli. ⁵ Mu lukosyo lwa Yuda ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili. ⁶ Mu lukosyo lwa Asheli ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili. ⁷ Mu lukosyo lwa Simeoni ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili. ⁸ Mu

lukosyo lwa Sabuloni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

Mpingo wa wandu achajinji

⁹ Pakumala yeleyo naliweni liunjili lyekulungwa lya wandu lyakanapakombola kuwalinga munda, wandu kutyochela kila chilambo, ni wandu wa mitundu ni kila lukosyo ni wandu wa kila iwecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwao. ¹⁰ Wandu wala wanyanyisye achitiji, “Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu wetu wakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!” ¹¹ Ni achikatumetume wa kwinani wose wawajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. Wagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu, ¹² achitiji, “Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu wetu mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi! Eloo!”

¹³ Jumo jwa achachekulu wala wausisye, “Ana waani welewa wakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?” ¹⁴ None najanjile, “Ambuje wangu mmwe nkumanyilila.” Nombewo wasalile une kuti, “Awa ni wewala wajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo. ¹⁵ Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila welewo muusi ni chilo pa nyumba jao. Ni welewo wakutama pa chitengu cha umwenye chawe nawo ni kwagosa. ¹⁶ Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasilyasoma lyuwa namose ntukuta wakalipa. ¹⁷ Pakuwa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye chawe jwakuchinga jwao ni chiwalongosye ku uliwa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiwasyule misosi jose pa meeso gao.”

8

Chimatilo cha saba

¹ Mwanangondolo pawakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji jii katema ka nusu saa. ² None naweni achikatumetume wa kwinani saba, awala wakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba.

³ “Nipele waiche katumetume jwa kwinani jwine ni wajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Wapegwilwe

ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga w̄andu wose w̄a Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye. ⁴ Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga w̄andu w̄a Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. ⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jula w̄achijigele cheteso chila ni w̄achigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni w̄achiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesya ni chindendemese cha chilambo.

Mapenga saba

⁶ “Achikatumetume w̄a kwinani saba w̄aw̄aliji ni mapenga saba w̄ala w̄aliw̄ichile chile kugomba.

⁷ Katumetume jwa kwinani jwaandanda w̄agombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janye mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamaw̄isi gose gatiniche ni mooto.

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwaaw̄ili w̄agombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwiche miasi. ⁹ Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalaw̄a lyajonasiche.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu w̄agombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliw̄a ya meesi. ¹¹ Ndongwa jila jaw̄ilanjikwe, “Uw̄aw̄e.” Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi ga w̄aw̄ile, ni w̄andu w̄ajinji uw̄ang'wele gele meesi go w̄awile ligongo lya kuw̄aw̄a kwa meesi.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche w̄agombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuw̄a lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesi ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe chipi.

¹³ Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juw̄agulukaga mwinani nnope achiw̄echetaga kwa lilowe lyekulungwa achitiji, “Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa w̄elewo wakutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume w̄a kwinani watatu gali chiw̄ela nganagombe!”

ligongo lya ndawî jijojo ni lyuŵa lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti ŵaulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo. ¹⁶ Napilikene uŵalanjikwe wa ŵangondo ŵaŵakwesile pa falasi ŵala ŵaliji milioni mia mbili. ¹⁷ Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni ŵakwela falasi alinji yeleyi: Ŵaliji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi ŵala jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakukolela. ¹⁸ Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelaga iyaumile mu kang'wa sya falasi. ¹⁹ Pakuŵa machili ga inyama yaikuŵilanjikwa falasi galiji mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo ŵakombwele kwaluma ŵandu.

²⁰ Ni ŵandu uŵasigele, ŵanganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambi sya kuipopelela indu iyaikolosisye achin-syene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupilikana namose kwenda. ²¹ Namose nganagalauka ni kuleka sambi syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10

Achikatumetume ŵa kwinani ni chitabu cha mwana

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. Ŵaliji aunchikwe ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuŵa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. ² Mmakono mwao ŵakamulile chitabu cha mwana cheugule. Ŵaluŵisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. ³ Ni ŵanyanyisye kwannope nti lisimba palikutongola. Paŵanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloŵe lyekulungwa. ⁴ Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, "Maloŵe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!"

⁵ Katumetume jwa kwinani junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, ŵaunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwinani, ⁶ ŵalumbilile kwa liina lya Akunnungu ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi, ŵagumbile kwinani ni indu yose yaili mwelemo, ni ŵagumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni ŵagumbile bahali

ni indu yose yaili mwelemo. *W*atite, “Katema kakulindilila nnope kamasile! ⁷ Nambo katema katumetume jwa kwinani jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni i*w*atite kusala kwa kang’wa sya *w*akulondola *w*akwe *w*awaatumichile Ngani Jambone.”

⁸ Nipele lilo*w*e linalipikene kutyochela kwinani lichi*w*echetaga none kundanda lya*w*echete sooni, “Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwinani jwajimi mu bahali ni pansanga jula.” ⁹ Nipele nanjaulile katumetume jwa kwinani jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo *w*asalile kuti, “Njigale ndye, mu nkang’wa mwenu chichilyepele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichi*w*aw*w*e.”

¹⁰ Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwinani jula ni nalile. Nombecho mu kang’wa mwangu chalyepele mpela uchi. Nambo panamisile, nlutumbo mwangu cha*w*awile. ¹¹ Nipele *w*asalile, “Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa *w*andu *w*ajinji ni mu ilambo yejinji ni kwa *w*andu *w*a i*w*echeto yejinji ni mamwenye *w*ajinji.”

11

*W*a umboni *w*awili

¹ Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, “Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwa*w*alanga *w*andu *w*akupopela mwelemo. ² Nambo nkalupima lu*w*ala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo lupegwilwe kwa *w*andu *w*anga*w*a *W*ayahudi. Ni *w*anyawo chauli*w*ate musu wauswela kwa miesi alobaini na mbili. ³ None chinaatume *w*aumboni *w*angu *w*awili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa mo*w*a elufu moja na mia mbili na sitini.”

⁴ *W*e *w*aumboni *w*awili wo ali itela i*w*ili ya miseituni ni indu i*w*ili yaku*w*ichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakutawala chilambo. ⁵ Ni i*w*aga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang’wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwalijose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. ⁶ *W*anyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa mo*w*a pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Soonu akwete ukombole wa kugatenda meesi ga*w*e miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache.

7 Nambo patachimalisya kuw̄alanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenyane nawo ni kwapunda ni kwaulaga. 8 Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuw̄awambikwe Ambuje w̄ao. Liina lya musu wo lili Sodoma pane Misili. 9 W̄andu w̄a kila lukosyo ni kila kabila ni kila iw̄echeto, chajilole mitembo jao kwa mow̄a gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao. 10 W̄andu w̄akutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha w̄andu w̄aw̄ili wo. Pakuw̄a w̄akulondola wo w̄aasawisyaga kwannope w̄andu w̄akutama mchilambo mo. 11 Nambo nkupita pe mow̄a gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwikanawo umi jajinjile mmitembo mo, nombewo w̄ajimi. Ni wose w̄aw̄aweni w̄anyawo w̄akamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. 12 Nipele w̄akulondola w̄aw̄ili wo w̄apilikene lilow̄e lyalikulungwa kutyochela kwini lili nkwasalila, “Njise akuno!” Nombewo w̄akwesile kwini mu liunde, w̄ammagongo w̄ao ali nkwalola. 13 Katema kakoko chatyochele chindendemesi chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musu lyajonasiche ni w̄andu elufu saba w̄awile ligongo lya chele chindendemesi. Nombe w̄aw̄asigele w̄ajinjilwe ni lipamba, w̄aakusisye Akunnungu w̄a kwini. 14 Katema kaaw̄ili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema!

Lipenga lya saba

15 Nipele katumetume jwa kwini jwa saba w̄agombile lipenga lyakwe. Ni malow̄e gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwini gachitiji, “Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuw̄a umwenye wa Ambuje Akunnungu w̄etu ni Kilisito juw̄ansagwile āwe Jwakuwombola. Nombewo chatawale mow̄a gose pangali mbesi!” 16 Nipele, achachekulu ishilini na nne w̄akutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, w̄agwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, 17 achitiji,

“Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose,
w̄anli ni umwapali, pakuw̄a nlosisye machili genu gamakulu,
ni kutanda kutawala.

18 W̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi w̄atumbile,
nambo lutumbilo lwenu luiche,
ni katema ka kwalamula w̄awe.
Katema ka kwapa ntuuka achikapolo w̄enu w̄akulondola ni
w̄andu w̄enu wose,
wose w̄akulikusya liina lyenu,

achanandi ni achakulungwa.

Katema kaiche ka kwajonanga wákuchijonanga chilambo.”

¹⁹ Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwini jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindenemesi cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12

Jwankongwe ni lijoka lyekulungwa

¹ Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwini. Kwaliji ni jwankongwe jwambwechekwe lyuwa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili.

² Nombe jwankongwe jo waliji pa chiilu. Nipele, waliji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola.

³ Chimanyisyo chine chawoneche kwini. Kwaliji ni lijoka lyekulungwa lyechejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela singwa.

⁴ Nchila wa lijoka lila, ukujiuta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juwaliji chile kuweleka kuti nkuweleka pe, akamile kanache kakwe.

⁵ Nipele jwankongwe jo waligopwele mwanache jwannume, juwawichikwe chile kuti walamule wandu wa ilambo yose kwa nkongojo wa chisyano. Mwanache jo wanyakulikwe ni kunjausya kwa Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. ⁶ Jwankongwe jula wautuchile kwiuto kwangali wandu. Liuto liwampanganyichisye Akunnungu kuti agosekwe kweleko, kwa mowa elufu moja mia mbili ni sitini.

⁷ Nipele, kwaliji ni ngondo kwini. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwini ni achikatumetume achinjakwe wa kwini wamenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni wakutumichila wakwe lyamenyene nawo. ⁸ Nambo lijoka lila ni wakutumichila wakwe wapatikwe, nipele watopolekwe kwini. ⁹ Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusya wandu wa chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni wakutumichila wakwe wose.

¹⁰ Nipele napilikene lilo we lyalikulungwa kwini lichitiji, “Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu wetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe awe Jwakuwombola! Pakuwa ajula jwakwawechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo ak-

waŵechetela muusi ni chilo. ¹¹ Achalongo achinjetu wo ŵampundile Shetani kwa machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila ŵandu ŵane umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, ŵaliji chile kuutyosya mpaka kuwa. ¹² Kwayele, nsengwe mmwe kwini ni wose ŵakutama mwelema. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuŵa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa, pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile moŵa kanandipe.”

¹³ Lijoka lyo palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juŵambeleche mwanache jwannume jula. ¹⁴ Nambo jwankongwe jula ŵapegwile mapapiko gaŵili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. ¹⁵ Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo. ¹⁶ Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka. ¹⁷ Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iŵelesi ine ya jwankongwe jo, yaani ŵakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni ŵakuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu. ¹⁸ Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali.

13

Inyama iwili yachikali

¹ Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe pali ni meena ga kwatukana Akunnungu. ² Ni chinyama chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuŵi, ni sajo syakwe chisau chisuŵi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji. ³ Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liŵanga lyakogoya nnope lily- atyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liŵanga lyakogoya lyo lyaliji lilamile. Ŵandu wose ŵa pachilambo ŵachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. ⁴ Ŵandu wose ŵalilambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe ŵachipopelele chinyama achitiji, “Ana ŵaani ŵakulandana ni chinyama chi? Ana ŵaani ŵakukombola kumenyana nacho?”

⁵ Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuwêcheta malowê ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. ⁶ Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kuli-tukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose wâkutama kwinani. ⁷ Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni wându wâ Akunnungu ni kwapunda. Wapegwile ulamusi wa kwatawala wându wâ ngosyo ni kila chiwêcheto ni kila chilambo ni kila mitundu. ⁸ Ni wându wose wâkutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ikawê wêwâla pe wâwâlembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo juwâulajikwe.

⁹ “Wakwete mapikanilo, apikane!

¹⁰ Iwâga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Iwâga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele wându wâ Akunnungu akusachilwa aweje ni upililiu ni chikulupi.”

¹¹ Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiwili jati mpela ja ngondolo ni chawêchete mpela lijoka lyekulungwa lila.

¹² Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni wautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili waatendaga wându wâ chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liwânga lyakogoya lilyalamile.

¹³ Nipele, chinyama chachikali chaawili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa wându namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwinani. ¹⁴ Kwa ukombole uwapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda.

Walyungesye wându wâkutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liwânga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye. ¹⁵ Chinyama chaawili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuwêcheta ni kwaulaga wându wose wângakuchipopelela chinyago cho. ¹⁶ Nombe wâakanganichisye wându wose, achanandi ni achakulungwa, wachipanje ni wakulaga, wânganawâ achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyo pane ku meeso kwao. ¹⁷ Wakanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisya

chindu chachili chose akaŵe jwawkwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uŵalanjikwe wa liina lyakwe.

¹⁸ Pelepa pakusachilwa lunda! Jwawkwete umanyilisi akukombola kuŵalanga uŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14

Mwanangondolo ni ŵandu ŵakwe

¹ Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni ŵandu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵaŵalembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe. ² Nipele napilikene liloŵe kutyochele kwini, liloŵe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela liloŵe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele liloŵe linalipikene lyaliji mpela maloŵe ga ŵandu ŵakutyala ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao. ³ Ŵajimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juŵakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe ŵandu mia moja alobaini na nne elufu ŵaŵawombolekwe mchilambo. ⁴ Ŵele ŵandu ni ŵelewo ŵanganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali ŵakusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni ŵakunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Ŵele ŵawombolekwe pasikati ja ŵandu ŵajinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyoche kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. ⁵ Ŵelewo ngakukombola kuŵecheta unami kose, nganakola magambo gali gose.

Achikatumetume ŵatatu ŵa kwini

⁶ Sooni namweni katumetume jwa kwini jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa ŵandu wose ŵakutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose. ⁷ Nombewo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula ŵandu kaiche. Mwapopelele ŵelewo pe ŵakupangenyi Kwini ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.”

⁸ Katumetume jwa kwini jwaaŵili ŵankuiye ajula jwaandanda nikuti, “Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juŵapele ŵandu ŵa ilambo yose ang'we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinonyela chikululu.”

⁹ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu wâkuiye wêle wâwîli achiwêchetaga kwa liloŵe lyekulungwa, “Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe, ¹⁰ chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume wâ kwinani wâswela ni paujo pa Mwanangondolo. ¹¹ Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani moŵa gose pangali mbesi. Wâwachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaa-pumulila muusi ni chilo.”

¹² Kwa yele, wându wâ Akunnungu wâkugakamulisya makanyo ga Akunnungu ni kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upililiu.

¹³ Nipele, napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Nnembe yelei: akwete upile wându wâkuwa sambano ali pamo ni Ambuje.” Nombe Mbumu akuti, “Elo! Chapumulile kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitesile.”

Magungulo ga chilambo

¹⁴ Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema. ¹⁵ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine wâkopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani ni liloŵe lyekulungwa ni kunsalila juwatemi mwiunde jula kuti, “Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele.” ¹⁶ Nipele juwatemi penani liunde jula, wâchisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo. ¹⁷ Sooni wâkopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema.

¹⁸ Katumetume jwa kwinani jwine wâkopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mooto, ni wânsalile juwakwete chikwakwa chakutema jula kwa liloŵe lyekulungwa, “Nomwe ntole chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu ja chilambo, pakuŵa sabibu syakwe sijiwile.” ¹⁹ Katumetume jwa kwinani jula wâchisyungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, wâkatile mikungu ja sabibu sya chilambo, wâsitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu. ²⁰ Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa

musi. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita siwili ni uleu wakwe waliji mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15

Achikatumetume wa kwinani ni iputiko yambesi

¹ Nipele nachiweni chimanyisyo chine kwinani, chachikungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume wa kwinani saba wana iputiko saba yakumalichisya, pakuwa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile. ² Nipele nachiweni chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni wandu wa wachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Wele wandu wajimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing'wenyeng'wenye iwapegwile ni Akunnungu. ³ Wajimbaga lujimbo lu che Musa, jwaktumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji,

“Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose,
ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope!
Alakwe Mwenye jwa ilambo yose,
matala genu gali gagoloka ni ga usyene!

⁴ Ambuje, ana waani jwangakunjogopa,
waani jwangakulikusya liina lyenu?
Pakuwa alakwe jikape ndi waswela.

Wandu wose wa ilambo chachiika
ni kumpopelela,

pakuwa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa wandu wose.”

⁵ Pakumala yelei, nipele najiweni Nyuumba ja Akunnungu kwinani jiugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene. ⁶ Awala achikatumetume wa kwinani saba wa wakwete iputiko saba, wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao. ⁷ Ni jumo jwa wele wapanganyikwe wajumi ncheche wapele achikatumetume wa kwinani saba mbale saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, waali wajumi mo wa gose pangali mbesi. ⁸ Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu ju wakombwele kwinjila mu Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume wa kwinani saba wala.

16

Mbale saba sya Lutumbilo lwa Akunnungu

¹ Nipele napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa Nyumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume ŵa kwinani saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba sya lutumbilo lwa Akunnungu.”

² Nipele katumetume jwaandanda ŵajawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa ŵandu ŵaŵakwete chimanyisyo cha chinyama ni ŵaŵachipopelele chinyago chakwe.

³ Ni katumetume jwaawili ŵajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche ni kuŵa mpela miasi ja mundu jwawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile.

⁴ Ni katumetume jwaatatu ŵajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliŵa ya meesi, nombeyo yasandwiche miasi.

⁵ Nampikene katumetume jwa kwinani jwakwimilila meesi ali nkusala, “Alakwe Ŵaswela, ŵanli, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti kuŵajilwa. ⁶ Pakuŵa ŵajitile miasi ja ŵandu ŵa Akunnungu ni ŵakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chaŵajilwe kupochela!”

⁷ Sooni napilikene liloŵe lyatyochele pa chilisa lili nkusala, “Eloo, Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo.”

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵajitile mbale jakwe pa lyuŵa, ni lyuŵa lyapegwile machili ga kwa-jocha ŵandu kwa mooto wakwe. ⁹ Nombe ŵandu ŵajohekwe ni mooto, sooni ŵantukene Akunnungu ŵaali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambi ni kwakusya Akunnungu.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano ŵajitile mbale jakwe pa chitengu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni ŵandu ŵatandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. ¹¹ Ni ŵantukene Akunnungu ŵa kwinani ligongo lya kupotekwa kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambi sya ipanganyo yao yawamba.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita ŵajitile mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuŵilanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochela kungopochelo lyuŵa.

¹³ Nipele nagaweni masoka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami. ¹⁴ Gele gali masoka

gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wâ pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwâ lyekulungwa lya Akunnungu wâ Ukombole wose.

¹⁵ “Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wându pachiwâone ali nkwenda matakope.”

¹⁶ Nipele masoka gala gaasangangenyeye mamwenye peuto papakuwîlanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni.

¹⁷ Nombe katumetume jwa kwinani jwa saba wâjatile mbale jakwe mwinani. Lilowê lyekulungwa lyapikaniche kutyochela pa chitengu cha umwenye mu nyuumba ja Akunnungu lili nkusala, “Iteendekwe!” ¹⁸ Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chaliji chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pa wângumbile mundu. ¹⁹ Nipele musi waukulungwa ula waga wanyiche mbande sitatu, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauli wâlila Babeli musi waukulungwa. Wâung'wesisyeye chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu. ²⁰ Ilumba yose yapotele ni ikwesya nganiwoneka sooni. ²¹ Nombe janyeke ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wându. Nombewo wântukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chaliji chekulungwa nnope.

17

Jwachigwagwa jwankulu ni chinyama chachikali

¹ Nipele jumo jwa achikatumetume saba wâ kwinani juwâliji ni mbale saba wâiche ni kuusalila, “Njise akuno, chinannosye kulumulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musi wauta wîkwe pa meesi gamajinji. ² Mamwenye wâ mchilambo wâtesile nawo chikululu, nombe wâkutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe.”

³ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wânyigele ni katumetume wânongwesye mpaka mwilambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi. ⁴ Ni jwankongwe jula wâwete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, wâlisaesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo wâkamulile chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ya usakwa wa chikululu chakwe. ⁵ Nombewo wâlembekwe pa usyo wakwe

liina lyanchitemela, “Babeli, musii waukulungwa, achikugwe wa wachigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo.”⁶ Nammweni jwankongwe jo ali akolelwe miasi ja wandu wa Akunnungu ni miasi ja wandu wa waulegwe kwa ligongo lya kwasalila wandu umboni wa ngani ji Che Yesu.

Panammweni nasimosile nnope.⁷ Nambo katumetume jwa kwini jula wamusisye une, “Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaisisiche ya jwankongwe jwatemi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi.⁸ Chinyama chachikali chimwachiweni chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwandi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Wandu wakutama pa chilambo chasimonje, elo, wandu wose wanganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichaliji chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni.

⁹ “Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba.¹⁰ Pasikati ja wele mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongosya ni jwine ngana we kwika, nambo pachaiche po chalongosye kwa katema kakajipi.¹¹ Ni chinyama chachikali chichaliji chachijumi kalakala, nambo sambano nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa awala saba, nombejo chaulajikwe.

¹² “Ni misengo kumi jimwajiweni jili, ali mamwenye kumi wanganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusi wa kulongosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila.¹³ Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi wao wose wa kwatawala wandu.¹⁴ Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni awala wa waa wilasile ni kwasagula waali wakukulupilichika, chiwapunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye.”

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwini wasalile une, “Meesi gamwagaweni pepala pawatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiwecheto ni kila mitundu.¹⁶ Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila, chiwachime jwakula wala wa. Chiwasumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chiilu chakwe ni kwatinisya kwa mooto.¹⁷ Pakuwa Akunnungu watasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele malo we ga Akunnungu pachigamalile.

11 *Ŵa malondo ŵa pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni,* 12 *ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepekwe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumalu, 13 ni mdalasini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa *ŵandu.* 14 *Ŵandu ŵa malonda ŵala ŵansalile jwankongwe jula, “Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isoŵile, ni chipanje ni kulapikwa kummutwiche ni ngannyiwona sooni ng'o.”* 15 *Ŵandu ŵa malonda ŵaŵasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni ŵanyawo.* 16 *Chalile ni kulila kwamalumbo achitiji, “Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. Ŵasyoŵelele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu!* 17 *Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche.” Ŵakusilongosya meli ni ŵakwenda mu bahali ni ŵakupanganya masengo mu meli ni ŵandu wose ŵakutenda malonda kwa litala lya bahali ŵajimi kwakutalika.**

18 *Ŵaliweni lyosi lya musi wo ni kuti, “Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu.”* 19 *Ŵalitasile luundu pa mitwe jao kulosya kulilasika kwao, ŵalisile kwa liloŵe ni kulila kwa malumbo achitiji “Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose ŵaali ni ngalaŵa syasikulungwa syasikwenda mmeesi ŵasichile kutyochema ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose.”*

20 *Nsangelale mmwe kwinani! Nsangelale ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu pamo ni achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi ula, pakuŵa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye ŵanyamwe!*

21 *Nipele katumetume jwa kwinani jwali ni machili ŵanyakwile lisyago, ŵaliponyisye mu bahali achitiji, “Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni.* 22 *Namose liloŵe lya ŵandu ŵakwimba ni liloŵe lya ing'wenyeng'wenye ni ŵakugomba*

ipeeta ni wâkugomba mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o. ²³ Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Liloŵe lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Wamalonda wenu wâliji ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye wându wose wâ chilambo.”

²⁴ Wele musi wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja wâkulondola wâ Akunnungu ni wându wâ Akunnungu ni miasi ja aŵala wose wâwaulajikwe pachilambo.

19

¹ Pagamasile gelego napilikene liloŵe kutyochela kwinani mpela liloŵe lyekulungwa lya mpingo wa wându wâjinji lichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunnungu wêtu. ² Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juŵachinyenjile chilambo ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga wâkutumichila wâo!” ³ Nombewo kaaŵili wâtite, “Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto waukutinisya musi ula likukwela mwinani moŵa gose pangali mbesi!” ⁴ Ni achakulungwa ishilini na nne wâla ni yepanganyikwe yejumi ncheche wâliligwisise manguku ni kwapopelela Akunnungu wâkutama pa chitengu cha umwenye. Wâtite, “Eloo! Alapikwe Akunnungu!”

Chindimba cha ulombela wa Mwanangondolo

⁵ Nipele liloŵe lyakopochele pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Mwalape Akunnungu wêtu mwanya achikapolo wâkwe wose, wanyamwe wankwajogopa wêlewo, achakulungwa ni achanandi!” ⁶ Nipele napilikene liloŵe mpela liloŵe lya mpingo wa wându wâjinji sooni mpela ila liloŵe lya meesi gamanjinji gagakwilima ni sooni mpela ila liloŵe lya ilindimo ichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Pakuŵa Ambuje Akunnungu wêtu, wâ Ukombole wose ali Mwenye. ⁷ Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu kwa ukulu wakwe, pakuŵa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile. ⁸ Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chiwalo chachikunyesima nnope.” Pakuŵa chiwalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga wându wâ Akunnungu.

⁹ Pelepo katumetume jwa kwinani wâasalile une, “Nembe gelega: Akwete upile wêlewo wâwîlanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo.” Wâsalile sooni, “Agaga gali

maloŵe ga usyene ga Akunnungu. ¹⁰ None nalgwisisyemanguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapopelele.” Nambo ŵasalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwakutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu ŵakuukulupila umboni nkati usyene uŵauunukwile Che Yesu. Usyene uŵauunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu jwakwakamuchisya ŵandu kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu.”

Falasi jwanswela ni jwakwela falasi

¹¹ Pelepo nakuweni kwinani kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe akuŵilanjikwa Jwakukulupilichika ni Jwausyene, sooni akwalamula ŵandu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu. ¹² Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao ŵawete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembekwe lyangakulimanyilila jwine akaŵe asyene wo. ¹³ Ŵawasile chiwalo chetoŵelele mmiasi, ni liina lyao likuŵilanjikwa, “Liloŵe lya Akunnungu.” ¹⁴ Ni mipingo ja ŵandu ŵangondo ŵa kwinani jankuiye jichikwelaga falasi ŵaswela ni kuwala iwalo yakunyesima nnope. ¹⁵ Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti ŵapute ŵandu ŵa ilambo yose. Nombejo chalongosye kwa nkongojo wa chisyano. Nombejo chiŵakasanye ŵandu nti mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutumbilo lwekulu lwa Akunnungu ŵaali ni Ukombole. ¹⁶ Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti “Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje.”

¹⁷ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani ali ajimi pa lyuŵa. Ŵanyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, “Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu. ¹⁸ Njise kunlye iilu ya mamwenye ni ya achakulu ŵa ngondo ni ya ŵandu ŵa machili ni ya falasi ni ŵakukwela falasi ŵao, njise kundye iilu ya ŵandu wose ŵanganataŵikwa ni achikapolo, ŵakuchimbichikwa ni Ŵangakuchimbichikwa.”

¹⁹ Nipele nachiweni chinyama pamo ni mamwenye ŵa mchilambo ni ŵandu ŵao ŵa ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juŵatemi pa falasi jwanswela pamo ni ŵandu ŵa ngondo ŵakwe. ²⁰ Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juŵapangenyemanyisyo peuto pa ŵanyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye ŵandu ŵaŵaliji ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe.

Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose wawili waponyekwe ali wajumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. ²¹ Wandu wa ngondo wakwe waulajikwe ni lipanga lilyatyosile nkang'wa mwa juwatemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja awala wawaulajikwe.

20

Shetani akuta wikwa yaka elufu moja

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani achiikaga kutyochela kwinani mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa.

² Walikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani ni kulitawa minyolo kwa yaka elufu moja. ³ Katumetume jwa kwinani waliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, waugele nnango wa kwinjilila kweleko ni wawisile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya wandu wa ilambo mpaka pachiiemale yaka elufu moja. Nambo pachiiemale yele yaka chasachilwe ku-gopolekwa sooni kwa katema kakajipi.

⁴ Nipele naiweni itengu ya umwenye ni wandu watemi mwelemo, wele wandu wapegwile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya wandu wawakatikwe mitwe ligongo waliji nkwasalila wandu wane umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Lilo we lya Akunnungu. Awawa nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Sooni wapegwilwe umi, ni watawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja.

⁵ Wandu wane wawasigele mwa wawawile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda. ⁶ Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo wandu wose wa Akunnungu awala waali nkusyuka kwaandanda ku. Chiwa chawili ngachikola machili pachanya pao, chawe wambopesi wa Akunnungu ni wa Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja.

Shetani akulepela

⁷ Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkuta wikwa kwakwe. ⁸ Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya wandu wapwilingene kila mbande ja pachilambo, wandu wo akuwilanjikwa Gogi ni Magogi. Shetani chiwasonganganye pamo kwaligongo lya ngondo. Nombewo chawe achajinji mpela nsanga wa kumbwani. ⁹ Wapite mchilambo chose, walisyungwile likambi lya wandu wa Akunnungu ni musi waunonyelwe

ni Akunnungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwinani ni kwatinisya. ¹⁰ Nipele, Jwaulamba juw'alambusyaga w'andu jula w'aponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, mo'wa gose pangali mbesi.

Kulamulikwa kwa mbesi

¹¹ Nipele nachiweni chitengu cha umwenye chachikungwa cheswela ni ajula juw'atemi pa chitengu cho. Kwinani ni chilambo yatisile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao. ¹² None naweni w'andu w'a'waliji awile achakungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. W'andu w'a'waliji awile w'alamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. ¹³ Bahali jakopwesye w'andu w'a'waliji awile w'a'waliji nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa w'andu w'awile kwakopwesye w'andu w'a'waliji awile w'a'waliji nkati mwao. Jwalijose w'alamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe. ¹⁴ Nipele chiwa ni kwiuto kwa w'andu w'awile yaponyekwe mu litanda lya mooto. Lyele litanda lya mooto lyo lili chiwa chaa'wili. ¹⁵ Mundu jwalijose jwangawoneka liina lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, w'aponyekwe pa litanda lya mooto.

21

Kwinani kwa sambano ni Chilambo cha sambano

¹ Nipele nakuweni kwinani kwa sambano ni chilambo cha sambano. Paku'wa kwinani kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganijipagwa sooni. ² None nauweni musu wauswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu uli u'wichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwa'wichikwe chile kwa w'ankwakwe. ³ Napilikene lilo'we lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja w'andu! Nombewo chatame pasikati ja w'anyawo nombe w'anyawo chaa'we w'andu w'akwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chaa'we Akunnungu w'ao. ⁴ W'elewo chi'wasyule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko sooni, paku'wa indu yose ya kalakala ipiite!"

⁵ Nipele jwakutama pa chitengu cha umwenye jula w'a'wechete, "Nnole! Yose nguipanganya ya sambano." Sooni wasalile, "Nnembe indu yi, paku'wa aga malo'we gali gakukulupilichika ni gasyene!" ⁶ Nipele wasalile, "Gamasile! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwakuitedisya indu yose ni

Jwakumalichisya indu yose. Jwakwete njota chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliwa wa meesi ga umi pangali malipilo. ⁷ Juchapunde chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nombejo chaaŵe mwanangu. ⁸ Nambo wandu wa woga ni wandu wangakukulupilila ni wandu wa wamba ni wa kuulaga ni wandu wa chigwagwa ni wandu wa usaŵi ni wandu wakuchipopelela chinyago ni wandu wa umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chaaŵili.”

Yelusalemu ja sambano

⁹ Nipele jumo jwa achikatumetume wa kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi waiche ni kuusalila, “Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, wankwakwe Mwanangondolo.” ¹⁰ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye ni katumetume jwa kwinani jo wanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Wanosisye musi weswela yaani Yelusalemu učitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, ¹¹ uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuwılanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. ¹² Sooni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya wandu wa ku Isilaeli. ¹³ Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuwa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiwila lyuwa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. ¹⁴ Likumba lya wele musi lyatawike pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembeke meena ga achinduna kumi na mbili wa Mwanangondolo.

¹⁵ Katumetume jwa kwinani juwaŵechetaga none waliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe. ¹⁶ Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, waupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. ¹⁷ Katumetume jwa kwinani jula wapimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiwasyoweŵelele wandu. ¹⁸ Lyele likumba lyaliji litawike kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuwılanjikwa yasipi ni musi usyene waliji utawike ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. ¹⁹ Maganga gagatawile nsingi wa likumba lyo kusyungula

musi gakolochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda watawîkwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi wawîli waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, ²⁰ nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. ²¹ Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala.

²² Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuwâ Ambuje Akunnungu wâ Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. ²³ Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuwâ liwale atamuno lwesi, pakuwâ ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. ²⁴ Wându wâ ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye wâ ilambo yose chauichisye musi wo ukulu. ²⁵ Minango jekulungwa ja musi ula ngajiugalikwa kose, pakuwâ ngachipagwa chilo. ²⁶ Wându wose wâ ilambo chaiichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo. ²⁷ Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjala mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuintendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile awâla pe wâwalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22

¹ Nipele katumetume jwa kwini wâanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitungu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo. ² Lwele lusulo, meesi gakwe gajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalamya wându wâ ilambo yose. ³ Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo.

Chitungu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiwe mu wele musi, ni wakutumichila wakwe Akunnungu chiwâpopelele. ⁴ Nombewo chiwawone ku meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao. ⁵ Chilo

ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuŵa, pakuŵa Ambuje Akunnungu chiŵaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Kwika ku Che Yesu

⁶ Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, “Maloŵe ga gali gausyene ni gakulupilichika. Ambuje Akunnungu ŵakwapa Mbumu jwakwe ŵakulondola, ŵantumile katumetume jwao jwa kwinani ŵalosye ŵakutumichila ŵao indu yaikusachilwa ikopochele pangakaŵa.”

⁷ Che Yesu akusala, “Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugakumulichisya maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi.”

⁸ Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona ye le indu yo. Panamasile kupilikana ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juŵanosisye une ye le indu yo, ni nasachile kwapopelela. ⁹ Nambo ŵelewo ŵasalile une, “Nkatenda yeleyo! Une ndili jwaktumichila mpela mmwe ni achapwenu ŵakulondola ni wose ŵakwitichisya utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!” ¹⁰ Sooni ŵasalile une, “Maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela, pakuŵa katema ka kumalichikwa kwakwe kaŵandichile. ¹¹ Sambano jwaktutendekanya yangalimate ajendelechele kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde kutendekanya ya usakwa. Ni jwaktutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwanswela apunde kuŵa jwanswela.”

¹² Che Yesu ŵatite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenumwe malinga ni masengo gakwe. ¹³ Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.”

¹⁴ Akwete upile ŵele ŵakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja musi ni kulya isogosi ya chitela cha umi. ¹⁵ Nambo ŵandu ŵakuitendekanya yangalumbana ŵaali mpela mbwa, ni ŵasaŵi ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa kuulaga ni ŵandu ŵakuipopelela inyago ni wose ŵaikwanonyela kuŵecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musi wo.

¹⁶ “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwinani jwangu kusala ngani si, mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uŵelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.”

¹⁷ Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!”

Jwakugapilikana maloŵe ga, akusachilwa asale, “Njise!”

Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo.

Pakumalichisya

¹⁸ Une che Yohana ngwajamuka wose wakuupilikanila umboni wa maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjechesye chindu chachili chose mu yelei, Akunnungu chiŵalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu. ¹⁹ Mundu jwalijose atyosyaga liloŵe lyalililyose mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi. ²⁰ Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.”

Eloo! Njise Ambuje Che Yesu!

²¹ Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni wanyamwe wose. Eloo.